

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÂŞIK TEMELİ'NİN HAYATI,
SANATI ve ŞİİRLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gizem BOR

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kürşat TÜRKAN

Hatay - 2020

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÂŞIK TEMELİ'NİN HAYATI,
SANATI ve ŞİİRLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gizem BOR

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kürşat TÜRKAN

Hatay - 2020

ÖN SÖZ

Âşıklık geleneği; bir milletin yaşayışını, ortak üzüntü ve sevinçlerini içinde barındıran, geçmiş ile geleceği birleştiren bir kültürdür. Âşık Yakup Temelî'nin yaşayan bir âşık olması, günümüzde âşıklık geleneğinin emsalini oluşturmaktadır. Tezin amacı; âşığın hayatını, sanatını, şiirlerini ve hikâyelerini ele alarak yaşayan ve sürdürülebilen âşıklık geleneğini halk bilimine sunmak ve Türk milletinin kültürüne tanıklık etmektir.

Asırlar boyu devam eden âşıklık geleneği; kendi töre, gelenek ve kurallarını oluşturarak günümüze kadar varlığını korumuştur. Âşıklık geleneği, temelini ozan baksılıktan alan, Türk destan anlatım geleneğini içinde barındıran, Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinden sonra şekillenen ve Anadolu'da yaşayan bir gelenek haline gelene kadar yüzyılların süzgecinden geçen bir kültürdür. Âşıklık geleneği; toplumun kanaat önderleri haline gelmiş âşıkların, halkın sesini şiir, müzik ve hikâye yoluyla duyurmasıdır.

Âşıklar, geleneğe uygun şiir söyleyebilen, hikâye anlatabilen, atışma yapabilen, saz ile sanatını icra edebilen ve usta-çırak geleneği içinde yetişmiş halka örnek kişilerdir. Âşıklar; kahramanlık hikâyelerini dillendirerek halk ile gönülden bir köprü kurmuştur. Âşıklar sanatını yöresel ezgilerle ve saz eşliğinde icra etmektedir. Âşıklık türlerinde bölgesel ve yöresel farklılıkların görülmesi, âşıklık geleneği içinde kültürel zenginliği sağlamıştır. Bu zenginliğin temelinde âşıkların sanatını insan ve toplum için icra ettikleri yatmaktadır.

Âşıklar kalem ve meydan şairi olarak ikiye ayrılmaktadır. Kalem şairleri şiir söyleyebilen ama saz çalamayan; meydan şairleri ise doğaçlama yeteneğini saz ile bütünleştirebilen şairlerdir. Günümüzde âşıklık geleneğinin töre, gelenek ve kurallarına uygun biçimde yaşatan meydan şairleri (âşıkları) oldukça azdır. Meydan şairi ve yaşayan âşıklık geleneğinin temsilcisi olan âşıklardan biri Âşık Yakup Temelî'dir.

Teze başlamadan önce hem âşıklık geleneği hem de bir halk bilimcinin sahada çalışması gerektiğini düşündüğüm için yaşayan bir âşığın hayatını ve sanatını çalışma fikri doğmuştu. Ancak böyle bir âşığı bulmak zor olacağını düşünürken internete yaşayan âşıklar yazdım ve karşıma Dünya Âşıklar Derneği sayfası çıktı. Dernek başkanının ismini internette aramaya devam ettiğim de elinde sazı, gözünde

gözlüğü ile birçok televizyon yayınına ve âşık programlarına katıldığını gördüm. Bu Âşık Yakup Temel idi. Yakup Temel'in Dünya Âşıklar Derneği sayfasında numarasını buldum ve hiç düşünmeden aradım. Telefon görüşmemizde kendimi tanıttım ve duyduğum sesin vermiş olduğu samimiyete dayanarak amacımı belirttim. Yakup Temel'den görüşme sözü aldım. Evliliğimin ilk haftası Ankara'ya gittim. İlk görüşmemizde âşığın onayını alarak yüksek lisans tezime başlamış bulundum. Bu tez bana hem çalışma konusu olmuş hem de Yakup Temel gibi saygıdeğer bir âşığı hayatıma katmıştır. Ayrıca bu yüksek lisans tez çalışmasını yazmamın sebeplerinden biri de hayatımda *saza* verdiğim önemden geçmektedir. Saz; babamın, ülkemin, dertlerimin ve sevincimin sesidir. Âşıklık geleneği gibi ben de gücümü sazdan almaktayım. Bu sesi daha fazla yaşatmak adına böyle bir çalışma yapmayı görev olarak bilmiştim. Bu görevi layıkıyla yerine getirebilmek benim için büyük bir mutluluktur.

Çalışmamız Ön Söz'ün dışında Giriş, Yedi bölüm ve Kaynaklar'dan oluşmaktadır.

Birinci bölümde Yakup Temelî'nin hayatı ve âşıklığı üzerinde duruldu. Temelî'nin hayatı; soyunun, babasının, annesinin, doğumunun, öğrenim durumunun, askerliğinin, evliliğinin ve çocuklarının etrafında şekillendi. Yakup Temel'in âşıklığa başlaması, kullandığı mahlaslar, ustası ve etkilendiği âşıklar, katıldığı âşık programları ve aldığı ödüllerin bilgisi verildi. Yakup Temelî'nin hayatı ve âşıklığı ile ilgili bilgiler Yakup Temel ile yaptığımız görüşmeler sonucunda oluşturuldu.

İkinci bölümde vezin tanımı yapılarak şiirlerin hece ölçüsüne göre sayıları tespit edildi. Şiirlerden örnekler verilerek durak yapısı incelendi. Kafiye ve redifler şiir örnekleri üzerinden işlendi; ayaklar ise tek ve döner ayak şeklinde gruplandırıldı. Ayrıca atışmalar, sicillemeler ve satrancalar hariç 644 şiirin hece ölçüsü, durak, kafiye düzeni, ayak, dörtlük sayısı, mahlası ve şiirlerin yazılış tarihi tablo haline getirilerek bir bütün olarak incelendi. Şiirler hece ölçüsü, ayak, yazılış tarihine göre görsel grafiklerle desteklendi.

Üçüncü bölümde Âşık Temelî'nin şiirlerinde görülen konular ele alındı. *“Milli Konular, Dini Konular, Tarihi Olaylar, Güncel Konular, Eleştiriler ve Halk Kültürü”* adlı ana başlıklar, kendi aralarında alt başlıklara ayrılarak incelendi. Şiirler, yanında şiir ve dörtlük sayıları da verilerek konularına göre yorumlandı.

Dördüncü bölümde Âşık Temelî'nin şiirleri *söz sanatları* açısından ele alınıp değerlendirildi. Âşık Temelî'nin şiirlerinde söz sanatların tanımı yapıldı. Hüsn-i taîlil, istiare, kinaye, mübalağa, tecahül-i ârif, telmih vb. gibi söz sanatları örnekleriyle beraber incelendi. Şiirlerin yanında şiir ve dörtlük sayıları belirtildi.

Beşinci bölümde Âşık Temelî'nin “*Şahperi ile Süleyman ve Kurt Hasan*” hikayeleri; olay örgüsü, kaynak, mekan, zaman kavramı, kahramanlar, epizot tahlili, yer alan şiirlerin tahlili, kalıplaşmış ifadeler, dil ve anlatım gibi başlıklara ayrılarak ayrıntılı bir biçimde incelendi.

Altıncı bölümde Âşık Temelî'nin atışma, sicilleme ve satranç şiirleri haricinde kalan 644 şiiri 7'li, 8'li, 11'li, 14'lü, 15'li, 16'lı, 22'li 28'li, 30'lu, 32'li hece ölçüsüne göre sıralandı. Tüm şiirler kendi içerisinde birinci dörtlüğün son mısrasındaki ayak seslerinin alfabetik sırasına göre düzenlendi.

Yedinci bölümde musannifi Âşık Temelî olan “*Süleyman ile Şahperi ve Kurt Hasan*” hikâyelerinin orijinal şekli verildi.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde; öğretmenliğimin ilk yıllarında bana “*öğretmen*” kavramını yeniden öğreten, iki yıl boyunca her zor anımda desteğini her daim hissettiğim saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kürşat TÜRKAN'a meslek ve akademik hayatıma kattığı bilgilerden, sabrından ve güler yüzlülüğünden dolayı teşekkürü borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca tez çalışmamda yanımda olan dostlarım Raziye KARAMAN'a, Yeliz İKİZ'e, Gamze KARATOP'a, İlknur VARA'ya ve Berna YAPRAK'a çok teşekkür ediyorum. Beni bu günlere bilim yolunda yetiştiren ve hayattaki en büyük varlığım olan *aileme* ve hayat yolculuğumda bana eşlik eden sevgili *eşime* teşekkürlerimi sunuyorum.

Gizem BOR

8 Mart 2020

ÂŞIK TEMELÎ'NİN HAYATI, SANATI ve ŞİİRLERİ

Gizem BOR

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2020

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kürşat TÜRKAN

ÖZET

Âşık edebiyatı ozan-baksı geleneği ile şekillenen, temelini halk edebiyatından alan, tekke-tasavuf edebiyatından beslenen ve 15. yüzyıldan sonra gelişen bir saz edebiyatıdır. Ozanlar kopuz ile ezgili şiirler söyleyip büyücü, hekim, müzisyen, rahip-şair olarak toplumda var olmuşlardır. Âşıkların sadece çalgılı şair olarak anılması ozanlara göre iş bölümünün azaldığını göstermektedir. Âşıklar da ozanlar gibi yarım uyak kullanıp hece ölçüsüne uyarak toplumun önünde ezgili şiir söyler. Âşık tipi halk şiirine yeni kurallar ve disiplinler getirmiştir. Dini konuların dışına çıkarak aşk ve yiğitlik gibi temalar halk şiirine girmiştir. Katı ayak kuralları ve yarışmalarla birlikte lebdeğmez, muamma gibi yeni şiir anlayışları ortaya çıkmıştır.

Köyden şehre göçlerin, kültürel değişimlerin, okuma yazma oranının artması gibi sebepler âşık tipinin değişmesini ve gelişmesini sağlamıştır. 16.yüzyıldan itibaren her yüzyılda yetişen âşıklar; toplumun politik yapısını, yaşayışını, kültürünü şiirlerinde yansıtmış ve topluma ayna olmuşlardır. 21. yüzyılda bir önceki asra göre âşıklık geleneğinin gücü sarsılmış olsa da saz çalabilen, atışma yapabilen, doğaçlama söyleyebilen usta-çırak geleneği içinde yetişmiş Yakup Temel gibi âşıklar da vardır. Yakup Temel âşıklık geleneğini âşık toplantıları ve buluşmaları haricinde televizyon ve radyo promlarında da sürdürürerek modern yaşama ayak uydurmuştur. Ayrıca lebdeğmez gibi şiirleri başarılı bir şekilde sunmuş; yayın, kurum, âşık buluşmaları ve festivallerden birçok ödül almıştır.

Bu tez çalışmasında Yakup Temelî'nin hayatı, âşıklığı, sanatı ve sanatının içinde yer alan şiirleri ve hikâyeleri incelenmiştir. Tezin *Yakup Temelî'nin Hayatı ve Âşıklığı* adlı ilk bölümünde; Temelî'nin soyu, babası, annesi, doğumu, öğrenim durumu, askerliği, evliliği, çocukları, âşıklığa başlaması, kullandığı mahlaslar, etkilendiği âşıklar, katıldığı âşık programları ve aldığı ödüllerin bilgisi verilmiştir.

Yakup Temelî'nin Şekil Yapısı ve Biçimsel Dağılımı adlı 2. bölümünde vezin tanımını yapılarak atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümü hariç incelenen 644 şiirin hece ölçüsüne göre dağılımı verilmiş ve bu şiirlerden örnekler verilerek durak yapısı belirlemiştir. Kafiye ve redifler şiir örnekleri üzerinden işlenmiş; ayaklar ise tek ve döner ayak şeklinde gruplandırılmıştır. Ayrıca 644 şiirin hece ölçüsü, durak, kafiye düzeni, ayak, dörtlük sayısı, mahlas ve şiirlerin yazılış tarihi tablo haline getirilerek bir bütün halinde incelenmiştir ve sonuç bölümünde incelenen şiirler grafiklerle desteklenmiştir. *Âşık Temelî'nin Şiirlerinde İşlediği Konular* adlı 3.bölümde şiirler; milli konular, dini konular, tarihi olaylar, güncel konular, toplumsal eleştiri, halk kültürü başlıklarına ayrılmıştır ve şiirler yorumlanmıştır. *Âşık Temelî'nin Şiirlerinde Edebî Sanatlar* adlı 4. bölümde 19 tane edebî sanatı ele alınarak şiirlerden örnekler verilmiştir. *Âşık Temelî'nin Hikâye İncelemeleri* bölümünde Şahperi ile Süleyman ve Kurt Hasan hikayeleri; olay örgüsü, kaynak, mekan, zaman kavramı, kahramanlar, epizot tahlili, yer alan şiirlerin tahlili, kalıplaşmış ifadeler ve dil ve anlatım gibi başlıklara ayrılarak ele alınmıştır. Tezin altıncı bölümünde Âşık Temelî'nin 698 şiiri birinci dörtlüğün son mısrasındaki ayak seslerinin sırasına bağlı kalınarak sıralanmıştır. Yedinci bölümünde ise “*Süleyman ile Şahperi ve Kurt Hasan*” hikâyelerinin orijinal hali yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Ozan, Âşık Tipi, Âşıklık Geleneği, Âşık Yakup Temel, Halk Hikâyesi.

THE LIFE, ART AND POEMS OF ÂŞIK TEMELÎ

Gizem BOR

Major Dicipline of Turkish Language and Literature, Master Thesis, 2020

Advisor: Dr. Öğr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN

ABSTRACT

Minstrel literature is a repertory literature that is shaped by the poet-bakşı tradition, which is based on folk literature, fed by tekke-mysticism and developed after the 15th century. The bards sing poems with kopuz and existed in the society as sorcerers, physicians, musicians and priest-poets. The fact that the minstrels are mentioned only as a musical poet shows that the division of work decreases compared to poets. The minstrel type brought new rules and disciplines to folk poetry. Going out of religious issues, themes such as love and bravery entered public poetry. Along with strict foot rules and competitions, new poetry understandings such as lebdeğmez, conundrum have emerged.

Reasons such as migration from the village to the city, cultural changes, and increase in literacy rate have led to the change and development of the minstrel type. Minstrels, who grew up every century since the 16th century, reflected the political structure, life and culture of the society in their poems and became a mirror to the society. Although the power of minstrel tradition was shaken in the 21st century compared to the previous century, there are also minstrels such as Yakup Temel, who grew up in the master-apprentice tradition, who could play instruments, shoot, sing and improvise. Yakup Temel continued the tradition of minstrelship in television and radio promos, apart from minstrel meetings, and kept up with modern life. He also successfully presented poems such as lebdeğmez; has received many awards from publications, institutions, minstrel meetings and festivals.

In this thesis, Yakup Temelî's life, minstrelsy, art and poems and stories in his art were examined. In the first part of the thesis, “*Yakup Temelî's Life and Minstrelsy*”, the knowledge of Temelî's lineage, father, mother, birth, educational

status, military service, marriage, children, beginning minstrelsy, the pseudonym he used, the minstrels he was impressed, the programs he received, and the awards he received were given. In the 2. chapter titled “*Shape Structure and Formal Distribution of Yakup Temeli*”, the definition of meter is given, and the distribution of 644 poems examined according to the syllable measure is given, except for the conflicts, registers and chess section, and the station structure is determined by giving examples from these poems. Rhymes and redifs were processed through poetry examples; feet are grouped as single and rotating feet. In addition, the syllable size of the 644 poems, the stall, rhyme order, the number of feet, the number of four, the pseudonym and the written date of the poems were analyzed as a whole and the poems examined in the conclusion section were supported with graphics. Poems in the 3rd chapter titled “*Topics Handled by Âşık Temelî*” is devoted to the topics of national issues, religious issues, historical events, actual events, sacred issues, social criticism, folk culture; and these poems were interpreted. In the 4th chapter titled “*Literary Arts in the Poems of Âşık Temelî*”, 19 literary arts were handled and examples of poems were given. In the section of “*Story Studies of Âşık Temelî*”, the stories of Şahperi and Süleyman and Kurt Hasan were dealt with under the titles such as plot, source, place, concept of time, heroes, episode analysis, analysis of poems, stereotypes and language and expression. In the sixth part of the thesis, 698 poems of Âşık Temelî are listed by adhering to the order of footsteps in the last line of the first quarter. In the seventh part, the original version of the stories of “*Süleyman ve Şahperi and Kurt Hasan*” was included.

Keywords: Poet, Minstrel Type, Minstrelsy Tradition, Âşık Yakup Temel, Folk Story.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	VI
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
YAKUP TEMELÎ'NİN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI.....	4
1. YAKUP TEMELÎ'NİN HAYATI ETRAFINDA.....	4
1.1. Yakup Temel'in Soyu	4
1.2. Yakup Temel'in Babası	4
1.3. Yakup Temel'in Annesi	7
1.4. Yakup Temel'in Doğumu, Öğrenim Durumu ve Askerliği	8
1.5. Yakup Temel'in Evliliği	9
1.6. Yakup Temel'in Çocukları.....	10
2. ÂŞIK YAKUP TEMELÎ'NİN ÂŞIKLIĞI ETRAFINDA.....	10
2.1. Yakup Temel'in Âşıklığa Başlaması	10
2.2. Yakup Temelî'nin Kullandığı Mahlaslar	14
2.3. Usta-Çırak İlişkisi ve Temelî'nin Etkilendiği Âşıklar	14
2.4. Yakup Temelî'nin Katıldığı Âşık Programları ve Aldığı Ödüller	17
2.5. Yakup Temelî'nin Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler	22
İKİNCİ BÖLÜM.....	24
YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL YAPISI VE BİÇİMSEL DAĞILIMI.....	24
1. YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL YAPISI	24
1.1. Vezin.....	24
1.2. Kafiye (Uyak)	29
1.2.1. Yarım Uyak.....	29
1.2.2. Tam Uyak.....	32
1.2.3. Zengin Uyak.....	34
1.2.4. Tunç Uyak.....	36
1.2.5. Cinaslı Uyak.....	39
1.4. Ayak.....	44
1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak).....	44
1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak)	45
2. ÂŞIK YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN BİÇİMSEL DAĞILIMI.....	48
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	67
ÂŞIK TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA YAPISI.....	67
1. MİLLÎ KONULAR	67

1.1. Türk Büyükleri.....	67
1.1.1. Atatürk	67
1.1.2. Mete Han.....	68
1.1.3. Mehmet Akif Ersoy.....	68
1.1.4. Fatih Sultan Mehmet.....	69
1.1.5. Alpaslan	69
1.1.6. Dede Korkut.....	70
1.1.7. Ahi Evran	70
1.2. Türklük.....	71
1.3. Vatan.....	72
1.4. Cumhuriyet	73
1.5. Hürriyet.....	74
2. DİNÎ KONULAR.....	75
2.1. İlahî Aşk.....	75
2.2. Din Büyükleri.....	75
2.2.1. Hz. Havva ve Hz. Âdem	76
2.2.2. Hz. Muhammed.....	76
2.2.3. Hz. Ali.....	77
2.2.4. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin	78
2.2.5. Nur Somuncu Baba	78
2.2.6. Mevlâna.....	79
2.2.7. Şemsi Tebrizî	79
2.2.8. Hz. Süleyman.....	80
2.2.9. Seyyid Osman Hulusi Efendi	80
2.2.10. Hacı Bayram Veli.....	81
2.3. Ramazan Bayramı	82
2.4. Kadir Gecesi.....	82
2.5. Ölüm	83
2.6. Cennet	83
3. TARİHÎ OLAYLAR.....	84
3.1. Sarıkamış.....	84
3.2. Otlukbeli Savaşı	84
3.3. Kars'ın Kurtuluşu.....	85
3.4. Malazgirt Savaşı.....	85
3.5. Maraş'ın Kurtuluşu	85
3.6. Çanakkale Savaşı	86
4. GÜNCEL KONULAR.....	86

4.1. Başkanlık Sistemi.....	86
4.2. 15 Temmuz	87
4.3. Terör.....	88
4.4. Filistin	89
5. ELEŞTİRİLER.....	89
5.1. Sahtelik	89
5.2. Fani Dünya.....	90
5.3. Boş Konuşmak	91
5.4. Fakirlik.....	91
5.5. Eski Bayramlar.....	92
5.6. Saygısızlık.....	92
5.7. Seçim	93
5.8. Dedikodu.....	93
5.9. Helâl kazanma.....	94
5.10. Sahtelik	94
5.11. Pop-Moda.....	95
5.12. Rüşvet	95
5.13. Cahillik.....	96
6. HALK KÜLTÜRÜ	96
6.1. Atasözleri	96
6.2. Deyimler	98
6.3. Gelenek ve Görenekler	101
6.4. Yiyecek ve İçecekler.....	102
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	105
1. ÂŞIK TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNDE EDEBÎ SANATLAR	105
1.1.Hüsn-i Talil	105
1.2. İktibas.....	108
1.3. İrsalimesel.....	109
1.4. İstiare.....	111
1.5. İstifham	113
1.6. Kinaye	116
1.7. Mecaz-ı Mürsel	118
1.8. Mübalağa.....	121
1.9. Nida.....	122
1.10. Tariz.....	125
1.11. Tecahül-i Arif.....	127
1.12. Tekrir.....	129

1.13. Telmih	131
1.14. Tenasüp	135
1.15. Teşbih	138
1.16. Teşhis	141
1.17. Tevriye	144
1.18. Tezat	145
1.19. Sihri Helal	147
BEŞİNCİ BÖLÜM	151
ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYE İNCELEMELERİ	151
1.ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYECİLİĞİ	151
2. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NİN İNCELENMESİ	154
2.1.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NİN OLAY ÖRGÜSÜ	154
2.2.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN KAYNAĞI	158
2.3. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN MEKÂNI	158
2.4.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE ZAMAN KAVRAMI	159
2.5. SÜLEYMAN VE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN KAHRAMANLARI	159
2.5.1. Ana Kahramanlar (Âşık-Maşuk)	159
2.5.2. Yardımcı Kahramanlar	160
2.5.3. Diğer Kahramanlar	162
2.6. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NİN EPİZOT TAHLİLİ	164
2.6.1. Kahramanın ailesi ve doğumu	164
2.6.2. Kahramana ad verilmesi ve eğitimi	164
2.6.3. Kahramanın gurbete çıkması	164
2.6.4. Kahramanın âşık olması	164
2.6.5. Kahramanın sevgili ile karşılaşması	165
2.6.6. Kahramanın sevgiliyi elde etme mücadelesi	165
2.6.7. Kahramanın tutsaklığı	165
2.6.8. Kahramanın sevgiliye kavuşması	166
2.6.9. Kahramanın memleketine dönüşü	166
2.6.10. Sonuç	166
2.7.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE YER ALAN ŞİİRLERİN TAHLİLİ	166
2.7.1.Tek kişi etrafında söylenen şiirler	167
2.7.2. Karşılıklı söylenen şiirler	169
2.8. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NDE YER ALAN KALIPLAŞMIŞ (FORMEL) İFADELER	170
a. Giriş Formeli	170
b. Geçiş Formelleri	170

1. Bir olaydan/şahıstan başka bir olaya/şâhısa geçmek için kullanılan formeller	170
2. Uzun zamanı kısaca ifade etmek için kullanılan formeller	171
c. Benzer durumda kullanılan formeller	172
1. İki varlığın karşılıklı konuşmaları.....	172
2. Bir varlığın tasviri	172
3. Kaynak şahsın söylediği formel sözler	173
4. Dinleyicinin dikkatini çekmek için kullanılan formeller	173
d. Bitiş Formelleri	173
2.9. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE DİL VE ANLATIM	173
3. KURT HASAN HİKÂYESİ'NİN İNCELENMESİ	174
3.1. KURT HASAN HİKÂYESİNİN OLAY ÖRGÜSÜ.....	174
3.2. KURT HASAN HİKÂYESİNİN KAYNAĞI	178
3.3. KURT HASAN HİKÂYESİNİN MEKÂNI	179
3.4. KURT HASAN HİKÂYESİNDE ZAMAN KAVRAMI	179
3.5. KURT HASAN HİKÂYESİNİN KAHRAMANLARI	179
3.5.1. Ana Kahramanlar	179
3.5.2. Yardımcı Kahramanlar.....	181
3.5.3. Diğer Kahramanlar.....	183
3.6. KURT HASAN HİKÂYESİNİN EPİZOT TAHLİLİ.....	184
3.6.1. Kahramanın ailesi ve doğumu.....	184
3.6.2. Kahramana ad verilmesi ve eğitimi.....	184
3.6.3. Kahramanın gurbete çıkması	184
3.6.4. Kahramanın âşık olması.....	184
3.6.5. Kahramanın sevgili ile karşılaşması.....	185
3.6.6. Kahramanın sevgiliyi elde etme mücadelesi.....	185
3.6.7. Kahramanın sevgiliye kavuşması.....	186
3.6.8. Kahramanın memleketine dönüşü.....	186
3.6.9. Sonuç.....	186
3.7. KURT HASAN HİKÂYESİNDE YER ALAN ŞİİRLERİN TAHLİLİ.....	186
3.7.1. Tek kişi etrafında söylenen şiirler	186
3.7.2. Karşılıklı söylenen şiirler	188
3.8. KURT HASAN HİKÂYESİNDE YER ALAN KALIPLAŞMIŞ (FORMEL) İFADELER	190
a. Giriş Formeli.....	190
b. Geçiş Formelleri.....	190
1. Bir olaydan/şahıstan başka bir olaya/ şahısa geçmek için kullanılan formeller.....	190
2. Uzun zamanı kısaca ifade etmek için kullanılan formeller	191
c. Benzer durumda kullanılan formeller	192

1. İki varlığın karşılıklı konuşmaları.....	192
2. Bir varlığın tasviri	193
3. Kaynak şahsın söylediği formel sözler	194
4. Dinleyicinin dikkatini çekmek için kullanılan formeller	194
d. Bitiş Formelleri	195
3.9. KURT HASAN HİKÂYESİNDE DİL VE ANLATIM.....	195
ALTINCI BÖLÜM	197
ÂŞIK YAKUP TEMELÎ’NİN ŞİİRLERİ	197
A. YEDİ HECELİ ŞİİRLER.....	197
1. BİZDİK ON BEŞ TEMMUZDA	197
2. ERZURUM	199
B. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER.....	202
3. OLMAYINCA	202
4. BAKTIKÇA	203
5. YÂR GÖZLERİM YOLLARDA.....	204
6. LEYLA	205
7. YÂR BULAMA.....	206
8. DİVANA.....	207
9. GELİR CANA	208
10. SENSİZ SANKİ BOŞ ANKARA	209
11. DELİCE	210
12. O YÂR AKLIMA DÜŞÜNCE	211
13. BEN SAYENDE	212
14. ÖYLE DELİ GÖNÜL ÖYLE	213
15. İSTEMİREM GELME.....	214
16. ELİN NEYİNE.....	215
17. YALANCI.....	216
18. OLMADI.....	218
19. NAZ MI KALDI?	219
20. YAR YARALI BEN YARALI.....	220
21. YAKTI	221
22. KALLEŞ ÇIKTI.....	222
23. DELİ BAĞLAYI BAĞLAYI.....	223
24. ELBET GERÇEK BİRDİ	224
25. ON KASIM.....	225
26. YOLLAR DELİ	226
27. HANENİZE VARMA YALI.....	227

28. KÖYLÜ GÜZELİ	228
29. GÜLE KÜSER Mİ?	229
30. NARA BENİ.....	230
31. DİYEREK.....	231
32. GURBET SENİ SENİ.....	232
33. YOLLARDA ARADIK SENİ	233
34. BEN ALLAH’A SALDIM SENİ.....	234
35. BURDAN İLERİ	235
36. HALLERİ	236
37. KAR TANESİ.....	237
38. İLLE BAŞKANLIK.....	238
39. COŞA GELDİK.....	239
40. YETİM ÇOCUK.....	240
41. CANDAN OLDUK	242
42. YOK YOK	243
43. Dİ GEL.....	244
44. SÖZÜN TATLI DİLİN GÜZEL.....	245
45. REZİL BE KARDEŞİM REZİL	246
46. DEĞMEZ DAMLA YAŞA GÖNÜL	247
47. DELİ GÖNÜL	249
48. EL BAĞLAMAM.....	250
49. YARALANDIM	251
50. SAZIM	252
51. SENİ SADIK YAR BELLEDİM.....	254
52. BAYRAM GELMİŞ	255
53. BİLEYDİM SEVER MİYDİM?	257
54. YOK SEVDİĞİM	258
55. GÖZLERİM GÖZLÜYOR SEVDİĞİM	259
56. OĞUL BENİM.....	260
57. DEDİ BU NİYAZIM BENİM	261
58. İKİ GÖZÜM YAŞTIR BENİM	262
59. BEN TÜRK’ÜM.....	263
60. BEN SEVMİYİ NE BİLEM	265
61. DİLE DÜŞTÜM GİDİYORUM	266
62. GÖRMEK	267
63. ÜZME BENİ VAZGEÇ GÖNLÜM	268
64. SUS BE GÖNLÜM.....	269

65. ESEN GÜL	270
66. BOŞA GEÇEN ÖMRÜM.....	271
67. GÖR GERÇEĞİ KÖR ŞAŞA NE?	272
68. GİZLİDEN GİZLİDEN	273
69. BEN DÜŞTÜM DALIMDAN	274
70. YANMAMIŞSAN ÂŞIK MISIN?	275
71. YA SEN	276
72. SOLACAĞSIN	277
73. FELEK YAPAR GİTMEZ HOŞA.....	278
74. KÜL ETMEDİN NE EYLEDİN?	279
75. SEN Mİ GELDİN?	280
76. GÜL MÜSÜN YÂRİM?.....	281
77. GÖNÜL BENDEN NE İSTERSİN?	282
78. BETER ETTİN	283
79. BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN	284
80. SİLMİYORSUN	285
81. AYAĞIN GÖLBAŞIN PINAR.....	286
82. GÜZELHİSAR	287
83. YANDIRAN VAR.....	289
84. ŞEYDA BÜLBÜL	290
85. YAZA KALDI.....	291
86. YOLDA KALIR	292
87. GÜLE KÜSMÜŞ BARIŞMIYOR	293
88. BİR ÖZGÜRLÜK BİR HÜRRİYET	294
89. YÂRİ UNUTTU	295
90. KÂR ETMEZ.....	296
91. HUYSUZ	297
C. ON BİR HECELİ ŞİİRLER.....	299
92. NUR SOMUNCU BABA	299
93. SAÇLARI BONUNA DOLANASICA	302
94. AFET İŞLERİ AYHAN ÇİFTÇİ	303
95. İNSANOĞLU	304
96. GÜL PAZARINDA	305
97. ŞANLI MİLLETİM	306
98. KANMAM BİR DAHA.....	307
99. MEHMET AKİF ERSOY	308
100. EDERMOLA?.....	310

101. YU MEVLA.....	311
102. SEN SEN OL DA GÖNÜL KIRICI OLMA.....	312
103. KUŞ GRİBİ.....	313
104. OZANI UNUTTULAR.....	315
105. SARIKAMIŞ.....	316
106. OKUR BANA.....	318
108. MEVLÂNA.....	319
109. BANA HİLE KAYNANA.....	320
110. KAYNANA.....	322
111. GİTME DEMEDİM Mİ?	323
112. SAYIN MÜSTEŞARIM ŞAHABETTİN HARPUTLU	324
113. DEDE.....	326
114. MALINA.....	327
115. GÜL SEVDASINA.....	328
116. YAR SEVDASINA	329
117. KİLON KAÇ PARA?	330
118. MANİSA.....	331
119. DAĞLAR DİLE GELİR YOLLAR KONUŞSA	332
120. SENDEN UZAKTA	333
121. SELAM OLSUN KARS'TAN ANADOLU'YA.....	334
122. YA MUHAMMED	336
123. BU GECE.....	338
124. KAR İNCE İNCE	340
125. YATINCA.....	341
126. NE HALDESİN?	342
127. YAZ BİZİM ELDE.....	343
128. BİR GÖZ VAR İMİŞ BENDE.....	344
129. HİTİT EĞİTİM KURUMLARI BAŞKANI VOLKAN ÇELİK.....	345
130. GÜLLER İÇİNDE	346
131. OTLUKBELİ	347
132. SAYIN MÜFTÜMÜZ MEHMET HAKKI ÖZER	349
133. PTT GENEL MÜDÜRÜ OSMAN TURAL	351
134. SAYIN VALİM MUSTAFA TOPRAK	352
135. YAR SELAM SÖYLE.....	353
136. SÜZDÜN MÜ SÖYLE?	354
137. TABİP ELLEME	355
138. ÜZÜLME.....	356

139. GÜVENME.....	357
140. FAYDA NE	358
141. BOZAN BOZANA	359
142. YAR HANESİN.....	360
143. ELİN NESİNE	361
144. BAŞIMI KOYSAYDIM DİZİN ÜSTÜNE.....	362
145. ÇÖLÜN ÜSTÜNDE	363
146. CEYLAN GÖZLÜM	364
147. AL BENİ DE GÖTÜR.....	365
148. NALET OLSUN NALET TERÖRE.....	366
149. HER ARKADAŞA	367
150. BENDEN ÖTEYE	368
151. DALDIM GİDİYORUM BİLMEM NE DİYE.....	369
152. DİYE DİYE	370
153. OSMANİYE	371
154. DİL YARALADI.....	372
155. AMAN DİYİP DE AĞLADI	373
156. ZOR GELMEYE BAŞLADI	374
157. İZİN KALMADI.....	375
158. SONA NE KALDI?	376
159. ELE Mİ KALDI?	377
160. İL BAŞKANIYDI RECAİ ALP TEKİN	378
161. SIZIN KALDI.....	379
162. AYRILMANIN ZAMANI MIYDI?	380
163. BEMBEYAZ BÜRÜDÜ KAR SAÇLARIMI	381
164. GİTMEYEN VAR MI?.....	382
165. SAYIN UĞUR BULDU	383
166. BİZİM KÖYÜN ŞEYTANI.....	384
167. AVRADINI.....	386
168. YÜZ KARASINI	387
169. BIRAKTI	388
170. BE DAYI	389
171. BAKIŞI GİBİ.....	391
172. OSMAN FERYADI.....	392
173. AMCA DEDİ.....	393
174. YÂRİM GELMEDİ	395
175. ZAMANI GELDİ.....	396

176. ALASIM GELDİ	397
177. HOŞ GELİR.....	398
178. ES SEYYİD OSMAN HULUSİ EFENDİ	399
179. CUMHURİYET'İM.....	400
180. GELMEZDİ	401
181. ALACAĞIN NEM KALDI	402
182. YA ALİ.....	403
183. YÂRİN İÇİN AKAR GÖZÜNÜN SELİ	405
184. BİZ ALİ	406
185. DELİ DELİ	407
186. GİTTİN GİDELİ.....	408
187. GEL DELİ DELİ.....	409
188. HACI BAYRAMI VELİ.....	410
189. SOR SEHER YELİ	412
190. SENDEN GÜZELİ	413
191. YAR LEYLİ LEYLİ.....	414
192. GÜLEME E Mİ?.....	415
193. YETMEZ Mİ?.....	416
194. AHMET DUYAR	417
195. ŞAHİT TUTMUŞTUK HANİ	418
196. GİTMEZDİ HANİ	419
197. GÖÇTÜ REYHANİ.....	420
198. VİRANESİN ANİ ŞEHRİ	421
199. PERVANE	423
200. VUR BENİ BENİ	424
201. KUL ETTİN BENİ	425
202. ÖLDÜRDÜN BENİ.....	426
203. YAKIYOR BENİ.....	427
204. BİR EBU CAHİLE BENZETTİ BENİ	428
205. BENİ BENİ.....	429
206. SÖNDÜRMEZ BENİ	430
207. DE NENNİ NENNİ	431
208. ÂŞIK MAHSUNİ.....	432
209. GELEMEM GAYRİ	433
210. SAHUR GECESİ.....	434
211. BAL NEYİN NESİ	436
212. HAVA.....	437

213. VAZGEÇTİ YAR GÖNLÜM SENDEN VAZGEÇTİ	438
214. GELMEDİ GİTTİ	439
215. YAR DEYİ.....	440
216. ALÇAK.....	441
217. SENİN GİBİ DAHA VAR MIDIR ALÇAK?	443
218. SAYIN PROF. DR.YUSUF BALCI.....	445
219. ZALİM FELEK	446
220. FELEK	447
221. SAYIN VEKİLİM SEBAHATTİN KARAKELLE.....	448
222. BİR SİNEK	450
223. SÖZE NE GEREK	453
224. DERMAN DİYEREK.....	454
225. DİVANA KALDIK	455
226. YAŞLILIK	456
227. TADI YOK	458
228. SENDEN BAŞKA SİĞİNACAK KİMSEM YOK.....	459
229. GELEN YOK.....	460
230. NEREDESİN NAZLI YÂRİM	461
231. SAYIN BAKANIMIZ İSMET YILMAZ BEY	462
232. TEDAŞ MÜDÜRÜ MUSTAFA TAŞDEMİR	463
233. FERYADI	464
234. ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ ÜNAL KAYA	465
235. SAYIN MÜDÜRÜM MUSTAFA TUTULMAZ	466
236. SAYIN BAŞKANIMIZ GAZİ ŞAHİN BEY	467
237. TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK	469
238. GÜNEŞE GÜZEL.....	470
239. UYUYAN GÜZEL	471
240. EĞLEYEN GÜZEL	472
241. ÇALMADI GÜZEL.....	473
242. İÇİŞLERİ BAKANI ABDULKADİR AKSU	474
243. ERZİNCAN VALİSİ SAYIN ABDULKADİR DEMİR	475
244. GÜLLERİN GÜZEL	477
245. GÜZEL	478
246. GÜZEL	479
247. ANDIRIR GÜZEL.....	480
248. HAYIRSIZ GÜZEL.....	481
249. SIR BELLİ DEĞİL	482

250. KAR BENİM DEĞİL	484
251. EZMELİ OĞUL	485
252. YA RASUL	486
253. YA RASUL	487
254. UYAN BE GÖNÜL	488
255. TELAŞA HEY GÖNÜL	489
256. SÜSE GÖNÜL	490
257. ÇÖZEMEDİM ÇÖZÜLMÜYOR HEY GÖNÜL	492
258. BABAM	493
259. ARAMAM YÂRİM	495
260. DAHA ARAMAM	496
261. ANA	497
262. DEDEM DEDE KORKUT SEN BENİM ATAM	498
263. O YÂR GELMEZ	500
264. MİNNET EYLEMEM	501
265. DÖNEMEM	502
266. GÖRMEK İSTEMEM	503
267. GÖRMEK İSTEMEM	504
268. HAKİMEM	505
269. GÖTÜRÜP PAZARDA SATAR MI BİLMEM	507
270. DÖNER Mİ BİLMEM	508
271. GÜL SİNEM	509
272. DADAŞIN ERZURUM	510
273. EŞİN TÜRKİYE’M	512
274. SENDEN UZAKLARA	514
275. GÜLE TAKILDIM	515
276. USANDIM	516
277. SENDEN USANDIM	517
278. YÜRÜ YALAN DÜNYA	518
279. USANDIM	519
280. BİRİSİ TÜRKİYE’M BİRİ BAYRAĞIM	520
281. BENİM BAYRAĞIM	522
282. KEREM GÖNLÜM ARTIK YANMIYOR ASLIM	523
283. KURBANIM	524
284. GÜLCANIM	525
285. GÜL CANIM	526
286. GENEL MÜDÜR MEVLÜT BİLİCİ	527

287. SAYIN GENEL MÜDÜRÜM MEHMET TAŞAN	529
288. VEFASIZ YÂRE SAYARIM.....	530
289. BALA SAYARIM	531
290. EMSALİ KARS'IN	532
291. GÜLLERİN KARS'IM.....	534
292. KARS'IM.....	535
293. YILLAR BENİ BEN YILLARI ÖZLEDİM.....	537
294. SENSİZLİK	538
295. SAYIN BAKANIM BEŞİR ATALAY.....	539
296. SAYIN BAŞKANIMIZ MELİH GÖKÇEK BEY	540
297. DOKTOR MAHMUT KOÇTUR BAŞHEKİMİMİZ.....	542
298. ÇAYIRLI KAYMAKAMI SAYIN TURAN YILMAZ	543
299. ZİRAAT MÜHENDİSİ SN. ÜLKÜ HAYKIR.....	545
300. DAİRE BAŞKANI ÖZCAN ELGİN	547
301. EFENDİM.....	548
302. SAYIN İSMAİL SAYAN.....	549
303. ŞEH MUHAMMET ZEKİ EFENDİ.....	550
304. HAÇ BAŞKANI SEYFETTİN ERSOY	551
305. GENEL SEKRETER MUSTAFA İSEN	552
306. İŞ ADAMI İLHAN DURMUŞOĞLU.....	553
307. SÜRE BİLSEYDİM.....	554
308. ANLA SEVDİĞİM	555
309. BALA SEVDİĞİM	556
310. TÖVBE SEVDİĞİM.....	557
311. SEVDİĞİM.....	558
312. AZRAİL'E GEREK VAR MI SEVDİĞİM?	559
313. HARAM MI Kİ SEVDİĞİM?	560
314. YATAMADIM SEVDİĞİM.....	561
315. DİLİN SEVDİĞİM	562
316. DUYGUN SEVDİĞİM.....	563
317. DİYEMEZDİM HAYIR SEVDİĞİM.....	564
318. TALİHİM.....	565
319. VALİ BEY	566
320. BE ZALİM.....	568
321. ALBAY İBRAHİM AYDIN.....	569
322. YİNE GÖNLÜN OLMADI	570
323. SEYRAN EDERİM	571

324. GÖZÜ NEYLEYİM.....	572
325. SANA GELİRİM.....	573
326. SORA SORA GELİRİM.....	574
327. MEHMET'İM.....	575
328. CUMHURİYET'İM.....	577
329. İŞ ADAMI CAHİT CAN YURT.....	578
330. YA SEN GEL SEVDİĞİM YA BEN GELEYİM.....	580
331. SIZIN GEL HELE SÖZÜN ÖLDÜRÜR.....	581
332. BULDU NEYLEYİM.....	582
333. NEYLEYİM.....	583
334. ÇARKIM TERSİNE DÖNDÜ NEYLEYİM.....	584
335. GÖZÜ NEYLEYİM.....	585
336. NE DİYİM.....	586
337. NE DEYİM.....	587
338. BİRİSİ ŞEHİDİM BİRİSİ GAZİM.....	588
339. DELOLDUM.....	589
340. ÇEKER DURURUM.....	590
341. DOST ARIYORUM.....	591
342. ERZURUM.....	592
343. ÇEKİYORUM ERZURUM.....	594
344. ERZURUM.....	596
345. SIZIN ERZURUM.....	598
346. ÖLDÜM BEN.....	600
347. HAYRANA DÖNDÜM.....	601
348. DÖNDÜM.....	602
349. BE GÜLÜM.....	603
350. CAN GÜLÜM.....	604
351. HASRETİM BEN SANA HASRETİM GÜLÜM.....	605
352. FAZLA NAZ GÜLÜM.....	606
353. SEVDA GÖZLÜM.....	607
354. HAL KARA GÖZLÜM.....	608
355. GİDİYORUM OY KARA GÖZLÜM.....	609
356. GÜL YÜZLÜM.....	610
357. ÜZGÜNÜM.....	611
358. OĞUL.....	612
359. SÖZÜNE KURBAN.....	613
360. NAZLI CAN.....	614

361. ERZİNCAN	615
362. CANOCAN.....	617
363. YALAN.....	618
364. ÖF ULAN ÖF	619
365. BAKTIM BİR ZAMANDAN.....	620
366. AL SABAHINAN.....	621
367. AHİ EVRAN.....	622
368. GAZİSİ OSMAN ÖZBAKİR BEY	624
369. HANIM MI ŞEYTAN?.....	625
370. RAMAZAN	627
371. RAMAZAN	628
372. RAMAZAN	630
373. BAYRAĞIM.....	631
374. TAKMA NE OLUR.....	632
375. ŞEHİDİN DUYGUSU	633
376. ÇARESİZİM BEN	634
377. SAVRULMUŞUM BEN	635
378. MİLLİ SAVUNMA BAKANİ VECDİ GÖNÜL.....	636
379. BOYNUMU BÜKTÜREN	637
380. SAYIN BAŞKAN HAŞİM KILIÇ	638
381. SAYIN OSMAN BELLİ.....	639
382. SAYIN LOKMAN ERTÜRK.....	640
383. SAYIN MEHMET SEKMEN.....	642
384. İŞ ADAMI CEMALETTİN ÖZCAN	644
385. PİLOT YÜZBAŞI EROL SARIKAYA.....	645
386. SAYIN HOCA GAZİ GÖKDEMİR.....	646
387. SAYIN BAŞKAN RECEP TAYİP ERDOĞAN	647
388. KUTLAY DOĞAN.....	649
389. SAYIN BAŞKAN AHMET AYIK.....	650
390. DERMANISIN SEN	651
391. İŞ ADAMI MEHMET ALİ SERİN	652
392. SAYIN HOCA HATİCE BALKIZ.....	653
393. SAYIN HİDAYET ATASOY	654
394. YÂRE VERMEDİN.....	655
395. GÖRÜR MÜ SANDIN?	656
396. İŞ ADAMI SAYIN OSMAN BİLGİÇ.....	657
397. ÇAYIRLI KAYMAKAM ABDULLAH AKTAŞ.....	658

398. DİLİM	660
399. SENİ YAKMASIN	661
400. BENİ KÜL EYLEDİN SEN DE YANASIN	662
401. GÜLÜ SİVAS'IN	663
402. RAMAZAN YILDIRIM	664
403. BAŞIMDA KARIMSIN	665
404. BAŞBAKANIM.....	666
405. VATAN.....	668
406. YOZGAT'IM	669
407. GELMEDİN.....	671
408. YAYLALI GELİN	672
409. SAYIN MEHMET TOKGÖZ.....	673
410. SAYIN BAŞKAN RÜŞTÜ İNAN.....	674
411. OSMAN TURAL	675
412. ÇAYIRLI BELEDİYE BAŞKANI FEVZİ KILIÇ	676
413. SAYIN ŞAİREMİZ ŞERİFE ÇINAR.....	677
414. ERZİNCAN VALİSİ SAYIN ABDURRAHMAN AKDEMİR.....	678
415. HORASAN BELEDİYE BAŞKANI SAYIN KADİR AYDIN	680
416. OZAN YÜKSEL YILMAZ KARACAKIZ.....	681
417. DİLE GÖZLERİN	682
418. GÖZLERİN.....	685
419. DERMAN GÖZLERİN	686
420. DİLLENDİ.....	687
421. NERDESİN?	688
422. ERİYORUM NERDESİN?.....	689
423. NARA DÜŞTÜM NERDESİN?.....	690
424. ÖĞÜT NEYLESİN	691
425. OKUL MÜDÜRÜ SEDAT ASLAN.....	693
426. GENEL MÜDÜR HİKMET ÇOLAK	694
427. SAYIN MÜDÜRÜM MURAT BALTA BEY	695
428. SEN DEĞİLMİSİN?	697
429. NE BİLECEKSİN?	698
430. BENİM TÜRKİYE'MSİN	699
431. SAYIN KENAN KIRICI	701
432. ANKARA VALİ YARDIMCISI SAYIN FAHRİ AYKIRI	702
433. SAHİBİ SENSİN	703
434. BİRİSİ SENSİN BİRİ ERZURUM.....	704

435. SEYHAN SONAR ÖZKAN	705
436. SAYIN MEHMET ERCAN	706
437. NE DERSİN	707
438. GİTTİN	708
439. KOKLUYOR DEYİN	709
440. AŞK OLSUN	710
441. BAYRAM OLSUN	711
442. AL SENİN OLSUN	712
443. KANLI YILINIZ KUTLU OLSUN	713
444. ANADOLU'MSUN	715
445. ARI MI SANIYORSUN?	716
446. OY MEMO	717
447. BEN CANO	719
448. YOL BİR YANA BEN BİR YANA SAVRULDUM	720
449. BEN NEYMiŞİM BE CANO	721
450. YAZ CANO	722
451. TURNALAR	724
452. DALAR MI DALAR	725
453. ŞAHİN ÇIKAR	726
454. KAR YARASI VAR	727
455. NAZLI YÂR	728
456. İÇTİĞİMİ HATIRLADIM NAZLI YÂR	729
457. YARALADIN NAZLI YÂR	730
458. MEVLA'M SENİ ÖLDÜRMESİN NAZLI YAR	731
459. GÜLLER SENİ KISKANIYOR	732
460. AĞLATIYOR NAZLI YAR	733
461. GÜZEL YAR	734
462. TANIK GÜZEL YAR	735
463. NE HABER	736
464. NE EDER	737
465. GÜL İSYAN EDER	738
466. YOK OLUR GİDER	739
467. YAZ NELER NELER	740
468. YANDIM ERENLER	741
469. ÖZÜR DİLEYEN BEYLER	742
470. HESAP DÖNER	744
471. BİRER BİRER	745

472. ALMAYA YETER	746
473. KADIN.....	747
474. SAYIN FERAMUZ ÜSTÜN	748
475. ÖZ OLDU YA ONDANDIR	749
476. SORUYORSUN	751
477. NE DE SUÇ KALIR.....	752
478. İKRAM SAYILIR	753
479. ERZURUM'A ERZURUM'A	754
480. TERÖRE HAYIR	755
481. GELSEN DE BİR GELMESEN DE.....	757
482. VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ YUSUF BEYAZIT	758
483. KARANFİL ÖZBAKIR.....	759
484. DOKTOR ORHAN ZİLELİOĞLU	760
485. SAYIN BAYRAM DÜŞÜNÜR.....	761
486. DAĞLAR.....	762
487. SUÇLU GÜL MÜDÜR?.....	763
488. LEYLİ LEYLA	764
489. AÇTIN NEDENDİR?	765
490. KEL BEKİR.....	766
491. SAYIN BİNALİ YILDIRIM	768
492. ÇATASIM GELİR.....	769
493. KAÇASIM GELDİ	770
494. CANAN VİZ GELİR.....	772
495. İÇİLİR.....	773
496. TELEFON.....	774
497. GÖZ ELE VERİR.....	776
498. GÖZ ELE VERİR.....	777
499. YANIYOR FİLİSTİN	778
500. GİDİYOR.....	780
501. BAKTI GİDİYOR	781
502. SÖZ GEREKİYOR	782
503. OLMUYOR SENSİZ OLMUYOR.....	783
504. ARATIYOR.....	784
505. KAÇAN KOVALANIR DİYORLAR YÂRİM.....	785
506. GELSEN NE OLUR?	786
507. SIZLATMA İÇİMİ	787
508. DOLAR.....	788

509. VATAN BİZİMDİR ARKADAŞ	790
510. GARDAS	792
511. KAHRAMANMARAŞ.....	793
512. MARAŞ	794
513. ELE KARIŞTI	796
514. GÖR HELE DEMİŞ	797
515. VAR İMİŞ.....	798
516. VAZ MI GEÇER?.....	799
517. KÖYDE BOZULMUŞ.....	800
518. BEN DE YOKUM BE EVLAT	801
519. EVLAT	803
520. ADALET.....	804
521. SÖZDEN İBARET	806
522. LAFTAN İBARET	808
523. ILGIT ILGIT.....	810
524. ARSIZ İTOĞLİT	811
525. MEVSİM BAHAR OLDU.....	813
526. GÖR NELERE BAKIN	814
527. YİNE SANA BİR ŞEY OLMAMIŞ YAHU.....	816
528. DAYI OĞLU	818
529. TÜRKMEN OĞLU	820
530. TÜRKMEN OĞLU	821
531. KAR DOLU DOLU	822
532. EDERİ YOK MU?	823
533. DUYDUN MU?	824
534. EBRU	825
535. YABAN GÜLÜ	826
536. DİLDEN ÖTÜRÜ	827
537. BİR AKŞAMÜSTÜ	828
538. DERT BANA DÜŞTÜ	829
539. MÜSTEŞAR BEY	830
540. SÜLEYMAN SATILMIŞOĞLU EFENDİ.....	832
541. DEMEDİK Mİ ÇANAKKALE GEÇİLMEZ	833
542. KARA KIZ.....	835
543. KARA KIZ.....	836
544. GÜLLER SENİ KISKANIYOR KARA KIZ	837
545. CUMHURİYET	838

546. KÜSTÜRDÜN BENİ.....	839
547. VEFASIZ	840
548. KIŞIN VEFASIZ	841
549. ANLAMSIZ	842
550. SEVDAMIZI SÜRGÜN ETTİN VİCDANSIZ	843
551. HARAM OLDU VİCDANSIZ	844
552. HAYIRSIZ.....	845
553. GELMİYORSUN HAYIRSIZ	846
554. HAYIRSIZ	847
555. YOL ESRARENGİZ	848
556. GÖREMEDİNİZ.....	849
557. ŞEREFSİZ.....	850
558. DADAŞIM ÇOK HESTE	851
559. HAYATIMI ZİNDAN ETTİN SEN HUYSUZ	852
Ç. ON DÖRT HECELİLER	853
560. RAMAZAN'DA	853
561. YAKTIK ON BEŞ TEMMUZDA	854
562. OSMANLI TOKATIYLA	855
563. GİDER DÜŞER ADİLE	857
564. ÇANAKKALE.....	858
565. SOR HELE.....	860
566. YAZI.....	861
567. EY SAZIM.....	862
568. SALINAN.....	863
569. SANATKÂRSIN	864
570. BİLİR Mİ?	865
571. BAZI KULLAR İNCİDİR.....	866
572. VİZ GELİR	867
573. KITMİR	869
574. DAR EDER.....	871
D. ON BEŞ HECELİLER	873
575. DERMOLA.....	873
576. DİLDARA.....	874
577. KULLAR BOZUK OLSA	875
578. DİLE GELDİK BU GECE.....	876
579. BU GECE.....	877
580. YAZ HELE	878

581. BERBAT ETME	879
582. ŞAHANE	880
583. SEN GENE	881
584. BAKMASINI BİLENE.....	882
585. GÜLENE.....	883
586. VAR MI?	884
587. OLA MI?.....	885
588. YAZI.....	886
589. SIZI	887
590. YOLA DÜŞÜRDÜN BENİ.....	888
591. YARA BENİ.....	889
592. ZİKİR SENİ.....	890
593. YOLA İTAAT GEREK	891
594. DERMANA GEL.....	892
595. BEDELİ GÖNÜL	893
596. KOŞUYORSUN HEY GÖNÜL	894
597. SÖZÜMÜ ESİRGEMEM	895
598. BAŞKA DERMAN İSTEMEM.....	896
599. İTİBAR ETMEM.....	897
600. YAKAMADIM.....	898
601. ALLAH'IM.....	899
602. SEVDİĞİM.....	900
603. BENİM.....	901
604. SEYRAN EYLERİM.....	902
605. SADAKALLAHÜLAZİM.....	903
606. YARADAN.....	904
607. VATANA KURBANIM BEN	905
608. SEN	906
609. GÖZEDEN.....	907
610. NE GÜZEL YARATMIŞ ALLAH ŞEHRİ BEDENE BAKIN	908
611. YOL ALLAH ALLAH DESİN.....	909
612. BAKMAYI BİLMİYORSUN.....	910
613. DOKUNMA BUGÜN	911
614. ARDIR AR.....	912
615. ADINI ANDIRAN VAR	913
616. DİVAN GELEN VAR	914
617. KULU PERİŞAN EDER DİVAN.....	915

618. SENDEDİR.....	916
619. NEDİR	917
620. BİR İÇİNDE GİZLİDİR.....	918
621. İŞTE DİVANI HUZUR	919
622. EMİN OLUR	920
623. ESİR OLUR.....	921
624. ZARA DÜŞ OLUR.....	922
625. ÂLEMDEN İBRET ALMAYAN ÂLEME İBRET OLUR.....	923
626. YÂR OLMAZ.....	924
E. ON ALTI HECELİLER	925
627. BÜYÜK ÜLKE.....	925
628. OY DELİ DELİ.....	926
629. DEĞİL Mİ?.....	927
630. DÜZENE.....	928
631. YAZAR SENİ.....	929
632. HESAP VERİLECEK.....	930
633. KAÇMA OĞUL.....	931
634. KIZIN.....	932
635. YALAN.....	933
636. SEVDİĞİM OY GELİN GELİN	934
637. OLUR MU?	935
638. VAR EYLER Mİ?.....	936
F. YİRMİ İKİ HECELİ ŞİİRLER	937
639. O.....	937
G. YİRMİ SEKİZ HECELİ ŞİİRLER.....	938
640. YAR GELE.....	938
Ğ. OTUZ HECELİ ŞİİRLER	939
641. SIZI	939
642. GEREK	940
H. OTUZ İKİ HECELİ ŞİİRLER.....	941
643. SARILIRSIN.....	941
I. OTUZ ÜÇ HECELİ ŞİİRLER.....	943
644. İNAN Kİ DELİDİR DELİ	943
İ. ATIŞMALAR.....	945
645. KARACAKIZ İLE I	945
646. KARACAKIZ İLE II	947
647. DÜNDAR İLE	949

648. ÜÇ ÂŞIK.....	951
649. ÂŞIK MUSTAFA İLE.....	954
650. YARALI İLE I.....	956
651. KUL NURİ İLE	958
652. KARACAKIZ İLE III.....	960
653. KARACAKIZ İLE IV.....	961
654. KARACAKIZ İLE V.....	963
655. ERENİ İLE.....	965
656. KARACAKIZ İLE VI.....	967
657. KARACAKIZ İLE VI (KALENDERİ)	969
658. KARACAKIZ İLE VII (LEBDEĞMEZ)	971
659. KARACAKIZ İLE VIII.....	973
660. KARACAKIZ İLE IX (MANİLİ).....	975
661. KARACAKIZ İLE X (ZİNCİRLEME)	978
662. KARACAKIZ İLE XI.....	980
663. KARACAKIZ İLE XII (KALENDERİ).....	982
664. OZANTÜRK İLE	984
665. KARACAKIZ İLE XIII (LEBDEĞMEZ)	986
666. KARACAKIZ İLE XIV (ZİNCİRLEME)	988
667. VEYSEL YILDIZER İLE.....	990
668. KARACAKIZ İLE XV	992
669. KARACAKIZ İLE XVI (KALENDERİ)	994
670. İMAMİ İLE.....	996
671. KARACAKIZ İLE XVII	998
672. KARACAKIZ İLE XVIII	1000
673. YARALI İLE	1002
674. KARACAKIZ İLE XIX (MANİLİ).....	1004
675. KARACAKIZ İLE XX (MANİLİ)	1006
676. KARACAKIZ İLE XXI.....	1009
677. KARACAKIZ İLE XXII	1011
678. KARACAKIZ İLE XXIII	1013
679. KARACAKIZ İLE XXIV (SEMAİ).....	1015
680. HAKKI YERLİOĞLU İLE.....	1017
681. MUSTAFA AYDIN İLE	1019
682. YARALI İLE II.....	1021
683. SÜPHAN DERELİ İLE	1023
684. HAKKI YERLİOĞLU İLE.....	1025

685. KARACAKIZ İLE XXV (DİVAN).....	1027
686. YARALI İLE III	1029
J. SİCİLLEMELER.....	1031
687. AL BENİ.....	1031
688. GÜZEL	1033
689. KURBAN OLURUM BEN	1035
690. YAZ GELİR.....	1037
691. DERMAN ARIYOR	1039
692. GÜLE NAZ.....	1041
K. SATRAŇLAR.....	1043
693. ENGEL OLMASA.....	1043
694. YÂR BELLEME.....	1044
695. ŞÜKREYLE (LEBDEĞMEZ).....	1045
696. VEBALE GEL	1046
697. HÂL AYRI.....	1047
698. ZOR OLUR.....	1048
YEDİNCİ BÖLÜM	1049
ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYESİ	1049
1.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ.....	1049
2. KURT HASAN HİKÂYESİ	1120
SONUÇ	1198
KAYNAKÇA.....	1202

GİRİŞ

Türk sözlü edebiyat geleneğinin bilinen en eski temsilcileri olan kamları (şaman) takip eden devrede oluşan, ozan baksı geleneğinin mensuplarının bir kısmının İslâmiyet'in kabulünden sonra tekke kurumu etrafında, *“Tekke-Tasavvuf Edebiyatı Geleneği”* olarak bilinen oluşumu şekillendirmesi gibi, 16. yüzyıl sonlarında bir Türk ve Müslüman sosyo-kültürel kurumu olarak ortaya çıkan kahvehanelerde, divân edebiyatı mensuplarının *“saçma-sapan sözler söyleyen”* (herzegû) kişiler olarak nitelendirdikleri *“ozan”*lar, irşattan ve nasihatten ziyade *“güzelleme”* yolunu tercih eden bazı tekke mensuplarıyla, *“ordu şâirleri”*nin başlattığı ve 17. yüzyılda ulaştığı klasikleşen formlarıyla tamamen kendine has bir tarza dönüşen ve zaman içinde uğradığı değişim ve gelişimlerle günümüze kadar gelerek yaşamaya devam eden, edebiyat veya kültür geleneği; kısaca *“Âşık Tarzı Kültür Geleneği”* veya daha dar kapsamlı bir ifadeyle *“Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği”* yahut *“Âşık Edebiyatı”* olarak adlandırılır (Çobanoğlu,2007: 9). Umay Günay ise *“Âşık Edebiyat'ı adı ile andığımız edebiyat başlangıçta Ozan-Baksı edebiyat geleneği olarak şekillenen ilk milli edebiyatımızın XVI. yüzyılda yeni kültür birikimi, kabuller, ihtiyaçlar, talepler, zevk ve beklentilerin etkisiyle gelişim ve değişime uğramış devamıdır.”* demektedir (1993: 22). Fuat Köprülü âşık edebiyatı hakkında *“Asıl ananesini eski halk edebiyatından almakla beraber, gerek yüksek sınıfların ihtiyaçlarını tatmin ettiği Acem taklidi klasik edebiyattan, gerek tekkelerde yaşayan tasavvufi edebiyattan birtakım unsurlarlar da ona karışmış ve bütün bu unsurlardan âşık edebiyatı dediğimiz saz edebiyatı teşekkül etmiştir.”* demiştir (476: 2014). Doğan Kaya ise âşık edebiyatının dini motifler çerçevesinde gelişmeye başladığını dile getirir. Bunda Ahmet Yesevî düşüncesi çerçevesinde, Diyar-u Rum olarak adlandırılan ve Anadolu'da faaliyet gösteren Abdalan-ı Rum'un rolleri büyüktür. Dini-mistik halk edebiyatı, Kur'an, Peygamber kıssaları, evliya menkıbeleri gibi kaynaklardan beslenmiştir. Bu edebiyat, Anadolu'da XV. yüzyıldan itibaren yerini âşık edebiyatına bırakmıştır (2009: 39).

İslamiyet'in kabulünden XVI. yüzyıla kadar olan devre, geniş halk kitleleri açısından bir geçiş devresi olmuştur. Bu devrede, eski kültürün devamcısı olan *“ozan”*, gerek Azerbeycan'da gerekse Anadolu'da aynı çizgiyi takip ederek yavaş yavaş yerini *“âşık”*a bırakmıştır. Bu geçiş döneminde bu halk şairleri için, *“Ozan”*, *“Dede”*, *“Ağsakal”*, *“Varsag”*, *“Yanşag”*, *“Varsağı-gû”* gibi çeşitli adlar

kullanılmış, ayrıca XIII. yüzyıldan itibaren dinî ve tasavvufî şiirler yazan aydın şairler arasında tamamen farklı bir anlamda “âşık” kelimesi de kullanılmaya başlanmıştır. Dinî ve tasavvufî şiirler söyleyen bu şairlerin ve günden güne bu sahada kökleşen İslâmî kültürün tesirinde kalan halk şairleri, “âşık” terimini kendilerine de yakıştırır olmuşlardır (Düzgün,2008: 236).

Ozan; Orta Asya Türklüğü içinde işlevleri bakımından oldukça saygın bir kişiliğe sahip rahip-şair (baksı-ozan)lerin, şairlik görevlerini bırakmalarından sonra ortaya çıkmış ve varlığını hâlâ sürdüren bir tiptir. Âşıklar, ataları ozanlar gibi çalıp-çağırarak sazlı şairler olmalarına rağmen; halk şiirine yeni biçimler sokmuşlar, birtakım kurallar ve disiplinler getirmişlerdir. Âşık tipinin getirdiği bu yenilikleri; halk şiirine, divan şiirinin birtakım ölçü, teknik ve öğelerini katmak, aşk ve yiğitlik temasını dinî ve ahlakî bir mecraya yöneltmek, katı ‘ayak’ kuralları ve yarışma biçimleri koymak, anonim ezgiler dışında kendi hazırladıkları âşık makamlarıyla çalıp-söylemek, lebdeğmez, muammâ, tecnis gibi yeni şiir anlayışları olarak sıralayabiliriz (Kalkan, 1991: 16). Saim Sakaoğlu’na göre, “*Âşık Edebiyatının temsilcileri 16. yüzyıla kadar “ozan” adını kullanırlarken 17. yüzyılda bu kelime olumsuz anlamda kullanılır olmuş ve tasavvufun da etkisiyle bu edebiyatın temsilcileri arasında “âşık” adı yaygınlaşmıştır.*” (1998: 383). Şekillenen bu yeni edebiyatla birlikte, “ozan”ın yerini “âşık”; “kopuz”un yerini de “karadüzen, bağlama, çöğür, tambura, cura” (Kaya,2009: 39) almıştır. Bülent Arı “*Âşık edebiyatı, 16. yy’dan itibaren yaygın olarak, yazılı kaynaklara geçmiş; âşık kavramı da bu dönemlerde (15-16.yy) yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Âşık kavramının ortaya çıkmasıyla doğmaca şiir söyleyen saz çalan, atışma yapabilen halk şairleri, kendilerine “âşık” adını vermişlerdir.*” (2013: 130) ifadelerini kullanmıştır.

Asım Bezirci “*Âşıkların kökleri gerilere doğru uzatılarak ozanlara bağlanabilir. Hatta, bazı özellikleri onlardan alıp geliştirdikleri söylenebilir: Âşıklar da ozanlar gibi bir topluluk önünde çalgıyla şiir söylerler, hece ölçüsünü kullanırlar, yarım uyaklara başvururlar, halk edebiyatının belirli koşuk türlerine uyarlar. Bu geleneksel ortaklıklara karşın, ozanlarla onların torunları olan âşıklar arasında ayrımlar da vardır: Ozan eskiden şair olduğu kadar da büyücü, hekim, din adamı ve müzisyendi; âşık ise yalnızca “çalgılı-şair”dir. Ozan kopuz çalardı, âşık ise saz çalar. Ozan dinsel törenlerin bir öğesiydi; âşık ise –tekke ve tasavvuf şairleri*

sayılmazsa- genellikle din dışı (profone) dır.” (30: 1993) ifadelerini kullanarak âşıklar ile ozanların benzer ve farklı yönlerini dile getirmiştir. Âşıklar ozanların şiir özelliklerini devam ettirmiştir fakat büyücü, hekim ve din adamı gibi görev dağılımında azalmaya gidilmiştir.

Âşık, Türk halk edebiyatında, aşağı yukarı XVI’ıncı yüzyılın başlarından bu yana beliren bir sanatçı tipidir. Bir yönüyle eski destan (epoos) geleneğini sürdüren, ama başka bir yönüyle, adının da belirttiği gibi “sevda şiirleri” (lirik türden şiirler)” söylemekle görevlenmiş bir sanatçıdır. Onun yaratıcılığı irtical iledir: şiir yazmaz, söyler. Onda şiir müzikten ayrılmaz; demek ki sadece söylemez, çalar ve çağırır. Âşıklar düz konuşma ile şiir söylemeyi dilden söylemek ve telden söylemek deyimleriyle ayırırlar; bununla âşıkın şiirini söylerken sözlere eşlik eden müzik aracının, sazın, âşıkın şiirinden ayrılmaz bir öge olduğu anlatılmak istenir. Demek ki âşık şiiri sözlü gelenekte oluşan ve gelişen bir sanattır; müzikten ayrı düşünülemediği gibi, âşıkların tekelinde olan başka bir sanat türünde bir kerte kadar “seyirlik-dramatik” öğeleri olan “katışık” bir anlatı sanatını da kapsar (Boratav, 2015: 25-26). Âşık, çalgı eşliğinde lirik şiir söylemenin yanında halk hikâyesi de anlatır.

Âşıklar 1960’dan bu yana, memlekette oluşan ve gelişen düşün özgürlüğü ve onun sonucu olarak da halk yığınlarında politik bir bilincin uyanması, şüphesiz okuma ve yazmanın artması, köy nüfusunun şehirlere akması, köy-şehir ilişkilerinin eskiye göre artması gibi, ekonomi ve kültür alanlarındaki değişmelerin de etkisiyle, âşık geleneği yeni bir güçlenme, çiçeklenme dönemine ulaştı. Âşıklar dernekler kurdular, partilerin siyasi savaşlarına katıldılar (Boratav, 2015: 38). 17.yüzyılda Karacaoğlu, Âşık Ömer, Ercişli Emrah; 18. yüzyılda Dertli, Gevheri; 19. yüzyılda Dadaloğlu, Erzurumlu Emrah; 20. yüzyılda Âşık Veysel, Şeref Taşlıova, Neşet Ertaş gibi güçlü âşıkların yanında 21. yüzyılda âşıklık geleneği bir önceki asra göre gücü azalmıştır. 21. yüzyılda âşıklık geleneğinin gücü sarsılmış olsa da saz çalabilen, atışma yapabilen, doğaçlama söyleyebilen usta-çırak geleneği içinde yetişmiş Yakup Temel gibi âşıklar da vardır. Yakup Temel teknolojik gelişmelere ayak uydurarak televizyon ve radyo programcılığı yapmış ve sesini daha çok duyurmaya çalışmıştır. Saz ve söz ustası Yakup Temel, günümüzde âşıklık geleneğini yaşatmaya ve canlı tutmaya çalışmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YAKUP TEMELÎ'NİN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI

1. YAKUP TEMELÎ'NİN HAYATI ETRAFINDA

1.1. Yakup Temel'in Soyusu

Türk soyuna mensup olan Âşık Yakup Temelî, Erzurum dadaşlarındandır. Temelî'nin babası Mollaoğullarından Adil Bey, Ermeni ve Rumlara karşı savaşmıştır. Hem anne hem baba tarafından dedeleri, Sarıkamış Harekâtında mücadele etmişlerdir. Âşık Yakup Temelî soydaşlığa ve millet bütünlüğüne önem verir. Bu düşüncesini ilgili dörtlüklerde anlatmıştır:

Temelî'yim Türk oğluyum

Göğsü imanla doluyum

Üç kıta Anadolu'yum

Ben Türk'üm türkü söylerim (59/7)

Sen düşmanı yurdumdan atansın

Sen biz Türklere bir ana vatansın

Sana hain gözle bakan utansın

Bir uzan Yıldırım'la Niğbolu'ya

Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya (121/1)

1.2. Yakup Temel'in Babası

Âşık Yakup Temelî'nin babası Adil Bey, 1908 yılında Erzurum ili Horasan ilçesine bağlı olan Çamurlu köyünde doğmuştur. Adil Bey'in babası, Yakup Temelî'nin dedesi Süleyman Çavuş, Mollaoğulları sülalesinden gelmektedir. Süleyman Çavuş, Sarıkamış gazilerindendir. Eşinin adı, Yakup Temelî'nin babaannesinin adı Huri'dir. Huri Hanım, 2 Ocak 1915 yılında Süleyman Çavuş Sarıkamış Harekâtında iken çocuklarını alarak İç Anadolu'ya göçmüştür. Bu göç esnasında ilk durak yeri Kayseri'nin Mancusun Köyü'dür. Aile Mancusun Köyü'nde bir yıl ikamet eder. 16 Şubat 1916 yılında Erzurum'un düşmesiyle kalan ordu terhis

edilir. Süleyman Çavuş bir buçuk yıl sonra ailesine kavuşur. Süleyman Bey, Sarıkamış Harekâtı'nda süvari çavuşluğu yapmıştır. Savaş esnasında at üzerindeyken bacaklarına kurşun isabet etmiştir. Dönemin şartlarından dolayı tedavi olmuşsa da yeteri kadar iyileşememiştir.

Süleyman Çavuş ailesiyle beraber sırasıyla Kayseri'den Kırşehir'in Kaman ilçesine, Ankara'nın Bala ilçesine, Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesinin Kızılırmak kenarında bulunan Hamidiye Çiftliği'ne göç ederler. Hamidiye Çiftliği'nin şimdiki adı Geçitli'dir. Süleyman Çavuş son yerleşim yerinde iyice hastalanır ve vefat eder. Adil Bey üç kız kardeşiyle öksüz kalır. Âşık Yakup Temelî babası için şu ifadeleri kullanmıştır: *“Babam dedem gibi iki metre boyunda, babayığit adeta pehlivan yapılıydı. Babaannem de iri yapılı bir hanımdı. Babam erken geliştiği için daha 14 yaşındayken 20 yaşında gibi görünürdü.”* Huri Hanım, 12 Mart 1918 yılında Rusların Erzurum'dan çekilmesi üzerine tekrar Erzurum'a dönmek ister fakat Süleyman Çavuş, vefat ettiği için cesaret edemez. Adil Bey, bu yıllarda sığır çobanlığına başlar.

Ermeni ve Rum çetelerinin Türk köylerine baskınları artmakta ve Türkler katledilmektedir. Aynı köyde yaşayan ve Kars muhaciri olan Murat Bey, otuz beş yaşındadır. Murat Bey Türklerin oluşturduğu Dişikitli çetesinin başıdır. Erzurum ile Kars kültürü ve dili olarak birbirine yakın şehirlerdir bu yüzden birbirlerine sahip çıkmaktadır. Murat Bey çete savaşlarına katılırken eşini ve çocuklarını Huri Hanım'a bırakır. Üç beş günde bir gelip bir gün kalıp geri dönmektedir. Adil Bey, Murat Bey'den uzundur. Bir gelişinde Murat Bey, Adil Bey'e: *“Hadi bakalım Adil, durmak yok. Al şu atları, silahları; giyin, kuşan. Yarın sabah erkenden yola çıkacağız.”* der. Adil Bey, Huri Hanım'ın tek oğludur bu duruma razı gelmese de Adil Bey çok heveslidir. Ertesi gün Adil Bey, Murat Bey ile Ege Bölgesinde Rum çetelerine, Çukurova'da Ermeni çetelerine karşı savaşır. Ermeni ve Rumlardan akça altın ele geçirirler. Kurtuluş Savaşı'nın başlamasıyla düşman yurttan çıkarılır. Adil Bey Manisa civarlarında evine dönme kararı alır. Geriye döndüğünde büyümüş; sakalı bıyığı çıkmıştır. Gözü kara, göğsü vatan aşkı ile dolu bir delikanlıdır.

Murat Bey Kars'a geri dönmeye karar verir ve Huri Hanım'a da teklifte bulunur. Huri Hanım Erzurum'da köy evini Ermenilerin yıktığını, başlarını sokacakları bir ev kalmadığı için bu teklifi reddeder. Adil Bey, savaştan elde ettiği

parayla yüz elli koyun, yirmi inek, at ve araba alarak ev yaptırmıştır. Kızılırmak'ın üstünde yolcu taşımak amacıyla kayık getirtir. Bu sırada Zühre adlı bir kızla evlenir. Hanımından iki oğlan, bir kız çocuğu doğar. Büyük oğlunun adı Ramazan, küçük oğlunun adı Süleyman, kızının adı ise Hayriye'dir. Çocuklar küçükken anneleri siroz hastalığına yakalanır ve vefat eder. Adil Bey ikinci evliliğini Kırşehir'in Savcılıbüyükoba'sından Meryem Hanım'la yapar. Adil Bey'in Meryem Hanım'dan çocuğu olmamıştır.

Adil Bey Erzurum'u hiç unutamamış ve bir gün 1953 yılında Erzurum'a gitmeye karar verir. Adil Bey akrabalarını ziyaret etmek amacıyla Güzelhisar köyüne gider, bu sırada Makbule Hanım'ı görüp beğenir ve tanışırlar. Kadıoğlu sülalesinden Makbule Hanım, üç çocuğu olan dul bir kadındır. Adil Bey, Makbule Hanım'ı görür görmez ailesinden ister. Fakat Makbule Hanım'ın ailesi kızı vermez, seneye tekrar gelip istemesini söyler. Adil Bey, bir sene sonra tekrar Erzurum'a gider. Çünkü Adil Bey Makbule Hanım'a âşık olmuş ve unutamamıştır. Bu gidişinde Makbule Hanım'ın ailesi Adil Bey'in ciddiyetini anlar ve onay verir. Adil Bey, Makbule Hanım'ı ve üç çocuğunu alarak Şereflikoçhisar'a gelir. Meryem Hanım ilk zamanlarda bu durumu hoş karşılamasa da daha sonra Makbule Hanım'ı sahiplenir.

Adil Bey ile Makbule Hanım'ın Nafis adlı çocukları olur. Köyde başlayan İrfanlı barajının yapımında Adil Bey'in köyde olan evi, tarlaları ve arazileri su altında kalır. Devlet istimlak ederek evin, tarlaların ve arazilerin parasını Adil Bey'e öder. Bu durum sonrasında Erzurum'a göç edilir. Bu sırada Adil Bey'in çocukları Ramazan ve Süleyman evlenir. Adil Bey'in kızı Hayriye Hanım, doğum sırasında hem çocuğu hem de kendisi vefat eder. Adil Bey ailesini ve eşyalarını yanına alarak trenlere yükler ve Erzurum'un Pasinler ilçesine bağlı Güzelhisar köyüne gider. Adil Bey köyden bir arsa alır ve ev yaptırır. Adil Bey'in Horasan'ın Çamurlu köyünde arazileri vardır, tarlalar bu köyde ekilip biçilir. 1959 yılının Mayıs ayında Yakup Temel dünyaya gelir fakat babası nüfus kâğıdına 1958 yazdırır. Yakup Temel'in ardından Nazmiye adında bir kız kardeşi olur.

Adil Bey'den eşkıyalar sürekli haraç istemektedirler. Adil Bey'den çocuklarını öldürmek şartıyla para isterler. Bunun üzerine Adil Bey yine eşyaları trene yükleyerek İç Anaolu'ya göç eder. Tek gayesi çocuklarına zarar gelmemesidir. İrfanlı Barajı tamamlanınca Adil Bey barajın kenarından iki dönümlük yer alır ve

oraya iki katlı bir ev yaptırır. Adil Bey, Kızılırmak'a Samsun'dan iki kayık getirir. Barajda balık çok olduğu için balıkçılık yapmaya karar verir. Bu günlerde Adil Bey'in Yusuf adında bir çocuğu daha olur.

Makbule Hanım'ın kızları Miyase ve Hikmet Hanım evlenir. Adil Bey'in oğulları Ramazan ve Süleyman Bey Almanya'ya çalışmak amacıyla gider. Adil Bey küçük çocukları olduğu için balıkçılığa devam edemez. Adil Bey eski evini ve kayıkları satarak Ankara'nın Dikmen kentine göç eder. Buradan bir ev alır ve yeni bir iş kurar. Yakup Temel dördüncü sınıfını bitirdikten sonra tekrar Erzurum'a göç edilir. Adil Bey 1970 yılında Güzelhisar köyüne ev yaptırır. Adil Bey'in 1973 yılında Güzelhisar'da Hacı Harun adında bir oğlu daha olur. Adil Bey 1974 yılında Hac seyahatine gider. Bundan sonra kendisine *Hacı Adil* denilmeye başlanır. Âşık Yakup Temelî babası için şu sözleri söyler: *“Babam Hacı Adil etrafında oldukça hatırı sayılan, küsleri barıştıran, çözülmesi zor meselelerde çözüm üreten, bir bilim insanı gibi saygı gören adeta bilirdi.”* Temel ailesi son kez Ankara'ya göç kararı alarak Ankara'ya 1976 yılında dönüş yapar. Adil Temel, 21 Mayıs 1979 yılında rahatsızlanarak vefat eder. Mezarı Ankara Karşıyaka'dadır.

Âşık Yakup Temelî babasını yazdığı şiirlerde yaşatmaya devam etmektedir:

Anamın sevdası benimse atam

Gözümde pehlivan sen idin babam

Bir şey olsa hemen sana koşardık

Hepimize derman sen idin babam (258/1)

1.3. Yakup Temel'in Annesi

Âşık Yakup Temelî ile hayatı hakkında uzun süren görüşmeler sonucunda annesinin hayatını âşığın sözleriyle anlatmak daha doğru olacaktır:

“Annemin adı Makbule'dir ve 1927 yılında Erzurum'a bağlı şimdiki adı Güzellhisar, eski adı Avnik olan köyde doğmuştur. Annesinin adı Lütfiye, babasının adı Mehmet'tir. Mehmet Bey, Sarıkamış harekâtında altı yıl süre boyunca kolorduda topçu çavuşu olarak görev yapmıştır. Mehmet ve Süleyman dedelerimin hayatlarını yazmış olduğum “Ermeni Yalanları Türk Gerçeği” adlı kitabımda tüm bu gerçekleri detaylı bir şekilde anlattım. Mehmet Çavuş'un dedeleri eskiden Osmanlı toprağı olan

şimdi Irak'ta olan Kerkük'ün kadılığını yapmış ve Erzurum'a Erzurum kadısı olarak atanmıştır. Bu yüzden sülaleye "Kadioğulları" denmektedir. Dedem ile anneannem Sarıkamış harekâtından sonra Kayseri'ye taşınıp orada evlenirler. Ruslar ve Ermeniler Doğu Anadolu'dan çıktıktan sonra Güzelhisar köyüne geri dönerler. Annem orada doğar, büyür ve evlenecek yaşa gelince aynı köyden Mehmet adında biriyle evlendirilir. Annemin Mehmet Bey'den Hikmet, Miyase ve Abdullah adında iki kız, bir oğlan çocuğu olur. Hikmet beş, Miyase üç, Abdullah henüz bir yaşındayken Mehmet Bey vefat eder. Vefatından iki yıl sonra annem, babamla tanışır ve evlenirler. Babam, annemi ve çocukları da alarak İç Anadolu'ya getirir. İç Anadolu günlerinde abim Nafis dünyaya gelir. Daha sonra tekrar Erzurum'a geri dönülür. Erzurum'dayken ben ve kız kardeşim Nazmiye doğar. Sık sık Erzurum ile İç Anadolu arasında göçler yaşanır. Bu göçler sırasında kardeşlerim Yusuf ve Hacı Harun dünyaya gelir."

"Babam öldükten sonra annem benimle Ankara'da yaşamaya başlar. 31 yıl boyunca beraber yaşamak beni her zaman gururlandırmıştır. Annemle her zaman çok güzel sohbetler ederdik. Zira annem de âşıklık vardı, annemin dayısında da... Zaman zaman karşılıklı atışmalar yapar, şiir söylerdik. Annemin dayısı âşık Ahmet, pek tanınmamış âşıklardandır. Anneme kendi soyundan âşıklık geçmiştir. Annem 2003 yılının Kasım ayında kardeşlerini, sülalesini ve anne, babasının mezarını ziyaret etmek amacıyla Erzurum'a gider ve orada aniden rahatsızlanarak 76 yaşında Güzelhisar köyünde hayata gözlerini yumar. Nur içinde uyusun."

Âşık Yakup Temelî'nin annesine olan düşkünlüğü şiirlerine de yansımıştır:

Yüzüme bakınca derdini anlar

Gönlüme tercüman dilimiş anam

Bir başkadır anaların kokusu

Burcu burcu kokan gülümüş anam (261/1)

1.4. Yakup Temel'in Doğumu, Öğrenim Durumu ve Askerliği

Asıl adı Yakup Temel olan Âşık Temelî, 13 Mayıs 1959 tarihinde Erzurum'un Avnik ilçesinin Güzelhisar köyünde doğar. Kütüğü Erzurum'da Horasan ilçesinin Çamurlu köyüne kayıtlıdır.

Âşık Yakup Temelî Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesinin Hamidiyeçiftlik köyünde ilkokul ikinci sınıfı, Öveçler Kemal Atatürk İlkokulunda ise beşinci sınıfa kadar okumuştur. Küçük yaşta iş hayatına atılan Temelî, askerliğini yirmi ayda tamamlar. Acemi birliğini Burdur'da topçu nişancısı, usta birliğini Kıbrıs/Girne Orduevi'nde müzisyen olarak yapar. Askerlikten sonra okulunu açık öğretimden bitirmeye çalışsa da yaşam şartlarından dolayı bitiremez (Türkan ve Bor,2019: 47).

1.5. Yakup Temel'in Evliliği

Âşık Yakup Temelî'nin eşi Kadriye Temel, 15.05.1964 yılında Ankara'da doğmuştur. Aslen Erzurumlu olan Kadriye Hanım, yedi kardeşinden dördüncüsüdür. Babası esnaf, annesi ev hanımıdır. Yakup Temel ile 17.06.1981 yılında Ankara'da evlenmiştir. Bu evlilikten Ferhat ve Halil İbrahim adında iki oğlan çocuğu dünyaya gelmiştir. Âşık Yakup Temelî gözlerini kaybettikten sonra eşi Kadriye Hanım, araba sürmeyi öğrenmiş ve şuan 25 yıllık bir şofördür. Ayrıca Yakup Temel ile birlikte Ankara Halk Ekmek bayisini çalıştırmaktadır. Âşık Temelî *Başımda Karımsın* adlı şiirini eşine yazmıştır:

Seni nasıl tarif edeyim gülüm

Sen gönül bağımnda bahçe barımsın

İkimiz bir bedende can gibiyiz

Ben bir yarım sende diğer yarımsın

Sen gördüğüm rüyam hayalim düşüm

Sen bağrımnda ateş gözdeki yaşım

Gönlümde fırtınam boranım kışım

Ben yüce dağ sen başımnda karımsın

Ben bir Temelî'yim dudakta sözüüm

Ben hasret çekenim yürekte sızım

Sen benim elimsin ayağım gözüm

Sen dünya güzeli bir tek yârimsin

1.6. Yakup Temel'in Çocukları

Âşık Yakup Temel'in iki oğlu vardır. Büyük oğlu Ferhat Temel, 13 Temmuz 1983'te Ankara Ulucanlar'da doğmuştur. Kemal Atatürk İlkokulu, Gölbaşı İmam Hatip Ortaokulu ve Çankaya Koleji'nde öğrenimini tamamlamıştır. Atabey Grup Şirketi'ni kardeşiyle kurmuş ve müdürlüğünü yapmaktadır. Evlidir ve eşinin adı Lale'dir. Yakup Atahan ve Devran Metehan adında iki oğlu vardır. Ailesi ile birlikte Ankara Dikmen'de oturmaktadır.

Âşığın küçük oğlu Halil İbrahim Temel, 25 Ekim 1984'de Ankara Ulucanlar'da doğmuştur. Öğrenimini Kemal Atatürk İlkokulu, Gölbaşı İmam Hatip Ortaokulu'nda yapmıştır. Açık Öğretim Lisesini okurken eğitimini yarıda bırakmıştır. Kardeşiyle birlikte Atabey şirketini kurmuş ve iş adamı olmuştur. Eşi Özlem Temel ile birlikteliğinden olan Fetih Atabey, Ahmet Haktan ve Miray adında çocukları vardır. Halen daha Ankara Dikmen'de oturmaktadır.

2. ÂŞIK YAKUP TEMELÎ'NİN ÂŞIKLIĞI ETRAFINDA

2.1. Yakup Temel'in Âşıklığa Başlaması

Âşık çocukluk yıllarında radyodan türküleri, radyo piyeslerini ve tiyatrolarını dinlediğini söylemektedir. İlkokul yıllarında müzik dersinden hep yüksek puan aldığını ve müzik öğretmeninin kendisine türküler söylettirdiğini ifade etmektedir. İlkokul yıllarında âşık televizyonla tanışmasını şu cümlelerle anlatmaktadır: *"İlkokulda -1969 yılında- okul yönetimi ve öğretmenler öğrencilerden birer lira toplayarak okulun spor salonuna bir televizyon aldılar. Ankara'nın ilk televizyon yayını başlamış oldu. Her hafta Salı ve Cuma günleri akşam saat 19.00 ile 23.00 arası yayın yapılırdı. Okul yönetimi 4. ve 5. sınıfların anne ve babalarını öğrenciler aracılığı ile okula davet ederdi. Orada yabancı filmler de dâhil aşk, sevdâ ve macera filmleri izlerdik."* Âşık, âşık kahveleri ile tanışmasını da şu ifadelerle yer vererek anlatmıştır: *"Mahallemizde bir kahveci vardı, yıllar sonra bu kahveci benim kayınpederim oldu. Bu kahveye Necmettin Kahvesi derlerdi. Oraya Erzurum'dan, Kars'tan âşıklar gelirdi. Âşklar orada program yaptıktan sonra ben eve gelip onların söyledikleri türküleri hemen ezberler, anlattıkları hikâyeleri, serencamları çok dikkatli dinler ve çok etkilenirdim. Kendimi hep o anlatılan kahramanların yerine koyardım. Ben de onlar gibi okulda bir kızı hayal ederek türkü söylemeye*

*çalışırdım.” Âşık Temelî’nin 1971 yılında Erzurum’un Pasinler ilçesine bağlı olan Güzelhisar köyüne göçmesi, köyüne gelen âşıklar ile tanışmasına vesile olmuştur. Âşık Temelî, kendi konağında misafir ettikleri âşıkların türkülerini ve hikâyelerini ezberlemiştir. Bu yıllarda Âşık Temelî’nin babası Adil Bey plak almıştır. Çıkan plakların arasında Murat Çobanoğlu, Âşık Reyhani, Nüsret Sümmanioğlu, Mevlüt İhsani, Neşet Ertaş, Mahsuni ve Âşık Veysel gibi âşıklar vardır. Adil Bey bu plağı ya tek dinlemekte ya da konağa gelen misafirlere dinletmektedir. O köyün kadınları plağı çok merak eder, Temelî’nin annesine gelerek ricada bulunur, türkü dinler ve hayret içinde kalırlar. Köyüne gelen Hoşovlu hikâye anlatıcısı Behçet’i, Yağanlı Ahmet’i, Fermani’yi, Reyhani’yi dinlemiştir ve bu âşıklar Temelî’ye ilham kaynağı olmuştur. Âşık Temelî Âşık Fermani’yi kendisine çok yakın hissettiğini, âşığın çok iyi bir insan ve anlayışlı olduğunu söylemiştir. Ayrıca Fermani’nin Erzurum barlarını çok iyi oynadığını ve bu oyunu kendisinden öğrendiğini ifade etmiştir. Âşık Fermani Âşık Temelî’yi çıplak sesle dinleyerek beğenmiş ve türkülerini eğip bükmeden makamlı okuduğunu söylemiştir. Âşık Temelî “*Babam bana ara sıra türkü okutur, dinler sonra ağlardı. Köyümüzde yapılan düğünlerde köylüler beni bırakmaz, sürekli türkü söyletirlerdi. Erzurum düğünlerinde edeme döndürme şeklinde oynanan oyunlar vardı. Bu oyunlarda ben küçük olmama rağmen beni ortalarına alırlar, söyletir ve oynatırlardı.*” demiştir.*

Âşık Temelî’nin babası İç Anadolu’da büyüdüğü için Neşet Ertaş’ı ve babasını, Hacı Taşan’ı, Çekiç Ali’yi şahsen tanımaktadır. Fakat Âşık Temelî’nin saz almasına çok kızmıştır. Âşık Temelî babasının kızgınlığına rağmen sazını gizli gizli çalmakta ve Ahmet Fermani ile çalışmalar yapmaktadır. Âşık Temelî köy yıllarında köyün kızlarından çok aşk mektubu almış ve ünü civar köylere de yayılmıştır. Âşık Temelî ise kendi köyünde –Güzelhisar’da- bir kızı beğenmektedir. Bu aşkını körükleyen Kerem ile Aslı hikâyesi olmuştur. Âşık Temelî; Arzu Kamber’in, Köroğlu’nun, Âşık Sümmani’nin hikâyelerini âşıklardan öğrenmiş, ezberlemiş ve bunları düğünlerde anlatmaya başlamıştır. Düğünlerde çıkması yabancı köylerden tanınmasına sebep olmuştur. Âşık Temelî’nin âşıklık serüveni düğünlerde çalarak, söyleyerek ve anlatarak başlamıştır. Âşık Fermani gittiği düğünlere Âşık Temelî’yi götürmek ister, Âşık Temelî de babası izin verdiği müddetçe katılmaktadır.

Âşık Temelî 18 yaşına bastığında İzmir’de gördüğü ve köylüsü olan bir kıza âşık olur. Fakat kızın ailesi âşığa kızı vermemektedir. Sevdigi kızın ağabeyi, Âşık

Temelî'nin kız kardeşine âşıktır. Bu durumda ağabey, Âşık Temelî'ye karşılıklı bir şekilde kardeşlerini birbirlerine vererek kaçmayı teklif eder ve iki çift kaçır. Bunun üzerine aileler barışır. Fakat Âşık Temelî sevdiği kızıdan gördüğü bir hata nedeniyle sevdasından vazgeçer. Âşık Temelî, bu ayrılığın üzerine askere gider. Orada dert ortağı olan sazına sığınır. Askerlik yıllarında yazıp söylemesi ve âşıklık yapması onun bu derdinin çaresi olmuştur.

Âşık Temelî âşıklık hayatında ilerlediği yolları ve başarılarını şu sözlerle anlatmıştır: *“Ben askerlik yıllarımdan sonra özel bir firmada çalışmaya başladım. Babam askerdeyken vefat etmişti. İş hayatımda sanatımı icra etmeye devam ediyordum. Daha sonra eşim Kadriye Hanım'la evlendim. Başbakan Turgut Özal, televizyon kanallarını artırmış, özel kanallara izin vermişti. Ben de gözlerimden rahatsızlanmış, emekli olmayı istemiştim. Emekli olduktan sonra yine sazımla baş başaydım. O yıllarda Ankara'da televizyonların yanı sıra özel radyolar kurulmuş ve yayına başlamışlardı. Ben bir özel radyodan teklif almış, programa başlamıştım. Haftada bir gün iki saat canlı yayın yapıyordum. Ankara'da ve çevre illerde oturan âşıklar programıma ilgi gösteriyorlardı. Ben de ayırım yapmadan tüm âşıkları teker teker programıma davet ediyordum. Kültür Bakanlığından Timur Yılmaz adında bakanlık çalışanı benim anlattığım hikâyeleri kayıt altına aldı. 1991 yılında bir televizyon kanalı beni keşfetti. Bana program teklifi etti. Ben bu teklifi kabul edince Türkiye'de hem televizyon hem de radyo programı yapan ilk âşık oldum. Böylece bir ilke adım atarak diğer âşıklara örnek ve öncü oldum. Televizyon programım rekorlar kırdı. Televizyon programım 8 yıl, radyo programım 22 yıl sürdü. Ayrıca Türkiye'de kurulan Dünya Âşıklar, Şairler, Yazarlar, Sanatçılar Kültür eğitim Yardımlaşma Dernek başkanıyım. 10 yıldır bu görevi sürdürdüğüm için Türkiye'de bulunan tüm âşıkları hemen hemen hepsini tanırım, halen daha programlarda ve şenliklerde bir araya geliyoruz.”*

Âşık Temelî âşıklık yeteneğini ailesinden aldığını söylemektedir. Baba tarafından kimse müzikle uğraşmamasına rağmen anne tarafından olan akrabaları müziğe ve şiiri ilgilidir. Bunların arasında başta Âşık Temelî'nin annesi Makbule Hanım gelmektedir. Âşık Temelî annesi ile beraber türküler söyleyerek çocukluğunu geçirmiştir. Dayısı Hasan Polat ve Makbule Hanım'ın dayısı Âşık Ahmet yöre âşıkları olarak bilinen, şiir ve sazda yetenekli âşıklardır. Âşık Temelî halen daha kuzenlerinin her birinin enstrüman çaldığını ve müzikle ilgilendiğini söylemektedir.

Âşık Temelî babasıyla olan anılarını şu sözlerle anlatmaktadır: “*Babamın beni belli bir yaşa kadar karşı çıkması hatta benim aldığım sazları ‘Abdal mı olacaksın?’ diye kırması çoktur. Tabii ki bizler babamıza saygımızdan dolayı asla ses çıkarmaz, başımızı önümüze eğer gider, hemen bir saz daha alırdım. Bu yönden babam benimle başa çıkamadı. Babam benim türkü söylediğimi ve sanatımda yetenekli olduğumu hep başkalarından duymuştur. Merakına yenik düşemeyip bir gün beni yanına çağırıp sazımı istedi. Hemen gidip sazı kendisine verdim. Babam bir saza baktı bir de bana baktı. Ben yine kıracak sandım. Babam sazı bana geri uzatarak bir türkü söylememi istedi. Çok şaşırmıştım. Aslında kendisi âşıkları severek dinliyordu. Ben türküyü okurken gözyaşlarına boğuldu. Ben türküyü bitirince yerinden kalktı, yanıma geldi. Sazı elimden aldı. Ben sessizce onu izliyordum. Akıldan ‘Eyvah! Yine kıracak.’ diye düşünürken babam oturduğu yer minderinin üzerindeki çiviye sazı astı. Bana dönerek ‘Oğlum ben hata etmişim. Ben bu kadar yetenekli olduğumu bilmiyordum. Bu sazin yerin bundan sonra burası, benim başımın üstü olacaktır.’ dedi. Böylece babamdan desteğimi aldım, bundan sonra en büyük destekçim babam oldu.”* Âşık Temelî’nin babasının yanı sıra annesi, dayıları ve amcaları destek olmuşlardır. Âşık Temelî’nin ustası Ahmet Fermani, Temelî’yi diğer âşıklarla tanıştıırıp çevre âşıklardan da onay almıştır. Âşık Temelî, askerlik yıllarından sonra Türkiye’nin en ünlü âşıkları ile programlara gitmeye başlamıştır. O yıllarda Fevzi Halıcı ile tanışmış ve Konya Âşıklar Bayramı’na katılıp isim yapmış tüm âşıklar ile tanışma fırsatı bulmuştur.

Âşık Temelî’nin âşık olma yolundaki hayatını şekillendiren başlıca olaylar vardır. Bunların ilki babasının sanatına karşı çıkmasıdır. İkincisi her ne kadar babasının karşı çıkmasına rağmen oğlunu kabul edip sanatına karşı saygı duymasındır. Temelî’nin diğer hadisesi askerlik yıllarında kendisine ordu evi çıkması ve orada sanatını icra etmiş olmasıdır. En önemlisi ise Temelî’nin otuz yaşında kör olması ve kendini keşfetmesidir. Temelî’nin bu rahatsızlığı kendisini sorgulamasına, bulmasına ve tanınmasına sebep olmuştur. Buna rağmen Temelî yıllarca radyo ve televizyon programı yapmıştır. Ayrıca Temelî iyi derecede bilgisayar kullandığı için beş bine yakın edebiyat, tarih ve din kitapları incelemiştir. Temelî’nin 24 ayrı dalda şiirleri, 3000 kıtadan oluşan cinaslı manilerden ve hoyratlardan oluşan bir kitabı, Ermeni Yalanları adlı bir kitabı, Sahilde Bir Yaz Akşamı adlı romanı bulunmaktadır.

Âşık Temelî âşıklık yeteneğini usta-çırak ilişkisi içinde diğer âşıklarla daima atışmalar yaparak ve kendi kendine gösterdiği gayret ile geliştirmiştir. Temelî ile yaptığımız görüşmede büyük ustaların atışmalarını izleyerek daha iyisini yapabilmek adına çok çalışmak gerektiğini söylemiştir. Temelî “Sazınızla baş başa kalınca şahsen bir ayak açıyorum. Örneğin ‘Dinle sözlerimi Âşık Reyhani’ diye, sanki karşımda o varmış da atışıyormuş gibi yapıyordum. Bu seferde Reyhani olup kendime cevap veriyordum. Kimi rakip görürsem onun adına atışma kendi kendime atışma yaparak atışma sanatını geliştirdim.” demiştir. Atışmalarda kendine güvenen Âşık Temelî, Türkiye’nin sayılı atışma yapan âşıklardandır. Temelî’nin 30 tane bestelediği Türk Halk Müziği eserlerini 2019 yılının Aralık ayında TRT radyosu repertuarına almıştır. Halen daha programlarda atışmalar yapmaya devam etmektedir.

2.2.Yakup Temelî’nin Kullandığı Mahlaslar

Yakup Temelî’nin ustası Âşık Fermanî’dir. Âşık Fermanî, Erzurum yöresinde bilinen âşıklardan birisidir. Fermanî, çırağı olan Yakup Temelî’ye “*Temelî*” mahlasını “*Soyadın Temel, mahlasın da Temelî olsun, temelin sağlam olsun.*” diyerek verir.

“*Yakup Temelî’nin Şekil Yapısı ve Biçimsel Dağılımı*” başlıklı bölümde âşığın şiirlerinde kullandığı mahlaslar şiir sayısına göre incelenmiştir. Tespitlerin sonucuna göre Âşık Temelî, en çok sırasıyla **Temelî**, **Temelî’m** ve **Âşık Temelî** mahlaslarını kullanmıştır.

2.3. Usta-Çırak İlişkisi ve Temelî’nin Etkilendiği Âşıklar

Âşık Temelî ustası Âşık Fermani hakkında “Ahmet Fermani Erzurum ili Pasinler ilçesine bağlı Yağan Beldesi’nde doğmuş ve büyümüştür. Genellikle çiftçilikte uğraşan Âşık Fermani, maddi durumu iyi olduğu için para karşılığında düğünlere gitmeyen hatır için düğünlere konuk olan bir sanatçıdır. Çevresinde çok sevildiği için her düğüne davet edilirdi. Sohbeti çok seven, Erzurum barı oyununu iyi oynayan ve sazı ile sözü güçlü olan bir ozandır. Soyadım Temel olduğu için bana Temelî mahlasını vermiştir.” demiştir.

Âşık Temelî, Erzurum âşıkları ve âşıklık geleneği ile ilgili şu cümleleri söylemiştir: “*Erzurum âşıklar yatağıdır. Erzurum’un hemen hemen her ilçesinde bir veya birkaç tane âşık vardır. Bunların birçoğu isim yapmış birçoğu da mahalli*

olarak kalmıştır. Örneğin benim ustam Ahmet Fermani yurt genelinde duyulmamıştır. Köklü bir geleneğe bağlı olan usta-çırak ilişkisine dayanan Erzurum âşıklık geleneği; yaşam biçimleri, coğrafik şartlar, ilginin azalması gibi sebeplerden dolayı günümüzde âşıkların sayısı azalsa da halen daha bu gelenek devam etmektedir. Âşıklık geleneği; çilelerin, dertlerin, yoksullukların, sevip alamamanın, horlanmanın, ötekileştirmenin bir sanatı olarak devam etmektedir. Âşıklık bir olayı saz ve söz ile karşı tarafa en iyi şekilde anlatmanın adıdır. İnsanın aşkını, sevdasını, hasretini, yokluğunu, yaşam biçimini anlatma sanatıdır. Erzurum gibi illerde dert çeken insan sayısı çoktur, bu yüzden âşıklar bir anlamda toplumun sözcüsü, tercümanı, aynası, dili, kulağı, gözü ve sözüdür.” Temelî’ye göre Erzurumlu Emrah, Âşık Sümmanî ve Âşık Reyhani Erzurumlu âşıkların başında gelir. Temelî Erzurum âşıklık geleneğinin Âşık Erbabî, Âşık Mustafa Ruhanî, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Nusret Sümmanioğlu, Âşık Hüseyin Sümmanioğlu, Âşık Nuri Çırağı, Âşık Mevlüt Merdoğlu, Âşık Ertuğrul İmamoğlu, Âşık Fuat Çerkezoğlu, Âşık Erol Ergani, Âşık Sıtkı Eminoğlu, Âşık Kemal Divani, Âşık Temel Turabi, Âşık İhsan Yavuzer ve Âşık Rahim Sağlam ile beraber bir bütün haline geldiğini söylemiştir. Bunların yanı sıra Sivas, Çukurova, Çorum ve Kırşehirli ozanlardan da etkilenmiştir.

Âşık Yaşar Reyhani, Erzurum’un Pasinler ilçesine bağlı Alvar köyünde 1934 yılında dünyaya gelmiştir. Âşık tarzı şiir geleneğinin günümüzdeki en büyük temsilcilerinden biri olan Reyhani; hikâye anlatıcılığı, askı ve muamma çözmesindeki başarısıyla bilinmektedir (Düzgün, 1997: 11-16). Âşık Yakup Temelî Erzurumlu Reyhanî’nin doğumunu ve gönül yarasını aşağıdaki şiirinde ele alır. Dilaver Düzgün “Onun çocukluk ve ilk gençlik yıllarının en önemli olaylarından biri Hatun adlı komşu kızına âşık olmasıdır. Reyhani, bir kıza âşık olmuş, onunla evlenmek için çeşitli mücadelelere katlanmış ama istediği sonuca ulaşamamıştır.” (2015: 6) demiştir.

Bin dokuz yüz otuz iki yılında

Dünyaya gözünü açtın Reyhanî

Erzurumlu gelin düştü aklına

Diyip de kendinden geçtin Reyhanî (197/1)

Âşıklar usta şairleri hatırlamak, anmak ve saygı göstermek; çağdaşı oldukları şairleri de atışma yapmak, hünelerlerini sergilemek ve destek vermek amacıyla şiirlerine konu ederler. Âşık Yakup Temelî; Reyhani, Âşık Mahsuni ve Âşık Veysel'i şiirlerinde yâd etmiştir.

Âşık Yakup Temelî “*Parsel parsel eylemişler dünyayı, bir dikili taştan gayrı nem kaldı.*” sözlerinin sahibi Âşık Mahzuni Şerif'i söz konusu şiiriyle ele almıştır. Temelî, Mahzuni'nin sözlerinin gerçekliğini ve Mahzuni'nin her daim mazlumlari savunduğunu ve dert edindiğini belirtmektedir.

Parsel parsel eylemişler dünyayı

Ne kadar da gerçek sözün Mahsuni

Elinden alınır mazlumun payı

Bunlardı bilirim sizin Mahsuni (208/1)

Âşık Yakup Temelî ilgili şiirinde ise Âşık Veysel'in Sivas Şarkışla'da doğduğunu ve Sivas'ın öz ve sade Türkçesini kullandığını ifade etmektedir.

Kızıldağ'la Köseadağ'a yaslanır

Kızılırmak'la ovası beslenir

Şarkışla'dan Âşık Veysel seslenir

Öz Türkçe'yi söyler dili Sivas'ın (400/3)

Âşık Temelî'ye göre bir âşık, mensubu olduğu dinini çok iyi bilmelidir. İnandığı kitabı ve anlamlarını, hadislerini hatta fıkıh ilmini bilmelidir. Âşık yaşadığı coğrafyanın milletini, ırkını iyi tanımalıdır. Kendi milletinin tarihini, dünya tarihini mutlaka okumalı; diğer toplumlar hakkında bilgi sahibi olmalı ve kültürlerini incelemelidir. Âşık sazı ve sözü ile yaşadığı toplumun sorunlarına, neşesine, kederine, ayrılığina, hasretine, askerine, şehidine ses vermelidir. Âşık müdahaleci, olumlu ve olumsuz eleştiri yapan, yapıcı, haksızlıklara karşı duran, insanları seven ve sayan kanaat önderlerinden biridir. Gerçek bir âşık, ilhamının kaynağı olan hak inancına âşık olmalıdır. Temelî'ye göre âşık, yaradandan ötürü yaratılanı seven hem de çıkar gözetmeden din, dil, ırk ayrımı yapmadan, kendi kültürüne ve yaşam

biçimine kimsenin müdahale etmesine izin vermeyen, toplumun genel yargı ve değerlerine önem veren bilirdir.

Âşık Temelî'ye göre *âşıklık geleneği*, altı bin yıllık yoldan gelen Türk milletinin büyüdüğü gelişen, kendi aralarında dallara ayrılan, halk edebiyatını geliştiren, halkın bütün değer yargılarını kutsayan, halka sahip çıkan, halkı yaşayan ve yaşatmaya çalışan bir halk kültürüdür. Temelî, *“Bir millet edebiyatıyla ve kültürüyle var olmaktadır. Kültürü olmayan millet unutulmaya mahkûmdur. Milleti millet yapan kendi kültürü, müziği ve yaşam biçimidir. Bu yüzden kültürümüze ve edebiyatımıza sahip çıkmalı ve onları korumalıyız.”* demiştir.

Âşık Temelî'ye göre *şîir* bir milletin yaşam biçimidir. Çünkü şîirlerde ağıtlar, sevdalar, hasretler, kavuşmalar, ayrılıklar, şehitler, doğa olayları, destanlar anlatılır. Temelî şairlerin şîirlerde düşüncelerini, hayallerini, arzularını ve isteklerini de dile getirdiğini söylemektedir. Temelî'ye göre *türküler*; Türk'ü anlatır ve dünya milletleri içerisinde kendi ırkı ile anılan bir müzik türü yoktur. Temelî. *“Türküler, bizim yaşam biçimimizde olan her şeyi bize anlatırlar. Biz birçok şeyi türkülerden dinleriz, öğreniriz. Türküler adeta bizim gönül elçilerimizdir. Türküler sevgiliye postadır, askere mektuptur, ayrılığa ağıttır, özlemdir, annenin çocuğuna ninnisidir. Türküler vatana özlemdir, halaydır, bardır, neşedir, neşenin göstergesidir. Türkler türküsüz yaşayamazlar. Çünkü türküler Türklerin ağız, dili, sözü, gözü adeta gönül elçileridir.”* demiştir.

1.4. Yakup Temelî'nin Katıldığı Âşık Programları ve Aldığı Ödüller

Âşık Yakup Temelî'nin katıldığı program ve şölenlerden aldığı plakette tarih sırasına göre sıralanmıştır:

1. Etimesgut Belediyesi Anadolu Günleri (12 Haziran 1999)
2. Celal Bayar Üniversitesi İkinci Âşıklar Şöleni (13-15 Nisan 2001)
3. Kars Murat Çobanoğlu Âşıklar Şöleni (26-27 Mayıs 2004)
4. Kültür ve Turizm Bakanlığı Altındağ Belediyesi 11. Geleneksel Ankara Halk Âşıklar Bayramı, Türkü Dalında İkincilik Ödülü (7-8 Haziran 2004)
5. Etimesgut Kars Ardahan Iğdır Derneği Âşıklar Şöleni (5 Temmuz 2004)
6. Çorum Evcii Belediyesi Âşıklar Şöleni (17-18 Eylül 2005)

7. Kars Belediye Başkanlığı Onur Plaketi (6-8 Mayıs 2005)
8. Edirne'den Kars'a Kars Ardahan Iğdır Derneği Âşıklar Şöleni (16-17 Haziran 2005)
9. Manisa Belediyesi Ramazan Âşıklar Şöleni (24-25 Ekim 2005)
10. Kars Belediyesi Kars'ta Âşıklar Buluşması (8-9 Mayıs 2005)
11. Altındağ Belediyesi Aşder Derneği Birinci Âşıklar Şöleni (12 Haziran 2005)
12. Ayazder Derneği Âşıklar Şöleni (3 Temmuz 2006)
13. Yedinci Çorum Evcı Belediyesi Güreş ve Âşıklar Festivali (9-10 Eylül 2006)
14. Mamak Kaymakamlığı Mamak Belediyesi Aşder Derneği 13. Âşıklar Şöleni (11 Haziran 2006)
15. TRT Avaz Âşıklar Meclisi Programı Türk Haberler Ajansı Onur Plaketi (13 Eylül 2007)
16. Sivas Valiliği Âşık Veysel'i Anma Âşıklar Şöleni (10 Ekim 2007)
17. Bursa Yıldırım Belediyesi Âşıklar Bayramı (11-12 Temmuz 2007)
18. Özgen Keskin Yıldırım Belediyesi 4. Âşıklar Bayramı (16-17 Temmuz 2008)
19. Eskişehir Odunpazarı Belediyesi Âşıklar Şöleni (13 Haziran 2009)
20. Kars Belediye Başkanı Nevzat Bozkuş Âşıklar Şöleni (29-31 Ekim 2010)
21. Kars Belediyesi Kars Âşıklar Bayramı (24-26 Haziran 2011)
22. Dünya Halk Âşıklar Şairler Etimesgut Âşıklar Şöleni (22 Nisan 2011)
23. Kars Belediyesi ve Murat Çobanoğlu Koruma Derneği Âşıklar Şöleni (15 Temmuz 2012)
24. Yedinci Uluslararası Kars Âşıklar Bayramı (15-17 Haziran 2012)
25. Sorgun Belediyesi Soyder Derneği Âşıklar Şöleni (10 Ekim 2013)

26. Manisa Ozanlar Şairler Derneği Âşıklar Şöleni (13 Temmuz 2013)
27. Çorum Ayazder Âşıklar Yazarlar Derneği Âşıklar Şöleni (08 Eylül 2013)
28. Sorgun Belediyesi Soyder Derneği Âşıklar Bayramı (17 Haziran 2014)
29. Etimesgut Belediyesi Birinci Geleneksel Âşıklar Şairler Günü (11 Ekim 2014)
30. Denizli Âşıklar Şöleni (10 Nisan 2014)
31. Sorgun Belediyesi Soyder Derneği 5. Âşıklar Şöleni (13 Aralık 2015)
32. Erzurum Büyükşehir Belediyesi Âşıklar Bayramı (2016)
33. Esav Vakfı Âşık Sümmani'yi Anma Âşıklar Şöleni (13 Nisan 2016)
34. Sorgun Belediyesi 3. Geleneksel Âşıklar Bayramı (13 Kasım 2016)
35. Çorum Ayazder Derneği Âşıklar Şöleni (7 Haziran 2016)
36. 10. Sivas Âşıklar Ozanlar Şairler Bayramı (22 Ağustos 2016)
37. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Âşıklar Şöleni (8 Aralık 2016)
38. Laleliler Dayanışma Kültür Derneği Reyhani'yi Anma Âşıklar Şöleni (10 Aralık 2017)
39. Kayseri Turan Sarmısaklı Derneği Âşıklar Şöleni (1 Temmuz 2017)
40. Çorlu Belediyesi Çorlu Ozanlar Şairler Derneği 3. Geleneksel Âşıklar Şöleni (28-29 Haziran 2017)
41. Birleşen Yürekler Derneği Âşıklar Özel Ödülü (5 Mart 2017)
42. Erzurum Köprüköy Belediyesi Âşıklar Şöleni (7 Temmuz 2017)
43. Dünya Âşıklar Şairler Derneği Barışa Evet Teröre Hayır Mamak Âşıklar Şöleni (8 Nisan 2017)
44. Alaşehir Belediyesi Âşıklar Şöleni (19 Haziran 2018)
45. Dünya Âşıklar Derneği Barış ve Kardeşliğe Evet Teröre Hayır Âşıklar Şöleni (12 Mart 2018)
46. İstanbul Maltepe Âşıklar Şöleni (8 Temmuz 2018)

47. Kahraman Kazan Şehitleri Anma Âşıklar Şöleni (18 Mart 2018)
48. Hacı Bektaş Belediyesi Hacı Bektaş'ı Anma Âşıklar Şöleni (10 Eylül 2018)
49. Usader Memurder tarafından üstün hizmet plaketi (10 Şubat 2018)
50. Bozok Edebiyat ve Sanat Derneği Hıdrellez Şenlikleri (3-4 Mayıs 2019)
51. Yozgat Sorgun Erkekli Köyü Derneği Âşıklar Şöleni (13 Temmuz 2019)
52. Kültür Bakanlığı Mamak Belediyesi ve Dünya Âşıklar Derneği, Mehmet Akif Ersoy'u Anma Şöleni (7 Eylül 2019)

Âşık Yakup Temel'i'nin katılmış olduğu programlardan ve şölenlerden aldığı onur belgeleri tarihine göre aşağıda sıralanmıştır:

1. Konya Büyükşehir Belediyesi 36. Âşıklar Bayramı (6-8 Mayıs 2000)
2. Celal Bayar Üniversitesi 2. Geleneksel Âşıklar Şöleni (13-15 Nisan 2001)
3. Konya Büyükşehir Belediyesi 37. Âşıklar Bayramı (28-29 Ekim 2001)
4. Anasam Kelkük Şiir Günleri Onur Belgesi (8 Haziran 2003)
5. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Ozanlar Şöleni (27-28 Ekim 2003)
6. Konya Kültür ve Turizm Derneği Âşıklar Bayramı (28-30 Ekim 2004)
7. 10. Altındağ Belediyesi Halk Âşıkları Bayramı (4-5 Haziran 2005)
8. Çorum Kalehisar Köyü Derneği Puut Şenlikleri (2-3 Temmuz 2005)
9. Etimesgut Belediyesi Âşıklar Şöleni (17-18 Haziran 2005)
10. Ankara Halk Âşıkları Kültür ve Araştırma Derneği Atışma Dalı İkinciliği Onur Belgesi (12 Haziran 2005)
11. Kars Belediye Başkanlığı Âşıklar Şöleni (6-8 Mayıs 2005)
12. Kars Halk Ozanları Kültür Âşık Şenlik Ozanları Yaşatma Derneği Onur Belgesi (6-8 Nisan 2005)

13. Kars Belediye Başkanlığı 2. Âşıklar Yarışması Jüri Özel Ödülü Belgesi (5-7 Mayıs 2006)

14. Ankara Halk Âşıkları Kültür Araştırma Derneği Atışma Dalı Birinciliği Ödülü (11 Haziran 2006)

15. Kars Belediye Başkanlığı Murat Çobanoğlu 2. Âşıklar Bayramı (5-7 Mayıs 2006)

16. Bursa Yıldırım Belediyesi Âşıklar Şairler Buluşması (13 Temmuz 2007)

17. Konya Büyükşehir Belediyesi 43. Âşıklar Bayramı (28-29 Ekim 2007)

18. Osmaniye Folklor Araştırma Kültür Sanat Gençlik Spor ve Halk Oyunları Kulübü Derneği Feymani Şenlikleri (26 Ekim 2007)

19. Sivas Valiliği 3. Geleneksel Âşıklar Programı (3-4 Kasım 2007)

20. Yıldırım Belediyesi 7. Uluslararası ve Türkiye Âşıklar ve Şairler Şöleni (8-9 Temmuz 2008)

21. Azerbaycan Cumhuriyeti Uluslararası Unesco İşbirliği Âşıklar Şöleni (2010)

22. Kars 1. Türkiye Türkülerimiz Bayramı (29-31 Ekim 2010)

23. Sincan Lale Günleri Uluslararası Mehmet Akif Ersoy'u Anma Âşıklar Festivali (22 Nisan 2011)

24. Aydın Âşıklar ve Ozanlar Buluşması (3 Ağustos 2013)

25. Yosiyat Yozgat Sanayici ve İş Adamlar Derneği (8 Haziran 2013)

26. Dünya Âşıklar Derneği Ankara Âşıklar Şöleni (3 Temmuz 2014)

27. Sorgun Ozanlar Derneği 2. Birlik Şöleni (11-12 Nisan 2015)

28. Manisa Celal Bayar Üniversitesi 1. Âşıklar Bayramı (8 Aralık 2016)

29. Yozgat Şairler Yazarlar Birliği Derneği Bozok Âşıklar ve Şairler Şöleni (15 Mayıs 2017)

30. Söz Akademisi Başkanlığı Vezir Köprü Âşıklar Şairler Buluşması (24 Ağustos 2018)

31. Çekmeköy Belediyesi Onur Belgesi (25 Haziran 2019)
32. Alevi İnanç Birliği Vakfı Onur Belgesi (18 Ekim 2019)
33. Uluslararası Sanat Medya ve İş Dünyası Derneği Şiirler Şarkılar ve Ustaları Etkinliği Belgesi (21 Nisan 2019)
34. İç Anadolu Birliği Bana Bir Gün Ayr Etkinliği Onur Belgesi (14 Eylül 2019)
35. 75. Huzur Evi Âşıklar Etkinliği (24 Mart 2019)
36. Ankara Kültür Sanat ve Edebiyat Derneği Şahı Şiirler Programı (22 Şubat 2019)
37. Ankara Yaren Sofrası Kültür Sanat Platformu Güldeste Programı (27 Şubat 2019)
38. Tokat 1. Âşıklar Buluşması (28 Aralık 2019)
39. Kamu Görevlileri Çalışanları Derneği Genel Başkanlığı Onur Belgesi (19 Ekim 2019)
40. Vezirköprü Ozanlar Âşıklar Buluşması (16 Kasım 2019)
41. Dördüncü Türksoy Besteciler Buluşması (15 Şubat 2019)

1.5. Yakup Temelî'nin Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler

Âşık Yakup Temelî'nin şiirlerinin ve hikâyelerinin yayımlandığı kitaplar ve dergiler aşağıda tarih sırasına göre sıralanmıştır:

1. Somuncu Baba Kültür Edebiyat ve Araştırma Derneği (1997)
2. Soyder Dergisi, Sorgun Olanlar Derneği, Şiir (2010)
3. Yaşayan Âşıklık Geleneği Âşıklardan Halk Hikâyeleri, Cilt 1 ve Cilt 2, Yusuf ile Elif hikâyesi (2011)
4. Bozoktan Usta Kalem (Antoloji), 5 Şiir (2014)

5. Âşıklık Geleneği ve Birinci Âşıklar Şenliği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, 17 Şiir (2016)

6. Yaren Sofrası Göldeste (Antoloji), 5 Şiir (2018)

7. Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri, şiirler (Durbilmez,2018: 74-77)

8. Çorum Bayatın Sesi Dergisi, Makale ve Şiir (2017)

9. Âşıkça Dergisi (2020)

İKİNCİ BÖLÜM

YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL YAPISI VE BİÇİMSEL DAĞILIMI

1. YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL YAPISI

1.1. Vezin

Hece vezni, hece şiir geleneği İslâm kültürünün etkisiyle ve aliterasyon şiirin iç gelişmesiyle sonucunda X. yüzyılda oluşmuş ve gelişmiştir (Melikov,1994: 153). Her ölçü (vezin) bağlı bulunduğu dilin yapısından doğar. Bu nedenle Türk dilinin doğal ölçüsü *hece ölçüsü (hece vezni)*'dür. Hece ölçüsü, dizelerdeki hece sayısının belli bir düzene bağlı olarak eşitliği temeline dayanır. Hece ölçüsü, halk şairlerince yüzyıllarca kullanılmış ve bugün de kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, Cumhuriyet döneminde Türkçülük akımının etkisiyle Türk edebiyatının her sınıf şairince de kullanılmıştır (Dilçin,2013: 40).

Bilindiği gibi hece ölçüsü ile söylenmiş ilk halk şiir örnekleri, Kaşgarlı Mahmut'un 1072- 1074 yılları arasında yazmış olduğu "*Divanü Lûgati't Türk*" eseri aracılığı ile bizlere ulaşmıştır. "*Prof.Dr.Talat Tekin'in de belirttiği gibi, 289 atasözünün, 764 dizelik manzum parçaları içeren "Divan" kitabının, "yalnız Türk dili tarihi bakımından önemli bir sözlük veya sadece Türk dili araştırmacılarının başvuracağı bilimsel bir kaynak olmayıp aynı zamanda Türk Edebiyatı araştırmacılarının da yararlanacağı ve sık sık başvuracağı zengin ve eşsiz bir eski Türk şiiri antolojisi*dir." (Melikov,1994: 152).

Hece ölçüsünde 2 heceliden 20 heceliye kadar birçok *kalıp (vezin)* vardır. İki heceli, üç heceli, dört heceli ve beş heceli kalıplara genellikle atasözleri, deyimler, tekerlemeler, bilmeceler ve türkü kavuştaklarında rastlanır. Hece kalıpları içinde en çok kullanılmış olanlar *yedililer, sekizliler, onbirliler ve ondörtlülüdür* (Dilçin,2013: 47). Âşık Yakup Temelî'nin atışmalar, sicillemeler ve satrançlar haricinde kalan tabloda numaralandırılmış 644 şiirinin hece ölçüsüne göre dağılımı şöyledir:

- a. 7 heceli şiirleri: 2 adet
- b. 8 heceli şiirleri: 89 adet
- c 11 heceli şiirleri: 468 adet
- ç. 14 heceli şiirleri: 15 adet

d. 15 heceli şiirleri: 52 adet

e. 16 heceli şiirleri: 12 adet

f. 22 heceli şiirleri: 1 adet

g. 28 heceli şiirleri: 1 adet

ğ. 30 heceli şiirleri: 2 adet

h. 32 heceli şiirleri: 1 adet

ı. 33 heceli şiirleri: 1 adet

Asım Bezirci'ye göre “*Tekdüzeliliği kaldırmak ve uyum sağlamak amacıyla kalıplar belli duraklara (ölçümlere) ayrılır. Ancak beşli, altılı, yedili ve sekizli dizelerde durak kullanılmayabilir.*” (Bezirci,1993: 35). Cem Dilçin'e göre “*Durak, kulakta uyumlu bir izlenim bırakan anlamlı söz öbekleri arasında olur. Sözün akışına göre durak gerekli ve doğal olmalıdır. Az heceli kısa dizelerin kalıpları genellikle tek duraklıdır. Durakları her dizede değişen şiirlerin dizelerindeki hece sayısı eşittir, fakat duraksız sayılırlar.*”(2013: 40). Âşık Yakup Temelî'nin atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümleri hariç ele alınan 644 şiirinde hece sayısına göre durakları inceledik ve şu sonuçlara ulaştık:

a. Âşık Yakup Temelî'nin 7'li hece ölçüsüyle yazdığı 2 şiiri vardır. Bu şiirlerin tamamında $4+3=7$ durağını kullanmıştır.

Şimdi mutlu / Temelî (4+3)

Kabul oldu / dileği (4+3)

Milletçe bu / hileyi (4+3)

Sezdik on beş / temmuzda (4+3) (1)

Erzurum'a / geze gel (4+3)

Yârim geze / geze gel (4+3)

Ellere / gitme cano (3+4)

Dolan dolan / bize gel (4+3) (2)

b. Âşık Yakup Temelî'nin 8'li hece ölçüsüyle yazdığı 89 şiirden 42 tanesi 4+4, 14 tanesi 5+3, 3 tanesi 3+5, 5 tanesi 6+2, 3 tanesi 2+6 durağı vardır ve 22 tanesinde durak bulunamamıştır.

Bir gün yolda / karşılaştık (4+4)

Yar yaralı ben / yaralı (4+4)

Sarılıp da / çok ağlaştık (4+4)

Yar yaralı / ben yaralı (4+4) (20)

Yine yüreğim / kaydadı (5+3)

O yâr aklıma / düşünce (5+3)

Can yer yerinden / oynadı (5+3)

O yar aklıma / düşünce (5+3) (12)

Badeli / âşıklar haktan (3+5)

Badeyi / içip de erdi (3+5)

Sevdaya / düşen maşuklar (3+5)

Görmeden / yârini gördü (3+5)

Daim ya / hak derdi (3+5) (24)

Ne güzel gözlerin / vardır (6+2)

Kara gözlü esen / gülüm (6+2)

Sanki dudakların / baldır (6+2)

Tatlı sözlü esen / gülüm (6+2) (65)

Dinle / anlatayım hele (2+6)

Bakın / başa ne iş çıktı (2+6)

Temiz / sandığım mübarek (2+6)

Kalbi / ölüymüş leş çıktı (2+6) (22)

Boyu uzun / beli ince (4+4)

Ne hoş oluyor / gülünce (5+3)

Açılmış gülleri gonca (3+5)

Dersem delice delice (2+6) (duraksız) (11)

c. Âşık Yakup Temelî'nin 11 heceli 468 şiiri vardır. 356 şiiri 6+5, 4 şiiri 5+6, 15 şiiri 4+7, 3 şiiri 7+4, 44 şiiri 4+4+3 durakları bulunmaktadır. 47 şiiri ise her mısradaki çeşitli duraklar tespit edildiği için duraksızdır. 7+4 durağı alışılmışın dışında kullanılmış ve bu durağın Âşık Temelî'ye mahsus olduğu gözlenmiştir.

Hicri yedi yüz / elli doğdu güneş (5+6)

Dünyaya geldi / bir Somuncu baba (5+6)

Hamideddin koydu / baban adını (6+5)

Sardı mekânı / nur Somuncu Baba (5+6) (92)

Kimseler yüzüne / bakmasın senin (6+5)

Kapı kapı sevgi / dilenesice (6+5)

Sanki dillerinden / zehir saçıyor (6+5)

Saçları boynuna / dolanasıca (6+5) (93)

Düşmüş yollara da yar / yara gelir (7+4)

Meyil vermemiş / dünyanın malına (5+6)

Yunus gibi su yara / yara gelir (7+4)

Durup da seyrettim ben cemalina (7+4) (114)

Sevdiklerim / bana neler ettiler (4+7)

Ucuz paha / demediler sattılar (4+7)

Birer birer / terk edip de gittiler (4+7)

Gün doğmadan / neler doğar üzölme (4+7) (138)

Ölene dek / ben sırtımda / taşısam (4+4+3)

Yüzün yine / gülmez senin / kaynana (4+4+3)

Omuzumda / karlı dağlar / aşırısam (4+4+3)

Yüzün yine gülmez senin kaynana (4+4+3) (110)

Sen düşmanı / yurdumdan atansın (4+7)

Sen biz Türklere bir / ana vatansın (6+5)

Sana hain / gözle bakan utansın (4+7)

Bir uzan Yıldırım 'la Niğbolu 'ya (7+4)

Selam olsun Kars 'tan / Anadolu 'ya (6+5) (Duraksız) (121)

d. Âşık Yakup Temelî'nin 14 heceli 15 şiiri vardır. Bu şiirlerin tamamı 7+7 duraklıdır.

Sakin ola endişe / eyleme sen Müslüman (7+7)

Şeytanlar hep zincire / vurulur Ramazan 'da (7+7)

On bir ayın sultanı / sen şehri Ramazan 'sın (7+7)

İnsanlarsa su gibi / durulur Ramazan 'da (7+7) (560)

e. Âşık Yakup Temelî 15 heceli 52 şiiri vardır. Bu şiirlerin tamamı 8+7 duraklıdır.

Ben feleğe ne eyledim / düşürdü beni dara (8+7)

Şikâyet etsem olur mu / onu yüce didara (8+7)

Mansur enel hak demişti / kimler anladı seni (8+7)

Kuruldu bir ulu divan / çektiler onu dara (8+7) (576)

f. Âşık Yakup Temelî 16 heceli 12 şiiri vardır. Bu şiirlerin tamamı 8+8 duraklıdır.

Seni nasıl özlemiştim / sevindirdin bala beni (8+8)

O kadar çok tatlısın ki / benzetirim bala seni (8+8)

Sana yükü yükleyip de / sokamam vebale seni (8+8)

Ancak evlat hazırlarım / şimdi istikbale seni (8+8) (630)

1.2. Kafiye (Uyak)

Mısraların sonlarında bulunan hecelerin seslerinin birbirine benzemesine kafiye denir (Onay,1996: 21). Halk şiirinde kulak için uyak ilkesi temel alınmıştır. Uyak yapılacak seslerin birbirine yakın/benzer olması yeterli sayılmıştır. Bu yüzden, şiirlerde tam uyaklardan çok yarım uyaklara başvurulmuştur (Bezirci,1993: 35):

1.2.1. Yarım Uyak

Halk şiirinde kulak için uyak ilkesi temel alınmıştır. Uyak yapılacak seslerin birbirine yakın/benzer olması yeterli sayılmıştır. Bu yüzden, şiirlerde tam uyaklardan çok yarım uyaklara başvurulmuştur (Bezirci,1993: 35). Türk halk şiirinde mısra sonunda bulunan tek ses benzerliğine yarım uyak denir. Âşık Yakup Temelî'nin de sık kullandığı yarım uyaklı şiir örneklerini inceleyelim:

Bak ayrıldık gidiyoruz

Yol ağlıyor Leyla Leyla

Ardın sıra sustum kaldı

Dil ağlıyor Leyla Leyla (6/1)

İlgili dörtlükte “yol, dil” sözcüklerinde yer alan –l sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Temelî'yim gülmedi ki

Yaren dostlar bilmedi ki

İpim sapım kalmadı ki

Deli bağlayı bağlayı (23/3)

Söz konusu dörtlükte “*gülmedi ki, kalmadı ki*” sözcüklerinde –l sesi kullanılarak yarım yak yapılmıştır.

Temelî'm gönlünü açtı

Herkes bize bir don biçti

Ne kadar da zaman geçti

Senle sefa sürmeyeli (27/4)

Bu dörtlükte “*açtı, biçti, geçti*” sözcüklerinde –ç sesinden dolayı yarım uyak yapılmıştır.

Gönül bahçemde gül biçer

O da sultanını seçer

Gel aldırma çabuk geçer

Yıl ağlama yetim çocuk (40/6)

Dörtlükte “*biçer, seçer, geçer*” sözcüklerinde –ç sesi kullanılarak yarım uyak yapılmıştır.

Yanımdasın nereye gitsem

Bağrına sarılıp yatsam

Seninle kemale yetsem

Gönülde özümsün sazım (50/2)

Verilen dörtlükte “*gitsem, yatsam, yetsem*” sözcüklerinde –t sesi kullanılarak yarım uyak yapılmıştır.

Ben de bir gönülde güldüm

Zaman geldi açtım soldum

Gözün aydın işte öldüm

Sala düştüm gidiyorum (61/6)

İlgili dörtlükte “güldüm, soldum, öldüm” sözcüklerinde –l sesinden dolayı yarım uyak kullanılmıştır.

Başım senden nerye gitsem

Gitsem burayı terk etsem

Etsem gül dalında ötsem

Ötsem yıkık hayal düşüm (73/3)

Söz konusu dörtlükte “gitsem, etsem, ötsem” sözcüklerinde –t sesi kullanılarak yarım uyak yapılmıştır.

Salmıyorsan ne de yazdın

Derdi sıra sıra dizdin

Şu koca dünyayı gezdin

Neden bana gelmiyorsun? (80/2)

Dörtlükte “yazdın, dizdin, gezdin” sözcüklerinde yer alan –z sesi ile yarım uyak yapılmıştır.

Gülmüyorsun bana bir kez

Temelî'm nasıl cilve naz

Senin için ağlar bu göz

Mendilinle silmiyorsun (80/5)

Bu dörtlükte “kez, naz, göz” sözcüklerinde –z sesi ile yarım uyak yapılmıştır.

Aman aman kaynanamın elinden

Anlamaz bir türlü benim halinden

Hem kendinin hem kızının dilinden

Yaktın beni bile bile kaynana (109/2)

İlgili dörtlükte yer alan “*elinden, halinden, dilinden*” sözcüklerinde –*l* sesi ile yarım uyak yapılmıştır.

1.2.2. Tam Uyak

Türk halk şiirinde mısra sonlarında bulunan iki ses benzerliğine tam uyak denir. Âşık Yakup Temelî’nin şiirlerindeki tam uyaklı şiir örneklerini inceleyelim:

Erzurum mehle başı

Karagöz kara kaşı

Erzurum’dan yâr sevdim

Daha on sekiz yaşı (2/1)

Bu dörtlükte “*baş, kaş, yaş*” sözcüklerinde yer alan –*aş* sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Saltanatın baki değil

Olmasan da buna kail

Gel de bu dünyaya meyil

Bağla deli gönül bağla (14/3)

Verilen dörtlükte “*değil, kail, meyil*” sözcüklerinde –*il* sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Temelî’yim sana hayran

Oldun vatanıma derman

Hadi gel şimdi o zaman

Sensiz vatan gülmedi ki (25/5)

Söz konusu dörtlükte “*hayran, derman, zaman*” sözcüklerinde –*an* sesi kullanılarak tam uyak yapılmıştır.

Bal diyerek zehir yuttum

Ben sevmeyi ne bileyim

Yar sevmesini unuttum

Ben sevmeyi ne bileyim (60/1)

İlgili dörtlükte “yuttum, unuttum” sözcüklerinde –ut sesi kullanılarak yarım uyak yapılmıştır.

Kerem gibi sen de nara

*Y**an**mamışsan âşık mısın?*

Yârin gözlerine bakıp

*K**an**mamışsan âşık mısın? (70/1)*

Bu dörtlükte “yan, kan” sözcüklerinde –an sesinden dolayı yarım uyak yapılmıştır.

*Temelî'm düştün fig**ana***

*Karıştın toza dum**ana***

*Seslersin beni kov**ana***

Bal mısın yârim bal mısın? (76/4)

Dörtlükte “figan, duman, kovan” sözcüklerindeki –an sesleri ile tam uyak yapılmıştır.

*Gönlümü ettin ihtiy**ar***

*Yar sinemi gör neler v**ar***

*Buralardan diyar diy**ar***

Sen sürmekten beter ettin (78/3)

Verilen dörtlükte yer alan “ihtiyar, var, diyar” sözcüklerinde yer alan –ar sesi ile tam uyak yapılmıştır.

*Sen gelince aydınlandı bak Kony**a***

*Gel çağrına sana geliyor düny**a***

*Okudum Mesnevi sanki bir dery**a***

Bilsen can içinde candı Mevlâna (108/3)

Söz konusu dörtlükte “*Konya, dünya, derya*” sözcüklerinde –ya sesi ile tam uyak yapıldığı görülmektedir.

Boşuna geçirdin sen bunca yaşı

Ne diye taşırsın omuzda başı

Zenginin uyuyan itine taşı

Atma demedim mi ulan ben sana (111/2)

İlgili dörtlükte yer alan “*yaşı, başı, taşı*” sözcüklerinde yer alan –aş sesi ile tam uyak yapıldığı görülmektedir.

1.2.3. Zengin Uyak

Türk halk şiirinde mısra sonlarında bulunan ikiden fazla ses benzerliği olan kafiyelerdir. Temelî'nin şiirlerindeki zengin uyaklı bazı şiirlerden kesitler sunulmuştur:

Sen gittiğin günden beri

Yâr gözlerim hep yollarda

Aklımsa oldu serseri

Yâr gözlerim hep yollarda (5/1)

Bu dörtlükte “*beri, serseri*” kelimelerinde –eri sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

Düşürmeden beni dara

Sensiz sanki boş Ankara (10/5)

Ele alınan mısralarda “*dara, Ankara*” sözcüklerinde –ara sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

Âşk eyledin Temelî

Bize mi deydi sam yeli

Bak artık büküldü beli

İstemirem gelme gelme (15/4)

Verilen dörtlükte “*Temelî, yeli, beli*” sözcüklerinde –*eli* sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

İçimdedir gizli yara

Düşündürür kara kara

Yine bülbül düşmüş zara

Gülün neyine neyine (16/2)

Bu dörtlükte “*yara, kara, zara*” sözcüklerinde –*ara* sesi kullanılarak zengin uyak yapılmıştır.

Yalanla görülmez dava

Dürüstüm der atar hava

Temelî'm hayat bedava

Yaşar yalancı yalancı (17/7)

Söz konusu dörtlükte “*dava, hava, bedava*” sözcüklerinde –*ava* sesinden dolayı zengin uyak yapılmıştır.

Gölgen düşüyor direkten

Salınıyorsun yürekten

Allah allah diyerekten

Dillerde aradık seni (33/3)

İlgili dörtlükte “*direkten, yürekten, diyerekten*” sözcüklerinde –*rek* sesi kullanılarak zengin uyak yapılmıştır.

Geldi gırtlığa dayandı

Hain her renge boyandı

Çok şükür millet uyandı

İlle başkanlık başkanlık (38/5)

Bu dörtlükte “*dayandı, boyandı, uyandı*” sözcükleri arasında –*yan* sesi kullanılarak zengin uyak yapılmıştır.

Bugün bayram diyorlar ya

*Bayram **filan** göremedim*

Herkes şikâyetçi amma

*Bir ders **alan** görmedim (52/1)*

Dörtlükte “*filan görmedim, alan görmedim*” sözcüklerinde –*lan* sesinden dolayı zengin uyak yapıldığı görülmüştür.

*Kızıp da **pişman** olanı*

*Dost ile **düşman** olanı*

*Zayıfla **şişman** olanı*

*Ben de görmek **işitiyorum** (62/1)*

Verilen dörtlükte “*pişman, düşman, şişman*” sözcüklerinde –*şman* sesi kullanılarak zengin uyak yapılmıştır.

*Neler **çektim** bilsen **neler***

*Buna **şahittir** **seneler***

*Hal bilmeyenlerse **güler***

*Sus artık sus sus be **gönlüm** (64/2)*

Söz konusu dörtlükte “*neler, seneler, güler*” sözcüklerinde –*ler* sesi kullanılarak zengin uyak yapılmıştır.

1.2.4. Tunç Uyak

Uyaklı sözcüklerden biri, öteki sözcüğün sonunda yineleniyorsa, böyle uyaklara tunç kafiye denir (Dilçin, 2013: 89). Temelî’nin şiirlerindeki tunç uyak örneklerini inceleyelim:

*Elde valiz **gidiyorsun***

*Bilmem ki hangi **diyara***

*Bunu neden **yapıyorsun?***

*Koyma beni bahtı **kara***

*Sensiz sanki boş **Ankara** (10/1)*

İlgili dörtlükte “kara, Ankara” sözcüklerinde –kara sesiyle tunç uyak yapılmıştır.

Gül olur da har olmaz mı?

*Söyle deli gönül **söyle***

Yiğit olur yar olmaz mı?

*Öyle deli gönül **öyle** (14/1)*

Bu dörtlükte “söyle, öyle” sözcüklerinde –öyle sesiyle tunç uyak yapılmıştır.

*Yitirdim haftayı **ayı***

*Kayıp ettim bu **davayı***

*Kurmuştum gönül **sarayı***

Yıktım olmadı olmadı (18/2)

Dörtlükte “ayı” sözcüğü “davayı, sarayı” sözcüklerinin içinde kullanılarak tunç uyak yapılmıştır.

Temelî'yim der bu anda

Umut var çıkmadık canda

İşte her pislik meydanda

Görülmedik poz mu kaldı? (19/5)

Verilen dörtlükte “anda” sözcüğü “canda, meydanda” sözcüklerinin içinde kullanılarak tunç uyak yapılmıştır.

*İki gözü pınar **ağlar***

*Sanki kızıl ırmak **çağlar***

*Aramıza girdi **dağlar***

Yar yaralı ben yaralı (20/2)

Söz konusu dörtlükte “ağlar, çağlar, dağlar” sözcüklerinde tunç uyak yapıldığı görülmektedir.

Yardı beni yardı beni

*Sinirimden **yardı beni***

Hadi burdan git diyerek

*Bir dostum **uyardı beni** (31/1)*

İlgili dörtlükte “*yardı beni*” sözcüğü “*uyardı beni*” sözcüğün içinde kullanılarak tunç uyak yapıldığı görülmektedir.

*Hani biz vermiştik **sözü***

Ölüm ayırmazdı bizi

*Meğerse çürükmüş **özü***

Ben Allah’a saldım seni (34/2)

Dörtlükte “*sözü ile özü*” sözcükleri arasında tunç uyak yapılmıştır.

*Temel viran **olmuş dersin***

*Gül kuruyup **solmuş dersin***

*Belki de alay **edersin***

Derdimi der miyim sana yok yok (42/3)

Bu dörtlükte “*olmuş, solmuş*” ve “*dersin, edersin*” sözcükleri arasında tunç uyak yapılmıştır.

*Dünya yaşamaya **değer***

*Senin de kadrini **eğer***

*Hiç dostum kalmamış **meğer***

Oğul benim oğul benim (56/2)

Söz konusu dörtlükte “*değer, eğer, meğer*” sözcükleri arasında *eğer* kelimesi diğer sözcüklerin içinde tekrarlanarak tunç uyak yapılmıştır.

*Dedim güzel yürek **dağlı***

*Dedi benim yolum **ağlı***

*Dedim gönlün kime **bağlı***

Dedi hakka özüm benim (57/3)

İlgili dörtlükte “ağlı” sözcüğü “dağlı, bağlı” kelimelerinde kullanılarak tunç uyak yapılmıştır.

1.2.5. Cinaslı Uyak

Ses bakımından aynı, anlamca ve kimi zaman vurguları da ayrı sözcüklerden ya da söz öbeklerinden yapılmış uyaktır. Daha çok, bir söz oyunu niteliğinde olduğundan tam bir uyak değerinde sayılamaz. Bu amaçla, dize içinde ya da düzyazıda bir söz sanatı olarak kullanılır (Dilçin,2013: 90). Âşık Yakup Temelî’nin şiirlerinde bulunan cinaslı uyak örneklerine inceleyelim:

*Yazı nedir **yazı nedir?***

*Yazı yazdım **yazı nedir?***

*Bahar ile **yazı nedir?***

*Düz ovası **yazı nedir?** (3/5)*

Bu dörtlükte “yazı nedir” sözcüklerinde farklı anlamlar kastedilerek cinas yapılmıştır.

*Gülmesene **gülmesene***

*Sen üstüme **gülmesene***

Gülmenin zararı nedir?

*Hafta aya **gülme sene** (9/2)*

Dörtlükte “gülmesene” sözcüklerinde farklı anlamlar kullanılarak cinas yapılmıştır.

*Gülse de yârim **gülse de***

*Diken bende **gül sende***

Derdi gamı at diyerek

*Ağlama biraz **gülse de** (31/2)*

Verilen dörtlükte “gl sende” sözcüğü farklı anlamlarda kullanılarak cinas yapılmıştır.

*Her yanımı sardı **yara***

*Tabip lazım gele **yara***

*Haber saldım ben o **yâra***

Yâr diyerek yârdan olduk (41/2)

Söz konusu dörtlükte “yara” sözcüklerinde cinas yapılmıştır.

*Hadi gel de güzellerde **naz ara***

*Mevla'm uğratmasın onu **nazara***

*Gülsüm değil sen bana Gnn**naz ara***

Yar almış ele kitap okur bana (106/2)

Dörtlükte yer alan “nazara” kelimesi ile sözcük halinde cinas yapılmıştır.

*Kurbanın olayım gel atma **hava***

*Âdemin olayım sen ise **hava***

*Bir insan sevince gerisi **hava***

Sevgi tohumunu ekip de geçti (212/5)

Bu dörtlükte yer alan “hava” sözcüğüne farklı anlamlar yüklenerek cinas yapılmıştır.

*Yâre gider isen de dert stine dert **katar***

*Katar oldu geliyor turnalar katar **katar***

*Katar yükünü aldı yolda gidiyor **katar***

Katar yağı taşıyor can içinde kandile (563/2)

İlgili dörtlükte de “katar” sözcüğü ile cinas yapılmıştır.

*Sana geleceğim de yolda hava **karardı***

*Kurban olam sevdiğim de bu nasıl **karardı***

*Haberini alınca gülüm dünyam **karardı***

Sana kurban olam Allah'ım bu nasıl yazı (566/2)

Bu dörtlükte “*karardı*” sözcüğü ile farklı anlamlar kastedilerek cinas yapılmıştır.

*Temelî'yim dön geri daha yollar çok **yakın***

*Şu nefsi envareyi uslansın diye **yakın***

*Birisi var ki gönül sana senden de **yakın***

Eğer doğru gitmezsen yolcuyu yol incidir (571/)

Verilen dörtlükte yer alan “*yakın*” kelimesi anlam farklılığından dolayı cinas yapılmıştır.

*Yar seni yazı yazı ya açtı yürekte **yara***

*Çağır gelsin şu doktoru gele sineyi **yara***

*Kör âşık söksün yüreği götürsün nazlı **yara***

Leyla'sını arıyordu gece gündüz çöl yazı (588/3)

Bu dörtlükte de “*yara*” sözcüğü ile farklı anlamlar kastedilerek cinas yapılmıştır.

1.3. Redif

Kafiyeden sonra gelen birbirinin aynı kelime veya hecelerdir (Onay,1996: 21).Âşık Yakup Temelî redifleri hem kelime hem de ek olarak kullanmıştır:

*Beni yâri bilir **diye***

*Gerçekleri görür **diye***

*Belki bir gün gelir **diye***

Yar gözlerim hep yollarda (5/2)

Söz konusu dörtlükte “*diye*” kelimesiyle sözcük halinde redif yapılmıştır.

*Meğerse yanıldım **kandım***

*Üzüldüm gerçekten **yandım***

Ben bunları adam sandım

Hepsinin içi boş çıktı (22/3)

İlgili dörtlükte “*kandım, yandım, sandım*” sözcüklerinde –*dım* seslerinin görevleri aynı olduğundan dolayı redif yapılmıştır.

Kimisine nimet oldun

Kimisine hasret oldun

Bana zalim gurbet oldun

Ah gurbet seni seni (32/4)

Bu dörtlükte “*oldun*” sözcüğü aynı görev ve anlamlarda kullanılarak redif görevini üstlenmiştir.

Temelî'm nefisine kanma

Fanidir dünya aldanma

Mezar bir son durak sanma

Hayat var ordan ileri (35/5)

Dörtlükte “*kanma, aldanma, sanma*” sözcüklerinde –*ma* sesinin görevleri aynı olmasından dolayı redif yapılmıştır.

Batarsan imanla çıkar

Çıkar kini kibri yıkar

Yıkar şeytan güler bakar

Bakar haram yutarsın (72/2)

Verilen dörtlükte “*çıkar, yıkar, bakar*” sözcüklerinde –*ar* sesi görevleri aynı olduğundan dolayı redif yapıldığı görülmektedir.

Beni şu zalim ellere

Kul etmedin ne eyledin?

Ayağın altına gülüm

Yol etmedin ne eyledin? (74/1)

İlgili dörtlükte “etmedin ne eyledin?” sözcükleri kullanılarak redif yapılmıştır.

*Ben giderim canan **kalır***

*Cana candan yanan **kalır***

*Dertlerime derman **kalır***

Yaşlı gözü Güzelhisar (82/2)

Söz konusu dörtlükte “*kalır*” kelimesiyle sözcük halinde redif yapılmıştır.

Dinim esir düşmüş iman savaşta

Kur’an küsmüş bize yalan revaçta

Ahlak firar etmiş fuhuş yarışta

Her türlü pisliği yayan yayana (113/3)

Bu dörtlükte “*savaşta, revaçta, yarışta*” sözcüklerinde yer alan –ta bulunma hali eki redif halinde kullanılmıştır.

*şeyda zara düşer bağlar **eylemez***

*Ölen ölür güder sağlar **eylemez***

*Denizler durdurmaz dağlar **eylemez***

Yar desin ki bir kez gel sevdasına (115/2)

Dörtlükte “*eylemez*” kelimesi sözcük halinde redif yapılmıştır.

Kimi beni sevmiş kimi sevmemiş

Kim acele etmiş kimi etmemiş

Hep ellere kızmış özün dvmemiş

Geçmişten dersimi aldım bu gece (123/2)

Verilen dörtlükte koyulaştırılmış sözcüklerde yer alan olumsuz duyulan geçmiş zaman eki görev birliğinden dolayı rediftir.

1.4. Ayak

Âşık şiirinde genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan ve dörtlüklerin mihengi durumunda olan kafiyeeye denir (Kaya,2000: 36). Âşık tarzında bazen bir kelime ve ek, bazen kelime grubu, bazen de bütün mısra, şiir cümlesi şeklinde kullanılan ayaklar, kafiye ile sağlanan ahenk yanında, şiirde kompozisyon bütünlüğünü sağlamaktadır (Özarslan,2001: 98). Ayaklar, kafiyelerin özelliğine göre tek ayak ve döner ayak diye ikiye (Türkan,2016: 59) ayrılır:

1.4.1.Tek Ayak (Yineleme Ayak)

Tek ayak, her dörtlüğün sonunda aynen tekrarlanan sözlerden oluşur (Kaya,2000: 151). Âşık Yakup Temelî atışmalar, sicillemeler ve satrançlar haricinde kalan tabloda yer alan 644 şiirinden 79 tanesini tek ayak kullanarak yazmıştır. Âşığın tek ayak kullandığı şiirlerden bazılarını örnek olarak verelim:

Elde valiz gidiyorsun

Bilmem ki hangi diyara

Bunu neden yapıyorsun?

Koyma beni bahtı kara

Sensiz sanki boş Ankara

Yokluğun bana oktur

Sevilmekse gülüm haktır

Buraların tadı yoktur

Nolur bizi yakma nara

Sensiz sanki boş Ankara (10)

Ölene dek ben sırtımda taşısam

Yüzün yine gülmez senin kaynana

Omuzumda karlı dağlar aşırısam

Yüzün yine gülmez senin kaynana

Çarşıda ne görse onu isterler

Almayınca yüz azdırıp küserler

Sanki Mısır'ın haracın isterler

Yüzün yine gülmez senin kaynana (110)

Önce Fırat kalkanı ordan işe başladık

Barzani hainini gördün nasıl tuşladık

Afrin'de peyedeyi yepegeyi haşladık

Sesin sese karıştı marika feryadıyla

Aklın başına gelir Osmanlı tokatıyla

Size yardım ediyor baktım tüm hain eller

Çıkmaza götürüyor girdiğiniz bu yollar

Sizi kurtaramadı kazdığınız tüneller

Hendekler göle döndü hainlerin kanıyla

Aklın başına gelir Osmanlı tokadıyla (562)

1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak)

Döner ayak, aynı sesi veya sesleri esas olan kelimelerle oluşturulan ayaktır (Kaya,2000: 151). Âşık Yakup Temelî atışmalar, sicillemeler ve satrançlar hariç tabloda yer alan 644 şiirden 565 tanesinde döner ayak kullanmıştır. Döner ayakla yazılan birkaç şiire örnek vererek inceleyelim:

Kız senin güzel adını

Sorsam delice delice

Benzer cennette huriye

Görsem delice delice

Boyu uzun beli ince

Ne hoş oluyor gülünce

Açılmış gülleri gonca

Dersem delice delice (11)

İlgili dörtlüklerde ayak “r” sesi ile döndürülmüş ve dizelerin başında yer almıştır.

Beyazıt Bistani birinci hoca

İlime çalıştı gündüz ve gece

Hacı Alâeddin’de pişti iyice

Bursa’da mekân kur Somuncu Baba

Bursa’ya gelip de kurdu fırını

Ekmek sırtında gezdi her yerini

Emir sultan açıkladı sırrını

Çıktı açığa sır Somuncu Baba (92)

Söz konusu dörtlüklerde ayak “r” sesi ile döndürülmüş ve dizelerin ortasında yer almıştır.

Sensin benim başıma bunca halkı yığdıran

Sensin beni bu kadar gönüllere sığdıran

Sensin benim karşımdan alkışları yağdıran

Bunca işi başardın şaşıyorum ey sazım

Şükür kibri boşuyorum ey sazım

Seni vesile kıldı bilesin ki yaradan

Bizi bir yaradan var ikimizde sıradan

Marifeti veren o odur elbet var eden

Hakkın yüce hikmeti yaşıyorum ey sazım

Haktan doldum taşıyorum ey sazım (567)

Bu dörtlüklerde ayak “ş” sesi ile döndürülerek dizelerin ortasında yer almıştır.

2. ÂŞIK YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN BİÇİMSEL DAĞILIMI

Şiir	Ölçü	Durak	Kafiye düzeni 1 ve 2. Dörtlük	Ayak	Dörtlük Sayısı	Mahlas	Yazılış Tarihi
1	7	4+3	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	15.10.2016
2	7	4+3	aaba/ccdc	Döner	15	Temelî'm	12.10.2010
3	8	4+4	aaab/aaab	Döner	6	Temelî'm	31.07.2014
4	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	15.03.2006
5	8	4+4	xAxA/bbbA	Tek	3	Temelî'm	01.12.2008
6	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	09.10.1999
7	8	5+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	15.11.2012
8	8	4+4	abab/ccca	Döner	3	Temelî	15.09.1994
9	8	4+4	aaba/ccba	Döner	3	Yok	06.08.2014
10	8	4+4	xaxaA/bbbaA	Tek	5	Temelî	01.05.2011
11	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	19.12.2017
12	8	5+3	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	Yok
13	8	4+4	xaxaA/bbbbA	Tek	4	Temelî	03.11.2009
14	8	4+4	aBaB/ccCB	Döner	5	Temelî'm	24.07.2001
15	8	4+4	xaxA/bbbA	Tek	4	Temelî	12.04.2003
16	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	20.11.2014
17	8	2+6	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî'm	20.02.2001
18	8	5+3	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	05.08.2001
19	8	5+3	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	04.05.2007
20	8	4+4	aBab/ccCB	Tek	5	Temelî	30.05.2016
21	8	2+6	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	06.08.2014
22	8	2+6	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	26.04.2011
23	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	18.09.2018
24	8	3+5	abcdd/eeedd	Döner	3	Temelî	06.10.2014
25	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	Yok
26	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	10.04.2000
27	8	4+4	abcb/dddb	Döner	4	Temelî'm	15.08.2017
28	8	Duraksız	xaxa/bcba	Döner	5	Temelî'm	15.01.1999
29	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	3	Âşık Temelî	22.08.2011
30	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	15.06.1996
31	8	4+4	Aaba/ccbc	Döner	4	Temelî	06.08.2014
32	8	5+3	aBaB/ccCB	Tek	6	Temelî	06.09.1996

33	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Kör âşık	08.05.2018
34	8	Duraksız	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî	09.09.2011
35	8	3+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	01.09.2001
36	8	5+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	1992
37	8	4+4	aaba/ccca	Döner	6	Temelî	11.01.2002
38	8	Duraksız	aBaB/ccCB	Tek	5	Yok	07.03.2016
39	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	Yok
40	8	4+4	abab/cccb	Döner	9	Temelî'm	18.07.2010
41	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	01.01.2015
42	8	3+5	abac/dddc	Döner	3	Temel	1996
43	8	4+4	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	01.09.2005
44	8	4+4	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	08.05.2018
45	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	6	Temelî	09.10.1998
46	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	7	Temelî'm	29.01.2010
47	8	6+2	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	06.10.2018
48	8	4+4	abab/cccb	Döner	3	Temelî	27.02.2017
49	8	4+4	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	27.03.2007
50	8	6+2	abab/cccb	Döner	7	Temelî'm	27.04.2010
51	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî	04.01.2015
52	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	2011
53	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî	22.08.2011
54	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.09.2012
55	8	5+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	11.04.2011
56	8	6+2	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	31.12.1993
57	8	4+4	abab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	08.05.2018
58	8	4+4	abab/cccb	Döner	3	Temelî'm	15.07.1997
59	8	5+3	abab/bbcb	Döner	8	Temelî	15.07.1997
60	8	4+4	aBaB/ccCB	Döner	4	Temelî'm	08.09.2011
61	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	04.08.2010
62	8	Duraksız	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî'm	1992
63	8	4+4	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî	11.04.2011
64	8	5+3	xAxA/bbbA	Tek	4	Temelî'm	29.01.2015
65	8	6+2	abab/ccca	Döner	4	Temelî'm	04.12.2012
66	8	4+4	aBaB/ccCB	Döner	4	Temelî	10.05.2013
67	8	6+2	aaab/bbcb	Döner	6	Temelî	31.07.2014
68	8	Duraksız	xaxa/bbbc	Döner	3	Temelî	02.05.2008
69	8	5+3	abab/cccb	Döner	5	Temelî	20.04.2002
70	8	Duraksız	xaxa/bbbc	Döner	4	Temelî'm	06.06.1996
71	8	4+4	aaab/cccb	Döner	3	Temelî'm	06.06.1996

72	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	11.05.2018
73	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	10.05.2018
74	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	29.03.2012
75	8	4+4	aaaB/cdcB	Tek	3	Temelî	20.03.2000
76	8	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	20.10.2001
77	8	5+3	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî'm	04.06.2017
78	8	4+4	xaxa/bcdc	Döner	5	Temel	05.05.2012
79	8	4+4	aBaB/cccb	Tek	5	Temelî	Yok
80	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	06.09.2014
81	8	4+4	ababbCB/dddeCB	Tek	3	Temelî	06.01.2016
82	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	9	Temelî	03.02.1995
83	8	4+4	xaxA/bbbA	Tek	4	Temelî	06.05.2017
84	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	30.03.2003
85	8	4+4	abab/cccb	Döner	6	Temelî'm	08.04.2018
86	8	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	03.12.2003
87	8	4+4	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	26.03.2010
88	8	4+4	aBaB/cccb	Tek	6	Temelî	Yok
89	8	5+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	22.09.2011
90	8	5+3	abab/cccb	Döner	4	Temelî	1992
91	8	5+3	aBaB/cccb	Tek	7	Temelî	28.10.2011
92	11	5+6	xaxa/bbba	Döner	18	Temelî	Yok
93	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	13.05.2015
94	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	Yok
95	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	07.01.1999
96	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	22.10.2015
97	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	17.10.2016
98	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	19.05.2013
99	11	6+5	ababB/cccaB	Döner	8	Temelî	01.02.2011
100	11	6+5	xaxa/bbbc	Döner	3	Temelî	01.09.2011
101	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	09.02.2009
102	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	05.02.2017
103	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	7	Temelî	12.03.2006
104	11	6+5	abbb/cccb	Döner	6	Temelî	16.10.2016
105	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	03.07.2008
106	11	6+5	xaxa/bbbc	Döner	3	Temelî	06.08.2014
107	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	12.07.2009
108	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	06.2009
109	11	6+5	abab/cccb	Döner	9	Âşık Temelî	17.05.2007
110	11	4+4+3	aBaB/cccb	Tek	6	Temelî	1996

111	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	08.10.2014
112	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	10	Âşık Temelî	Yok
113	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	16.07.1999
114	11	7+4	abab/cccb	Döner	3	Temelî	06.08.2014
115	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	25.06.2016
116	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	12.08.2015
117	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	03.03.1999
118	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	08.04.2001
119	11	6+5	abab/bbba	Döner	3	Temelî	31.03.2017
120	11	6+5	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî	10.09.1998
121	11	Duraksız	xaxaA/bbbaA	Tek	6	Temelî	06.03.2008
122	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	11.04.2009
123	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Temelî	07.12.2010
124	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	06.03.2011
125	11	6+5	abab/aaab	Döner	6	Temelî	17.01.2015
126	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî	17.07.2007
127	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	11.06.2009
128	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	29.03.2012
129	11	7+4	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	14.05.2008
130	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	25.02.1993
131	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Âşık Temelî	28.08.2008
132	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Yok	06.13.2007
133	11	6+5	aaab/cccb	Döner	5	Temelî	Yok
134	11	Duraksız	xaxa/bbac	Döner	5	Temelî	12.10.2007
135	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	27.12.2010
136	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	05.05.2017
137	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.01.2009
138	11	4+7	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	31.08.2018
139	11	4+7	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	05.04.1994
140	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	05.08.1997
141	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Âşık Temelî	08.06.1992
142	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	27.05.2015
143	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	17.08.2011
144	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî'm	Yok
145	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	09.01.1998
146	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	02.12.1995
147	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	08.10.2016
148	11	6+5	abaBB/ccCB	Tek	5	Temelî	20.03.2016
149	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	13.11.2007

150	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî	1991
151	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	15.11.2010
152	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	22.01.2019
153	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	Yok
154	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	16.11.1995
155	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	11.04.2011
156	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	02.02.2017
157	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	09.12.2010
158	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	06.08.2014
159	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	25.03.2000
160	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	6	Temelî	22.07.2007
161	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	12.08.2011
162	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	4	Temelî	10.12.2011
163	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.12.2015
164	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	21.12.2015
165	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	15.02.2016
166	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	10	Âşık Temelî	15.05.2009
167	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	09.09.2014
168	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	27.09.2015
169	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	22.04.2010
170	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	9	Temelî	10.04.1998
171	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	21.03.2016
172	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	22.10.2016
173	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî'm	01.02.2010
174	11	4+7	abab/cccb	Döner	5	Temelî	13.11.2007
175	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	13.03.2016
176	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	18.08.2011
177	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	5	Âşık Temelî	02.03.2009
178	11	5+6	aBaB/cccb	Tek	5	Temelî	16.05.2004
179	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	15.12.2007
180	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	06.10.2018
181	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	28.09.2014
182	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî'm	16.10.2015
183	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	3	Kör âşık	28.08.2014
184	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	23.06.2015
185	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	1992
186	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	19.01.2006
187	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	11.05.1992
188	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	9	Temelî	27.05.2010

189	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	26.12.2008
190	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	06.10.2017
191	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	5	Temelî	01.06.2009
192	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	18.11.2016
193	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	05.06.1995
194	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Âşık Temelî	31.05.2007
195	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	01.09.2018
196	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	08.07.2015
197	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	05.12.2014
198	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî'm	06.09.2014
199	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	01.07.1991
200	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	25.07.2011
201	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	02.12.1992
202	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	27.12.2009
203	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Âşık Temelî	17.09.1999
204	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	04.05.2012
205	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	04.08.1995
206	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.07.2010
207	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	14.09.2018
208	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	18.04.2018
209	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	18.09.2018
210	11	6+5	abab/cccb	Döner	8	Temelî	13.06.2016
211	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Temelî	26.02.2009
212	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Yok	04.10.2017
213	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî'm	12.01.2014
214	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	04.09.2008
215	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	18.05.2009
216	11	6+5	abab/cccb	Döner	8	Temelî	05.02.2008
217	11	6+5	ababB/cccbB	Tek	6	Temelî'm	02.10.2016
218	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Âşık Temelî	Yok
219	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	31.05.2019
220	11	6+5	xaxa/bcca	Döner	3	Âşık Temelî	11.05.1992
221	11	Duraksız	axax/xbbb	Döner	7	Âşık Temelî	Yok
222	11	6+5	abab/cccb	Döner	14	Temelî	21.08.2010
223	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	24.09.2011
224	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	22.08.2018
225	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	06.08.2014
226	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî	21.04.2010
227	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	03.05.2000

228	11	4+4+3	aBaB/cccb	Tek	6	Temelî	22.10.2015
229	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Kör âşık	20.07.2016
230	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	12.08.2018
231	11	6+5	aaab/cccb	Döner	5	Yakup Temelî	24.07.2007
232	11	6+5	aaab/cccb	Döner	6	Temelî'm	Yok
233	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	22.10.2016
234	11	Duraksız	aaab/cccb	Döner	5	Temelî	12.10.2007
235	11	6+5	aaab/cccb	Döner	6	Temelî'm	Yok
236	11	6+5	xaxa/cccb	Döner	7	Yakup Temelî	17.08.2007
237	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	Yok
238	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	19.06.2016
239	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	23.05.2017
240	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	02.02.2008
241	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	28.01.2010
242	11	5+6	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	12.12.2007
243	11	6+5	abab/cccd	Döner	7	Âşık Temelî	28.05.2009
244	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	01.04.2008
245	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	20.03.2016
246	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	13.05.1996
247	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	16.01.2010
248	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	08.12.2010
249	11	6+5	abab/cccb	Döner	9	Temelî	04.05.2011
250	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	04.06.1998
251	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	15.10.2015
252	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	17.11.2012
253	11	4+4+3	ababB/cccbB	Tek	4	Temelî'm	22.07.2014
254	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	05.07.2018
255	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Temelî	30.05.2009
256	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	29.01.2009
257	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Âşık Temelî	29.12.2009
258	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	9	Temelî	19.06.2016
259	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	20.08.2011
260	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	07.09.2011
261	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	17.04.1996
262	11	Duraksız	abbaA/cccaA	Tek	7	Temelî'm	13.02.2011
263	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	4	Temelî	26.08.2009
264	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Âşık Temelî	15.04.1992
265	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	05.06.1992
266	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî'm	02.03.2015

267	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	05.06.2015
268	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	17.02.2009
269	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	17.12.2011
270	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	11.09.2015
271	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	22.02.2009
272	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî'm	22.06.2009
273	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	06.12.2010
274	11	6+5	abab/ccca	Döner	3	Âşık Temelî	10.08.1991
275	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	18.09.2014
276	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Âşık Temelî	07.06.1994
277	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	15.05.2012
278	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	09.07.2007
279	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	30.09.2007
280	11	6+5	aBaB/ccCB	Tek	9	Temelî	19.08.2015
281	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	3	Yok	17.01.2018
282	11	Duraksız	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	18.10.2012
283	11	4+4+3	xAxA/bbbA	Tek	3	Temelî	06.12.2017
284	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	28.03.2011
285	11	6+5	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî	31.03.2011
286	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Âşık Temelî	10.11.2007
287	11	6+5	aaab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	12.09.2007
288	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî	23.08.2011
289	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	22.11.2018
290	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî	05.04.2005
291	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Temelî	Yok
292	11	6+5	xAxA/bbbA	Tek	6	Temelî	03.02.2016
293	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	03.08.2017
294	11	4+4+3	aBaB/ccCB	Tek	4	Temelî	13.11.2007
295	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Temel	06.11.2007
296	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Âşık Temelî	Yok
297	11	6+5	aaab/cccb	Döner	3	Temelî	14.06.2007
298	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	7	Âşık Temelî	28.05.2009
299	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Yok	24.04.2008
300	11	6+5	aaab/cccb	Döner	5	Âşık Temelî	Yok
301	11	4+4+3	aaba/ccca	Döner	5	Nur Temel	23.01.2008
302	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Yok	30.12.2016
303	11	6+5	abbc/dddc	Döner	5	Temelî	25.08.2016
304	11	7+4	aaab/cccb	Döner	5	Yakup Temelî	Yok
305	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	30.01.2008

306	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	Yok
307	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	20.04.2003
308	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	01.10.2018
309	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	21.04.2011
310	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	30.01.2011
311	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Âşık Temelî	12.12.1992
312	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	25.10.2015
313	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	01.04.2008
314	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Âşık Temelî	21.01.2010
315	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	04.05.2011
316	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	18.10.2008
317	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	21.11.2015
318	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	08.05.1992
319	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	8	Âşık Temelî	22.02.2009
320	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	19.10.2015
321	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Âşık Temelî	14.07.2007
322	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Âşık Temelî	04.01.2010
323	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	13.06.2018
324	11	6+5	abab/ccca	Döner	3	Temelî'm	18.05.2015
325	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	26.05.1998
326	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	12.08.2011
327	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	10	Temelî	05.05.2014
328	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	24.10.2016
329	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî	12.05.2007
330	11	6+5	aBaB/ccCB	Tek	3	Temelî	17.05.2015
331	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	11.2008
332	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	25.02.2013
333	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	27.05.2008
334	11	6+5	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	25.05.2015
335	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	18.04.2015
336	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	14.05.2015
337	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	15.08.2017
338	11	6+5	xAxA/bbbA	Tek	4	Temelî'm	22.12.2016
339	11	4+7	abab/ccca	Döner	4	Temelî	17.01.2003
340	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	08.08.1998
341	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	08.04.2011
342	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî	30.10.2012
343	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	30.10.2012
344	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	8	Temelî	12.03.1997

345	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Temelî'm	01.11.2012
346	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî	11.06.2018
347	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	13.04.2011
348	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Âşık Temelî	10.11.1992
349	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	6	Temelî	24.06.2009
350	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	26.09.2009
351	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî'm	18.02.2018
352	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	01.02.2010
353	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Âşık Temelî	12.02.2010
354	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	26.06.2016
355	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	4	Temelî	09.09.2011
356	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Âşık Temelî	05.12.1997
357	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	27.11.1992
358	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	4	Temelî	18.09.2014
359	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	22.08.2018
360	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	03.10.2008
361	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	17.08.2008
362	11	6+5	ababB/cccbB	Tek	3	Temelî	07.05.2008
363	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî	08.05.2015
364	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	02.04.2013
365	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	24.06.2009
366	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	07.03.2012
367	11	6+5	xaxaA/bbbaA	Tek	9	Temelî	21.07.2014
368	11	Duraksız	aaab/cccb	Döner	5	Yakup Temelî	22.10.2007
369	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	12	Temel	10.09.2014
370	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	03.07.2015
371	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	7	Temelî	10.12.2014
372	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	24.09.2008
373	11	6+5	aaab/cccb	Döner	3	Yok	16.01.2018
374	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	21.08.2018
375	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	07.05.1996
376	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	31.08.2018
377	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	17.05.1996
378	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	Yok
379	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî	23.07.2018
380	11	6+5	aaba/ccca	Döner	5	Temelî	23.11.2007
381	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	06.09.2016
382	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Temelî	01.05.2017
383	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	7	Âşık Temelî	28.02.2016

384	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	18.03.2008
385	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Yok	Yok
386	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	21.04.2008
387	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Yok	01.12.2015
388	11	6+5	aaab/cccb	Döner	6	Temelî'm	08.02.2008
389	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Yakup Temelî	25.08.2016
390	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	15.02.2008
391	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Âşık Temelî	10.03.2008
392	11	6+5	xaxa/bcba	Döner	5	Temelî	21.04.2008
393	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Yakup Temelî	10.03.2008
394	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	02.06.2011
395	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	09.12.2011
396	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	10.03.2008
397	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Yok	10.11.2007
398	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	4	Temelî'm	02.05.2012
399	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	21.10.2019
400	11	6+5	aBaB/cccb	Tek	3	Temelî	10.09.2016
401	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	Yok
402	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Yok	12.03.2008
403	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	03.09.2018
404	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Âşık Temelî	Yok
405	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	02.10.2010
406	11	6+5	xaxa/bba	Döner	7	Yok	30.11.2016
407	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	15.09.2005
408	11	6+5	abab/bbbb	Döner	4	Âşık Temelî	25.06.1997
409	11	6+5	aaab/cccb	Döner	4	Temelî	Yok
410	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temel	Yok
411	11	Duraksız	aaab/cccb	Döner	4	Temelî	23.01.2008
412	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	29.08.2007
413	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Âşık Temelî	01.06.2009
414	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Âşık Temelî	21.11.2013
415	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Yakup Temelî	31.12.2016
416	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Âşık Temelî	13.05.2011
417	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	16	Temelî	05.12.2007
418	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	25.10.2016
419	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	30.11.2016
420	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	01.04.2009
421	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	03.06.2010
422	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	02.06.2009

423	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî'm	01.08.2013
424	11	6+5	ababB/cccbB	Tek	8	Temelî	19.09.2015
425	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	24.03.2008
426	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Âşık Temelî	04.03.2008
427	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	14.07.2007
428	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	12.08.2007
429	11	6+5	abaBB/cccbB	Tek	3	Temelî	18.02.2013
430	11	Duraksız	aabaA /cccaA	Tek	7	Temelî'm	06.12.2010
431	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	06.05.2009
432	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Temelî'm	14.05.2009
433	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	21.08.2018
434	11	6+5	aBaB/cccbB	Tek	4	Temelî'm	16.08.2015
435	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Âşık Temelî	Yok
436	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	6	Âşık Temelî	03.05.2008
437	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	22.11.1992
438	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Âşık Temelî	05.12.1992
439	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	19.05.2015
440	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	25.07.1996
441	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî'm	05.06.2013
442	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	01.04.2011
443	11	6+5	ababB/cccbB	Tek	9	Temelî'm	2016
444	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	Yok
445	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	22.06.2009
446	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	8	Âşık Temelî	13.03.2009
447	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	5	Temelî	09.02.2015
448	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	13.06.2018
449	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	05.05.2010
450	11	6+5	abab/cccb	Döner	9	Temelî	05.06.2009
451	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Yok	09.26.2010
452	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	14.11.2007
453	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	14.01.2010
454	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	07.02.2012
455	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	03.08.2009
456	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	18.10.2015
457	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	02.12.2010
458	11	4+7	aBaB/cccbB	Tek	5	Temelî	16.12.2011
459	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.12.2011
460	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	24.09.2018
461	11	5+6	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	21.07.2009

462	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	11.08.2010
463	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Temelî	06.09.2015
464	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	4	Temelî	25.07.2011
465	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	03.01.2012
466	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	01.06.1992
467	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	02.09.2017
468	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	09.02.2009
469	11	6+5	abbabB/cccbB	Tek	9	Âşık Temelî	05.01.2009
470	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	03.01.2018
471	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	27.09.1995
472	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	24.05.2015
473	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî'm	1994
474	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	17.02.2008
475	11	6+5	abab/cccb	Döner	7	Temelî	06.01.2010
476	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	5	Temelî	24.04.2012
477	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	03.07.2015
478	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Âşık Temelî	10.05.2018
479	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	11.07.2009
480	11	6+5	abaBB/cccbB	Tek	6	Temelî'm	08.03.2016
481	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	12.05.2015
482	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	26.02.2008
483	11	6+5	aaab/cccb	Döner	5	Temelî	08.06.2007
484	11	6+5	aaab/cccb	Döner	4	Yok	22.04.2008
485	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	01.03.2008
486	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	09.09.1998
487	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	17.08.1997
488	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	09.08.2009
489	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	29.07.2009
490	11	6+5	abab/cccb	Döner	9	Temelî	22.04.2009
491	11	6+5	aaab/cccb	Döner	4	Temelî	Yok
492	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	28.06.2016
493	11	6+5	abab/cccb	Döner	8	Temelî'm	23.09.2007
494	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	14.01.2009
495	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	04.10.2016
496	11	6+5	aaaaA/bbbaA	Tek	8	Temelî	11.01.2016
497	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Garip Temelî	21.08.2018
498	11	6+5	aaba/ccca	Döner	5	Âşık Temelî	17.09.2015
499	11	6+5	abbcB/dddbB	Tek	9	Temelî	07.01.2009
500	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	16.04.1998

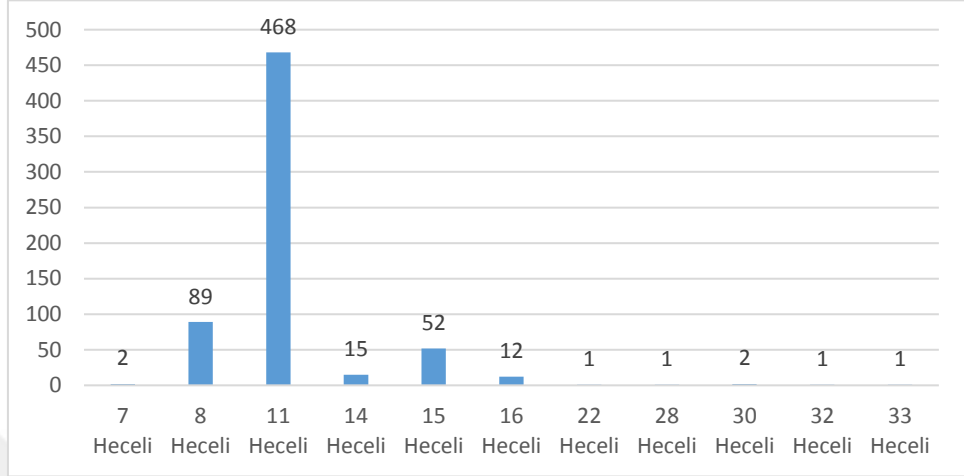
501	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	27.01.1995
502	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	18.04.2015
503	11	6+5	abaB/cccb	Tek	3	Temelî	13.05.2013
504	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Âşık Temelî	22.09.2018
505	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	09.01.2016
506	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	09.05.2015
507	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	13.08.2018
508	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	12.08.2018
509	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	11	Temelî	03.02.2010
510	11	6+5	xaxA/bbbA	Tek	4	Temelî	25.03.2001
511	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	24.06.2017
512	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	8	Âşık Temelî	24.06.2017
513	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Âşık Temelî	10.04.2009
514	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	26.09.2005
515	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	19.10.2015
516	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	31.03.2011
517	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	17.02.2010
518	11	6+5	abaB/cccb	Tek	7	Temelî'm	22.09.2011
519	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	03.02.2008
520	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	10.04.2003
521	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	16.01.2009
522	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	08.02.2010
523	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	7	Temelî	24.03.2010
524	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	01.04.1992
525	11	6+5	xaxa/bbba	Tek	4	Temelî	25.09.2006
526	11	6+5	abab/cccb	Döner	8	Temelî	06.03.2010
527	11	6+5	abaB/cccb	Tek	11	Temelî	09.01.2015
528	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	8	Temelî	25.03.2007
529	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	08.11.2014
530	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	31.12.2014
531	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	30.04.2011
532	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	21.08.2018
533	11	4+4+3	abab/cccb	Döner	3	Temelî	14.03.1999
534	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî'm	Yok
535	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	08.10.1998
536	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	28.12.2001
537	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	07.02.2012
538	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Âşık Temelî	20.01.1993
539	11	Duraksız	abab/cccb	Döner	9	Temelî	Yok

540	11	Duraksız	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	20.08.2007
541	11	4+4+3	ababB/cccbB	Tek	8	Temelî'm	05.01.2016
542	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	01.06.2011
543	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî	06.12.2010
544	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	11.12.2011
545	11	4+7	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	14.12.2007
546	11	6+5	abab/cccb	Döner	4	Temelî	14.02.2015
547	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	04.05.2011
548	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	20.11.2014
549	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	14.08.2017
550	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	4	Temelî	18.12.2011
551	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	10.05.2013
552	11	6+5	abab/cccb	Döner	3	Temelî	26.12.2010
553	11	4+4+3	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	09.04.2016
554	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	20.03.2016
555	11	6+5	abab/cccb	Döner	6	Temelî	Yok
556	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temelî	24.03.2008
557	11	6+5	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî	27.12.2011
558	11	6+5	aaab/cccb	Döner	6	Temelî	06.12.2015
559	11	6+5	abab/cccb	Döner	5	Temel	12.12.2011
560	14	7+7	abab/cccb	Döner	4	Temelî'm	13.06.2016
561	14	7+7	xaxa/bbba	Döner	5	Temelî'm	30.11.2016
562	14	7+7	abcaA/ddeaA	Tek	7	Temelî	15.02.2018
563	14	7+7	aaba/cccb	Döner	3	Kör âşık	28.06.2016
564	14	7+7	aabaA/cccaA	Tek	9	Temelî	19.05.2015
565	14	7+7	xaxa/bbba	Döner	6	Temelî'm	12.03.2016
566	14	7+7	aaba/cccb	Döner	3	Temelî	06.08.2014
567	14	7+7	aabaa/cccaa	Döner	4	Temelî	06.10.2014
568	14	7+7	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	06.08.2014
569	14	7+7	abcbb/dddbb	Döner	3	Temelî	Yok
570	14	7+7	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî'm	06.08.2014
571	14	7+7	aaba/cccb	Döner	3	Temelî	06.08.2014
572	14	7+7	xaxaA/bbbaA	Tek	8	Temelî	14.02.2018
573	14	7+7	abab/cccb	Döner	12	Temelî	16.07.2016
574	14	7+7	aabbaa/cccaa	Döner	7	Temelî	10.03.2016
575	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	14.06.2016
576	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	27.06.2016
577	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	21.08.2018
578	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	22.06.2016

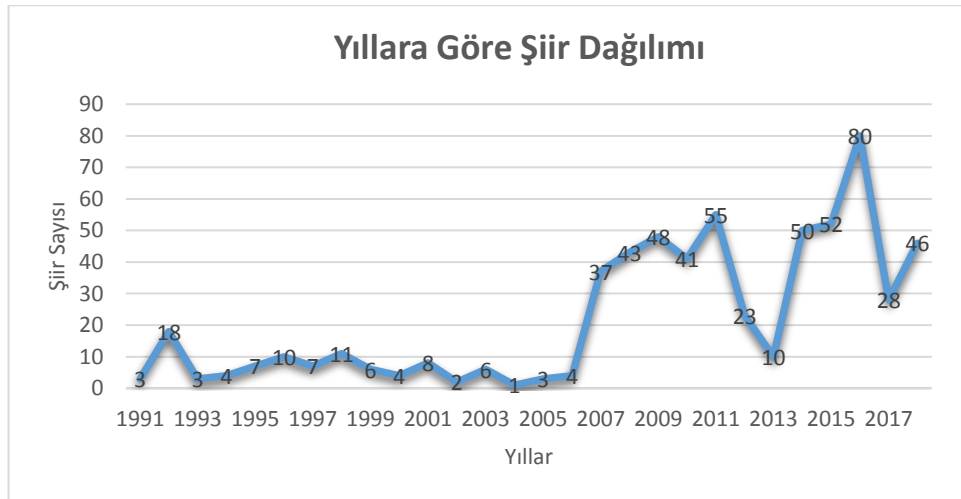
579	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	16.06.2016
580	15	8+7	aaba/ccca	Döner	6	Temelî	24.06.2009
581	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	12.09.2017
582	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	22.06.2016
583	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	15.08.2017
584	15	8+7	xaxa/bbba	Döner	3	Temelî	12.08.2017
585	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	28.06.2016
586	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	13.06.2016
587	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	09.01.2016
588	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Kör âşık	28.06.2016
589	15	8+7	xaxa/xaxa	Döner	6	Temelî'm	09.06.2016
590	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	15.10.2015
591	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	28.06.2016
592	15	8+7	aaba/ccca	Döner	4	Temelî	14.05.2016
593	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Âşık	18.06.2016
594	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	16.05.2015
595	15	8+7	xaxa/xaxa	Döner	6	Temelî'm	27.09.2015
596	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	15.05.2009
597	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	04.03.2015
598	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	05.05.2016
599	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	15.02.2008
600	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	10.10.2016
601	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	21.09.2012
602	15	8+7	xaxa/xaxa	Döner	6	Temelî	09.06.2016
603	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	11.06.2016
604	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	13.06.2018
605	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	06.2016
606	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	06.08.2014
607	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	14.08.2017
608	15	8+7	xaxa/xaxa	Döner	6	Temelî'm	11.05.2016
609	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	06.09.2014
610	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	14.07.2016
611	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Âşık	27.05.2016
612	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	14.08.2017
613	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	07.12.2011
614	15	8+7	aabcc/dddccc	Döner	3	Temelî	06.10.2014
615	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	11.03.2017
616	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	13.06.2016
617	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	14.05.2016

618	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Kör Âşık	16.08.2014
619	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Kör Âşık	27.08.2014
620	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	Yok
621	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	13.08.2017
622	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	25.06.2016
623	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	06.05.2017
624	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî'm	09.01.2016
625	15	8+7	aaba/ccca	Döner	3	Temelî	27.05.2016
626	15	8+7	aaba/cccd	Döner	3	Temelî'm	21.09.2012
627	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî'm	13.06.2016
628	16	8+8	aaab/cccb	Döner	3	Temelî	03.03.2014
629	16	8+8	aaaaba/ccccda	Döner	3	Temelî	07.07.2011
630	16	8+8	aaaa/aaba	Döner	6	Temelî	06.09.2014
631	16	8+8	aaaaabB/cccccbB	Tek	3	Temelî	29.09.2018
632	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî'm	05.06.2016
633	16	8+8	aaaaabB/cccccbB	Tek	3	Temelî'm	30.09.2018
634	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî'm	06.08.2014
635	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî	01.08.2014
636	16	8+8	aaaa/bbba	Döner	3	Temelî	19.03.2014
637	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî	01.08.2012
638	16	8+8	aaaa/aabb	Döner	6	Temelî'm	30.04.2016
639	22	Duraksız	abcbcb/ddddbb	Döner	3	Temelî	25.07.2014
640	28	Duraksız	aaabB/cccbB	Tek	3	Kör âşık	19.10.2014
641	30	Duraksız	aaba/ccca	Döner	3	Kör âşık	12.08.2014
642	30	Duraksız	aaba/ccca	Döner	3	Kör âşık	25.07.2012
643	32	Duraksız	aaaa/aabb	Döner	6	Kör âşık	18.10.2014
644	33	Duraksız	ababb/cccb	Döner	3	Kör âşık	19.10.2014

Âşık Temelî'nin atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümleri hariç incelediğimiz 644 şiirinde en çok 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Ayrıca halk şiirinde nadir görülen 22'li, 28'li, 30'lu, 32'li ve 33'lü hece ölçüsü olan şiirleri de bulunmaktadır.

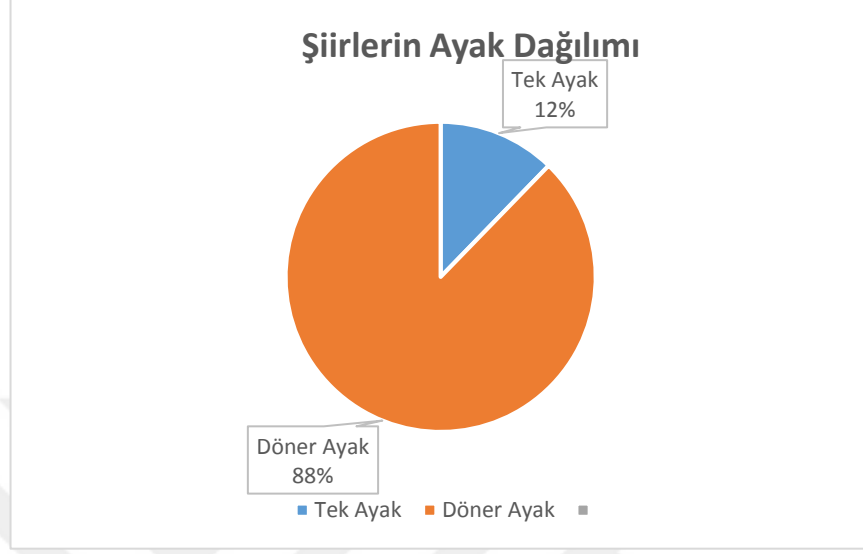
Âşık Yakup Temelî'nin şiirlerini yazdığı tarihleri tek tek inceledik. Atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümleri hariç toplam 644 şiirinden 34 şiirinde tarih düşülmemiştir. Tarihi olan şiirlerin yıllara göre dağılımı aşağıdaki çizgi grafiğinde gösterilmiştir. Âşık'ın bu grafiğe göre en az 2004 yılında; en çok da 2016 yılında şiir yazdığı tespit edilmiştir. En verimli olduğu yıllar sırasıyla 2016, 2011, 2015'dir.

Âşık Yakup Temelî atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümü haricinde 644 şiirinin 79 şiirinde *tek ayak*; 565 şiirinde *döner ayak* kullanmıştır. Buna bağlı

olarak şiirlerinin %12'si tek; %88'i döner ayakla yazıldığı aşğıdaki pasta grafiğinde gösterilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA YAPISI

1. MİLLÎ KONULAR

1.1. Türk Büyükleri

Âşık Yakup Temelî Türk tarihine ve tarihin önderleri olan Türk büyüklerine şiirlerinde bolca yer vererek şerefli Türk tarihini anmıştır. Türk büyükleri Türk tarihinin dönüm noktalarını oluşturmuş ve adını tüm dünyaya duyurmuş kahramanlardır.

1.1.1. Atatürk

Andrew Mango “*Mustafa Kemal Atatürk, 20. yüzyılın en önemli devlet adamlarından biridir. Günümüzde, Adriyatik kıyılarıyla Çin arasında, Hindistan yarımadasının kuzeyi ile Rusya’nın güneyi arasındaki geniş Avrasya topraklarında yer alan en güçlü devlet olan Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmuş ve şekillendirmiştir. Yabancılar tarafından yönetilen toplumlara, dünyanın geri kalanıyla kurulacak bir dostluk içinde ulusal bağımsızlığı kazanmanın yolunu göstermiştir.*” (1999: 1) demiştir. Dünya lideri olan Atatürk yaptığı devrimlerle Türk ulusunun kalbinde yaşamaktadır. Âşık Yakup Temelî bu sevgiyi şiirlerinde dile getirmiştir.

Atatürk 10 Kasım 1938 tarihinde vefat etmiştir. Temelî aşağıdaki dördlüğünde bu durumu kabullenmeyerek Atatürk’ün ölmediğini ve gönüllerde yaşadığını söylemiştir.

On kasıma sevinenler

On kasım hiç olmadı ki

Nasıl olur be diyenler

Atatürk hiç ölmedi ki (25/1)

Temelî diğer dördlükte Atatürk’ün Cumhuriyet devrimiyle ülkeye katmış olduğu özgürlük ve hürriyet havasından söz etmiştir. O’nu milletin hep özleyeceğini ifade etmiştir.

Sen Ata’mın eserisin

Bir özgürlük bir hürriyet

Miletimin özlemisin

Bir özgürlük bir hürriyet (88/1)

1.1.2. Mete Han

Mete Han Asya Hun Devleti'nin kurucusu Kara Han ismiyle anılan Teoman Han'ın oğludur. Devlete hükmettiği 35 yıl boyunca akılcı politikaları ve kazandığı büyük savaşlar bugün bile dilden dile anlatılır. Mete'nin nerede doğduğu tam olarak bilinmez. Çin kaynakları ondan Mao Tun olarak bahseder. Bazı kaynaklara göre de Oğuz Kağan Destanında adı geçen Oğuz Kağan ile özdeşleşir. Bu yüzden Türklerin atası olarak kabul edilir Mete. Birçok zorluklar çekmiş, ancak hiçbir zaman yılmamış dik başlı bir kağandır (<http://www.antiktarih.com/2019/01/07/mete-han-turklerin-kagani/>). Söz konusu şiirde Temelî, Mete Han gibi Türk büyüklerinin tüm dünyaya nam saldıklarını ifade etmek istemiştir.

Korkut Ata Metehan'a

Dede Korkut Oğuzhan'a

Nam salmışız tüm cihana

Ben Türk'üm türkü söylerim (59/3)

1.1.3. Mehmet Akif Ersoy

Mehmet Akif Ersoy, 1873 yılı sonunda, İstanbul'da Fatih'te Sarıgözel mahallesinde, ailesine ait bir evde (Düzdağ,1996: 1) doğmuştur. 63 yıllık çileli ve bereketli bir ömür sürdükten sonra 27 Aralık 1936'da İstanbul'da vefat etmiştir (Akpınar,2008: 75). Mehmet Akif Ersoy Türk edebiyatının hayat-eser uyumu, edebiyat-sanat anlayış örneği ile diğer yazarlarımızdan farklı üslup ve karakter özelliklerine sahiptir (Baykan,2008: 87). Türk edebiyatının önemli fikir ve sanat öncülerinden, İstiklal Marşımızın yazarı, milli şairimiz Mehmet Âkif Ersoy eserlerini verdiği dönemde yaşanan gerek iç, gerekse dış siyasetteki çalkantılar, savaşlar, toplumsal ve iktisadi buhran sebebiyle inanç, ümit ve hürriyet düşüncelerini yapıtlarında merkezî bir konuma yerleştirmiştir. Mehmet Âkif'in şiirini besleyen en önemli kaynaklardan birisi hürriyet ve buna bağlı olarak da bağımsızlık düşüncesidir (Cuma,2008: 29). Âşık Yakup Temelî Mehmet Akif Ersoy'u *milli şair* olarak atfeder.

Âşık, Türk halkının şairliğini ve kişiliğini tanıdığını, İstiklal Marşı'nı yazacak kadar vatan aşkının olduğunu dizelerinde belirtmiştir.

Mehmet Akif Ersoy milli şairim

Yazdığın şiirin sözün bir başka

Bütün cihan seni tanır efendim

Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka (99/1)

1.1.4. Fatih Sultan Mehmet

Avnî mahlasıyla şiirler yazan Fatih Sultan Mehmed, II. Murad'ın oğlu ve yedinci Osmanlı padişahıdır. Çok iyi eğitim gören Fatih edebiyatla ilgilendiği gibi din felsefesi, coğrafya ve astronomiyle de ilgilenmiştir (Mengi,2010: 124). Fatih Sultan Mehmet Kırım'ın ve İstanbul'un fethini yapmış, Trabzon Rum Devleti'nin yıkılışını sağlamış ve Eflak-Boğdan, Arnavutluk seferlerine çıkmıştır. Osmanlı Devleti doğuda hâkimiyetini sürdürebilmek için Akkoyunlu Devleti ile bir savaşa girmiştir. İlgili şiirin de konusu olan Otlukbeli Savaşı'nda Uzun Hasan ağır yenilgiye uğramıştır. Bir zaman sonra Uzun Hasan'ın ölümüyle Akkoyunlu Devleti yıkılmıştır.

Uzun Hasan orda savaşa girdi

Otlukbeli onlaraysa çok dardı

Son darbeyi Fatih orada vurdu

Zor kurtardı canı Otlukbeli'nde (131/3)

1.1.5. Alpaslan

Malazgirt Zaferi'nin kahraman kumandanı Büyük Selçuklu Sultanı Alp Arslan, hüküm sürdüğü 1063-1072 yılları arasındaki dönemde kazandığı büyük başarılarla Selçuklu Devleti'ni önemli bir seviyeye ulaştırmıştır. Onun askerî alanda elde ettiği başarılar arasında hiç şüphesiz en önemlisi 1071 yılında kazandığı Malazgirt Savaşı'dır. Alp Arslan siyasî ve askerî lider olma vasıflarını en belirgin bir şekilde bu savaşta göstermiştir. Bu üstün özelliklerin savaşın kazanılmasında oynadığı rol büyüktür (Kesik,2014: 44). Bu zaferi Âşık Yakup Temelî büyük bir coşkuyla şiirinde işlemiştir. Ele alınan şiirde âşık, IV. Romen Diyojen'in yenildiğini ve sonsuza kadar Anadolu'nun Türklere ait olacağını dile getirmiştir.

Alpaslan'sa beyaz kefeni giydi

Romen Diyojen'se başını eğdi

Allah sedaları göklere değdi

Vatanım Kuran'ım cüzüm arkadaş (509/2)

1.1.6. Dede Korkut

Dede Korkut hikâyeleri on iki destani Oğuz hikâyelerinden oluşur. Nüshalarının biri Dresden'de biri Vatikan'dadır ve hikâyelerin keramet sahibi Dede Korkut tarafından düzenlendiği bilinmektedir. Muharrem Ergin'e göre "*Dede Korkut hikâye kahramanlarının akıl hocalarıdır. Oğuz kavminin bütün müşkülünü o çözer. Dede Korkut aynı zamanda ozandır ve hikâyelerde anlatılan her mücadelenin sonunda yapılan şenliklerde kopuz çalıp destanlar söyler. Bütün hikâyeler mücadelelerin sonunda onun tarafından düzenlenerek sahiplerine ithaf edilmiştir.*" (2016: 26). Söz konusu şiirde âşık Dede Korkut'un on iki hikâye bıraktığını, bu hikâyelerde Türk milletinin geçmişini anlattığını ve herkesin okuyup öğrenmesi gerektiğini belirtmektedir.

Şöyle geçmişime ben bir göz attım

Dede Korkut diyordu senin atan

On iki destan bizlere bıraktın

Okuyup öğrenmemek benim hatam

Dedem Dede Korkut sen benim atam (262/1)

1.1.7. Ahi Evran

Ahi Evran, 1171 yılında İran'ın Batı Azerbaycan taraflarında bulunan Hoy kasabasında doğmuştur. Anadolu'da Ahilik teşkilatının kurucusu ve 32 esnaf zümresinin pîri kabul edilen âlim ve velî bu zatın aslı adı, *Mahmud*'dur (Köksal,2006: 5). İlk tasavvuf eğitimini Ahmet Yesevi'nin öğrencilerinden, Horasan ve Maverâünnehir'de almıştır. Bağdat'ta iken fütüvvet teşkilatının ileri gelenleriyle tanışmış ve Evhadüddin Kirmani, Muhyi'ddin İbnü'l Arabi ile Anadolu'ya gelmiştir. 1206 yılında Anadolu Selçuklu Sultanı I. Gıyasettin Keyhüsrev döneminde Kayseri'ye yerleşmiştir. Ahlak, sanat, ilim ve misafirperverliğin uyumlu bir birleşimi

olan Ahilik teşkilatını kuran Ahi Evran, bu kurumu saygın hale getirmiş, yüzyıllar boyunca esnaf ve sanatkârlara öncülük etmiştir (Büken ve Köken,2018: 55). Ahilik, Türk esnafının hayat anlayışına ve dünya görüşüne uygun olması sebebiyle daha çok esnaf arasında gelişmiş olmakla birlikte esnaf dışından da çeşitli meslek erbabını bünyesinde barındıran, Ahi Evran-ı önderliğinde Anadolu'da, Anadolu dışında Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkaslara kadar yayılan sivil bir yapılanmanın adı (Köksal,2006: 52) olmuştur. Âşık Yakup Temelî, Türk esnafının temelini atan kişilik ve ahlak kurumu olan ahilik teşkilatını şiirlerine konu edinmiş ve Ahi Evran'ı dürüstlük sembolü olarak görmüştür. Şiirinde ahilik teşkilatının Kayseri'de kurulduğunu, tüm ülkeye yayıldığını ve kabrinin halen Kırşehir'de bulunduğunu dile getirmiştir.

Kayseri'de kurdu teşkilat ahi

Tüm ülkeye yayılmıştı vallahi

Şimdi Kırşehir'de istinatgâhı

Evrans geldi geçti Anadolu'dan

Dürüstlük sembolü ey Ahi Evran (367/3)

1.2. Türklük

Ziya Gökalp'in tanımlarından yola çıkarak Türkçülük, Türk milletini yükseltmektir. Türkçülük Türk harsını arayıp bulmak çabasıdır. Türkleşmek kavram olarak Türk kültürünün ortaya konmasıyla Türk kültürüne, Türk zevkine ve Türk vicdanına göre bir orijinallik, bir şahsiyet kazanmaktır (Özdeniz,2001: 30-31). Gökalp'e göre lisanıyla Türk'üm diyen ve samimî olarak kalbinde bu düşüncüyü taşıyan her fert Türk'tür. Türk olmak için, Türk doğmak yeterli değildir. Türk gibi duymak, Türk gibi hissetmek, Türk gibi irade edip Türk gibi çalışmak lazımdır (Bars,2017: 43). Âşık Yakup Temelî Türk doğduğu için kendini değerli sayar ve Türk olduğu için gurur duyar. Yakup Temelî, soyunun Türk olduğunu, soyunun Oğuzlardan geldiğini ve Türk olduğu için türkü söylediğini ve dinlediğini şu dizelerle ifade etmiştir:

Yafez Türk benim soyadım

Ben Türk'üm türkü söylerim

Oğuzlardan gelir soyum

Ben Türk'üm türkü dinlerim (59/1)

1.3. Vatan

Millet, belli toprağa yerleşir, devletini kurar, maddî-manevi bütün gücünü birleştirir, kuru coğrafyayı vatan haline getirmek için kanını akıtır, emeğini verir, bir toprak böylece bir “vatan” olur. Artık o topraklar milletin silinmesi zor işaretler almış, kazınması güç damgasını yemişlerdir (Erdem,2008: 148). Al yıldızlı toprak için şehit olanlar, bu davayı ölümsüzleştiren olmuşlardır. Bu düşünceleri Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dizeleriyle ifade etmiştir:

Bu dava ki vatanın davası

Bu dava şehit yatanın davası

Bu toğrağa can katanın davası

Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka (99/5)

Vatanın çok sevilen bir varlık olmasına, hatta kutsal sayılmasına kimsenin bir itirazı yoktur. İnsan, vatani için en değerli varlığını verir, hayatını feda eder. Vatan uğruna dövüşülür, ölünür. Vatan toprakları, atalarımızın, şehitlerimizin, değerli saydığımız ne varsa hemen hepsinin yattığı yerdir (Erdem,2008: 150). Aşağıdaki dizelere göre vatan güneşin doğduğu Kars'tan, şehitlerin yatağı Gelibolu'ya kadar uzanır. Âşık, 1040 yılında olan Dandanakan Savaşı'na da telmih yapar. Çünkü Dandanakan Savaşı ile beraber Büyük Selçuklu Devleti kurulmuştur. Böylece Türk-İslam koruyuculuğunu Selçuklu Devleti üstlenmiştir.

Güneşin yurduma doğduğu yerden

Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

Bin kırk yılından beri Türk vatani

Doğuda Ardahan Gelibolu'ya

Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya (121/1)

Âşık Yakup Temelî vatan sevgisini yüreğinde hissedebilen ve bunu şiirlerinde sık sık dile getiren bir âşıktır. Zamanı Geldi, Eşin Türkiye'm, Birisi Türkiye'm Birisi

Bayrağım, Benim Bayrağım, Mehmet'im, Birisi Şehidim Birisi Gazim, Bayrağım, Şehidin Duygusu, Vatan, Benim Türkiye'msin, Anadolu'msun vb. adlı şiirlerinde de vatan, vatan aşkı, vatan sevgisi gibi konuları işlemiştir.

1.4. Cumhuriyet

Cumhuriyet halkın değerlerine sahip çıkması ve bu değerlere sahip çıkacak olan yönetimi seçmesi ve seçtikleri aracılığıyla değerlerini, hem koruyup hem de geliştirip yaşatması anlamına gelmektedir. Kavramın bir “hâkimiyet” meselesi ve bu durumun da “*halkın iradesi*” olarak tanımlanması, resmen ve âlenen ilk defa Amasya Genelgesi'nde (Tural,1999: 953) geçmektedir. Cumhuriyet, 29 Ekim 1923'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ilan edilmiştir. Atatürk Cumhuriyet devrimiyle modern çizgide ülkenin gelişmesi ve ilerlemesi için büyük bir adım atmıştır. Mustafa Kemal Atatürk “*Cumhuriyet, fazilet ve ahlaka müstenit bir iradedir. Cumhuriyet fazilettir. Sultanlık korku ve tehdide müstenit bir iradedir. Cumhuriyet idaresi faziletli ve namuskâr insanlar yetiştirir, sultanlık korkuya, tehdide müstenit olduğu için korkak, zelil, tembel, rezil insanlar yetiştirir.*” (1972: 13) diyerek Cumhuriyet'in bireyleri özgür, namuslu, çalışkan ve cesur kılacağını ifade eder.

Elimizle kurduk Cumhuriyet'i

Temelî'm Türkoğlu bilir kıymeti

İleri gitmektir daha niyeti

Milletim düşmana vermez bu yurdu (179/3)

Âşık Yakup Temelî, yukarıdaki dizelerde Cumhuriyet'in Türk halkının bir eseri olduğunu belirtmektedir. Atatürk, “*Türk Milletinin tabiat ve şiarına en mutabık (uygun) olan idare Cumhuriyet idaresidir.*” (1972: 13) demiştir.

Seçme ve seçilme hakkı bizlerde

Cumhurun sevgisi gizli özlerde

Hemi yüreklerde hem de sözlerde

Benim iki gözüm Cumhuriyet'im (328/2)

Âşık, bahsedilen dörtlükte, Cumhuriyet rejiminin halkın iradesi olduğuna vurgu yapmıştır. Cumhuriyet devrimi tüm Türk halkının sevgisini kazanmıştır. Sevgisi yüreklerde saklanarak sözlerle ilelebet anılacaktır. Atatürk “*Benim naçiz vücudum nasıl olsa bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ebediyen yaşayacaktır.*” (1972: 13) diyerek Cumhuriyet’in sonsuza kadar süreceğini en güzel şekilde ifade etmiştir.

1.5. Hürriyet

Türkçe hürriyet sözcüğü, Arapça ‘*hurr*’dan türetilmiş soyut bir isim olan ‘*hürriyya*’dan gelir. Klasik İslam uygulamasında genel olarak hukiki ve sosyal anlamda, istisnai olarak da felsefi anlamda kullanılmıştır. Birinci anlamda, köleliğin ve kölelik statüsünün karşıtını, bazen de istisna ya da imtiyazı ifade eder; ikinci anlamda, kaderin karşıtı olan irade serbestliğini belirtir (Sarıçoban,2019: 517). Hürriyet, istediğini bir engel olmaksızın yapabilme hakkıdır. Âşık, aşağıdaki dörtlükte hürriyet kavramını vatandaşların özgürce oy kullanması, hakkını araması ve basın yayın organlarının serbest olmasıyla eş tutar.

Her haktan alırsın payın

Özgürce kullandın oyun

Serbesttir bak basın yayın

Bir özgürlük bir hürriyet (88/5)

Atatürk “*Her fert istediğini düşünmek, istediğine inanmak, kendine mahsus siyasi bir fikre malik olmak, seçtiği bir dinin icaplarını yapmak veya yapmamak hak ve hürriyetlerine maliktir. Kimsenin fikrine ve vicdanına hâkim olunamaz.*” (1972: 40) demektedir. Temelî, aşağıdaki dörtlükte Cumhuriyet’in ülkeyi hürriyete kavuşturduğunu ve milletin bunun için savaştığını dile getirmektedir.

Cumhuriyet’im

Ulu önder atamız seni kurdu

Millet senin için verdi savaşı

Hürriyete kavuşmaktı tek derdi (179/1)

2. DİNÎ KONULAR

2.1. İlahî Aşk

İlahi aşk “*mecazi*” yani insanın insana duyduğu cinsten bir aşk değil hakikidir. İnsan güzelliği beden, ona duyulan aşk ise can gibidir. Bu güzelliğe duyulan aşktan amaç sadece bir ruhani lezzettir. Âşığın hedefi ölmek olmadıkça asla muradına eremez. İlahi aşk, insanı yücelten en büyük değerdir. Allah’a aşk sayesinde erişebilir, insan gerçek varlık ve mahiyetini ancak aşk sayesinde idrak edebilir (Artun, 2013: 63). İlahi aşk, Allah’a gönülden giden yoldur. Allah’ın yolunda O’nu yaşamak ve maddi dünyadan soyutlanarak tüm benliğini O’nun aşkına teslim etmektir.

Nefsi emmerade yüzdüm kirlendim

Rahmetinle beni yu Mevla Mevla

Sen var iken ya ben kime gideyim?

Bir tek benim rabbim sensin ya Mevla (101/1)

Âşık Yakup Temelî’nin Allah aşkı şiirlerine yansımıştır. Bahsedilen dizelerde sadece Allah’ın bir kulu olarak nefsi emmarede kirlendiğini söyler. Artun’a göre nefsi emmare; ham, başkalarını suçlayan nefis, dünyevi isteklere tutsak kişidir (Artun,2013: 63). Âşık dünyevi malın, mülkün, paranın ve arzuların esiri olduğunu ve bunların ruhunu kirlettiğini dile getirmektedir. Nefsinden kurtulmanın tek yolu Allah yoludur. Bu yüzden O’ndan başka bir yere gidemeyeceğini ve tek Rabbi’nin Allah olduğunu dizelerinde ifade etmektedir.

Âşık Yakup Temelî Senden Başka Sığınacak Kimsem Yok, Ya Rasul, Sanatkârsın, Sızı, Yola İtaat Gerek, Dermana Gel, Başka Derman İstemem, Allah’ım, Sadakallahülazim, Yaradan, Yol Allah Allah Desin adlı şiirlerinde de Allah aşkını ve sevgisini dile getirmiştir.

2.2. Din Büyükleri

Âşık Yakup Temelî Hz. Âdem’den Mevlâna’ya kadar kendini tasavvuf yoluna adanmış din büyüklerini şiirlerinde ele almış ve bu büyüklerin dini düşüncelerini dile getirmeye çalışmıştır.

2.2.1. Hz. Havva ve Hz. Âdem

Hz. Âdem, Semavî kitaplara göre ilk insan ve ilk peygamberdir. Âdem'in yaratılışı Tevrat ve Kur'an Kerim'de anlatılmaktadır. İlk insan (adam), bizzat Tanrı tarafından yerin toprağından (adamah) yapılmış, daha sonra burnuna hıst nefesi üflenerek canlı bir varlık olmuştur. Kur'an-ı Kerim'e göre Âdem'in yaratılışının diğer insanlarınki gibi olmadığı kesindir. Özellikle Âl-i İmrân sûresinin elli dokuzuncu âyetinde, “Allah nezdinde- yaratılış bakımından- İsa'nın durumu Âdem'e benzer; Allah onu topraktan yarattı; sonra ona 'ol!' dedi ve oluverdi” denilerek bu iki peygamberin yaratılışlarındaki olağan üstü duruma işaret edilmiştir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/adem--peygamber>). Hz. Havvâ, ilk kadın, Hz. Âdem'in zevcesi ve insan neslinin annesidir. Kur'an-ı Kerim'de Havvâ'nın yaratılışından bahsedilmemekte, kocası Âdem ile birlikte cennete yerleştirilmeleri ve sonra oradan çıkarılışları anlatılmaktadır (<https://islamansiklopedisi.org.tr/havva>). Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dizelerde Hz. Âdem ile Hz. Havvâ'nın insanoğlunun anası ve babası olduğunu söyleyerek ilk insan olduklarına atıfta bulunmuştur.

Bu derdin elinden ben nasıl edem?

Anamız Havva'dır babamız Âdem

Bir anadan olduk kardeşiz madem

Kullar arasında el neyin nesi? (211/2)

2.2.2. Hz. Muhammed

Hz. Muhammed Mekke'de 571 yılında doğmuştur. Küçük yaşlarda ticarete atılan Hz. Muhammed daima puta tapan insanlara karşı çıkmıştır. Hz. Hatice ile 25 yaşında evlenmiştir. Hz. Hatice'den altı tane çocuğı olmuştur. Nur Dağı'nda Hira Mağazısı'nda inzivaya çekilen Hz. Muhammed 610 yılında Ramazan ayının 17. günü vahiy meleğı Cebrail gelir ve ona ilk vahiyi “oku” emrini verir. Böylece Hz. Muhammed 40 yaşında peygamber olmuş ve İslam'ı insanlığa anlatmıştır.

Tüm kâinat seni durmuş beklerken

İşte geldi kutlu an ya Muhammed

İnsanlık çaresiz gönüller hasta

Oldun kullara derman ya Muhammed (122/1)

Yukarıdaki dörtlükte Âşık Yakup Temelî, Hz. Muhammed'i bir âlemin beklediğini söyler. Hz. Muhammed'in peygamber olmasına kutsiyet atfetmiştir. İnsanların gönüllerinin hasta olduğunu ve insanlığın çaresiz bir durumda olduğunu dile getirmektedir. İnsanların kötülükle savaştığını ve dermanının Hz. Muhammed olduğunu ifade etmektedir.

Senin için var eyledi âlemi

Sana indi hakkın yüce kelamı

Ta miraçta sana verdi selamı

Senin için candan geçtim ya Rasul (252/4)

Âşık Yakup Temelî yukarıdaki dizelerde yaradanın Hz. Muhammed için dünyayı yarattığını söylemektedir. İlk vahiyin Hz. Muhammed'e indiğini ve miraç olayına telmihte bulunur. İslam Ansiklopedisi'ne göre miraç, sözlükte “*yukarı çıkmak, yükselmek*” anlamındaki urûc kökünden türemiş bir ism-i âlet olan mi'râc kelimesi “*yukarı çıkma vasıtası, merdiven*” demektir. Terim olarak Hz. Peygamber'in göğe yükselişini ve Allah katına çıkışını ifade eder (<https://islamansiklopedisi.org.tr/mirac>). Ayrıca âşık Hz. Muhammed için canından geçtiğini de dile getirmektedir.

2.2.3. Hz. Ali

İslam dünyası, Hz. Ali'yi İslam'ın büyük bir önderi olarak kabul eder. İslam toplumu, Hz. Ali'den saygıyla söz eder ve onun kahramanlıklarını, kararlılığını, cesaretini övgüyle dile getirir. Aleviler, Hz. Muhammed-Hz. Ali ikilisini bir bütünün iki yüzü gibi değerlendirirler. Hz. Ali, Hz. Muhammed'in takipçisi, onu en iyi anlayan ve yorumlayan kimsedir. Ali ve çocukları, Peygamber'in mirası, onun neslini ve anlayışlarını devam ettiren, gerçek Müslümanlığın öncüleridir (Çalışlar,2013: 11-12).

Fatihisin dize çökmüştü Hayber

Asırlardır söyleniyor bu zafer

Şehit oldun şehit ya Ali 'yi kerrar

Boşa mı oldunuz kurban ya Ali (182/5)

Âşık Yakup Temelî Hz. Ali'nin aşkını şiirlerinde konu edinmiştir. “*Fatisin dize çökmüştü Hayber*” dizesinde geçen Hayber, Medine Bölgesi'nde bulunan ve İslam'ı kabul etmelerinden önce nüfusunun Yahudilerin oluşturduğu ve Hz. Muhammed'in fethettiği bir şehirdir. Âşık, bu fethin zaferinin asırlardır söylendiğini dile getirmektedir. 3. ve 4. dizelerde ise Hz. Ali'nin şehit oluşunu sitemli bir şekilde ifade etmektedir.

2.2.4. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin

İslam tarihinin en talihsiz ve acıklı hadisesi şüphesiz ki Kerbela vakasıdır. Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin'in, ailesi ve yakınlarıyla birlikte katledildiği bu olay aradan geçen bunca asra rağmen etkisini sürdürmektedir. Hz. Hüseyin ve yanındakilerin Kerbela çölünde susuz bırakılarak dirençlerinin kırılmasının sağlamaya çalışılması olayın en trajedik yönlerinden birisidir (Kılıç,2016: 29). Âşık Yakup Temelî Kerbela olayı için duyduğu üzüntüyü şiirlerinde dile getirmiştir. Aşağıdaki dördlüğünde gerçekleri söyleyeceğini ve kendisine deli denebileceğini bilse dahi Kerbela olayını asla unutmayacağını ve hep dillendireceğini söylemektedir.

Ben söyleyim siz burada siz dinleyin

İstersen bana da delidir deyin

Canım Hasan'ımla İmam Hüseyin

Hak din için geçti candan ya Ali (182/4)

2.2.5. Nur Somuncu Baba

1331-1412 yılları arasında yaşamış olan Şeyh Hamid-i Veli Hazretleri birçok şehirde bulunmuş nihâi durağı ise Darende olmuştur. Tohma Kanyonu içerisinde yaptığı çilehanesi ve Tohma ırmağı kıyısına kurduğu dergâhı ile etrafındakileri irşâd eden Somuncu Baba Hazretleri 1412 yılınca Darende'de vefat etmiştir (<https://somuncubabaturbesi.com/tarihce/>). Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dördlüğünde Somuncu Baba'nın Hicri takvime göre 750 yılında doğduğunu ifade etmiştir. Babası adını Hamideddin koymuştur. Âşık şiirinde Somuncu Baba'nın hayatı hakkında bilgi vermek istemiştir.

Hicri yedi yüz elli doğdu güneş

Dünyaya geldi bir Somuncu Baba

Hamideddin koydu baba adını

Sardı mekânı nur Somuncu Baba (92/1)

2.2.6. Mevlâna

Asıl adı Muhammed Celâleddin olan Mevlâna, Horasan'ın Belh şehrinde 1207 tarihinde doğmuştur. Mevlâna'nın babası Bahaeddin Veled, Harzem Moğol salırsına uğramazdan kısa bir süre önce 1212 yılında, ailesi ile birlikte Belh'ten ayrılmıştır. Bahaeddin Veled ve ailesi ilk önce İran'a gelmiş burada ünlü mutasavvıf Attar ile görüşmüş, daha sonra Hicaz'a, oradan da Şam yoluyla Anadolu'ya gelmiştir. 1221'de Selçuklu Sultanı Alaaddin'in daveti üzerine Konya'ya gelerek yerleşmiştir. Mevlâna'nın Mesnevi ve Divan adlı manzum eserlerinin yanında Fihi Ma Fih, Mecâlis-i Seb'a, Mektûbât adlı mensur eserleri de vardır. Mevlâna 17 Aralık 1273 tarihinde ölmüş ve Mevlâna'nın ölüm gecesi düğün gecesi, sevgiliye kavuşulan gece anlamına gelen “Şeb-i Arus” olarak bilinir (Mengi,2010: 51-54).

Alevsiz dumansız Allah aşkıyla

Ya hu Mevlâ deyip yandım Mevlâna

Çekicin sesidir yüreğe değen

Ya hay Allah deyip döndün Mevlâna (108/1)

Âşık Yakup Temelî ilgili dörtlüğünde Mevlâna'nın Allah'a olan aşkını konu edinmiştir. İbrahim Agâh Çubukçu “*Mevlâna yaradanın ismiyle dönüp onun aşkıyla yanmıştır. O, varlığın aslının Tanrı'dan geldiğini doğrulamış, her şeyin O'nun “ol” demesiyle oluştuğunu vurgulamıştır.*” (1995: 5) demiştir.

2.2.7. Şemsi Tebrizî

1244 tarihi Mevlâna'nın hayatında bir dönüm noktasıdır. Çünkü anılan tarihte Mevlâna, Konya'ya gelen Şems-i Tebrizî ile tanışır. Şems-i Tebrizî'nin etkisinde kalarak onu yanından ayırmayan Mevlâna'da gerçek mistik ruhun oluşması, Şems ile olan derin dostluğun sonuncunda ortaya çıkmıştır. Ancak, yalnızca Şems'in varlığı ve dostluğuyla yetinen Mevlâna'nın bu tutumu bir süre sonra halkın tepkisine yol açar. Nitekim, Mevlâna'nın çevresindekilerin kıskançlığı sonucu Şems-i Tebrizî ortadan kaybolur. Böylece, Mevlâna'nın mutasavvıf kimliğini ve edebi kişiliğini

kazanmasında büyük payı olan Şems-i Tebrizî ile Mevlâna arasındaki derin dostluk da son bulur (Mengi,2010: 51). Bu yüzden Âşık Yakup Temelî de ele alınan dörtlükte Şems'in tek ahının Mevlâna olduğunu söyler.

Evliyalar sultanı şahı sensin

Şemsi Tebriz'inin tek ahı sensin

Semai Mevlâna dergâhı sensin

Tabi canlar cananısın Mevlâna (107/4)

2.2.8. Hz. Süleyman

Hz. Süleyman Kur'an-ı Kerim'de zikredilen peygamberlerden biridir. Kendisine kimsenin ulaşamayacağı bir mal ve saltanat verilmiş, kuşların ve diğer hayvanların dili öğretilmiş, koca dağlar, sabah esintisi bir aylık gidişe, akşam esişi de bir aylık dönüşe denk olan rüzgâr, her türlü arzusunu yerine getiren cinler ve dalgıçlık yapan şeytanlar onun emrine musahhar kılınmıştır. O, Allah'ın verdiği bu güç ve iktidarla maddî ve mânevî âlemde tasarrufta bulunmuştur (Gökbulut,2012: 106). Ayrıca aşağıdaki dizelerde de belirtildiği gibi Hz. Süleyman gücü ve kudreti ile de bilinir. Âşık ele alınan dörtlükte Hz. Süleyman gibi güçlü olup bin elli yıl yaşasan da kaderin bir bildiği vardır demek istemektedir. Her canlının, Hz Süleyman gibi varacağı yer topraktır.

Temelî'm kaderle çıkılmaz başa

Elinde kılıcı çalsan da taş

İster Süleyman ol bin elli yaş

Dünyaya gelip de gitmeyen var mı? (164/3)

2.2.9. Seyyid Osman Hulusi Efendi

Malatya'nın Darende ilçesinde doğar. İlk dinî bilgileri Hamîd-i Velî Camii imamı olan babası Hasan Feyzi Efendi'den alır. Küçük yaşlarda Nakşibendî- Hâlidî şeyhi Sivaslı İhrâmîzâde İsmâil Hakkı Efendi'ye intisap eder. İmam- hatipliğin yanı sıra marangozluk, ciltçilik, hakkâklıkla meşgul olur. Şeyhinin ölümünden sonra onun halifesi sıfatıyla irşad faaliyetlerine başlar. 1986'da kendi adıyla anılan Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı'nı kurar. 14 Haziran 1990'da vefat eder. Hacı Bayram

Veli'nin Somuncu Baba diye tanınan mürşidi Hamîd-i Velî'nin on ikinci kuşaktan torunu ve seyyid olduğu bizzat kendisi tarafından ifade edilmiştir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/hulusi-efendi-osman>).

Ne güzel Somuncu 'ya mürit olmak

Es Seyyid Hulusi vakfını kurmak

Olur mu yanmadan Mevlâ'ya varmak

Es Seyyid Osman Hulusi Efendi (178/2)

Âşık Yakup Temelî ele alınan dörtlükte Osman Hulusi Efendi'nin hayatından kesitler sunar. Osman Hulusi Efendi'nin Somuncu Baba'ya mürit olduğunu ve kendi adına vakıf kurduğu bilgisini verir.

2.2.10. Hacı Bayram Veli

Anadolu topraklarında doğup büyüyen bir Türk mutasavvıfı tarafından kurulmuş ilk tarikat olan Bayramîyye'nin piri Hacı Bayram-ı Velî 13. Yüzyılın ilk yarısında Orhan Gazi döneminde Ankara'da doğmuştur (Artun,2013: 158). 1430 yılında Ankara'da vefat etmiştir. Almış olduğu eğitimlerde saygın ve tanınır bir sufi olarak, Ankara'da bir medresede müderrislik (hocalık) yapmıştır. Daha sonra Aksaraylı Şeyh Hamidüddin'e (Somuncu Baba'ya) mürit olmuş ve tasavvufa yönelmiştir. Mütevazı yaşamayı, cömertliği, mertliği ilke edinen fütüvvet geleneğini ve gösterişsiz, merasimsiz, nefisle mücadeleye önem veren tasavvuf yolunu (Melamiliği) seçmiş bir velidir (Öztürk,2017: 263-264). Derin bir İslamî kültüre sahip bu büyük mütefekkirin, dört şiirden başka yazılı eser bırakmamıştır. Yazılı eser vermekten ziyade toplumu harekete geçiren ahlâkçı bir rol oynamış, insan yetiştirmeye vermiştir. Bunların arasında Akşemseddin, Eşrefoğlu Rumi, Molla Zeyrek, Yazıcıoğlu Ahmet ve Mehmet Bican kardeşler gibi şahsiyetler bulunmaktadır (Gül,2017: 186-187). Bu önemli şahsiyeti Âşık Yakup Temelî şiirlerinde ele almıştır. Söz konusu şiirde Hacı Bayram Veli'nin 13. Yüzyılın yarısında dünyaya geldiğini, asıl adının Numan bin Ahmet olduğunu ve dilinin kuvvetli olduğunu dile getirmiştir.

Bin üç yüz elli iki sofla solda

Açtın cihana gözünü ya veli

Senin asıl adın Numan Bin Ahmet

Duyan mest olur sözünü ya Veli (188/1)

2.3. Ramazan Bayramı

Şeker Bayramı olarak da bilinen Ramazan Bayramı, 30 gün boyunca tutulan oruçtan sonra üç gün kutlanan dini bayramdır. Âşık Yakup Temelî Ramazan Bayramı hakkında birçok şiir kaleme almıştır. Bu şiirlere aşağıdaki dörtlüklerden hariç *Ramazan* ve *Ramazan'da* adlı şiirleri de örnek olarak verilebilir. İlgili ilk dörtlükte Ramazan Bayramı'nda tutulan oruçların ilk günü anlatılır. Her gece sahura kalkan insanlar yemekler yapar ve birinci güne hazırlanır. İkinci dörtlükte ise Ramazan'ın gelişi kutlanır. Senede sadece bir ayda gelen Ramazan bayramını âşık, misafire benzetir. Bayramın insanlara şerefler verdiğini ve İslam'ın sultanı olduğunu söyler.

Yârin Ramazan'ın birinci günü

Bu gece kalkılır sahur gecesi

Takılmış gerdana birinci günü

Yemekler yapılır sahur gecesi (210/1)

On bir ayda bir kez misafir geldin

Seni incitemem şehri Ramazan

Hoş geldin bizlere şerefler verdin

Mümine sultansın fahri Razaman (370/1)

2.4. Kadir Gecesi

Kadr kelimesinin sözlük anlamı; kudret, güç yetirmek, kader, takdir, miktar, meblağ, hüküm ve kazâ, değer, kıymet, şeref ve azamet demektir. Kadir gecesi, Kur'an ayetlerinde açıkça isminden bahsedilen çok mübarek bir gecedir. Zira Allah Kelamı olan Kur'ân-ı Kerim, bu kutlu gecedен itibaren Rasûlullah Efendimize inmeye başlamıştır (Paksoy,2012: 16). Âşık ilgili dizelerde bu kutlu gecede müminlerin duasının kabul olacağını, kendisinin de bir dileği olduğunu ve Mevlâ'ya

sığındığını ifade etmiştir. İkinci dörtlükte ise Kur'an'ın Kadir gecesinde inmeye başladığını, müminlerin Kur'an-ı Kerim'i okurken kendinden geçip aşka vardığını ve âlimlerin Allah adıyla zikrettiklerini söylemiştir. Âşık, Kadir gecesini *Dile Geldik Bu Gece* ve *Bu Gece* adlı şiirlerinde de ele almıştır.

Kadir gecesidir gecenin adı

Müminleri affetmektir muradı

Bu âşığın elbet sana feryadı

Dileğim Mevlâ'ya saldım bu gece (123/6)

Kuran sende indi Kadir gecesini

Okuyup kendinden geçer nicesi

Zikir eder âlimleri hocası

Müminlerin Kuran'ısın Ramazan (371/6)

2.5. Ölüm

Doğadaki her varlığın hayatının ve nefesinin sonlanması, yok olmasına ölüm denir. Âşık Yakup Temelî ölümün gerçekliğini ele almıştır. Dünya âleminin sonu olmadığını ama her insanın ölümü tadacağını dizelerinde anlatmıştır. İnsanoğlu ölümlü olduğu bu dünyada işlediği günahlar için tövbe etmeli ve Allah'tan af dilenmelidir.

Anladım ki dünyanın sonu yokmuş

Her şey yalan ama ölümse hakmış

Günahıma baktım dağlardan çokmuş

Tövbe kapısını buldum bu gece (123/4)

2.6. Cennet

Cennet “örtmek, gizlemek” anlamındaki cenn kökünden isim olup “bitki ve ağaçları ile toprağı örten bahçe” mânasına gelir. Âhiret hayatında müminlerin ebedî saadet yurdu olan yerin bu şekilde adlandırılmasının sebebi, genel görünümüyle dünya

bahçelerine benzemesi veya eşsiz nimetlerini insan idrakinden gizlemiş olması şeklinde açıklanmıştır (<https://islamansiklopedisi.org.tr/cennet#1>). İnsanların ömrünün sonlanması halinde cennet veya cehennem vaat edilir. Âşık Yakup Temelî ise ömrü boyunca cenneti düşlediğini, cennet için sevap işlediğini ve günahlarıyla beraber cennete gitmek istediğini aşağıdaki dördlüğünde belirtmiştir.

Ömür boyu hep cenneti düşledim

Elimden geldikçe sevap işledim

Günah yaptım hepsini heşledim

Günahım sırtımda geldim bu Mevlâ (101/2)

3. TARİHİ OLAYLAR

3.1. Sarıkamış

Birinci Dünya savaşı içinde Kafkas cephesinde Türk-Rus muharebelerinin Sarıkamış yakınlarında geçen ilk safhasıdır. Enver Paşa'nın gerçekleştirdiği bu harekâta büyük çoğunluğu soğuktan dolayı 90.000'den fazla subay, astsubay ve er şehit olmuştur (Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi, t.y: 81). Âşık Yakup Temelî'nin söz konusu dizelerde dedesine sorup anlattığı olay Sarıkamış harekâtıdır. Dedesi torununa eline kâğıt kalem alıp bu destanı yazması gerektiğini söylemiştir. Askerlerin donarak ölmesine “Of!” çekerek üzüntüsünü belirtmiştir.

Sormuştum dedeme Saıkamış'ı

Al kâğıtla kalem yaz dedi bana

Orda neler oldu bir anlat dedim

Şöyle bir of çekti buz dedi bana (105/1)

3.2. Otlukbeli Savaşı

Fatih Sultan Mehmed Han'ın Akkoyunlu sultanı Uzun Hasan ile 11 Ağustos 1473'de, Otlukbeli mevkiinde yaptığı büyük meydan muharebesi (Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi, t.y: 26) zorlu bir savaştır. Bu savaşı Âşık Yakup Temelî şiirinde konu edinmiştir. İlgili dizelerde Otlukbeli Savaşı'nın başladığı tarihi ve savaşa ilk Murat Bey'in girdiğini dile getirmiştir.

11 Ağustos 1473

Kurdular meydanı Otlukbeli'nde

Has Murat Bey önce girdi savaşa

Sardılar her yanı Otlukbeli'nde (131/1)

3.3. Kars'ın Kurtuluşu

Âşık Yakup Temelî ele alınan dörtlükte Kars'ın Ani Kalesi'ni Sultan Alparslan'ın 1064 yılında fethettiğini anlatmaktadır. İlk Cuma namazının Ani'de kılındığını ve Ani Kalesi'nin Türklerin olduğunu belirtmektedir. Âşığın bu dörtlüğü yazmasının amacı 1071 Malazgirt Savaşı'ndan önce Anadolu'nun Türklere açıldığını hatırlatmak istemesidir. Bu yüzden âşık Kars'ı ve Ani'yi doğunun gülü olarak nitelendirmiştir.

Bin altmış dörtte Alpaslan almıştı

İlk Cuma namazı burda kılınmıştı

Gözün aydın Ani Türk'ün olmuştu

Doğuda gül gibi bittin sen Ani (198/4)

3.4. Malazgirt Savaşı

Âşık Yakup Temelî ilgili dörtlüğünde 1071 yılında yapılan Malazgirt Savaşını ele alır. Yaya ve atlılardan oluşan birliklerle kazanılan bu savaşta Anadolu tamamen Türklerin olmuştur. Anadolu'nun toprakları Türklerin yeridir ve özünü oluşturmaktadır.

Bin yetmiş birde biz Anadolu'ya

Girdik artık vatan bizim arkadaş

Kimimiz atlıydık kimimiz yaya

Anadolu benim özüm arkadaş (509/1)

3.5. Maraş'ın Kurtuluşu

Savaş yıllarında Osmanlı Devleti'ni parçalamak için bir dizi gizli anlaşma yapan İngiltere, Fransa ve İtalya devletleri, savaş sonrası bu gizli anlaşmalara işlerlik kazandırmak istemişlerdir. Maraş Fransızlar tarafından işgale maruz kalmıştır. Fransızların himayesinde Ermenilerin her geçen gün artan ve çeşitlenen saldırıları

karşısında halkta Fransız işgaline karşı bir tepki ve nefret oluşmuştur. Bu tepki ve nefret kısa süre sonra da işgallere karşı bir direniş hareketi başlatmıştır (Akandere, 13: 2017). Bu direnişi Âşık Yakup Temelî ele alınan dörtlükte işlemiştir. Fransızların Ermenilerle iş birliği halinde olduğunu ve buna rağmen savaşı kazandığını belirtmiştir. Maraş'ın alınması diğer iller için bir umut olmuştur.

Ne de güzel kahramanlık yakışır

Boşa mı kahraman oldun sen Maraş?

Fransız Ermeni iş birliğinde

Kurtuluştaki kaptan oldun sen Maraş (511/1)

3.6. Çanakkale Savaşı

Çanakkale Savaşı, o güne kadar yapılan savaşlara hiç benzemeyen, en modern silahların ve haberleşme araçlarının kullanıldığı bir savaştır. Uçaklar, denizaltılar, telsiz haberleşme cihazları ve dünyanın en güçlü donanması aynı zamanda ilk defa bu savaşta kullanılmıştır. Bu savaşa, 79.000'i Fransız olmak üzere 489.000 müttefik askeri katılmıştır. Türk kuvvetlerinin mevcudu ise yaklaşık 500 bin kişidir. Savaşın sonunda, resmi makamlara göre 251.309 kişi hayatını kaybetmiştir (Özdek,886: 1990). Seyit Onbaşı ve binlercesi vatan uğruna savaşarak kanlarını şanlı toprağa akıtmışlardır. Âşık Yakup Temelî bu şanlı zaferi aşağıdaki şiirinde ele alarak şehitlerimizi anmıştır.

Top başına geçmiş Seyit Onbaşı

Zırhlıyı gömmektir hayali düşü

Tek başına topla etti ateşi

Bilmezler şehite kefen biçilmez

Demedik mi Çanakkale geçilmez (541/2)

4. GÜNCEL KONULAR

4.1. Başkanlık Sistemi

16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandum ile gerçekleştirilen Anayasa değişikliğinin ardından 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri sonucunda Türkiye'de hem yasal hem de fiili olarak

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi olarak adlandırılan yeni hükümet sistemine geçilmiştir (Turan,2018: 43). Temsili rejimin hükümet şekillerinden biri olan başkanlık hükümeti kuvvetler ayrılığı prensibini sert bir şekilde tatbik eden, kuvvetleri birbirine kontrol ettirmekle beraber icra organının üstünlüğünü sağlayan temsili bir hükümet biçimidir (Kuzu,1997: 9). Âşık Yakup Temelî başkanlık sisteminin ülkeyi ve milleti kurtaracağını ele alınan şiirde dile getirmiştir.

Bu milleti kurtaracak

İlle başkanlık ille başkanlık

Bize çağı atlatacak

İlle başkanlık ille başkanlık (38/1)

4.2. 15 Temmuz

15 Temmuz 2016 tarihinde 22.00 sularında İstanbul Boğaziçi Köprüsünün kapatılmasıyla Fethullah Gülen'in başı çektiği FETÖ terör örgütü tarafından bir darbe girişimi yapılmıştır. Türk halkının sonunu düşünmeden meydanlara çıkması ve vatani görevini yerine getirmesiyle darbe girişimi başarısız olmuştur. Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dörtlüğünde bu darbe girişimini haçlının oyunu olduğunu belirtmiş, bu oyunu milletin bozduğunu ve tarih yazdığını ifade etmiştir.

Haçlının oyununu

Bozduk on beş temmuzda

Yeniden biz tarihi

Yazdık on beş temmuzda (1/1)

15 Temmuz direnişi ile Türkiye ve Türk halkı tüm dünyaya örnek olacak bir demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi vermiştir. Bu örnekliğin dünyaya –özellikle İslam dünyasına- iyi anlatılması ve tanıtılması gereklidir. Darbe girişiminin nasıl sonuçlanacağı henüz bilinmediği için 15 Temmuz gecesi yaşamlarını ve kimliklerini riske atarak meydanlarda darbecilere karşı direnen vatandaşlar büyük bir saygı ve takdiri hak etmişlerdir (Çakı,2018: 118-119). İlgili dörtlükte âşık, milletin tarih yazdığını ve birlikten güç doğduğunu bir kez daha dile getirmiştir.

Tarih sana borçlu şanlı milletim

Birlikten güç doğdu on beş temmuzda

Hainler haince pusu kurdular

Hainliği boğdu on beş temmuzda (97/1)

4.3. Terör

Türkiye 1980li yıllardan itibaren terör sorunu ile mücadele etmektedir. Terörizm kendinden sınır güvenliliği, ülke içindeki patlamalar, darbe girişimiyle bir hayli söz ettirmektedir. Türkiye'nin gözde bir coğrafi konumu üstlenmesi ve komşu ülkelerin içinde yaşanan savaşlar ülkede öngörülemeyen terör örgütlerinin oluşmasına neden olmuştur. Devlet yönetimi ve Türkiye halkı terörle mücadele ederek bu topraklarda barışı, huzuru ve güveni sağlamaya devam etmiş ve edecektir.

Çoluk çocuk kadın yaşlı katleder

Nalet ediyoruz nalet teröre

Kendini patlatmak görev adleder

Nalet ediyoruz nalet teröre

Bunlar hainlerdir hep bana göre (148/1)

Âşık Yakup Temelî terörizme karşı durarak düşüncelerini şiirleriyle ifade etmek istemiştir. Ele alınan dörtlükte teröre lanet okumuş ve teröristlerin çoluk çocuk yaşlı demeden insanları katlettiğini vurgulamıştır.

Âşık Yakup Temelî Pkk terör örgütünün dış güçlerle iş birliği içinde olmasını ve meclis içinde yaşanan birlik ve beraberlik sorununu eleştirel bir dille aşağıdaki dizelerde dile getirmiştir. Meclisin terör örgütlerinden hesabı sormasını öğütlemiştir. Teröre Hayır, Osmanlı Tokatıyla adlı şiirlerinde de terör konusunu bir kez daha ele almıştır.

Pkk ülkemde akıtır kanı

Dış güçlere satar olmuş vatani

Ülke meclisinde yok birlik hani

Hainden hesabı artık sor olsun

Yeni kanlı yılınız kutlu olsun (443/3)

4.4. Filistin

Filistin Sorunu, yüzyılı aşan geçmişiyle bölgesel bir sorun olmaktan çıkıp uluslararası bir sorun haline gelmiş, sorunla dolaylı / dolaysız ilgili olan tarafların bölgesel çıkarları ekseninde değerlendirilen bir konu olarak varlığını korumuştur. 1967 savaşıyla Kudüs'ün tamamı üzerinde hâkim olan İsrail, üç semavi din için de son derece önemli olan bu bölgede, uluslararası hukuk kurallarına ve Birleşmiş Milletler'in kararlarına rağmen şehrin tarihi dokusunu, kültürel ve dini kimliğini değiştirmekten vazgeçmemektedir (Aras,2010: 101). Kudüs sorunu başta olmak üzere Ortadoğu su sorunu da başlıca problemlerdendir.

İnsan hakları diyen yaratıklar

İkiyüzlü dünya sizi tanıyor

Filistinli canlı canlı yanyor

Çoluk çocuk kadın çıplak kış günü

Elektrik yok insanlar donuyor

Filistinli cayır cayır yanyor (499/1)

Âşık Yakup Temelî Filistin-İsrail arasında süren savaşları ele alınan şiiriyle dile getirerek adaletsizliği gözler önüne sermek istemiştir. Şiirinde Filistinlerin canlı canlı yandığını, kış günlerinde donduğunu ve tüm dünyanın bu duruma şahit olduğunu söylemiştir.

5. ELEŞTİRİLER

5.1. Sahtelik

İnsanlar hal ve hareketlerini değiştirerek olmadığı bir kişiliğe bürünürler. Çünkü sadece rol veya taklitle ancak istedikleri kişi olurlar. Kadınların makyaj yapması da bir nevi yapaylıktır. Âşığımız aşağıdaki dörtlükte insanların doğal olmayışını sahtelikle betimler. Kadınların makyaj yapmasını boya yapmaya benzetir. Adeta çatlak bir duvarın üstüne yapılan boyayı kadınların suratına yaptığını ima etmiştir.

Hepten aldandık bu dünyaya

Kapıldık sahte rüyaya

Sanki sokmuşlar boyaya

Makyajsız bir kız mı kaldı? (19/4)

5.2. Fani Dünya

Her insanın ölümü tadacağı gibi yaşadığı dünyanın da bir sonu vardır. Her yaşamın bir bitişi ve sonu vardır. Fani dünya insanoğlunun yaşamakta olduğu dünyayı geçici ve sonlu kılar. Âşık Yakup Temelî'nin birçok şiirinde konu olan dünyanın geçiciliği, Türk halk şiirinde de sıkça kullanılmıştır. Âşık Yakup Temelî *Nara Beni* adlı şiirinde dünyanın gelip geçiciliğine değinir. Her insanın yaşamında yaptığı iyilik ve kötülüklerin öteki dünyada dahi olsa karşılığını göreceğini söyler. İnsanların yaptıklarının kendisini perişan ettiğini de dile getirir.

Dünya gelip de geçecek

Herkes ektiğin biçecek

Kim ne etmişse çekecek

Düşürmeyin zâra beni (30/3)

Âşık Yakup Temelî, söz konusu şiirde dünyanın fani olduğunu ve nefsine kanmamasını öğütler. İnsanoğlunun dünya yaşantısının ardından ödüllendirileceği bir cennet ve cezalandırılacağı bir cehennem vardır. Bu yüzden ölüm insanlık için son durak değildir. İnsanlar dünya yaşamını diğer dünyanın varlığını düşünerek ve nefsinden kaçarak yaşamalıdır.

Temelî'm nefsine kanma

Fanıdır dünya aldanma

Mezar bir son durak sanma

Hayat var ordan ileri (35/5)

Âşık Temelî *Malına, Güvenme, Daldım Gidiyorum Bilmem Ne Diye, Sona Ne Kaldı?, Gitmeyen Var mı?, Yürü Yalan Dünya* adlı şiirlerinde de fani dünya konusunu ele almıştır.

5.3. Boş Konuşmak

İnsanların anlamsız, basit ve tekdüze konuşma şekline boş konuşmak denir. Bazı insanların konuyu gereksiz yere uzatması, konuyla ilgili olmayan yerlere bağlaması boş konuşmaya örnek olarak gösterilebilir. Boş konuşan insanı dinleyen kişi bir süre sonra konuşan kişiyi ciddiye almaz ve dinlemez. Âşık bu konuya en iyi *Söze Ne Gerek* şiirinde değinmiştir. Örneğini aşağıda verdiğimiz bu şiirde bilgisiz insanların konuşmaması gerektiğini vurgular. Bir insan lüzumsuz ve gereksiz konuşacaksa hiç konuşmamalı, susmalıdır.

Bir şey biliyorsan konuş ya da sus

Lüzumsuz söylenen söze ne gerek

Çok insanlar gördüm bakar göremez

Gerçeği görmeyen göze ne gerek (221/1)

5.4. Fakirlik

Fakirlik temel ihtiyaçları karşılayamama durumudur. Olması gerekenden az maddiyatla geçinmeye çalışmaktır. Fakir olan insan parasızlık çeker, açtır ve hastadır. Besin, giyim, ısınma ihtiyaçlarını karşılayamaz. Âşık, fakirliği daha çok zengin insanların üzerinden anlatmaya çalışmıştır. Söz konusu örneklerde de zenginlerin uçakta gezdiğini ve tahtta oturduğunu söyleyerek bir bakıma fakir ve zengin karşılaştırması yapar. Fakir insanların yoksulluk altında aç kalarak ezildiğini belirtir. Ayrıca siyasi liderlerin halkını görmediğini, unuttuğunu ve aç bıraktığını sert bir dille eleştirir.

Kimi geziyor uçakta

Beyler oturur tahtında

Bunca yoksulluk altında

Ezil be kardeşim ezil (45/2)

Artık zorlaştı bu deveyi gütmek

Mümkün müdür bakan yanına gitmek

Kahvaltıda bir dilim kuru ekmek

Yanında da birkaç bardak çay Memo (452/4)

5.5. Eski Bayramlar

Ülke tarafından kutlanan milli ve dini önemi olan kutsal sayılan günlere bayram denilir. Bayramların amacı dini görevlerimizi yerine getirmekle birlikte eş, dost, akraba ile toplanıp özlem gidermektir. Bayramlarda yaşlıların evleri ziyaret edilir, elleri öpülür. Bayram namazında tüm mahallelinin toplanması, tüm torunların dedelerinin evine gitmesi veya bayram etinin paylaşılması birlik ve beraberliğin göstergesidir. Âşık Yakup Temelî de aşağıdaki dörtlüklerde bayramların amacına uygun geçmesini isteyerek bayram zamanında tatil yerlerine giden insanları eleştirmiştir. Diğer dörtlükte ise bayram günlerinde anne ve babanın elini öpenlerin bayramın gereğini yerine getirmiş olmalarından dolayı bayramını kutlar. Tüm insanların da bayram zamanlarında anne ve babalarının ellerini öpmelerini temenni eder.

Bayram diyip coşuyoruz

Hep eskiyi yaşıyoruz

Tatillere koşuyoruz

Evde kalan görmedim (52/2)

Baba eli öptün ise

Bir damla yaş döktün ise

Anne gönlü ettin ise

Bayramınız kutlu olsun (79/2)

5.6. Saygısızlık

Saygı; insanlar, hayvanlar, doğa, toplum gibi somut; düşünceler, inançlar gibi soyut olan tüm varlıklara karşı çekinme ve incelikle davranma durumudur. Saygısını yitirmiş olan insanlar, sevgi duygusundan ve empati davranışından yoksun kimselerdir.

Anaya kızıp da babaya söver

Gittiği toplumda kendini över

Ne kadar da sinsi ustaymış meğer

Kuralıdır bizim köyün şeytanı (166/4)

Âşık Yakup Temelî ele alınan dizelerde anaya ve babaya kızan kişileri eleştirir. Bu saygısızlığı yapan insanların toplum içinde kendini övdüğünü de belirtir. Âşık büyüklerine saygısızlık yapanları *şeytan* ile eş tutar. Çünkü Türk kültüründe büyüğe karşı saygının yeri nesilden nesile hiç değişmemiş ve günümüzde de hala korunmuştur. Âşık Yakup Temelî saygısızlık konusunu *Be Zalim, Ben de Yokum Be Evlat* adlı şiirlerinde de ele almıştır.

5.7. Seçim

Âşık Yakup Temelî köyünün insanların seçim zamanı geldiğinde fikirlerini paraya sattığını söyleyerek aşağıdaki dörtlüğünde eleştirmiştir. Bu insanların Allah inancından şüphe duyduğunu ve dinle imanının da olmadığını ifade etmiştir.

Ne bir dini vardır ne de imanı

Yüce haktan yitirmiştir gümanı

Özellikle hele seçim zamanı

Kıralıktır bizim köyün şeytanı (166/5)

5.8. Dedikodu

Âşık Yakup Temelî insanların arasını bozan dedikoduyu şiirlerinde ele almıştır. Âşığa göre dedikodu söyleyen, taşıyan insan kötüdür ve insanların arasında kötülük taşır. Âşık dizesinde dedikodu söylemenin hamurunda iyiliğin yatmayacağını ifade etmektedir.

Dedikodu taşır şer işe koşar

Yalan anlatırken köpürür coşar

İnandırmak için avratı boşar

Edalıdır bizim köyün şeytanı (166/2)

5.9. Helâl kazanma

Âşık Yakup Temelî helal para kazanmanın önemini aşağıdaki şiirinde anlatmıştır. Âşık şiirde insanların kendilerini geliştirmelerini, çağa ayak uydurmalarını aynı zamanda Hakk'ın yolundan gitmelerini öğütlemiştir. Kendi hakkını muhafaza edip diğer insanların haklarını çalmayarak helal para kazanmalarını istemiştir.

Geç kalma sakın ha ilimde yarış

Sıratın müstagim Mevlâ'ya varış

Helal kazan helalden ye sen çalış

Para da insanda pul da insanda (95/2)

5.10. Sahtelik

Âşık Yakup Temelî sahteliği insanların güvensizliği, yalan söylemeleri ve ikiyüzlülüğü üzerinden anlatmak istemektedir. İlgili şiirde çevresi tarafından değer verilmeyen insanları konu eder. İnsanların ikiyüzlü davrandığını ve yerine göre değiştiğini söylemektedir.

Kendini sanardın bir külçe altın

Sahte dostlar ise biçti fiyatın

Temelî'yi kıymet bilene satın

Değişmeyin nolur pul pazarında (96/3)

Âşık Yakup Temelî dost sandığı insanların arkasından iş çevirdiğini, gerçek yüzlerini göstermediğini ve bu insanların gerçeği görüp anlamadıklarını söz konusu dizelerde ifade etmiştir.

Çoğuna dost diye elim uzattım

İnsanlarda sahte yüzden usandım

Ne gerçeği görür ne de anlarlar

Gerçeği görmeyen gözden usandım (279/1)

5.11. Pop-Moda

Âşık Yakup Temelî halk kültüründen uzaklaşmış kendi kültüründen, gelenek ve göreneklerinden yoksun insanları şiirlerinde ele almıştır. Halk ozanlarının sazıyla icra ettiği türkülerin yanında halkın popa yönelmesini anlayamamakta ve bu durumu eleştirmektedir.

Meyil vermiş baktım pop ile caza

Yorulmadın kuyumu kaza kaza

Pahalı alıp da gidip ucuza

Satma demedin mi ulan ben sana (111/4)

Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dörtlüğünde moda adı altında yapılan alışverişlerin özentisi olduğunu ve yurdun soyulduğunu ifade etmektedir. Milletin bir an önce bu durumdan uyanması gerektiğini söylemektedir.

Uyan ey milletim artık be uyan

Şu güzel yurdumu soyan soyana

Bu özentisi kültürümü bitirdi

Her gün bir modaya uyan uyana (113/1)

Âşık Yakup Temelî *Bozan Bozana, İlle Popçu Mu Olmak Lazım?* şiirlerini moda ve pop konularında yazmıştır.

5.12. Rüşvet

Âşık Yakup Temelî rüşvet ile hak elde edenleri şiirlerinde sözünü esirgmeden eleştirmiştir. Söz konusu dörtlüğünde rüşvetin revaçta olduğu bir ülkede devleti soyanların kahraman olduğunu dile getirmiştir.

Meşrudur medyada her türlü yalan

Dürüst hapis olmuş rüşvet gardiyan

Devleti soyanlar milli kahraman

Yetim hakkı yiyip doyan doyana (113/2)

Temelî rüşvet verenleri gördükçe deliye döndüğünü söylemiş ve bu insanları *alçak* diye nitelendirmiştir.

Ne diyeyim sen gibi serseriye

Ben bunları duydum döndüm deliye

Bana da göndermiş birçok hediye

Rüşvet diye elim sürmedim alçak (216/3)

5.13. Cahillik

Âşık Yakup Temelî ele alınan dörtlükte kendini Allah'ın yolundan gittiğini ve kendini yetiştirdiğini söylemiştir. Fakat her ne kadar kendini eğitse de cahil insanlar tarafından hep eleştirildiğini dile getirmiştir.

Edebi erkânda yundum aklandım

Cahil oklarıyla kaç gez oklandım

Kaderin elinden kaçtım saklandım

Her nereye gitsem buldu neyleyim (332/2)

6. HALK KÜLTÜRÜ

6.1. Atasözleri

Söz varlığının temel unsurlarından olan atasözleri, bir toplumun ortak aklının ürünleridir. Atasözü, ataların uzun denemelere, gözlemlere dayanan yargılarını, genel kural, bilgece düşünme ya da öğüt veren ve kalıplaşmış bir biçimi olan kamuca benimsenmiş kısa özlü sözler olarak gündelik hayatın bir parçasıdır (Güzel ve Karadağ, 2013: 274). Ömer Asım Aksoy atasözlerini “*Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş öz sözler*” (2016, 37) olarak tanımlar. Dehri Dilçin “*Atasözleri, beşer cemiyetiyle beraber doğmuş, onunla birlikte oba, boy ve oymak olarak asırlarca göçebe hayatı yaşamış ve nihayet gelişip özleşerek de ulus haline yükselmiş, medenîleşmiş törelerdir.*” der (2000: 15). Cemal Kurnaz “*Atasözleri, mısra ve beyitlerde ya aynen veya vezne uydurmak için az çok değişikliğe uğramış olarak; birçoğunda herhangi bir izaha gerek görülmeden tabii*

olarak öylece kullanılıvermiş, bazen de “mesel” olduğu belirtilmiştir.” der (2011: 54).

Türk kültür ve medeniyetine ait ilk atasözü örnekleri Orhun Kitabeleri’nde görülmüştür. Sözlük mahiyetinde olan Kaşgarlı Mahmut’un 11. yüzyılda yazdığı Divanu Lügati-t Türk adlı eserinde atasözlerine çokça yer verilmiştir. Dede Korkut Hikâyeleri’nde bulunan atasözleri Oğuzların yaşantısını, gelenek ve göreneklerini yansıtmaktadır.

Divan şiiri tarzında en önemli atalar sözü kitabı Güvahi’ye ait olan *Pendname* adlı eserdir. Bunun yanı sıra Levnî’nin yazmış olduğu *Atalar Sözü Destanı* önemlidir (Türkan,2016: 86). Tanzimat döneminde Şinasi yazmış olduğu *Durub-u Emsal-i Osmaniye* adlı eserinde Osmanlı atasözlerini ve deyimlerini sistematik bir şekilde ele almıştır.

Atasözleri sosyal olayları bir kural niteliğinde taşıyan ders alma amacı taşıyan özlü sözlerdir. Âşık Yakup Temelî sözü daha etkili kullanmak ve ders vermek amacıyla kullandığı atasözlerini şiirlerinde az yer vermiştir. Âşık Yakup Temelî şiirlerinde atasözlerini genellikle hatırlatacak şekilde kullanmıştır. Doğrudan kullandığı atasözleri azdır. Bu atasözleri örnek olarak verilmiştir:

Eşek çamura çökerse sahibinden gayretlisi olmaz.

Sahibinden çok çırpınan olmazmış

Eşek gidip de çamura batınca

Kendisini şeyda bülbül sanarmış

Karga gidip gül dalında ötünce (125/1)

İt kağı gölgesinde yürür de kengi gölgesi sanırmış.

Temelî’yim kelimeler yanyor

Dikkat ettim baktım hece kanyor

Herkes kendini güçlü sanıyor

İt araba gölgesinde yatınca (125/6)

6.2. Deyimler

Ömer Asım Aksoy deyimleri “*Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce*” (2016: 52) olarak ifade eder. Deyimler (tâbirler), asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. İki veya daha çok çok kelimedenden kurulu bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler, duygu ve düşüncelerimizi, dikkati çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünüşlü gramer unsurlarıdır (Elçin,2000: 642). Türk halkları felsefesinin, dünya ve hayat görüşünün bir ifadesi olan deyimler, ifade edilmesi güç ve anlam yetersizliğine neden olabilecek durumlarda kullanılan kısa, etkili anlatım araçlarıdır (Hamidov,2006: 40). Deyimler, anlatıma derinlik ve zenginlik katarak sosyal ve kültürel hayatı yansıtır. Âşık Yakup Temelî bu sebeple şiirlerinde bolca deyimlere yer vermiştir. Âşık Yakup Temelî’nin bazı şiirlerinde yer alan deyimler aşağıda sıralanmıştır:

Sıraya dizmek

“*Hepsini sıraya*

Dizdik on beş temmuzda” (1/5)

Haber salmak

“*Haber saldım yarıma*” (2/3)

Kurban olmak

“*Cana kurban olmayınca*” (3/6)

Boyun eğmek

“*Aşk önünde boynun eğer*” (4/4)

Derdini dökmek

“*Derdim dökmüş şu sızıma*” (6/3)

Bahtı kara

“*Koyma beni batı kara*” (10/1)

Yer yerinden oynamak

“Can yer yerinden oynadı” (12/1)

Yüreği yanmak

“Yandı yürek için için” (15/2)

Rengi solmak

“Onun da soluyor rengi” (18/4)

Taraf tutmak

“Herkes bir tarafı tutar” (19/2)

Boş çıkmak

“Hepsinin içi boş çıktı” (22/3)

Figan etmek

“Bak figan ediyor bülbül” (26/3)

Sefa sürmek

“Senle sefa sürmeyeli” (27/4)

Toz olmak

“Toz olsaydım yollarına” (28/3)

Murat almak

“Murat mı aldın Temeli?” (31/4)

Esir etmek

“Sevdan beni etti esir” (37/4)

Çağ atlamak

“Bize çağı atlatacak” (38/1)

İnat etmek

“Gitmem dedi etti inat” (39/3)

Viran olmak

“Temel viran olmuş dersin” (42/3)

El ele vermek

“Vermedik mi biz el ele?” (50/5)

Ders almak

“Bir ders alan görmedim” (52/1)

Yerden yere vurmak

“Yerden yere vurdun beni” (58/1)

Nam salmak

“Nam salmışız tüm cihana” (59/3)

Çile çekmek

“Her türlü çileyi çektim” (60/3)

Hayır gelmemek

“Hayırsızdan hayır gelmez” (63/1)

Kan ağlamak

“Kan ağlıyor kan yüreğim” (66/3)

Oyun etmek

“Sana oyun etsin felek” (71/5)

Yolda kalmak

“Manasızca yolda kalır” (86/3)

Izdırap çekmek

“Nolur çektirme ızdırap” (87/3)

Meydana çıkmak

“Çıkıyor meydana öziün” (88/2)

6.3. Gelenek ve Görenekler

Gelenek, ait olduğu kültürün taşıyıcısı ve toplumun değerler dünyasını tecrübeyle ortaya koyan bir koddur. Gelenekler, birbiriyle uyumlu ve sürekliliği olan toplumsal uygulamalardır. Yıllar boyunca süreklilik ve ortak paylaşım ile doğan gelenekler, kültürel bir mekânı sözlü gelenek içinde geleceğe taşır (Alsaç,2018: 18). Türk kültüründe gelenek ve görenekler toplumun yapı taşıdır. Gelenek ve görenekler toplumları ve kurumları şekillendirerek ilişkileri kuvvetlendirir.

Âşık Yakup Temelî doğup büyüdüğü Erzurum'un sütçülerinin, atçıların, kızlarının yanı sıra ciritçilerini de saymıştır. Çünkü Erzurum'da cirit oyunu ata sporudur ve her yıl düzenlenen müsabakalarda halen daha oynanmaktadır.

Erzurum'da sütçüler

Ciritçiler atçılar

Kızları güzel amma

Biraz da inatçılar (3/9)

Âşık Yakup Temelî Manisa ilinin Gördes halısını şiirinde ele alarak Manisa'yı övmüştür. Gördes, halılarında ziyade seccadeleriyle ünlenmiştir. Gördes halkı halı ve seccadelerine gelenek ve göreneklerini yansıtan motifleri ilmek ilmek dokumuştur.

Altı yüz elli iki köy on altı kazan

Gördes halısı seccadeve ezan

Temelî'dir sana bu methi yazan

Böyle görünüyor pozun Manisa (118/6)

Ramazan Bayramı Müslümanlar tarafından kutlanan kutsal ve dini bayramlardandır. Müslümanlar otuz gün boyunca oruç tutar ve her gece *sahura* kalkar. Âşık Yakup Temelî aşağıdaki dörtlüğünde sahurda davullar eşliğinde maniler söylendiğini, yemeklerin yenildiğini belirterek Müslümanların Allah'ın adını zikrederek kin ve kibirden kurtulduğunu ifade etmiştir. Sahur gecelerinde çalınan davullar, söylenen maniler gelenekselleşmiş ritüellerdendir.

Oturulup ilk yemekler yenilir

Yüce Mevlâ'm her dakika anılır

Maniler söylenir davul çalınır

Kin kibir atılır sahur gecesi (210/6)

Evlilik, hayatın dönüm noktalarından olan bir aile kurumudur. Âşık Yakup Temelî düğünlerde yapılan ritüellere söz konusu şiirinde örnek vermiştir. Düğünlerde davul ve zurna çalınması önemli bir yere sahipken eski zamanlarda gelinlerin atla alınmasına da değinmiştir.

Düğünlerde davul zurna çalınır

Gelin kızlar barbaşında salınır

Bezekli atlarla gelin alınır

Baş elma atışını sevirem (272/4)

Âşık Yakup Temelî ilgili dörtlüğünde Ramazan aylarında insanların birbirleriyle yardımlaştığını ve dayanışma halinde olduğuna dikkat çeker. Gelenek haline gelmiş yoksullara yardım etmek ve yaşlıları ziyaret etmek gibi davranışlar bayramları güzelleştirir.

Sen de yoksullara yardım edilir

Sen de yaşlılar ziyaret edilir

Büyük küçük yaşlı eli öpülür

İnsanların rahmanısın Ramazan (371/4)

6.4. Yiyecek ve İçecekler

Göçebe Türk boylarının Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan yolculukları sırasında şekillenmeye başlayan Türk Mutfağı uzun bir tarihsel gelişim süreci sırasında oluşmuştur. Orta Asya göçebe insanının et ve mayalanmış süt ürünlerini kullanmaları, Mezopotamya'nın tahılları, Akdeniz çevresinin sebze ve meyveleri, Güney Asya'nın baharatı ile birlikte kullanılarak zengin bir Türk yemek kültürünün oluşmasında etkili olmuştur (Girgin, Oflaz ve de Karaman,2017: 98-99). Türklerin beslenme alışkanlıkları ve tören-kutlama yemekleri mutfak kültürünü oluşturmaktadır.

Âşık Yakup Temelî farklı coğrafyalarda yenilen yemeklere şiirlerinde oldukça yer vererek Türk mutfak kültürünü okurlarına tanıtmak istemiştir. İlgili şiirlerde şehirler ve yöreler yemekleri ile birlikte koyu renkle yazılarak belirtilmiştir:

Boldu koyun kuzular

***Kuşburnu** toplar kızları*

***Germişo** yerken bizleri*

*Anın bizi **Güzelhisar** (82/6)*

*Kızılkaya **bulgur** düzü*

İffetli gelini kızı

Nolur unutmayın bizi

*Sağlam özü **Güzelhisar** (82/8)*

*Yedi derde derman **mesir macunu***

Sana da vereyim aç avucunu

Şifa bulsun derdin dindir acını

*Bundandır çekilir nazın **Manisa** (118/3)*

Spil tepesinden güzel manzara

Göz değmesin uğrama sen nazara

***Tütün** meşhur **kavunuyla** pazara*

*Her yerde geçiyor sözün **Manisa** (118/4)*

***Üzüm fıstık pamuk** biter ovada*

Civil civil kuşlar öter yuvada

Mümin kullarının eli duada

*Çukurova'da nursun **Osmaniye** (153/4)*

Evliya embiya şehit yatağı

Şenlik çoban oğlu pirlar otağı

*Boldur **çeçil peynir kaşarı yağı***

*Bin derde devadır **balların Kars'ım** (291/3)*

Temelî'yim ocakları yakan da

***Cağın kebabını** şişe takan da*

Dadaşların barbaşına kalkan da

*Seyredip de bakıyorum **Erzurum** (343/7)*

***Sorgun'daysa testi kebabın** yesek*

*Ordan beraberce **Eğmir'e** geçsek*

***Yufkanın üstünde pilavı** yesek*

*Bereketli olur eli **Yozgat'ın** (406/4)*

Karadeniz'imın fındıkla çayı

*Çeliktir germeye gelmez **Türk yayı***

İşçi memur köylü ağası beyi

Bir milletiz tek yumruğuz tek sesin

*Sen Anadolu'msun sen **Türkiye'msin** (430/6)*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1. ÂŞIK TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİNDE EDEBİ SANATLAR

Edebi sanatlar, kelimeleri bilinen anlamlarının dışına çıkarmak, duygu ve düşünceyi daha etkin hale getirmek ve zenginleştirmek için kullanılan anlatım incelikleridir. Türk edebiyatına Arap ve İran edebiyatı aracılığıyla giren edebi sanatlar, Türk yazarlar arasında yeniden sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Orhan Soysal'a göre “Batılı ve Türk araştırmacılar arasında ilk kez değişik bir sınıflandırma yapan Recâîzade Mahmûd Ekrem'dir. Recâîzade, duygu izlerini ve düşünceyi tasnifine katmakla birlikte ilginç bir atılım yapmıştır. Recâîza'den sonra öğrencisi Menemenlizâde Tâhîr onun tasnifini bir adım daha ileri götürerek Türk retoriğine duygu, düşünce ve hayâl unsuru açısından bakar. Bunun üzerine Süleyman Fehmî ve Ali Nihad Tarlan yeni tasnif ortaya koyar. M. Kaya Bilgegil'in tasnifi ise, bugüne kadar yapılan en ayrıntılı tasniftir.” (1992: 23). Biz bu sınıflandırmanın içinde Âşık Temelî'nin en çok kullandığı 19 söz sanatı üzerinde duracağız.

1.1. Hüsn-i Talil

Anlatıma incelik, hoşluk katmak amacıyla bir gerçek olayın oluşunu, aslından daha değişik hayâlî ve şâirce, kesin bir sebebe dayandırılması sanatıdır (Soysal, 1992: 9). Âşık Temelî hüsn-i talil sanatını ele alınan dizelerde başarılı örneklerini vermiştir.

Belki bir gün gelir diye

Yar gözlerim hep yollarda (5/2)

Küskünüm sensiz yıllara

Ayrılık verme kullara

Soğuk vurdu bak dağlara

Gül ağlıyor bak Leyla Leyla (6/2)

Eğer Mevla'm ister ise

Kurumuş gül gelir cana (9/3/ 3-4)

Dolaşırım ben her yeri

Aşkın eyledi serseri (15/3)

Baksana yürek yaralı

Geçmiyor günler karalı

Ben o yârden ayrılalı

Haller deli deli deli (26/1)

Öyle güzel kokuyorsun

Güllerde aradık seni

Geleceksin diye canan

Yollarda aradık seni (33/1)

Gel soldurma açan gonca gülleri

Sen olmasan buraların tadı yok (227/1)

Sen yoksun ya artık kokmuyor güller

Hadi sular gibi nolur ak da gel (230/2)

Sorsanız kim Temeli'n gardaşıdır

Göz hakka ağlarsa selin ne güzel (233/5)

Kudretinden Mevla 'm seni yaratmış

Meleğe benziyor yüzlerin güzel (246/1)

Sana böyle yanar iken ben güzel

Seni bana gönderene kurbanım (283/2)

Riyakâr değildir gayette emin

Mevla 'm yaratmıştır kula hayran (286/4)

Kelamında tam bin mana gizlidir

Dinledim sözünü irfana döndüm (347/1)

Yaralı gönlüme merhem ilaçtın

Sensiz dolaşmaz damarda kan gülüm (350/2)

Durdum saatlerce seyir eyledim

Sen gülünce açar bahar yaz gülüm (352/1)

Razıyım senden seni gönderenden

İnanın evveli ahri Ramazan (370/4)

Allah'a inanır kuldan ötürü

Bambaşka güzeldir dillerin senin (414/3)

Seni gördüm birden güller açıldı

Mevsimim değişti kış bahar oldu (525/1)

1.2. İktibas

Söze, anlamı pekiştirmek amacıyla ayet, hadis ya da bunlardan parçalar almaktır (Dilçin,2013: 465). Âşık Temelî şiirlerinde iktibas sanatını kullanarak şiirlerin anlam derinliğini güçlendirmiştir.

Yakışmış İstiklal Marşı 'yla bayrak

Şüheda fişkırır bastığım toprak (99/3)

*Ben **hür doğdum hür yaşarım** diyerek*

Bu milletin imanını överek (99/6)

Memleket sevdası bu yürekte dinmez

Al bayrak bu şafakta korkma sönmez (133/4)

Rahman ve rahim olan yüce Allah var

Gün doğmadan neler doğar üzülme (138/3)

Parsel parsel eylemişler dünyayı

Ne kadar da gerçek sözün Mahsuni (208/1)

Çatma çehreni sen haydi gül biraz

Baş üstünde salınırsın bayrağım (281/3)

Dürüst insan yetiştirmektir derdi

Çok esnaf yetiştirdi birçok el verdi

***Çalış helal kazan helal ye derdi** (367/6)*

Tüm dünya hayrandır dağlar ovana

***Kim olursan ol gel demiş Mevlâna** (430/7)*

***Rahman ve rahim olansın** ondan yüreğim serin*

Temelî kulunu acep bağışladım dermola (575/3)

*Mansur **enel hak** demişti kimler anladı seni*

Kuruldu bir ulu divan çektiler onu dara (576/1)

*Temelî'yim ilk ayetse **bismirabbike** dedi*

Oku seni yaratanın ismiyle oku dedi (578/3)

***İnnel iman hüpbül vatan** demiş cenabı Mevla*

Yoksa affeder mi şehit burada yatan sizi (592/6)

***Tevekkeltü teal** Allah diyor gerçek müminler*

El açıp da dua eder göğe çıkar âminler (621/2)

1.3. İrsalimesel

Herhangi bir söze güç katmak ve sözü pekiştirmek amacıyla konuyla ilgili atasözü, özdeyiş ya da bu değerlerde bir söz söylemeye denir (Türkan,2016: 114). Atasözleri, mısra ve beyitlerde aynen veya vezne uydurmak için az çok değişikliğe uğramış olarak; birçoğunda herhangi bir izaha gerek görülmeden tabîî olarak öylece

kullanılmıştır (Kurnaz,2011: 54). Âşık Temelî'nin şiirlerinde irsalimesel sanatı az kullanılmıştır. Bu şiirlere örnek olarak şunları verebiliriz:

Herkes kendini güçlü sanıyor

İt araba gölgesinde yatınca (125/6)

Bütün acılardan nasibini aldı

Gün doğmadan neler doğar üzüme (138/1)

Ayaklarının altındadır cennet

Dünyada en kutsal kulumuş anam (261/4)

Anladım nazlanmak hakkındır amma

Âşık usandırır fazla naz gülüm (352/1)

Güneş sıvanır mı söyle balçıkla?

Yalan söylemez asla hiç tarihler (469/1)

Garibe mazluma zulüm edenler

Bir gün olur keser döner sap döner (470/1)

*Duymadın mı diyorlar ki **Bağdat'tan***

*Elbet **yanlış olan bir hesap döner** (470/2)*

Dokuz köyden kovuyorlar Temelî

Doğruyu söyleyen dilden ötürü (536/4)

1.4. İstiare

İstiare, bir şeyi kendi adının dışında türlü yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anmaktır (Kaya,1994: 100). Âşık Temelî şiirlerinde istiare sanatına bol bol yer vermiştir:

Aşkın deryasına dalmak

Kolay mı bir yudum almak?(4/2/1)

Temelî'm gülün solmadan

Gönlüme keder dolmadan (5/3/1)

Yokluğun bana oktur

Sevilmekse gülüm haktır (10/2/1)

*Bazen **Osman Ali** oldum*

*Bazen **kâmil veli** oldum*

*Bazen **Mecnun deli** oldum*

Çölün neyine neyine (16/3)

*Delice akan **ırmağa***

Aktım olmadı olmadı (18/6)

Temelî'yim kul olmuştum

*Ayağına **yol** olmuştum (53/4)*

İki gözü pınar ağlar

Sanki kızıl ırmak çağlar (20/2)

*Gönlümdeki bir tek **sultan***

Senden başka yoktur inan (67/1)

Geçicidir güzelliğin

Sararıp da solacaksın (71/1)

Etsem gül dalında ötsem

Ötsem yıkık hayal düşüm (73/3)

Temelî'yim buydu derdim

Yanağından güller derdim (75/3)

*Şemsi Tebriz'iydi senin **güneşin***

O gidince iyice arttı ateşin (108/4)

Sana gelebilsem ben adım adım

***Aşkı sende içtim** ben yudum yudum (120/3)*

*Dört mevsimde daim sen **gül** açardın*

Temelî'yim gel dedikçe kaçardın (157/5)

Onun için yüreğini dağlarsın

*Yârin için akar gözünün **seli** (183/3)*

*Tatlı dilli güler yüzlü **meleşim***

Hadi gel de yar olduğunu bileyim (205/3)

Kim olsa çekinmez yanına gelir

*Açmış **çiçeklerin** dalların senin (243/5)*

*Âşık Temelî'yim **yanar tüterim***

Ben dostumun bahçesinde biterim (264/4)

Terk ettim sılayı bu genç çağımda

***Fidanım** solarsa daha dönemem (265/1)*

***Bakışların** her gün alır canımı*

Azrail'e gerek var mı sevdiğim? (312/3)

Âşık Temelî'yim ben sana nettim

*İnsaf eyle gülüm **eridim** bittim (314/4)*

1.5. İstifham

Cevap bekleme amacı gütmeksizin anlam ve duyguyu güçlendirmek amacıyla soru yöneltmeye “istifam” denir. Şair ifadeyi soru şeklinde düzenlemekle karşısındakinden cevap beklemez (Türkan,2016: 118). Âşık Temelî istifham sanatını “hesap sorma, düşündürme, iğneleme” amaçlarıyla kullanmıştır.

Boşa cilvelenip durma

Çekilmedik naz mı kaldı? (19/1)

Bu dünya bu kadar boş mu?

Bunu bilen görmedim (52/5)

Diyar be diyar gezdirdin

Gönül benden ne istersin? (77/1)

Yalan dünya geçicidir bunu bil

Temelî'm yaklaştık sona ne kaldı? (158/3)

Koynundaki açan çifte gülleri

Bana dermek haram mı ki sevdiğim? (313/4)

Ölmek haktır ölmeyen bir kul mu var?

Ne hoş vatana kendini şehit eden (378/3)

Alevsiz dumansız böyle yanarım

Savrulurum ben külünen nerdesin? (421/1)

Saz elinde diyar diyar gezdiren

Söyle hele söyle sen değil misin? (428/1)

Ayrılık kervanı durur kapımda

Ey cananım bineyim mi ne dersin? (437/3)

Şu âlemde bütün gördüğün rengi

Yoksa hepsi sarı mı sanyorsun? (445/3)

Bağban hiç kıyar mı gonca gülüne?

Bülbüllere sordum zar yarası var (454/2)

Gizli gizli üzerime gülen yâr

Aşk adamı deletmez de ne eder? (464/1)

Temeli'yim duyulur mu avazım?

Halden bilmeyene geçer mi nazım? (465/4)

Güneş sıvanır mı söyle balçıkla?

Yalan söylemez asla hiç tarihler (469/1)

Şehidin içinde var mı gardaşın?

Onlar için düştü mü damla yaşın? (469/3)

Peki böyle genç kalmanın kârı ne?

Yüreğimde bir aşkı var ondandır (476/1)

Gürleyip de şu gönlüme yağmasan

Daha bulanmanın anlamı nedir? (486/1)

Eğer ölmez isem yine benimsin

Ona sorun Temelî'de el midir? (487/4)

Büyük kötülüğü kendine ettin

Söyle leyli Leyla yar bu ne haldir? (488/1)

Aşk elinden sinem zaten yaralı

Yar bir yara sen de açman nedendir? (489/4)

1.6. Kinaye

Kinaye, gerçek manayı düşünmeye engel olacak bir karine bulunmamak şartıyla bir sözü gerçek manasına da gelebilmek üzere onun dışında kullanmak sanatıdır (Benzer,2009: 731). Sözü ve dili güçlü âşıklar kinaye sanatını sıkça kullanır. Âşık Temelî de örnekleri verilen şiirlerde kinaye sanatını kullanmıştır:

Bir ateş düşün özüne

*Söndürecek **kar** bulama (7/1)*

Boynu bükük köşelerde

Gel ağlama yetim çocuk (40/1)

Çok şeyler gelmiş başına

Gözyaşına katar aşına (40/4)

Elimi uzattım dosta

Dost diyerek dosttan olduk (41/1)

Söziin tesir cana

*Ak ellere **kızıl kına***

Gerek kalmadan bayrama

***Yak istersen** yak sevdiğim (54/2)*

El vurduğu taşlar ile

Hayallerim düşler ile (61/2)

*Sen aşkın ile **pervane***

Dönmemişsen âşık mısın? (70/3)

Tut elimden gidek dedim gelmedi

*Öyle **boyun büküşüne** deloldum (339/3)*

***Uzanır tutar elinden** efendim*

Sana hizmet aşkı güzel geliyor (134/3)

Siyah saçlar düşse o al yanağa

***El atıp** yeniden örmek istemem (267/1)*

Temelî'yim kaderiyse çekmeli

*Haktan gelenlere **boyun bükmeli** (294/4)*

İster isen dağıtmayayım mevzunu

*Ömrün yazı bitti geldi **kış** valim (319/5)*

Ne hatırı her yerde sayılır

*Yalancıya **çatar kaşını** beyim (329/6)*

Bilirim Erzincan 'a hizmetin çok

*Arasam alnında bir tek **leken** yok (385/3)*

*Senin de başında **duman kar** olsun*

Yeni kanlı yılınız kutlu olsun (443/6)

1.7. Mecaz-ı Mürsel

Bir sözü, gerçek anlamının dışında benzetme amacı gütmekten kullanmadır. Günlük konuşmada, doğal olarak yaptığımız bu türlü mecaza, özellikle deyimlerde bol bol rastlanılır (Dilçin,2013: 415). Mecaz-ı mürsel sanatı halk şiirinde sıkça görülmektedir. Âşık Temelî'nin ilgili dizelerinde örnek verilmiştir:

***Enginlerde** kar mı olur?*

Dağlar duman olmayınca (3/4)

Sevenlerin senden yılsın

***Tüm âlem** üstüne gülsün (7/3)*

Koyma beni bahtı kara

*Sensiz sanki boş **Ankara** (10/1)*

Hadi gel şimdi o zaman

*Sensiz **vatan** gülmedi ki (25/5)*

El içinde beni seçti

***Sevda şerbetini** içti (36/3)*

*Gökyüzünde **melek gibi***

*Uçuşuyor **kar tanesi** (37/1)*

*Kışa geldik ya **son ömür***

İster evvel ister ahir (39/4)

Her şeye boynumu büktüm

*Gözlerimden **gizli** döktüm (60/3)*

Temeli'm ne dese hata

***Haksızlar oturmuş tahta** (89/3)*

***Bütün cihan** seni tanır efendim*

Milletine bağlı özün bir başka (99/1)

*Herkes kendin **hacı aslan** sanıyor*

Varıp gidip mazlumlara çatınca (125/4)

Son ziyaretinde ecelle gelmiş

***Hayat ağacını** söktü bıraktı (169/6)*

Eğer gelirse seçim zamanı

*Sandıklara gömüyoruz be **dayı** (170/9)*

*Ey **şahı merdanım** arıfsin arif*

Temelî'yim seni edemem tarif (184/6)

Emin kişiliğin size yetiyor

***Türkiye** için yüreğin atıyor (231/4)*

*Sana iman ettik biz yetmiş **nesil***

Yandım atasına yandım ey resul (253/3)

*En sonunda **beyazları** giyersin*

İster isen tam yüz yaşa hey gönül (255/6)

*Bizler seni tam **üç kıtaya** diktik*

Birisi Türkiye'm biri bayrağım (280/3)

El atıp da değiştirdi her yanı

*Asfaltsız kalmasın yolun **Erzincan** (361/3)*

Senin tezgâhında sanat dokundu

*Ahi Evran tüm **dünyada** okundu (367/7)*

***Ankara** anıyor seviyor seni*

Lütuf ile herkes anıyor seni (384/4)

Duymadın mı Türk'e hudut çizilmez

*Demedik mi **Çanakkale** geçilmez (541/1)*

1.8. Mübalağa

Herhangi bir varlığı veya durumu anlatırken onu, ya olduğundan çok veya noksan göstermek sanatıdır (Soysal,1992: 64). Âşıklar duygularını dile getirirken özellikle mübalağa sanatına başvururlar. Âşık Temelî de bunlardan biridir.

Elli tane yar sevmiş

Daha geçmez hevesi (2/8)

Şu dünyalar benim olur

Her gözlerine baktıkça (4/1)

Günde kırk defa avradı

Boşar yalancı yalancı (17/1)

Kendini trenin altında bulasın

Tam elli parçaya bölünesice (93/3)

Dünyalar benim olurdu görende

Ellerimi ipek saça sürende (157/2)

Arasam cihanı bulunmaz bir eşin

Dünyaları değer bir tek gülüşün (239/2)

Aktı gözyaşlarım çağlayan dere

Sellerin içinde koydun da gittin (438/2)

O dağ gibi yiğit boynunu bükmüş

Anladım yürekte yâr yarası var (454/1)

Bu gün bile o sokaklar kan ağlar

Ermeni'den özür dileyen beyler (469/2)

Yar elinden zehir olsa vız gelir

İçeyim doldur da ver dolu dolu (531/1)

Sanki üzerimde nahır otlanır

Azrail görirem siz inanmirsiz (558/3)

1.9. Nida

Nidanın kelime anlamı çağırma, bağırma ve seslenmedir. Terim anlamı; şairin aşırı bir şekilde heyecanlanması ve duygulanması sonucunda “ey, ley, eyvah” gibi imlemlerle seslenmesidir (Kaya,1994: 111). Şiirde bulunan nida ünlemleri şiiri yücelterek bir doruk noktasına ulaştırır. Nida, âşığın duygularını en belirgin bir şekilde gösterebildiği sanattır. Ele alınan şiirlerde nida sanatına örnekler verilmiştir:

Her ne zaman bir kez sana uyduysam

*Çaldın beni taştan taşa **hey gönül** (255/2)*

Ta âdemden önce aşkın kanunu

*Yazamazlar yazılmaz ki **hey gönül** (257/3)*

***Ahey** diyip de başlardın söze*

Tarihte olanı anlattın bize (262/4)

Vurdum deli başım ben taştan taşa

***Eyvah** emeklerim hep gitti boşa (278/2)*

***Ey** Çankaya'mızın sen gonca gülü*

Kimseler bir kin tutmaz efendim (306/1)

Memleket sizlere borçludur çok şey

*Ah ne günlerdi o günler **hey be hey** (368/3)*

Şu zalim ellere boyun büktüren

***Ah** ettikçe gözlerinden döktüren (428/3)*

Başım alıp diyar diyar buradan

***Ey** sevdiğim gideyim mi ne dersin? (437/2)*

*Nere **ey** sevdiğim dur hele nere*

Kaderle birlikte sen vuruldun yere (438/2)

***Ey** koskoca gafil İslam dünyası*

Durmadan eğlenin yıl kutlu olsun (443/1)

***Ey** Temelî'm yârin huzur mahşerde*

Bakarsın defterden günahın çıkar (453/4)

*Sendeki güzellik **ey** hüsnü resul*

Aklımı başımdan almaya yeter (472/1)

Ben orada buldum muhabbet demi

***Ya hu** Mevlâ deyip döndüm erenler (468/1)*

***Ey** Temelî'm kardeşir Müslümanlar*

Ancak bizi bizden olanlar anlar (480/6)

Niye uydun hain eller sözüne

***Ah** edip elimi vurdum dizime (487/3)*

Gidip bir yaraya merhem süremez

***Ah** edip boynunu bükersin evlat (519/3)*

Bozkır Yozgat ili Sorgun ilçesi

Bir garip ozandın ey Türkmen oğlu (530/1)

Ey yüce ordum polisim ne şanlısın Mehmet'im

Siper etti göğsünü yazmadık mı sor hele (565/6)

Kırk yıldır elde seni taşıyorum ey sazım

Elimde sen her yere koşuyorum ey sazım (567/1)

1.10. Tariz

Söylenen sözün ya da kavramın gerçek ve mecazlı anlamı dışında büsbütün tersini kastetmektir. Sözün gerçek anlamı doğruymuş gibi görünse de asıl amaç sözün ters anlamına yüklenmiştir. Bu sebeple ta'riz sanatı bir kişiyi ya da durumu alaya almak ve iğnelemek amacıyla yapılır (Altun,2003: 5). Âşık Temelî işini iyi yapmayanlara, haksız kazanç sağlayanlara, vatan sevgisi olmayanlara ya da sevdiğine tariz sanatını kullanarak şiirler yazmıştır. Söz konusu dizelerde tariz sanatına örnekler verilmiştir:

Dertsizlerde zar mı olur?

Arsızlarda nur mu olur? (3/4)

Düşme adamın merdine

Sığma evine yurduna

Dönüp dönüp bak ardına

Derde derman var bulama (7/2)

Olur mu hiç sensiz gülmek?

Suçmuş meğerse görmemek (71/2)

Eğer doymazsan mala sen

Faizci feyyaza kalır (85/5)

Kendisini bülbül sanan kargalar

Ne işi var umuş gül pazarında (96/1)

Kayıp oldu içte sezgilerimiz

Rakı müziği oldu ezgilerimiz

Değişti kırmızı çizgilerimiz

Buna boyun eğenleri unutma (103/4)

Devleti soyanlar milli kahraman

Yetim hakkı yiyip doyan doyana (113/2)

Anlamaz erkânı yolu ne bilir

Toprağı bilmeyen gülü ne bilir (220/4)

Allah 'tan korkmazsan kullardan utan

Var ise yüzünde hayân be gönül (254/2)

Ömründe bir kere olsun nazlı yar

Seviyorum demek zor mu sevdiğim? (312/1)

Bunca çoluk çocuk yaşlı ve kadın

Katledersin amma anılmaz adın (443/8)

1.11. Tecahül-i Arif

Anlam inceliği oluşturmak ve nükte yapmak için, şairin çok iyi bildiği bir şeyi bilmiyor gibi görünerek söz söylediği sanata denir (Türkan, 2016: 124). Âşık Temelî'nin ilgili dizelerde tecahül-i arif sanatı kullandığı görülmüştür:

Enginlerde kar mı olur?

Dağlar duman olmayınca (3/4)

İçi başka dışı başka

Bakılacak yüz mü kaldı? (19/3)

Sanki sokmuşlar boyaya

Makyajsız bir kız mı kaldı? (19/4)

Bilmem bize böyle noldu?

Sarardı bağımız soldu (27/2)

Çok sevindim imanıma

Kara gözlüm sen mi geldin? (75/1)

Gördüğün koca dünyayı

Elbet ki döndüren var (83/2)

Belirdi mi yüzündeki çizgiler?

Ne haldesin melek yüzlüm ne halde? (126/2)

Ağardı mı zülfündeki telleri?

Ne haldesin söyle nazlım ne halde? (126/4)

Cennet için ahrete çalıştık

Ya bu dünyadaki mal neyin nesi? (211/6)

Baktım ki binmişsin ecel atına

Temelî'm yalvarsam iner mi bilmem (270/3)

Sana sevdalıyım tarifi olmaz

Duymadın mı sevda çiçeği solmaz (308/3)

Ta ezelden benim başım çileli

Akıl başta mı ki seni görelî (356/4)

Ölmek haktır ölmeyen bir kul mu var?

Ne hoş vatana kendini şehit eden (378/3)

Evrime uğramaz bir şey hepsi yerli yerince

Şekille kimya değişip hani evrilen var mı? (586/1)

Bir inanca bağlı değil dönmüşsün pervaneye

Sıdk ile hakka bağlanıp söyle savrulan var mı? (586/2)

Kendini perişan edip ne hallere düştüğün

Hak cemalini görüp de söyle ayrılan var mı? (586/3)

1.12. Tekrir

Sözün etkisini güçlendirmek amacıyla anlamın üzerinde yoğunlaştığı sözcük ya da söz öbeklerini arka arkaya yinelemektir (Dilçin,2013: 452). Âşık Temelî tekrar sanatını kullanarak şiirin akışını bozmak ve farklılık yaratmak istemiştir. Bu durum ilgili dörtlüklerde örnek olarak verilmiştir:

Yazı nedir yazı nedir?

Yazı yazdım yazı nedir?

Bahar ile yazı nedir?

Düz ovası yazı nedir? (3/5)

Bak ayrıldık gidiyoruz

Yol ağlıyor Leyla Leyla

Ardın sıra sustum kaldı

Dil ağlıyor Leyla Leyla (6/1)

Bir şeyda bülbüle döndüm

Gülü bağlayı bağlayı

Gözyaşlarım derya oldu

Seli bağlayı bağlayı (23/1)

Ömrüm çile ile geçti

Oğul benim oğul benim

Serimi yâdlara açtı

Oğul benim oğul benim (56/1)

Yudum mendili yudum

Kurumazsa yaza kalır

Aşkı içtim yudum yudum

Dertlerine yaza kalır (85/1)

*Deli gönül **inim** **inim** inlersin*

*Derdin taşmış **damla damla** damlarsın* (331/2)

Sen neler getirdin benim başıma

Dilim seni dilim dilim olasın

Rezil ettin el âlemin diline

Dilim seni dilim dilim olasın (398/1)

Kimi çalışır murada eremez

Kimi bir yaraya merhem süremez

Kimi burnunun ucunu göremez

Kimi keramet ehli kâhin çıkar (459/2)

Kadın var ki ağzı şeker bal gibi

Kadın var ki dili zehre benzer

Kadın var gittiği yeri kurutur

Kadın var çağlayan nehire benzer (473/1)

Saygıdır insana baş eğdiren

Saygıdır başını göğe değdiren

Saygıdır bir helal lokma yediren

Saygı yoksa ben de yokum be evlat (518/3)

Cumhuriyet bizim yönetimimiz

Cumhuriyet bizim büyük kârımız

Cumhuriyet bizim hürriyetimiz

Cumhuriyet bizim elde varımız (545/1)

Mesafe kısaldı gökte insanoğlu uçalı

*İlim teknik **delik delik** dağları göz gözeden (507/3)*

1.13. Telmih

Söz arasında herkesçe bilinen geçmişteki bir olaya, ünlü bir kişiye, bir inanca, yaygın bir atasözüne işaret etmek, onu anımsatmaktır (Altun,2003: 7). Âşık Temelî geçmişini, ecdadını, tarihini sahiplenen ve şiirlerinde hatırlatan bir âşıktır. Bu yüzden şiirlerinde sık sık telmih sanatını kullanmıştır:

Sen ayağa kalk Türkiye

Bu vatan sana hediye

İlk hedef Akdeniz diye

Düşmana hiç gülmedi ki (25/3)

Biz vatana çok can verdik

Tam yüz yirmi devlet kurduk (38/2)

Peygamberimde yetimdi

Bütün gönüllere girdi (40/3)

Oğuzlardan gelir soyum

Ben Türk'üm türkü dinlerim (59/31)

Korkut Ata Metehan'a

Dede Korkut Oğuzhan'a

Nam salmışız tüm cihana

Ben Türk'üm türkü söylerim (59/3)

Kerem gibi sen de nara

Yanmamışsan âşık mısın? (70/1)

Bursa'ya gelip de kurdu fırını

Ekmek sırtında gezdi her yerini

Emir Sultan açıkladı sırrını

Çıktı açığa sır Somuncu Baba (92/4)

Tarih sana borçlu şanlı milletim

Birlikten güç doğdu on beş temmuzda (97/1)

Tacettin dergâhı senin mekânın

Dünyayı sarmıştı mübarek şanın (99/7)

Hainler dikilip karşımda durdu

Ömer Halis Demir alnından vurdu (104/6)

*Sormuştum dedeme **Sarıkamuş'ı***

Al kağıtla kalem yaz dedi bana (105/1)

Şemsi Tebriz'den aldın ahengini

O gidince yıktın gönül bendini (107/2)

Bin dört yüz onda Osmanlı'ya ilhak

Ederken sen verdin sözü Manisa

Hitit İyon Frig Lidya'dan bıktın

Osmanlı'ya döndün yüzün Manisa (118/1)

Bir uzan Yıldırım'la Niğbolu'ya

Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya (121/2)

11 ağustos 1473

Kurdular meydanı Otlukbeli'nde

Has Murat Bey önce girdi savaşa

Sardılar her yanı Otlukbeli'nde (131/1)

Temeli'yim düştüm ahu zardayım

***Mansur gibi** çekilmişim dardayım (142/4)*

*İster **Süleyman** ol bin elli yaşa*

Dünyaya gelip de gitmeyen var mı? (164/3)

*Canım **Hasan**'ımla İmam **Hüseyin***

Hak din için geçti candan ya Ali (182/4)

Senin asıl adın Numan Bin Ahmet

*Duyan mest olur sözünü ya **Veli** (188/1)*

Ermeni kral Aşot'un başkenti

*Hani ya onarlı nettin sen **Ani** (198/1)*

***Lokman Hekim** gelse dindirmez beni*

Yürekte sızıma de neni neni (207/3)

*Ta **miraçta** sana verdi selamı*

Senin için candan geçtim ya Rasul (252/4)

***On iki destan** bizlere bıraktın*

Okuyup öğrenmemek benim hatam

*Dedem **Dede Korkut** sen benim atam (262/1)*

*Senin için **Ferhat** gibi dağları*

Yardım yine gönlün olmadı yârim (322/1)

1.14. Tenasüp

Anlamca ilgili olan kelimelerin, bir mısra veya beyitte bir araya getirilerek söylenmesi sanatıdır (Soysal,1992: 88). Âşık Temelî'nin şiirlerinde kelimeler arası uyumu tamamlayabilmek zor değildir. Söz konusu dörtlüklerde tenasüp sanatı örnek gösterilmiştir:

Sana küstüm diyen yârim

***Bülbül gülüne** küser mi?*

***Çiçeklerin** özü sensin*

***Arı balına** küser mi? (29/1)*

*Geçirdik **haftayı ayı***

Yaşanmaz kıldık dünyayı

*İstemem **köşkü sarayı***

Temelî'm gönülde kalır (86/4)

Zara düşürmüş bülbülü

***Güle** küsmüş barışmıyor*

***Çiçek polen** vermez arı*

***Bala** küsmüş barışmıyor (87/1)*

Sen zara düşmüşsün amma kim anlar

***Bülbül** figan eder **gül** sevdasına*

***Arı çiçek çiçek** dolaşır durur*

*Ömrünü tüketir **bal** sevdasına (115/1)*

***Çiçekler** içinde seni aradım*

***Bağlar** dile gelir **güller** konuşsa (119/1)*

Kitapta sayfada hece kalemde

Hasrete dayanmak zor selam söyle (135/3)

***Arı** gibi **çiçek çiçek** dolaştım*

***Bal** beni anlar mı balın nesine? (143/2)*

***Arı** oldum **çiçek çiçek** dolaştım*

***Kovana** yaklaştım **bal** yaraladı (154/2)*

Seyreyledim kâinatı âlemi

***Bülbül** olup **bağda** ötemeyen var mı?*

*O bağdaysa türlü türlü **meyveler***

***Çiçek** açıp **dalda** yetmeyen var mı?(164/1)*

*Bir **dağ** yamacından **su** olup çıktım*

***Irmağa** karışıp deryaya aktım (214/4)*

Laleli sümbüllü güllü efendim

Çiçekli çiğdemli dallı efendim (218/5)

Füze tank topçu atışı başladı

O arada her yerimi dişledi (224/7)

Şeyda olduk zara düştük gel hele

Gülü seyre daldık hani gelen yok (229/1)

Umutsuz değildir daima işinde

Lale menekşe sümbülü ne güzel (235/5)

Kollarım yorganın yastığın dizin

Öpsem yanaktan desem uyan güzel (239/3)

Alnı açık görevinin peşinde

Laleli sümbüllü güllerin senin (243/2)

Temelî'yim manalı her söz güneş

Kaşlar hilal gözler yıldız yüz güneş (247/5)

*Okudum **Kuran**'ı ben ayet ayet*

***Haktandır** elbet ki **himm**et **hidayet** (252/2)*

Köylerde çiftçiydin şehirde işçi

Bazen **hekim** idin bazen de **dişçi** (258/4)

Uykuda bana verdiği memesi

Şeker mi **şerbet** mi **balımuş** anam (261/2)

Oğuzlardan gelir Türkoğlu soyun

Kılıcın mızrağın kopuzun yayın (262/2)

1.15. Teşbih

Sözü etkili kılmak için, aralarında ilgi bulunan iki şeyden, benzerlik açısından güçsüzü nitelikçe daha üstün olana benzetme sanatına, teşbih (benzetme) denir. Benzetme, “benzeyen, kendisine benzetilen, benzetme edatı ve benzetme yönü” gibi öğelerden oluşur (Kaya,1994: 99). Âşık Temelî’nin şiirlerinde teşbih sanatına örnek oluşturulabilecek şiirler verilmiştir:

Güzel gözlerine baktım

Sanki **ateş gibi** yaktı (21/1)

Zeytin gibi gözlerine

Mah cemalin yüzlerine (28/2)

Yüreğin ben gibi yanar

Ben Allah’a saldım seni (34/1)

Bana yaren yoldaş oldun

Gönlümde nazımsın sazım (50/1)

Yıkarsın gönüm köşkünü

Yok ettin meyli meşkimi (53/2)

Sözlerin sinemi deler

Ok misali ok sevdiğim (54/1)

Demir pençe Türk'ün eli

Öztürkçe konuşur fili (59/6)

Aynı bir Kerem misali

Küle düştüm gidiyorum (61/5)

Sanki dudakların baldır

Tatlı sözü esen gülüm (65/1)

Gönlümü ettin ihtiyar

Yar sinemi gör neler var (78/3)

Dil dediğin hançer insana batar

Diken de insanda gül de insanda (95/3)

Söz var ki güzel yar zehirden acı

Bunu bana söylesense yarmola? (100/2)

Kurtarıcılardan sayıyor seni

Sen bu yolun kaptanısın Mevlâna (107/5)

*Bak gezerken **kovboy gibi** geziyor*

*Yüzün yine gülmez senin **kaynana*** (110/4)

Manda gibi her gördüğün çamura

Yatma demedim mi ulan ben sana (111/1)

Şahin bakışlısın ey Türk'ün oğlu

Anladım hayransın sen de her cana (112/4)

Yunus gibi su yara yara gelir

Durup da seyrettim ben cemalına (114/1)

Benlerin inci diye takmışsın

O güzel gözlerin yaylar içinde (130/3)

*Canım **bedenimde** durur **kirada***

Çıkmak için emir bekler sırada (137/3)

Aniden karşıma çıktın ya güzel

Meleği andırır yüzün Fethiye (151/1)

Temelî'yim şimdi benim kavrulan

Bir çınar misali yere devrilen (163/3)

1.16. Teşhis

İnsan ve insan dışındaki varlıkları insan gibi duyar, düşünür ve hareket eder hâle getirmeye “*teşhis*” denir (Türkan, 2016: 131). Âşık Temelî teşhis sanatını ilgili dizelerde görüldüğü gibi başarılı kullanmıştır.

Bak ayrıldık gidiyoruz

Yol ağlıyor Leyla Leyla (6/1)

Seven vazgeçer mi yardan?

Dağlar yorulur mu kardan? (7/2)

Gül olur da har olmaz mı?

Söyle deli gönül söyle (14/1)

Dertli kalem ne yazardı?

Bu gönül Mecnun gezerdi (23/2)

Bak figan ediyor bülbül

Güller deli deli deli (26/3)

Yine gönlüm efkârlandı

Eski günler coşa geldik (39/1)

Yanımdasın nereye gitsem

Bağrına sarılıp yatsam

Seninle kemale yetsem

Gönülde özümsün sazım (50/2)

Kaderle çıkamam başa

Vurdu beni taştan taşta (58/2)

Çılgın denizde yüzeni

Dostla kol kola gezeni (62/3)

Ağlamak sana yakışmaz

*Sus artık sus **sus be gönlüm*** (64/1)

Kan ağlıyor kan yüreğim

Eyvah boşa geçen ömrüm (66/3)

Dertlerime derman kalır

Yaşlı gözü Güzelhisar (82/2)

Sen zara düşmüşsün amma kim anlar

Bülbül figan eder gül sevdasına (115/1)

*İçimi dökerim **dertli sazıma***

Senden uzaklarda senden ırakta (120/2)

***Yüreğim konuşur** dillerim susar*

Ne haldesin güzel sözlüm ne halde (126/1)

*Derdim dese gelse şu **dağlar** dile*

Bir Mecnun olsaydım çölün üstüne (145/3)

Bir görüşte aklın başımdan aldın

*Ateş gibi yakar gözün **Fethiye** (152/1)*

*Usanmış hayattan yorulmuş **gönlü***

Artık bana oldun el deli deli (187/3)

***Kader** ile bir pazarlık eyledim*

Bir türlü yüzüme gülmedi gitti (214/1)

Öyle yoruldum ki soyunup yattım

*Selamsız sabahsız geldi bir **sinek** (224/1)*

Evde otururken kendi halimde

*Aniden kapıyı çaldı **yaşlılık** (226/1)*

Leblerinden sanki ballar dökülür

Çiçekler utanır boynu bükülür (284/2)

1.17. Tevriye

İki ya da ikiden artık anlamı olan bir sözcüğü bir dize ya da beyit içinde yakın anlamını söyleyip uzak anlamını kastetmektir (Dilçin, 2013: 427). Halk şiirinde âşıklar hünerlerini sergilemek, şiirde anlam derinliği yaratmak için tevriye sanatını kullanmışlardır. Âşık Temelî'nin söz konusu dizelerinde tevriye sanatı görülmüştür:

İçten içte yanar iken

*Atmayınız **nara** beni (30/1)*

Gölgen düşüyor direkten

Salınıyorsun yürekten (33/3)

Aslım oldun Kerem misali yaktın

Gönlün bir türlü olmadı güzel (241/2)

Yârim memlekette yürekte kaygı

*Bağımı **yad** el salarsa dönemem (265/3)*

*Bir Kerem misali **aslı** peşinde*

Gezdim tepe bucak bayır sevdiğim (317/1)

*Allah'a inanıyor **ihlâsı** var*

Memleketin güzel insanısın sen (384/2)

1.18. Tezat

İki düşünce, duygu ve hayal arasında birbirine karşıt olan nitelikleri ve benzerlikleri bir arada söylemektir (Dilçin, 2013: 449). İlgili dizelerde tezat sanatına örnekler verilmiştir:

Acı tatlı bir kenara

Yazdım divana divana (8/1)

Gecelerle gündüzlerle

Süslü altın yaldızlarla (33/4)

Kızıp da pişman olanı

Dost ile düşman olanı

Zayıfla şişman olanı

Ben de görmek istiyorum (62/2)

Beni yaşarken öldürdü

Ben korkmam daha ölümden (69/4)

Düşüm hayal gerçek olsa

Olsa gidip yâri bulsa (73/4)

Pahalı alıp da gidip ucuza

Satma demedim mi ulan ben sana (111/4)

Simsiyah saçlarım bembeyaz oldu

Yarıdan çoğunu döktü bıraktı (169/4)

***Zengin** uzun yaşar **fakirse** kısa*

İçeri dert dolu yüreği tasa (170/4)

Okunan ezanı bizler duymadık

***Büyük** nedir **küçük** nedir saymadık (182/6)*

*Her **yazın** sonunda döner **kış** gelir*

Şu güzeller ne söylese hoş gelir (183/2)

*Temelî'yim hem **ağladım** hem **güldüm***

Bu zalim hayattan dersimi aldım (222/3)

*Ben **ak** dedim gülüm sen ise **kara***

Seninle bir türlü anlaşılamadık (223/1)

*Ben **yokum** diyorum sen ise **varım***

Seninle bir türlü anlaşılamadık (223/2)

*Her günüm ömürden ederken **zarar***

*Bir hesap eyledim **kâr** benim değil (250/2)*

Gurbet el kendine bağladın bizi

Gide gele yol ettik dağı düzü (265/2)

Hem **çirkin** içinde bir **güzel** vardır

Dikene bakınca güle takıldım (274/1)

Âşık Temelî'yim neler oluyor

Bazen **ağlıyor** bazen de **gülüyor** (276/4)

Konuşur kelamı bülbüldür dili

Gel **ağlama** nolur bir kez **gül** canım (285/1)

Rızasız iş emeği verir yele

Ümit yok **eğride düze** hayranım (287/3)

Dokuz ay **kışın** var üç ayda **yazın**

Kudret kaleminden yasalı Kars'ım (290/6)

Soğuk iklimlerin **sıcak** insanı

Malda mülkte yoktur gözün efendim (302/2)

1.19. Sihr-i Helal

Birinci mısranın sonundaki kelimenin hem birinci mısranın sonuna hem de ikinci mısranın başına getirildiğinde anlamlı hale gelmesine sihr-i helal sanatı denir. Sihr-i helal sanatı şiirde dizeler arası bütünlüğü sağlar. İlgili dizelerde sihr-i helal sanatına örnekler verilmiştir:

Aklı yetmeyeninse devesini

Gütme demedim mi ulan ben sana (111/6)

Ne olur yar yılda bir kez halimi

Lütfeyleyip gülüm sor ince ince (124/3)

Şu yalan dünyadan beş metre bezi

Aldım gidiyorum bilmem ne diye (151/4)

Dedim sevdiğinin göz ile kaşı

Keman dedi boyun büktü ağladı (155/4)

Tohum dersin bir küçücük çekirdek

Toprağa düşüp de bitmeyen var mı? (164/2)

Ellerimi aydan güzel yüzüne

Süremedim nazlı yârim gelmedi (174/2)

Ey yüce milletim artık namluya

Mermiyi sürmenin zamanı geldi (175/5)

Yollarda koluna bir başkasını

Takacağın hiç aklıma gelmezdi (180/2)

Serimi kapladı bir kara duman

Ne zaman dağılır bilmem gayri (209/3)

Sevdiğim güzeli sineme gömüp

Söylemedim kimselere sır deyi (215/5)

Çiçeğimi aldım kapına geldim

Belki kabul eder bayram diyerek (222/3)

İzinden geleni bulsak birini

Sordum başka imiş ahvalin senin (243/4)

Yerle yeksan ettin gönül sarayım

Kuramam bir tanem daha kuramam (260/4)

Duvar da asılı duran resmine

Bir göz atıp baka baka usandım (276/1)

Aşkın deryasında fırtına beni

Dalga vurdu bir kenara sayarım (288/1)

Âşık Temelî'nin ancak dilinden

Bu kadar geliyor inan efendim (296/7)

Temelî'm sineme ipek tül gibi

Dolayı dolayı sarabilseydim (307/3)

Ben burada hasretini çekerken

Eğlenirsin onla bunla sevdiğim (308/2)

Çiçek çiçek gezip dolaşan arı

Söyle hiç küser mi bala sevdiğim? (308/3)

Rüzgâr vurup saçlarınsa tellenir

Bana örnek haram mı ki sevdiğim? (313/2)

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYE İNCELEMELERİ

1.ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYECİLİĞİ

Türk halk anlatmaları içerisinde halk hikâyelerinin özel bir yeri vardır. Geçmişteki ve günümüzdeki kültürel ve modern hayattan izler taşıyan halk hikâyelerimizin bazıları bütün Türk dünyasında, bazıları Anadolu sahası dışındaki Türk boylarında, bazıları da sadece Anadolu'da bilinmektedir (Bakırcı, 2013: 423). Alptekin'e göre *"Halk hikâyeleri göçebelikten yerleşik hayata geçişin ilk mahsullerinden olup "aşk, kahramanlık, vb." gibi konuları işleyen; kaynağı Türk, Arap-İslam ve Hint-İran olan; büyük ölçüde âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılan nazım nesir karışımı anlatmalardır."* (2016: 18). Halk hikâyeleri *"15. yüzyıldan itibaren destanın yerini alan, âşıklar tarafından konuşma diliyle anlatılan, halk arasında yayılan, aralara manzum parçalar da sıkıştırılan sözlü halk geleneği anlatı türlerinden biridir."* (Çetin,2017: 10). Hikâyeler birtakım hadiseler üzerine, profesyonel sanatkârlar tarafından irticalen ve müziğin refakatiyle söylenmiş manzumelerdir (Boratav, 2015: 78-79). Şükrü Elçin, *"Türk halk hikâyeleri, zaman seyri ve coğrafya- mekân içinde "efsane, masal, menkabe, destan vb." mahsullerle beslenerek dini, tarihi, içtimai hadiselerin potasında iç bünyelerindeki bağlarını muhafaza ederek milletimizin roman ihtiyacını karşılayan eserlerdir."* demektedir (Elçin, 2000: 444).

Batı dillerinde hikâye kavramı; *"olmuş, olmuş olduğuna inanılmış veya olmakta devam eden hadiselerin anlatılması"* anlamına gelmektedir (Görkem,2000: 7). Epik düşüncüyü doğuran ortamın zaman içerisinde değişmesiyle epiko-romanesk bir tür olarak ortaya çıkan hikâyelerin bu önemi, hem köklü bir gelenekle yaşatılarak bugüne ulaştırmalarından (Cemiloğlu,1999: 1) gelmektedir. Halk hikâyeciliği geleneği içerisinde Doğu Anadolu ve Azerbaycan'ın önemli bir yeri vardır (Alptekin,2016: 43). Âşık Temelî'nin Erzurumlu olması ve çocukluğundan beri söz konusu geleneğin içinde olması onda derin bir gelenek etkisi oluşturmıştır.

Erzurum ve Kars'ta hikâye söylemek ve anlatmak nesilden nesle varoluşunu koruyarak gelenek hâline gelmiştir. Âşıklar, Ramazan geceleri boyunca iftar ve sahur vakti arasında âşık kahvehanelerinde ve köy odalarında hikâyeler anlatıp söylemektedir. Bir gecede sadece hikâyenin bir kısmı anlatılmakta böylece dinleyici meraklandırılmaktadır (Durbilmez,2017: 19-42). Ramazan ayı haricinde Erzurum

düğünlerinde de halk hikâyesi anlatmak önemli bir yere sahiptir. Erzurum düğünleri üç gün sürmektedir. Düğün hazırlığı sebebiyle samanlık temizlenir, yastık ve minderler dizilerek otağ haline getirilir. Kadın ve erkeklerin bulundukları otağlar farklıdır. Erkek otağında elli yaş üstü dinleyiciler otağ başına oturtulur ve eğlence başlar. Gecenin ilk saatlerinde halay çekilir daha sonra âşıklar meydana çıkar ve çalıp söylemeye başlar. Sabaha kadar anlatılan hikâyeler, düğünlerin en can alıcı yeridir. Anlatıcılar dinleyicilerin onu dikkatli bir şekilde dinlemesini ister. Hikâye süresi boyunca otağdan dinleyiciler önemli bir durum hâsıl olmadıkça çıkmazlar. Âşık, jest ve mimiklerini kullanarak dinleyici ile göz temasında bulunarak heyecanlı bir şekilde hikâyesini sabaha kadar anlatır.

Âşık Temelî, ilk hikâyelerini Erzurum'daki usta âşıklardan dinler. Temelî, hikâye anlatma geleneğini Mevlüt İhsanî, Âşık Hasan, Âşık Reyhanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, İlhami Demir'i dinleyerek oluşturur. Bu âşıklardan "Yaralı Mahmut", "*Âşık Garip ile Senem, Ferhat ile Şirin, Arzu ile Kamber, Kerem ile Aslı, Hüseyin ile Senem*" ve "*Köroğlu*"nun yedi kolunu öğrenir. Temelî, ustalarından öğrendiği hikâyeleri sazıyla çeşitli ortamlarda dillendirmektedir. Kültür Bakanlığı aracılığıyla çekim yapılmış ve "*Senem ile Hüseyin, Köroğlu'nun 7 kolu ve Yusuf ile Elif*" hikâyelerini anlatmıştır. Celal Bayar, Ankara, Kafkas, Gazi üniversitelerinde halk hikâyelerini tanıtır sazıyla halk hikâyesi anlatmıştır. Hâlen davetli olduğu çeşitli üniversite ve âşık programlarında hikâye geleneğini sürdürmeye ve icra etmeye devam etmektedir.

Temelî'nin daha önce de zikrettiğimiz gibi "*Yusuf ile Elif*" (Yılmaz,2011: 289-328), *Süleyman ile Şahperi, Kurt Hasan*" adında üç hikâyesi bulunmaktadır. Bu hikâyeleri "*Âşık Yakup Temelî'nin Süleyman ile Şahperi Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme*" (Bor ve Türkan, 2019: 45-104) ve "*Âşık Yakup Temelî'nin Kurt Hasan Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme*" (Bor ve Türkan, 2020: 109- 166) adlı makalelerle daha önceden incelemiş bulunduk. Halk hikâyelerinin genel özelliklerini Âşık Temelî'nin hikâyelerine uyarlayıp şekil ve muhteva yönünden ele almak gerekirse; Temelî'nin verdiği bilgilere göre halk hikâyeleri, halkın yaşadıkları, örfünü, âdetini, kültürünü, tarihini, geleneğini ve göreneğini anlatmaktadır. Temelî'nin halk hikâyeleri "*Var varanın sür sürenin destursuz bağa girenin dayaktandır ölümü derler. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellal pireler haberci iken çekirgeler şarkıcı kargalar türkücü iken kervanlar katar tüccarlar ipek satar iken...*"

veya “Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer kervan iken her iş dengeyinen sular hendeğinen akarken karınca kral cırcır böceği maral iken tilki aslan olmuş kedi çakal iken çekirgeler telgraf çekerken güvercinler postalık yaparmış işte böyle bir zamanda...” şeklinde başlar. Yakup Temelî’nin halk hikâyeleri, nazım ve nesir karışık bir yapıya sahiptir. Nesir kısmında hikâyenin olayı anlatılırken nazım kısmında kahramanların duygu ve düşünceleri dile getirilmektedir. Nazım bölümleri birinci derecedeki kahramanların ağzından seslendirilir. Kahramanlar acılarını, kederlerini, özlemlerini, sevdasını, özlemini sazıyla türkü söyleyerek ifade etmektedir. Hikâyelerin dinleyici yönünden etkin kılınması, türküler aracılığıyla sağlanmaktadır. Ritmik ve melodili bir havada söylenen türküler, dinleyicinin ruhuna hitap eder ve hafızalarda yer edinir. Ayrıca âşık dinleyici ortamına göre türkülerini uzatıp kısaltabilmektedir. Hikâyelerde nesirden nazma geçerken genellikle “Görelim Karaca Yakuphan’a ne söyledi?”, “Görelim ki yayladan eve dönen kızlara Süleyman neler söyler?” gibi kalıplar kullanılır.

Âşık Yakup Temelî’nin halk hikâyeleri yapılan tespitler neticesinde “aşk ve kahramanlık” üzerine kurulmuştur. Kahraman, sevdiğine kavuşmak için mücadele edecek ve mutlu sona ulaşacaktır. Halk hikâyelerini meydana getiren olay ve kişiler, gerçek veya gerçeğe yakındır. “Süleyman ve Şahperi” hikâyesinde Süleyman’ın iş bulmak için köyünden dışarı çıkması, çobanlık yapması, bir ağa kızına âşık olması gerçekliğe uygun durumlardır. Kahramanlar genellikle birbirine ilk görüşte âşık olur. Temelî’nin hikâyelerinin kahramanları toplum tarafından sayılan, sevilen ve öncü olan, iradeli, kendine hâkim, kültürüne bağlı, yüreği pek, gözü kara tiplerdir. Kahramanları, iyi ve dürüst insanı simgeler. Kahramanların çizdiği portre ile Müslümanların olmasını istediği insanı anlatmaya çalışır. Örnek insan modelinde olan kahramanlar, Âşık Temelî’nin gerçeğini ve doğrusunu bir ayna gibi yansıtan tiplerdir. Temelî’nin hikâyelerinde Ali Berat Alptekin’in oluşturduğu tip tasnifini görmek mümkündür. Hikâyede asıl kahramanların dışında; kahramanların yakın çevresi (anne, baba, kardeş), idareciler (padişah, vezir, bey), yardımcı tipler (ak saçlı ihtiyar, bezirgânlar), arabozucu tipler (kocakarı, kara vezir, üvey anne), insan olmayan tipler (at) vardır (Alptekin, 2016: 42). “Süleyman ile Şahperi” hikâyesinde kahramanın yakın çevresine annesi Lutfiye Hanım’ı, babası Ahmet Bey’i, kız kardeşleri Firdevs ile Pembe’yi, idareci tipine ağayı, yardımcı tipe kâhyayı, arabozucu tipe Hasan’ı ve insan olmayan tiplere Süleyman’ın atını örnek verilebilir.

Ayrıca “ağa-kâhya-işçi” rollerinin bulunması kahramanların sosyal mevkileri üzerine olay örgüsü kurulduğunu göstermektedir.

Hikâyede anlatıcı, zamanın akışını “*Günler, aylar, haftalar, seneler; bir gün, biraz sonra, öğle zamanı*” gibi kavramlarla belirtmektedir. “*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesinde Süleyman’ın mahpustan çıkmasının yedi yılı bulması tam bir zaman kavramının olmadığını göstermektedir. Anlatıcı hikâyelerde mekânı “*şirin, tatlı ve küçük bir köy; kasaba; gurbet; uzaklarda*” gibi kavramlarla ifade etmektedir. Köyün, kasabanın ismi olmaması, mekân tasvirini dinleyici muhayyilesine bırakır. Âşık Yakup Temelî’nin hikâyelerinde hâkim/ilahî bakış açısı ve anlatıcısı tipi görülmektedir. Anlatıcı, kahramanların iç dünyasını, aklından geçenleri, duygu ve düşüncelerini de bilir. Hikâyelerin diyalog ve türkölü kısımlarında yer yer kahraman bakış açısı görülmektedir. Yakup Temelî’nin hikâyelerinde en belirgin anlatım tarzları “*tahkiye/anlatma*” ve “*diyalog*”dur. Anlatıcının fikirlerini sunduğu “*açıklama/yorumlama*” anlatım tarzı da görülmektedir.

2. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ’NİN İNCELENMESİ

2.1. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ’NİN OLAY ÖRGÜSÜ

1. Köyün birinde Ahmet ile Lütfiye isminde iki genç yaşar. Bu iki genç birbirlerini çok severler ve bu sevginin sonunda gençler evlenmeye karar verirler.
2. Ahmet ile Lütfiye’nin iki kızı ve bir oğlu olur. Oğullarının adını Süleyman koyarlar.
3. Süleyman on iki yaşına geldiğinde babası Ahmet amansız bir hastalığa yakalanır ve kısa bir süre sonra vefat eder.
4. Süleyman’ın babası vefat ettikten sonra ailenin ekonomik durumu zorlaşır. Artık genç bir delikanlı olan Süleyman’ın çalışması gerekmektedir.
5. Süleyman o yıllarda köye gelen halk âşıklarını dinler. Onları çok sevmesinin sonucunda kendine bir saz edinir ve saz çalmaya başlar.
6. Artık yoksulluk evde iyice hissedilmeye başlar ve Süleyman çalışmak için gurbete çıkmaya karar verir.
7. Annesi ve kardeşleri önce ondan ayrılmaya razı olmazlar. Sonunda

Süleyman, annesi ve kardeşlerini ikna edip helallik aldıktan sonra yola çıkar.

8. Süleyman son kez dönüp köyüne bakar ve alır sazı eline. Akşama doğru kendi ilçelerine gelir bir hana sığınır. Hancıya derdini anlatır. Hancı onun sazı elinde dürüst biri olduğunu görünce ücretsiz misafir eder.
9. Süleyman birkaç gün sonra akşamüstü bir köye gelir. Burada kalacak bir yer arayan Süleyman'ı bir köylü, evinde misafir eder. Süleyman'ın iyi saz çaldığını duyan köy ahalisi akşam onu dinlemeye gelir.
10. Süleyman sırtında sazı, elinde yol azığı tekrar yola revan olur. Yirmi gün sonunda üç şehir geçen Süleyman iyice yorulmuştur ve dinlenmek için yolun ötesinde gördüğü suyun başına gider. Ekmeğini suya banarak karnını doyurur ve oracıkta uykuya dalar.
11. O köyde yaşayan bir ağa vardır, onun da Şahperi adında bir kızı vardır. Şahperi bazen köydeki kızlarla beraber eğlenmek ve piknik yapmak için Süleyman'ın uyuduğu suyun başına gider. Yine böyle bir günde kızlar, suyun yanında uyuyan ve sazı olan bir delikanlı olduğunu görürler ve onu uyandırmaya çalışırlar.
12. O esnada Süleyman, rüyasında güzeller güzeli bir kız görmektedir ve kızların onu uyandırmak için attıkları nohut büyüklüğündeki taşların başına isabet etmesiyle bir anda sıçrayarak uyanır.
13. Süleyman, kısa bir şaşkınlıktan sonra kızların arasında Şahperi'yi görür ve rüyasında gördüğü kıza çok benzediğini fark eder. İlk görüşte birbirlerine âşık olurlar. Şahperi ona nereden geldiğini ve kim olduğunu sorar. Süleyman durumunu anlattıktan sonra Şahperi, babasının çok zengin olduğunu ve onun işçisi olarak bu köyde kalabileceğini söyler.
14. Süleyman ve Şahperi ağanın konağına gelirler ve durumu anlatırlar. Şahperi'nin babası olan Hamit Ağa Süleyman'a konakta iş verir ve kâhyanın odasına yerleştirir. Ertesi gün Süleyman'ın konakta kalacağını öğrenen Şahperi buna çok sevinir ve birbirlerine aşklarını ilan ederler.
15. Şahperi ile aynı konakta büyüyen Hamit Ağa'nın yeğeni Hasan, içten içe Şahperi'yi sevmektedir ve onunla evlenip amcasının mallarına sahip olmak

ister. Bir süre sonra Şahperi ve Süleyman'ın aralarındaki aşkı öğrenir ve bunu hazmedemez.

16. Bir gün Şahperi, annesinin yanına giderek Süleyman'a olan aşkını itiraf eder ve eğer ona varmazsa canına kıyacağını söyler. Annesi ise biricik kızının üzülmeye dayanamaz ve babasıyla konuşacağını söyler.
17. Hasan ve arkadaşları Süleyman'ın kuzuları otlatmaya çıkardığı bir gün ona tuzak kurarlar ve Süleyman'ı yalnız yakalayıp öldüresiye döverler. Ağanın adamları baygın haldeki Süleyman'ı bulup konağa getirirler. Süleyman ayılınca kâhyaya tüm olanları bir bir anlatır.
18. İyi kalpli bir insan olan kâhya Süleyman'ın haline acır ve ona Şahperi'ye kavuşması için elinden geleni yapacağını söyler. Ağayla konuşarak Şahperi'nin ismini vermeden olayların iç yüzünü anlatır.
19. Akşam Hamit Ağa'nın karısı, Hasan ile Süleyman'ın uğruna kavga ettikleri kızın Şahperi olduğunu ve Süleyman ile Şahperi'nin birbirlerini çok sevdiklerini anlatmasının ardından Hamit Ağa kızını Süleyman'a verir ve nişanlanırlar.
20. Süleyman, köyde bıraktığı ailesini yanına almak ister ve köyünün yolunu tutar. Annesine olanları anlatıp oradaki tüm varını yoğunu sattıktan sonra Şahperi'nin köyüne doğru yola çıkarlar.
21. Hasan tüm bu olanları kendine yedirememiş gözünü adeta hırs bürümüştür. Süleyman'ı ortadan kaldırmak ve Şahperi'yi almak için planlar yapmaktadır.
22. Bir gece Hamit Ağa başka bir köye düğüne gider. Hasan bunu fırsat bilip gece yarısı arkadaşlarının yardımıyla Şahperi'nin elini kolunu bağlayıp kaçıtır.
23. Hasan bir atın üstünde, Şahperi diğer diğer atın üstünde dağ bayır geçerek ilerlemektelerken Allah'ın yardımıyla Süleyman ve ailesiyle karşı karşıya gelirler. Süleyman, Hasan'ı yakalayıp bağlar ve Şahperi'yi kurtarır.
24. Hamit Ağa olanları öğrenince Hasan'ı evinden kovar. Bir yıl sonra Süleyman ile Şahperi evlenir ve Şahperi hamile kalır.

25. Aradan biraz zaman geçtikten sonra kâhya, Süleyman'ın annesi Lütfiye ile evlenmeyi düşünür. Önce Hamit Ağa ile sonra da Süleyman ile konuşur. Hamit Ağa'nın hanımı lisan-ı münasiple durumu Lütfiye'ye açıklar ve sonunda nikâhları kıyılır.
26. Şahperi bir kız bebek dünyaya getirir, Kader ismini verirler.
27. Bir süre sonra Hasan yaşadığı yerden sıkılmış köye dönmek istemektedir. Hamit Ağa, gözüne görünmemesi şartıyla kabul eder. Fakat Hasan'ın Süleyman'a olan kini azalmak yerine daha da artmıştır. Bir plan yapar ve Süleyman'ın kız kardeşi Firdevs'i تنها bir yerde yakalayıp mağaraya götürdükten sonra arkadaşlarıyla birlikte Firdevs'e tecavüz eder.
28. Bunu öğrenen Süleyman; kılıcını, okunu ve yayını alarak Hasan'ı aramaya çıkar. Bulduğu anda da onu ve arkadaşlarını öldürerek Hasan'ı at sırtında köye getirir.
29. Firdevs, yaşadıklarına dayanamayıp kendini konağın avlusuna asar.
30. Süleyman'ı tutuklarlar ve idam cezasına çarptırırlar. İdam edilmek için başka bir şehre gönderilen Süleyman'dan 7 yıl haber alınamaz ve artık öldü kabul edilir.
31. Bir tanecik kızıyla dul kalan Şahperi, babası ve kayınvalidesinin de tavsiyesiyle kendisini isteyen bir ağa oğluyla nikâhlanır.
32. Süleyman hapishanede kendisiyle aynı kaderi paylaşan Ali'yle dost olmuştur. Ülkedeki padişah değişimi ile gelen aftan yararlanıp hapisten çıkarlar. Süleyman köyüne döner ve Şahperi'nin evlendiğini öğrenince Ali'nin yanına geri dönmeye karar verir.
33. Şahperi ise konağa ziyarete gelince olanları duymuş ve feryat figan kendini yerlere atmıştır. Evli olması dâhil hiçbir şey umrunda değildir ve Süleyman'ın arkasından gidecektir.
34. Ev ahalisi toplanıp karar verirler. Kâhya, Lütfiye, Şahperi ve Kader Amasya'ya doğru yola çıkarlar.
35. Bir zaman sonra Ali'nin evini bulurlar. Ali, Süleyman'ı çağırmaya gider ve

onu evde kimlerin beklediğinden haber vermez. Şahperi, Süleyman'ı görünce saçlarını önüne atar, sazını söz eder, hasretini dile getirir.

36. Bu sırada Hamit Ağa köyde damadına artık kızının onunla evli kalmak istemediğini ve kızını boşamasını söyler. Boşanan Şahperi, tekrar Süleyman'la evlenir. Hep beraber köyelerine dönerler kaldıkları yerden hayatlarına devam ederler.

2.2. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN KAYNAĞI

Âşıklar halk hikâyesi oluştururken farklı kaynaklardan yararlanmışlardır. Ali Berat Alptekin halk hikâyelerinin kaynaklarını dört başlık altında toplamıştır:

1. Türk kaynağından gelen halk hikâyeleri: Köroğlu, Âşık Garip, vb.

2. Arap, Fars ve Hint kaynağından gelen halk hikâyeleri: Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha, vb.

3. Masal-efsane kaynaklı halk hikâyeleri: Kirmanşah, Latif Şah, Şah İsmail, vb.

4. Âşıkların hayatından kaynaklanan halk hikâyeleri: Kerem ile Aslı, Gurbani ve Peri, Ercişli Emrah ile Selvi Han, vb. (Alptekin, 2016: 54; Bakırcı, 2013: 8). İncelediğimiz halk hikâyesinin kaynağının birinci maddede yer alan Türk kaynağından gelen halk hikâyeleri arasında olduğunu söyleyebiliriz. “*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesi musannıfının Türk olması ve Türk gelenek, göreneklerini yansıtması açısından Türk kaynağından gelen hikâyeleri grubunda yer alması isabetli olacaktır.

2.3. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN MEKÂNI

“*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesinde olayların geçtiği coğrafya gerçek, alışılmış ve yaşanması muhtemel bir coğrafyadır. Hikâye genel olarak Doğu Anadolu bölgesinde geçmektedir. Bu halk hikâyesinde olaylar, Süleyman'ın doğup büyüdüğü Erzurum'un Güzelhisar köyünde başlayıp Şahperi'yle karşılaştığı Kırkgözeler köyünde devam ettikten sonra Amasya'da son bulmaktadır. Hikâyede geçen Erzurum, İstanbul, Amasya gibi yer adlarının tamamen gerçeğe uygun olması dikkat çekmektedir.

2.4. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE ZAMAN KAVRAMI

Hikâyede olaylar belli bir kronolojik zamana göre verilmiştir. Bunun yanında âşık, olayları aktarırken kahramanların durumlarını zamanda sıçramalar yaparak anlatmıştır. Örneğin Âşık: “*Süleyman bu suyun gözenin başında uyuyadursun. Biz o köyde yaşayan ağanın kızından haber verelim.*” diyerek farklı bir zaman diliminden olayları aktarmıştır.

2.5. SÜLEYMAN VE ŞAHPERİ HİKÂYESİNİN KAHRAMANLARI

2.5.1. Ana Kahramanlar (Âşık-Maşuk)

Süleyman: Ahmet ile Lütfiye’nin en büyük evlatlarıdır. Süleyman on iki yaşına geldiğinde babası amansız bir hastalığa yakalanır ve hayatını kaybeder. Bu arada Süleyman da büyümüş çok yakışıklı uzun boylu esmer bir yağız delikanlı olmuştur. Süleyman, köyde işlerinden arta kalan zamanında sazıyla vakit geçirir. Saz çalmayı, türkü söylemeyi çok sevmektedir. Ancak Süleyman, bir âşık değildir. Babasının ölümünden sonra geçinmekte zorlanan ailesine bakmak için gurbete çıkar. Orası senin burası benim derken tam üç şehir geçer ve tam yirmi gündür yoldadır. Yolculuk sırasında dinlenmek için bir pınarın başında uyuyakalır. Rüyasında güzeller güzeli bir kız görür ve uyandığında Şahperiyle karşılaşır, ona âşık olur. Süleyman uzun boylu yakışıklı olması, güzel sesi ve saz çalıp söylemesi ile kızları adeta büyülemiştir. Şahperi, kendinden geçmiş, o da Süleyman’a tutulmuştur. Süleyman namuslu, efendi ve çalışkan bir kişiliğe sahiptir. Bu efendi kişiliği sayesinde ağanın yanında çalışmaya başlar ve Şahperi ile evlenirler.

Şahperi: Hamit Ağa’nın tek kızıdır. Kız, arkadaşlarıyla birlikte köylerindeki “*kız pınarı*” denen yere pikniğe gidip eğlenceli vakit geçirmekten hoşlanır. Bir gün o pınarın başında uyuyan Süleyman’ı görür ve ona âşık olur. Süleyman’ın iş aradığını öğrenince de babasının zengin olduğunu ve isterse onun yanında işe başlayabileceğini söyleyerek onu köylerine davet eder. Daha sonra Süleyman’la evlenirler, Kader adında bir kızları olur. Süleyman’ı çok sever ve ona aşkla bağlıdır. Ancak cinayet işleyip idama mahkûm edilen kocasından uzun yıllar haber alamayınca babası onu başkasıyla evlendirir. Şahperi de kaderine razı gelir. Süleyman’ın yaşadığını öğrenince de dayanamaz ve onun yanına gider.

2.5.2. Yardımcı Kahramanlar

Lütfiye Hanım: Ahmet Bey'in karısıdır. Kocasının amansız hastalığa yakalanıp ölmesiyle Süleyman, Firdevs ve Pembe adlarında üç evladiyla bir başlarına kalırlar. Lütfiye Hanım oğlu Süleyman ile beraber kocasından kalan tarla, çayır, mal ve koyunla uğraşarak geçinmeye çalışır. Oğlu Süleyman'ın ağır işlerde çalışmasına gönlü razı olmaz. Ancak Süleyman da yirmi yaşına gelmiştir ve çalışıp ailesine bakmak ister. Oğlunun gurbete gitme istediğini önce üzüntüyle karşılarsa da sonrasında Süleyman'ı gözyaşlarıyla uğurlar. Süleyman gideli aylar olmuştur, henüz oğlundan bir haber alamamıştır. Gece gündüz Süleyman'a dua eder. Neredeyse bir yıl sonra Süleyman, köyüne annesini ve kız kardeşlerini almaya gelir. Şahperi ile evleneceğini söyler. Lütfiye Hanım yarı gönüllü yarı gönülsüz kabul eder. Evlerini, arazilerini satılığa çıkarıp köyden ayrılırlar. Süleyman ile Şahperi evlendikten sonra Hamit Ağa'nın yanında çalışan Kâhya Lütfiye Hanımla evlenmek ister. Lütfiye Hanım, başta kızlarını evlendirmeden bu işe sıcak bakmaz; ancak çocuklarının itirazları neticesinde Kâhya ile evlenir.

Ahmet Bey: Lütfiye Hanım'ın ilk kocası, çocuklarının babasıdır. Ne var ki Ahmet, amansız bir hastalığa yakalanarak genç yaşta vefat eder.

Kâhya: Hamit Ağa'nın hizmetini yapan yaşlı bir adamdır. Kâhya, ağanın her işine koşar, konağın her işini halleder. Adeta aileden biridir. Kâhya, evlenmiş ancak çocuğu hiç olmamış, hanımı vefat etmiş, bekâr ama yüreği insan sevgisiyle dolu iyilik yapmayı çok seven birisidir. Kâhya, köylerine gelen Süleyman'ı çok sever. Ağa'nın ona iş verip vermemesi için Kâhya'nın fikrini alır. Kâhya da Süleyman'ı över ve köyde kalmasını sağlar. Kâhya, artık yaşlanmıştır. Ona yardımcı olması için Süleyman'ı işe alırlar. Kâhya, Süleyman ile Şahperi'nin aşklarını öğrenen ilk kişidir. Onların kavuşmaları için elinden geleni yapar. Çünkü Kâhya da gençken bir güzele âşık olmuştur; fakat kavuşamamıştır. Kâhya, Hamit ağayla konuşur Süleyman ile Şahperi'nin birbirlerini seviklerini dolayı da olsa anlatmaya çalışır.

Hamit Ağa: Şahperi'nin babasıdır. Hatice Hanımla evlidir. Şahperi'den başka çocukları yoktur. Hamit Ağa köyün zenginlerindendir, yanında çalıştırdığı adamları vardır. Ayrıca yeğeni Hasan'ı yanına evlatlık almıştır. Hamit Ağa'nın çok merhametli bir yüreği vardır. Sevgi dolu, iyilik ve misafir sever, yedirip içiren, eli bol, oldukça cömert, dürüst, adaletli bir insandır. İş arayan ve yolu köylerine düşen

Süleyman'a da konaklarında iş verir. Ağa, kızı Şahperi'yi Hasanla evlendirmeyi düşünmektedir. Ancak kızının başka bir sevdiği olduğunu Kâhya'dan öğrenir. Kızım kimi isterse ona veririm, diye düşünür. Hanımından kızının Süleyman'ı sevdiğini öğrenir. Hem Şahperi ve Süleyman hem de Hasan ile konuşarak durumu anlar ve kızını Süleyman'a verir, Hasan'a da onu köyden başka kızla evlendireceğini ve kendisine mal mülk vereceğini söyler. Hamit Ağa, Süleyman'ı arkadaşlarıyla öldüresiye döven ve kızı Şahperi'yi kaçıran Hasan'ı merhametli olduğundan affetmiştir ve konaktan uzaklaştırmıştır.

Hatice Hanım: Hamit Ağa'nın karısıdır. Kızı Şahperi için çok endişelenir. Onun gözyaşlarına dayanamaz ve Süleyman'a olan aşkını kocasına anlatır.

Hasan: Hamit Ağa'nın yanına evlatlık olarak aldığı yeğenidir. Kاپrisli, sinirli bencil bir insandır. Hasan, içten içe Şahperi'ye yanıktır. Şahperi'nin bundan haberi yoktur. Şahperi ile Hasan aynı evde büyümüşlerdir. Hasan'ı bir kardeş olarak görmektedir. Hasan ise kendi kendine *“Ben Şahperi'yi alırım. Nasıl olsa amcamın oğlu yok. Mal mülkte hep bana kalır.”* demektedir. Hasan, Süleyman'ın Şahperi'yi sevdiğini duyar ve Süleyman'a düşman kesilir. Hasan, Süleyman'ın kuzuları otlatmaya çıktığı bir gün yanına arkadaşlarını da alarak onu öldüresiye döver. Bu olay, Hamit Ağa'nın kulağına gider ve her şey açığa çıkar. Şahperi de annesi Hatice Hanım da Hasan'ı istemezler. Hasan'ın içine bir hançer saplanmıştı. Hasan'ın Süleyman'a olan kını on kat daha artmıştı. Hasan Süleyman'dan kurtulmanın yollarını aramaktadır. Kendi kafasından çeşitli planlar yapmaktadır. Süleyman ailesini getirmeye köyüne gitmiştir. Ağanın da köyde olmadığı bir gece Hasan, Şahperi'yi kaçıır. Bu sırada yolda olan Süleyman, Hasan ve Şahperi'yi görür ve Hasan'ın elini ayağını bağlayarak atının üzerine atar, köye getirir. Ağa, Hasan'ı mahzene attırır. Hasan, Ağa'ya yalvarır, onu affetmesini ister. Ağa, onun mahzun hâlini görünce acıyarak elini ayağını çözdürür ve köyü terk etmesi şartıyla serbest bırakır. Hasan, sekiz ay boyunca köye uğramaz. Hasan, yaban ellerde yapamaz ve babasının da araya girmesiyle ağa köye girmesine izin verir ama etrafında dolanmasını istemez. Bu süre zarfında Süleyman ile Şahperi evlenmişlerdir. Hasan bu sefer gözünü Süleyman'ın kız kardeşi Firdevs'e diker. Hasan'ın Süleyman'a olan kını hiç geçmemiştir; hatta kını artmıştır. Hasan, bu kötü emelini gerçekleştirmek için yine planlar hazırlamaya başlar. Hasan yine kendisi gibi soysuz arkadaşlarını ayarlar. Firdevs'i dışarda tek başına gördükleri bir gün onu kaçıırarak tecavüz ederler.

Olanları duyan Süleyman, kılıcını alarak Hasan'ı ve arkadaşlarını öldürür. Firdevs, başına gelenlerden dolayı bu utançla yaşayamaz ve canına kıyar. Süleyman da dört kişinin canına kıydığı için idama mahkûm edilir.

Ali: Süleyman'ın hapishaneden arkadaşıdır. Anne, babası ve üç kardeşiyle Amasya'nın bir köyünde yaşarlar. Köyün ağasının oğlunu, kardeşinin namusuna göz koyduğu için öldürür ve otuz yıl hapis cezası alır. Süleyman ile birlikte o da afla serbest bırakılır. Ali ile Süleyman kardeş gibi olmuşlardır. Süleyman'ın gidecek yeri olmadığını bildiği için onu köyüne davet eder ve bir süre onu evinde misafir eder. Süleyman'ın köyüne dönmesi için ona para ve at verir. Süleyman, köyünde olanları öğrenip de orada kalamayacağını anlayınca tekrar Ali'nin yanına döner. Süleyman kendisine bir iş ve ev bulması için ondan yardım ister. Bu arada Şahperi Süleyman'ın peşinden Kâhya ve Lütfiye Hanımla beraber Ali'nin köyüne gelirler. Ali'yi bulup olan biteni, neden geldiklerini anlatırlar. Ali ve ailesinden Süleyman'ın yerini sorarlar. Ali de Süleyman'ı ikna eder, onu evlerine getirir ve Şahperi ile buluşturur. Ardından da imam gelir ve orada Şahperi ile Süleyman'ın nikâhlarını kıyar.

2.5.3. Diğer Kahramanlar

Firdevs: Ahmet Bey ile Lütfiye Hanım'ın ikinci çocuklarıdır. Süleyman'a kinlenen Hasan ve arkadaşları tarafından kaçırılıp tecavüze uğrar. Firdevs bu utançla yaşayamaz ve kendini asarak intihar eder.

Pembe: Süleyman'ın en küçük kız kardeşidir. Süleyman'ın tüm aileyi Hamit Ağa'nın köyüne götürmesiyle tüm hayatları değişir. Süleyman, hapishaneye düştükten sonra Pempe'ye köyden dünür gelir. Pembe'yi Hamit Ağa'dan isterler. Ağa, dürüst, çalışkan damat adayına Pempe'yi verir. Birkaç ay nişanlılık döneminden sonra düğünleri olur. Süleyman'ın hapis yattığı dönemde iki yeğeni olur. Erkek olanın adını Süleyman, kızın adını Firdevs koyarlar.

Kader: Süleyman ile Şahperi'nin kızlarıdır. Babası idama mahkûm edildiğinde çok küçüktür. Kader'e babasının öldüğü söylenir. Süleyman, hapishaneden çıkıp köye döndüğünde ilk olarak kızı Kader ile karşılaşır. Ondan köyde olup biten her şeyi öğrenir. Kader, babasının yaşadığını öğrenince annesine, dede ve ninesine kızar, onları yalancılıkla suçlar. Babası döndüğü için çok mutlu olur ve ona sarılıp kucaklaşır.

Gülçiçek: Şahperi'nin beraber kızlar pınarına gidip piknik yaptığı arkadaşlarından biridir. Pınarın başında yatan Süleyman'ı gördüğünde onu uyandırmak için yerden aldığı nohut büyüklüğündeki taşları üzerine atar ve Süleyman'ı uyandırır.

Hancı: Süleyman'ın gurbete çıktıktan sonra gece konaklamak için girdiği handa tanıştığı yaşlı bir adamdır. Hancı, Süleyman'a nerden gelip nereye gittiğini sorar. Hancı, Süleyman'ın Güzelcehisar köyünden olduğunu duyunca babasını sorar. Babasını tanıdığını söyleyen hancı, Süleyman'ı o gece handa misafir eder. Hancı, sabah borcunu ödeyip yola çıkmak isteyen Süleyman'dan para almaz, dönüşte parayla dönerse alacağını söyler. Süleyman, köyüne dönüp ailesini aldıktan sonra da aynı yol üzerindeyken tekrar hancının yanına uğrar, bir gece daha orada kalır. Hancı, Süleyman'ı görür görmez tanır, Süleyman ile hancı sohbete başlarlar ve Süleyman olan biteni, ailesiyle sevdiği kızın köyüne gittiğini anlatır. Sabah olunca Süleyman, hancıyla helalleşir ve ailesini de alarak yola koyulurlar.

Kadı Efendi: Kardeşi Firdevs'in namusunu kirleten ve intihar etmesine sebep olan Hasan ve üç arkadaşını öldüren Süleyman, zindana atılır. Mahkeme günü geldiğinde Kadı Efendi Süleyman'ı dinler ve ona şahitlik edecek kişileri sorar. Ağa, kendisinin Süleyman'a şahitlik edeceğini söyler. Ağa ve Kâhya, Süleyman'a şahitlik ederken, mahkemeye Hasan'ın babası ve diğerlerinin aileleri de gelir. Kadı, herkesi dinler ve Süleyman'a idam cezası verir ve infazın başka bir şehirde olacağını söyleyerek celseyi kapatır.

Ali'nin anne ve babası: Amasya'nın bir köyünde yaşarlar. Ali dışında üç çocukları vardır. Ali'nin ailesi oğullarının hapisshaneden çıkması üzerine kurban kesip hayır yaparlar, yemek verirler. Ali yanında Süleyman'ı da getirir ve onu da üç gün boyunca paşalar gibi ağırlandır. Süleyman, köyüne gidip tekrar döndükten sonra olan biteni Ali ve ailesine anlatır, onlar da Süleyman'ı gözyaşlarıyla dinlerler. Ali'nin kardeşleri, annesi, babası hep bir elden Süleyman'a bir ev bakarlar, bulurlar. Evi kendi çapında dayar döşerler. Süleyman'ın artık kalabileceği bir evi vardır. Ali, Süleyman'a çok güzel bir iş de ayarlar. Şahperi, Kâhya ve Lütfiye Hanımla birlikte Ali'nin evini bulup geldiklerinde Ali'nin anne ve babası onları içeri buyur edip ağırlandır. Ali, bunun üzerine Süleyman'ın yanına giderek bir bahaneyle onu da evlerine yemeğe davet eder. Böylece Süleyman ile Şahperi, Ali ve ailesinin yanında

tekrar kavuşmuş olur.

Hasan'ın üç arkadaşı: Süleyman'a düşman olan Hasan arkadaşlarını da yanına alarak çobanlık yapan Süleyman'ı öldüresiye döver. Yine Hasan, Süleyman'ın kız kardeşi Firdevs'i kaçırdığında da yanında arkadaşları vardır. Hasan, Firdevs'e tecavüz eder, sonrasında kendi gibi soysuz üç arkadaşı da Firdevs'e tecavüz eder. Bu olayı duyan ve çılgına dönen Süleyman hem Hasan'ın hem de arkadaşlarının canlarını alır.

2.6. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NİN EPİZOT TAHLİLİ

2.6.1. Kahramanın ailesi ve doğumu

Bir köyde yaşayan Ahmet ile Lütfiye birbirlerini severler ve ailelerin de uygun görmesiyle evlenirler. Kısa süre sonra bir erkek çocukları olur. Halk hikâyelerinin genelinde görülen çocuksuzluk motifine bu hikâyede rastlanmamıştır.

2.6.2. Kahramana ad verilmesi ve eğitimi

Ahmet ile Lütfiye, doğan oğullarına Süleyman adını verirler. Lakin ad seçiminde ve ad vermede olağanüstü bir motife rastlanmamıştır.

2.6.3. Kahramanın gurbete çıkması

Süleyman on iki yaşlarına geldiğinde babası, amansız bir hastalığa yakalanır ve bir süre sonra vefat eder. Lütfiye üç çocuğu ile bir başına kalır. Ailenin ekonomik durumu giderek kötüleşince ve başka çare kalmayınca Süleyman çalışmak için gurbete çıkmaya karar verir. Burada öne çıkan husus, çoğu halk hikâyelerinde görülen kahramanın âşık olduğu kızı aramak için gurbete çıkmasının söz konusu olmamasıdır.

2.6.4. Kahramanın âşık olması

Süleyman, babası vefat ettikten sonra iş aramaya başlar. Fakat annesi ağır işlerde çalışmasına razı olmaz. Süleyman ise o yıllarda köye gelen halk âşıklarını dinler, onları çok sevmektedir, Süleyman'ın da sesi çok güzeldir. Kendine bir saz edinir. Fırsat buldukça boş zamanlarında sazıyla uğraşır. Nitekim de Süleyman kısa sürede sazı çok iyi çalmaya başlar hatta köydeki arkadaşları zaman zaman Süleyman'la bir araya gelerek beraberce bol bol sazlı sözlü muhabbet ederler.

Kendi ilgi ve isteğiyle âşık olan kahraman, âşık olacağı kızı öncesinde rüyasında görmüştür fakat bade içmemiştir. Âşık olma şekillerinden biri olan “*bade içme*” unsuruna bu hikâyede rastlanmamıştır.

2.6.5. Kahramanın sevgili ile karşılaşması

Annesine ve kız kardeşlerine bakabilmek için gurbet yoluna düşen Süleyman birkaç gün sonra bir köyün yakınlarındaki suyun başına gelir. Dinlenmek için uzanır ve uykuya dalar. O köyün genç kızları da eğlenmek için oraya gelmiştir. Aralarında köy ağasının güzeller güzeli kızı Şahperi de vardır. Şahperi aynı zamanda o sırada uykuda olan Süleyman’ın rüyasında gördüğü kızdır. Süleyman öyle tatlı bir uykuya dalmıştır ki o anda rüyasında gördüğü kızdan daha güzeline rastlamamıştır. Bu peri kızı ve yanındaki üç cariyesi Süleyman ile sohbet etmektedirler.

Kızlar Süleyman’ı uyandırmak için türlü yollar denerler. Nihayet Süleyman uyanıp Şahperi’yi görünce onun rüyasındaki kız olduğunu fark eder ve o anda âşık olur. Şahperi de Süleyman’a kayıtsız kalamaz. Bu epizotun diğer halk hikâyelerindeki farklarından biri, kahramanın gurbete çıkmadan önce değil, gurbete çıktıktan sonra âşık olmasıdır. Diğer bir ayırıcı unsur ise kahramanın âşık olduğu kızı rüyasında görmesinin yanında “*ilk görüşte âşık olma*” şekline de rastlanmış olunmasıdır.

2.6.6. Kahramanın sevgiliyi elde etme mücadelesi

Süleyman ile Şahperi evlenmek ister. Hamit Ağa ise kızını, yeğeni Hasan’a vermeyi düşünmektedir. Hamit Ağa’nın kâhyası iki sevgilinin kavuşması için hiçbir yardımı esirgemez ve Hamit Ağa ile konuştuktan sonra evlenmelerine müsaade verilir. Fakat ağanın büyüttüğü yeğeni Hasan da Şahperi ile evlenmek istemektedir. Bunun için ise her yolu denemekten gocunmaz. Nikâh kıyılmadan önce Hasan, arkadaşlarını toplar ve Süleyman öldüresiye dövülür. Hasan öfkesini sindiremez ve Süleyman’ın ailesini getirmek için köyden ayrıldığı bir gecede Şahperi’yi kaçıtır. Fakat dönüş yolunda olan Süleyman Şahperi’yi kurtarır ve nihayet evlenirler.

2.6.7. Kahramanın tutsaklığı

Yaptıklarından dolayı konaktan ve köyden kovulan Hasan hâlâ intikam peşindedir. Bunun için Süleyman’ın kız kardeşlerinden birine arkadaşlarıyla beraber tecavüz eder. Olanları öğrenen Süleyman kendine hâkim olamaz ve hepsini öldürür.

Hakkında idam kararı verilen Süleyman'ı idam edilmesi için Amasya'ya gönderirler. Yedi sene orada idamın gerçekleşmesini bekler. Bu arada kader ortaklarına saz çalmaya ve söylemeye devam eder. Orada Ali adında biriyle tanışır, onunla dost olur. Nihayetinde padişah değişikliğinden faydalanıp tahliye olurlar.

2.6.8. Kahramanın sevgiliye kavuşması

Kavuşmak için türlü badireler atlatan âşıkların arasına bu defa da ölüm girmiştir. Süleyman'dan hiç haber alamayan Şahperi artık onun öldüğünü kabullenmiş ve babasının ısrarıyla başka biriyle evlenmiştir. Hapisten çıkan Süleyman ise bir an önce sevdiği kadını ve kızını görmek için yollara düşer. Oraya vardığında ise öğrendikleriyle şaşkına döner. Artık o köyde yapacak bir şeyi kalmadığının farkına vararak Amasya'da olan Ali'nin yanına gitmeye karar verir. Fakat Süleyman'ın hâlâ yaşadığını öğrenen Şahperi, eşini terk eder ve Süleyman'ın peşine düşer. İki âşık karşılaşır, birbirlerine hasretlerini dile dökerler.

2.6.9. Kahramanın memleketine dönüşü

Hikâyede kahramanın kendi memleketine dönüşü hususuna rastlanmamıştır. Fakat Amasya'da olan Süleyman'ın Şahperi'ye kavuşması üzerine Hamit Ağa'nın konağına yani Şahperi'nin köyüne dönmeleri, bir memlekete dönüş epizodu olarak ele alınabilir.

2.6.10. Sonuç

Süleyman ile Şahperi hasret giderdikten sonra oracıkta tekrar nikâhları kıyılır. Birkaç gün Ali'ye misafir olduktan sonra köylerine dönerler. Konak, sevinç gözyaşlarıyla dolup taşar. Âşıklar eski mutlu günlerine geri dönerler.

2.7.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE YER ALAN ŞİİRLERİN TAHLİLİ

Fikret Türkmen *“Türkülü hikâyelerde, heyecan ve duygunun yoğunlaştığı kısımlar ile karşılıklı söyleşmeler şiirle olur. Bu şiirlerin hemen hepsi konuyla ilgilidir. Ancak metinden ayrılırsa ayrı bir şiir olarak da okunabilir. Hatta şiirlerden ayrılan nesir kısımlarda konuların akışı yönünden hiçbir eksiklik hissedilmez.”* (1983, 101) demektedir.

Hikâyede 18 şiire yer verilmiştir. Bu şiirlerin ikisi Süleyman ile Şahperi'nin karşılıklı olarak söylediği şiirlerdir. Diğer şiirlerin geneli ana kahramanlar Süleyman

ve Şahperi'nin tek olarak söylediği şiirlerdir. Bunun dışında yardımcı kahramanlardan Lütfiye Hanım'ın da söylediği bir şiir bulunmaktadır. Hikâyede kullanılan şiirlerin tamamının 8'li ve 11'li hece ölçüsüyle ve koşma tarzında kafiye şemasıyla oluşturulduğu tespit edilmiştir.

2.7.1. Tek kişi etrafında söylenen şiirler:

Hikâyenin ilk şiiri Süleyman ağzından verilmiştir. Şiir üç dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Süleyman, ayrılık vakti geldiğinde sazı eline alıp bu şiiri annesine söyler. Süleyman bu şiirle annesinden helallik ister ve ailesiyle vedalaşır.

Hikâyede karşımıza çıkan ikinci şiir de yine Süleyman ağzından verilir. Bu şiir de üç dörtlükten oluşur ve 8'li hece ölçüsüyle 4+4 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/cccb/dddb* şeklindedir. Süleyman, köyünden ayrılacağı sırada uzaktan köyüne bakar ve sazını çıkarıp söz konusu şiiri söyler.

Süleyman, üçüncü şiiri Şahperi ile ilk karşılaşmaları sırasında söyler. Bu şiir üç dörtlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Süleyman, bu şiirle pınarın başında karşılaştıkları Şahperi ve kız arkadaşlarının sorularını yanıtlar. Bu şiirde Süleyman, Erzurum'dan geldiğini, gurbete çıktığını ve yolda dinlenmek için pınarın başında uyuyakaldığını söyler.

Süleyman dördüncü şiirini kuzuları otlatmaya çıktığında, Şahperi'nin yanına geldiğini görünce söyler. Bu şiir de üç dörtlük halinde 8'li hece ölçüsüyle ve 4+4 duraklı şekilde söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Burada Süleyman sevdiğinin gelişine, güzelliğine, boyuna posuna övgüler sıralamıştır.

Bir sonraki şiirinde ise Süleyman sevdiğinin yanından gidişine şiir söylemiştir. Bu şiir de üç dörtlükten oluşur ve 8'li hece ölçüsüyle 4+4 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Süleyman bu şiirle yayladan eve dönen sevdiğine olan aşkını açıkça itiraf eder.

Hikâyedeki altıncı şiir de yine Süleyman'ın söylediği şiirdir. Bu şiir üç dörtlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Bu şiirle Süleyman,

Şahperi'ye olan aşkını, gözyaşlarıyla Kâhya'ya anlatır. Kâhya bu dörtlükleri dinleyince neyin ne olduğunu anlar.

Lütfiye Hanım köyünden ayrılırken son bir kez köyüne bakar ve bir şiir söyler. Şiir üç dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Lütfiye Hanım söylediği bu şiirle adeta köyüne ağıt yakar ve oradan ayrılmasının yarattığı üzüntüyü ağlayarak dile getirir.

Hikâyede Şahperi'nin tek başına söylediği dört şiir vardır. İlkinin Hasan'ın kendisini kaçırdığı zaman söylemiştir. Bu şiir üç dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Bu şiirle Şahperi yalvarmalarına, feryatlarına duyarsız kalan Hasan'dan onu kurtarması için Allah'a sığınır, ondan medet umar.

Şahperi diğer şiirini Süleyman'ın idama mahkûm edilmesinden sonra, babasının isteği üzerine başkasıyla evlendirildiğinde söylemiştir. Bu şiir üç dörtlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Başka bir köye gelin gidecek olan Şahperi köyünden ve kızı Kader'den ayrılacağı için çok üzülmemektedir. Şahperi bu şiirle köyden ayrılırken dağlara, taşlara, akan sulara bakarak ağlar ve kaderine razı olur.

Hikâyenin bir sonraki şiiri ise Süleyman'ın yıllar sonra kızını gördüğünde ona söylediği şiirdir. Bu şiir de üç dörtlükten oluşur ve 8'li hece ölçüsüyle 4+4 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Köyüne döndüğünde ilk olarak kızı Kader'i gören Süleyman köyde olan biten her şeyi kızından öğrenir ve ağlayarak kızına sarılır. Ona bu şiirle babası olduğunu söyler.

Süleyman artık köyde duramayacağını anlar ve tekrar yola koyulmaya hazırlanır. Bu sırada olan biteni gören annesi Firdevs Hanım oğlunun hâlini görüp endişelenir. Süleyman burada da annesine bir şiir söyler. Bu şiir üç dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Şiirde Süleyman buralarda duramayacağını, kızı Kader'i anasına emanet bıraktığını söyler ve ana oğul ağlaşırlar.

Süleyman köyden ayrılırken bir şiir de kızı Kader'e söyler. Şiir üç dördlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Süleyman, kızına yine geleceğini, gurbet ele gitmesi gerektiğini söyler. Ayrıca kızını emanet bıraktığı anasından da helallik isteyip yola koyulur.

Şahperi'nin tek olarak söylediği üçüncü şiir Süleyman'ın köye gelip gittiğini öğrendikten sonra söylediği şiirdir. Bu şiir dört dördlükten oluşur ve 8'li hece ölçüsüyle 4+4 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb/ eeeb* şeklindedir. Süleyman'ın yaşadığını ve tekrar köye döndüğünü öğrenen Şahperi feryat eder, saçını başını yolmaya başlar. Şahperi hem ağlar hem de Süleyman'a bu şiiri söyler; onu öldü bildiğini anlatır.

Şahperi'nin başkasıyla evlendiğini öğrenen ve köyde duramayan Süleyman Ali'nin yanına döner. Köyde olan biteni bir şiirle Ali'ye anlatır. Bu şiir üç dördlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Ali'ye köyüne gittiğini, kızını görüp bağrına bastığını, ondan Şahperi'yi sorduğunu söyler. Sevdiğinin yâd ellere gittiğini, başkasının helali olduğunu anlatır.

Hikâyede Süleyman'ın en son söylediği şiir kızına hasretle yazdığı mektubun içindeki şiirdir. Bu şiir, üç dördlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Bu şiirinde kızına neler yaşadığını ve hissettiklerini anlatır. Senelerce gurbette kaldığını, kendi eliyle kurduğu yuvasını yıktığını söyler.

Hikâyenin son şiiri de aynı zamanda Şahperi'nin tek başına söylediği dördüncü şiirdir. Bu şiir üç dördlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Şahperi bu şiiri Süleyman'ın peşinden Ali'nin köyüne geldiğinde Süleyman'la karşılaştığında söyler. Şahperi Süleyman'ı ölü bildiğini, hâlâ gönlündekinin o olduğunu, isterse canını uğruna feda edeceğini ağlayarak dile getirir.

2.7.2. Karşılıklı söylenen şiirler:

Umay Günay'a göre *“Diyalog insanlık tarihi kadar eski olmalıdır. İnsanlar birbiriyle anlaşabilmek ve duygularını birbirlerine aktarabilmek için*

konusmaktadırlar. Duygular günlük konuşma dili ile anlatılamadığı için edebiyat, müzik, resim gibi güzel sanatlar doğmuştur.” demektedir (1999, 26). Hikâyede Süleyman ile Şahperi arasında diyalog şeklinde olan iki şiir bulunmaktadır. Süleyman Şahperi ile nişanlandıktan sonra Hamit Ağa'dan izin alarak köyüne gidip ailesini yanına almaya karar verir. Bu ayrılığa çok üzülen Şahperi Süleyman'a ilk şiiri söyler. Şiir üç dördlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Şahperi bu şiirle ayrılık yüzünden çektiği üzüntüyü anlatır, onun başına bir iş gelmesinden, başka bir güzele gönlünü kaptırmasından duyduğu endişeyi ağlayarak dile getirir.

Şahperi'nin bu şiirine karşılık Süleyman da dayanamayıp cevap verir. Bu şiir üç dördlükten oluşur ve 11'li hece ölçüsüyle 6+5 duraklı olarak söylenmiştir. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Süleyman söylediği şiirle sevdiğinin onu beklemesini tembihler, Allah'tan bir mani çıkmazsa geri döneceğine dair söz verir.

2.8. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ'NDE YER ALAN KALIPLAŞMIŞ (FORMEL) İFADELER

İncelediğimiz halk hikâyesinde giriş, geçiş ve bitiş formellerine rastlanmaktadır.

a. Giriş Formeli

Var varanın sür sürenin destursuz bağa girenin dayaktandır ölümü derler. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellal pireler haberci iken çekirgeler şarkıcı kargalar türkücü iken kervanlar katar tüccarlar ipek satar iken köyün birinde Ahmet ile Lütfiye isminde iki genç yaşarmış.

b. Geçiş Formelleri

1. Bir olaydan/şahıstan başka bir olaya/şâhısa geçmek için kullanılan formeller

Süleyman bu suyun gözenin başında uyuyadursun. Biz o köyde yaşayan ağanın kızından haber verelim.

Gelelim Hasan'a... Hasan Süleyman'ın kuzuları otlattığını öğrenince adeta bayram etmiştir.

Biz bunları böylece burada uyur bırakalım sözü Süleyman'ın annesinden ve kardeşlerinden haber verelim.

Evet biz geri Süleyman'a dönelim.

Evet Süleyman ile annesi ve kardeşleri yola devam ede dursun biz haberi Hasan'dan verelim.

Biz haberi Süleyman'dan verelim...

Bunlar gele dursunlar biz haberi Şahperi'nin annesinden babasından verelim...

Bunlar feryat figan ede dursunlar biz Süleyman'dan haber verelim...

Bunlar evlene dursunlar biz haberi Hasan'dan verelim...

Biz bunları burada mutlu bir şekilde bırakalım sözü Hasan'a getirelim.

Süleyman köye gele dursun biz haberi Firdevs'ten verelim.

Şimdi Şahperi gidedursun. Biz geri köye dönelim.

Bunlar da bu köyde dura dursun biz şimdi de haberi Süleyman'dan verelim.

Süleyman gide dursun biz haberi Şahperi'den verelim.

Şimdi kâhya araya dursun, biz haberi Süleyman'dan verelim.

Çoğu gün bazen ağlayarak bazen düşünerek geçerken, biz şimdi de haberi kâhyadan verelim.

İmam efendi gele dursun biz tekrar köye ağaya dönelim.

2. Uzun zamanı kısaca ifade etmek için kullanılan formeller

Böylece hayatları akıp gitmektedir. Süleyman ve kardeşleri hızla büyümektedirler.

Günler haftaları, haftalar ayları, aylar yılları kovalamaktadır.

Böylece günler geçip giderken Lütfiye Hanım da iyice yoksullaşmış Ahmet'ten kalan elinde avucunda ne varsa tükenmiştir.

Günler haftaları haftalar ayları takip etmektedir.

Günler haftalar aylar böylece su gibi akıp gitmektedir.

Günler böyle geçerken aradan tam bir ay geçer.

Şura senin bura benim derken ev yaklâşık iki ayda tamamlanır.

Günler, haftaları; haftalar, ayları; aylar, yılları takip eder.

Ora senin bura benim derken günlerden bir gün Amasya 'ya gelirler.

Yine ora senin bura benim kona göçe, yiye içe günlerden bir gün kendi köylerine gelirler.

c. Benzer durumda kullanılan formeller

1. İki varlığın karşılıklı konuşmaları

Hancı “Evladım nerden gelir nereye gidersin?” der.

Ziya amca “Ee evlat nerden gelir nereye gidersin?” der. Süleyman ise yine olayları olduğu gibi ziya amcaya anlatır.

Ziya amca “Tabi evlat müsaade senin yolcu yolunda gerektir.” der.

Şahperi sorularını peşpeşe sıralar. “Sen âşık mısın? Nerelisin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun? İsmi ne?” der.

2. Bir varlığın tasviri

El bilmez dağ bayır bilmez şimdi tek başına kalakalmıştır.

Ama Süleyman'da artık yirmi yaşına yaklaşmış aslanlar gibi bir delikanlı olmuş gözü kara yüreği pek biri olmuştur.

Süleyman sırtında sazi, elinde yol azığı devam eder.

Süleyman Şahperi'ye hani derler ya kısa kabırgadan vurulmuş işte öyle Şahperi'ye vurulmuştur.

Bu sözler hani derler ya söyleme sırrını dostuna dostun söyler dostuna misali bu sözler Hasan'ın kulağına gitmiştir.

Hemen hemen ikisi de evlenecek çağdaydılar.

3. Kaynak şahsın söylediği formel sözler

Süleyman'ın hayalleri çok farklıdır ama kader başa neler getirir onu kimse bilemez.

4. Dinleyicinin dikkatini çekmek için kullanılan formeller

Şahperi bu sözleri duyunca kendinden geçer daha önce kimse bana bu sözleri söylememişti diyerek adeta ayakları yerden kesilir. Yüzü kızarır. Şahperi sanki sıtma olmuş gibi titrer.

Kâhya “Şöyle derlermiş büyükler evlat.” der. “Sev seni seveni, kapında kul olsa. Sevme seni sevmeyeni Mısır’a sultan olsa” derler.

d. Bitiş Formelleri

Bu hikâye de böylece tatlıya bağlanır. Allah cümle ayrılanları kavuştursun, kötülere fırsat vermesin, diyor. Âmin dileyerek böylece hikâyeyi sonlandırıyoruz. Bunlar erer muradına biz çıkalım kerametine. Dinleyenlere okuyanlara saygı selamlar.

2.9. SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİNDE DİL VE ANLATIM

Yerel ağza ait sözcüklerin bulunmadığı Süleyman ile Şahperi hikâyesinde dil, oldukça yalın ve akıcıdır. Âşığın halk hikâyelerine özgü kalıp ifadelerle fazla yer vermemesine karşın farklı metotlarla hikâyeyi boyutlandığı görülmüştür. Âşık anlatımında; kıyaslamalara, kişileştirmelere, betimlemelere ve mekânlar arası geçişlere başvurarak dinamizmi yakalama yoluna gitmiştir. Konunun daha açıklayıcı olması hasebiyle bahsi geçen unsurları örneklendirmek yerinde olacaktır.

Hikâyenin vücuda geldiği zamanın şartlarını daha anlaşılır kılmak için dönemsel farklılıklara yer verilerek kıyaslama yapıldığı görülür.

“Eh dünyanın o zamanki hali at yok araba yok şehir uzak kimse hekim tabip pek bilmez.”

“O zaman uçak yok otobüs yok tren yok her şey ya at sırtında ya da yayan olarak gidilir.”

“Öyle şimdiki gibi mobilya yoktur. Çamaşır makinesi, buzdolabı gibi eşyalar henüz icat edilmemiştir.”

Âşık tarafından söz konusu durumun ehemmiyetini gösterebilmek adına yer yer cansız varlıklara duygu yükleyerek veyahut onları konuşturarak kişileştirmeye başvurulduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

“Süleyman köyüne iyice bakar. Köyün dağları taşları ovaları ağaçları sanki Süleyman’a göz kırpar. ‘Gitme gitme! Sen köyünü bırakıp nereye gidiyorsun bu köy senin köyün’ derler.”

Hikâyede, zaman zaman mekânlar hakkında ayrıntılı bilgi verilerek betimleme yapıldığı görülmektedir. Bunun sebebinin söz konusu mekânın o esnada önemli bir unsur teşkil ederek ön plana çıkarılması gerektiği ve mekânın olayla bağlantısını gösterebilmek olduğu düşünülebilir.

“Gün ikindidir yolun az ötesinde bir su gözesi vardır. Her taraf yeşillikler içerisinde her yer çayır çimen kuşlar öter. O yerden kaynayan suyun gözenin etrafında ağaçlar vardır.”

Hikâyede aynı zamanda farklı mekânlarda yaşanan olaylar mevcuttur. Âşık Yakup Temelî bu durumlarda mekânlar arası ani sıçrayışlar yerine dinleyicilerini “...haber verelim.” kalıp ifadesiyle haberdar ederek anlatımına devam eder.

“Süleyman bu suyun gözenin başında uyuyadursun. Biz o köyde yaşayan ağanın kızından haber verelim.”

“Biz bunları böylece burada uyur bırakalım, sözü Süleyman’ın annesinden ve kardeşlerinden haber verelim.”

“Evet, Süleyman ile annesi ve kardeşleri yola devam ede dursun, biz haberi Hasan’dan verelim.”

Âşık Temelî hikâyesinde, “yola koyulmak, kanı ısınmak, yüreği yerinden çıkmak, dili dolaşmak, yere göğe sığamamak” gibi deyimlere fazlasıyla yer vererek anlatımını güçlendirmiştir.

3. KURT HASAN HİKÂYESİ’NİN İNCELENMESİ

3.1. KURT HASAN HİKÂYESİNİN OLAY ÖRGÜSÜ

1. Anadolu’da bir köyde Hasan Ağa adında biri yaşar. Hasan Ağa’nın Karaca adlı kızı ve üç oğlu vardır.

2. Yakup Han adlı genç Karaca'ya sevdalıdır. Karaca'ya yakın olmak için silahşor eğitimine katılır ve birbirlerine âşık olurlar.

3. Kısa bir süre sonra Yakup Han ailesiyle Karaca'yı istemeye gider. Karaca ile Yakup Han sözlenir.

4. Hasan Ağa bir gün atını dağlara sürer. Dağda bir altın kemer bulur. Altın kemeri beline takınca kurda dönüşür.

5. Kurt Hasan'ı Hasan Ağa'nın oğulları, köylüler ve Karaca Kız tanıyamaz. Hasan Ağa kurtların arasında yedi yıl zorlu bir hayat mücadelesi verir.

6. Karaca Kız'ın şöhreti civar köylere yayılmaya başlar. Namı harami başına kadar yayılır. Harami başı Karaca Kız'a âşık olur. Karaca Kız ile evlenmek ister.

7. Bir gün Karaca Kız dağlara kendini vurur. Harami başı Karaca Kız'ın yolunu keser. Harami başı Karaca Kız'a kendisine varmadığı takdirde nişanlısını ve kardeşlerini öldürteceğini söyler.

8. Harami başı Yakup Han'ın geçtiği yere pusu kurar. Öldürmek yerine Yakup Han'ı alıkoyar ve Yakup Han'ı alıp yaşadığı mağaraya hapseder. Harami başı Yakup Han'ın öldürdüğü adamlardan bir tanesini soyar ve Yakup Han'ın elbisesini ona giydirir. Harami başı cesedi yakar ve üzerine bir not bırakıp köye gönderir.

9. Yakup Han'ın ailesi, Karaca Kız ve köylüler Yakup Han'ı öldü sanır ve cesedini sevda gözesindeki mezara defneder.

10. Karaca Kız bir plan yapar. Harami başına iyi davranır ve güvenini sağlar. Bir gün haramilerin yaşadığı mağarada kalır. Karaca Kız, Ömer adlı bir haramiyle tanışır ve onun hayat hikâyesini dinler.

11. Karaca Kız harami başına babasının başına bir iş geldiğini bu yüzden kendisine zaman tanımasını ister. Karaca Kız evine döner ve zırhını, kaskını, çeliğin ferini hazırlar.

12. Kurt Hasan bir gün çoban köpeğinin saldırısına uğrar. Belindeki kemer çıkınca eski insan haline döner. Çırılçıplak bir şekilde sabahın olmasını bekleyen Hasan Ağa'yı köylüler fark eder. Köylülerden Osman Bey Hasan Ağa'ya yardım eder.

13. Hasan Ağa'nın bulunduğu yer Haşim Şah'ın ülkesidir. Kurt Hasan'ın hikâyesi dilden dile dolaşır ve Haşim Şah'ın kulağına gider. Haşim Şah, Kurt Hasan'ı getirene para ödülü vereceğini söyler.

14. Osman Bey, Şah'ın korkusundan Hasan Ağa'yı saklar. Bunun üzerine Şah'ın sarayına gider ve durumu öğrenir. Haşim Şah Kurt Hasan hikâyesini ilk ağızdan dinlemek ister. Osman Bey Hasan Ağa'yı Şah'ın huzuruna çıkarır.

15. Bu günlerde Şah'ın en önemli adamı Kara Vezir kaybolur. Memleketin ünlü silahşorları bir bir öldürülmektedir.

16. Karaca Kız haramileri öldürmek ve intikamını almak amacıyla evini terk eder.

17. Karaca Kız haramilere karşı yanına güvenebileceği bir silahşor arar. Silahşorların evlerine giden Karaca Kız karşısına don gömlek ile çıkan silahşorları öldürür.

18. Lalanın verdiği akılla Şah şehirde karartma ve sokağa çıkma yasağı uygular.

19. Bir gece Karaca Kız Kara Vezir'in evine gider. Kara Vezir eşinin uyarmasıyla kapıyı kıyafetini giymiş, silahını takmış bir şekilde açar. Kara Vezir'i bu şekilde gören Karaca Kız onu esir alır ve kendisini takip etmesini söyler.

20. Karaca Kız ve Kara Vezir haramilerin bulunduğu mağaraya gelir. Vezir'e haramileri öldüreceğini ve kendisi gelmezse Karaca'nın Kula atına binerek gitmesini söyler.

21. Karaca Kız haramileri öldürür. Haramilerden Ömer'i öldüreceği sırada, Ömer Karaca Kız'ı gözlerinden tanır. Ömer Yakup Han'ın yaşadığını söyler. Bunun üzerine Karaca ile Yakup Han kavuşur.

22. Karaca ile Yakup Han arkada, Ömer önde mağaradan iner. Kara Vezir korkuyla Karaca Kız'ı beklemektedir. Karaca atları ve malları Ömer'in almasını söyler. Ömer köyüne ve ailesine döner.

23. Karaca, Yakup Han ve Kara Vezir ile yola düşer. Kara Vezir, Karaca'nın kendisini de öldüreceğini sanır. Pınarın başına geldiklerinde Yakup Han ve Karaca

Kız başından geçenleri anlatır. Bunları duyan Kara Vezir Karaca Kız'ın güvenilir, sadık ve yüreği sağlam bir insan olduğunu anlar.

24. Karaca Kız, Yakup Han ve Kara Vezir köye döner. Yakup Han'ın ve Karaca Kız'ın ailesi çok sevinir. Karaca Kız, Kara Vezir'i misafir eder.

25. Kara Vezir Karaca Kız'a düğünlerine şahit olmak istediğini söyler. Fakat Karaca Kız babasının yedi yıldır kayıp olduğunu ve birkaç ay daha beklemek istediğini söyler. Ertesi gün Kara Vezir evine döner.

26. Osman Bey lalaya Kurt Hasan'ı saraya getirdiğini söyler. Aynı gün Kara Vezir de gelmiştir. Haşim Şah bu insanları dinlemek ister ve sarayın büyük salonunu hazırlatır. Sarayda şerbetler, meyveler, yiyecekler sunulur ve Şah'tan sohbetin başlangıcı için müsaade istenir.

27. Kurt Hasan başından geçenleri anlatır. Bu esnada Kara Vezir, Hasan Ağa'nın Karaca Kız'ın kayıp babası olduğunu anlar.

28. Şah bir aydır ülkesinde değerli pehlivanların ortadan kaybolduğunu söyler. Ardından Kara Vezir söz alır ve Karaca Kız ile başından geçenleri anlatır.

29. Kara Vezir, Karaca'nın ismini verir ve yaşadığı köyü söyler. Bunu duyan Hasan Ağa'nın gözleri fal taşı gibi açılır. Daha sonra Hasan Ağa ağlamaya başlar. Bunu gören Şah neden ağladığını sorar. Hasan Ağa Karaca Kız'ın kendi kızı olduğunu söyler. Karaca Kız'ın hikâyesini dinleyen Şah ve köylüler Karaca Kız'a hayranlık duyar.

30. Hasan Ağa birkaç gün daha Şah'a misafir olduktan sonra köyüne dönmek ister. Şah; Hasan Ağa'ya at hediye eder, yol hazırlığını görür ve üstünü başını giydirir. Hasan Ağa köyüne doğru gider.

31. Hasan Ağa çeşmeye doğru yaklaşınca Döne Sultan'ı görür. Döne Sultan yaşlılığından dolayı kendisini tanıyamaz. Hasan Ağa'nın Döne Sultan'a ismi ile hitap etmesi Döne Sultan'ın dikkatini çeker. Hasan Ağa'nın gözlerine bakınca onu tanır. Döne Sultan sevinç çığlıkları atar. Hasan Ağa'nın döndüğünü duyan oğulları, Karaca Kız, Yakup Han çok sevinir; köyde bir bayram havası yaşanır.

32. Aradan birkaç ay geçer, Haşim Şah Kara Vezir ile ülkenin diğer tarafına seyahate çıkar. Seyahat esnasında Hasan Ağa'yı da ziyaret ederler. Hasan Ağa Şah'a koyunlar keser, yemekler hazırlar.

33. Haşim Şah Karaca Kız ile tanışır. Karaca Kız'ın anlatıldıkları kadar güzel olduğuna inanır. Şah, Yakup Han'la da tanışır. Onu da Karaca'ya yakıştırır. Şah düğün için ailelerden izin ister.

34. Köyde Karaca Kız ile Yakup Han'ın düğünü yapılır. Bu sırada köye Osman Bey de misafir olarak gelir. Karaca Kız ile Yakup Han'ın düğünlerine şahit olur. Günlerce süren düğünle Hasan Ağa ile ailesi hayatlarına kaldıkları yerden devam eder.

3.2. KURT HASAN HİKÂYESİNİN KAYNAĞI

Âşıklar halk hikâyesi oluştururken farklı kaynaklardan yararlanmışlardır. Ali Berat Alptekin halk hikâyelerinin kaynaklarını dört başlık altında toplamıştır:

1. **Türk kaynağından gelen halk hikâyeleri:** Köroğlu, Âşık Garip, vb.

2. **Arap, Fars ve Hint Kaynağından gelen halk hikâyeleri:** Leylâ ile Mecnûn, Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha, vb.

3. **Masal-efsane kaynaklı halk hikâyeleri:** Kirmanşah, Tapdığ, Latif Şah, Şah İsmail, vs.

4. **Âşıkların hayatından kaynaklanan halk hikâyeleri:** Kerem ile Aslı, Tufarganlı Âşık Abbas ve Gülgez Peri, Gurbanî ve Peri, Ercişli Emrah ile Selvi Han, vb. (Alptekin, 2016: 54).

Kurt Hasan hikâyesi Türk kaynağından gelen halk hikâyelerindendir. Hikâye musannifinin Türk olması, hikâyenin Türk gelenek, göreneklerini yansıtması ve Anadolu'nun bir köyünde yer alması Türk kaynaklı bir hikâye olduğunu göstermektedir. Kurt Hasan hikâyesi yaşamış veya yaşadığı rivayet edilen bir âşığın hayatı etrafında oluşmamıştır. Hikâyenin kahramanlarından olan Yakup Han, söylediği şiirlerle ve çaldığı sazla âşıklığı temsil etmektedir. Ayrıca Kurt Hasan hikâyesi aşk ve kahramanlık teması üzerine kurulmuştur.

3.3. KURT HASAN HİKÂYESİNİN MEKÂNI

Kurt Hasan hikâyesi gerçek, alışılmış ve yaşanması muhtemel bir coğrafya olan *Anadolu'nun bir köyünde* başlar. Bu köyün ismi belirtilmez. Olaylar Haşim Şah'ın ülkesine kadar uzanır. *Haşim Şah'ın ülkesi* alışılmışın dışında, bilinmeyen, yaşanması muhtemel olmayan bir coğrafyadır. Harami kalesi ve Haşim Şah'ın sarayı bu coğrafyanın mekânlarıdır. Bununla birlikte hikâyede belirtilen mağaralar, dağlar, ovalar, pınarlar ve yaylalar hikâyeyi gerçekçi kılar. Hasan Ağa'nın kurt haline dönmesi ve diyar diyar gezmesi hikâyesinin coğrafyasını genişletmiştir.

3.4. KURT HASAN HİKÂYESİNDE ZAMAN KAVRAMI

Hikâyede geçen olaylar belli bir kronolojik zamana uygun olarak verilmiştir. Hikâye Hasan Ağa'nın kaybolması ve kurda dönüşmesi ile başlar. Hasan Ağa'nın kurda dönüşmesi, diyar diyar gezmesi, bir çoban köpeğinin kemerini düşürmesiyle insan haline dönüşmesi ve köyüne geri dönmesi tam *yedi yılı* kapsamaktadır. Yedi yıl içinde Karaca Kız, Yakup Han için haramilerle savaşacak ve Yakup Han'ı kurtaracaktır.

Âşık olayları anlatırken, “*Evet, biz Şah'ı bu dertleriyle baş başa bırakalım. Biz yine Karaca'ya dönelim bakalım o neler yapmaktadır?*” diyerek farklı zaman dilimlerine geçiş yapmaktadır. Ayrıca “*Tabii ki o zaman radyo yok, televizyon yok, gazete yok. Bu tür hikâyeler çok kıymetli ve çok rağbet görür. Hatta o yıllarda özel hikâyeciler aranır, saraylara davet edilir.*” ifadeleri ile hikâyenin geçtiği zamanı eskiye götürerek hikâyeyi şimdiki zamanda anlatıyormuş hissi vermektedir.

3.5. KURT HASAN HİKÂYESİNİN KAHRAMANLARI

3.5.1. Ana Kahramanlar

Karaca Kız: Karaca Kız uzun boylu, omuzları geniş, kara kaşlı, kara gözlü ve beyaz tenlidir. Civar köylere nam salmış bir güzelliğe sahiptir. Karaca Kız ağabeyleri ile birlikte kılıç kullanma, ok atma, gürz vurma, ata binme eğitimleri alır. Bir erkek gibi savaşır, gözü pektir. Görüntüsü bir erkekten daha gösterişli, bakışları daha keskindir. Kimseden korkusu yoktur. Karaca'nın Kula adında bir atı vardır. Karaca Kız atına kendi bakar, at bakımında kimselere güvenmez. Dağları ve ovaları dolaşmayı çok sever. Zaman zaman sürülerinin yanına gider, çobanlarla sohbet eder.

Karaca Kız'ın Yakup Han adında bir sevdiği vardır. Yakup Han ile nişanlanır. Daha sonra babası kaybolur ve yedi yıl geri dönmez. Bu süre zarfı içinde Karaca Kız'ı seven ve aşkından onu tehdit eden harami başı Yakup Han'ı kaçıır. Haramilerden birinin cesedini Yakup Han'ın cesedi sanmaları için köye gönderir. Harami başı Yakup Han'ı mağaraya saklar. Karaca Kız Yakup Han'a sevdasını ve sadık olduğunu göstermek için intikamını harami başını ve diğer haramileri öldürerek alır. İçlerinden Ömer'i öldürmez. Çünkü Ömer Yakup Han'ın yaşadığını ve yaşadığı yeri Karaca Kız'a söyler. Bunun üzerine Karaca Kız Yakup Han'a kavuşur ve köyüne geri döner. Köyüne döndükten sonra babasına kavuşan Karaca Kız, Yakup Han ile evlenir.

Mehmet Kaplan'a göre "Türk edebiyatında kadın özellikle üç şekilde değerlendirilmiştir: 1) İslamiyet'ten önce ve göçebelik devrinde o, bu devrin ideal erkek tipi olan alp tipine yaklaşır. Erkek gibi o da ata biner, ok atar, kılıç kullanır ve icabında düşmanla kahramanca çarpışır. 2) Yerleşik medeniyet ve İslami kültür çevresine dâhil olduktan sonra kadın, erkekten daha fazla pasif bir karakter arz eder. Toprak ve din, insanlar kendilerinden üstün tabiat veya tabiatüstü kuvvetlere bağlar. Bu devirde kadının kahramanca vasıflarını kaybederek bir haz ve aşk mevzuu olduğu görülür. 3) Batı medeniyeti tasiri altına girdikten sonra kadının ilkin edebiyatta, sonra hayatta beşerî hakları müdafaa edilir. Ve tamamıyla erkekle eşit bir seviyeye getirilir." (2006, 39). Kurt Hasan hikâyesinde Karaca Kız alp tipine örnektir. Karaca Kız'ın kılıç kullanması, ata binmesi, haramilerle savaşması alp kadın tipi olduğunu kanıtlamaktadır.

Yakup Han: Yakup Han uzun boylu, omuzları geniş, esmer ve yakışıklıdır. Yiğit bir delikanlı olan Yakup Han; merttir, dürüştür. Yakup Han gözü pek, bileği güçlüdür. Hasan Ağa'nın sayesinde Yakup Han da Karaca Kız gibi silahşor eğitimi alır. Savaşçı bir kişiliğe sahip olan Yakup Han tek başına haramilere karşı gelir. Saz çalar ve şiir söyler. Karaca Kız'a aşkını şiiriyle itiraf eder. Yakup Han ile Karaca Kız nişanlanır. Hasan Ağa'nın kaybolmasıyla Karaca Kız ile evlenemez, Karaca Kız'ı bekler. Yakup Han sevdiğine sadıktır. Harami başı Yakup Han'ı kaçıır ve mağaraya hapseder. Karaca Kız Yakup Han'ı haramilerin elinden kurtarır. Köye geri dönerler ve evlenirler.

Hasan Ağa: Hasan Anadolu’da şirin bir köyde yaşayan bir ağadır. Bir eşi, üç oğlu ve bir kızı vardır. Çocuklarının eğitimine önem verir. Yakışıklı ve orta yaşlıdır. Malı çok olduğu kadar yüreği de zengindir, merhametlidir, yardımseverdir ve adaletlidir. Kalbi temizdir ve cömerttir. Dağlarda sürüleri otlar ve atları çok sever. Çok sevdiği bir atı vardır. Çobanlarından hayvanlarıyla ilgili bilgi alır. Bir gün hayvanlarına bakmaya giderken yolda bir altın kemer bulur ve bu kemeri takar takmaz bir kurda dönüşür. Yedi yıl boyunca kurt olarak yaşar. Görüntüsü kurttur ama insan gibi düşünür. Kurtların ve insanların aralarındaki konuşmaları anlar. Ailesine kendisini gösterse de kimse onu kurt haliyle tanıyamaz. Fakat bir gün kurtulacağına dair umudunu hiç yitirmez. Kurt Hasan kurtlarla yaşar, avlanır ve gezerek çok uzak diyarlara gider. Yedi yılın ardından bir çoban köpeğinin saldırısıyla kemer üstünden çıkar ve insan haline geri döner. Çıplak halde çalılıkların içinde sabahı bekler. Sabah Hasan Ağa’yı fark edenler ona yardım ederler. İlk günlerde konuşmakta zorlanır, günler geçtikten sonra konuşmaya başlar. Osman Bey’in yardımı ile sağlığına kavuşur. Kurt Hasan’ın hikâyesi dilden dile dolaşır ve Haşim Şah’ın kulağına gider. Hasan Ağa Haşim Şah’a olanları anlattığı gece, Kara Vezir’in de anlattıklarını dinler. Kara Vezir’in anlattıkları ile ailesi hakkında bilgi alır. Yıllar sonra köyüne geri döner ve başta eşi Döne Sultan’a olmak üzere kendini tanıtır. Hasan Ağa’nın ailesi bu duruma çok sevinir.

3.5.2. Yardımcı Kahramanlar

Döne Sultan: Hasan Ağa’nın eşidir. Güzel, merhametli, hoşgörülü ve yardımsever bir kadındır. Dört tane çocuğu vardır. Eşini ve çocuklarını çok seven Döne Sultan, Hasan Ağa kaybolduktan sonra asla umudunu yitirmez. Daima eşini bekler.

Harami başı: Harami başının ismi Haydar’dır. Harami başı kendisini dağların tek hâkimi olarak görür. Dilediğini alır, satar; dilediğini öldürür, yakar. Karaca Kız’a sevdalıdır. Yıllardır dağlarda yol kesmekten ve adam öldürmekten bıkmıştır. Harami başı bir evi ve yuvası olmasını ister. Karaca Kız’ın kendisine varmadığı takdirde Yakup Han ve kardeşlerini öldürteceğini söyler. Acımasız ve korkusuzdur. Bir gün Yakup Han’ı kaçırrır. Öldüreceği sırada Yakup Han’ın mertliği hoşuna gider ve öldürmez. Yakup Han’ı mağarada saklar. Yakup Han’ın öldürdüğü haramilerin birini Yakup Han’ın kıyafetlerini giydirerek köye yollar. Yakup Han’ın

öldüğünü sanan Karaca Kız intikamını almak için haramilerin içlerine girer, haramileri ve harami başını öldürür.

Haşim Şah: Ülkenin yöneticisidir. Mütevazı, misafirperver ve hayırseverdir. Ülkede silahşorları ve veziri kaybolmuştur. Bunun üzerine ülkede ferman yayınlatır ve ülkenin güvenliğini sağlar. Kurt Hasan hikâyesi herkesin dilindedir bu yüzden Hasan Ağa ile tanışmak ister. Hasan Ağa'nın hikâyesini çok beğenen Haşim Şah, Hasan Ağa'nın köyüne dönebilmesi için ona at ve kıyafet hediye eder. Eli açıktır. Kadınlara güveni yoktur. Sadece Karaca Kız'a güvenir ve Allah'tan kendisine onun gibi bir eş nasip etmesini ister. Karaca Kız ile Yakup Han'ın düğününü yapar ve hediyeler getirir.

Kara Vezir: Haşim Şah'ın en yakın silahşorudur. Şah'ı korur ve güvenliğini sağlar. Akıllı, becerikli, zeki, her soruna çözüm bulan ve üreten biridir. Karaca Kız haramilerle savaşmak için yanına güvenilir bir adam aramak amacıyla silahşorların kapısını çalar. Kara Vezir kapıyı silahşor kıyafetlerini giymiş bir şekilde açtığı için Karaca Kız Kara Vezir'i yanına alır. Tedbirli, savaşçı ve korkusuzdur.

Kara, bütün Türk lehçelerinde bir renk adı olarak geçmektedir. Herhalde kara rengi Türkler' de farklı manalar atfedilmesi bakımından en fazla kullanılan renktir. Kara, Türk devletlerine ve bu devletleri yöneten hükümdarlara ad olmuştur. Kara; ten rengi ile bağlantılı olarak değil büyük, güçlü, sert, yiğit, cesur manaları ile ilişkilendirilmektedir (Yıldırım, 2012, 145). Hikâyede geçen Kara Vezir, padişahın güvendiği ve savaşçı özelliklere sahip olduğu için âşık tarafından *kara* sıfatı kullanılmıştır.

Osman Bey: Kurt Hasan insan haline döndüğünde çınlıplak bir şekilde çalılıkların arasında kalır. Bunu farkedene köylüler kendisine yardım eder. Osman Bey ise Hasan Ağa'yı evine alır, yedirir, içirir, giydirir ona kalacak yer verir. Bu yüzden yardımsever, merhametli bir insandır.

Ömer: Bir babanın tek oğludur. Rahat bir hayat süren Ömer, güzel ve uzun boylu bir kızla evlenir. Bir oğlan çocuğu olur. Bir gün eşi ailesini görmek istediğini söyler. Bunun üzerine Ömer eşini ailesinin yanına götürür. Bir ay geçtikten sonra Ömer eşini sınınamaya karar verir. Eşinin köyünde bir ninenin evine yerleşir. Nineye eşini tarif eder ve yıllardır onun peşinde olduğunu ve eğer eşini ikna edip kendisiyle görüşmesini sağlarsa nineye ve eşine elli altın vereceğini söyler. Eşi parayı duyunca

bu görüşmeyi kabul eder. Bunun üzerine Ömer ve eşi karanlık bir odada görüşürler. Ömer sabah olunca çocuğunu alıp gider. Eşi uyandıktan sonra çocuğunu bulamaz ve herkese hastalıktan öldüğünü söyler. Günler sonra Ömer eşini köye almaya gelir ve çocuğunun hastalıktan öldüğünü öğrenir. Eşini alıp kendi köyüne götürür. Eşi Ömer'in evinde kundakta bir bebek olduğunu görür. Bu bebeğin kendi oğlu olduğunu anlayınca bayılır. Bunun üzerine Ömer eşini öldürür ve dağlara çıkar, harami olur. Haramilerin içinde en merhametlisidir ve Karaca Kız'a Yakup Han'ın yerini söyleyerek kavuşmalarını sağlar.

3.5.3. Diğer Kahramanlar

Ahmet, Yusuf, Kenan: Hasan Ağa'nın oğullarıdır. Oğlanların üçü de yakışıklı, saygılı, hoşgörülü, yardımseverdir. Çok iyi derecede at binerler, kılıç kullanırlar, ok atarlar ve gürz vururlar. Silahşor eğitimi alan oğlanlar silah kullanma ve at binmeyi öğrenirler. Aralarından Kenan Yakup Han'ın samimi arkadaşıdır.

Yakup Han'ın annesi ve babası: Anadolu'nun bir köyünde yaşarlar. Yakup Han'ın sevdalandığını öğrenmişlerdir. Yakup Han'ın isteği üzerine Karaca Kız'ı oğullarına isterler. Yakup Han'ın babası Karaca Kız gibi gelini Hasan Ağa gibi bir hısıminin olmasını ister. Hasan Ağa'nın onayından sonra Karaca Kız ile Yakup Han nişanlanır. Harami başının oğlunu öldürdüğünü sanırlar. Karaca Kız'ın isteği üzerine mezarını sevda pınarının başına yaparlar. Yıllar sonra Karaca Kız, Yakup Han'ı kurtarır ve köye geri dönerler. Bunun üzerine çok sevinen aile Yakup Han ile Karaca Kız'ın düğününü yapar.

Lala: Haşim Şah'ın yardımcısıdır. Ülkede güvenlik ile ilgili bir sorun olduğunda lalaya danışılır. Haşim Şah'ın akıl danışmanıdır.

Kadı: Haşim Şah'ın kadısıdır. Haşim Şah tüm ülkeye karartma fermanı uygular. Bu fermana uymayan bir kadını, kadının karşısına çıkartır. Kadı kadını affederek ceza vermez.

Kadın: Haşim Şah'ın karartma fermanına uymaz. Kadının karşısına çıkar. Eşinin işten geldiğini ve kucağında uyuduğu için ışıkları kapatmadığını söyler. Bu durum karşısında kadı sevgisinin yüce olduğunu söyleyerek kadını affeder. Fakat kadın paragözdür. Haşim Şah'ın eşinin kellesi uğruna saraya getirileceğini

söyletmesi durumunda, eşini öldürür. Eşine olan sevgisinin yalan olduğunu gören Haşim Şah, kadının kellesini alır.

Nine: Haşim Şah ile kadının arasında arabuluculuk yapmasını ister. Haşim Şah'ın isteğini yerine getiren nine, elli altın alır. Paragöz ve çıkarıcıdır.

Kula at: Karaca Kız'ın atıdır. Açık kahverengi sarıya yakın bir rengi vardır. Rüzgârların önünü kesen, havada uçan kuşları yakalayan hızlı bir attır. Atın bakımını Karaca Kız yapar, kimselere güvenmez. Karaca Kız atıyla beraber dağları, ovaları, yaylaları gezer. Karaca Kız atını arkadaşı gibi görmektedir.

3.6. KURT HASAN HİKÂYESİNİN EPİZOT TAHLİLİ

3.6.1. Kahramanın ailesi ve doğumu

Anadolu'nun bir köyünde Hasan Ağa, eşi Döne Sultan ve dört çocuğu yaşamaktadır. Bu çocuklardan biri kız, diğerleri erkektir. Halk hikâyelerinin genelinde görülen çocuksuzluk motifine rastlanmamıştır.

3.6.2. Kahramana ad verilmesi ve eğitimi

Hasan Ağa'nın kızının ismi Karaca Kız'dır. Ad seçiminde ve ad vermede olağanüstü bir motife rastlanılmayan Kurt Hasan hikâyesinde, kahramanın eğitimine önem verilir. Karaca Kız ağabeyleri gibi bir silahşorun yanında silah kullanma ve ata binme eğitimi alır. Ayrıca Karaca Kız ağabeyleri ile birlikte kılıç kullanır, ok atar ve gürz vurur.

3.6.3. Kahramanın gurbete çıkması

Karaca Kız'ın nişanlısı Yakup Han, haramiler tarafından kaçırlır. Harami başı Yakup Han'ın cesedi sanılsın diye bir haraminin cesedini köye yollar ve Yakup Han'ı mağaraya saklar. Bunun üzerine köydeki herkes ve Karaca Kız Yakup Han'ın öldüğünü bilir. Bunun üzerine Karaca Kız, haramilerle savaşmak ve Yakup Han'ın intikamını almak için gurbete çıkar.

3.6.4. Kahramanın âşık olması

Karaca Kız'ın yaşadığı köy ve civarında güzelliğini herkes duymuştur. Karaca Kız omuzları geniş, kara kaşlı ve kara gözlü, beyaz tenli oldukça güzel bir kızdır. Herkesin güzelliğini konuştuğu bu köyde Yakup Han da güzelliğine âşık olur.

Halk hikâyelerinde görülen *rüyada birbirine âşık olma unsuru* incelediğimiz bu hikâyede görülmemiştir. Karaca Kız ile Yakup Han duyduğu ilgi ve istek doğrultusunda birbirlerine âşık olmuşlardır. Ayrıca âşık olma şekillerinden biri olan “*bade içme*” hikâyede karşımıza çıkmaz.

3.6.5. Kahramanın sevgili ile karşılaşması

Yakup Han Karaca Kız’ın ağabeyleri ile birlikte ata binme ve silah tutmak için silahşordan eğitim aldığını bilmektedir. Karaca Kız’ın ağabeyi Kenan, Yakup Han’ın samimi arkadaşdır. Yakup Han Kenan’a silahşor eğitimine katılmak istediğini söyler. Kenan ise bu durumu babasına açar. Babası Yakup Han’ın, Karaca ve ağabeyleri ile beraber eğitim almasına izin verir. Bu durum Karaca Kız ile Yakup Han’ın birbirlerine yakın olmasını sağlar.

Bir gün Karaca Kız atına biner ve dağları dolaşmaya gider. Gezi sırasında karşıdan bir atlı geldiğini görür. Atlı yaklaştıkça üstündeki kişinin Yakup Han olduğunu anlar ve kılıcını çeker. Yakup Han ise ona söyleyemediği sevdasını şiirle ifade eder. Yakup Han’ın söylediği dörtlükler Karaca’yı büyüler. Karaca Kız da gizlediği sevdasını dörtlük söyleyerek karşılık verir. Bu durum sonrasında iki âşık birbirlerine sarılırlar. Hikâyede “*ilk görüşte birbirine âşık olma*” şekline rastlanmamıştır. Âşıklar birbirlerini görmüş, tanımış ve sevmişlerdir.

3.6.6. Kahramanın sevgiliyi elde etme mücadelesi

Harami başı Karaca Kız’a sevdalıdır. Her gün yollarda önünü kesip aşkını ilan eder. Karaca Kız ise Yakup Han’ı sevdiğini söyler. Harami başı Karaca Kız’la evlenebilmek için Yakup Han’ı ortadan kaldırmak ister. Yakup Han’ı öldürmek için yolunu keser fakat Yakup Han’ın mücadelesi hoşuna gider bu yüzden onu mağarada saklamaya karar verir. Yakup Han’ın öldürdüğü haramilerden birinin kıyafetlerini çıkararak Yakup Han’ın kıyafetlerini giydirir ve cesedin üstüne Yakup Han’ın öldüğüne dair bir not bırakır. Yakup Han’ın ailesi, Karaca Kız ve köydeki herkes Yakup Han’ın öldüğünü sanır. Karaca Kız intikam almak amacıyla harami başı ile görüşmeye başlar ve güvenini kazanır. Bir gün haramileri ziyaret ederek haramilerin kaldıkları yeri öğrenir. Karaca Kız kendisine çelikten kıyafet ve silah yaptırır. Ülkenin en iyi ve güvenilir silahşorunu bulabilmek için kapı kapı dolaşır. Şah’ın veziri Kara Vezir’i yanına alır ve haramilerin mağarasına gider. Harami başını ve haramileri tek tek öldürür.

3.6.7. Kahramanın sevgiliye kavuşması

Karaca Kız haramilerle geçirdiği gecede harami Ömer’le tanışır ve onun hayat hikâyesini dinler. Karaca Kız daha sonra haramileri öldürmek için mağaraya geldiğinde Ömer Karaca Kız’ı gözlerinden tanır. Karaca Kız’ın Yakup Han’ın ölümü için verdiği mücadeleye hayran duyan Ömer kendisini öldürmemesini ve Yakup Han’ın yaşadığını söyler. Karaca Kız’ı harami başının Yakup Han’ı sakladığı yere götürür. Karaca Kız ile Yakup Han birbirlerine kavuşur.

3.6.8. Kahramanın memleketine dönüşü

Karaca Kız Yakup Han’a kavuşmanın mutluluğu ile haramilerin atlarını Ömer’e hediye eder. Kara Vezir ile birlikte köye geri dönerler. Yakup Han’ı ve Karaca Kız’ı görenler çok sevinir ve köyde bir bayram yaşanır.

3.6.9. Sonuç

Hasan Ağa yedi yıl boyunca kurt olarak yaşamış ve bir çoban köpeğinin saldırısına uğrayarak belindeki kemer düşmüş ve insan haline geri dönmüştür. Kurt Hasan yedi yıl sonra köyüne geri dönmüştür. Karaca Kız ve öldüğü sanılan Yakup Han ile beraber köye döner. Bu duruma köy ahalisi çok sevinir. Günler sonra Haşim Şah ve Kara Vezir, Hasan Ağa’yı köye ziyarete gelir; Yakup Han ile Karaca Kız’la tanışır. Hasan Ağa’nın insan haline döndüğü zamanlarda ona en çok yardımı dokunan Osman Bey de köye ziyarete gelir. Şah’ın isteği üzerine Karaca Kız ile Yakup Han’ın düğünü yapılır. Hasan Ağa’nın ailesi ve âşıklar mutlu bir hayat sürer.

3.7. KURT HASAN HİKÂYESİNDE YER ALAN ŞİİRLERİN TAHLİLİ

Hikâyede 20 şiir bulunmaktadır. Karşılıklı söylenen şiirler 11 tanedir. Bu şiirlerin 2 tanesi Yakup Han ile Kara Kız, 9 tanesi ise Hasan Ağa ile Döne Sultan arasında geçmektedir. Bunun dışında Kara Kız, Döne Sultan, Yakup Han’ın annesi, Kara Vezir ve Hasan Ağa’nın da tek olarak söylediği 9 şiiri bulunmaktadır. Şiirlerin tamamı 8’li ve 11’li hece ölçüsüyle ve koşma tarzı kafiye şemasıyla oluştuğu tespit edilmiştir. Şiirlerin tamamı ezgili şiirlerdir.

3.7.1. Tek kişi etrafında söylenen şiirler

Hikâyenin ilk şiirini Karaca Kız söylemiştir. Şiir, 3 dörtlükten oluşur, 8’li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Hikâyede Hasan Ağa kaybolmuş ve ailesi bu duruma çok üzülmüştür.

Karaca Kız üzüntüsünü, içinin yandığını, babasının dokuz aydır kayıp olduğunu pınara anlatır ve pınarla dertleşir.

Hikâyenin 2. şiiri Döne Sultan tarafından söylenir. Döne Sultan tarafından söylenen bir şiir bulunmaktadır. Şiir, 3 dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Şiirde Döne Sultan kuşlardan, taşlardan ve yaşlardan Hasan Ağa'nın nerede olduğunu sorar. Hasan Ağa'nın izini bulamadığını ve sızısının yüreğinden çıkmadığını dile getirir.

Yakup Han'ın annesi 3. şiiri öldüğü sanılan Yakup Han için söyler. Hikâyede Yakup Han'ın annesinin bir şiiri bulunmaktadır. Şiir, üç dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Yakup Han'ın annesi şiirde içinin yandığını ve oğluna doyamadığını dile getirir.

Karaca Kız Yakup Han'ın sandığı yanmış ellerini ellerinin içine alarak bir şiir söyler. Şiir 3 dörtlükten oluşmuş ve 8'li hece ölçüsü vardır. Fakat ayak ile dörtlük arasında durak uyumsuzluğu bulunduğu için şiir *duraksızdır*. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Karaca Kız; Yakup Han'ın uyanmasını istediğini, kendisini yalnız bıraktığını ve bu ölüm acısının çaresinin olmadığını bu dörtlükte ifade eder.

Hikâyenin 5. şiirinde Karaca Kız Yakup Han'ın mezarının başına gelir ve saçlarını saz yapar halde şiirini icra eder. Şiir üç dörtlükten oluşur, 11'li hece ölçüsü ve 6+5 duraklıdır. Şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Karaca Kız ilk dörtlüğünde Yakup Han'ın kıymetini bildiğini, ona kulak vermesi gerektiğini; 2. dörtlüğünde çok diyarlar gezdiğini, Yakup Han'ın intikamını alacağını ve 3. dörtlüğünde ise dünya malının onu teselli etmediğini, bu yüzden ölmek istediğini dile getirir.

Karaca Yakup Han'a verdiği sözleri tutmak ve intikamını almak için yola çıkar, bunun için annesine şiir yazar. Şiir "*Gidiyorum bu ellerden.*" dizesiyle başlar. Bu şiir, 3 dörtlükten oluşur, 8'li hece ölçüsü ve 4+4 duraklıdır. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Karaca şiirde annesinden helâllik ister.

Hikâyede Karaca Kız'ın söylediği 5 şiir bulunmaktadır. Hikâyenin 7. şiiri Karaca Kız'dan Yakup Han'a söylenir. Şiir 3 dörtlükten oluşmuş ve 8'li hece ölçüsü

vardır. Fakat dörtlükler arasında durak uyumsuzluğu bulunduğu iin şiir *duraksızdır*. Karaca iinde bir ateş yandığını ve bu yüzden gittiği yolun dönüşü olmadığını ifade eder.

Hikâyenin bir sonraki şiiri Karaca Kız'ın intikam iin çıktığı yolda kendisine yardım etmesi iin esir aldığı Kara Vezir'den Karaca'ya söylenir. Bu şiir tek dörtlükten oluşur, *11'li* hece lş ve 6+5 duraklıdır. Kafiye şeması *abab* şeklindeyir. Kara Vezir dumanlı dağlara seslenir ve gittiği yolun sonunu göremediğini, evini özlediğini ve ailesinin onu beklediğini dile getirir.

Karaca Kara Vezir'in şiirini dikkate almaz, bunun zerine Kara Vezir "*Kara Vezir ne karaca yazım var.*" mısrasıyla başlayan bir dörtlük daha söyler. Hikâyenin bu dokuzuncu şiirinde *11'li* hece lş vardır fakat ayak ile dörtlük arasında durak uyumsuzluğundan dolayı şiir *duraksızdır*. Kafiye şeması *aaab* şeklindeyir. Kara Vezir şiirde Karaca'dan merhamet ister.

Hikâyede Kara Vezir'in söylediği 3 şiir bulunmaktadır. Son şiirini de Karaca Kız'a söyler. şiir tek dörtlükten oluşur, *11'li* hece lş ve 4+4+3 duraklıdır. Kafiye şeması *aaab* şeklindeyir. Kara Vezir şiirde Karaca'ya bebeğinin olduğunu ve bir kara yazıya sahip olduğunu dile getirir.

Hikâyenin on birinci şiirini Hasan Ağa söyler. Hasan Ağa tarafından tek başına söylenen 1 şiir bulunmaktadır. şiir 3 dörtlükten oluşur ve *8'li* hece lş vardır. Mısralar arasındaki durak farklılığı ve ikinci dörtlüğün 7 heceli olmasından dolayı şiirde *durak btnliğ yoktur*. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindeyir. Hasan Ağa kurt halinden insana döner ve Kara Vezir ile sarayda karşılaşır. Kara Vezir başından geenleri anlatırken Hasan Ağa dayanamaz ve şiir söyler. şiirde Karaca Kız'ın kendi kızı olduğunu, yedi yıldır yalnız yaşadığını ve canından bezdiğini söyler.

3.7.2. Karşılıklı söylenen şiirler

Hikâyede Karaca Kız ile Yakup Han arasında söylenen 2 şiir bulunmaktadır. Karaca Kız dağlarda gezerken Yakup Han'a denk gelir. Karaca'yı gören Yakup Han ilk şiirini söyler. şiir 3 dörtlükten oluşur, *11'li* hece lş ve 6+5 duraklıdır. şiirin kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindeyir. Bu şiirde Yakup Han sevdasını ve Karaca'nın gözlerinin yolundan ettiğini, kılı ile kalkan gibi

bağladığını ve yüreğinde hissettiğini dile getirmektedir. Yakup Han Karaca'ya gökteki yıldız ile aydan daha güzel olduğunu ve bu aşk için kendini öldüreceğini söylemektedir.

Yakup Han'ın bu şiirine karşılık Karaca Kız da bir şiir söyler. Bu şiir 3 dörtlükten oluşmaktadır. *11'li* hece ölçüsü ve *4+4+3* duraklıdır. Kafiye şeması koşma tarzında olup *abab/ cccb/ dddb* şeklindedir. Karaca Kız söylediği şiirde Yakup Han'ın sevdasının karşılıklı olduğunu ve onun da gizliden Yakup Han'ı sevdiğini ifade eder.

Hikâyede Hasan Ağa ile Döne Sultan arasında geçen 7 şiir vardır. İlk şiiri, memleketine dönen Hasan Ağa Döne Sultan'ı çeşme başında görünce söyler. Tek dörtlükten oluşan bu şiirde, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *abab* şeklindedir. Hasan Ağa bu şiirde uzaktan geldiğini, yorgun olduğunu, feleğe ile kadere dargın olduğunu ve bir su istediğini dile getirir.

Döne Sultan karşılık verir. Şiir tek dörtlükten oluşur, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *abab* şeklindedir. Döne Sultan Hasan Ağa'yı tanıyamaz ve ona yolcu diye hitap eder. Döne Sultan Hasan Ağa'ya yolundan çekilmesi gerektiğini söyler.

Hasan Ağa kendisini tanıyamayan Döne Sultan'a bir zarf atmak ister. Şiir tek dörtlükten oluşur, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *aaab* şeklindedir. Hasan Ağa Döne Sultan'a güzel olduğunu ve boynuna lira takmak istediğini söyler.

"Ahu zarla geçti gündüzüm gecem." mısrasıyla başlayan şiirde Döne Sultan yolcunun niyetinin başka olduğunu sezer. Şiir tek dörtlükten oluşur, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *aaab* şeklindedir. Döne Sultan üç tane oğlu, bir kızı ve bir kocasının olduğunu ve yabancıнын yoluna gitmesini söyler.

Hikâyenin 7. şiirini de Hasan Ağa söyler. Tek dörtlükten oluşan bu şiirde, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *aaab* şeklindedir. Hasan Ağa Döne Sultan'a karısı olmasını istediğini dile getirir.

Döne Sultan tanıyamadığı Hasan Ağa'ya sinirlenir ve bir dörtlük daha söyler. Bu şiirde, *11'li* hece ölçüsü ve *6+5* durak vardır. Kafiye şeması *aaab* şeklindedir.

Döne Sultan Hasan Ağa'nın ecelini istediğini ve bu işin sonunun kötüye gittiğini söyler.

Hikâyede karşılıklı söylenen son şiiri ve hikâyenin 9. şiiri olan bu dörtlükte, 11'li hece ölçüsü ve 6+5 durak vardır. Kafiye şeması *aaab* şeklindedir. Hasan Ağa bu dörtlükte, kendisinin Hasan olduğunu, yedi yıldır firarda olduğunu ve Döne Sultan'ı aradığını ifade eder.

3.8. KURT HASAN HİKÂYESİNDE YER ALAN KALIPLAŞMIŞ (FORMEL) İFADELER

Masalların iskeletini oluşturan kalıplaşmış ifadelere formel adı verilir. Hikâyelerde de görülen formeller anlatıcının hünerini sergilemek ve anlam zenginliği katmak amacıyla kullanılmaktadır. Kurt Hasan hikâyesinde giriş, geçiş ve bitiş formelleri görülmektedir.

a. Giriş Formeli

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer kervan iken heriş dengeyinen sular hendeğinen akarken karınca kral circır böceği maral iken tilki aslan olmuş kedi çakal iken çekirgeler telgraf çekerken güvercinler postalık yaparmış. İşte böyle bir zamanda Anadolu'da güzel şirin bir köyde bir Hasan Ağa yaşar.

b. Geçiş Formelleri

1. Bir olaydan/şahıstan başka bir olaya/ şahısa geçmek için kullanılan formeller

Hasan Ağa'nın kızı olan Karaca Kız'dan da biraz bahsedeyim.

Biraz da Yakup Han'dan bahsedeyim...

Biraz da Karaca Kız'dan bahsedeyim.

Şimdilik biz Karaca'yla Yakup Han'ı biraz dinlendirelim sözü Hasan Ağa'ya getirelim...

Şimdi sizlere Hasan Ağa'dan ürküp kaçan Hasan Ağa'nın atından haber vereyim.

Karaca pınarın başında oturadursun biz haberi Hasan Ağa'dan verelim.

Kurt Hasan kurt olarak yaşıyadursun biz haberi Hasan Ağa'nın evinden çocuklarından verelim...

Harami başı planını yapadursun biz haberi Karaca'nın nişanlısı Yakup Han'dan verelim...

Biz yine harami başına dönelim...

Gelelim harami başına...

Evet, biz burayı burada bırakalım şimdilik her şey yerli yerinde duradursun biz haberi Kurt Hasan'dan verelim. Ne olmuştur? Kurt Hasan o dağlarda günleri nasıl geçirir bir bakalım...

Evet, bu soruları sonra cevaplamak üzere böylece bırakıp biz şimdi Hasan Ağa'nın dünyalar güzeli kızı yine Karaca'ya dönelim bakalım...

Neyse biz Karaca'ya dönelim...

Evet, biz Şah'ı bu dertleriyle baş başa bırakalım. Biz yine Karaca'ya dönelim bakalım o neler yapmaktadır?

Bunlar yollarına devam ededursun biz haberi Kara Vezir'in şehrinden yani Haşim Şah'ın payitahtından verelim...

Şimdi Şah'ı böyle bırakıp biz yine Karaca'yla Kara Vezir'e dönelim...

Şimdi de Karaca'nın annesi Döne Sultan'dan haber verelim.

Bizim bu Kara Vezir saraya gidedursun şimdi saraya bir gidelim bakalım ki orada Kara Vezir Şah'a neler söyleyecek burası şimdilik böyle dursun. Biz haberi şimdi de Osman Bey'den ve Kurt Hasan'dan verelim...

Gelelim Osman Bey'e Hasan Ağa tam iki ay Osman Bey'i misafir eder.

2. Uzun zamanı kısaca ifade etmek için kullanılan formeller

Günler böyle gelip geçmeye başlar.

Tabii ki günler haftaları, haftalar ayları takip eder.

Böylece günler haftaları, haftalar ayları takip eder.

Günler haftaları, haftalar ayları izler.

Aradan aylar geçer Karaca yine atına biner.

Böylece günler haftaları, haftalar ayları, aylarsa yılları takip eder. Yakup Han öleli yıllar geçmiştir.

Neredeyse saatler geçmiştir.

Aradan beş on hafta geçer.

Ora senin bura benim derken iki gün sonra haramilerin kaldığı dağlara gelir.

Nerde olduklarını bilmiyordur ve aradan tam yedi yıl geçmiştir.

Bu yedi yıllık hayatı tekrar bir film şeridi gibi bu geçen yıllar gözünün önünden gelir geçer.

Şurda zaten bir iki ay sonra bahar gelecektir.

Aradan birkaç ay daha zaman geçer.

Vezir gideli bir haftayı geçmiştir.

Tabii ki bir yandan da hayat devam etmektedir.

Tam yedi yıl olmuştur, bir haber yoktur.

Aradan birkaç ay geçer ve Şah aklından şöyle geçirir...

Şah ve adamları o şehir senin bu şehir benim hanlarda konaklayarak dinlenerek halkla sohbet ederek günlerden bir gün Karaca'nın şehrine gelir.

Böylece bir neşe içerisinde tam üç gün düğün yaparlar.

İki ay Hasan Ağa ile Osman Bey yerler, içerler, gezerler, tozarlar.

c. Benzer durumda kullanılan formeller

1. İki varlığın karşılıklı konuşmaları

Harami başı bunun üzerine Karaca'ya "Ben bu dağların tek hâkimiyim, dilediğimi alır, dilediğimi satar, dilediğimi öldürür, istediğimi yakarım, bana karşı gelmeye sakın kalkma." der.

Harami başı ise Karaca'ya "Senin methini çok duydum ve sana gıyabından vuruldum sen ancak bana yakışsın. Seni kimselere yar etmem." der.

Bunun üzerine Karaca “Ben nişanlıyım ve nişanlını da çok seviyorum. Onu kimselere yar etme.” der.

Bunun üzerine harami başı sinirlenir ve Karaca’ya “Eğer sen benim olmazsan nişanlını öldürtürüm.” der.

Harami başı Karaca’ya “Ben hem kendi gözlerimle gördüm hem de sen dediklerinden de güzel maharetli ve yürekliisin.” der. “Ben de bu bölgenin harami başı olarak bana da ancak senin gibi bir güzel yakışır.” der.

Karaca “Bak harami başı bırak geçeyim benim bir nişanlım var ve biz birbirimizi çok seviyoruz. Ben ondan başkasına asla yar olmam.” der.

Bunu öğrenen harami başı “Eğer sen bana varmazsan ben nişanlını da kardeşlerini de öldürürüm.” der.

Bunun üzerine Karaca “Eğer bilsem ki iki cihan bir olacak ben yine sana yar olmam ama bu dediklerinden herhangi birine zarar gelsin sen yer yarılıp içine girsen ben yine seni arar bulur gebertirim.” der.

2. Bir varlığın tasviri

Karaca epey Yakup Han’ı süzdükten sonra sanki damarlarından kanı çekilir âdeta gözlerini Yakup Han’ın gözlerinden alamaz...

Oysa hani derler ya en son babalar duyar bu doğru ama Döne Sultan her şeyi bilmektedir.

Evet görünümü kurt olan ama düşünceleri insan olan bu kurda biz direk kurt değil de ona şimdilik Kurt Hasan diyelim.

Köye yaklaşır yaklaşmaz tabii ki gün öğle zamanıdır her yer ılık ve ışıktır.

Hani derler ya ölüsü olan üç gün kaybı olan her gün ağlar diye işte Hasan Ağa’nın evinde bu şekilde bir yaşam devam eder.

Karaca sanki uzay boşluğundadır. Günler geçmek bilmiyordur.

Hasan Ağa selam verdiğini sanır ama aslında homurdanmaktadır. Sanki bir lal ahraz gibi konuşur.

3. Kaynak şahsın söylediği formel sözler

Tabii ki o zamanın şartlarında telefon yok, bilgisayar yok, internet yok ancak gizli saklı bir görüşme olursa olur...

Ben sizlere bu hikâyeyi Hasan Ağa'nın başından geçenleri nasıl anlattıysam Hasan Ağa da ordaki cemaate hem ağlar hem de anlatır.

Tabii ki o zaman radyo yok, televizyon yok, gazete yok.

Eh ne yaparsın zamanın o devrinde basın yok, sinema yok, televizyon yok. Böyle yaygın iletişim araçları yok.

Nine olayları tıpkı benim size anlattığım gibi anlatır.

Hasan Ağa oradakilere bu hikâyeyi ben sizlere nasıl ta başından beri anlattıysam Hasan Ağa da başından geçenleri oradakilere ve Şah'a bir bir anlatır.

Vezir başlar benim sizlere anlattığım gibi en ince ayrıntısına kadar anlatmaya.

Tesadüfe bakın ki şu anda bu hikâyenin kahramanları bir araya gelmiş âdeta bir kurgu gibi insanı hayrete düşürür.

4. Dinleyicinin dikkatini çekmek için kullanılan formeller

Yakup Han'ın söylediği dörtlükler âdeta Karaca'yı büyüler.

Karaca bir de ne baksın tam karşısında bir kurt oturmaktadır.

Bir de ne uyanсын beş on tane kurt kendisini koklamaktadır.

Bir de ne görsün Karaca her zamanki gibi tek başına atına binmiş dağlarda gezmektedir.

Karaca bir de başını yukarı doğru kaldırınca ne görsün?

“Babam bana bunu söyler söylemez ben de bir şimşek çaktı.”

Kurt Hasan bir köpeğe bakar bir de kendine aman Allah'ım o da ne?

Hasan Ağa kısa süreli yaşadığı şaşkınlıktan sonra sağı solu şöyle gözleriyle bir kolaçan ettikten sonra yere bakar bir de ne görsün!

Bir de ne görsün yarı çıplak belden aşağısı otlarla kaplı otun içerisinde diğer yarısı da dışarıda öylece duran bir adam saç sakalı öyle uzamıştır ki.

Bir de ne görsünler kapıda üç tane atlı attan inerler...

Hasan Ağa bunlardan bahsedip memleketini köyünün adını söyleyince Kara Vezir'in içi cız eder...

Bunu duyan Hasan Ağa âdeta gözleri fal taşı gibi açılır.

Çeşmeye doğru yaklaşınca bir de ne görsün Döne Sultan orda su doldurur.

Bir de Hasan Ağa ne baksın dışarıda Haşim Şah ve Kara Vezir ile birlikte on tane de muhafız durur hemen koşar bunları karşılar.

İçeri girer girmesine de Şah'ın gözleri fal taşı gibi açılır.

Hasan Ağa dışarı çıkar bir de ne bakar Osman atın üzerinde öylece durmaktadır.

d. Bitiş Formelleri

Karaca ile Yakup Han ise çok mutludur. Onlar mutluluklarını yaşasınlar onlar erdi muradına biz de çikalım kerevetine. Bu hikâyede burada sona erdi bu hikâyeyi dinleyenlere sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

3.9. KURT HASAN HİKÂYESİNDE DİL VE ANLATIM

Kurt Hasan hikâyesinin dili yalın, sade ve akıcıdır. Âşık yerel sözcüklere ve halk hikâyesine özgü kalıplara yer vermemiştir. Âşık anlatımda; kıyaslamalara, kişileştirmelere, betimlemelere ve mekânlar arası geçişlere başvurarak hikâyeyi bir bütün haline getirmiştir. Bu unsurları örnek vererek açıklayalım.

Âşık halk hikâyesinde samimi bir dil kullanarak hikâyenin geçtiği zamanını belirginleştirmek amacıyla dönemsel farklılara yer vererek kıyaslama yoluna gitmiştir.

“Tabii ki o zaman radyo yok, televizyon yok, gazete yok. Bu tür hikâyeler çok kıymetli ve çok da rağbet görür. Hatta o yıllarda özel hikâyeciler aranır, saraylara davet edilir.”

“Eh ne yaparsın zamanın o devrinde basın radyo yok sinema yok televizyon yok. Böyle yaygın iletişim araçları yok.”

Âşık tarafından yer yer cansız varlıklara duygu yükleyerek kişileştirme yapılmıştır.

“Döne Sultan’ın gözleri sürekli yollara, dağlara, taşlara, dallara, ağaçlara, kuşlara her şeye bakar. Sanki birisi sürekli ‘İşte Hasan geliyor.’ diye müjde verecektir.”

Hikâyede zaman zaman mekânlar hakkında ayrıntılı bilgi verilerek betimlemelere yer verilmiştir. Söz konusu mekânı ön plana çıkarmak ve olayla bağlantısını sağlamak amacıyla betimleme yapılmıştır.

“Yukarıda yaklaşık elli metre yükseklikte kocaman bir delik var oradan aşağı doğru insanlar bakmaktadır. Birkaç dakika sonra o kayanın altından kocaman bir delik açılır. Âdeta bir kapı kadar taş yana kayar. Bir yeri kayanın içinden bir taş yana doğru kayarak oradan bir kapı açılır. Hepsi birden o açılan kapıya doğru yönelir. Karaca kapıdan içeri girerken kapıyı iyice inceler. Kapının ancak içeriden açılabileceğini anlar.”

Hikâyede aynı zamanda farklı mekânlarda yaşanan olaylar bulunmaktadır. Âşık bu durumlarda *“verelim, dönelim, bahsedeyim”* vb. kalıplarla farklı zamanlara geçişler yapmaktadır.

“Harami başı planını yapadursun biz haberi Karaca’nın nişanlısı Yakup Han’dan verelim.”

“Şimdi Şah’ı böyle bırakıp biz yine Karaca’yla Kara Vezir’e dönelim.”

“Biraz da Yakup Han’dan bahsedeyim.”

Âşık Temelî hikâyesinde, *“içini dökmek, taş çıkarmak, yürekleri dağlanmak, gözyaşı sel olmak, dolup taşmak, içini kemirmek”* gibi deyimlere fazlasıyla yer vererek anlatımı güçlendirmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

ÂŞIK YAKUP TEMELÎ'NİN ŞİİRLERİ

A. YEDİ HECELİ ŞİİRLER

1.BİZDİK ON BEŞ TEMMUZDA

Haçlının oyununu
Bozduk on beş temmuzda
Yeniden biz tarihi
Yazdık on beş temmuzda

Milletimin koçağı
Durdurdu tank uçağı
Hainleri kaçağı
Süzdük on beş temmuzda

Buyurdu başkomutan
Tehlikededir vatan
Yüzlerce şehit yatan
Bizdik on beş temmuzda

Türk'ü Kürt'ü Çerkez'i
Beraber oldu gazi
Gakkoş Dadaş Abaz'ı
Laz'dık on beş temmuzda

Meclis ile saraya
Bomba attı oraya
Hepisini sıraya
Dizdik on beş temmuzda

Şimdi mutlu Temelî

Kabul oldu dileği
Milletçe bu hileyi
Sezdik on beş temmuzda

(15.10.2016)

2. ERZURUM

Erzurum mehle başı
Karagöz kara kaşı
Erzurum'dan yar sevdim
Daha on sekiz yaşı

Erzurum'a geze gel
Yârim geze geze gel
Ellere gitme cano
Dolan dolan bize gel

Palandöken karına
Haber saldım yarına
Kimseye görünmeden
Buluşacaz yarına

Erzurum'da yoncalık
Buralar kalabalık
Sana dünür yolladım
Yar karıştı ortalık

Yakutiye medrese
Kulak verin bu sese
Ben seni gizli sevdim
Niye dedin herkese

Cumhuriyet caddesi
Ne güzel gelir sesi
Eğildim de kokladım
Gül kokar gül sinesi

Erzurum Gavurboğan
Kurbanam düzen dağan
Hep mi güzel oluyor
Gavurboğan'da doğan

Erzurum dağ mehlesi
Uzaktan gelir sesi
Elli tane yar sevmiş
Daha geçmez hevesi

Erzurum'da sütçüler
Ciritçiler atçılar
Kızları güzel amma
Biraz da inatçılar

Erzurum Lalepaşa
Selam durun dadaşa
Kurban olim Erzurum
Seni binlerce yaşa

Erzurum kara yollar
Yar bana selam yollar
O gün ola mı yârim?
Seni sara bu kollar

Erzurum Yenişehir
Gözlerin sanki mühür
Eğer seni almazsam
Hayatım olur zehir

Erzurum Şükrü paşa
Kurbanım gözde yaşa
Seni hiç unutmadık
Kurbanım Kazım paşa

Erzurum ift Minare
Selam saldım o yâre
Bırakıp da gidersin
Söyle sevdiğim nere

Erzurum’da Ilıca
Kaşı gözü karaca
Temeli’ m kime gitsin
Sen var iken ilaca

(12.10.2010)

B. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

3. OLMAYINCA

Su üstünde harman olmaz
Her canlıdan kurban olmaz
Karasakız derman olmaz
Tabipten derman olmayınca

Beyaz örtü yorgan olmaz
Buğday sapı urgan olmaz
Mektup name ferman olmaz
Gerçek ferman olmayınca

Hayırsızdan yar mı olur?
Cimrilere var mı olur?
Gevezede sır mı olur?
Utanmazda ar mı olur?

Dertsizlerde zar mı olur?
Arsızlarda nur mu olur?
Enginlerde kar mı olur?
Dağlar duman olmayınca

Yazı nedir yazı nedir?
Yazı yazdım yazı nedir?
Bahar ile yazı nedir
Düz ovası yazı nedir

Soğuktur ayazı nedir?
Ya cilvesi nazı nedir?
Temelî'm avazı nedir?
Cana kurban olmayınca

(31.07.2014)

4. BAKTIKÇA

Bilsen neler hatırlarım
Yar gözlerine baktıkça
Şu dünyalar benim olur
Her gözlerine baktıkça

Aşkın deryasına dalmak
Kolay mı bir yudum almak?
İnan ki gülüm dayanmak
Zor gözlerine baktıkça

Ne güzel âlem tabiat
Gel aşka açalım kanat
İçlerinde sonsuz hayat
Var gözlerine baktıkça

Temelî'm böyleymiş meğer
Aşk önünde boynun eğer
İnan ki dünyaya değer
Bir gözlerine baktıkça

(15.03.2006)

5. YÂR GÖZLERİM YOLLARDA

Sen gittiğin günden beri
Yar gözlerim hep yollarda
Aklımsa oldu serseri
Yar gözlerim hep yollarda

Beni yâri bilir diye
Gerçekleri görür diye
Belki bir gün gelir diye
Yar gözlerim hep yollarda

Temelî'm gülün solmadan
Gönlüme keder dolmadan
Gel artık gel geç olmadan
Yar gözlerim hep yollarda

(01.12.2008)

6. LEYLA

Bak ayrıldık gidiyoruz
Yol ağlıyor Leyla Leyla
Ardın sıra sustum kaldı
Dil ağlıyor Leyla Leyla

Küskünüm sensiz yıllara
Ayrılık verme kullara
Soğuk vurdu bak dağlara
Gül ağlıyor bak Leyla Leyla

Temelî'yim bak yazıma
Can dayanmıyor sızıma
Derdim dökmüş şu sızıma
Tel ağlıyor Leyla Leyla

(09.10.1999)

7. YÂR BULAMA

Bir ateş düşsün özüne
Söndürecek kar bulama
Bana çok zulümler ettin
Seni seven yar bulama

Düşme adamın merdine
Sığma evine yurduna
Dönüp dönüp bak ardına
Derde derman var bulama

Sevenlerin senden yılsın
Tüm âlem üstüne gülsün
Herkes her şeyini bilsin
Saklayacak sır bulama

Temelî'yim derin yaram
Eriyesin gıram gıram
Yediğin içtiğin haram
Olsun helal kar bulama

(15.11.2012)

8. DİVANA

Düştüm dertler deryasına

Yüzdüm divana divana

Acı tatlı bir kenara

Yazdım divana divana

Seven vazgeçer mi yardan?

Dağlar yorulur mu kardan?

Taşıdığım tatlı candan

Bezdim divana divana

Temelî'yim hazanı mı?

Görmedim dert yazanımı

Kendim kendi mezarımı

Kazdım divana divana

(15.09.1994)

9. GELİR CANA

Gül dalına gül dalına
Sepet almış gül dalına
Bülbülün figanı nedir
Bülbül konar gül dalına

Gülmesene gülmesene
Sen üstüme gülmesene
Gülmenin zamanı nedir?
Hafta aya gülme sene

Gül cana bakın gül cana
Bir can verdim gül cana
Eğer Mevla'm ister ise
Kurumuş gül gelir cana

(06.08.2014)

10. SENSİZ SANKİ BOŞ ANKARA

Elde valiz gidiyorsun
Bilmem ki hangi diyara
Bunu neden yapıyorsun?
Koyma beni bahtı kara
Sensiz sanki boş Ankara

Yokluğun bana oktur
Sevilmekse gülüm haktır
Buraların tadı yoktur
Nolur bizi yakma nara
Sensiz sanki boş Ankara

Kesildim aştan ekmekten
Doğru söylerim gerçekten
Sevdim seni ben yürekten
Gerek yoktur ki Ankara
Sensiz sanki boş Ankara

Böyle miydi bana sözün?
Hayalimde güzel yüzün
Hep seni arıyor gözüm
Düşürme beni efkâra
Sanki sensiz boş Ankara

Temelî'yim kanatlan gel
Bulutlan gel
Bekliyorum umutlan gel
Düşürmeden beni dara
Sensiz sanki boş Ankara

(01.05.2011)

11. DELİCE

Kız senin güzel adını
Sorsam delice delice
Benzer cennette huriye
Görsem delice delice

Boyu uzun beli ince
Ne hoş oluyor gülünce
Açılmış gülleri gonca
Dersem delice delice

Kara kaş kara gözüne
Baldan da tatlı sözüne
Elimi güzel yüzüne
Sürsem delice delice

Deli etme Temelî'ni
Tutabilseydim elini
İncecik nazik belini
Sarsam delice delice

(19.12.2017)

12. O YÂR AKLIMA DÜŞÜNCE

Yine yüreğim kaydadı
O yâr aklıma düşünce
Can yer yerinden oynadı
O yar aklıma düşünce

Seven sevdiğini bilir
Onu arayıp da bulur
Şu dünyalar benim olur
O yâr aklıma düşünce

Temelf'yim bilmem nider
Bilmem ki cahiller ne der
Ne dert kalır ne de keder
O yâr aklıma düşünce

13. BEN SAYENDE

Ayrılığın türküsünü
Yazdım gülüm ben sayende
Aşkımıza derin mezar
Kazdım gülüm ben sayende
Ayrılık düştü payemde

Nola seni görmeseydim
Sana gülüm demeseydim
Kör olaydı bu gözlerim
Keşke seni sevmeseydim
Ayrılık düştü payemde

Unutsam canı cismini
Hatırlamasam ismini
Bende kalan son resmini
Çizdim gülüm ben sayende
Ayrılık düştü payemde

Temeli'yim yar halımı
Dağlar aldı maralımı
Artık aşkın kuralını
Bozdum gülüm ben sayende
Ayrılık düştü payemde

(03.11.2009)

14. ÖYLE DELİ GÖNÜL ÖYLE

Gül olur da har olmaz mı?

Söyle deli gönül söyle

Yiğit olur yar olmaz mı?

Öyle deli gönül öyle

İnsanda olursa kibir

Elbet azap eder kabir

Şükret hakka biraz sabır

Eyle deli gönül eyle

Saltanatın baki değil

Olmasan da buna kail

Gel de bu dünyaya meyil

Bağla deli gönül bağla

Çoğu bilmiyor vebalı

Bitmiş asalet kemali

İşte bu dünyanın hali

Böyle deli gönül böyle

Eli dolama diline

Doğru git hakkın yoluna

Temelî'm kendi haline

Ağla deli gönül ağla

(24.07.2001)

15. İSTEMİREM GELME

Güzel yıllar sensiz geçti
İstemirem gelme gelme
Bak elim yüzüm kırıştı
İstemirem gelme gelme

Yandı yürek için için
Ney idi ki sana suçum
Ağardı başımda saçım
İstemirem gelme gelme

Dolaşırım ben her yeri
Aşkın eyledi serseri
Kesildi gözümün ferî
İstemirem gelme gelme

Âşık eyledin Temelî
Bize mi deydi sam yeli
Bak artık büküldü beli
İstemirem gelme gelme

(12.04.2003)

16. ELİN NEYİNE

Su geldi dayandı bende
Selin neyine neyine
Tüm çileler dertler bende
Elin neyine neyine

İçimdedir gizli yara
Düşündürür kara kara
Yine bülbül düşmüş zâra
Gülün neyine neyine

Bazen Osman Ali oldum
Bazen kâmil veli oldum
Bazen Mecnun deli oldum
Çölün neyine neyine

Temelî'm okudum yazdım
Rüzgâr ile esip tozdum
Gidip diyar diyar gezdim
Yolun neyine neyine

(20.11.2014)

17. YALANCI

Kendi yalanına kendi
Şaşar yalancı yalancı
Günde kırk defa avradı
Boşar yalancı yalancı

Gidiyor düğüne toya
Yalan lazım karnı doya
Kendi eştiği kuyuya
Düşer yalancı yalancı

Zordur ulaşması tahta
İnanma her şeyi sahte
İşi çok gibi ayakta
İşler yalancı yalancı

Doğruya bir saygı duysa
İnsan ona bir inansa
Nerede bir laf duysa
Koşar yalancı yalancı

Her gün saç boyatır
Yalana doğru dayatır
Çok yuvaları dağıtır
Şişer yalancı yalancı

Siyaset yapar doyunca
Oğlu kızı tam boyunca
Kendine bir saf bulunca
Coşar yalancı yalancı

Yalanla görülmez dava
Dürüstüm der atar hava
Temelf'm hayat bedava
Yaşar yalancı yalancı

(20.02.2001)

18. OLMADI

Şu deli gönlümü nara
Yaktım olmadı olmadı
Elimde yırtık resmine
Baktım olmadı olmadı

Yitirdim haftayı ayı
Kayıp ettim bu davayı
Kurmuştum gönül sarayı
Yıktım olmadı olmadı

Ne Şam koydum ne Halepçe
Ne ayak koydum ne ökçe
Sus diye dile kelepçe
Taktım olmadı olmadı

Yüzünde var üç beş bengi
Onun da soluyor rengi
Taşlaşmış gönüle sevgi
Ektim olmadı olmadı

İndim şu yeşil bağlara
Seslendim eski çağlara
Deli diye şu dağlara
Çıktım olmadı olmadı

Temelî'm düştün merağa
Bakıyorsun çok ırağa
Delice akan ırmağa
Aktım olmadı olmadı

(05.08.2001)

19. NAZ MI KALDI?

Boşa cilvelenip durma
Çekilmedik naz mı kaldı?
Cahile ne der isen de
Söylenmedik söz mü kaldı?

Kimi atar kimi tutar
Doğru tartmıyor bu kantar
Herkes bir tarafı tutar
Gerçek gören göz mü kaldı?

Nerden düştüm ben bu aşka?
Keşke sevmeseydim keşke
İçi başka dışı başka
Bakılacak yüz mü kaldı?

Hepten aldandık dünyaya
Kapıldık sahte rüyaya
Sanki sokmuşlar boyaya
Makyajsız bir kız mı kaldı?

Temelî'yim der bu anda
Umut var çıkmadık canda
İşte her pislik meydanda
Görülmedik poz mu kaldı?

(04.05.2007)

20. YAR YARALI BEN YARALI

Bir gün yolda karşılaştık
Yar yaralı ben yaralı
Sarılıp da çok ağlaştık
Yar yaralı ben yaralı

İki gözü pınar ağlar
Sanki kızıl ırmak ağlar
Aramıza girdi dağlar
Yar yaralı ben yaralı

İkimizde düştük derde
Nolur olsaydı burda
O da bende başka yerde
Yar yaralı ben yaralı

Eşim dostum yarenim yok
Arayıp da soranım yok
Bir yaramı saranım yok
Yar yaralı ben yaralı

Temeli'yim ayrılıp da
şu kadere darılıp da
Çok ağladık sarılıp da
Yar yaralı ben yaralı

(30.05.2016)

21. YAKTI

Güzel gözlerine baktım
Sanki ateş gibi yaktı
Yaktı ya o anda bittim
Öyle bir yürekten baktı

Baktı ya şöyle söyledi
Bedenim onu dinledi
Elimde gülü elledi
Alıp da göğsüne taktı

Taktı ya gülden de güzel
Güzel yaratmış lemyezel
Dedi ta ezeli ezeli
Şöyle kaşlarını yıktı

Yıktı ya yapması çok zor
Sineme düşürdü bir kor
Dedim onu bana bir sor
İki damla yaşı aktı

Aktı ya o yaş sel oldu
Dedi ki sevdim el oldu
Temelî'm sustu lal oldu
Yumruğu sineye çaktı

(06.08.2014)

22. KALLEŞ ÇIKTI

Dinle anlatayım hele
Bakın başa ne iş çıktı
Temiz sandığım mübarek
Kalbi ölüymüş leş çıktı

Dostum dedim boyun büktüm
Onun için neler çektim
Davetle sofraya çöktüm
Baktım zehirli aş çıktı

Meğerse yanıldım kandım
Üzüldüm gerçekten yandım
Ben bunları adam sandım
Hepsinin içi boş çıktı

Konuşur sanarsın adam
Belki benim de var hatam
Gizliden ortaya katan
Adam şeytana eş çıktı

Vay benim ders almaz başım
Hem körmüşüm hem de şaşım
Otuz yıllık arkadaşım
Hilebazlara baş çıktı

Temelî'm yıkıldı düşü
Yaratana düştü işi
Mert sandığım namert kişi
Meğer tam bir kalles çıktı

(26.04.2011)

23. DELİ BAĞLAYI BAĞLAYI

Bir şeyda bülbüle döndüm
G l  bağlayı bağlayı
Gözyaşlarım derya oldu
Seli bağlayı bağlayı

Dertli kalem ne yazardı?
Bu gönül mecnun gezerdi
Ağlamaktan göz kızardı
Alı bağlayı bağlayı

Ciğerlerim pare pare
Bilemezler nedir çare?
Bırakmazlar gidem y re
Yolu bağlayı bağlayı

Temel 'yim gülmedi ki
Yaren dostlar bilmedi ki
 pim sapım kalmadı ki
Deli bağlayı bağlayı

(18.09.2018)

24. ELBET GERÇEK BİRDİ

Badeli âşıklar haktan
Badeyi içip de erdi
Sevdaya düşen maşuklar
Görmeden yârini gördü
Daim ya hak derdi

Badedir başı döndüren
Badedir aklı kandıran
Badedir yakıp yandıran
Sevdiği için can verdi
Başka kulun merdi

Temelî'yim ey hak Himmet
Bitmezdi çilesi elbet
Her günü her anı gurbet
Sevda ölene dek sürdü
Elbet gerçek birdi

(06.10.2014)

25. ON KASIM

On kasıma sevinenler
On kasım hiç olmadı ki
Nasıl olur be diyenler
Atatürk hiç ölmedi ki

Meclistir onun eseri
Cumhuriyettir hüneri
Var mı onun gibi biri?
Öyle biri gelmedi ki

Sen ayağa kalk Türkiye
Bu vatan sana hediye
İlk hedef Akdeniz diye
Düşmana hiç gülmedi ki

Ata'm bilen bilir seni
Düşman öldü sanır seni
Savaşından tanır seni
Davasından yılmadı ki

Temelî'yim sana hayran
Oldun vatanıma derman
Hadi gel şimdi o zaman
Sensiz vatan gülmedi ki

26. YOLLAR DELİ

Sevdiğimi diyemedim
Diller deli deli deli
Ben o yâre gidemedim
Yollar deli deli deli

Baksana yürek yaralı
Geçmiyor günler karalı
Ben o yârden ayrılalı
Haller deli deli deli

Eyvah yandı deli gönül
Geçmiyor ay geçmiyor yıl
Bak figan ediyor bülbül
Güller deli deli deli

Temelî'yim görmez gözün
Söyle kime kime nazın?
Bak seni söylüyor sazım
Teller deli deli deli

(10.04.2000)

27. HANENİZE VARMA YALI

Gölüm benden soğumuşsun
Hanenize varmayalı
Mah cemalin hayalimde
Yıllar oldu görmeyeli

Bilmem bize böyle noldu?
Sarardı bağımız soldu
Gölüm hayli zaman oldu
İnce beli sarmayalı

Olmaz gülüm bu kadar da
Gurbet elde bir kenarda
Bakıyorum ne kadar da
Değişmişsin görmeyeli

Temelî'm gönlünü açtı
Herkes bize bir don biçti
Ne kadar da zaman geçti
Senle sefa sürmeyeli

(15.08.2017)

28. KÖYLÜ GÜZELİ

Şemsi kamere benzersin
Vuruldu köylü güzeli
Ardın sıra geze geze
Yoruldu köylü güzeli

Zeytin gibi gözlerine
Mah cemalin yüzlerin
Şu iğneli sözlerine
Kırıldım köylü güzeli

Toz olsaydım yollarına
Arı olsam ballarına
O incecik bellerine
Sarıldım köylü güzeli

Yazma bağlamış başına
Kalemi çekmiş kaşına
O manâlı bakışına
Vuruldu köylü güzeli

Sözlerin cana dermandır
Gözlerin katle fermandır
Temelî'm sana hayrandır
Vuruldu köylü güzeli

(15.01.1999)

29. GÜLE KÜSER Mİ?

Sana küstüm diyen yârim
Bülbül gülüne küser mi?
Çiçeklerin özü sensin
Arı balına küser mi?

Mana arıyorsan burda
İçimi kemirtme kurda
Name name perde perde
Mızrap teline küser mi?

Bilmesin hiç kara kızım
Yüreğimde gizli sızım
Seni sevdi diye özüm
Âşık Temelî küser mi?

(22.08.2011)

30. NARA BENİ

İçten içten yanar iken
Atmayınız nara beni
Dost diye sığındım sana
Düşürmeyin tora beni

Üstünlük takva ile
Hiç olur mu kavga ile?
Suçsuzluğum bile bile
Götürmeyin dara beni

Dünya gelip de geçecek
Herkes ektiğin biçecek
Kim ne etmişse çekecek
Düşürmeyin zara beni

Temelî'm gönül elinden
Her ne çektiysem dilimden
Söyleyin beni gönülden
Bir dost yok mu sara beni?

(15.06.1996)

31. DİYEREK

Yardı beni yardı beni
Sinirimden yardı beni
Hadi burdan git diyerek
Bir dostum uyardı beni

Gülsen de yârim gülsen de
Diken bende gül sende
Derdi gamı at diyerek
Ağlama biraz gülsen de

Muradıma muradıma
Söylemişler muradıma
Gel bunu unut diyerek
Eremedim muradıma

Yeşildin aldın Temelî
Hani ne aldın Temelî?
Belki bir umut diyerek
Murat mı aldın Temelî?

(06.08.2014)

32. GURBET SENİ SENİ

Uzaktan güzel göründün
Ah gurbet seni seni
Sahte lakaba büründün
Ah gurbet seni seni

Diktiler yüksek binayı
Sattılar dağı ovayı
Çoğu kaybetti yuvayı
Ah gurbet seni seni

Konuşmayan bülbül oldu
Bülbül ise bak lal oldu
Eşe dosta bir hal oldu
Ah gurbet seni seni

Kimisine nimet oldun
Kimisine hasret oldun
Bana zalim gurbet oldun
Ah gurbet seni seni

Seni adım adım gezdim
İnan gurbet senden bezdim
Ben usandım satılık yazdım
Ah gurbet seni seni

Temeli'yim neyim kaldı?
Gurbet beni benden aldı
Satılmadı bana kaldı
Ah gurbet seni seni

(06.06.1996)

33. YOLLARDA ARADIK SENİ

Öyle güzel kokuyorsun
Güllerde aradık seni
Geleceksin diye canan
Yollarda aradık seni

İnce ince nakışında
Göğsüne gül takışında
Suyun coşkun akışında
Sellerde aradık seni

Gölgen düşüyor direkten
Salınıyorsun yürekten
Allah allah diyerekten
Dillerde aradık seni

Gecelerle gündüzlerle
Süslü altın yaldızlarla
Üstünde ay yıldızlarla
Allarda aradık seni

Kör âşık gönlünü eyler
Sensiz şu dünyayı neyler?
Türkü türkü seni söyler
Tellerde aradık seni

(08.05.2018)

34. BEN ALLAH'A SALDIM SENİ

Ayağın gölbaşın pınar
Ben Allah'a saldım seni
Yüreğın ben gibi yanar
Ben Allah'a saldım seni

Hani vermiştik biz sözü
Ölüm ayırmazdı bizi
Meğerse çürükmüş özü
Ben Allah'a saldım seni

Yanıyorum közden beter
Allah'ım çektiğim yeter
Her ne eder Allah eder
Ben Allah'a saldım seni

Temelî'yim bırak yansın
O kendini haklı sansın
Ahımsa mahşere kalsın
Ben Allah'a saldım seni

(09.09.2011)

35. BURDAN İLERİ

Sinemde bir yara kanar
Derdim var zardan ileri
Kötüye boyun eğdirir
Hatır var zordan ileri

Canım kurban olsun merde
Kötüler düşürür derde
Muhtaç eder bir namerde
Ölüm var dardan ileri

Kötüyle etmeli savaş
Güzele olmalı yoldaş
Ömür biter yavaş yavaş
Zarar var kardan ileri

Yârin düşmesin yâdına
Kim erişir feryadına
Yanmaya gör aşk oduna
Ateş var nardan ileri

Temelî'm nefsine kanma
Fanidir dünya aldanma
Mezar bir son durak sanma
Hayat var ordan ileri

(01.09.2001)

36. HALLERİ

Yine gözümde canlanır
Yârin halleri halleri
Konuştukça ballanıyor
Tatlı dilleri dilleri

Beni görünce kaçardı
Sinemde yara açardı
Yanağında gül açardı
Soldu gülleri gülleri

El içinde beni seçti
Sevda şerbetini içti
Temelî'n gönlünden geçti
Yârin yolları yolları

(1992)

37. KAR TANESİ

Gökyüzünde melek gibi
Uçuşuyor kar tanesi
Ayrı desen ayrı güzel
Yere düşen her tanesi

Yürekte yaram azardı
Dokunsan içten kanardı
Utancından mı kızardı?
Bir küçücük nar tanesi

Çıban gövdemde bitse de
Hicran olup yetse de
Mendile silip astada
Bedenimden ter tanesi

Sevdan beni etti esir
Bir günüm oldu bir asır
Güzelliğin göğşe yansır
Sanki doğmuş nur tanesi

Yıldız gibi aktı geçti
Nazar edip baktı geçti
Yüreğimi yaktı geçti
Şu küçücük kor tanesi

Sevdan ile düştüm gama
Bilmem ki daha mı yana
Başkasını bilmem ama
Temelî'nin bir tanesi

(11.01.2002)

38. İLLE BAŞKANLIK

Bu milleti kurtaracak
İlle başkanlık başkanlık
Bize çağı atlatacak
İlle başkanlık başkanlık

Biz vatana çok can verdik
Tam yüz yirmi devlet kurduk
On altı imparatorluk
İlle başkanlık başkanlık

Tek vatan ve bir tek devlet
Hadi ülkem bunu hallet
Böyle ister yüce millet
İlle başkanlık başkanlık

Şöyle bir tarihi açın
Çok başlılıktan kaçın
Milli beraberlik için
İlle başkanlık başkanlık

Geldi gırtlığa dayandı
Hain her renge boyandı
Çok şükür millet uyandı
İlle başkanlık başkanlık

(07.03.2016)

39. COŞA GELDİK

Yine gönlüm efkârlandı
Eski günler coşa geldik
Coşa geldik ya hey vah hey
Tüm emekler boşa geldik

Boşa geldik ya ne çare
Bülbül gibi düştü zara
Bağlandı vefasız yâre
Yıktı felek tuşa geldik

Tuşa geldik ya şu hayat
Açtırdı sonsuza kanat
Gitmem dedi etti inat
Geçti bahar kışa geldik

Kışa geldik ya son ömür
İster evvel ister ahir
Haktan bize gelen emir
Ey Temelî'm beşe geldik

40. YETİM ÇOCUK

Boynu bükük köşelerde
Gel ağlama yetim çocuk
Bu yüreğim hep seninle
Gül ağlama yetim çocuk

Küçücük yavrucağ sabi
Ben olmuşum sana tabi
İster baba ister abi
Bil ağlama yetim çocuk

Peygamberimde yetimdi
Bütün gönüllere girdi
İnsanların en cömerdi
Kul ağlama yetim çocuk

Çok şeyler gelmiş başına
Gözyaşı katar aşına
Kurbanım o gözyaşına
Sil ağlama yetim çocuk

Seni üzenlerse solsun
O güzel yüzün bir gülsün
Neyim varsa senin olsun
Al ağlama yetim çocuk

Gönül bahçemde gül biçer
O da sultanını seçer
Gel aldırma çabuk geçer
Yıl ağlama yetim çocuk

Hem âşıklar hem şairler
Hem mısralar hem şiirler
Bak hepsi seni söyler
Dil ağlama yetim çocuk

Sakın kimse küstürmesin
Kimse şefkati kesmesin
İstemem sana esmesin
Yel ağlama yetim çocuk

Ne baba var nede ana
Gül yüzünü bir dön bana
Temelî'm uzattı sana
El ağlama yetim çocuk

(18.07.2010)

41. CANDAN OLDUK

Dervişim posta sarıldım
Post diyerek posttan olduk
Elimi uzattım dostta
Dost diyerek dosttan olduk

Her yanımlı sardı yara
Tabip lazım gele yara
Haber saldım ben o yara
Yar diyerek yardan olduk

Söyleyeyim ben her cana
Kurban olurum bir cana
Can teslim ettik canana
Can diyerek candan olduk

Temelî'yim bitmez gamım
Karaya oturdu gemim
Herkes diyor ki ben benim
Ben diyerek benden olduk

(01.01.2015)

42. YOK YOK

Çekil git benim başımdan
Derdimi der miyim sana
Kesildim ekmek aşımdan
İçimi açmam ki sana yok yok

Eğilsin selvim eğilsin
Sen eski sen değilsin
Hem artık benim değilsin
Derdimi söylemem sana yok yok

Temel viran olmuş dersin
Gül kuruyup solmuş dersin
Belki de alay edersin
Derdimi der miyim sana yok yok

(1996)

43. Dİ GEL

Günü güne ekliyorum
Yar di gel di gel di gel
Gelir diye bekliyorum
Yar di gel di gel di gel

Hayalin gitmez gözümden
Doymadım cilve nazından
Lokma geçmez boğazımdan
Yar di gel di gel di gel

Temelf'yim yoktur ünüm
Sensiz geçiyor her günüm
Geçmez oldu ayım günüm
Yar di gel di gel di gel

(01.09.2005)

44. SÖZÜN TATLI DİLİN GÜZEL

Sanki ballar dökülüyor
Sözün tatlı dilin güzel
Yürüdükçe bükülüyor
İzin tatlı belin güzel

Haktan diliyorum dilek
Bize karışmasın felek
Sanki gökten inmiş melek
Yüzün tatlı halin güzel

Dünyada yoktur bir eşin
Cihanı değer gülüşün
Can yakmak mı senin işin?
Nazın tatlı alın güzel

Alttan alttan bakıyorsun
Çok canları yakıyorsun
Burcu burcu kokuyorsun
Özün tatlı gülün güzel

Temelî'm ummana daldım
Daldım da nasibim aldım
Elbet aradım da buldum
Cüzün tatlı yolun güzel

(08.05.2018)

45. REZİL BE KARDEŞİM REZİL

Gel sosyal hizmet vakfına
Yazıl be kardeşim yazıl
Gel de ekmek kuyruğuna
Dizil be kardeşim dizil

Kimi geziyor uçakta
Beyler oturur tahtında
Bunca yoksulluk altında
Ezil be kardeşim ezil

Şansım yoktur tutmam dilek
Eyvah boşa gitti emek
Kalın gövde ince elek
Süzül be kardeşim süzül

Üşüyorlar kıştakiler
Şaşkın iş yok boştakiler
Utanmıyor baştakiler
Rezil be kardeşim rezil

On beş memur bir tek masa
Eyvah yine düştük yasa
Ayak uzun yorgan kısa
Büzül be kardeşim büzül

Böyle söylüyor Temelî
Çaresiz yaşlı emekli
İşte memleketin hali
Üzül be kardeşim üzül

(09.10.1998)

46. DEĞMEZ DAMLA YAŞA GÖNÜL

Cahil sohbeti bal olsa
Yine gitmez hoşâ gönöl
Kemlik isteme kullara
Mutlak gelir başâ gönöl

Bir ahvalden anlamazsan
Sarı telle inlemezsen
Ehli kâmil dinlemezsen
Başın değer taşâ gönöl

Çekilmez feleğın yayı
Herkesin ayrılmış payı
Sakın ezme karıncayı
Taş atma bir kuşâ gönöl

Hak takdir eylemiş kader
Evvelden ahire kadar
Her ne eder Mevla eder
Gel karışma haşâ gönöl

Kimi tahtlara oturmuş
Kimi ömrünü bitirmiş
Zengin olan ne götürmüş
Hepsi gitmiş boşâ gönöl

Üç günlük fani dünyada
Baktım düşmüşsün feryada
Rızkı veren bari Hüda
Ne düştün telaşâ gönöl

Temelî'm çiledir işi
Kıymetli yareni eşi
Dost kıymeti bilmez kişi
Değmez damla yaşa gönül

(29.01.2010)

47. DELİ GÖNÜL

Bir Mecnun misali çölde
Gezip durdun deli gönül
Ömür boyunca kendini
Esip durdun deli gönül

Gülünde bülbül şakımaz
Gönül ipliğin dokumaz
Seni kimseler okumaz
Yazıp durdun deli gönül

İçin döktün şiirlere
Gidersin gurbet ellere
Boşu boşuna göklere
Tozup durdun deli gönül

Arayıp kendin bulup da
Boşa saçını yolup da
İçmeden sarhoş olup da
Sızıp durdun deli gönül

Temelî'yim neler yazar
Biri yapar biri bozar
Ölmeden kendine mezar
Kazıp durdun deli gönül

(06.10.2018)

48. EL BAĞLAMAM

Haktan başka gayrisine
Boyun büküp el bağlamam
Haksızlığın karşısında
Asla susup dil bağlamam

Meyletmem yalan riyaya
Boş hayale boş rüyaya
Yalancı fani dünyaya
Güvenip de bel bağlamam

Temelî'yim böyle derken
Uyan artık deme erken
Dostum karalar giyerken
Utanırım al bağlamam

(27.02.2017)

49. YARALANDIM

Kaldım gurbet ellerinde
Yaralandım yaralandım
Issız Mecnun ölllerinde
Yaralandım yaralandım

Ben vurgunum gözlerine
Cilve ile nazlarına
Sitem dolu sözlerine
Yaralandım yaralandım

Derde düşürdün Temeli
Geçiyor günüm çileli
Deli esme seher yeli
Yaralandım yaralandım

(27.03.2007)

50. SAZIM

Bana yaren yoldaş oldun
Gönlümde nazımsın sazım
Dertlerime hep eş oldun
İçimde sızımsın sazım

Yanımdasın nereye gitsem
Bağrına sarılıp yatsam
Seninle kemale yetsem
Gönülde özümsün sazım

Dolandın dilden dillere
Senle girdim gönüllere
Vermem seni yâd ellere
Tabii ki bizimsin sazım

Ben söyledim sen dinledin
Gayrısını dost bilmedim
Benim derdimle inledin
Muhabbet sözümsün sazım

Dertleri getirdik dile
Beraberce çektik çile
Vermedik mi biz el ele?
Elimde sazımsın sazım

Seninle düştüm feryada
Sırrımı demedin ya da
Bazen anne bazen baba
Eş oğlan kızımsın sazım

Seninle divan dururum
Nameyle seda veririm
Seni her şeyden korurum
Temelî'm gözümsün sazım

(27.04.2010)

51. SENİ SADIK YAR BELLEDİM

Gülüm bana biraz sevgi
Yüreğinde var belledim
İçimde yanan ateşi
Söndürecek kar belledim

Sen attın bu kör düğümü
Gör artık gör öldüğümü
Seni nasıl sevdiğimi
Gerçekten anlar belledim

Attın içime közünü
Al yüreğimden sızını
Görmeden sahte yüzünü
Bir vefalı yar belledim

Niye gülüm dedi niye?
Bakışın kaldı hediye
Temelf'yi sevdim diye
Bir gün olsun der belledim

(04.01.2015)

52.BAYRAM GELMİŞ

Bugün bayram diyorlar ya
Bayram filan göremedim
Herkes şikâyetçi amma
Bir ders alan göremedim

Bayram diyip coşuyoruz
Hep eskiyi yaşıyoruz
Tatillere koşuyoruz
Evde kalan göremedim

Oğlan gurbete takıldı
Yalnız lokmalar yutuldu
Eski dostlar unutuldu
Selam salan göremedim

Kimi hasta düşmüş yatar
Kim gelecek diye bakar
Yaşlar ince ince akar
Varıp silen göremedim

Odasında bir tek yaşlı
Kimsesizdir gözler yaşlı
Bu dünya bu kadar boş mu?
Bunu bilen göremedim

Silinmiş eskiden izler
Bak ne hale geldik bizler
Büyükler kapıyı gözler
Varıp çalan göremedim

Temelî'yim der dermanda
Umut ilahî fermanda
Normal günde ne bayramda
Mutlu olan göremedim

(2011)

53. BİLEYDİM SEVER MİYDİM?

Bir hayırsız olduğunu
Bilseydim sever miydim?
Kör bahane bulduğunu
Bilseydim sever miydim?

Yıkarsın gönlüm köşkünü
Yok ettin meyli meşkimi
Yüzünde sahte aşkını
Görseydim sever miydim?

Yaktık aşkın ocağını
Hissetmişim sıcağını
Sırtımdan vuracağını
Bilseydim sever miydim?

Temelî'yim kul olmuşum
Ayağına yol olmuşum
Ben bilmeden vurulmuşum
Yoksa seni sever miydim?

(22.08.2011)

54. YOK SEVDİĞİM

Gidiyorum buralardan
Bak ardımdan bak sevdiğim
Sözlerin sinemi deler
Ok misali ok sevdiğim

Sözün tesir etti cana
Ak ellere kızıl kına
Gerek kalmadan bayrama
Yak istersen yak sevdiğim

Temelî'yim nideceğim
Ben kahrımdan öleceğim
Senden başka sevdiceğim
Yok vallahi yok sevdiğim

(10.09.2012)

55. GÖZLERİM GÖZLÜYOR SEVDİĞİM

Çık gel dağların ardından
Gözlerim gözler sevdiğim
Bilsen nasıl bekliyorum
Kavuşsak bizler sevdiğim

Kabul olsa dileklerim
Senle dolu iliklerim
Bedenimde kemiklerim
Sen diye sızlar sevdiğim

Hiç danışmadan ele
Kendini bıraksan yele
Düşünme düşerim dile
Can seni özler sevdiğim

Her tarafta arattığın
Evlamıdır bu yaptığın
Temelî'de bıraktığın
Silinmez izler sevdiğim

(11.04.2011)

56. OĞUL BENİM

Ömrüm çile ile geçti
Oğul benim oğul benim
Serimi yâdlara açtı
Oğul benim oğul benim

Dünya yaşamaya değer
Senin de kadrini eğer
Hiç dostum kalmamış meğer
Oğul benim oğul benim

Ezelden çileli başım
Zehir olur ekmek aşım
Dert dolu içim dışım
Oğul benim oğul benim

Temelî'yim viran oldu
Hep dertleri gören oldu
Kim halini soran oldu
Oğul benim oğul benim

(31.12.1993)

57. DEDİ BU NİYAZIM BENİM

Dedim güzel kameridir
Dedi ela gözüm benim
Dedim güzel bala benzer
Dedi tatlı sözüm benim

Dedim sevenlerin hali
Dedi çıkmazdadır yolu
Dedim beni eder deli
Dedi cilve nazım benim

Dedim güzel yürek dağlı
Dedi benim yolum ağı
Dedim gönlün kime bağı
Dedi hakka özüm benim

Dedim engeli aşalım
Dedi nasıl savaşalım
Dedim güzel kavuşalım
Dedi bu niyazım benim

Dedim ki dileğim budur
Dedi sen ne dersin odur
Dedim beni yakan nedir
Dedi âşık közüm benim

Dedim buna ne demeli
Dedi bu dünyanın hali
Dedim ya âşık Temelî
Dedi gönül sızım benim

(08.05.2018)

58. İKİ GÖZÜM YAŞTIR BENİM

Bırakıp da gittin beni
Sanma gönlüm hoştur benim
Yerden yere vurdun beni
İki gözüm yaştır benim

Kaderle çıkamam başa
Vurdu beni taştan taşta
Sen git hayatını yaşa
Sanma bağrım taştır benim

Temeli'm çektiğim yeter
Dert geliyor dertten beter
Gülüm sen mutlu ol yeter
Bir çileli baştır benim

(15.07.1997)

59. BEN TÜRK'M

Yafez Türk benim soyum
Ben Türk'm türkü söylerim
Oğuzlardan gelir soyum
Ben Türk'm türkü dinlerim

Ben Türk'm türkü söylerim
Ben Türk'm türkü dinlerim
Türkü anlatır türküler
Ben Türk'm türkü söylerim

Korkut Ata Metehan'a
Dede Korkut Oğuzhan'a
Nam salmışız tüm cihana
Ben Türk'm türkü söylerim

Bizim için kutsal vatan
Şehittir toprakta yatan
 kıtada at oynatan
Ben Türk'm türkü söylerim

 kıtada geçer sözün
Tarihtedir derin izin
Türk oğluyum Türk'tür zm
Ben Türk'm türkü söylerim

Demir pençe Türk'n eli
ztrke konuşur fili
Hakka gider Türk'n yolu
Ben Türk'm türkü söylerim

Temelî'yim Türk oğluyum
Göğsü imanla doluyum
Üç kıta Anadolu'yum
Ben Türk'üm türkü söylerim

Ben Türk'üm türkü söylerim
Ben Türk'üm türkü dinlerim
Türk'ü anlatır türküler
Ben Türk'üm türkü söylerim

(15.07.2017)

60. BEN SEVMİYİ NE BİLEM

Bal diyerek zehir yuttum
Ben sevmeyi ne bileyim
Yar sevmesini unuttum
Ben sevmeyi ne bileyim

Çok dolaştım yöre yöre
Bilmem ki bu nasıl töre
Ah be gülüm sana göre
Ben sevmeyi ne bileyim

Her şeye boynumu büktüm
Gözlerimden gizli döktüm
Her türlü çileyi çektim
Ben sevmeyi ne bileyim

Dert sende kaldı Temelî'm
Lal oldu yar ağzım dilim
Anlamadın beni gülüm
Ben sevmeyi ne bileyim

(08.09.2011)

61. DİLE DÜŞTÜM GİDİYORUM

Yar senin yüzünden bak ne
Hale düştüm gidiyorum
Bir hayırsızın elinden
Dile düştüm gidiyorum

El vurduğu taşlar ile
Hayallerim düşler ile
Gözden akan yaşlar ile
Sele düştüm gidiyorum

Derdim desem derler ayıp
Geçen yıllar oldu kayıp
İşte böyle garip garip
Yola düştüm gidiyorum

Bana gönül bağlamayan
Benle gönül eğlemeyen
Beni asla dinlemeyen
Kula düştüm gidiyorum

Temelî'm olmaz teselli
Olmuşum eli asalı
Aynı bir Kerem misali
Küle düştüm gidiyorum

Ben de bir gönülde güldüm
Zaman geldi açtım soldum
Gözün aydın işte öldüm
Sala düştüm gidiyorum

(04.08.2010)

62. GÖRMEK

Merak ettiğim yüzleri
Bende görmek istiyorum
Derinden süzen gözleri
Ben de görmek istiyorum

Kızıp da pişman olanı
Dost ile düşman olanı
Zayıfla şişman olanı
Ben de görmek istiyorum

Çılgın denizde yüzeni
Dostla kol kola gezeni
Hem okuyup hem yazanı
Ben de görmek istiyorum

Ağaçta duran kuşları
Yanakta donan yaşları
Temelî'm çatık kaşları
Ben de görmek istiyorum

(1992)

63. ÜZME BENİ VAZGEÇ GÖNLÜM

Hayırsızdan hayır gelmez
Üzme beni vazgeç gönlüm
Halin nedir asla bilmez
Üzme beni vazgeç gönlüm

Rastladım böyle birine
Gidiyor yaram derine
Sen yanmışsın haberi ne
Üzme beni vazgeç gönlüm

Deli gönül sevdi bilsin
İsterse üstüme gülsün
Kim isterse onun olsun
Üzme beni vazgeç gönlüm

Temelî'yim olmaz katil
Dünya umurunda değil
Bilmem nerden verdin meyil
Üzme beni vazgeç gönlüm

(11.04.2011)

64. SUS BE GÖNLÜM

Ağlamak sana yakışmaz
Sus artık sus sus be gönlüm
Bitmez çektiğim ızdırap
Sus artık sus sus be gönlüm

Neler çektim bilsen neler
Buna şahittir seneler
Hal bilmeyenlerse güler
Sus artık sus sus be gönlüm

Beni yaraladı o yâr
Hasretin sinemi oyar
Sana kıymet veren mi var?
Sus artık sus sus be gönlüm

Temelî'm adını anma
Bu yara ey olur sanma
Yeter artık yeter yanma
Sus artık sus sus be gönlüm

(29.01.2015)

65. ESEN GÜL

Ne güzel gözlerin vardır
Kara gözlü esen gülüm
Sanki dudakların baldır
Tatlı sözlü esen gülüm

İnce beli uzun boyu
Hurilerden gelir soyu
Meleği andırır huyu
Güzel yüzlü esen gülüm

Sen benim ayım güneşim
Cihanda bulunmaz eşin
Benimse hayalim düşüm
Benim nazlım esen gülüm

Temelî'm seni bilirim
Nereye gitsen gelirim
İnan yolunda ölürüm
Temiz özlü esen gülüm

(04.12.2012)

66. BOŞA GEÇEN ÖMRÜM

Bunca emek bunca çaba
Eyvah boşa geçen ömrüm
Canan iken döndüm ya da
Eyvah boşa geçen ömrüm

Noldu felek sana noldu?
Hep olanlar bana oldu
Gül dediğim diken oldu
Eyvah boşa geçen ömrüm

Kabul olmadı dileğim
Ziyan oldu tüm emeğim
Kan ağlıyor kan yüreğim
Eyvah boşa geçen ömrüm

Temelî'yim yandım piştım
Kaynarken kazandan taştım
Kalkayım der iken düştüm
Eyvah boşa geçen ömrüm

(10.05.2013)

67. GÖR GERÇEĞİ KÖR ŞAŞA NE?

Sensin şu gönlüme derman
Olurum yoluna kurban
Gönlümdeki bir tek sultan
Senden başka yoktur inan

Bakışların katle ferman
Sevdandır başımda duman
Senden başka yârim mi var?
Şu gönlümdür sana hayran

Sanki ay misali yüzün
Şerbeti andırır sözün
Ne güzeldir cilve nazın
Kara kaş sürmeli gözün

Sana getiriyor izin
Tertemiz naziktir özün
Olaydın şu gönlüme yar
Sinemi yandırır közün

Dolu yanıyor boşa ne?
Toprak savrulur taş a ne?
Canlı donuyor kış a ne?
Kuru kavrulur yaş a ne?

Kirpikler oktur kaş a ne?
Gerçek acıdır düş e ne?
Temelî'yim gör neler var?
Gör gerçeğ i kör ş aş a ne?

(31.07.2014)

68. GİZLİDEN GİZLİDEN

O güzel gözlerin var ya
Yakar gizliden gizliden
Kaş altından melûl mahzun
Bakar gizliden gizliden

Sevemem artık birini
Kimse doldurmaz yerini
Almış sevda hançerini
Sokar gizliden gizliden

Yanar yüreğimin başı
Su söndürmez bu ataşı
Temelî'nin gözün yaşı
Akar gizliden gizliden

(02.05.2008)

69. BEN DÜŞTÜM DALIMDAN

Deli gönlüm yaralandı
Bir yalancının dilinden
Yandı yürek parelendi
Bir hayırsız yar elinden

Bazen sel olup coşarım
Coşar bendimden taşarım
Yine gel dese koşarım
Ayrılmaz bülbül gülünden

Razı olmuşum yazıma
Gerek yok cilve nazına
Güven olmazmış sözüne
Sen bilmesin ahvalimden

Gururun bizi ayırdı
Kâh ağlattı kâh güldürdü
Beni yaşarken öldürdü
Ben korkmam daha ölümünden

Temelî gel etme zulüm
Kırıldı kanadım kolum
Sana mutluluklar gülüm
Ben kopup düştüm dalımdan

(29.04.2002)

70. YANMAMIŞSAN ÂŞIK MISIN?

Kerem gibi sen de nara
Yanmamışsan âşık mısın?
Yârin gözlerine bakıp
Kanmamışsan âşık mısın?

Esmemişse sevda yeli
Güldürememişsen eli
Kendini bir Mecnun deli
Sanmamışsan âşık mısın?

Gezmiyorsan hane hane
Olmamışsan bir divane
Sen aşkın ile pervane
Dönmemişsen âşık mısın?

Temelî'yim çoktur hata
Dertlerine bin dert kata
Sevda denilen bu ata
Binmemişsen âşık mısın?

(01.10.2018)

71. YA SEN

Dertli koydun beni sinem

Yeni başladı bu çilem

Üstüne gülsün şu âlem

Ortalıkta kalacaksın

Sürme çeksen de kaşına

Aklar düşecek saçına

Çok işler gelsin başına

Sanma ki sen güleceksin

Haktan diliyorum dilek

Sana oyun etsin felek

Musallat olsun sinek

Nemrut gibi öleceksin

Temelî'm görmesin gözüm

Hakka bağlamışım özüm

Sürünesin dizin dizin

Benden beter olacaksın

(06.06.1996)

72. SOLACAKSIN

Ben beğenmeyen güzel
Ya sen nasıl olacaksın
Geçicidir güzelliğın
Sarıp da solacaksın

Olur mu hiç sensiz gülmek?
Suçmuş meğerse görmemek
Haktan diliyorum dilek
Sen ettiğın bulacaksın

Temelî'm görmesın gözüm
Hakka bağlamışım özüm
Sürünesın dizin dizin
Benden beter olacaksın

(06.06.1996)

73. FELEK YAPAR GİTMEZ HOŞA

Dur hele hey deli gönül
Gönül burda nedir işin?
İşin aramakla geçti
Geçti bahar geldi kışın

Kış oldu ya soldu gülüm
Gülüm soldu yaman halim
Halim böyle suskun dilim
Dilimden çekiyor başım

Başım senden nerye gitsem
Gitsem burayı terk etsem
Etsem gül dalında ötsem
Ötsem yıkık hayal düşüm

Düşüm hayal gerçek olsa
Olsa gidip yâri bulsa
Bulup da gönlüne dolsa
Dolsa ömrüm geçti boşa

Boşaymış Temelî'm emek
Emek ile kabul dilek
Dileğe engel mi felek
Felek yapar gitmez hoşâ

(10.05.2018)

74. KÜL ETMEDİN NE EYLEDİN?

Beni şu zalim ellere
Kul etmedin ne eyledin
Ayağın altına gülüm
Yol etmedin ne eyledin?

Zülfüne gülleri takıp
Dönüp de aynaya bakıp
Bir Kerem misali yakıp
Kül etmedin ne eyledin?

Taşlara çaldım başımı
Yıktın hayalim düşümü
Senin için gözyaşımı
Sel etmedin ne eyledin?

Temelî'm hayale daldım
Hasreten nasibim aldım
Ardın sıra sustum kaldım
Lal etmedin ne eyledin?

(29.03.2012)

75. SEN Mİ GELDİN?

Neler ettin gülüm bana
Koydun beni yana yana
Çok sevindim imanına
Kara gözlüm sen mi geldin?

Çok üzıldüm gidişine
Maildim gülüşüne oy
Çok sevindim dönüşüne
Kara gözlüm sen mi geldin?

Temeli'yim buydu derdim
Yanağından güller derdim
Sen dünyayı bana verdin
Kara gözlüm sen mi geldin?

(20.03.2000)

76. GÜL MÜSÜN YÂRİM?

Burcu burcu kokuyorsun
Gülmüşün yârim gülmüşün
Neden öyle bakıyorsun
El misin yârim el misin?

Sen soldurdun güllerimi
Bir sormadın hallerimi
Estin kırdın dallarımı
Yemlisin yârim yemlisin

Kaybettirdin yar kendimi
Sevdiğim gönlün oldu mu?
Yıkarsın gönül bendimi
Semlisin yârim semlisin

Temelî'm düştün figana
Karıştın toza dumana
Seslersin beni kovana
Bal mısın yârim bal mısın?

(20.10.2001)

77. GÖNÜL BENDEN NE İSTERSİN?

Diyar be diyar gezdirdin
Gönül benden ne istersin?
Halden bilmeze ezdirdin
Gönül benden ne istersin?

Nerde güzel görsen baktın
Hep kafayı ona taktın
En sonunda beni yaktın
Gönül benden ne istersin?

Temelî'm kendin kaptırdın
Yanlış yollara saptırdın
Ne istediysen yaptırdın
Gönül benden ne istersin?

(04.06.2017)

78. BETER ETTİN

Sana uzatmıştım elim
Sen kırmaktan beter ettin
Lal olaydı ağzın dilin
Sen vurmaktan beter ettin

Sen bana kardaş demişsin
Sen de benim bir bacımsın
Ömür boyu yüreğimden
Hiç çıkmayacak acımsın

Gönlümü ettin ihtiyar
Yar sinemi gör neler var
Buralardan diyar diyar
Sen sürmekten beter ettin

Sen bana gardaş demişsin
Sen de benim bir bacımsın
Ömür boyu yüreğimden
Çıkmayacaksın acımsın

Neler ettin sen Temel'e
Felek etsin sana hile
Yar sen beni Azrail'e
Can vermekten beter ettin

(05.05.2012)

79. BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

Önce bir Müslüman'sanız
Bayramınız kutlu olsun
Adam gibi adamsanız
Bayramınız kutlu olsun

Baba eli öptün ise
Bir damla yaş döktün ise
Anne gönlü ettin ise
Bayramınız kutlu olsun

Vatanı kayırdın ise
Yetimi doyurdun ise
Hayır dua aldın ise
Bayramınız kutlu olsun

Kabre doğru gittin ise
Kini kibri attın ise
Komşu ziyaret ettinse
Bayramınız kutlu olsun

Temelî'yim söz ettinse
Gönüllere iz ettinse
Fakir yoksul gözettinse
Bayramınız kutlu olsun

80. SİLMİYORSUN

Sana bir nasihatim var
Sen nasihat almıyorsun
Almıyorsun benden selam
Selam dahi salmıyorsun

Salmıyorsun ne de yazdın
Derdi sıra sıra dizdin
Şu koca dünyayı gezdin
Neden bana gelmiyorsun?

Gelmiyorsun gülüm bana
Zulüm tesir eder cana
Sen hiç doymaz mısın kana?
Sen kendini bilmiyorsun

Bilmiyorsun aşk şarabın
Bu olur yoksa harabın
Bu candır senin türabın
Bir yüzüne gülmüyorsun

Gülmüyorsun bana bir kez
Temelî'm nasıl cilve naz
Senin için ağlar bu göz
Mendilinle silmiyorsun

(06.09.2014)

81. AYAĞIN GÖLBAŞIN PINAR

Yüreğimde yaram derin
Bu yaralar durmaz kanar
İnan belki dolmaz yerin
Gizli gizli içim yanar
Yüreğimden sildim seni
Ayağın gölbaşın pınar

Daim cilve naz eyledin
Yüreğimi köz eyledin
Her şeyimi söz eyledin
Kendin huri melek sanar
Yüreğimden sildim seni
Ayağın gölbaşın pınar

Temelî'yim değme yansın
Yansın da bir küle dönsün
Yarısı yanmadan sönsün
Bir üflesem geri yanar
Yüreğimden sildim seni
Ayağın gölbaşın pınar

(06.01.2016)

82. GÜZELHİSAR

İşte geldim gidiyorum
Açtın sızı Güzelhisar
Nasipse yine gelirim
Bekle bizi Güzelhisar

Ben giderim canan kalır
Cana candan yanan kalır
Dertlerime derman kalır
Yaşlı gözü Güzelhisar

Ambarcıdan dolu yoldan
Çoban kayası Bolu'dan
Kar getirdim davulludan
Yerdik buzu Güzelhisar

Çatalkaya büyük gölü
Türlü türlü açar gülü
Eksik olmaz ki bülbülü
Güle nazı Güzelhisar

Bir yan Alibey deresi
Heybetlidir it kayası
Dillere destan kalesi
Sevdim sizi Güzelhisar

Boldu koyun kuzular
Kuşburnu toplar kızları
Germişo yerken bizleri
Anın bizi Güzelhisar

Kalandırdan kız harmanı
Çıkar ederler seyranı
Başkadır köyün bayramı
Eder gezi Güzelhisar

Kızılkaya bulgur düzü
İffetli gelini kızı
Nolur unutmayın bizi
Sağlam özü Güzelhisar

Köyün gülüsün pir veli
Oldum bir divane deli
Âşık ettin sen Temelî
Çalar sazı Güzelhisar

(03.02.1995)

83. YANDIRAN VAR

Beni böyle aşk narına
Elbet ki bir yandıran var
Gece gündüz hep ismini
Elbet ki bir andıran var

Atma yüzünden havayı
Çekilmez feleğin yayı
Gördüğün koca dünyayı
Elbet ki bir döndüren var

Kulun alnında yazıyı
Sana yaşattı maziyi
Yürekta derin sızıyı
Elbet ki bir dindiren var

Temelî'yim gel aldanma
Bu fani dünyaya kanma
Sakın ola havalanma
Bir bindirip indiren var

(06.05.2017)

84. ŞEYDA BÜLBÜL

Seher vaktinde gülüne
Öter Şeyda bÜlbÜl öter
Ötüşün sinemi deldi
Yeter Şeyda bÜlbÜl yeter

BÜlbÜl ayrılmaz gülünden
Usandım elin dilinden
Ayrılık bana ölümden
Beter Şeyda bÜlbÜl beter

Vuruldum yüzde bengine
Yazık düşmemiő dengine
Temelî'm kendi kendine
Çatar Şeyda bÜlbÜl çatar

(30.03.2003)

85. YAZA KALDI

Yudum mendilimi yudum
Kurumazsa yaza kalır
Aşkı içtim yudum yudum
Defterine yaza kalır

Ömür geçti oldu yarı
Aşamam dereyi yarı
Vermezlerse nazlı yarı
İşimiz niyaza kalır

Teslim et hünkâra beni
Düşürme efkâra beni
Kaplar ise kara beni
Umudum beyaza kalır

Ebedi ezelim kızlar
Bağlarda gazelim kızlar
Giderse güzelim kızlar
Meydan şu firyaza kalır

Gel eriş bir kemala sen
Dönmüşsün bir hamala sen
Eğer doymazsan mala sen
Faizci feyyaza kalır

Özlemişsin bala beni
Benzetirsin bala beni
Düşürme vebala beni
Temelf'm ayaza kalır

(08.04.2018)

86. YOLDA KALIR

Riyakâr olmuş insanlar
Hoş muhabbet dilde kalır
Tebdilin almayan kişi
Düz ovada çölde kalır

Güzellik Mevlâ'nın işi
Yaşatır hayali düşü
Hesabın bilmeyen kişi
Sıfır sıfır elde kalır

Gerçek sayıldı yalanlar
Bizi bitirdi talanlar
Maddeye bağlı olanlar
Manasızca yolda kalır

Geçirdik haftayı ayı
Yaşanmaz kıldık dünyayı
İstemem köşkü sarayı
Temelî'm gönülde kalır

(03.12.2003)

87. GÜLE KÜSMÜŞ BARIŞMIYOR

Zara düşürmüş bülbülü
Güle küsmüş barışmıyor
Çiçek polen vermez arı
Bala küsmüş barışmıyor

Uzağı görmüyor gözler
Anlaşılmaz olmuş sözler
Taşımaz olunca dizler
Yola küsmüş barışmıyor

Gel beni affeyle ya Rab
Nolur çektirme ızdırıp
Şaşırmış elde mızrap
Tele küsmüş barışmıyor

İnsanları etme viran
Sevdiğine canı veren
Temelf'yim gönül kıran
Dile küsmüş barışmıyor

(26.03.2010)

88. BİR ÖZGÜRLÜK BİR HÜRRİYET

Sen Ata'mın eserisin
Bir özgürlük bir hürriyet
Milletimin özlemisin
Bir özgürlük bir hürriyet

Gerçekleri görür gözün
Çıkıyor meydana özün
Bak okuyor oğlun kızın
Bir özgürlük bir hürriyet

İster her yere giderim
Türlü türlüdür eserim
Her şeyden olur haberim
Bir özgürlük bir hürriyet

Serbest dolaşıp gezersin
İster denizde yüzersin
İstersen roman yazarsın
Bir özgürlük bir hürriyet

Her haktan alırsın payın
Özgürce kullandın oyun
Serbesttir bak basın yayın
Bir özgürlük bir hürriyet

Son ağılık köleliğe
Saygı vardır bak emeğe
Sorar isen Temelî'ye
Bir özgürlük bir hürriyet

89. YÂRİ UNUTTU

Hasret çıkınca aradan
Gönüller yâri unuttu
Her şeyi irşat eyledik
İnsanlık sıı unuttu

Ses vermiyor eski çağlar
Viran oldu bizim bağlar
Tipi boran ulu dağlar
Eridi karı unuttu

Temelf'm ne dese hata
Haksızlar oturmuş tahta
Bağlar yapay gül de sahte
Bülbüller zarı unuttu

(22.09.2011)

90. KÂR ETMEZ

Yükün mücevher değilse
Kervan kâr etmez kâr etmez
Meclisin kâmil değilse
İrfan kâr etmez kâr etmez

Duyulmasa eğer naren
Dönüp de bakâr mı yaren
Sarılmasa gönül yaran
Derman kâr etmez kâr etmez

Gel olma arkadaş asi
Silinmez gönlünün pası
Yok ise aklının tası
Ferman kâr etmez kâr etmez

Temelî'yim etmez inkâr
Daima dilimde ikrar
Eğer eser ise rûzgâr
Harman kâr etmez kâr etmez

(1992)

91. HUYSUZ

Ağzım açmadan susturur
Huyun kurusun kız huysuz
Beni köşeye kıştırır
Huyun kurusun kız huysuz

İlk günler böyle değildi
Ne söylesem suç sayıldı
Sinirden düştü bayıldı
Huyun kurusun kız huysuz

Gördüm seçildim açıldım
Şerbet olarak içildim
Git gide gözde küçüldüm
Huyun kurusun kız huysuz

Ne söylesem yanlış anlar
Fırtınadır eser yağar
Kime baksam benim sanar
Huyun kurusun kız huysuz

Rabbim ne yapsak ne etsek
Bırakmaz murada ersek
Ansızın geliyor dirsek
Huyun kurusun kız huysuz

Kendini yiyip bitirir
Dişini sıkıp oturur
Sinirden kriz geçirir
Huyun kurusun kız huysuz

Temelî'yim tele dökme
Beni sağa sola itme
Hayatımı zindan etme
Huyun kurusun kız huysuz

(28.10.2011)

C. ON BİR HECELİ ŞİİRLER

92. NUR SOMUNCU BABA

Hicri yedi yüz elli doğdu güneş
Dünyaya geldi bir Somuncu baba
Hamideddin koydu baban adını
Sardı mekânı nur Somuncu Baba

Kayseri’de gözü dünyaya açtı
Genç yaşta ilim irfana ulaştı
Şam Tebrizi koyu gezdi dolaştı
Biraz etmişti kar Somuncu Baba

Beyazıt Bistani birinci hoca
İlime çalıştı gündüz ve gece
Hacı Alâeddin’de pişti iyice
Bursa’da mekân kur Somuncu Baba

Bursa’ya gelip de kurdu fırını
Ekmek sırtında gezdi her yerini
Emir sultan açıkladı sırrını
Çıktı açığa sır Somuncu Baba

Yıldırım yaptırdı bir Ulu cami
Hızır İlyas ile eylerdi demi
Uyarmak görevi beni âdemi
Çekenler çoktu zar Somuncu Baba

Tefsir fıkıh ilim tahsil etmişti
O minbere hutbe için gitmişti
Yedi türlü tefsirini etmişti
Bunda da bir hikmet var Somuncu Baba

O Somuncu kispetine büründü
Aynı anda üç kapıda göründü
Artık başka mekân senin yerindi
Bursa'da durmak zor Somuncu Baba

Ayrıldı oradan veda edip de
Aksaray'da kaldı biraz gidip de
Çare yoktu hakta başka tabipte
Biraz da orda dur Somuncu Baba

O Hamidi Aksaray'ı anıldı
Nur mekânı oradadır sanıldı
Hacı Bayram'a orda ders verildi
Artık olmuştu pir Somuncu Baba

Şimdi ki mekânın senin Darende
İçi aydınlanır seni görende
Bağ bahçe dolu senin her yerinde
Baba etmezdi intizar Somuncu

Göç eyledin sekiz yüz on beşlerde
Görmüşler seni türlü cephelerde
Somun dağıttın Çanakkalelerde
Kazandırdın zafer Somuncu Baba

Darende'nin tarihten gelir sesi
İspatıdır bak Zengibar kalesi
Oradadır somuncu sülalesi
Sevenlere şiyar Somuncu Baba

Batıda hezanlı güneyde durhak
Doğu Akçababa kuzeyde leylek
Verimli toprağı suluyor tohmak
Senle geldi bahar Somuncu Baba

Çoktur bahçeleri dutu kayısı
İnsanların saygılıdır hepsi
Hele içlerinde Osman Hulisi
Olmuştur ona yar Somuncu Baba

Hulusi Efendi oldu bir ışık
Dağıtıyor ilmi bol kâşık kâşık
Sanadır hayran sanadır âşık
Yürekte yanar kor Somuncu Baba

Hulusi Efendi vakfını kurdu
O bütün ömrünü bu yola verdi
İyi bir toplum yetiştirmektir derdi
İstersen bir gel sor Somuncu Baba

Nur damlardı kirpiğinden yüzünden
Asla dönmezdi verdiği sözünden
Şükür olsun çoktur gelen izinden
Devamlı döner tur Somuncu Baba

Doksanda gözü kapadı dünyaya
Eller açılmıştı sana duaya
Temelî'm yüz sür gel de gir sıraya
Şefaattir er Somuncu Baba

93. SAÇLARI BONUNA DOLANASICA

Kimseler yüzüne bakmasın senin
Kapı kapı sevgi dilenesice
Sanki dillerinden zehir saçıyor
Saçları boynuna dolanasıca

Kaybetsin yönünü düz yolda şaşsın
Bütün hastalıklar sana bulaşsın
Deli olsun sokaklarda dolaşsın
Tam altı ay sonra bulunasıca

Kimsesizce ortalarda kalasın
Temeli'm gel diye haber salasın
Kendini trenin altında bulasın
Tam elli parçaya bölünesice

(13.05.2015)

94. AFET İŞLERİ AYHAN ÇİFTÇİ

Felaket geliyor habersiz birden
Elinle yardımı yaparsın halka
Toptan yardımlara koşarsız birden
İnsan çaresizdir işte o anda

Şaşırp kalıyor inan ki orda
Laf değil çoluk çocuk hepsi darda
Elinizle yara sararsız birden
Rüzgâr, fırtına, deprem, seller, yağmur

İnan ki gelirler olsa da çamur
Daim hizmet için bekliyor emir
Bizim halimizi sararsız birden
Allah için sararsınız yarayı

Yardım eder beklemeden sırayı
Hani sorar ne köşküne sarayı
Aniden kalır her yer ıssız birden
Nasıl olur demeyin böyle işler

Çalışan kurtulur elbet külfetten
İnsanoğlu uyan artık gafletten
Temelî'm ölüm gelir ansız birden
Tanrım seni korusun tüm afetten

95. İNSANOĞLU

Hele dinle beni ey insanoğlu
İylik de insanda fel de insanda
Her ne ister isen Allah'tan iste
Ağız da insanda dil de insanda

Geç kalma sakın ha ilimde yarış
Sıratın mustagim Mevlâ'ya varış
Helal kazan helalden ye sen çalış
Para da insanda pul da insanda

Seven sevdiğine yürekten yanar
Gönül her deminde muhabbet arar
Dil dediğin hançer insana batar
Diken de insanda gül de insanda

Temelî'yim haktan bir dileğim var
Sevgi barış dolu bir yüreğim var
Leyla aramanın ne gereği var
Leyla da Mecnun da çöl de insanda

(07.01.1999)

96. GÜL PAZARINDA

Kendisini bülbül sanan kargalar
Ne işi var ımuş gül pazarında
Kendini bilmeyen ey cahil kişi
Sirke mi satılır bal pazarında

Beynimde kazılı dilimde adın
Ne hatıran kalmış ne de bir yâdın
Uğruna canımı verdiğim kadın
Bir söze değişir el pazarında

Kendini sanardın bir külçe altın
Sahte dostlar ise biçti fiyatın
Temelî'yi kıymet bilene satın
Değişmeyin nolur pul pazarında

(22.10.2015)

97. ŞANLI MİLLETİM

Tarih sana borçlu şanlı milletim
Birlikten güç doğdu on beş temmuzda
Hainler haince pusu kurdular
Hainliği boğdu on beş temmuzda

Ne pilanlar daha varmış sırada
Uçaklar havada tanklar karada
Unuttular Türk milleti burada
Kurulmuş bir ağdı on beş temmuzda

Tam iki yüz kırk bir şehidim vardı
Demokrasimizi korumak derdi
Başkomutan millete emir verdi
Hepsi birer dağdı on beş temmuzda

İki bin yüz doksan dört tane gazi
Nice yüreklere düşürdü sızı
Milyon şehit versek yıldırılmaz bizi
Cennetten bir bağdı on beş temmuzda

Yeni birlik temelleri atıldı
Demokrasi nöbetleri tutuldu
Temelî'm de bu kervana katıldı
Unutulmaz çağdı on beş temmuzda

(17.10.2016)

98. KANMAM BİR DAHA

Beni yaktın zalim yüreğin yansın
Yanmam ateşine yanmam bir daha
Sana inanmıştım hem de yürekten
Kanmam sözlerine kanmam bir daha

Acı sözlerine inan kırgınım
Kendim savunmaktan bezdim yorgunum
Sana küskün kaderime dargınım
Gidiyorum buradan dönmem bir daha

Beni ateşine yaktın yandırdın
Pervaneler gibi döndün döndürdün
Ayrılığın kervanına bindirdin
İnmem gidiyorum inmem bir daha

Severek katlandım he cefasına
Hep gözümü yumdum çok hatasına
Ne sana gülüm ne başkasına
Sanmam âşık olam sanmam bir daha

Temelî'yim duysan bir feryadımı
Yarım koydun yarım yar muradımı
Yüreğime gömdüm güzel adını
Anmam ki sevdiğim anmam bir daha

(19.05.2013)

99. MEHMET AKİF ERSOY

Mehmet Akif Ersoy milli şairim
Yazdığın şiirin sözün bir başka
Bütün cihan seni tanır efendim
Milletine bağlı özün bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Milli marşla bayrak göğe çekilir
El pençe divanda ona bakılır
Bütün gözler al bayrağa takılır
Nazlı nazlı salın nazın bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Yakışmış İstiklal Marşı'yla bayrak
Şüheda fışkırır bastığın toprak
Seni anlatıyor bak yaprak yaprak
Atoma erişir hızın bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Milli marşım benim milli gururum
Dil uzatanı acımam vururum
Uğruna bir değil bin can veririm
Tarihteki derin izin bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Bu dava ki bu vatanın davası
Bu dava şehit yatanın davası
Bu toprağa can katanın davası
İmanındır büyük kozun bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Ben hür doğdum hür yaşarım diyerek
Bu milletin imanını överek
Yalın ayak yarım ekmek yiyerek
El açtığın ol niyazın bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün sen aşka

Temelî`yim sana hayrandır hayran
Bu canım elbet ki vatana kurban
Unutmayız hatırlarız her zaman
Türk milleti der avazın bir başka
Nasıl bir aşka düşmüştün aşka

(01.02.2011)

100. EDERMOLA?

Sensiz olamam ki diyen güzel yar
Utaniyorum ben senden dermola?
Ayrılmanın yolu bundan mı geçer?
Bir engelli sevmek acep armola?

Söz var ki sevdiğim başımın tacı
Söz var ki manayla doludur içi
Söz var ki güzel yar zehirden acı
Bunu bana söyleyense yarmola?

Elimi dokunsam güce sayıldı
Ne söylesem gülüm suça sayıldı
Bütün emeklerim hiçe sayıldı
Temelî'ye yârim demek zormola?

(01.09.2011)

101. YU MEVLA

Nefsi envarede yüzdüm kirlendim
Rahmetinle beni yu Mevla Mevla
Sen var iken ya ben kime gideyim?
Bir tek benim rabbim sensin ya Mevla

Ömür boyu hep cenneti düşledim
Elimden geldikçe sevap işledim
Günah yaptım hepisini heşledim
Günahım sırtımda geldim bu Mevla

Bir zerre misali savruldu tozum
Cilve yapsam sana geçer mi nazım?
Geleceğim amma tutmuyor yüzüm
Temelî'yi bağışladım de Mevla

(09.02.2009)

102. SEN SEN OL DA GÖNÜL KIRICI OLMA

Deli gönül sana nasihatim var
Sen sen ol da gönül kırıcı olma
Allah bile kulda kusur aramaz
Dostlarında kusur görücü olma

Seçebilmek güzel hayali düşü
İnsanın âlemde yoktur bir eşi
Üstüne vazife olmayan işi
Daim araştırıp sorucu olma

Temelî'm düstur et sen kanaati
Yaradan yaratmış bu kâinatı
Kötüye kullanıp elde sanatı
Sakın ha insanı yorucu olma

(05.02.2017)

103. KUŞ GRİBİ

Kuş gribi hoş geldin ÷lkemize
Memleketi soyanları unutma
Daha gerek var mıdır ihtiraza
Haram ile doyanları unutma

Ne istedin söyle ördekten kazdan
Sorsaydın haberi alırdın bizden
Kelkük Musul Kıbrıs çıkardık gözden
Buna evet diyenleri unutma

Ben bilirim senin uzundur kolun
Ne bakan engeldir sana ne valin
Eğer Ankara'ya düşerse yolun
Bankaları soyanları unutma

Kayıp oldu içte sezgilerimiz
Rakı müziği oldu ezgilerimiz
Değişti kırmızı çizgilerimiz
Buna boyun eğenleri unutma

Başörtü türbana el atanları
Yoksula mazluma hep çatanları
Vatan parçalayıp ve satanları
Yetim hakkı yiyenleri unutma

Yapılıyor çok değişik yorumlar
Elden çıktı kurduğumuz kurumlar
İşte böyle bizim burda durumlar
Geçmişine sövenleri unutma

Temelî'yim halkın çıkmıyor sesi

Bu bop projesi be neyin nesi

Varsa iktidarın bunda hatası

Projeye uyanları unutma

(12.03.2006)

104. OZANI UNUTTULAR

Bu millete darbe yapılır mı be?
Oyunu bozanı sakın unutma
Şanlı Türk milleti derler adına
Tarihi yazanı sakın unutma

Şehit oldu yaşlı genci nicesi
Kelimeyi şahadet son hecesi
İki bin on altı temmuz gecesi
İşte o zamanı sakın unutma

Fetö ile Amerika oyunu
Darbeciye millet verdi payını
Şanlı milletimin asil soyunu
Verilen kurbanı sakın unutma

Dıştan emir alıyordu alçaklar
Ateş ediyordu tanklar uçaklar
Kemige dayandı artık bıçaklar
Türk denen aslanı sakın unutma

Binlerce gazimiz vardı o gece
İlerlemez saat durdu o gece
Başkomutan emir verdi o gece
Selayı ezanı sakın unutma

Hainler dikilip karşımda durdu
Ömer Halis Demir alnından vurdu
Çakallar ne zaman boğarmış kurdu
Temelî ozanı sakın unutma

(16.10.2016)

105. SARIKAMIŞ

Sormuştum dedeme Sarıkamış'ı
Al kâğıtla kalem yaz dedi bana
Orda neler oldu bir anlat dedim
Şöyle bir of çekti buz dedi bana

Dedim unuttun mu kara günleri
Dedi engel doluydu hep önleri
Dedim bilir misin şehit canları
Vatan için bunlar az dedi bana

Dedim vatana biz hep aynı baktık
Dedi süngüleri düşmana taktık
Dedim ya düşmanı biz nasıl yıktık
Yüce Türk oğluyuz biz dedi bana

Dedim dede siz orada dondunuz
Dedi yatanı ölü mü sandınız
Dedim yüz bin kişi bir tek kandınız
Biz kardeşiz hem de öz dedi bana

Dedim adalet mi söyle bir hak mı?
Dedi vatanım için bir can çok mu?
Dedim kazanmanın imkânı yok mu?
Mevsim olsaydı yaz dedi bana

Dedim tarihten silinmez bu izler
Dedi emanet ettik size bizler
Dedim Türk oğluyum hedefte gözler
Vatan için verin söz dedi bana

Dedim Temelî'yim minnet borçluyuz

Dedi kalelerde yüksek burçluyuz

Dedim tarihlerde altın taçlıyız

İnancın en büyük koz dedi bana

(03.07.2008)

106. OKUR BANA

Elimde olmadan geldim cihana
Ben mi dedim ecel tuzak kurbana
İki kapılı yalancı meyhane
Meğer beni laik görmüş kurbana

Hadi gel de güzellerde naz ara
Mevla'm uğratmasın onu nazara
Gülsüm değil sen bana Günnaz ara
Yar almış ele kitap okur bana

Temelî'yim dertlerini yaz hele
Bizim eller yemyeşildir yaz hele
Soldurmadı gülleri ayaz hele
Yar elinde yeleği dokur bana

(06.08.2014)

108. MEVLÂNA

Alevsiz dumansız Allah aşkıyla
Ya hu Mevlâ deyip yandın Mevlâna
Çekicin sesidir yüreğe değen
Ya hay Allah deyip döndün Mevlâna

Vücut ikliminin gelmiş Harabi
Ana koynu sandın haki Turabi
Şems elinden dolu hakkın şarabı
Yudum yudum içip kandın Mevlâna

Sen gelince aydınlandı bak Konya
Gel çağrına sana geliyor dünya
Okudum Mesnevi sanki bir derya
Bilsen can içinde candı Mevlâna

Şemsi Tebriz'iydi senin güneşin
O gidince iyice arttı ateşin
Cihana ilim saçmak hala işin
Gönüllere sultan handın Mevlâna

Temelî'yim sanma anlattı seni
İlim ışıgın ben eyledi beni
Meclisinde tattım muhabbet demi
Celalettin Rumi sendin Mevlâna

(Haziran 2009)

109. BANA HİLE KAYNANA

Nedir bu çektiğim senin elinden
İşin gücün bütün hile kaynana
Bir kız aldım kurtulamam dilinden
Ölmeden çekesin çile kaynana

Aman aman kaynanamın elinden
Anlamaz bir türlü benim halinden
Hem kendinin hem kızının dilinden
Yaktın beni bile bile kaynana

Kayın pederimin keser sözünü
Sinirinden kan bürüyor gözünü
Soracak olursan işin özünü
Sen düşürdün beni dile kaynana

Gelin karşısında el pençe divan
Oğlan da korkudan tetikte her an
Kızınca hücumu geçiyor Yunan
Kapılasın bir gün sele kaynana

Bakarsan güzeldir göz ile kaşı
Bizimle uğraşır yok başka işi
Şükürler sonunda döküldü dişi
Oh oh düştün ya bu hale kaynana

Bu destanı yazıyorum ben sana
Tam yıllardır kan kusturdun sen bana
Ettiklerin artık tak etti cana
Seni yatırsınlar sala kaynana

Aman mezarıcı mezarı derin eş
Üstüne de ne ay doğsun ne güneş
Seninle ancak zebani eder baş
Seni vermesin bir kula kaynana

Çene durmaz sözü söze ekliyor
Yürümeyi unutmuş emekliyor
Artık seni karşı yaka bekliyor
Yolun açık güle güle kaynana

Dönüp de sakın ha ardına bakma
Gelip de yeniden ocaklar yıkma
Âşık Temeli'nin canını sıkma
Yanıp da dönesin küle kaynana

(17.05.2007)

110. KAYNANA

Ölene dek ben sırtımda taşısam
Yüzün yine gülmez senin kaynana
Omuzumda karlı dağlar aşırsam
Yüzün yine gülmez senin kaynana

Çarşıda ne görse onu isterler
Almayınca yüz azdırıp küserler
Sanki Mısır'ın haracın isterler
Yüzün yine gülmez senin kaynana

Eniştelere Yakup Bayram'la Memiş
Hele sorun yüzün niye gülmemiş
İyiki şu kızların sana çekmemiş
Yüzün niye gülmez senin kaynana

Evde gelinleri bir bir eziyor
Çoluk çocuk çenesinden beziyor
Bak gezerken kovboy gibi geziyor
Yüzün yine gülmez senin kaynana

Sorarım aslını bilmez nereli
Adını sordum da dedi belalı
Oldu burda bizim evin kırılı
Yüzün yine gülmez senin kaynana

Temeli'yim benim sözüm şakadır
Kaynanam da o benim bir anamdır
Kayınpeder damadın da kurbandır
Bak duyunca yüzün güldü kaynana

(1996)

111. GİTME DEMEDİM Mİ?

Çıkıp da her kürsüde bülbül gibi
Ötme demedim mi ulan ben sana
Manda gibi her gördüğün çamura
Yatma demedim mi ulan ben sana

Balı yapan sinek değil arı be
İnsanıysa rezil eden karı be
Gidip gidip mazlum ile garibe
Çatma demedim mi ulan ben sana

Boşuna geçirdin sen bunca yaşı
Ne diye taşırsın omuzda başı
Zenginin uyuyan itine taşı
Atma demedim mi ulan ben sana

Meyil vermiş baktım pop ile caza
Yorulmadın kuyumu kaza kaza
Pahalı alıp da gidip ucuza
Satma demedim mi ulan ben sana

Nereden aldıysa bilmem salığı
Duydum yine yakalamış balığı
Ayıp be durduk yere ortalığı
Katma demedim mi ulan ben sana

Temelî'yim dert kaplar sinesini
Eşekler kovalamış ninesini
Aklı yetmeyeninse devesini
Gütme demedim mi ulan ben sana

(08.10.2014)

112. SAYIN MÜSTEŞARIM ŞAHABETTİN HARPUTLU

Sayın Şahabettin Harputlu
Yalnızca gayesi hizmet insana
Ne güzel şey makam sahibi olmak
Şüphe yoktur can verirsin vatana

Eliyle hizmettir halka gayesi
Türk milletine hizmettir hevesi
Tek amacı insanlığın üyesi
İnsanlar insana gider dermana

Ne güzel şey makam sahibi olmak
Memleketinin iç işini bilmek
Ümitli haktan bu yolda yok yılmak
Sen önem verirsin Türkçe lisana

Tarihimiz şerefle şanla dolu
Emindir gidersen ol hakkın yolu
Şahin bakışlısın ey Türk'ün oğlu
Anladım hayransın sen de her cana

Realist bakışla halkın önünde
İlman kişilik bütün gönülde
Milletimin memleketin dilinde
Şüpheyi düşmesin hele isyana

Almış nasibini ol yüce haktan
Hakka bağlamış özü hakka çoktan
Anla ki seçiyor karayı aktan
Ben var iken gerek yoktur kurbana

Eliyle hizmettir halka gayesi
Türk milletine hizmettir hevesi
Tek amacı insanlığın üyesi
İnsanlar insana gider dermana

Ne güzel bilsen yaratanın işi
Helalden kazanır ekmeği aşı
Apaçıktır alını dik durur başı
Razıdır haktan gelmişse fermanı

Ukbe kalmasın içte vekillik derim
Çalışırsan elbet yaradan kerim
Âşık Temelî'yim budur sözlerim
Elbet sığınmışım yüce Süphan'a

113. DEDE

Uyan ey milletim artık be uyan
Şu güzel yurdumu soyan soyana
Bu özentı kültürümü bitirdi
Her gün bir modaya uyan uyana

Meşrudur medyada her türlü yalan
Dürüst hapis olmuş rüşvet gardiyan
Devleti soyanlar milli kahraman
Yetim hakkı yiyip doyan doyana

Dinim esir düşmüş iman savaşta
Kuran küsmüş bize yalan revaçta
Ahlak f rar etmiş fuhuş yarışta
Her türlü pisl ği yayan yayana

Kimse durmuyor ki kendi sözünde
Namaz isyan etti oruç izinde
Türban mahkemede gözü üzümünde
Bu davayı hayra yoran yorana

Başörtü zul m de k sk nd r bacı
Oğlu meyhanede gaflette hacı
Milleti bölüyor Ermeni pi i
Avrupa'dan gelir pilan pilana

Temel 'yim nolacak bunun sonu
Etek kayıp oldu yitirdik donu
Daim Müslüman'ın kesilir yolu
Her türlü bahane bulan bulana

(16.07.1999)

114. MALINA

Düşmüş yollara da yar yara gelir
Meyil vermemiş dünyanın malına
Yunus gibi su yara yara gelir
Durup da seyrettim ben cemalına

Bir selam gönderdim bende seline
Kapılmış o gözyaşında seline
Yas almaya gönderem yas eline
Sözüm yoktur benim aşk hamalına

Temelf'yim bu devrandır geçici
Kimi koyuncudur kimi keçici
Şimdi rağbet kürke sen gel geç içi
Hakkı bilen ulaşır kemaline

(06.08.2014)

115. GÜL SEVDASINA

Sen zara düşmüşsün amma kim anlar
Bülbül figan eder gül sevdasına
Arı çiçek çiçek dolaşır durur
Ömrünü tüketir bal sevdasına

Şeyda zara düşer bağlar eylemez
Ölen ölür güder sağlar eylemez
Denizler durdurmaz dağlar eylemez
Yar desin ki bir kez gel sevdasına

Yine neler söylüyorsun Temelî
Seni anlamazlar sanarlar deli
Vatanı ne köyü obası eli
Terk eyleyip gider kul sevdasına

(25.06.2016)

116. YAR SEVDASINA

Kız senin yüzünden düştüm bu hale
Gözlerin düşürdü yar sevdasına
İki kelam ettim bağrımı yaktı
Közlerin düşürdü kar sevdasına

Uğruna koymuştum bu tatlı canı
Söyle gülüm söyle karşılık hani
Konuşman muamma deli etti beni
Sözlerin düşürdü sır sevdasına

Temelf'yim hele gel gör neler var
Bilmek ister isen al hançeri yar
Derviş oldum dolaştım diyar diyar
İzlerin düşürdü bir sevdasına

(12.08.2015)

117. KİLON KAÇ PARA?

Beyim eğlen sana bir şey diyecem
Sen kimsin dedi be kilon kaç para?
Dedim bende sana bunu soracam
Dedi git be adam kilon kaç para?

Hor görme bey dedim bende insanım
İnsanlık yoluna kurbandır canım
Ne otelim vardır ne de iş hanım
Dedi ya senin kilon kaç para?

İşçiyim en çok vergiyi ben verdim
Sadece insanca yaşamak derdim
Beyim askerde de er oğlu erdim
Dedi amelesin kilon kaç para?

Çalışmaktan ne bet kaldı ne beniz
Yıllarca siz sırtımdan geçindiniz
Ömrümde ilk defa gördüm bir deniz
Giremezsin dedi kilon kaç para?

Dedim bu sistemle etmeli savaş
O zaman düzelir bak yavaş yavaş
Bacı tekme vurdu tokatı kardaş
Dedi bu zamanda kilon kaç para?

Enflasyon develesyon soymadın mı?
Millet hakkını yedin doymadın mı?
Ben âşık Temelî'yim duymadın mı?
Dedi o da kimmiş kilon kaç para?

(03.03.1999)

118. MANİSA

Bin dört yüz onda Osmanlı'ya ilhak
Ederken sen verdin sözü Manisa
Hitit İyon Frig Lidya'dan bıktın
Osmanlı'ya döndün yüzün Manisa

Sancaktarlık yaptın yüz atmış sene
Çok şehzade yetiştirdim desene
Bir fatih bin dört yüz elli üç sene
İstanbul'a gider izin Manisa

Yedi derde derman mesir macunu
Sana da vereyim aç avucunu
Şifa bulsun derdin dindir acını
Bundandır çekilir nazın Manisa

Spil tepesinden güzel manzara
Göz değmesin uğrama sen nazara
Tütün meşhur kavunuyla pazara
Her yerde geçiyor sözün Manisa

Şiar Abdi Şeyh-ül İslam söyledi
Üç yıl Yunan seni işgal eyledi
Rumlar size çok zulümler eyledi
Attık Yunanlının tozun Manisa

Altı yüz elli iki köy on altı kazan
Gördes halısı seccadeve ezan
Temelî'dir sana bu methi yazan
Böyle görünüyor pozun Manisa

(08.04.2001)

119. DAĞLAR DİLE GELİR YOLLAR KONUŞSA

Ardın sıra diyar diyar dolaştım
Dağlar dile gelir yollar konuşsa
Çiçekler içinde seni aradım
Bağlar dile gelir güller konuşsa

Bilemem ki kahpe feleğe nettim
Yaş değirmeninde ömrüm öğüttüm
İnsafın yok imiş eridim bittim
Çağlar dile gelir yıllar konuşsa

Temeli'yim yol gözlüyor gözlerim
Geleceksin diye yolun gözlerim
Irmak mıdır nehir midir gözlerim
Ağlar dile gelir seller konuşsa

(31.03.2017)

120. SENDEN UZAKTA

Daim aklımdasın yüreğim gamlı
Senden uzaklarda senden ırakta
İçime ağlarım gözlerim gamlı
Senden uzaklarda senden ırakta

Düşünürken elim koydum yüzüme
Hayalin geliyor inan gözüme
İçimi dökerim dertli sazıma
Senden uzaklarda senden ırakta

Sana gelebilsem ben adım adım
Aşkı sende içtim ben yudum yudum
İnan sanki kırılmıştır kanadım
Senden uzaklarda senden ırakta

Temelî'yim yine düştün feryada
Garip elde garip kaldım burada
Sensiz nasıl erişeyim murada
Senden uzaklarda senden ırakta

(10.09.1998)

121. SELAM OLSUN KARS'TAN ANADOLU'YA

Güneşin yurduma doğduğu yerden
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya
Bin kırk yılından beri Türk vatani
Doğuda Ardahan Gelibolu'ya
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

Sen düşmanı yurdumdan atansın
Sen biz Türklere bir ana vatansın
Sana hain gözle bakan utansın
Bir uzan Yıldırım'la Niğbolu'ya
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

Sarıkamış yazdı bize destanı
Ölümüne savundular vatani
Alevi Laz Kürt Türk Çerkez yatani
Cephane taşıdık Tirebolu'ya
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

Karslı çok çekse de tarihte zarı
Karslı'nın vatani sevdiği yâri
Anlat Kars'ımı milletime bari
Çankırı Çorum Gerede Bolu'ya
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

Benim Kars'ım vatanına bağlıdır
Güzel ovaları yüksek dağlıdır
Yürek vatan sevdasıyla dağlıdır
İstanbul'dan geçtik Safranbolu'ya
Selam olsun kartsan Anadolu'ya

Temelî'yim hain düşmana susan
En yükseğe Türk bayrağını asan
Doksan bin şehidi bağrına basan
Hatay'dan Mersin'den Hayrabolu'ya
Selam olsun Kars'tan Anadolu'ya

(06.03.2008)

122. YA MUHAMMED

Tüm kâinat seni durmuş beklerken
İşte geldi kutlu an ya Muhammed
İnsanlık çaresiz gönüller hasta
Oldun kullara derman ya Muhammed

Kötülükler kaplamıştı her yeri
Kızlarsa gömülürdü diri diri
Lütfeyledi kâinatın serveti
İki cihana sultan ya Muhammed

İnsanlık huzura erdi nihayet
El emindi adı dürüstü gayet
Kuran indi ona bak ayet ayet
Oldun kelamı lisan ya Muhammed

Ali Osman Ömer Eba Bekiri
Düşürmezdi daim dilden zikiri
Yeryüzünden birçok sapık fikiri
Sildi götürdü ferman ya Muhammed

Nurun kapladı bak bütün dünyayı
Sevmez münafıklık ile riyayı
Uhudda şehit pehlivan Hamza'yı
Verdik orada kurban ya Muhammed

Hasta gönüllere olmuştun ilaç
Gönlümüzde sultan başımızda taç
Şimdi tüm insanlık nuruna muhtaç
Kullarda zayıf iman ya Muhammed

Temelf'ym imansızlar delirdi
Aklı olan hidayete gelirdi
Kıyametin alameti belirdi
Geldi bak ahir zaman ya Muhammed
Sensiz halimiz yaman ya Muhammed
Şefaet et el aman ya Muhammed

(11.04.2009)

123. BU GECE

Gözümde canlandı şöyle geçmişim
Düşünüp hayale daldım bu gece
Bir de baktım meğer neler etmişim
Yığılıp yerimde kaldım bu gece

Kimi beni sevmiş kimi sevmemiş
Kim acele etmiş kimi etmemiş
Hep ellere kızmış özün dövmemiş
Geçmişten dersimi aldım bu gece

Her tarafa hak eylemiş tecelli
Açıkça her yerde bakın besbelli
Sanarsın insanlar hepsi bir halli
Meğer bomboşmuşum doldum bu gece

Anladım ki dünyanın sonu yokmuş
Her şey yalan ama ölümse hakmış
Günahıma baktım dağlardan çokmuş
Tövbe kapısını buldum bu gece

Ben köle olmuşum nefsimse amir
Çok gönül kırmışım olur mu tamir
Boşa gelip geçmiş koskoca ömür
Meğer çok hammışım oldum bu gece

Kadir gecesidir gecenin adı
Müminleri affetmektir muradı
Bu âşığın elbet sana feryadı
Dileğim Mevlâ'ya saldım bu gece

Temelî'yim ağız vardır dili yok
Öyle bir bağ meyvesi var dalı yok
Bir saz aldım perdesi var teli yok
Gönül namesinden çaldım bu gece

(07.12.2010)

124. KAR İNCE İNCE

Dur da anlatayım derdimi sana
İçimde bir sızı var ince ince
Genç yaşımda felek düştü ardıma
Yağırdı başıma kar ince ince

Bu da benim yârim diye bilmedin
Ardım sıra çıkıp bana gelmedin
Bir kez olsun sen yüzüme gülmedin
Çektirdin çileyi yar ince ince

Geleceğim kader bağlar yolumu
Sensizlik büküyor gülüm belimi
Ne olur yar yılda bir kez halimi
Lütf eyleyip gülüm sor ince ince

Temelî'yim gözüm yârî görürse
Çemirlenip gül bağına girerse
Gül yüzlü cananım izin verirse
O nazık belini sar ince ince

(06.03.2011)

125. YATINCA

Sahibinden çok çırpınan olmazmış
Eşek gidip de çamura batınca
Kendisini şeyda bülbül sanarmış
Karga gidip gül dalında ötünce

Döneğin işidir bir daha dönmüş
Sormayın ışığı ne zaman sönmüş
Hainle kendini önemli sanmış
Vatanını çıkarına satınca

Arayan hasmını her yerde bulur
Herkesiyse kendisi gibi bilir
Hain hainlikle çok mutlu olur
Ortalığı birbirine katınca

Önce yaralayıp sonra yalıyor
Ortalıkta bir dümendir dönüyor
Herkes kendin hacı aslan sanıyor
Varıp gidip mazlumlara çatınca

Artık yetti bunlar cana tak diyor
Arar isen memlekette çok diyor
Benden başka büyük şair yok diyor
Padişahın arkasından atınca

Temeli'yim kelimeler yanıyor
Dikkat ettim baktım hece kanıyor
Herkes kendisini güçlü sanıyor
İt araba gölgesinde yatınca

(17.01.2015)

126. NE HALDESİN?

Yine tazelendi bende anılar
Ne haldesin kara gözlüm ne halde
Yüreğim konuşur dillerim susar
Ne haldesin güzel sözlüm ne halde?

Bizi âşık etti bize ezgiler
Kara çıktı alnımdaki yazgılar
Belirdi mi yüzündeki çizgiler?
Ne haldesin melek yüzlüm ne halde?

Gizliden gizliye mektup yollardın
Gececeğim yolları mı kollardın?
Usulca seslenir elin sallardın
Ne haldesin hoş avazlım ne halde?

Temelî'yim nasıl yârin halleri
Bizim ele düşmezmola yolları
Ağardı mı zülfündeki telleri?
Ne haldesin söyle nazlım ne halde?

(17.07.2007)

127.YAZ BİZİM ELDE

Gel de bizim ele doğru gidelim
Bir başkadır şimdi yaz bizim elde
Mal davarlar birbirine karışır
Sağır gelin ile kız bizim elde

Şimdi dağlar yeşil ile süslenir
Tüm canlılar onun ile beslenir
Kınalı keklik kayalardan seslenir
Başka olur cılve naz bizim elde

Yükselir göğe barkana dumanı
Telaşlıdır millet çayır zamanı
Yorulur kimsenin kalmaz âmânı
Çünkü çabuk gelir güz bizim elde

Köylü bir barış içinde yaşardı
Birine bir şey olsa köy koşardı
Köy odası insanlarla taşardı
Bir başka tatlıydı söz bizim elde

Her tarafta türlü çiçekler açar
Etrafına güzel rayiha saçar
Güzelliği gören kendinden geçer
Haziran temmuzda gez bizim elde

Gidip görsem yüce dağlar kar şimdi
Gözleri yollarda bekler yar şimdi
Neler hissederim gel de sor şimdi
Temelf'yim çalar saz bizim elde

(11.06.2009)

128. BİR GÖZ VAR İMİŞ BENDE

Nerde güzel görsem dönüp bakarım
Ne doymadık bir göz var ımlş bende
Doğruyu söylerim bana kızarlal
Ne dokunan bir söz var ımlş bende

Cahiller elinden şu bağrım yandı
Kim yüzüme gülse bu gönlüm kandı
Bütün sevdiklerim benden usandı
Ne çekilmez bir naz var ımlş bende

Temelf'yim çoktur benim kederim
Kederime ortak olur kaderim
Bin defa konuldum yine giderim
Ne utanmaz bir yüz var ımlş bende

(29.03.2012)

129. HITİT EĞİTİM KURUMLARI BAŞKANI VOLKAN ÇELİK

Hitit eğitim başkanı Volkan Çelik
Türk milletinin gerçek özü sende
Emeği kutsal bilmiş daim işinde
Tam mertliğinse gerçek sözü sende

Kutsal sayar görevini yaparken
Rızayı haktır rızayı ararken
Biri hesap ile bine yararken
Şu güzel insanların hazı sende

Kulak vermiş bir tarihin sesine
Velâkin demez ki neme nesine
Olgun gönüllerin gizli süsüne
Leyla'sız Mecnun'unsa nazı sende

Kırmaz gönülleri incitmez canı
Anlamış tarihi Hitit başkanı
Ne güzel yürekten sever insanı
Çelik bileklerinse hızı sende

Emeğiyle çalışmayı çok sever
Lütufkâr kişilik garibi över
İlaç gibidir gönüllere meğer
Kulak ver Temelî'nin izi sende

(14.05.2008)

130. GÜLLER İÇİNDE

Cennetten bir bahçe o yârin yüzü
Açılmış yanağı güller içinde
Şeker mi şerbet mi yârin dilleri
Konuşur kalamı ballar içinde

Aklı başta kalmaz seni görenin
Güzelisin bu diyarın yörenin
Saçlarını ilmek ilmek örenin
Bağlamış zülfünü teller içinde

Sen çirkin harcı değilsin haklısın
Sevdiceğim şu gönülde saklısın
Benlerini inci diye takmışsın
O güzel gözlerin yaylar içinde

Temelî'm gönüle ferman olur mu?
O yar bu sineme derman olur mu?
Dileğim Mevla'dan kabul olur mu?
Düğün dernek yapsak eller içinde

(25.02.1993)

131. OTLUKBELİ

On bir ağustos bin dört yüz yetmiş üç
Kurdular meydanı Otlukbeli'nde
Has Murat Bey önce girdi savaşa
Sardılar her yanı Otlukbeli'nde

Şehzade Mustafa soldan bastırdı
Akkoyunlu'yu orada kısırdı
Beyazıt'sa fırtınalar estirdi
Galip Mehmet handı Otlukbeli'nde

Uzun Hasan orda savaşa girdi
Otlukbeli onlaraysa çok dardı
Son darbeyi Fatih orada vurdu
Zor kurtardı canı Otlukbeli'nde

Uzun Hasan binip atına kaçtı
Fatih'in önünden kuş olup uçtu
Geriye kalanlar hep esir düştü
Yiğitler harmanı Otlukbeli'nde

Şöyle tarih canlansa gelse dile
Kaymakam şefikle halkı el ele
Sıkıysa o düşman bir gelsin hele
Türk oğlunu tanı Otlukbeli'nde

Kaymakamla halkı olmuş iç içe
Şefik Aygöl yiğit hem de gökçe
Vatanına canını verir önce
Halkının dermanı Otlukbeli'nde

Türk yurdudur bunun herkes bilmeli
Göz dikenler deli olmalı deli
Çağırса gelmez mi âşık Temelî
Oluruz kurbanı Otlukbeli'nde

(28.08.2008)

132. SAYIN MÜFTÜMÜZ MEHMET HAKKI ÖZER

Sayın müftümüz Mehmet Hakkı Özer

Allah'ın için daim Allah yolunda

Yaratana sığınmış takva ehli

Isparta'da gül bahçesi gülünde

Nasa hizmet etmektir onun aşkı

Mesleki âlim kuranla meşki

Ümitlidir haktan cennette köşkü

Fenalık olmaz ki onun halinde

Tamamen kendini hakka adanmış

Ümmanı deryaya hak demiş dalmış

Millet için yüreği hizmet dolmuş

Üzüm talebesi durur dalında

Zor gelmez ki ona yaptığı hizmet

Millet içinde daim görür hürmet

Elimden tutsa da eylese himmet

Hakkı anlatır daima hak dilinde

Mümkün mü efendim senden ayrılmak

Emel ile günahlardan sıyrılmak

Teslim olup hak yolunda kavrulmak

Hakikat saklı ateşle külünde

Allah'ın emrini halka anlatır

Kuran hadis okur biz dinletir

Kırat okur sedası inletir

Islak gözleri ile kelam ilminde

Özlerseniz senden uzakta olan
Zatı ile akıp gönüle dolan
Emeği ile çalışıp hakkı bulan
Rızayı hak ararsan var kulunda

(06.13.2007)

133. PTT GENEL MÜDÜRÜ OSMAN TURAL

Emeğinle geldin sen bu makama
Nitelik öndedir bakma ardına
Eminim bu millet vardı farkına
Lütuf ihsanı özlüdür sizde

Memlekete hizmet etmek ne güzel
Ümitle ocakta tütme ne güzel
Dağ misali duman tutmak ne güzel
Üzölme sevenler nazlıdır sizde

Riya bilmezsin dürüstsün işinde
Ümit bitmez hayalinde düşünde
Olgun kişiliği iyilik peşinde
Samsun'da yollar tozludur sizde

Memleket sevdası yürekte dinmez
Al bayrak bu şafakta korkma sönmez
Nice Mehmetçikler gitti de dönmez
Türkler savaşta kırk gözlüdür sizde

Umutlar biter mi hayat bitmeden
Ram olmaz mı bülbül güle ötmeden
Âşık olan içten yanar tütmeden
Lakin Temelî'yim közlüdür sizde

134. SAYIN VALİM MUSTAFA TOPRAK

Anlarsın halkın halinden efendim
Yaradan seni ne güzel yaratmış
Iramazsın halkı dilinden efendim
Nasıl anlatayım seni dilimle

Vali oldun şu Çorum'un eline
Anlayış gösterir halkın haline
Leyla isen geç çölünden efendim
İyilik yapmayı ilke edinmiş

Mülayim kişiliği hoş görünmüş
Muhabbet ehlidir yüzü hep gülmüş
Uzanıp tutar elinden efendim
Sana hizmet aşkı güzel geliyor

Türkoğlu Türk'sün sen herkes biliyor
Allah için halka hizmet ediyor
Fayda yok orada malından efendim
Ayrım yapmaz herkesi bir tutarsın

Tertemiz yüreğinle sevgi katarsın
Olursun vekil iç dönem yaparsın
Temelî çıkmaz yolundan efendim
Razı mısın söylesem bu kadere

(12.10.2007)

135. YAR SELAM SÖYLE

Bizim ele doğru esen rüzgâra
Benden nazlı yâre var selam söyle
Çoktan beri bir haberim almamış
Şimdi meraktadır yar selam söyle

Bir gün olsun eğer beni ararsa
Aynaya bakarak saçın tararsa
Acep yârim nasıl deyip sorarsa
Saçlarıma yağdı kar selam söyle

Ervahı ezelde lehvü kalemde
Seyreyledim onu bütün âlemde
Kitapta sayfada hece kalemde
Hasrete dayanmak zor selam söyle

Sorma şu gönlümden gelip gideni
Anlatamam sana türlü nedeni
Kardan beyaz gülden nazik bedeni
Gizli yarasını sar selam söyle

Temelî'yim duyulmadı ünleri
Hazin olur sevenlerin sonları
Daim yâd eylerim geçen günleri
O da hatırlar mı sor selam söyle

(27.12.2010)

136. SÜZDÜN MÜ SÖYLE?

Bir Leyla'nın aşığıym diyorsun
Mecnun olup çölde gezdin mi söyle?
Nefsini kırmayan eli kırarmış
Gönül deryasında yüzdün mü söyle?

Boşuna gezip de olma avare
Arzular insanı eyliyor pare
Sen mi galip yoksa nefsi envare
Kendini nefsinden süzdün mü söyle?

Temelî'm kurtuluş din birliğinde
Ehli geçim olmak hal dirliğinde
Nefis ile şeytan işbirliğinde
Gafil bu oyunu bozdun mu söyle?

(05.05.2017)

137. TABİP ELLEME

Senden bir dileğim vardır efendim
Nolur benim bu yaramı elleme
Dil yarası merhem kabul eylemez
Tabip benim bu yaramı elleme

Kurumuştur gözyaşlarım ağlamaz
Yüz bin tabip gelse yaram bağlamaz
Yarası olmayan beni anlamaz
Tabip ne olur yaramı elleme

Canım bedenimde durur kirada
Çıkmak için emir bekler sırada
Temelî'yi anlayan yok burada
Seversen Mevla'nı yaram elleme

(19.01.2009)

138. ÜZÜLME

Deli gönül yine hayale daldı
Gün doğmadan neler doğar üzülme
Bütün acılardan nasibin aldı
Gün doğmadan neler doğar üzülme

Sevdiklerim bana neler ettiler
Ucuz paha demediler sattılar
Birer birer terk edip de gittiler
Gün doğmadan neler doğar üzülme

Temelf'yim işlediğin günah var
Yeri göğü yaratan bir ilah var
Rahman rahim olan yüce Allah var
Gün doğmadan neler doğar üzülme

(31.08.2018)

139. GÜVENME

Şeyda bülbül ne şakıyıp ötersin
Harda açıp solan güle güvenme
Gün gelir dostunu sende kırarsın
Gizli düşman olan dile güvenme

Hasret karlı dağı yola çevirir
Sevgi dikenleri güle çevirir
Arı zehirleri bala çevirir
Alırlar elinden bala güvenme

Âşık Temelî'yim sonunu düşün
Gerçekleştirdim iki hayalin düşün
Koşmak mıdır servet peşinde işin
Göçersin dünyadan mala güvenme

(05.04.1994)

140. FAYDA NE

Şu benim dünyamı sen zindan ettin
Artık bana ılık olsun fayda ne
Yüreğimi aldın benden götürdün
Artık bana âşık olsun fayda ne?

Gece gündüz sen düşürdün merağa
Sen döndürdün daldan düşen yaprağa
Ben gözümü diktim kara toprağa
Artık bana maşuk olsun fayda ne?

Bu derdi ben senden aldım atamam
Kervanım yok götürüp de satamam
Temelî'yim gece gündüz yatamam
Sen altıma döşek olsun fayda ne?

(05.08.1997)

141. BOZAN BOZANA

Yok oldu ahlakım yıkıldı düzen
Gece diskotekte gezen gezene
Baksana sahillere çıplak kamp oldu
Bikini mayosuz yüzen yüzene

Bizde soyunduk bak çağdaşlık diye
Bilmem bu gidişin sonu nereye
Şu siyasette acayip bir hile
Birbirine kuyu kazan kazana

Bu işlerin Avrupa'dır hocası
Kadınına karışamaz kocası
Ne gündüzü belli ne de gecesi
Şu orta direyi ezen ezene

Sokaklarda artık öpüşür olduk
Hem de koyun gibi bakışır olduk
Partilerde kadın değişir olduk
Bu güzel ahlakı bozan bozana

Âşık Temelî'yim değme yarama
Umut ile bakıyoruz yarına
Her şey gitti şu Avrupa uğruna
Evini terk edip tezen tezene

(08.06.1992)

142. YAR HANESİN

Çoktan beri hayalimde düşümde
Misafir olsaydım yar hanesine
Acep bana bir tek değer biçer mi?
Yazmış mıdır beni kar hanesine?

Sakın ola el sözüne uymasın
Beni elden yabancından saymasın
Bu aşkı sevdami eller duymasın
Beni kaydeylesin sır hanesine

İşte şimdi yâre doğru giderim
O benim olsa dünyayı niderim
Bu canı ben ona kurban ederim
Eğer varır isem bir hanesine

Temelî'yim düştüm ahu zardayım
Mansur gibi çekilmişim dardayım
Kerem gibi kavrulmuşum nardayım
İşte böyle söyle var hanesine

(27.05.2015)

143. ELİN NESİNE

Benim bu halimden anlamayan yar
El beni anlar mı elin nesine?
Kerem gibi yanmış küle dönmüşüm
Kül beni anlar mı külün nesine?

Sanmayın ki hayalime ulaştım
Yolsuz olanlara daim yol açtım
Arı gibi çiçek çiçek dolaştım
Bal beni anlar mı balın nesine?

Şu âlemde ne hanım ne hancıyım
Dertli gönüllerde ince sancıyım
Her türlü gam çeken bir kervancıyım
Yol beni anlar mı yolun nesine?

Temelî'yim dönmem verdiğim sözden
Herhalde yüreğin kar ile buzdan
Bulut gökten ağlar ben ise özden
Sel beni anlar mı selin nesine?

(17.08.2011)

144. BAŞIMI KOYSAYDIM DİZİN ÜSTÜNE

Karşıdan geliyor canımın içi
Güller mi dizdirdin yüzün üstüne
Yel vurmuş dağıtmış dalında saç
Başımı koysaydım dizin üstüne

Ağrı dağı gibi başında duman
Yandım ataşına aman ha aman
Beni mest eyledi bir kaşı keman
Kırpikler yakışmış gözün üstüne

Suya gidiyor da helkesi bakır
Kaşların hilali gözlerin çakır
Yoluna kurbandır Temelî'm fakir
Sürseydim yüzümü izin üstüne

145. ÖLÖN ÖSTÖNDE

Deli gönöl düştüm elinden zara
Bir bÖlböl olsaydım gülün östüne
Yar gelip geçtikçe bana yaslansa
Bir ınar olsaydım yolun östüne

Deli gönlüm senin sevgine muhtaç
Çiçeklerden başına yapsaydım ta
Dediler ki bütün dertlere ilaç
Bir arı olsaydım balın östüne

Sen düşÖrdÖn beni elin diline
ekerim cefanı yar bile bile
Derdim dese gelse şu dağlar dile
Bir Mecnun olsaydım çölün östüne

Temelî'yim yine ahu zardasın
Sıkılır yÖreğın yine dardasın
Kuruttun yeşilimi bozkırdasın
Bir turna olsaydım gölün östüne

(09.01.1998)

146. CEYLAN GÖZLÜM

Bu ne güzel bakış ey ceylan gözlüm
Sürmeler mi çektin gözün üstüne
Al al olmuş yanakların allanmış
Güller mi ektirdin yüzün üstüne

Şu yaylada akan bir pınar olsam
Her gün suya gelsen yüzünü görsem
Ardın sıra gezen bir koyun olsam
Çağırsan gelmemi tuzun üstüne

Bir görüşte can evimden vuruldum
Bir çift kelamına küstüm darıldım
Ardın sıra geze geze yoruldum
Başımı koysaydım dizin üstüne

Temelî'yim benim sözüm aşkadır
Yandı yürek serinliğim dışıdır
Ey sevdiğim halin bugün başkadır
Cilveler mi koydun nazın üstüne

(02.12.1995)

147. AL BENİ DE GÖTÜR

Kara gözlü sevdam senden dileğim
Al beni de götür gittiğin yere
Erinme üşenme kurban olayım
Gel beni de götür gittiğin yere

Yalnızca sitemim sevdiğim yara
Sensiz cehennemde düşmüşüm nara
Eğer gelemeszen tel ile ara
Bul beni de götür gittiğin yere

Yokluğun tak etti inan ki cana
Nasıl anlatayım ben bunu sana
Sensiz zindan olur buralar bana
Bil beni de götür gittiğin yere

Yine duman sardı benim başımı
Yel götürdü hayalimi düşümü
Senin için gizli döktüm yaşımı
Sil beni de götür gittiğin yere

Temelî'm felekle çıkamam başa
Bütün emeklerim gitse de boşa
Alıp da cananım istersen taş
Çal beni de götür gittiğin yere

(08.10.2016)

148. NALET OLSUN NALET TERÖRE

Çoluk çocuk kadın yaşlı katleder
Nalet ediyoruz nalet teröre
Kendini patlatmak görev adleder
Nalet ediyoruz nalet teröre
Bunlar hainlerdir hep bana göre

Bu güzel vatanım cennet yurdumu
İtler küçümsüyor şanlı ordumu
Dağlar iniliyor Türkler vurdu mu?
Nalet ediyoruz nalet teröre
Bunlar hepsi hain hep bana göre

Ey satılmış kişi kime kandınız
Dış güçler milleti böler sandınız
Hain ateş yaktı sizler yandınız
Nalet ediyoruz nalet teröre
Bunlar hepsi hain hep bana göre

Polisim askerim şehidim benim
Bu vatan uğruna kurbandır kanım
Unutulmaz bin yıl geçse de şanın
Nalet ediyoruz nalet teröre
Bunlar hepsi hain hep bana göre

Her şeyin farkında elbet Temelî
Kırar vatanına uzanan eli
Birlik ol boşa dış gücün emeli
Nalet ediyoruz nalet teröre
Bunlar hepsi hain hep bana göre

(20.03.2016)

149. HER ARKADAŞA

Faydasız bir işin düşme ardına
Bilesin emekler gidecek boşa
Gün gelir başına çok işler gelir
Her sırrı söyleme sakın ha eşe

Güvenme herkese seni satarlar
Dostun ile aranızı katarlar
Götürürler seni yardan atarlar
Güvenilmez oğul her arkadaş

Hakiki dost var ya dünyayı değer
Mümin olan hakka boynunu eğer
Hele bir soysuza düşersen eğer
Zehir katar inan ekmek aşına

Bakan gözler her gerçeği görürse
Haklının hakkını haksız verirse
Eğer araya bir çıkar girerse
Düşman olur inan gardaş gardaşa

Adam olan dost düşmanı seçermiş
Dost dostuna çok sırrını açarmış
Kötü dostlar dar gününde kaçarmış
Temelî'yim bir iş gelirse başa

(13.11.2007)

150. BENDEN ÖTEYE

Bugün nazlı yâri ben yolda gördüm
Yar yüzünü döndü benden öteye
Tebessüm edip de yüzüne güldüm
Yar yüzünü döndü benden öteye

Merhaba diyip de uzattım elim
Konuşmadı benle lal oldu dilim
Suçum neydi benim bilemem gülüm
Yar yüzünü döndü benden öteye

Temelf'yim der ki kırdın çarkımı
Bir ölüden koymadın sen farkımı
Akarken kuruttun gönül arkımı
Yar yüzünü döndü benden öteye

(1991)

151. DALDIM GİDİYORUM BİLMEM NE DİYE

Asla ulaşılmaz garip hayale
Daldım gidiyorum bilmem ne diye
Hicran gemisini aşk deryasına
Saldım gidiyorum bilmem ne diye

Çok hatıram kaldı geçen yıllarda
Ömür geldi geçti böyle yollarda
Tanıp bilmediğim garip ellerde
Kaldım gidiyorum bilmem ne diye

Diken belli değil gül belli değil
Yolcu belli değil yol belli değil
Perde belli değil tel belli değil
Çaldım gidiyorum bilmem ne diye

Temelî'yim yüce Mevla'ya nazı
Hak nasıl karşılar acaba bizi
Şu yalan dünyadan beş metre bezi
Aldım gidiyorum bilmem ne diye

(15.11.2010)

152. DİYE DİYE

Aşkın şarabını gülüm bilmeden
İçtim zehir i miş kal diye diye
Ne bileyim türlü haller var imiş
Sardın dikenleri gül diye diye

Bülbül idim ayırdılar elimden
Kopardılar hayalimden düşümden
Kerem gibi ben Aslı'nın peşinden
Açtım şu dağları yol diye diye

Sel oldum da derelerde çağladım
Ateş oldum yürekleri dağladım
Köşelerde gizli gizli ağladım
Gel de gözyaşımı sil diye diye

Bir kez arayıp da beni sormazsan
Ellerini merhem diye sürmezsen
Yârim diye gül sinene sarmazsan
Götür sat pazarda kul diye diye

Temelî'yim aksın sana kan ne ki
Bin tanesi kurban sana ben ne ki
Feda olsun sana gülüm can ne ki
Diz çöktüm önünde al diye diye

(22.01.2019)

153. OSMANİYE

Asıl adın Hacı Osman köyüdür
İyi ki de sen varsın Osmaniye
Ta tarihe dayanır senin öykün
Emsalin yok sen birsin Osmaniye

Vermiş sırtını Amanos dağına
Seyre doyum olmaz bahçe bağına
Bir seslensem eski geçen çağına
Ne anıları var dersin Osmaniye

Ovalarını suluyor bak Ceyhan
Ilısu Akçay'a doyamaz insan
Türlü sebze meyve ile dolu her yan
Çiftçi köylüne karsın Osmaniye

Üzüm fıstık pamuk biter ovada
Cıvıl cıvıl kuşlar öter yuvada
Mümin kullarının eli duada
Çukurova'da nursun Osmaniye

Methiyeyi yazan sen Temelî'sin
Çukurova'nın bin açan gülüsün
Türkiye'min yepyeni bir ilisin
Görmeyen seni görsün Osmaniye

154. DİL YARALADI

Yarla iki kelam edeyim dedim
Ağza yaklaştım dil yaraladı
Tutunacak bir yer arayım dedim
Ağaca yaklaştım dal yaraladı

Mecnun oldum ben çöllerde dolaştım
Bu sevda uğruna çok yollar aştım
Arı oldum çiçek çiçek dolaştım
Kovana yaklaştım bal yaraladı

Boynumu bir yana büktüm yürüdüm
Güneş görmüş karlar gibi eridim
Ben kendime sadık bir yar aradım
İnsana yaklaştım kul yaraladı

Temelî'yim gözlerimden dökerim
Gam yükünü ağır ağır çekerim
Ey sevdiğim bugün senden beterim
Sazıma yaklaştım tel yaraladı

(16.11.1995)

155. AMAN DİYİP DE AĞLADI

Dedim söyle dertlerini dinliyem
Aman dedi boyun büktü ağladı
Dedim hele anlat bana halleri
Yaman dedi boyun büktü ağladı

Nedir hayalinde ne düşündeki
Daim kaçıyorsun ne peşindeki
Dedim anlat hele ne başındaki
Duman dedi boyun büktü ağladı

Bu hasretlik yedi beni bitirdi
Yıllar aldı her şeyimi götürdü
Dedim seni ne bu hale getirdi
Zaman dedi boyun büktü ağladı

Dünyada bulunmaz dedi bir eşi
Hiç nedensiz yere akar mı yaşı
Dedim sevdiğinin göz ile kaşı
Keman dedi boyun büktü ağladı

Temelî'yim bu çektiğin kar mıdır?
Bülbül gibi ahu figan zar mıdır?
Dedim kavuşmaya umut var mıdır?
Güman dedi boyun büktü ağladı

(11.04.2011)

156. ZOR GELMEYE BAŞLADI

Kara sevdam dedim cananım sana
Yârim demek zor gelmeye başladı
Bir gün bahar gelir yaz gelir derken
Ağustosta kar gelmeye başladı

Uzatırım sana boş gelir elim
Artık buralara uğramaz yolun
Bense yüreğine sığmadım gülüm
Ne yazıkki dar gelmeye başladı

Herhalde canana dokundu sözüm
İçimi kapladı garip bir hüznün
Bir türlü sönmeyen yürekte köznün
Ne söylesem kor gelmeye başladı

Kimisi âlimdir ehildir ehil
Oku çalış sende ol buna dâhil
Gerçeği görmeyen bir sürü cahil
Temelî'ye kör gelmeye başladı

(02.02.2017)

157. İZİN KALMADI

Seni yüreğimden öyle sildim ki
Seni hatırlatan izin kalmadı
Bin defa söz verdin bin defa caydın
Tutarım diyecek sözün kalmadı

Dünyalar benim olurdu görende
Ellerimi ipek saça sürende
Anlamadım ben vicdanın nerende
Yüzüme bakacak yüzün kalmadı

Kimseyi beğenip selam vermezdin
Seni candan sevenleri görmezdin
Kibirliydin sen kimseyi sevmezdin
Hava atacak bir pozun kalmadı

Ne yazık sevgiden nasip almamış
Sevdalanıp bir hayale dalmamış
Taşlaşmış yüreği sevgi kalmamış
Cilveden eser yok nazın kalmadı

Dört mevsimde daim sen gül açardın
Temelî'yim gel dedikçe kaçırdın
Kaçmak ne ki kanatlanıp uçardın
Şimdi yavaşladın hızın kalmadı

(09.12.2010)

158. SONA NE KALDI?

Şu dünyaya benim diyen gafiller
İşte ömür bitti sana ne kaldı
Sana ne kaldı ya dersi almadın
Geçti civan ömür cana ne kaldı?

Cana ne kaldı ya canda emanet
Ne için dünyada çektin sen zahmet
Eyledim mi hiç ömründe bir himmet
Benim benim derdim bana ne kaldı?

Bana ne kaldı ya bende bir gafil
Gel de şu gönlünden kini kibri sil
Yalan dünya geçicidir bunu bil
Temelî'm yaklaştık sona ne kaldı?

(06.08.2014)

159. ELE Mİ KALDI?

Seher vakti garip garip ötüyor
Bülbülün arzusu güle mi kaldı?
Esen rüzgârlardan seni kıskandım
Şimdi sevdiğim kız ele mi kaldı?

Ferhat Şirin'ine kayayı deldi
Sanma ki içinde fırtına dindi
Aradı Leyla'yı kendinde buldu
Mecnun'u teselli çöle mi kaldı?

Olmaz mı sevdiğim bir daha görem
İşte senin için bu canı verem
İçten alev alev yanıyor Kerem
Aslı'yı da yakmak küle mi kaldı?

Temelî'yim bizi gurbet ayırdı
Hasretlik sinemi yaktı kavurdu
Aldı böyle gurbet ele savurdu
Selamın getirmek ele mi kaldı?
Kokunu getirmek yele mi kaldı?

(25.03.2000)

160. İL BAŞKANIYDI RECAİ ALP TEKİN

İl başkanıydı Recai Alp Tekin
Lütuf kardın dünyada izin kaldı
Boş değildi senin bunca kelamın
Ardında söylediğin sözün kaldı

Şanın yüceydi Erzincan ilinde
Kokusu başkaydı bağda gülünde
Allah'ın izinde Allah yolunda
Ne güzel hatırlanan yüzün kaldı

Irmak gibi sende çağlayıp aktın
Rahat ol muhabbete sevgi kattın
Elinle herkese iyiliği yaptın
Candan canan giden özün kaldı

Allahın rahmetler eğlesin sana
Yeter iyiliklerin can Erzincan'a
İman dolu göğsün sarsalar bana
Ardın sıra bitmeyen sızın kaldı

Laleli sümbüllü olsun mezarın
Pek güzeldi şu âleme nazarın
Temelî'dir bu şiiri yazarın
Eşine dostuna bir nazın kaldı

Kuldun güzeldin sen kullar içinde
İyi anıldın sen hep eller içinde
Ne güzel kelamın ballar içinde
Duvarı asılı bir pozun kaldı

(22.07.2007)

161. SIZIN KALDI

Ok misali kirpiklerin sineme
Vurdun ya sineme bir sızın kaldı
Kulağımda hala o güzel sesin
Unutmam imkânsız bir sözün kaldı

Gün geçtikçe yaram iner derine
Sığınmışım adı binbir birine
Aşkın kalemiyle yar defterime
Sitemle yazdığın bir yazın kaldı

Aşk şerbetin dolu dolu içtiğim
Onca güzeller içinden seçtiğim
Bakışınla yüreğimde açtığın
Silinmez imkânsız bir izin kaldı

Temelî'yim yaş akıyor didemden
Can çıkmadan kesmem umudum senden
Giderken götürdün yar beni benden
Derin yaralanmış bir özüm kaldı

(12.08.2011)

162. AYRILMANIN ZAMANI MIYDI?

Kara gözlerine kurban olduğum
Şimdi ayrılmanın zamanı mıydı?
Senin için saçlarımı yolduğum
Şimdi ayrılmanın zamanı mıydı?

Yaşanacak onca mutluluk varken
Ayrılık kapımı çaldı çok erken
Ömür boyu ayrılmayalım derken
Şimdi ayrılmanın zamanı mıydı?

Yanağından öpmeye kıyamadım
Yıllar su oldu da yar sayamadım
Bal peteğim ben sana doyamadım
Şimdi ayrılmanın zamanı mıydı?

Dün gece ben seni rüyamda gördüm
Dağılmış saçların elimle ördüm
Temelî'yim sana ömrümü verdim
Şimdi ayrılmanın zamanı mıydı?

(10.12.2011)

163. BEMBEYAZ BÜRÜDÜ KAR SAÇLARIMI

Ne diyeyim Şu ileli yıllara
Ne eyledin diye sor saçlarımı
Önce tepem sonra her yanı sardı
Bembeyaz bürüdü kar saçlarımı

Yüzümü sürseydim senin izine
Seyreylesem cemaline yüzüne
Ben Kerem misali yatsam dizine
Birer birer yolsa yar saçlarımı

Temelf'yim Şimdi benim kavrulan
Bir ınar misali yere devrilen
Rüzgârlarda dalga dalga savrulan
Şimdi bir de gelip gör saçlarımı

(10.12.2015)

164. GİTMİYEN VAR MI?

Seyreyledim kâinatı âlemi
Bülbül olup bağda ötmeyen var mı?
O bağdaysa türlü türlü meyveler
Çiçek açıp dalda yetmeyen var mı?

Bu işte ne numara var ne de dek
Rızık peşinde koş da ölene dek
Tohum dersin bir küçücük çekirdek
Toprağa düşüp de bitmeyen var mı?

Temelî'm kaderle çıkılmaz başa
Elinde kılıcı çalsan da taş
İster Süleyman ol bin elli yaş
Dünyaya gelip de gitmeyen var mı?

(21.12.2015)

165. SAYIN UĞUR BULDU

Tuğ Sayın Uğur Buldu
Ulaştırma hava üst komutanı
Güzel yurdun hava şahinlerinden
Geleceğe umut veren fermanı

Emir alır emir verir üstünden
Ne şahane havalanır üssünden
Erzincan'dır ili güzel hissinden
Riyasız göklerin bir tek sultanı

Al bayrağa güzel yurda sevdalı
Lale sümbül toprağına edalı
Sinesi imanlı hoşça sedalı
Allah için teslim eder o canı

Yurda hizmet etmek yegâne amaç
İnan ki çok şeye olmuştur ilaç
Neden deme geleceğe kanat aç
Umut verir gönüllerin dermanı

Güzel yurdunadır gayesi hizmet
Uğur buldu adı haktandır himmet
Rüzgâr gibi eser kızarsa şayet
Bilirim çok yücelerdedir şanı

Uzatsa elini değer buluta
Lafla değil gerçek koşar umuda
Der Temelî'm hak yetişir imdada
Unutma can verir vermez vatani

(15.02.2016)

166. BİZİM KÖYÜN ŞEYTANI

Dinleyin ağalar tarif edeyim
Çilelidir bizim köyün şeytanı
Onun yaptığı şeytan bile yapamaz
Belalıdır bizim köyün şeytanı

Dedikodu taşır şer işe koşar
Yalan anlatırken köpürür coşar
İnandırmak için avratı boşar
Edalıdır bizim köyün şeytanı

Ne Kuran ne sünnet hadis anlamaz
İbadetten uzak tambir beynamaz
Allah'tan bunların sayıları az
Buralıdır bizim köyün şeytanı

Anaya kızıp da babaya söver
Gittiği toplumda kendini över
Ne kadar da sinsi ustaymış meğer
Kuralıdır bizim köyün şeytanı

Ne bir dini vardır ne de imanı
Yüce haktan yitirmiştir gümanı
Özellikle hele seçim zamanı
Kiralıktır bizim köyün şeytanı

Komşulukta bir düzelse aralar
İşte bu durum şeytanı yaralar
Çıkarır alları giyer karalar
Yaralıdır bizim köyün şeytanı

Komşuyu komşuya küstürmek işi
Fesatlık çıkarmak hayali düşü
Civarı arasan bulunmaz eşi
Karalıdır bizim köyün şeytanı

Hiçbir yerde tam oturmaz bir saat
Bu insanı dinleyende kabahat
Dedikodu yapmak olmuş bir sanat
Törelidir bizim köyün şeytanı

Âşık Temelî'yim vazgeçin bundan
Kime ne menfaat gelmiş ki ondan
İkilik ayırır kulları kuldan
Kıralıdır bizim köyün şeytanı

(15.05.2009)

167. AVRADINI

Övünüp geziyor zenginmiş ahmak
Paraya güvenenin avradını
Kumar oynar elde ası bekliyor
Kareye güvenenin avradını

Baba sıkışıp da kalmış kenarda
Oğlu meyhanede kızıysa barda
Hanım tatillerde daima turda
Karıya güvenenin avradını

Çok tatlı olurmuş şu esmer kızlar
Sohbet başlayınca içerim sızlar
Kumral kızı dolandırıyor gözler
Sarıya güvenenin avradını

Aklım ziyan etti fikrim çaldılar
Karınca sürüsü gibi sardılar
Tamını elimden zaten aldılar
Yarıya güvenenin avradını

Duydum ki birisi banaymış âşık
Hayatına baktım karmakarışık
Bu çağda ceryan yok yanmıyor ışık
Çıraya güvenenin avradını

Temeli'yim bekle neler olacak
Bir şey olsa herkes bizden bilecek
Şans topu dolanıp bizi bulacak
Sıraya güvenenin avradını

(09.09.2014)

168. YÜZ KARASINI

Hatır gönül nedir bilmez sevdiğim
Hangi merhem sarar dil yarasını
Nolur çamur atma yar izi kalır
Acep ne çıkarır yüz karasını

Değeri yok gerçekten sevenlerin
Sevdiğine pervane dönenlerin
Halk içinde kendini övenlerin
Gönül kantarında gör darasını

Dertlerim yığıldı bak yığın yığın
Elden uçar gider bir gün sağlığın
Hem şu gurbet elin hem ayrılığın
Temelî'm bulamaz bir çaresini

(27.09.2015)

169. BIRAKTI

Fark etmedim yaşılanmayı aniden
Felek çelmesini taktı bıraktı
Anlamadım yere düşene kadar
Habersizden yere yıktı bıraktı

Şakayla gelip de üstüme çıktı
Şöyle algın algın yüzüme baktı
Çaktırmadan bana bir sille çaktı
Bir de baktım beli büktü bıraktı

Sen gelmeden güç kuvvetim var idi
Hastalık getirdi yerde sürüdü
Gözlerimi kara duman bürüdü
Otuz iki dişi çekti bıraktı

Anlamadım bana birden ne oldu?
O gül benzim var ya sararıp soldu
Simsiyah saçlarım bembeyaz oldu
Yarıdan çoğunu döktü bıraktı

Baksan da uzağı kesmiyor gözler
İrağa gitmeye tutmuyor dizler
Artık kimselere geçmiyor sözler
Sinemi odlara yaktı bıraktı

Temeli'yim bana demeyin olmuş
Herkese olanlar bana da olmuş
Son ziyaretinde ecelle gelmiş
Hayat ağacını söktü bıraktı

(22.04.2010)

170. BE DAYI

Senle biraz sohbet edecem amma
Pek yalanı söylüyorsun be dayı
Hani memleket düzelir diyordun
Hep ikili oynuyorsun be dayı

Kürsüde okunur aynı nakarat
Sözde bunların hepsi demokrat
Dolgun maaş koltukları çok rahat
Yan gelip de yatıyorsun be dayı

Bitmez oldu şu fakirin çilesi
Kanunlarla hazırlanır hilesi
Birde çıktı şu enflasyon belası
Zam zam diyip soyuyorsun be dayı

Zengin uzun yaşar fakirse kısa
İçeri dert dolu yüreği tasa
Kanun sizden yana hem anayasa
Eşitlik bahsediyorsun be dayı

Suyu bağladınız kendi harkına
Sanma ki bu millet varmaz farkına
Cehennemi yüklemişsin sırtına
Yetim hakkı yiyorsunuz be dayı

Sesimizi şu cümle âlem duydu
Eller istasyonu uzayda kurdu
Koskoca Türkiye iki tek uydu
Yerinizde sayıyorsun be dayı

Müslümanlar oldular irticacı
Sözde bölücüymüş türbanlı bacı
Mümini mümine ettiler öcü
Fırsat diyip vuruyorsun be dayı

Baksana inliyor can Anadolu
Kardeşim bizlerde dert dolu dolu
Bak kapandı imam hatip okulu
Kilise mi kuruyorsun be dayı?

Temelî'ye verdiğin sözler hani
Söyle söyle tükenmiyor yalanı
Eğer gelirse seçim zamanı
Sandıklara gömüyoruz be dayı

(10.04.1998)

171. BAKIŞI GİBİ

Ben ömrümde böyle güzel görmedim
Mecnun'un Leyla'ya bakışı gibi
Öyle candan öyle güzel sıcak ki
Kerem'in Aslı'yı yakışı gibi

Aşk bilmeyenler bu işe ne der?
Aşk adamı bazen eder derbeder
Bazen tecellidir bazense kader
Ressamın tabloda nakışı gibi

Onu kendi kendiniyse o bilir
Seven sevdiğini kendinde bulur
İkisi birleşir bir beden olur
Irmağın deryaya akışı gibi

Herkesin ömrünü bir çalan olur
Seni senden habersiz alan olur
Fedakârlık yoksa aşk yalan olur
Aynı taşa tohum ekişi gibi

Temelî'm doğrunun alını ak olur
Eğrinin sözleri aynı ok olur
Riyakârlık varsa sevgi yok olur
Akşam güneşinin batışı gibi

(21.03.2016)

172. OSMAN FERYADİ

Senin ile çokça sohbet eyledim
Diline doymadım âşık Feryadi
Sazın ile sözün bir başka senin
Teline doymadım âşık Feryadi

Kendini değil de rakibi över
Ah ettikçe bazen sinesin döver
Hanesi açıktır misafirperver
Haline doymadım âşık Feryadi

Gitsek Erzurum'a batsaydık kara
Ayna verseydik sevdiğim yara
Beraber gitseydik biz hasnikara
Yoluna doymadım âşık Feryadi

Manisa'da âşıkların başkanı
Sırdır saklar sevdasını aşkını
Daim korur fukarayı düşkünü
Eline doymadım âşık Feryadi

Temelî'yim ikimizi bir gören
Açık yaralara merhemi süren
Vatanı içinse canını veren
Alına doymadım âşık Feryadi

(22.10.2016)

173. AMCA DEDİ

Güzeller içinde bir güzel gördüm
Ne bakarsın âşık ben gonca dedi
Dedim bakmak olmaz koklamak gerek
O iş olmaz dayı be amca dedi

Dedim güzel amca ve dayı oldum
Olduğum yerimde ben kalakaldım
Bir kaşı kemandan dersimi aldım
Daralmış önünde yol ince dedi

Dedim çok zor geldi öyle diyişin
Gökteki yıldızlar tek aydır eşin
O güzel gözlerin tatlı gülüşün
Pişman olun takma gel ganca dedi

Dedim güzel ne de güzel bakarsın
O siyah zülfüne güller takarsın
Neden evlenmedin niye bekârsın
Bulamadım ben de huyumca dedi

Dedim yanağından buse alsaydım
El pençe divan önünde dursaydım
Eğer ben her isteyene varsaydım
Çocuğum olurdu boyumca dedi

Dedim geçici güzellik olma zay
Genişlik güzellik gider hay dersin hay
Ben amcaysam sen de nineye aday
Yar sevmedim bir tek doyunca dedi

Dedim belki benden beter olursun
Menzile varmadan yarım kalırsın
Belki ardım sıra çıkar gelirsın
Kabul eder misin varınca dedi

Dediğın duadır kabuldür güzel
Boş kalan gönlünü gel doldur güzel
Temelî'm her zaman kulundur güzel
O zaman bakarız gelince dedi

01.02.2010

174. YÂRİM GELMEDİ

Şu dağlardan bir deste gül topladım
Veremedim nazlı yârim gelmedi
Üç ay oldu bir sesini duymadım
Göremedim nazlı yârim gelmedi

Saatlerce bakıyordum yüzüne
Konuşurken doyamazdım sözüne
Ellerimi aydan güzel yüzüne
Süremedim nazlı yârim gelmedi

Unutmamış töresini örfünü
Mektup verdim hiç açmamış zarfını
Yel vurup da dağıtmıştır zülfünü
Öremedim nazlı yârim gelmedi

Gel güldürme bize nazlım elleri
Acep nasıldır ki yârin halleri
Koynundaki gonca gonca gülleri
Deremedim nazlı yârim gelmedi

Seviyorsan çok düşersin feryada
Kaderde neler bekliyor sırada
Temelî'yim istediğim murada
Eremedim nazlı yârim gelmedi

(13.11.2007)

175. ZAMANI GELDİ

Uyan artık uyan benim milletim
Birliğı kurmanın zamanı geldi
İçerden dışardan saldırıyorlar
El ele vermenin zamanı geldi

Bir başkan lazımdır yüce millete
O zaman düşmeyiz bizler zillate
Şer güçler denilen hain illete
Biz karşı durmanın zamanı geldi

Kalk şahlan milletim haydi bin ata
Bak seni bekliyor yine üç kıta
Tank ile füzeyle top ata ata
Yeniden girmenin zamanı geldi

Doğunun dadaşı batı efesi
Kürt'ü Çerkez Laz'ı Yörük'ün sesi
Bölünmekte neymiş bu kimin sesi
Hesabı sormanın zamanı geldi

Yeniden dünyaya namı salmaya
Kaybedilen yeri geri almaya
Ey yüce milletim artık namluya
Mermiyi sürmenin zamanı geldi

Hadi Müslümanlar birleşin haydi
Kâfirin okları sineme deydi
Sanmayın Temelî'm dik başın eydi
Yarayı sarmanın zamanı geldi

(13.03.2016)

176. ALASIM GELDİ

Karşımda salınan güzelce yârim
Yanağından buse alasım geldi
Cennetten bir bahçe o yârin göğsü
Girip de koynunda kalasım geldi

Sen bilmesen kimler bilir halimden
Bülbül idim ayırdılar gülümnden
Elin siteminden elin dilinden
Başımı taşlara çalasım geldi

Temelfî'nin gülüm ondurmaz ahı
Gerçekten severim inan vallahi
İnanmasan yârim şahit ilahi
Hemen kalkıp sana gelesim geldi

(18.08.2011)

177. HOŞ GELİR

Aşkın çile olduğunu bilmedim
Aşkı sevdan bana gayet hoş geldi
Gözlerinin yakacağını bilmedim
Bakışların bana bir ataş geldi

Öyle bir ateş ki alevsiz yaktı
Savruldu dumanım göklere çıktı
Gönlüme çözülmez kelepçe taktı
Mah cemalin bana bir güneş geldi

Bir zaman hayal kurdum düş eyledim
Deli gönlüm bir göçmen kuş eyledim
Tüm dertlerimi yıktım tuş eyledim
Yalnızca bir sevdan bana baş geldi

Her nereye gitsem sen yanımdasın
Dolanırsın damarda kanımdasın
Gördüğün şu âlemde her candasın
Sen yoksun ya dünya bana boş geldi

Âşık Temelî'yim gelir izinden
Dönülür mü hiç verdiğin sözünden?
Sana olan aşkı sevdam yüzünden
Cahil olanlardan bana taş geldi

(02.03.2009)

178. ES SEYYİD OSMAN HULUSİ EFENDİ

Kendin Hulusi gönlünde Hulisi
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi
Sendin Darende'nin gönüller süsü
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi

Ne güzel Somuncu'ya mürit olmak
Es Seyyid Hulusi vakfını kurmak
Olur mu yanmadan Mevlâ'ya varmak
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi

Alıştı tutuştun gönülden piştin
Orada bir gonca gül gibi açtın
Etrafa güzel kokular saçtın
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi

Kokuyu alanlar sana koşarlar
Sel olup da gönüllerde taşarlar
Zikreyleyip Allah diyip coşarlar
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi

Çevirmezsin sana uzana eli
Bize de eser mi himmetin yeli
Yardıımı bekler garip Temelî
Es Seyyid Osman Hulusi Efendi

(16.05.2004)

179. CUMHURİYET’İM

Cumhuriyet’im

Ulu önder atamız seni kurdu

Millet senin için verdi savaşı

Hürriyete kavuşmaktı tek derdi

Uğrunda savaştık şehitler verdik

Rahat ol bayrağım göklerde dimdik

İnkılâp ilkeyle bu güne geldik

Yurdumu koruyor muzaffer ordu

Elimizle kurduk Cumhuriyet’i

Temelî’m Türkoğlu bilir kıymeti

İleri gitmektir daha niyeti

Milletim düşmana vermez bu yurdu

(15.12.2007)

180. GELMEZDİ

Sevda dedikleri bir ateş imiş
Yakacağın hiç aklıma gelmezdi
Beni terk edip de öyle uzaktan
Bakacağın hiç aklıma gelmezdi

Yok sayardım bütün her hatasını
Güllerden yapmıştım saç tokasını
Yollarda koluna bir başkasını
Takacağın hiç aklıma gelmezdi

Ne oldu da gülüm açtın aray
Bahane eyledin akı karayı
Birlikte kurmuştuk gönül sarayı
Yıkacağın hiç aklıma gelmezdi

Temelî'yim yüzün döndür bir beri
Kırmamaktır sevenlerin hüneri
Acı sözlerinle bana hançeri
Sokacağın hiç aklıma gelmezdi

(06.10.2018)

181. ALACAĞIN NEM KALDI

Yürü yalan dünya yürü be yürü
Benden alacağın neyim kaldı ki
En güzel yılları sen benden aldın
Daha çalacağın neyim kaldı ki

Bir türlü yollarım varmaz menzile
Canım dediğimden hep gördüm hile
Şimdi benziyorum kurumuş güle
Daha solacağım neyim kaldı ki

Temelî'yim arar iken ben ittim
Bilmem ki acaba feleğe nettim
Üzülme sevdiğim baştan kaybettim
Daha bulacağım neyim kaldı ki

(28.09.2014)

182. YA ALİ

Sultanım efendim âli mürteza
Gördün halimizi derman ya Ali
Allahtan korkmayız kuldan utanmaz
Bize kar eyler mi ferman ya Ali

Kimi imam kimi vatandaş sade
Kimisi seyitir kimisi dede
Kimi rakı içer kimisi bade
Bu olur mu olsa iman ya Ali

Kimi meyhanede kimisi barda
İçince sığmaz ne eve ne yurda
Daha söyleyecem hele bir dur da
Mesleğimiz oldu yalan ya Ali

Ben söyleyim burada siz dinleyin
İstersen bana da delidir deyin
Canım Hasan'ımla İmam Hüseyin
Hak din için geçti candan ya Ali

Fatihisin dize çökmüştü hayber
Asırlardır söyleniyor bu zafer
Şehit oldun şehit ya Ali'yi kerrar
Boşa mı oldunuz kurban ya Ali

Okunan ezanı bizler duymadık
Büyük nedir küçük nedir saymadık
Ayetlere sünnetlere uymadık
Ne eylesin buna kuran ya Ali

Kiminin başörtüsü kimin dürüsü
Kendini arıyor kayıp birisi
Görüyorsun bizler insan sürüsü
Hani nerde ilim irfan ya Ali

Temelî'm der bakıp görmez gözlere
Bizler laik miyiz âlim sizlere
Şefaât eder mi acep bizlere
Yârin mahşer günü sultan ya Ali

(16.10.2015)

183. YÂRİN İÇİN AKAR GÖZÜNÜN SELİ

Aşkî hakikatten niye kaçarsın
Aşk diyorlar cennet alanın gülü
Sağa sola gül kokusu saçarsın
Öyle olur hak dostlarının hali

Her yazın sonunda döner kış gelir
Şu güzeller ne söylese hoş gelir
Kara gözden sonra kara kaş gelir
Cananına gider cananın yolu

Kör âşık der yârin için ağlarsın
Onunla durulur onla çağlarsın
Onun için yüreğini dağlarsın
Yârin için akar gözünün seli

(28.08.2014)

184. BİZ ALİ

Arzu halim vardır benim efendim
Ben söyleyim birer birer yaz Ali
Meyhanede adın tespih yaparak
Neler ettik sana böyle biz Ali

Artık sana imam olmaksak yasak
Ramazanda değilsin artık tutsak
Çekip de kafayı şöyle dağıtsak
Kimselere söylemem ben söz Ali

Sakın camiye girme sen ceme gel
Al bir yetmişlik muhabbet deme gel
Bir defa olur mu daim gene gel
Sohbetin güzeldi aldık haz Ali

Sen Ali'sin sana yakışmaz namaz
Cemde semah hem muhabbet hem de saz
Nasıl olsa oda sayılır niyaz
Kim okur Kuranı otuz cüz Ali

Namaz yok oruç yok lokma yutarlar
Bir de orda burda ahkâm satarlar
Şimdi beni topa koyup atarlar
Bak her yeri sarar duman toz Ali

Ey şahı merdanım arıfsin arif
Temelf'yim seni edemem tarif
Dedelerse ya seyittir ya şerif
Ne söylesen yine bize az Ali

(23.06.2015)

185. DELİ DELİ

Dertlerinden bıktım divane gönül
Gel de şu halimi sor deli deli
Hasretini çekmekten bir hal oldum
Gel de şu sinene sar deli deli

Dert ortağım şu dertli sazım benim
Kimselere geçmiyor nazım benim
Budur sana canan son sözüm benim
Seni bir bekleyen var deli deli

Temelî'yim der ki tatlıdır dili
Çıkamaz bir sokağa düşmüştür yolu
Kurumuş dalında solmuştur gülü
Gel de bu halimi gör deli deli

(1992)

186. GİTTİN GİDELİ

Felek attı beni el gurbetine
Gel gör beni gülüm gittin gideli
Gözyaşlarım döndü bahar seline
Perişan haldeyim gittin gideli

Sen бүктүн belli mi bu yaşta benim
Ne hayalim kaldı ne düşte benim
Akıl mı koydun bu başta benim
Gel gör beni gülüm gittin gideli

Yürekte yaralar durmadan azar
Ben isterem yapam o felek bozar
Âşık Temelî'yim bak mecnun gezer
Gel gör beni hele gittin gideli

(19.01.2006)

187. GEL DELİ DELİ

Seviyorum dedim ya anlamadın
Gel artık sevdiğim gel deli deli
Bir kez olsun beni hiç aramadın
Seni sevdiğimi bil deli deli

İster burda ister uzakta olsun
Gönül bahçemde gonca gül olsun
İster bana yakın ister el olsun
Gör de şu halime gül deli deli

Temeli'yim der ki tatlıdır dili
Çıkamaz bir sokağa düşmüştür yolu
Usanmış hayattan yorulmuş gönlü
Artık bana oldun el deli deli

(11.05.1992)

188. HACI BAYRAMI VELİ

Bin üç yüz elli iki sofla solda
Açtın cihana gözünü ya veli
Senin asıl adın Numan Bin Ahmet
Duyan mest olur sözünü ya Veli

Ankara mekânın hemi de yurdun
Dergâhı efendim burada kurdun
Fethe koştı yetiştirdiğin ordun
Su söndürmez ki közünü ya Veli

Somuncu Baba'dan dersini aldı
Buluştular ikisi bayram oldu
Değiştirdi adını Bayram kaldı
Orada buldun özünü ya Veli

Gördük dostu bayram o bayram ola
İkinci Murat gel der düştük ola
Edirne'ye gidip verdik bir mola
Gösterdin âlim kozunu ya Veli

Padişahla koyu sohbete daldı
Fatihî görünce bu dedi güldü
İstanbul fethinin müjdesin verdi
Hakka eyledi nazını ya Veli

Bir yanın müderris bir yanın hoca
Sırı kapatmada olurdun gece
Nice talebe yetiştirdin nice
Şemsettin sürer izini ya Veli

Şiirinde dersin bayram o bayram
Müritletler diyerek çadır da kurban
Hasta gönüllere olurdun derman
Okuruz bugün yazını ya Veli

Veliler bağının solmaz gülüsün
Hasta gönüllerin şifa yelisin
Allah dostu Hacı Bayram Veli'sin
Yüzüme sürsem tozunu ya Veli

Bin dört yüz yirmi dokuz ter ki dünya
Bu gün bile dağıtıyorsun ziya
Nolur himmet edin bu Temeli'ye
Yaşıyorum ben hazını ya Veli

(27.05.2010)

189. SOR SEHER YELİ

Eğer bizim ele doğru gidersen
Selamımı yâre ver seher yeli
Sakın incitmeyesin o cananı
Nazik hatırını sor seher yeli

Alnımdaki yazılarım karalı
Dertlerim var dağlar gibi sıralı
Bilesin ki o yar benden yaralı
Merhem ol yarasın sar seher yeli

Deli gönül sel olmuşsun coşmaya
Canan için karlı dağlar aşmaya
Söz kesmiştik yar ile kavuşmaya
Bizim bir sözümüz var seher yeli

Temelî'yim seni söyler dillerde
Ben gurbette sende garip ellerde
Bülbül gibi arzum kaldı güllerde
Ömür boyu çektim zar seher yeli

(26.12.2008)

190. SENDEN GÜZELİ

Gönlümün sultanı ey ceylan gözlüm
Görmedim dünyada senden güzeli
Kınalı kekliğim göğsü nakışlım
Ben daha görmedim senden güzeli

Sevgi hasret dolu altın yüreği
Kabul olur güzellerin dileği
Cenneti alanın huri meleği
Ben daha sevmedim senden güzeli

Temelî'yim gülüm bitmez sözlerim
Cana tesir eder cilve nazların
Pembe dudakların yeşil gözlerin
Ben daha görmedim senden güzeli

(06.10.2017)

191. YAR LEYLİ LEYLİ

Bu diyardan o diyara yol var mı?
Aramızı araladın hain yar
Bu dünyada benden dertli kul var mı?
Yüreğimi yaraladın hain yar leyli leyli

Ay yarılıp şu koynuma girse de
Al canım senindir deyip verse de
Açılıp gözlerim tekrar görse de
Yar sinemi pareledin hain yar leyli leyli

Diyar diyar gezip beni sorsan da
Yüzlerini ayağıma sürsen de
Yüreğimi sızı olup sarsan da
Sen bahtımı karaladın hain yar leyli leyli

Sana gerek yok ki bir sen içimde
Dün aynaya baktım aklar saçımda
Bu dünyadan o dünyaya göçümde
Dertlerimi sıraladın hain yar leyli leyli

Temelî'yim kayıp ettirsem izim
Hakikat olana bir dönsem yüzüm
Bu deli gönlüme geçerse sözüm
Şu yüreğim turalandı hain yar leyli leyli

(01.06.2009)

192. GÜLEME E Mİ?

Seni hakka şikâyet ettim huysuz
Tanrı selamını alama emi
Bu güne dek neler oldu bilemem
Bundan sonra murat alama e mi?

Yürüyeme ağrı insin dizine
İtibar eden olmasın sözüne
Feleğin sillesi insin yüzüne
Nerden geldiğini bileme e mi?

Doğru düzgün gitmeyesin yoluna
Herkesleri güldüresin haline
Meraklanıp da alasın eline
Sevdiğin sazını çalama e mi?

Bazen sitem işit bazen de kahir
Düz yolların olsun sana hep bayır
Gözyaşların sana olsunlar nehir
Fırsat bulup cano sileme e mi?

Daim beni zikreylesin sözlerin
Hiç kimseler çekemesin nazların
Her yanda beni arasın gözlerin
Bensiz bu cihanda güleme e mi?

Türlü türlü hakaret ettin bana
Sabır Allah sabır tak etti cana
Kimseler dönüp de bakmasın sana
Temelfî'den başka bulama e mi?

(18.11.2016)

193. YETMEZ Mİ?

Usandırdın beni ey deli gönlüm
İşittiğim buca azar yetmez mi?
Hele düşün şöyle geçmişten beri
Uğradığın bunca nazar yetmez mi?

Verin de yazayım derdim bir kalem
Okusunlar beni şu cümle âlem
Ömür bitti daha bitmedi çilem
Dolaştırdın pazar pazar yetmez mi?

Temeli'yim niye düştün feryada
Artık daha eremesin murada
Sen göçersin her şey kalır burada
Beş metre kefenle mezar yetmez mi?

(05.06.1995)

194. AHMET DUYAR

Belediye başkanı Ahmet Duyar
Arılar çalışıp bala gelmez mi?
Şaşırsa insan bir gün kendini
Koşup bir gün doğru yola gelmez mi?

Aldınız devir yeni mahalleyi
Nasıl değiştirdin güzel çevreyi
Ilımlısın fetheyledin yüreği
Mülayimde coşup dile gelmez mi?

Allah yardım eder elbet doğruya
Hakkı hak ettin düşmedin riyaya
Mal mülk yalan aldanmazsın dünyaya
Emek eden iyi hale gelmez mi?

Türk'sün Müslüman'sın elhamdülillah
Daima seninle olsun olallah
Unutma ki unutulmasın billah
Yandı kerem aslı güle gelmez mi?

Anladım bu millet seviyor seni
Rahmetmiş hak millet övüyor seni
Gelecekte vekil görüyor seni
Çağırsan âşık Temelî gelmez mi?

(31.05.2007)

195. ŞAHİT TUTMUŞTUK HANİ

Bir akşam vaktiydi buluştuk senle
Ezanları şahit tutmuştuk hani
Aşkımızı herkes duysun demiştik
Yazanları şahit tutmuştuk hani

Ben sana sevdalı bülbülde güle
Diyip de seninle koyulduk yola
Parkta sokaklarda senle el ele
Gezenleri şahit tutmuştuk hani

Temelî'yim kararmıştı ışıklar
Bir sohbeta koyulmuştu maşuklar
Sevdamıza türkü söyler âşıklar
Ozanları şahit tutmuştuk hani

(01.09.2018)

196. GİTMEZDİ HANİ

Dünyalar güzeli ey nazlı yârim
Bana kötü kelam etmezdin hani
Ben ne kadar kırılısam da diyordun
Elinin tersiyle itmezdin hani

Gönlünün sultanı başa taçtım ben
Hani nerde o muhabbet onca dem
Gülüm bana çokta kırılısam da sen
Beni yaban ele atmazdın hani

Dünyalar bir yana bendim bir yana
Diyerek bedenim sarardın cana
Temelî'yim derim son sözüm sana
Ölüm ayırmadan gitmezdin hani

(08.07.2015)

197. GÖÇTÜ REYHANÎ

Bin dokuz yüz otuz iki yılında
Dünyaya gözünü açtın Reyhanî
Erzurumlu gelin düştü aklına
Diyip de kendinden geçtin Reyhanî

Gençlik yılların çile ile cefa
Meylettin bir zaman davula defe
Sana himmet etti Alvarlı efe
Elinden badeyi içtin Reyhanî

Kimse ulaşamaz sendeki hıza
Sırrını açardın eldeki saza
Gönlünü kaptırdın sarıca kıza
Güzeller içinden seçtin Reyhanî

Temelî'yim kıymetlidir onurum
Cahillerden darbe yedi gururun
Öz canımdan çok sevdiğim Erzurum
Diyerek buradan göçtün Reyhanî

(05.12.2014)

198. VİRANESİN ANİ ŞEHİRİ

Dört bin yıllık tarihin vardır senin
Sen tarihe kafa tuttun ey ani
Ermeni kral Aşot'un başkenti
Hani ya onları nettin sen Ani

Binbir kiliseli şehir diyorlar
Doğuda hep sana çıkardı yollar
Seni de harabe eyledi yıllar
Kıral Aşot'u unuttun sen Ani

Altı kapın vardır biri aslanlı
Yapısı düzenli hem de planlı
Çok ünlüdür Katrina katedrali
Nicesini de uyuttun sen Ani

Bin atmış dörtte Alpaslan almıştı
İlk Cuma namazı burda kılmıştı
Gözün aydın Ani Türk'ün olmuştu
Doğuda gül gibi bittin sen Ani

Katedralin çevrilmişti camiye
Alp aslan Türklere etti hediye
Sonsuza kadar yok dönüşü geriye
Çok kervanlar aldın sattın sen Ani

Şimdi viranesin sen nesin
Neden artık hiç çıkmıyor ki sesin
Yok olmuş kimliğin yok olmuş süsün
Kültüre çok şeyler kattın sen Ani

On yedinci asır halkın terk etti
Seni sevenlerin bıraktı gitti
Hatırası olan burnunda tüttü
Temelî'm böyle anlattın sen Ani

(06.09.2014)

199. PERVANE

Ateşine yanan pervane oldum
Yeter daha yakıp kül etme beni
Baksana cananım sararıp soldum
Yaprağı kurumuş dal etme beni

Bir görsen ağardı başımda saçım
Anlamadım neydi bilmem ki suçum
Sen olursun bu derdime ilacım
Yeter kapılarda kul etme beni

Araya araya yar seni buldum
Kız senin peşinde derbeder oldum
Sen Leyla isen ben Mecnun'un oldum
Susuzluktan yanan çöl etme beni

Temelî'yim der ki bakın halime
Yad eller deymesin gonca gülüme
Almış iken dert ortağım elime
Üstünde paslanan tel etme beni

(01.07.1991)

200. VUR BENİ BENİ

Öyle yaraladın öyle kırdın ki
Arayıp da sorma yar beni beni
Bir canım var sana kurbandır kurban
Çekinme sevdiğim vur beni beni

Söyle bu yaptığın yar nedir sence?
Her gün aynı zulüm aynı işkence
Her dem küçümsersin yar beni bence
İçimdeki sızı yer beni beni

Temelî'yim hasretim ben gülmeye
El uzatıp zülfünden tel almaya
Umut yoktur bir araya gelmeye
Ancak resimlerde gör beni beni

(25.07.2011)

201. KUL ETTİN BENİ

Kime şikâyet edeyim ey kader
Her olur olmaza kul ettin beni
Yetmez mi ki bunca çektiğim yeter
Yaprağı dökülmüş dal ettin beni

Yarla sohbet eden tatlı dil idim
Gönül bahçesinde gonca gül idim
Gönülden gönüle giden yol idim
Namertte geçecek yol ettim beni

Âşık Temelî'yim geçti çağlarım
Soğuk vurdu bozuluyor bağlarım
Geçit vermez gidem yâre dağlarım
Kökünden kırılmış kol ettin beni

(02.12.1992)

202. ÖLDÜRDÜN BENİ

Dertlerimi düğüm düğüm düğledim
Gözlerime baka baka öldürdün beni
Derdim ile deli gönlüm eğledim
Yüzlerime baka baka öldürdün beni

Felek gül dememiş nasıl güleyim
Başa neler gelir ben ne bileyim
İstedim ki gülüm sana geleyim
İzlerime baka baka öldürdün beni

Temelî'yim civan ömrüm hiç oldu
Bahtım yerine ağaran saç oldu
Seni sevdim dedim gülüm suç oldu
Sözlerime baka baka öldürdün beni

(27.12.2009)

203. YAKIYOR BENİ

Bu nasıl sevdadır düştü gönlüme
İçimdeki ateş yakıyor beni
Feleğe bir defa minnet eyledim
Aldı tezgâhına dokuyor beni

Aktım boz bulanık sele karıştım
İlim irfan mektebinde yarıştım
Hep ömrümce insanlığa çalıştım
Kötüler safına sokuyor beni

Âşık Temelî'yim deme ki neme
Sevda hançerini vurdun sineme
Yazmıştım ben nazlı yâre bir name
Almış da bir hoyrat okuyor beni

(17.09.1999)

204. BİR EBU CAHİLE BENZETTİ BENİ

El gözüyle şöyle baktım kendime
Birisi sahile benzetmiş beni
Birisi aklınca imtihan etmiş
Birisi cahile benzetmiş beni

Biri kararından asla dönmezken
Biri kin atına binmiş inmezken
Ben bunlara bile razı olmazken
Bir ebu cehile benzetmiş beni

Temelî'm bunlara çok kafa yordum
Yollarda yürüdüm durakta durdum
Varıp gidip ehli kâmile sordum
Sanatta ehle benzetmiş beni

(04.05.2012)

205. BENİ BENİ

Şu yüce dağ gibi başım dumanlı
Gel es seher yeli gel dağıt beni
Senden ayrılalı gönlüm hoş değil
Yaşatıyor içimde umut beni

Neydem ki canana geçmedi sözüm
Dualarım kabul olmuyor bizim
Ele gittiğini görmeden gözüm
Götür şu dağın ardına at beni

Tatlı dilli güler yüzlü meleğim
Hadi gel de yar olduğunu bileyim
Gel diyorsun amma nasıl geleyim
Getirmez ki bu kırık kanat beni

Temelî'yim yürek yanar kor gibi
Gönül dağım tipi boran kar gibi
Bizim kavuşmamız hayli zor gibi
Gel artık sevdiğim gel unut beni

(04.08.1995)

206. SÖNDÜRMEZ BENİ

Gönül yarasıdır benim bu yaramın
Yüz bin tabip gelse ondurmaz beni
Ben alıştım senden gelen çileye
Ayrılık gayrisi öldürmez beni

Güzeller içinde seni görmüşüm
Ellerimi yar saçına sürmüşüm
Öyle candan öyle temiz sevmişim
Bütün dünya gelse döndürmez beni

Neler açtın Temelî'nin başına
Yağmurlar karıştı gözüm yaşına
Yaktın beni gülüm aşk ataşına
Palandöken karı söndürmez beni

(10.07.2010)

207. DE NENNİ NENNİ

Al sevdiğim beni göğsün üstüne
Yatayım dizine de nenni nenni
Kaşların hilali gözlerin kamer
Bakayım yüzüne de nenni nenni

Ne olur arada gönder selamı
Senin için yakarım şu âlemi
Dudağından duysam tatlı kelamı
Kurbanım sözüne de nenni nenni

Temelî'yim ateş yandırmaz beni
Nehir ırmak çaylar söndürmez beni
Lokman hekim gelse dindirmez beni
Yürekte sızıma de nenni nenni

(14.09.2018)

208. ÂŞIK MAHSUNİ

Parsel parsel eylemişler dünyayı
Ne kadar da gerçek sözün Mahsuni
Elinden alınır mazlumun payı
Bunlardı bilirim sizin Mahsuni

Kahraman Maraş'tır o senin ilin
Piri hünkâr Hacı Bektaşî velin
Yüce yaratana bağlıydı yolun
Doğrulara bağlı özün Mahsuni

Avşin'dir ilçeniz Peçenek köyün
Yörük Türkmen'inden geliyor soyun
Ömrünce kimseye etmedin oyun
Senin inancındır kozun Mahsuni

Ha babam aradın insanı halde
Satmadın arkadaş erkânda yolda
Senin türkülerin ağızda dilde
Gerçekleri gördü gözün Mahsuni

Temelî'm çırağı sen ise usta
Önem verdim daim eşe ve dostu
Gönülden gönüle olmuşsun posta
Gönüllerde saklı nazın Mahsuni

(18.04.2018)

209. GELEMEM GAYRİ

Bu sevda elinden çile çekerken
Mümkün mü sevdiğim gülemem gayri
Ellerin bağında gülüm gül açmış
El uzatıp seni alamam gayri

Bende bir insanım sanma ki taşım
Bu kadar çileyi çeken bu başım
Bırakın da aksın gözümde yaşım
Ağlayıp da dursun silemem gayri

Yar aşkın elinden aman ha aman
Ayrılık dediğin ölümden yaman
Serimi kapladı bir kara duman
Ne zaman dağılır bilemem gayri

Temelî'yim çektiklerin yetmiyor
Artık gül dalında bülbül ötmüyor
Gideceğim amma ömür yetmiyor
Boşuna bekleme gelemem gayri

(18.09.2018)

210. SAHUR GECEŚİ

Yârin Ramazan'ın birinci günü
Bu gece kalkılır sahur gecesi
Takılmış gerdana bir inci günü
Yemekler yapılır sahur gecesi

İlk teravi insanlarsa cem olur
Camide muhabbet güzel dem olur
Selatu selamlar bize em olur
Günahlar atılır sahur gecesi

İlk teravi namazı heyecanlıdır
Çoluk çocuk yaşlı deli kanlıdır
Erzurum Çorumlu kimi Vanlıdır
Bol insan katılır sahur gecesi

Teraviden sonra sohbetler başlar
Başka olur o gecede gülüşler
Akla ne mesai gelir ne işler
Semaver çatılır sahur gecesi

Âşıklar aşk ile vururlar saza
Kulak verir âşıktaki avaza
Mümin olanlarsa başlar niyaza
Aşk meşke katılır sahur gecesi

Kiminin uykusu gelir salınır
Kimisiyse kem sözlere alınır
Maniler söylenir davul çalınır
Kin kibir atılır sahur gecesi

Oturulup ilk yemekler yenilir
Yüce Mevla'm her dakika anılır
Orucumu kabul eyle denilir
Son lokmayı yutar sahur gecesi

Temelî'yim sonra edilir niyet
Ondan sonra artık başlıyor davet
Müminler mümine veriyor kıymet
Rahatça yatılır sahur gecesi

(13.06.2016)

211. BAL NEYİN NESİ

Yüreğimde fırtınalar koparken
Dışarıda esen yel neyin nesi
Ben gönlümü mekân eyledim dosta
Ya bu aradaki yol neyin nesi?

Bu derdin elinden ben nasıl edem
Anamız Havva'dır babamız Âdem
Bir anadan olduk kardeşiz madem
Kullar arasında el neyin nesi?

Neden öyle melûl melûl bakarsın
Bakışınla yürekleri yakarsın
Bütün çiçeklerden güzel kokarsın
Ya bu aradaki gül neyin nesi?

Pirler meclisinden nasibim aldım
Orada aradım kendimi buldum
Damlada denizi seyre daldım
Bulutlarda gizli sel neyin nesi?

Âşıkların göğre çıkar feryadı
Çoğu âşık alamadı muradı
Her şeyden güzeldir dostluğun tadı
Aramızda duran bal neyin nesi?

Temelî'yim bu dünyaya alıştık
Mürşidi kâmile gezdik dolaştık
Cennet için ahrete çalıştık
Ya bu dünyadaki mal neyin nesi?

(26.02.2009)

212. HAVA

Bir kaşı hilale yolda rastladım
Yeşil gözleriyle bakıp da geçti
Başımı kaldırıp baktım havaya
Yüreğimi nara yaktı da geçti

Havasız hiç yaşam olur mu söyle
Havadır yaşamın kaynağı öyle
Su ile havamız birleşse böyle
Gönülden gönüle akıp da geçti

Yeşildir gözlerin kaşların ince
Çok güzelsin Hava'm hele gülünce
İçime bir yudum hava çekince
Sevda hançerini takıp da geçtiği

Nasip midir tutabilsem elini
Dünyaya değişmem bir tek telini
Hak buralara uğraşsa yolunu
Yüreğimi benden söküp de geçti

Kurbanın olayım gel atma hava
Âdemin olayım sen ise hava
Bir insan sevince gerisi hava
Sevgi tohumunu ekip de geçti

(04.10.2017)

213. VAZGEÇTİ YAR GÖNLÜM SENDEN VAZGEÇTİ

Senin merhametin yok imiş gülüm
Vazgeçti yar gönlüm senden vazgeçti
Her gün aynı şeyler hep aynı zulüm
Vazgeçti yar gönlüm senden vazgeçti

El uzatıp gökten yıldızlar alsan
İstersen dünyanın güzeli olsun
Kanayan yarımı elinle sarsan
Vazgeçti yar gönlüm senden vazgeçti

İster engin olsun istersen yüce
İster gündüz olsun istersen gece
Temelî'm canından bezdirdin iyice
Vazgeçti yar gönlüm senden vazgeçti

(12.01.2014)

214. GELMEDİ GİTTİ

Kader ile bir pazarlık eyledim
Bir türlü yüzüme gülmedi gitti
Gözyaşından yanaklarım ıslandı
Bir mendil alıp da silmedi gitti

Daim dert üstüne derdi ekledim
Takatim kesildi hep emekledim
Bin umutla yollarını bekledim
Gül yüzlü cananım gelmedi gitti

Gönül dergâhına serildi postum
Riyakâr dostlardan selamı kestim
Bacı kardeş evlatlar eşim dostum
Nedense kıymetim bilmedi gitti

Bir dağ yamacından su olup çıktım
Irmağa karışıp deryaya aktım
Kin kalesin yıkıp gönüller yaptım
Yine senin gönlün olmadı gitti

Otuzunda kayıp eyledim gözü
Artık kim adamdan sayar ki bizi
Hasılıvesselam sohbetin özü
Temelî'm muradın almadı gitti

(04.09.2008)

215. YAR DEYİ

Hep yüzüme gülme ile yetindin
Bir gün candan demedin ki yar deyi
Ben yıllardır hasretini çekerken
Arayıp sormadın yârim var deyi

Çok acırım sensiz geçen yıllara
Bülbül olup arzum döktüm güllere
Ne söyleyim seni soran kullara
Bir türlü gelmedin dağlar kar deyi

Çekip gittin buralardan zamansız
Bir gün böyle çıkıp gelsem apansız
Kaç defa söyledim sana vefasız
Al sinene doya doya sar deyi

Dertleşirim perde inen telinen
Şad olup gezmedim bir gün elinen
Haber saldım seher vakti yelinen
O yar unutmuş mu beni sor deyi

Temelî'yim geçen yıllarım kayıp
Otursam ağlasam derler ki ayıp
Sevdiğim güzeli sineme gömüp
Söylemedim kimselere sır deyi

(18.05.2009)

216. ALÇAK

Şu âlemi yedi sefer dolaştım
Senden alçağını görmedim alçak
Yaptığın işlere kurudum şaştım
Adam diye seni yermedim alçak

Yine adaylığa kendin koymuşsun
Yetim hakkı yiye yiye doymuşsun
Duydum fakir fukarayı soymuşsun
Sen olduğun yere girmedim alçak

Ne diyeyim sen gibi serseriye
Ben bunları duydum döndüm deliye
Bana da göndermiş birçok hediye
Rüşvet diye elim sürmedim alçak

Arabaya biner her gün değişik
Takım elbiseyle gezer şık mı şık
Adam yüz­süz hem de buna alışık
Sen gibisine yüz vermedim alçak

Adamın yüzü var sanki deriden
Bey sanarsın şöyle gör­sen geriden
Şöyle hızlısından hem de seriden
Pişmanım ya yere sermedim alçak

Alçaklığı kendine meslek etmiş
Çoluk çocuğu da terk edip gitmiş
Nicesinin yuvasını mahvetmiş
Nasıl da kafanı kırmadım alçak

Senin gibisinden silkerler yaka
Bazen bey efendi bazen yalaka
Aslındaysa sana lazım falaka
Allah'tan korkup da vurmam alçak

Temelî'yim mezarını kazmalı
Kesinlikle gazeteler yazmalı
Bunun gibisinin başın ezmeli
Babası belirsiz sormadım alçak

(05.02.2008)

217. SENİN GİBİ DAHA VAR MIDIR ALÇAK?

Gel bir kendine bak bir de dünyaya
Senin gibi daha var mıdır alçak?
Ne edep var sende ne namus hayâ
Yoktur senin gibi bir hain ancak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

Dün diyerek hain dünü yıprattın
Din dedin be kâfir dini yıprattın
İşte bu kadarsın günü yıprattın
Sandın ki göklerden inecek sancak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

Tam iki yüz kırk bir tane can şehit
Onlar cennettedir yaradan şahit
Sonun ne olacak be hey it oğlu it
Meclisle milleti vuruyor uçak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

Nerde hainlerin bizler burada
Vicdanın rahat mı hain orada
Şimdi hangi ülke vardır sırada
Ne kadar yaşarsın acaba kaçak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

Amerika seni oyuncak etti
Hem bu dünyanın hem de o dünyanın gitti
Türk'ün yüz karası oyunun bitti
Vatikan'sa seni etti oyuncak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

Paralel bir devlet devlet içinde
Servet kazanmışlar servet içinde
Artık geberecek zillet içinde
Temelî'm Türk oğlu yiğit ve koçak
Sen gibi şerefsiz var mıdır alçak?

(02.10.2016)

218. SAYIN PROF. DR.YUSUF BALCI

Sayın Prof. Dr. Yusuf Balcı
Ak yüzünle halkına hayran olmak
Yanlış olmaz hizmetinde görevde
Irak değil halkına derman olmak

Ne güzeldir size müsteşar demek
Profesör olup her şeyi bilmek
Realist olup gerçeği görmek
Der inşallah ilerde bakan olmak

Razı olmuştur o baştan kadere
Yalana yer yok yanında kibire
Uğraşır durur hak için habire
Savrulup er içinde harman olmak

Uzak mı müsteşarım güzel günler
Fikri olan sözü daima söyler
Bu sözü dinlesin ağalar beyler
Allah için vatana kurban olmak

Laleli sümbüllü güllü efendim
Çiçekli çiğdemli dallı efendim
Ilık gönüllü iy halli efendim
Zor âşık Temelî'yi yakan olmak

219. ZALİM FELEK

Şu yalan dünyaya gönül bağladım
Halden hale saldı şu zalim felek
Bazen deli gönlüm coştı çağladı
Dilden dile saldı şu zalim felek

Arayıp dengini bulayım dedim
Gönül perdesinden çalayım dedim
Bir yerde eğlenip kalayım dedim
Elden ele saldı şu zalim felek

Yüzme bilmem deryalarda yüzdürdü
Tatlı candan inan beni bezdirdi
Saz elimle diyar diyar gezdirdi
Yoldan yola saldı şu zalim felek

Temelî'yim anla halimden dedim
Ayırmayın beni yolumdan dedim
Dostlarıma tutun elimden dedim
Kumdan kuma saldı şu zalim felek

(31.05.2019)

220. FELEK

Çok yalvardım ama dinletemedim
Geçmiyor ki yâre sözlerim felek
Ne değerim kaldı ne de kıymetim
Çürüdüm boşuna özlerim felek

Canım kurban olsun kadir bilene
Çok rastladım sahte yüze gülene
Derdim desem yanıma her gelene
Artık utanıyor yüzlerim felek

Âşık Temelî'yi bi çare koydu
Dert girdi içime oydu da oydu
Beni alıp yarı yollarda koydu
Bakıyor görmüyor gözlerim felek

(11.05.1992)

221. SAYIN VEKİLİM SEBAHATTİN KARAKELLE

Ay doğdu bak meclise Erzincan'dan
Yılmak yok çalışmak var vatan için
Ilık gönüllü geçer mi vatandan.
Ne güzel seninle muhabbet etmek

Varlığını bedenimde hissetmek
Kesilmez ki güman elbet insandan.
Laf değil gerçekten çok bilinçlisin
İnandığın yolda elbet güçlüsün

Milletiniz için geçersiniz candan.
Senin ahvaline birden inmeli
El atıp da güllerini delmeli
Bakan olarak da seni görmeli

Allah ayırmasın sizi imandan
Halden anlamayan hali ne bilir
Anlamaz erkânı yolu ne bilir
Toprağı bilmeyen gülü ne bilir

Tanrım kesmesin sizleri dermandan
İnsanı için yılmadan çalışmak
Ne güzel memleket aşkıyla coşmak
Kendine çizdiği hedefi aşmak

Al kandan oluşmuş bayrak al kandan
Riyakâr insanı asla sevmezsin
Arkana bile dönüp de bakmazsın
Kalp kırıp da gönülleri yıkmazsın

Ersin ayrılmazsın asla vicdandan
Laflara aldırma devam et yola
Lazım gelir sende veririsin mala
Emeğiyle çalışanla kol kola
Âşık Temeli'yim korkmaz fermanan

222. BİR SİNEK

Öyle yoruldum ki soyunup yattım
Selamsız sabahsız geldi bir sinek
Yorgunum ya hemen uykuya daldım
Aniden habersiz daldı bir sinek

Sokar sokmaz uyuşturur anında
Duydum sıtma taşıyormuş kanında
İğne neşter halt etmişler yanında
Her yanımlı kesip deldi bir sinek

Yataktan sıçrayıp ayağa kalktım
Şöyle sağa sola şaşkınca baktım
Acele koşup da lambayı yaktım
Geçip de karşıma güldü bir sinek

Baktım duvarda üstüne atladım
Evde ne var ne yok kırdım topladım
İnsaf et be sinirimden çatladım
Başımı belaya saldı bir sinek

Benim bu sesime hanım uyandı
O da elde sopa ile dayandı
Her tarafımsa alkana boyandı
Yine kemanını çaldı bir sinek

İyice sinirlendim kızdım bağırdım
Evde ne var ne yok yıktım devirdim
Tam iki ordu yardıma çağırdım
Sormayın kahraman oldu bir sinek

Füze tank topçu atışı başladı
O arada her yerimi dişledi
Pes ettirdi bize yıktı tuşladı
Bizi parçaladı böldü bir sinek

Demeyin ki bir sineğin nesi var
Matkaptan etkili bir iğnesi var
Ef on altı tank atom füzesi var
Bütün güvenimi sildi bir sinek

On tane keskin nişancı çağırdık
Natoyuysa ihtiyata ayırdık
Sağa sola emir verdik savurduk
Bizleri çaresiz kıldı bir sinek

Uçuşunu görsen fantom halt eder
En hızlı füzeden de hızlı gider
Ne göz görür ne radar tespit eder
Ebed hafızamda kaldı bir sinek

Emniyet güçleri çevik polisi
Sivil savunmada burada hepsi
Ölmemiş ki hala geliyor sesi
Başımıza aslan oldu bir sinek

Bolca siper kazdık barikat kurduk
Bin tabak bardak cam avize kırdık
Erkeğim diyenin halini gördük
Sanmayın ki bizden yıldı bir sinek

Hepimiz damlara ağaca çıktık
Olmadı binayı temelden yıktık
Tam yirmi ton sinek ilacı sıktık
Tümünün hakkından geldi bir sinek

Temeli'yim bunlar çare olmadı
Biz ne yaptık ne ettiyse  ölmedi
Artık yapacak bir şeyde kalmadı
Hepimizi teslim aldı bir sinek

(21.08.2010)

223. SÖZE NE GEREK

Bir şey biliyorsan konuş ya da sus
Lüzumsuz söylenen söze ne gerek
Çok insanlar gördüm bakar göremez
Gerçeği görmeyen göze ne gerek

Ne hayali kalmış ne de bir düşü
Doluyu görmüyor savunur boşu
Daim insanları kıran bir kişi
Sevmeden bi haber naza ne gerek

Kişi var ki insanlara yaklaşmaz
Kişi var ki hiç kimseyle uzlaşmaz
Kişi var ki güzellikten hoşlanmaz
Zaten kendi soğuk buza ne gerek

Temelî'yim değerlerse atılmış
Ömür boyu sağa sola itilmiş
Adam zaten baştan başa yırtılmış
Astarı kalmamış yüze ne gerek

(24.09.2011)

224. DERMAN DİYEREK

Çaresiz bir derde düştüm yanarım
Sana geldim gülüm derman diyerek
Ne olur kapından döndürme beni
Bir de yasa kanun ferman diyerek

Peşindeyim gülüm ben adım adım
Neden duyulmaz ki benim feryadım
Yoluna ben her şeyimi adadım
Al bu canım sana kurban diyerek

Temelî'yim hem ağladım hem güldüm
Bu zalim hayattan dersimi aldım
Çiçeğimi aldım kapına geldim
Belki kabul eder bayram diyerek

(22.08.2018)

225. DİVANA KALDIK

Hele bakın şu feleğın işıne
Herhalde biz ahır zamana kaldık
Zamana kaldık ya kimi suçlayım
Düştüğ ahu zara figana kaldık

Figana kaldık ya nedir çaresi
Şimdi söyleyeyim geldi sırası
Bak karıştı Müslümanlar arası
İşimizse ulu rahmana kaldık

Rahmana kaldık ya müminler kurban
İmdada yetişे belki ol sultan
Temelî'm yok çaban kendinden utan
Hesaplar mizanda divana kaldık

(06.08.2014)

226. YAŞLILIK

Evde otururken kendi halimde
Aniden kapıyı çaldı yaşlılık
Kim diye seslendim kapıyı açtım
Sormadan İçeri daldı yaşlılık

Girdi içeriye durdu dayandı dayandı
Önce şöyle saçlarımla oynadı
Yavaş yavaş hep beyaza boyadı
Kalanını bir bir yoldu yaşlılık

Hissetmedim nasıl sırtıma çıktı
Baktım ki yavaşça belimi büktü
Otuz iki dişin hepsini döktü
Unuttuğun neyin kaldı yaşlılık

Kırıksıklıklarsa sardı yüzümü
Kimse dinlemiyor artık sözümü
Yavaş yavaş duman sardı gözümü
Hayallerim yarım kaldı yaşlılık

Sanki kederliyim her gün yastayım
Bir gün sağlam isem beş gün hastayım
Bu dünyadan ahirete postayım
Aynada Üstüme güldü yaşlılık

Yerimden kalkacam tutmuyor dizler
Daim gençliğimi arıyor gözler
Ağzımdaysa anlaşılmıyor sözler
Gençliğimi benden aldı yaşlılık

Yolda yürümeye kalmadı halim
Yerimden kalkmaya yoktur mecalim
Adım adım izler oldu ecelim
Bütün hafızamı sildi yaşlılık

Temelî'yim artar oldu feryadı
Sordum ihtiyarlık dediler adı
Meğer beni öldürmekmiş muradı
Sonunda dediğin oldu yaşlılık

(21.04.2010)

227. TADI YOK

Mesken mi eyledin gurbet elleri?
Bizim buraların sensiz tadı yok
Gel soldurma açan gonca gülleri
Sen olmasan buraların tadı yok

Bırakıp gitmeyi hüner mi sandın?
Kimlere inandın kimlere kandın?
Sen de benim gibi yürekten yandın
Bizim buraların sensiz tadı yok

Şimdi Mecnun gezer âşık Temelî
Çok ağır ödetin bana bedeli
İnan gülüm bizim elden gideli
Sen olmasan buraların tadı yok

(03.05.2000)

228. SENDEN BAŞKA SIĞINACAK KİMSEM YOK

Yaradanım halim sana ayandır
Senden başka sığınacak kimsem yok
Derdim çok ya şükür hamdım sanadır
Senden başka sığınacak kimsem yok

Tanımak zor yarattığın kulları
Hepisinin değişiktir halleri
Hep ayrı fikirde ayrı yolları
Senden başka sığınacak kimsem yok

Nerye gitsem yollar sana çıkıyor
Kimi girdap sanıp şaşkın bakıyor
Kimi pervasızca gönül yıkıyor
Senden başka sığınacak kimsem yok

İnsanlar tanısa güzel zatını
Asla terk etmezdi senin katını
İman ettim senin İslam çatını
Senden başka sığınacak kimsem yok

Varlığınla gönülleri dolduran
Nazarınla âlemleri olduran
Ayet ayet kendisini bildiren
Senden başka sığınacak kimsem yok

Temelî'yim senin kulundur aciz
Gün gelince canı edersin haciz
Mekân senin âlem senin biz hiçiz
Senden başka sığınacak kimsem yok

(22.10.2015)

229. GELEN YOK

Şeyda olduk zara düştük gel hele
Gülü seyre daldık hani gelen yok
Katar katar gelir oldu sunalar
Gölü seyre daldık hani gelen yok

Hani nerde kaldı o güzel sözler
Sızısı yürekte derindir izler
Uzaklara dalan o kara gözler
Yolu seyre daldık hani gelen yok

Kör âşık küskündür geçen şu güne
Hani aylar oldu gözle ki döne
Seninle söz kestik canan üç güne
Yılı seyre daldık hani gelen yok

(20.07.2016)

230. NEREDESİN NAZLI YÂRİM

Aylar oldu hasret kaldım yüzüne
Neredesin nazlı yârim çık da gel
Gözler görse düşmez miydim izine?
Gönlündeki kini artık yık da gel

Sensiz geçmiyor ki aylar ne yıllar
Gerçek yar olanlar bir selam yollar
Sen yoksun ya artık kokmuyor güller
Hadi sular gibi nolur ak da gel

Temelî'yim hatırlatayım dinle
Hani buluşacaktın ya benimle
Kırmızı gül vardı ya o elinle
Yeniden yakana gülüm tak da gel

(12.08.2018)

231. SAYIN BAKANIMIZ İSMET YILMAZ BEY

Nasıl anlatayım seni millete
Bakanlık lütuftur devam hizmete
Allah için layıksınız hürmete
Kendisi Türkçesi dili ne güzel

Anlamak zor değil bakınca seni
Nedir anlatırlar hakkınca seni
Irmak gibi hak coşturunca seni
Milletçi uzanır elin ne güzel

Ilımlısın sevgi dolu haliniz
Zati hakka doğru gider yolunuz
İsmet beyim hiç solmasın gülünüz
Memleket sizden çok hizmet bekliyor

Emin kişiliğin size yetiyor
Türkiye için yüreğin atıyor
Yurdumun bayrağı alı ne güzel
Islak gözlerinle güzelce bakmak

Bıkmadan çalışır başa erersin
Emekler hiç boşa gider mi dersin
Yakup Temelî'n ahvali ne güzel
Zor da olsa üstesinden gelirsin

(24.07.2007)

232. TEDAŞ MÜDÜRÜ MUSTAFA TAŞDEMİR

Şu gördüğün dünya fanidir fani
Müdürüm hizmette sever insanı
Ümitlidir asla bitmez gümanı
Derler ki efendim nazın ne güzel

Üzmez ki halkını merhamet dolu
Riya bilmez doğruyu söyler dili
Ümitsiz değil hakka gider yolu
Milletine bağlı izin ne güzel

Umutlusun gelecekte yarından
Söz etmiyor asla özge varından
Türk milletinin çıkmışsın bağrından
Anladım efendim hazzın ne güzel

Fikirler ancak olursa başka
Anlamayan bilmez düşmez ki aşka
Tamamen gönülde yerleşmiş köşke
Anlarsın bakınca yüzün ne güzel

Şık durur daima güzeldir hali
Daima insana uzanır eli
Emeği sever takdir eder dili
Memleket yolunda hızın ne güzel

İletir elektriği tüm yurda
Razı olmaz birisi kalsa darda
Temelî'm son verdi şiire burda
Kalemin kâğıdın yazın ne güzel

233. FERYADİ

Sana iki kelam yazayım dedim
Yaz olunca dal da gülün ne güzel
Sen âşıksın ne de güzel söylersin
Söz gelince halde dilin ne güzel

Yengem patatesi külde közlerse
Piştimi ola diye gözler gözlerse
Altındır dökülür dilde sözlerse
Köz olur ocakta külün ne güzel

Osman Feryadi'dir soyadı Ertem
Ulaşmış kemale hemi de erdem
Misafirperverdir güler yüz her dem
Saz olunca elde telin ne güzel

Erzurum'dur il köprü köyü ilçesi
Dünyaya duyulmuş ozanın sesi
Vatana sevdalı bayrak sevdası
Beyaz içindeki alın ne güzel

Elbet âşıklığın köşe taşıdır
Derdi çeken ayak değil başıdır
Sorsanız kim Temelî'n gardaşıdır
Göz hakka ağlarsa selin ne güzel

(22.10.2016)

234. ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ ÜNAL KAYA

Kurdun kalem müdürleri derneği
Almalı senden bakıp da örneği
Lütfeder herkese temiz yüreği
Edepli konuşur dilin ne güzel

Manisa'dır ilin Sipil tepesi
Mesir macunu şifadır hepisi
Ümitkâr gelecek yüreğin sesi
Doğduğun şehrin ilin ne güzel

Ümitle halkına ediyor hizmet
Riyakâr değildir bekliyor rahmet
Üzmez kimseyi asla vermez zahmet
Üzümün bağı dalın ne güzel

Niteliği bitmez ki saya saya
Anası hanım zade temiz soya
Laf değildir efendim Ünal Kaya
Kin kibir bilmez eftalin ne güzel

Almışsın ilmini sen yüce haktan
Yaradan var etmiş her şeyi yoktan
Anladım aşmışsın her şeyi çoktan
Temelî'yim hayran yolum ne güzel

(12.10.2007)

235. SAYIN MÜDÜRÜM MUSTAFA TUTULMAZ

Ne güzel seninle sohbet etmek
Memlekete gönülden hizmet etmek
Ülkeyi milleti yürekten sevmek
Daima dürüstsün yolun ne güzel

Ümidini kesme sakın ha haktan
Rahmeder Mevla'mız bizlere yoktan
Ümitsizin işi bitermiş çoktan
Millele uzanır elin ne güzel

Milletimiz sizi vekil yapacak
Uzatıp elini sizi tutacak
Saracak millet bağrına basacak
Türlü kokuludur gülün ne güzel

Almış eğitimi gayet bilgili
Fikri güzeldir her biri övgülü
Amire saygılı küçüğe sevgili
Tatlıdır kovanda balın ne güzel

Umutla çalışır görev başında
Tamamıyla ekmeğinin peşinde
Umutsuz değildir daima işinde
Lale menekşe sümbülü ne güzel

Mutlu olmak elbet hakkındır senin
Al bayrağa feda dersin canın
Zordur içini okumak insanın
Söylüyor sözü Temelî'm ne güzel

236. SAYIN BAŞKANIMIZ GAZİ ŞAHİN BEY

Sayın başkanımız Gazi Şahin Bey
Anladım sohbetin sözün ne güzel
Yalan ve hile bilmezsın içinde
Islak ıslak bakar gözün ne güzel

Nam almak kolay mı lisan içinde
Başkanlık kolay mı insan içinde
Anladım doludur iman içinde
Şükrün boldur senin özün ne güzel

Kurallara hizmettir senin amacın
Açıktır anlın başındadır tacın
Nasıl da yeşerdi gönül ağacın
İlmlisin başkan izin ne güzel

Mamak'ın çehresine bak değişti
Irak olan hizmetiyle buluştu
Zor sanılan hizmetine kavuştu
Güller içindedir yazın ne güzel

Ankara'dır ilin ilçen Elmadağ
Zoru yendin Mamak oldu yeşil bağ
İnan başkanım açtın yeni bir çağ
Şakacısın başkan nazın ne güzel

Adın Gazi'dir Şahin'dir soyadın
Haktan diliyorum versin muradın
İnsana hizmet etmeye inandın
Nöbettir başkanım hazın ne güzel

Bey de olsan inan yakışır sana
El uzatırsın sen düşkün insana
Yakup Temelî'yim hayrandır sana
İnsana hasretin sizin ne güzel

(17.08.2007)

237. TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK

Haşim keklık derler senin adına
Açtın tarihini izin ne güzel
Şöyle fikreyledim şöyle düşündüm
İlim irfan sende sözün ne güzel

Mükemmel yaratmış ol Mevla'm seni
Kamuya adamışsın sende canı
Ecdadın akıtmış vatanı kanı
Kırmızı bayrağın nazın ne güzel

Lütfederse Mevla'm insanlık budur
İdareci tedaşta genel müdür
Kin bilmez nefret bilmez yoktur kibir
Temelî'm söylüyor özün ne güzel

238. GÜNEŞE GÜZEL

Gözlerine baktım karadan kara
Sanki benziyorlar güneşe güzel
Karanlık gecemi ürüşan etin
Sandım ki uyandım bir düşe güzel

Bakışlar hançeri kirpikler oktur
İnceledim baktım bir kusur yoktur
Bizim buralarda benzerin yoktur
Kim hayran olmaz ki gülüşe güzel

Temelf'yim gördüm bakıp da kaldım
Bakışına baktım dersimi aldım
Sandım ki cennette bir bağa daldım
Çok üzüldüm böyle gidişe güzel

(19.06.2016)

239. UYUYAN GÜZEL

Güzel adın bir yasemin çiçeği
Büküp de boynunu uyuyan güzel
Sevdim seni budur işin gerçeği
Sevdan yüreğimde büyüyen güzel

Arasam cihanı bulunmaz eşin
Dünyaları değer bir tek gülüşün
Kimler süsler bilmem hayalin düşün
Kavuşmaya günleri sayan güzel

Hilaldir kaşların ay ise yüzün
Dudaktan dökülür bal imiş sözün
Kollarım yorganın yastığın dizim
Öpsem yanaktan desem uyan güzel

Üstüne ben kanat olsam kol olsam
Kır bayırda ayağına yol olsam
Yanağında çise olsam sel olsam
Vurgun halim Allah'a ayan güzel

Temelî'm anlasam halini senin
Nasip midir sarsam belini senin
Doyunca koklasam gülünü senin
Benim bu halim hakka ayan güzel

(23.05.2017)

240. EĞLEYEN GÜZEL

Bir seher vaktinde uğrasam sana
Seyreylesem seni uyuyan güzel
Sevgi tohumunu ekdim gönlüme
Sevdası yürekte büyüyen güzel

Bir selam göndersem seher yeliyle
Götürüp de verse kendi eliyle
Gönlümü bağladı zülfün teliyle
Kör düğüm edip de düğleyen güzel

Birde aşkın kuralına uysan sen
Kötü fikri bedeninden soysan sen
Benim feryadımı n olur duysan sen
Verdiği sözüne uymayan güzel

Temelî'yim geçti gider çağları
Tipi boran oldu artık dağları
Yârin göğsündedir cennet bağları
Beni sinesin de eğleyen güzel

(02.02.2008)

241. ÇALMADI GÜZEL

Seni tanıdığım o günden beri
İnan ki bir yüzüm gülmedi güzel
Sapasağlam söz verip de cayarsın
Sözüne güvenim kalmadı güzel

Yıldızlara çıktım ben sana baktım
Yüce dağlar aştım sularla aktım
Aslı'm oldun Kerem misali yaktın
O gönlün bir türlü olmadı güzel

Şu yolların dili olsa söylese
Gülüm senin eğer sevgin böyleyse
Halin hareketin bu tavrın neyse
Bir türlü aklım almadı güzel

Kırmızı gül taktım siyah saçına
Anlamadım sevenlerin suçu ne
Duydum garip sancı düştü içime
Yârim diye beni bilmedi güzel

Temelî'yim hak yaratmış yapımı
Azrail'e teslim etmiş tapumu
Sevdiğim kız bir gün gönül kapımı
Yârim deyi gelip çalmadı güzel

(28.01.2010)

242. İÇİŞLERİ BAKANİ ABDULKADİR AKSU

Abdulkadir Aksu İçişleri Bakanı

Bak memleketin asayışı güzel

Dur hele düşün geçmişe bir bak

Ulu milletin yaşayışı güzel

Layıksın efendim sen bu makama

Kıymetlidir işin vardın farkına

Arkanda millet umutla yarına

Derler ki senin anlayışın ne güzel

İnancın tamdır senin haklı davan

Riyakâr değilsin kabuldür davan

Allah korusun seni hem de yuvan

Kötüyle işin olmayışı güzel

Selamet olsun senin daim başın

Vuslat için eğer akarsa yaşın

Şiiri yazan Temelî kardeşin

Fakir fukara yoklayışı güzel

(12.12. 2007)

243. ERZİNCAN VALİSİ SAYIN ABDULKADİR DEMİR

Erzincan valim Abdulkadir Demir
Riyasız ahvalin hallerin güzel
Zoru sever daim zoru başarır
Can içinde cansın dillerin güzel

Ne güzel ki böyle görev başında
Vekil görmek istiyoruz düşümde
Alnı açık görevinin peşinde
Laleli sümbüllü güllerin senin

İnanarak yapmış hep görevini
Sanmam dolduramaz kimse yerini
İzinden geleni bulsak birini
Sordum başka imiş ahvalin senin

Ne güzel ki hak yetişir darına
Ardına bakmıyor bakar yarına
Bilirim meyletmez dünya varına
Dümdüz gidiyor yolların senin

Uzman olan seni daha iyi tanır
Laleler kokusun sabırdan alır
Kim olsa çekinmez yanına gelir
Açmış çiçeklerin dalların senin

Dünya geçicidir değil hancısı
İnan ki bu vatan için sancısı
Ram olmuş göreve garip yolcusu
Daima tatlıdır dillerin senin

Edep erkândır Âşık Temelî'n düşü
Memleketini yüceltmektir işi
İnan ki cihanda bulunmaz eşi
Reyhani derendir ellerin senin

(28.05.2009)

244. GÜLLERİN GÜZEL

Her kelamın ballar ile yuğrulmuş
Nasıl da tatlıymış dillerin güzel
Sanki de göğsüne ilkbahar gelmiş
Ne güzel kokuyor güllerin güzel

Gerek yoktur söylemeye adını
Seni sevenler alsın muradını
Merttir tam bir Anadolu kadını
Meleği andırır hallerin güzel

Kudret kalemini çekmiş kaşına
Sevdasını gizlemiş gözyaşına
Buralarda rastlanmaz pek eşine
Hala seni söyler ellerin güzel

Temelî'nin bir kulak ver sözüne
Mah cemali yakışıyor nazına
İnci gibi serpilmişler yüzüne
Yakışmış sana da çillerin güzel

(01.04.2008)

245. GÜZEL

Ne güzel yaratmış yaradan seni
Dertlilere derman gözlerin güzel
Gözlerinde gördüm koca dünyayı
Yaralara merhem sözlerin güzel

Fidandır boyların incedir belin
Şekere şerbete benziyor dilin
Göreni etkiler o mahzun halin
Ne güzeldir cilve nazların güzel

Temelî'yim seni görebilseydim
Elimi yüzüne sürebilseydim
O ince belini sarabilseydim
Meleğe benziyor yüzlerin güzel

(20.03.2016)

246. GÜZEL

Kudretinden Mevla'm seni yaratmış
Meleğe benziyor yüzlerin güzel
Dudağından bal şerbeti dökülür
Tatlıdır sohbetin sözlerin güzel

Arasam cihanı bulunmaz eşi
Dünyayı değişiyor bir tek gülüşü
Sanki yeni doğmuş sabah güneşi
Bakanı yakıyor gözlerin güzel

Kaşlarımı yazmış kudret kalemi
Güzelliğin sarmış bütün âlemi
Gönüller fetheder bir tek selamı
Temelî öldürür nazların güzel

(13.05.1996)

247. ANDIRIR GÜZEL

Sendeki güzellik bu cilve eda
Hemen aşk atına bindirir güzel
Gönlün var ya bir sevgi hazinesi
Sevdansa başımı döndürür güzel

Gözlerinde sanki görünür derya
Herkes varıp ulaşmak ister orya
Duru tertemiz güzelliğin var ya
İnsanın kanını dondurur güzel

Tam yetişmiş olgunluğun çağında
Güzeller toplanmış solu sağında
Taze güller açmış gönül bağında
Firdevs cennetini andırır güzel

Cennete gidiyor senin izlerin
Güzelliğin akıl almaz bizlerin
En akıllı insanıysa gözlerin
İnan bir bakışta kandırır güzel

Temelî'yim manalı her söz güneş
Kaşlar hilal gözler yıldız yüz güneş
Beni yakar bakışından az güneş
Alevsiz dumansız yandırır güzel

(16.01.2010)

248. HAYIRSIZ GÜZEL

Senden bunu beklemezdim ben yârim
Neler ettin bana hayırsız güzel
Gel kabul eyle sinene sar deyi
Çok söyledim sana hayırsız güzel

Güzel olan saçına güller takar
Aşkın hançerini sineye çıkar
Aşk dediğin kordur insanı yakar
Yürek lazım yana hayırsız güzel

Her şeye aldanma her şeye kanma
Kıymet bilmezlerin adını anma
Aklımdasın sakın unuttu sanma
Gel düşürme gama hayırsız güzel

El eyle sevdiğim sevdiğin gelsin
Gelsin de senin yar olduğun bilsin
Temelf'yim aşkına kurban olsun
Hasret yetti cana hayırsız güzel

(08.12.2010)

249. SIR BELLİ DEĞİL

Bir gün bir güzele ani rastladım
Çözülmesi gayet zor belli değil
Şöyle geçmişini biraz dinledim
Gayette çok çekmiş zor belli değil

Gülüp eğlenerek biz şaka yaptık
Muhabbeti orda paçadan kaptık
Sevgiden söz ettik nefreti attık
Daim zarar etmiş kar belli değil

Çok şakacı geldi yüzü de güleç
Konuşması sanki dertlere ilaç
Seveni başına ediyor bir taç
Herhal bir sevdiği var belli değil

Konuştukça sevdim ona ısındım
Dili ile itmesinden usandım
O yıllarca aradığım yar sandım
Yağacak başıma kar belli değil

Konuştukça rahatladım yayıldım
Kıça yedim tekmeyle ayıldım
Bir sağ kroşeyle geri bayıldım
Görmedi gözlerim kör belli değil

Kalktım yeniden üstüme yürüdü
İnan damardaki kanım kurudu
Allah beni aparkattan korudu
Daha sonrasıysa dur belli değil

Dedim yahu etme bu kadar yeter
İçimi kapladı dert ile keder
Direk yumrukları balyozdan beter
Orada attığım tur belli değil

Babayiğit gayet güçlü bilekler
Laf cambazı hemen lafını ekler
Eğer bir de kabul olsa dilekler
O güzel belini sar belli değil

Temelî'yim kazanacak şansın yok
Gözlerin karaca kirpiklerin ok
Görüp de geçirmiş artık lafa tok
Kim derseniz demem sır belli değil

(04.05.2011)

250. KAR BENİM DEĞİL

Herkes koşturuyor servet peşinde
Bir nazar eyledim var benim değil
Binbir emek ile bağı becerdim
Dün hasat eyledim bar benim değil

Veremedim kendi kendime karar
Dünya senin olsa de neye yarar
Her günüm ömürden ederken zarar
Bir hesap eyledim kar benim değil

Temelf'yim için için yanarken
Etrafında gerçek dostlar ararken
İçimizde bunca hain var iken
Dün hesap eyledim dar benim değil

(04.06.1998)

251. EZMELİ OĞUL

Memlekette bir tek hain var ise
Başını taş ile ezmeli oğul
Dostunu dost bil sen düşmanı düşman
Gerçek yaren ile gezmeli oğul

Boş güzel vaade sakın ha kanma
Kıymet bilmeyenin oduna yanma
Her yüze güleni dostundur sanma
Gönül kevgirinden süzmeli oğul

Ehli iman olan işe yararlar
Birleşip de daim yara sararlar
Düşmanlar vatana tuzak kurarlar
Fark edip oyunu bozmalı oğul

Temelî'yim bilir dönen dolabı
Bunca malı veren görür hesabı
Düşürme elinden kuran kitabı
Âşıklar doğruyu yazmalı oğul

(15.10.2015)

252. YA RASUL

Dışarım soğuktur içerimse nar
Böyle bir ataşa düştüm ya rasul
Bir anlatsam bende daha neler var
Bendeki bu hale şaştım ya Rasul

Okudum Kuran'ı ben ayet ayet
Haktandır elbet ki himmet hidayet
Cennet cemal arıyorsak biz şayet
İman şerbetini içtim ya Rasul

Seni anar bedendeki hücreler
Kulak verdim neler söylüyor neler
Başımdaki saçlar hem de dideler
Gönlümü Mevla'ya açtım ya Rasul

Senin için var eyledi âlemi
Sana indi hakkın yüce kelamı
Ta miraçta sana verdi selamı
Senin için candan geçtim ya Rasul

Muhabbetten Muhammet oldu hasıl
Muhammetsiz muhabbetten ne hasıl
Temelî'yim sözün özü velhasıl
Derman sende sana koştum ya Rasul

(17.11.2012)

253. YA RASUL

Seni kimse anlatamaz efendim
Aslı temiz asaletli çok asil
Sana hayran kâinatı şu âlem
Çağırsan da gelsem ben usul usul
Yandım ataşına yandım ey resul

Muhammedül Emin Ahmeti muhtar
Bilmediğim nice güzellikler var
Her iki cihanda seni yakmaz nar
Seninle muhabbet eylesem fasıl
Yandım ataşına yandım ey resul

Senin için yaratıldı âlemler
İkra bismi seni yazdı kalemler
Sanadır hep şu salâtı selamlar
Sana iman ettik biz yetmiş nesil
Yandım ataşına yandım ey resul

On parmağın oldu on tane pınar
İsmin geçse gönderilir selamlar
En güzel ahlakı mümine sunar
Temelî'm gönlünden kini pası sil
Yandım ateşine yandım ey resul

(22.07.2014)

254. UYAN BE GÖNÜL

Hangi çile var ki bitmemiş olsun
Bu da gelir geçer dayan be gönül
Aç gözünü şöyle dünyaya bir bak
Yeter bu gafletten uyan be gönül

Böyle mi öğretti sana söyle be atan
Bir değil ki tam bin tanedir hatan
Allahtan korkmazsan kullardan utan
Var ise yüzünde hayân be gönül

Temelî'm etrafa bak iyce izle
Affedilir başlar kesilir sözle
Günahı ne kadar gizlersen gizle
Elbet yaratana ayan be gönül

(05.07.2018)

255. TELAŞA HEY GÖNÜL

Sana derim gel aldanma divane
Bir çift güzel göze kaşa hey gönül
Her güzeli sakın vefalı sanma
Umutların çıkar boşa hey gönül

Nerde bir güzel kelime duyduysam
Başarıyı hep kendimden saydıysam
Her ne zaman bir kez sana uyduysam
Çaldın beni taştan taşa hey gönül

Ne gizlersin duyan odur gören o
İstedığı gönüllere giren o
Bu can onun alan odur veren o
Ne düşmüşsün bir telaşa hey gönül

Kalem onun yazı onun yazan o
Bu dağları sıra sıra dizen o
Ne kadar tedbir alsan da bozan o
Kaderle çıkılmaz başa hey gönül

Bazen sana güzelleri sevdirebilir
Bazen seni eceline eğdirir
Bazısın başını göğe değdirir
Bazen emek gider boşa hey gönül

Temelî'yim bu dünya benim dersin
Rızkın ne kadarsa o kadar yersin
En sonunda beyazları giyersin
İster isen tam yüz yaşa hey gönül

(30.05.2009)

256. SÜSE GÖNÜL

Arar isen ruhta güzellik ara
Aldanma yüzdeki süse hey gönül
Tatlı dil muhabbet sohbet görünce
Düşersin aşkı hevese hey gönül

Böyle gelmiş derler gidiyor böyle
Gönül işidir bu oylanmaz oyla
Seni anlayana halini söyle
Söylenir mi sır herkese hey gönül

Aşkın vurgununa öğüt nidermiş
Kimine istekmiş kime kadermiş
Aşk ise zincirsiz tutsak edermiş
Kendin girdin bu kafese hey gönül

Taze güller açmış yârin bağında
Mana bulur sözler o dudağında
Oğul balı sanki gül yanağında
Aklın aldı bir tek buse hey gönül

Adı Ayşe olsun isterse Fatma
Her güzel sevilmez sakın gül atma
Tüccar olmayana matahın satma
Nolur bir de söz dinlese hey gönül

Yaktı yârin sözü sana kor geldi
Geri dönüp gitmek bana ar geldi
Bu yaptığı elbet sana zor geldi
Yanağımda kaldı çise hey gönül

Dünyada kalıyor dünyanın malı
Anlaşılmaz insanların ahvalı
Her şey yalan ölüm gerçek Temelî
Kulak ver ilahi sese hey gönül

(29.01.2009)

257. ÇÖZEMEDİM ÇÖZÜLMÜYOR HEY GÖNÜL

Şu dünyayı adım adım hiç kimse
Gezemezler gezilmez ki hey gönül
Gönül deryasını bir baştan başa
Yüzemezler yüzülmez ki hey gönül

Yok eyledik muhabbeti saygıyı
Kimse taşımıyor ki bu kaygıyı
İçimdeki bambaşka bir duyguyu
Sezemezler sezilmez ki hey gönül

Ben düşünmem deme işin sonunu
Hele toprağa bir yerde yanını
Ta âdemden önce aşkın kanunu
Yazamazlar yazılmaz ki hey gönül

Kimi neşe bilir kimi kederi
Bu dünyanın kaç para ki ederi
Alın yazısı denilen kaderi
Bozamazlar bozulmaz ki hey gönül

Kimi beğenir yapar kimi bozar
Kimi gayet uslu kimisi azar
Şu âlemde hakikate bir mezar
Kazamazlar kazılmaz ki hey gönül

Âşık Temelî'yim gel düşme gama
Bir sızı düşmeden bilinmez cana
İnsan denilen bir gizli muamma
Çözemezler çözülmez ki hey gönül

(29.12.2009)

258. BABAM

Anamın sevdası benimse atam
Gözümde pehlivan senidin babam
Bir şey olsa hemen sana koşardık
Hepimize derman sen idin babam

Sen ta âdemden beriye babasın
Vatan için yuvan için çabasın
Sıcakta kölelik kışın abasın
Gönlümüzde sultan sen idin babam

Türk oğlusun dadaş Türkoğlu soyun
İki metre fidana benzer boyun
Hiç kimseler olamazdı ki payın
Hem âlim hem irfan sen idin babam

Köylerde çiftçiydin şehirde işçi
Bazen hekim idin bazen de dişçi
Sarılıp öpünce geçerdi sancı
Derdimize lokman sen idin babam

Vatana askersin elinde silah
Mazluma dokunma derdin ki günah
Ah şimdi bir sağ olsaydın babam ah
Vatanına kurban sen idin babam

Sen öğrettin bana önce sen dini
Sil gönlünden derdin kibri kini
Nasihat ederdin unutma dünü
Bak gücenir atan derdin babam

Seninle okula gittiğim anı
Benim için unutulmaz bir anı
Macir Adil derler böyle ünvanı
Daim başı duman sen idin babam

Anlatır tarihi sanki çağ gibi
Gönlü güzel mor sümbüllü bağ gibi
Arkamda dururdu koca dağ gibi
Emir veren kaptan sen idin babam

Temelî'yim seni nasıl anlatsam
Yanımda olsan da elinden tutsam
Ya başım dizine koyup da yatsam
Sığınacak liman sen idin babam

(19.06.2016)

259. ARAMAM YÂRİM

Sana bağlanmışım delicesine
Başkasına gönül veremem yârim
Kurbanım isminin bir hecesine
Ömrümde bir kere kıramam yârim

Şu açan güllerim solsun neyleyim
Bütün dünya benim olsun neyleyim
Her yer güzel ile dolsun neyleyim
Senden gayrisini saramam yârim

Temelî'ye ne hoş geliyor sesin
Nasıl özlemişim o gül nefesin
Anladım ki benden geçmiş hevesin
Üzülme bir daha aramam yârim

(20.08.2011)

260. DAHA ARAMAM

Sana öyle küstüm öyle kırıldım
Aramam bir tanem daha aramam
Bir sözünle bin yârimden vuruldum
Saramam bir tanem daha saramam

Neden bunu yaptın söyle ne diye
Açtığın yaralar kaldı hediye
Bu derdin dermanı sendedir diye
Varamam bir tanem daha varamam

Dünyaya değişmem bir tek telini
Sanma anlamadım senin halini
Dünyalar güzeli yüze elimi
Süremem bir tanem daha süremem

Temelî'm yarayı nasıl sarayım
Teselliyi bilmem nerde arayım
Yerle yeksan ettin gönül sarayım
Kuramam bir tanem daha kuramam

(07.09.2011)

261. ANA

Yüzüme bakınca derdimi anlar
Gönlüme tercüman dilimiş anam
Bir başkadır anaların kokusu
Burcu burcu kokan gülümüş anam

Ne gündüzü belli ne de gecesi
Bitmeyen deryadır sevgi haznesi
Uykuda bana verdiği memesi
Şeker mi şerbet mi balımış anam

Kundak edip höllüklere beledi
Benim için haktan dilek diledi
Dertlerini ninni edip söyledi
Üstümüze kanat kolumuş anam

Temelî'm anaya ediyor hürmet
Biçilmez dünyada anaya kıymet
Ayaklarının altındadır cennet
Dünyada en kutsal kulumuş anam

(17.04.1996)

262. DEDEM DEDE KORKUT SEN BENİM ATAM

Şöyle geçmişime ben bir göz attım
Dede Korkut diyordu senin atan
On iki destan bizlere bıraktın
Okuyup öğrenmemek benim hatam
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Oğuzlardan gelir Türkoğlu soyun
Kılıcın mızrağın kopuzun yayın
Her Türk ellerinde söylenir toyun
Yalan diyenlere varıp ben çatam
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Kıyamete kadar silinmez izin
Okudum destanı hikmetli sözün
Destanın Deli Dumrul Tepegöz'ün
Unutmaz seni bu millet bu vatan
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Ahey diyip de başlardin söze
Tarihte olanı anlattın bize
Kopuzla ulaştık eldeki saza
Sevgiyi sevip de nefreti atan
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Mezar kazanlardan onlardan kaçtın
Afrika'dan derler Asya'ya geçtin
Tarihin sırrını sen bize açtın
Hep isterim seni gönlümde tutam
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Dikkat ettim edep erkân yol sende
Tüm geçmişim ozanlığım hal sende
Bozulmamış arı Türkçe dil sende
Okunsun destanın ses sese katam
Dedem Dede Korkut sen benim atam

Kulak verdim dünya tanıyor seni
Bilmeyenler yalan sanıyor seni
Temeli'm gururla anıyor seni
Nasihatın sözün hepsini tutam
Dedem Dede Korkut sen benim atam

(13.02.2011)

263. O YÂR GELMEZ

Yâri benden aldın ne diyim felek
O yar gelmez bense ona gidemem
Çare ne diyorsan çok sabır gerek
O yar gelmez bense ona gidemem

Dağlar zaftetmezdi gurbet eyledi
Bir gün geleceğim diye söyledi
Birbirimize ahdimiz öyleydi
O yar gelmez bense ona gidemem

Felek aldı seni benden zamansız
Düşürdü beni derde çaresiz
Geçmiyor günlerim bir gün yarensiz
O yar gelmez bense ona gidemem

Odam karanlıktır görmüyor gözüm
Geleceğim amma tutmuyor dizim
Temelf'yim her gün eriyor özüm
O yar gelmez bense ona gidemem

(26.08.2009)

264. MİNNET EYLEMEM

Gönül arzuladı yine dostunu
Zehirleyen dile minnet eylemem
Yıllarca ben hasret kalsam canana
Götürmeyen yola minnet eylemem

Bülbülün arzusu gonca güledir
Ol sebepten çektiği hep çiledir
Rızkı veren elbet bari Hüda'dır
Kendin bilmez kula minnet eylemem

Ağustosta dağlar kalırsa kara
Elbet ki bahçe bağ dönecek hara
Kerem gibi nara yandıktan sonra
Yel götürsün küle minnet eylemem

Âşık Temelî'yim yanar tüterim
Ben dostumun bahçesinde biterim
Bugün efkârlıyım yine beterim
Şu bendeki hale minnet eylemem

(15.04.1992)

265. DÖNEMEM

Terk ettim sılayı bu genç çağımda
Fidanım solarsa daha dönemem
Gül açmamış daha benim bağımda
Goncamı yolarsan daha dönemem

Gurbet el kendine bağladın bizi
Gide gele yol ettik dağı düzü
Var mı ki sılada bekleyen bizi
Dertler sineme dolarsa dönemem

Âşık Temelî'yim ne garip duygu
Yok olmuş benlikler kalmadı saygı
Yârim memlekette yürekte kaygı
Bağıma yad el salarsa dönemem

(05.06.1992)

266. GÖRMEK İSTEMEM

İster ceylanım ol ister karaca
Artık cemalini görmek istemem
Rüzgâr vurup siyah saçın dağılsa
Artık tarayıp da örmek istemem

Bana çok çektirdin çileyle kahir
Akıttın gözyaşım eyledin nehir
Olsan da derdime yeni panzehir
Sızlayan yarama sürmek istemem

Temelf'm zehirli zehirler dilin
Değişmezsin asla böyle ahvalin
Göksün cennet bağı olsa da gülün
El atıp sevdiğim dermek istemem

(02.03.2015)

267. GÖRMEK İSTEMEM

Dünyanın güzeli olsan da canım
Daha cemalini görmek istemem
Siyah saçlar düşse o al yanağa
El atıp yeniden örmek istemem

Çektirirsin bana çileyle kahir
Aktı gözyaşlarım eyledin nehir
Onulmaz derdime olsan panzehir
Kanayan yarama sürmek istemem

Aşkından yansam da ben cayır cayır
Artık Temelî'den bekleme hayır
İstersen kötüle istersen kayır
Bir kez hatırını sormak istemem

(05.06.2015)

268. HAKİMEM

Arzu halim size diyeyim amma
Yüzümüz tutmuyor sayın hakimem
Ömrümün üçte biri ziyan oldu
Ömürse bağda bitmiyor hakimem

Bize de güzel günler gelsin diye
Gariplerin yüzü hep gülsün diye
Çabaladım bir evim olsun diye
Tam on beş yıldır bitmiyor hakimem

Ne asaleti belli ne de soyu
Yolsuzluk ararsanız tam diz boyu
Kendine bağladı geçerli oyu
Devirmeye güç yetmiyor hakimem

İnşaat yerinde sayıp duruyor
Üyelerse türlü hayal kuruyor
Beyimizse güzel devran sürüyor
O yüzden baştan gitmiyor hakimem

Sanki tuzak hazırlanmış önceden
Korkusu yok beyin hâkim savcıdan
Üyelerse duramıyor sancıdan
Öde öde hiç bitmiyor hakimem

Evde hanım bakmaz oldu yüzüme
İtibar etmiyor artık sözüme
İnşallah yaklaştık bizde çözüme
Artık hiç hava atmıyor hakimem

Temelf'yim ah bir gelse adalet
Bir günde yüzüme gülse adalet
Suçlu cezasını bulsa adalet
Soldu gül bülbül ötmüyor hakimem

(17.02.2009)

269. GÖTÜRÜP PAZARDA SATAR MI BİLMEM

Ben senin sevgine inanmıyorum
Gerçek seven bunu yapar mı bilmem
Niye sen böylesin anlamıyorum
Aşkı sevdasına çatar mı bilmem

Ellere diyemem senin sırrını
Kimse dolduramaz gülüm yerini
Çok seviyorum dediğin birini
Gönülden çabukça atar mı bilmem

Eller merhem olsa sürmem diyen yar
Senden başkasını görmem diyen yar
Kimselere seni vermem diyen yar
Götürüp pazarda satar mı bilmem

Dönüp gözlerime öyle bir baktı
Bedenim kül oldu yüreğim yaktı
Hani benden başka kimseler yoktu
Yâdların elinden tutar mı bilmem

Temelî'ye merhem olmayan güzel
Asla bir kararda kalmayan güzel
Başkasını yâri bilmeyen güzel
Elin sırasına katar mı bilmem

(17.12.2011)

270. DÖNER Mİ BİLMEM

Hasretin bedende yürekte sızım
Acep bir gün olsun döner mi bilmem
Buralardan çekip gitti yâd ele
Bir daha geriye döner mi bilmem

Oydu şu gönlümün doğan güneşi
Oydu sevdam şu gönlümün tek eşi
Oydu yüreğimin yanan ateşi
O olmazsa daha söner mi bilmem

Feryadım ulaştı gökler katına
Oturmuştum seni gönül tahtına
Baktım ki binmişsin ecel atına
Temelî'm yalvarsam iner mi bilmem

(11.09.2015)

271. GÜL SİNEM

Mevlâ'm seni nede güzel yaratmış
Dikenler içinde açmış gül sinem
Doyulmaz ki sohbetine sözüne
Ağzı şeker dudakları bal sinem

Güzeldir kaşların güzeldir gözün
Her güzelde bulunmaz cilve nazın
Meleği andırır o güzel yüzün
Anlatmakta aciz kalır dil sinem

Mevla'm seni yaratmış ya çok özel
Delidir sevmeyen ebedi ezel
O gülüşün meleklerden de güzel
Gönül seni sarmak ister bil sinem

Boyun fidan gibi belinse ince
Çok cefa çektirir gören her gence
Kavuşmaya hiç umut var mı sence?
Ya ben geleyim ya da sen gel sinem

Gönül ister tez zamanda göreyim
Deste zülfün ellerimle öreyim
İste senin için canım vereyim
İşte bu can senin olsun al sinem

Ne kadar met etsem seni az gelir
Göğsünde gül açmış sanki yaz gelir
Gönül severse padişah vız gelir
Temelî'm kapında senin kul sinem

(22.02.2009)

272. DADAŞIN ERZURUM

Dünyada yoktur benzerin Erzurum
Düşmanlarla savaşını sevirem
On beş ilçen dokuz yüz elli köyün
Toprağını her taşını sevirem

Dadaşların barbaşına dizilir
Düşmanların bağrıları ezilir
Arap atlar sanki kuştur süzülür
Ciridini atışını sevirem

Dimdik başın göklerde Palandöken
Sevdiği uğruna boynunu büken
Vatanı içinse kanını döken
Ana bacı kardaşını sevirem

Düğünlerde davul zurna çalınır
Gelin kızlar barbaşında salınır
Bezekli atlarla gelin alınır
Başa elma atışını sevirem

Dokunulmaz gönül ile hatıra
Yün minder misafir bekler otura
Lavaşın boyu tam iki metre
Yaylada ayran aşını sevirem

Yakutiye Cumhuriyet Caddesi
Aziziye tabya çift minaresi
Göklere yükselir ezanın sesi
Sende kalbin atışını sevirem

Aras nehri akar gider hazara
Hak saklasın uğrama sen nazara
Başına bir hal gelirse kazara
Mertçe göğüs genişini sevirem

Temelî'm Erzurum'u gezip gören
Var mı böyle vatan için can veren?
Sana yan bakandan hesabı soran
O mert yiğit dadaşını sevirem

(22.06.2009)

273. EŞİN TÜRKİYE’M

Dur da seni şöyle tarif edeyim
Dünyada yoktur bir eşin Türkiye’
Bin yıllardır seni vatan eyledik
Ağrı gibi diktir başın Türkiye’

Tüm dünyanın inan gözü sendedir
Şehit ataların izi sendedir
Yüce Türk milletin özü sendedir
Başka doğar ay güneşin Türkiye’

Koyun kuzu ağıllardan boşanır
Yaylaların yeşil ile döşenir
Aynı anda tam dört mevsim yaşanır
Çiçeklerle süslü düşün Türkiye’

Seksen bir ilin var dokuz yüz kaza
Âşıklar ozanlar vururlar saza
Esmer yiğit vurgun kınalı kıza
Bir başka bülbül ötüşün Türkiye’

Ana gibi adın Anadolu’dur
Şahit Çanakkale Gelibolu’dur
Şehidimin kanı bayrak alıdır
Sil artık gözünden yaşın Türkiye’

İstanbul İzmir’in Ankara Bursa
Edirne’den Ardahan’a ta Kars’a
Gözleri kör olur göz koyan varsa
Çok bedel ödedik peşin Türkiye’

Temelî'yim Türk'tür adım Türk'üm ben
Mazlum milletlere kalın kürküm ben
Susuz gönüllere suyum arkım ben
Bin can değer her bir taşın Türkiye'm

(06.12.2010)

274. SENDEN UZAKLARA

Senden uzaklara gitmek istedim
Senden uzaklarda yer bulamadım
Ben yıllarca diyar diyar dolaştım
Yanan yüreğime kar bulamadım

Çağırdım gelmedin gülüm yanıma
İşledin sen damarıma kanıma
Hasret ile saram dedim canıma
Riyasız yalansız yar bulamadım

Âşık Temelî'yim değme yarama
Boş boşuna tabip derman arama
Seni burada koyup gitmek var ama
Yönü tayin etmek zor bulamadım

(10.08.1991)

275. GÜLE TAKILDIM

Her çirkin içinde bir güzel vardır
Dikene bakınca güle takıldım
Seçemez olmuşum canı cananı
Yakın çelme taktı ele takıldım

Buhar oldum gökyüzüne ulaştım
Bulut oldum hayli zaman dolaştım
Damla oldum yeryüzüne eriştim
Meğer yağmurmuşum sele takıldım

Bazen gündüz oldum bazen geceyim
Bazen belirginim bazen niceyim
Lisanı lügatte bazen heceyim
Güzel kelimeyle dile takıldım

Güzeller sevdire kendin naz ile
İnsanı büyüler güzel göz ile
Derdimi söyledim yâre saz ile
Perde arar iken tele takıldım

İnsanların güzeline vurgunum
Ben yıllardır yar peşinde yorgunum
Temelî'yim görmediler Mecnu'num
Leyla arar iken çöle takıldım

(18.09.2014)

276. USANDIM

Hasret ateşiyle dertli sinemi
Bir kz atıp yaka yaka usandım
Duvarda asılı duran resmine
Bir göz atıp baka baka usandım

Doluya doldurdum taştı almadı
Boşuna doldurdum boştu dolmadı
mrm yar yoluna geçti gelmedi
Söze boyun bke bke usandım

Her şey sanki gelir oldu üstüme
Anlamadım bu feleğın kastı ne
Elim yumruk edip göğsüm üstüne
Gözyaşımı dke dke usandım

Âşık Temelî'yim neler oluyor
Bazen ağılıyor bazen de gülüyor
Felek etrafıma çember ryor
Omuzlayıp yıka yıka usandım

(07.06.1994)

277. SENDEN USANDIM

Öyle yaraladın öyle kırdın ki
Sen dediğin gülüm senden usandım
Sana uzattığım elim boş geldi
Hemi senden hemi benden usandım

Ölçüsüzce seni sevmek nedenim
Türlü bahaneyle çekip gidenim
Yaralı yüreğim yorgun bedenim
Bu cana mülk olan tenden usandım

Temelf'yim veren alır bu canı
Sevdaymış doktorun koyduğu tanı
Vefasızda vefa olur mu hani
Vücudum şehrinde candan usandım

(15.05.2012)

278. YÜRÜ YALAN DÜNYA

Ömür nasıl geldi geçti bilmedim
Yürü yalan dünya senden usandım
Şu âlemde bir kez olsun gülmedim
Yürü yalan dünya senden usandım

Vurdum deli başım ben taştan taşa
Eyvah emeklerim hep gitti boşa
Kimisi bey oldu kimi de paşa
Yürü yalan dünya senden usandım

Neye uzatsam boş geliyor elim
Daha gonca iken soluyor gülüm
Tükendi takatim kalmadı halim
Yürü yalan dünya senden usandım

Hele bakın şu feleğin işine
Akıl ermez dünyanın gidişine
Temelf'yim kanmışım gülüşüne
Yürü yalan dünya senden usandım

(09.07.2007)

279. USANDIM

Çoğuna dost diye elim uzattım
İnsanlarda sahte yüzden usandım
Ne gerçeği görür ne de anlarlar
Gerçeği görmeyen gözden usandım

Ben de seni nasıl sevmiştim oysa
Ne olur feryadım nazlı yar duysa
Bana karşı olan duygular buysa
Bırakın cilveyi nazdan usandım

Bilmem daha kime ne diyem halimi
Kime uzatsam boş gelir elimi
Yeter artık daha üzme Temelî
Her söylenen yalan sözden usandım

(30.09.2007)

280. BİRİSİ TÜRKİYE’M BİRİ BAYRAĞIM

Sizi anlatmaya gücüm yeter mi?
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım
Siz yoksanız söyle Türkler yaşar mı?
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Vatanına Türkler yürekten bağlı
İkinize birden gönlüm sevdalı
Birin in yeşili birin in alı
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Bayrağ a sayısız şehitler verdik
Göklerde salınır duruyor dimdik
Bizler seni tam üç kıtaya diktik
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Asla çiğnetmedik seni namerde
Sokmadık düşmanı vatana yurda
Türkler yaşar senin olduğun yerde
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Anadolu’ m anam derdin ilacı
Birisi göklerde başımın tacı
Yokluğunuz bana ölümden acı
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Sizin için Mehmet daim nöbette
Kusur etmek haram size hürmette
Özler seni burda veya gurbette
Birisi Türkiye’ m biri bayrağım

Türk İslam yurdudur tüm Anadolu
İçi vatan sevdasıyla dolu
Türk bayrağı özgür İslam sembolü
Birisi Türkiye'm biri bayrağım

Birisi bedendir birisi candır
Birisi damardır birisi kandır
Uğrunuzda ölmek şereftir şandır
Birisi Türkiye'm biri bayrağım

İkiniz de Türk'ün özge varıdır
İkiniz de Türk'ün öz vakarıdır
İkiniz Temelî'n candan yarıdır
Birisi Türkiye'm biri bayrağım

(19.08.2015)

281. BENİM BAYRAĞIM

Rengini şehidin kanından almış
Al beyaza bürünmüşsün bayrağım
Şöhreti milletin şanından almış
Ne güzel de görünürsün bayrağım

Sensin bu milletin tek temsilcisi
Sensin bu milletin gürleyen sesi
Dağların evlerin gönüller süsü
Saygı ile anılırsın bayrağım

Kaşların hilaldir yıldızın beyaz
Dalgaları yakışır sana cilde naz
Çatma çehreni sen haydi gül biraz
Baş üstünde salınırsın bayrağım

(17.01.2018)

282. KEREM GÖNLÜM ARTIK YANMIYOR ASLIM

Sen söndürdün içimdeki ataşı
Kerem gönlüm artık yanmıyor aslım
Ne diye başlattın bitmez savaşı
Kerem gönlüm artık yanmıyor aslım

Ne dedim de kaşlarını yıkarsın
Ne söylesem gülüm dudak bükersin
Sen de bir gün ettiğini çekersin
Kerem gönlüm artık yanmıyor aslım

Duydum sözlerini inan çıldırdım
El âlemi ben üstüme güldürdüm
Temelî'yi ellerimle öldürdüm
Kerem gönlüm artık yanmıyor aslım

(18.10.2012)

283. KURBANIM

Bu ne güzel bakış canımın canı
Seni bana gönderene kurbanım
Yüce Mevlâ'm kudretinden yaratmış
Seni bana gönderene kurbanım

Boyun fidan edalısın sen güzel
Sen birine sevdalısın sen güzel
Sana böyle yanar iken ben güzel
Seni bana gönderene kurbanım

Seni anlatamaz aciz Temelî
Saçların belinde ipeğin teli
Gönül bağın sanki cennetin gülü
Seni bana gönderene kurbanım

(06.12.2017)

284. GÜLCANIM

Yüzün andırıyor gökteki ayı
İsmiini gönlüme yazdım gülcanım
Kaşlarınsa sanki kemanın yayı
Tanıyalı Mecnun gezdim gülcanım

Leblerinden sanki ballar dökülür
Çiçekler utanır boynu bükülür
Taşlaşmış gönüle sevgi ekilir
Rüzgârla savrulup tozdum gülcanım

İpek tüller giymiş kar beyaz teni
El pençe divan durur gören seni
Kırpiklerin hedef eylemiş beni
Gönül deryasında yüzdüm gülcanım

Temelî'yim gülüm sana vurgunum
Sensiz geçen yıllarıma dargınım
Umut yok ki kavuşmaya yorgunum
Artık bu canımdan bezdim gülcanım

(28.03.2011)

285. GÜL CANIM

Kaderine küskün kırılmış gönlü
Gel ağlama nolur bir kez gül canım
Konuşur kelamı bülbüldür dili
Gel ağlama nolur bir kez gül canım

Derdini hiç kimselere dememiş
Şu yalan dünyada bir kez gülmemiş
Kara günden başka bir gün görmemiş
Gel ağlama nolur bir kez gül canım

Baharı görmeden geçmiş yazları
Boğazında düğümленir sözleri
Çile çekmiş belli durur izleri
Gel ağlama nolur bir kez gül canım

Temelî'yim yine yaran derindir
Sığınacağı biriyse birindir
Sen üzülme yüce Mevla kerimdir
Gel ağlama nolur bir kez gül canım

(31.03.2011)

286. GENEL MÜDÜR MEVLÜT BİLİCİ

Sayın genel müdür Mevlüt Bilici
Anla ki sendeki hale hayranım
Yaradan ne iyi yaratmış seni
İlimli konuşan dile hayranım

Neyle ölçülür insanlık değeri
Gel her ana doğurmaz böyle eri
Elle tutulmaz gönülde hüneri
Nadide olan gönüle hayranım

Emekler söyleyin gider mi boşa
Laleyi ekseniz biter mi taşla
Müdür yaptılar seni değil boşa
Ümitsizi tutan ele hayranım

Duyarım metini her yerde seni
Ümitkâr sözlerin muhabbet emin
Riyakâr değildir gayette emin
Mevla'm yaratmıştır kula hayran

Emeğinle halka edersin hizmet
Vermez ki asla namertlere kıymet
Layıktır güzele görüyor hürmet
Ümitle gittiği yola hayranım

Trabzon'dan gelmiş sorarsan aslı
Büyümüş Erzincan'da gönül faslı
İman dolu göğsü Kuran'a yaslı
Lalesi sümbülü güle hayranım

İmkân dâhilinde yapar emeği
Candan isteyenin kabul dileği
İnsan hizmetle atar yüreği
Âşık Temelî ahvale hayranım

(10.11.2007)

287. SAYIN GENEL MÜDÜRÜM MEHMET TAŞAN

Nedendir çekilmez kahrı feleğin
Güler yüzlü isen kabul dileğin
El atıyor insanlığa yüreğin
Ne güzel yaratmış öze hayranım

Er lazım efendim sözünde dura
Lazım gelir garibin halin sora
Millete çalışıp yarasın sora
Ümitle verdiği söze hayranım

Durmak yakışır mı ki mümin kula
Ümitle sarılmış gittiği yola
Rızasız iş emeği verir yele
Ümit yok eğride düze hayranım

Memleket Amasya güzel elması
Merzifon Tosya'nın temiz havası
Elma ağacında bülbül yuvası
Harika insanı naza hayranım

Memleketi için aşkla çalışan
Elinde kalemi gurbet dolaşan
Türk oğludur cehaletle savaşan
Tertemizdir nuru yüze hayranım

Almış nasibini o yüce haktan
Şüphesiz kendini aşmıştır çoktan
Âşık Temelî'yim karayı aktan
Nasıl seçeriz biz size hayranım

(12.09.2007)

288. VEFASIZ YÂRE SAYARIM

Aşkın deryasında fırtına beni
Dalga vurdu bir kenara sayarım
Sığınacak liman sanardım seni
Çaldı beni bir duvara sayarım

Sen benim ceylanım hem de karaca
Saldım seni gönlümdeki yamaca
Tabip diye sana geldim ilaca
Olmadı derdime çare sayarım

Kaşların hilali andırır gülüm
Yüzün ay misali uzanmaz elim
Bana yaptıkların inan ki zulüm
Seni bir vefasız yâre sayarım

Temelî'yim bir meleği andırır
Görenleri bir cennette sandırır
Bakışların tüm cihanı yandırır
Ben de yandım aşkı nara sayarım

(23.08.2011)

289. BALA SAYARIM

Dokundukça dikenlerin batıyor
Batar ise batsın güle sayarım
Bu gün esiyorsun tipi boransın
Yaz gününde serin yele sayarım

Hasretini çeken yürek bedendir
Terk edipte ruh bedenden gidendir
Söyle gülüm bunca zulüm nedendir
Bunu bir efkârli hale sayarım

Yine bir başkadır cilveyle nazın
Göklere yükselir yürürken tozun
Anlamadım neden zehirli sözün
Yinede çok tatlı bala sayarım

Temelî'yim oldum yârin tûrabı
Böylemi yapıyor aşkın şarabı
Ne hale getirdi aşk ızdırabı
İkramdır yaptığın çile sayarım

(22.11.2018)

290. EMSALİ KARS'IN

Dönüp şöyle bir kez tarihine baktım
Çok günler geçirdin tasalı Kars'ım
Hayran kaldım sokağına çarşına
Gönderde bayrağım asılı Kars'ım

Eskidir tarihi eski yapısı
Doğunun sap sağlam kale kapısı
Türk'tür merttir Karşlıların hepsi
Dedemden dinledim masalı Kars'ın

Karşlı bir kızarsa şayet ve yahut
Allahuekber'de binlerce şehit
Bakın buna tarihtir tarih şahit
Dedem gezer elde asalı Kars'ım

Doğuda biliriz sensin güvenlik
Çağırdı şenliği sordu leçenlik
Ali Osman isterim dedi şenlik
Âşıkların aslan misali Kars'ım

Sensin doğunun gazi sınır taşı
Moskoflara karşı verdin savaşı
Ardahan Iğdır'ı etti kardeşi
Şanlı Türk milletin timsali Kars'ın

Çoktur ağrıların çoktur ya sızın
Her tarafta geçer kudretli sözün
Dokuz ay kışın var üç ayda yazın
Kudret kaleminden yasalı Kars'ım

Boş kaldı ovalar boş kaldı köyler
Her yerde âşıklar türkünü söyler
Ankara'da oturan sayın beyler
Sanma ki sesi kısılı Kars'ın

Temelî'yim seni seyran eyledi
Sanmasın ki hepisini söyledi
Kars'a hayran oldu gönül bağladı
Söyle başka var mı emsali Kars'ın

(05.04.2005)

291. GÜLLERİN KARS’IM

Tarih bin kırk Anadolu kapısı
Her dem kılıç tutar ellerin Kars’ım
Çağrı beyle birlik oldu hepsi
Daim hakka gider yolların Kars’ım

Yaylada salınır gelinin kızın
Meleşir koyunun kınalı kuzun
Dokuz ay kış olur üç aysa yazın
Burcu burcu kokar güllerin Kars’ım

Evliya embiya şehit yatağı
Şenlik çobanoğlu pirlere otağı
Boldur çeçil peynir kaşarı yağı
Bin derde devadır balların Kars’ım

292. KARS'IM

Kara koyun kızıl kurda davalı
Esmer yiğit kara kıza sevdalı
Çoktur güzelleri başka edalı
Sevdayı anlatır dillerin Kars'ım

Allahuekber'de binlerce şehit
Tarih inkâr etse yaradan şahit
Seni anlatır mı bir beton lahit
Bayrakta salınır alların Kars'ım

Geçit vermez dağın erimez karın
Dik tırnak üstünde ne hoştur barın
Birlik beraberlik seninse karın
Gördüm kenetlenmiş ellerin Kars'ım

Seni anlatmaya dil aciz kalır
Kokunu tarife gül aciz kalır
Temelî yazmaya el aciz kalır
Seni çalar söyler tellerim Kars'ım

293. YILLAR BENİ BEN YILLARI ÖZLEDİM

Yol vermedi dağlar yâre gideyim
Yollar beni ben yolları özledim
Gözlerine bakıp susup da kaldım
Diller beni ben dilleri özledim

Bülbülü yok gülü soluk bağlarım
Nasıl uçtu gitti gençlik çağlarım
Oturup da için için ağlarım
Yıllar beni ben yılları özledim

Temelî'yim yine dert doldu özüm
Beni anlayana benim bu sözüm
İçimi döktüğüm tek sensin sazım
Teller beni ben telleri özledim

(03.08.2017)

294. SENSİZLİK

Sen gideli bir hoş oldu hallerim
Yar sensizlik ölümümüŝ bilmedim
Neden sustu konuşmuyor dillerim
Yar sensizlik ölümümüŝ bilmedim

Deli gönlüm oldu sana meraklı
Yar ismini sayıklarım sürekli
Ayrılıksa ölümün başka şekli
Yar sensizlik ölümümüŝ bilmedim

Ölüm haktan ya buna ne desinler
Ayrılanlar pişman olup dönsünler
Dönmüyorsa yüreğine gömsünler
Yar sensizlik ölümümüŝ bilmedim

Temelî'yim kaderiyse çekmeli
Haktan gelenlere boyun bükmeli
O yar gelmiyorsa kalkıp gitmeli
Yar sensizlik ölümümüŝ bilmedim

(13.11.2007)

295. SAYIN BAKANIM BEŞİR ATALAY

İçişler Bakanı Beşir Atalay
Çok güzel şöhretin şanın efendim
İçişleri asayiş ber Kemal
Şüphesiz sever insanı efendim

Lazımdır bakanım her şeyi bilmek
En güzel şey insana hizmet etmek
Razıdır vatanın yolunda ölmek
Bilirim güçlü imanın efendim

Arzundur vatanın birliğı senin
Kurmaktır elbet ki dirliğı senin
Anladım vatanın varlığı senin
Nasıl hükümlü fermanın efendim

Irak değıl efendim güzel günler
Bilirim insanda marifet hüner
Edilen emekler boşa mı gider?
Şöhrettir senin düşmanın efendim

İleri gitmektir en büyük amaç
Riyasız hizmettir dertlere ilaç
Anladım bu vatan sizlere muhtaç
Türk yurdu senin vatanın efendim

Al bayrak üstünde bembeyaz hilal
Laf söyletmem sana eyleme celal
Al bu canım sana helaldir helal
Ya Temel senin hayranın efendim

(06.11.2007)

296. SAYIN BAŞKANIMIZ MELİH GÖKÇEK BEY

Nasıl değışti Ankara çehresi
Başkentin dünyadan duyulur sesi
Ahenkli gönölün tarihi süsü
Şu Ankara oldu harman efendim

Köprüler yollar anlatıyor seni
Anlamayan bilmez muhabbet demi
Niceleri geldi nerede hani
İslanmaz mı gözü insan efendim

Melih'tir adınız soyadınız Gökçek
Irmak ırmak hizmet akıyor gerçek
Zor olanı siz başardınız ancak
Milletiniz için kurban efendim

El uzatır fukaraya fakire
Lazım ki insanlık hizmeti göre
İnsanlık sendedir sendedir töre
Hak verdi ya sana imkân efendim

Gelin görün beyler bir Ankara'yı
Öyle kolay mı sarmak bu yarayı
Kimler alır senden sonra sırayı
Çok iyi insan hali sorman efendim

Emeklerin senin gitmez ki boşa
Kötüler sonunda gelirmiş tuşa
Bazısına belki gitmeyiz hoşla
Elinle yarayı sarman efendim

Yardımcınız haktır dönme yolundan
Yaratani düşürmüyor dilinden
Âşık Temelî'nin ancak dilinden
Bu kadar geliyor inan efendim

297. DOKTOR MAHMUT KOÇTUR BAŞHEKİMİMİZ

Oldurursun orda olmaz işleri
Rahatlatır hastanın gülüşleri
Mutlu eder iyileşip gidişleri
Alırsın yukardan ferman efendim

Hak yaradan size kuvvet güç versin
Marifet insanda dersin
Umutsuz insana umut verirsin
Tezce hasta hali sorman efendim

Kutsaldır mesleğin şerefli hem de
Olursa muhabbet güzeldir demde
Çoktur güzellikler insanlık sende
Temelî'yim sana hayran efendim

(14.06.2007)

298. ÇAYIRLI KAYMAKAMI SAYIN TURAN YILMAZ

Çayırılı Kaymakamı Turan Yılmaz
Yurdun güzel lisanısın efendim
Rüyasıdır memleketine hizmet
Kırık gönül dermanısın efendim

Alnı açıktır daim dimdik başı
Yurdunda cehalet ile savaşı
Milletine bağlı tertemiz kişi
Algın gönül insanısın efendim

Kibirden uzaktır yalanı sevmez
Aklını kullanır bahtına girmez
Memleketse konu gayrisin görmez
Ilık gönül mihmanısın efendim

Sever ülkesini hizmet peşinde
Akşam sabah yoktur onun işinde
Yurdunu yüceltmek bir tek düşünde
Islak gözler sultanısın efendim

Ne güzel meziyet görevi sever
Türk oğludur elbet Türkleri över
Unutmaz geçmişi ileri gider
Rakibinin meydanısın efendim

Al bayrağa sevdalıdır ezelden
Ne vatandan geçer ne de gizemden
Yurdu için bir şey kaçmaz gözünden
Irakların kaptanısın efendim

Lalelidir açar güllerin senin
Memleketi gezer yolların senin
Âşık Temelî'yim dillerin senin
Zor günlerin adamısın efendim

(28.05.2009)

299. ZİRAAT MÜHENDİSİ SN. ÜLKÜ HAYKIR

Ziraat mühendisi Sn. Ülkü Haykır
İncitmezsin bir tek gülü efendim
Riyadan uzaktır temiz bir yaşam
Alçak gönüllü ahvalin efendim

Aydın fikirlerle ışıık saçıyır
Tabi riyakâr insandan kaçıyır
Mümkün kelamı kelimden seçiyır
Ülküdür en güzel dili efendim

Hali neyse daim şükürler eden
Elleriyle iyilik yapmaya giden
Ne güzel yüreğı sanki ipekten
Daim yoksul tutar elin efendim

İlim ile kendisini donatan
Sevdiğine kendisini anlatan
İrfan meclisine kendini katan
Sevgi pınarının gölü efendim

Yıllarca her yerde söylendi adın
Nedir bu dünyada bilmem muradın
Üzüldün kırıldı şimdi kanadın
Lütufkârdır senin halin efendim

Kız çiğdem oğlun Mehmet Ali Bora
Ümidim onlar olur derde çare
Hatıra düşürür bizi efkâra
Anzere benziyor balın efendim

Yurduna vatanına baēlıdır
Kemal Atatürkçü modern çağlıdır
Islak mısralarla yürek daēlıdır
Riyasızdır senin dilin efendim

(24.04.2008)

300. DAİRE BAŞKANI ÖZCAN ELGİN

Emniyet camiası sever seni
Bilirim seversin muhabbet demi
Allah seni daim korusun e mi?
Şakacıdır senin dilin efendim

Korursun şevk ile yüce milleti
Azimlisin düstur ettin hizmeti
Ne de güzel görevine hürmeti
Irmak gibi çağlar selin efendim

Ölümden korkmazsın görev başında
Zalimler duramaz senin karşında
Karanlık gecede görev başında
Arı gibi tatlı balın efendim

Ne güzeldir seni böyle tanımak
Elinden garip gurabanın tutmak
Laf değildir efendim başkan olmak
Güzeldir bahçende gülün efendim

İnan âşık Temelî hayran sana
Nadir bir can kurban olan vatana
Nasip olsa gelirsek yan yana
Hürmetle sıkırım elin efendim

301. EFENDİM

Azanlara dur derdiniz efendim
Yıldızısın yurdumuzun efendim
Genel müdür kara yolun başında
Merhemisin derdimizin efendim

Milletine hizmet aşkıyla dolu
Edirne’de biri Kars’ta bir kolu
Her taraf yapıldı yurdumun yolu
Millete hizmet serdiniz efendim

Emeklerin sanma gidecek boşa
Toplum hizmeti inkâr etmez hâşâ
Cehaletle çok zordur çıkmak başa
Ancak bir ömür verdiniz efendim

Halka hizmet hakka hizmettir gayen
İnsanlıktan doludur senin payen
Tüm Türkiye senden hizmet bekleyen
Türkiye’ye yol ördünüz efendim

Umutlusun hem bugünden yarından
Rüzgâr eser oynatamaz yerinden
Ham söz seni yaralar ta derinden
Nur Temel’e el verdiniz efendim

(23.01.2008)

302. SAYIN İSMAİL SAYAN

Sayın İsmail Sayan

Ağrı'dır iliniz sizin efendim

Yıllardır ayrıdır güzel ilinden

Islaktır kurumaz izin efendim

Ne güzeldir bir güzellik uzmanı

İnsanlık yoluna veriyor canı

Soğuk iklimlerin sıcak insanı

Mal da mülkte yoktur gözün efendim

Allah'a bağlamış o güzel özü

İnan ki her yerde geçiyor sözü

Lütfedip de bir gün hatırlar bizi

Sevdiğine geçer nazın efendim

Aslı Ağrıdır Tutak ilçesi

Yurdun her yerine duyulmuş sesi

Ana baba eşi gönüller süsü

Nurdan sanki güzel yüzün efendim

(30.12.2016)

303. ŞEH MUHAMMET ZEKİ EFENDİ

Şeh Muhammet Zeki Efendi
Emindir dedeniz babanız Musa
Hak için yollarda elinde asa
Muhammet kokuyor gülün efendim

Uzanan elleri çevirmez geri
Hak Muhammed olmuş onun rehberi
Ahmet muhtar iki cihan serveri
Muhammed'in hali halin efendim

Memleket Erzurum özge vatanın
Elbet ki şehittir orda yatanın
Tüm hakkın lisanı senin lisanın
Zatın ehlibeytten dalın efendim

Evladı resulsün ederim hürmet
Kul olmuş Allah'a resule ümmet
İnanmış canlara ediyor himmet
Elbet farz sünnettir yolun efendim

Farkında her şeyin ayrılmaz ondan
Emin olmuş haktan vazgeçmiş candan
Ne gözünde saray ne de bir handan
Daim der ayırma beni imandan
İnan Temelî'de kölen efendim

(25.08.2016)

304. HAÇ BAŞKANI SEYFETTİN ERSOY

Almak gerekir haktan nasibini
Şuurla aramalı sebebini
Kullar eğer bilirse kendini
Ak olur yüzü de nurdur efendim

Ne güzel yaratmış rabbim insanı
Islak gözle çağır yüce Süphan'ı
Sen sen ol da sakın incitme canı
Elbet sözde duran erdir efendim

Yaradan yaratmış sizi ne güzel
Fidanda olsalar döküyor gazel
Emir haktır buyurmuş yüce yazel
Tamamı Kuran'da vardır efendim

Tek muradın eğer hakka ermekse
İnanç ile Kâbe'ye yüz sürmekse
Nedir uslat hak cemalin görmekse
Emek veren bilir sırdır efendim

Riyakâr insanı Allah sever mi?
Söyle kâmil hiç kendini över mi?
Olgun insan yetim mazlum döver mi?
Yakup Temelî bu zordur efendim

305. GENEL SEKRETER MUSTAFA İSEN

Lalesi sümbülü kırmızı gülü
Sever insanları hizmette eli
Ey Çankaya'mızın sen gonca gülü
Kimseler bir kin tutmaz efendim

Rıza gösteriyor haktan gelene
El uzatır kadir kıymet bilene
Teslim olma sahte yüze gülene
Erken açan güller yetmez efendim

Rahat ol önünde vekillik durur
Mümin olanlarda olmaz ki gurur
Umut kesme haktan istersen verir
Sevenlerde sevgi bitmez efendim

Türkoğlu Türk'sün seni âlem tanır
Aksi insan kendin bir şey mi sanır?
Fırsat ganimettir diyen utanır
Arkadaş gerçekse gitmez efendim

İnanarak işi yapmak ne güzel
Sevdiğin elini tutmak ne güzel
En helalden lokma yutmak ne güzel
Neden Temelî'm kin gütmez efendim

306. İŞ ADAMI İLHAN DURMUŞOĞLU

İş adamı İlhan Durmuşoğlu
Şanın yüce yerin dolmaz efendim
Adana Osmaniye ilin senin
Dağ dumansız asla olmaz efendim

Allah gani rahmet eylesin sana
Memnundur hemşerin yat kana kana
Irak değil cennet yakındır sana
İyilikler gönülde ölmez efendim

Lütfederdin fakire fukaraya
Hak için yapılan gitmez ki zaya
At iyiliği sen yap da ister çaya
Nasıl olsa kayıp olmaz efendim

Durmaz kimse burada dünya durdukça
Umutlar tükenmez ömür oldukça
Riyasız iş sen hak için yaptıkça
Müminsiz cennet de dolmaz efendim

Uzatırdın eli fakir mazluma
Şan şöhreti koymaz idin yanına
Olgun kişiliğin asil kanına
Gelmezsin bir daha gelmez efendim

Lamba gibi çevrene saçtın ışık
Unutmaz kadirli sanadır maşuk
Yazdı bunu sana Temelî'm âşık
Kötülerse gıybet bilmez efendim

(30.01.2008)

307. SÜRE BİLSEYDİM

Firdevs dedikleri cenneti ala
Salınıp içine girebilseydim
Kudretinden Mevla'm güzel yaratmış
Varıp da yüzünü göre bilseydim

Tatlıdır sözleri dudak bal olmuş
Kızarmış yanaklar pembe al olmuş
Yel vurmuş siyah zülfün tel tel olmuş
Toplayıp yeniden örebilseydim

Dikenler içinde açmış gül gibi
Bakma gülüm bana öyle el gibi
Temelî'm sineme ipek tül gibi
Dolayı dolayı sarabilseydim

(20.04.2003)

308. ANLA SEVDİĞİM

Seni sevdiğimi söyleyemedim
Gel ne olur artık anla sevdiğim
Nedense bir türlü anlamıyorsun
Akar yaşım damla damla sevdiğim

Yüreğime sevda gülü ekerken
Buram buram arzu hasret kokarken
Ben burada hasretini çekerken
Eğlenirsin onla bunla sevdiğim

Sana sevdalıyım tarifi olmaz
Duymadın mı sevda çiçeği solmaz
Gönlümdeki yerin kimseyle dolmaz
Gel avutma beni dünle sevdiğim

Temelî'yim ah bu aşkın elinden
Hal bilmez anlamaz senin halinden
Vazgeçmişim yalan dünya malından
Ver canı de başla canla sevdiğim

(01.10.2018)

309. BALA SEVDİĞİM

Geleceğin günlerini sayarım
Beklerim ki yârim gele sevdiğim
Nerde bir ses duysam dönüp bakarım
Gözlerim takılır yola sevdiğim

Sevgidir sevdiğim sana kul eyler
Karaçalıları inan gül eyler
Alevsiz dumansız yakar kül eyler
İşte düşürür bu hale sevdiğim

Seven sevdiğine çektirmez zarı
Yüzünü bir kere görmektir karı
Çiçek çiçek gezip dolaşan arı
Söyle hiç küser mi bala sevdiğim?

Temelî'yim yâre doğru varayım
Varayım da cemalini göreyim
Nasip midir ince belin sarayım
Ömrümüz bitiyor kele sevdiğim

(21.04.2011)

310. TÖVBE SEVDİĞİM

Sürüklendim ben yıllarca peşinden
Boşa gitti bunca çaba sevdiğim
Parça parça ettin bıraktın beni
Düşünmedin gönül Kâbe sevdiğim

Gözyaşların hiç durmadan dökülsün
Herkesin önünde boynun bükülsün
Dişlerin sökülsün belin bükülsün
Üstüne gülsün el oba sevdiğim

Sevdiklerin seni unutsun silsin
Herkes her şeyleri hep senden bilsin
Çocuğun doğmadan karnında ölsün
Geciksin gelmesin ebe sevdiğim

Derin derin hayallere dalasın
Sahipsizce ortalıkta kalasın
Temelf'ye ince haber salasın
Bakmasın yüzüne tövbe sevdiğim

(30.01.2011)

311. SEVDİĞİM

Sevgini elimle ekdim gönlüme
Gül yerine diken bitme sevdiğim
Adını ben tespih ettim dilime
Bülbül oldum gülden etme sevdiğim

Beni deli etmek senin niyetin
Anladım yanında yokmuş kıymetimin
Sevgiye kalmamış senin hürmetin
Elinin tersiyle itme sevdiğim

Aşkını ben herkeslerden gizledim
Toprak suyu ben de seni özledim
Geleceksin diye yolun gözledim
Bekleyen var gel unutma sevdiğim

Âşık Temelî'yim deli eserim
Sana değil kaderime küserim
Mecnun'uyum ben yirminci asırın
Deli edip çöle atma sevdiğim

(12.12.1992)

312. AZRAİL'E GEREK VAR MI SEVDİĞİM?

Ömründe bir kere olsun nazlı yar
Seviyorum demek zor mu sevdiğim?
İstedim ki kalkıp sana geleyim
Acep şimdi yollar kar mı sevdiğim?

Dardasın da deli gönül dardasın
Düştün işte bir hayırsız yardasın
Bülbül gibi daim ahu zardasın
Bu yaptığın sana kar mı sevdiğim?

Temelî'yim dondurursun kanımı
Bir gün yere vereceksin yanını
Bakışların her gün alır canımı
Azrail'e gerek var mı sevdiğim?

(25.10.2015)

313. HARAM MI Kİ SEVDİĞİM?

Güzelliğin meleklerden ziyade
Seni görmek haram mı ki sevdiğim
Göğsün ise ol cennetin bahçesi
Bana girmek haram mı ki sevdiğim?

Güzelliğin tüm âlemde söylenir
Deli gönlüm hayalinle eğlenir
Rüzgâr vurur saçlarınsa tellenir
Bana örmek haram mı ki sevdiğim?

Nasip olsa tutabilsem elini
Gelir diye bekliyorum yolunu
Güliden nazik o incecik belini
Bana sarmak haram mı ki sevdiğim?

Sorabilsem nasıl yârin halleri
Aklımdan çıkmıyor tatlı dilleri
Koynundaki açan çifte gülleri
Bana dermek haram mı ki sevdiğim?

Temelî'yim katlanırım nazına
Sürmeleri çekmiş kara gözüne
İpekten de güzel elim yüzüne
Bana sürmek haram mı ki sevdiğim?

(01.04.2008)

314. YATAMADIM SEVDİĞİM

Diyar diyar gezdim birçok şey sattım
Bir tek gamı satamadım sevdiğim
Çok köprüler yaptım hep namert geçti
Bir gönlünü yapamadım sevdiğim

Ah edip de gözlerimden döktüğüm
Sevdam için ele boyun büktüğüm
İnsafsız yetmez mi senden çektiğim
Ben aylardır yatamadım sevdiğim

Anlamadım bu feleğe neyledim
Hal bilmez birine gönül bağladım
Ben yıllardır seni hayal eyledim
Bir elini tutamadım sevdiğim

Âşık Temelî'yim ben sana nettim
İnsaf eyle gülüm eridim bittim
Bende kalan neyin varsa yok ettim
Yüreğimden atamadım sevdiğim

(21.01.2010)

315. DİLİN SEVDİĞİM

Ben seni böyle mi sevdim güzel yar
Söyle ki nedir bu halin sevdiğim
Beni sevdiğine pişman olmuşsun
İstersen olayım köylen sevdiğim

Sen benim sultanım başımın tacı
Eski yaraların taze ilacı
Yine esiyorsun zehirden acı
İncitir poyrazın yelin sevdiğim

Bir merhem olup da yaram sarmadın
Kerem edip hatırımlı sormadın
Yıllardır ben yanındayım görmedin
Bu can kapındadır kulun sevdiğim

Temelî'yim yine düştün feryada
Ömür geçti ne kaldı ki miyada
Demişsin ki eremesin murada
Lal olsun ağzında dilin sevdiğim

(04.05.2011)

316. DUYGUN SEVDİĞİM

Beni deli eyledi güzel gözlerin
Nolur bakma baygın baygın sevdiğim
Bırak da sarılsın beden bedene
Nedir bu telaşın kaygın sevdiğim

Baharı bekledim belki yaz gelir
Sanki bu çektiğim bana az gelir
Gerçek sevenlere ölüm vız gelir
Benim budur aşka saygım sevdiğim

Gerçek âşıklarsa murat almamış
Âşık olmayan da bu hal olmamış
Artık kimselere güven kalmamış
Duydum ihanetler yaygın sevdiğim

Uzaktan geliyor yar bana sesin
Nasıl özlemişim o gül nefesin
Temelf'yim başkasını neylesin
Senden gayrisine doygun sevdiğim

(18.10.2008)

317. DİYEMEZDİM HAYIR SEVDİĞİM

Bir Kerem misali aslı peşinde
Gezdim tepe bucak bayır sevdiğim
İsteseydim vermez miydım bu canı?
Sana diyemem ki hayır sevdiğim

Zaman açtı nazlı yarla arayı
Bin yıla değişmem senle bir ayı
Seni bekler şu gönlümün sarayı
Ömrüm tükenmeden buyur sevdiğim

Temelî'yim der ki ahvalim böyle
Sorar ise canan var böyle söyle
Yetmez mi bu kadar merhamet eyle
Yürek yandı cayır cayır sevdiğim

(21.11.2015)

318. TALİHİM

Bu nasıl tecelli bu nasıl yazı
Aydınlık dünyada kara talihim
Yüreğime çöktü derin bir sızı
Açtı şu gönlüme yara talihim

Çok aradım bulamadım ilacı
Baksana kuruyor ömür ağacı
Döküldü yaprağım kaldı ağacı
Güz gelmeden döndü hara talihim

Âşık Temelî'yim hasret gülüne
Söyleyin bülbüle konmasın güle
Her nereye gitsem çile benimle
Hep düşürdü beni zara talihim

(08.05.1992)

319. VALİ BEY

Bir arzu halim var size diyeyim
Neden eksik olmaz gözden yaş valim
Can dostum kırk bin lira dolandırdı
Bu hepsinden oldu bana baş valim

Darı dünyada iki evlat var benim
İşleri yok inan dünyam dar benim
Yük boynuma bindi halim zor benim
Yetmiyor ki bir malul maaş valim

Ne iş yapar senin çocuklar dersin
İkisi de pırıl pırıl bir görsen
Sadakatle yaparlar bir iş versen
Ağır vasıta şoförler boş valim

Gidip çalmadığım kapı kalmadı
Söz verdiler ama kimse almadı
Anladım adam olmazsa olmadı
Bitti bizim hayal ile düş valim

İmam hatip ortaokul mezunu
İkisi de sevdirdiler torunu
İster isen dağıtmayım mevzunu
Ömrün yazı bitti geldi kış valim

Başbakana danışmansın hem vali
Hakka doğru gidiyor doğru yolu
İsterse her yere uzanır eli
Götürsünler evlerine aş valim

Nasip olur verir isen karar sen
Açılan yarayı eğer sararsan
Bunlar ne istiyor diye sorarsan
Para pulda gözüm yoktur iş valim

Âşık Temelî'yim yanıyor içim
Bağışla beni eğer varsa suçum
Yalvarırım Allah rızası için
Talebimi çevirmeyin boş valim

(22.02.2009)

320. BE ZALİM

Şöyle kulak verdim biraz dinledim
Zehirden de acı sözün be zalim
Böyle saygısızlık asla görmedim
Zulüm gelir artık nazın be zalim

Bir iki değil ki on tane yüzü
Hiç yoktan üretir kaynatır sözü
Utanmadan birde suçluyor bizi
Kusurunu görmez gözün be zalim

Dostluğu bitirmiş eylemiş talan
İnsanlığı kayıp getirsin bulan
Konuşması ya iftira yayılan
Baktım da çürümüş özün be zalim

İçini dışını kin nefret sarmış
Bir dinlesen güya asalet varmış
Saraylardan inmiş ne günler görmüş
Şerliğin elinde kozun be zalim

Temelî'yim anlamsızca saldırır
Hatır bilmez gönül bilmez kaldırır
İnan ki insanı candan yıldırır
Ondan kaçır oğlun kızın be zalim

(19.10.2015)

321. ALBAY İBRAHİM AYDIN

Sayın Kurmay Albay İbrahim Aydın
Askerim yiğidim aslanım benim
Nasıl anlatayım seni bilmem ki
Koç duruşlu Türk komutanım benim

Umudu sizdedir yüce milletin
Rahat bilmez gece gündüz hizmetin
Anlamayan hain sizin kıymetin
Laik kalacaktır vatanım benim

Birlikte kahraman sen de kahraman
Aniden sefere çıktığı zaman
Yaylayı tarlayı alır toz duman
İnan size feda bu can benim

Batının doğunun gözü sizdedir
Riya yok milletin özü sizdedir
Askerin sapsağlam sözü sizdedir
Halkıma feda olsun kanım benim

İstikbal göklerde demişti atan
Milletçe kutsaldır bizlere vatan
Albaydır rütbeniz yiğit komutan
Yıldız ayı dimdik tutanım benim

Daima hizmete yılmadan koşar
Irmak gibi akar sel gibi coşar
Nadide ordum düşman buna şaşar
Size kurban âşık Temelî'm benim

(14.07.2007)

322. YİNE GÖNLÜN OLMADI

Senin için Ferhat gibi dağları
Yardım yine gönlün olmadı yârim
Şu gönlümü ayağına yol diye
Serdim yine gönlün olmadı yârim

Anlamadın sen aşkın gerçeğini
Kim söndürür şu gönül ocağını
Senin için yayla kır çiçeğini
Derdim yine gönlün olmadı yârim

Hep katlandım cilven ile nazına
Eş eyledim seni elde sazıma
Şu yüzümü yollarının tozuna
Sürdüm yine gönlün olmadı yârim

Sığmaz oldum derelere vadiye
Ömrümü ben sana ettim hediye
Yetmezse bu can sana kurban diye
Verdim yine gönlün olmadı yârim

İnsaf eyle artık eridim bittim
Şaşırdım kendimi kayboldum ittim
Ölmeden öldürdün mezara gittim
Girdim yine gönlün olmadı yârim

Âşık Temelî'yim gel deme neme
Demir pençe ile vurdun sineme
Senin için ol narı cehenneme
Girdim yine gönlün olmadı yârim

(04.01.2010)

323. SEYRAN EDERİM

Yıllardır hasretim nazlı canana
Bir kez görebilsem bayram ederim
Yürekten bir defa sevdamsın dese
Tatlı canı ona kurban ederim

Sen düşürdün cano derdiler gama
Bakışların tesir ediyor cana
Başkasını asla bilemem ama
Seni bu gönlüme sultan ederim

Temelf'yim o yar sever mi beni
Sevginle doldurdum dertli sinemi
Her nereye baksam görürüm seni
Hüsnü cemalini seyran ederim

(13.06.2018)

324. GÖZÜ NEYLEYİM

Bana inanmayan sevdalı yârim
Sana bağlanmayan özü neyerim
Hayalimde sensin düşümde sensin
Seni anlatmayan sözü neyerim

Gönlümü bağladım zülfün teline
Kapılmışım bu sevdanın seline
Yemin olsun daha almam elime
Sevdamı çalmayan sazı neyerim

Temelî'm merhemî sürmezsem eğer
Uğruna bu canı vermezsem eğer
Güzel cemalini görmezsem eğer
Al sizlerin olsun gözü neyerim

(18.05.2015)

325. SANA GELİRİM

Sen bir hancı ben bir yolcu misali
Dolanır dolanır sana gelirim
Ayırsalar beni bin bir parçaya
Bölünür bölünür sana gelirim

Dağ başında esen şu yeller gibi
Hasret kavuşturan şu yollar gibi
Baharda çağlayan o seller gibi
Bulanır bulanır sana gelirim

Yine felek bana eyledi hile
Ömür boyu çektirmede mi çile?
Sen bey olsan ben kapıda köle
Dilenir dilenir sana gelirim

Zalim kader yine ayırdı bizi
İçime düşürdü ateşten közü
Eğer Temelî'nin tutmasa dizi
Sürünür sürünür sana gelirim

(26.05.1998)

326. SORA SORA GELİRİM

Giderken ardına ne olur bakma
Dayanamam ardın sıra gelirim
Zaten yaralayım bir de sen vurma
Yaralarım sara sara gelirim

Kirpiklerin oktur hilali kaştan
Bakışların beni çıkardı baştan
Sual ettim seni dağlardan taştan
Yar adını sora sora gelirim

Şahit sevdamıza seneler çağlar
Yüzüm gülse bile yüreğim ağlar
Engel olmaz bana şu yüce dağlar
Ferhat gibi yara yara gelirim

Temelî'yim artar yürekte sızım
İsterse sevdiğim tutmasın dizim
Engel olmaz bana görmeyen gözüm
Elim yola süre süre gelirim

(12.08.2011)

327. MEHMET'İM

Depremde sellerde felaketlerde
Olursun millete derman Mehmet'im
Bilirim yol olur dağlar denizler
Gelirse üstünden ferman Mehmet'im

Kimisi bir erdir kimi komutan
Emanet bırakmış bu yurdu atan
Dikkat et gözünden kaçmasın satan
Çök başına kara duman Mehmet'im

Her şeyden önceye geliyor vatan
Emanet etmiştir şehitler yatan
Yan bakıp yurduma var ise çatan
Olur vatanına kurban Mehmet'im

Asala pkk kpc işit
Hepsi bir haindir olsa da çeşit
Kökünüz kazınır iyce duy eşit
Milletin arkanda aslan Mehmet'im

Peygamber ümmeti Mehmet'tir adın
Ezelden sonsuza vatana vaadin
İlelebet yaşatmaktır muradın
Hiç gider mi boşa çaban Mehmet'in

Güzeldir Türkiye'm ay yıldız bayrak
Vatandır üstüne bastığın toprak
Dökülsek uğruna biz yaprak yaprak
Seni kurtaracak iman Mehmet'im

Ey şanlı askerim ey şanlı ordu
Binlerce yıl düşmana karşı durdu
Dünyada bir eşi olmayan yurdu
Emanettir dedi baban Mehmet'im

Sana ihaneti eden alçaktır
Elindeki beş bin yıllık sancaktır
Osmanlı uykudan uyanacaktır
Mazlumlara oldun liman Mehmet'im

Önce milletimle İslam birliği
O zaman biz kuracağız dirliği
Sömrülen halklara ışık varlığı
Gemiye olursun kaptan Mehmet'im

Temelî'yim derki hayalim bitmez
Saydıklarım sana Mehmet'im yetmez
Sen güçlü olmazsan kötülük gitmez
Eman dileyene eman Mehmet'im

(05.05.2014)

328. CUMHURİYET’İM

Bütün dünya işitsin bilsin
Benim alın yazım Cumhuriyet’im
Cumhuriyet’te ben doğdum yaşarım
Benim gönül sızım Cumhuriyet’im

Seçme ve seçilme hakkı bizlerde
Cumhurun sevgisi gizli özlerde
Hemi yüreklerde hem de sözlerde
Benim iki gözüm Cumhuriyet’im

Senin için cephelerde savaştık
Cumhuriyet ile çok engel aştık
Büyük millet meclisini biz açtık
Yurdumda tek çözüm Cumhuriyet’im

Cumhuriyet için verir canını
Al bayrağın dünya bilir şanını
Vatanından esirgemez kanını
Temeli’yim özüm Cumhuriyet’im

(24.10.2016)

329. İŞ ADAMI CAHİT CAN YURT

Erzincan iş adamı Cahit Can Yurt
Rıza ile yapar işini beyim
Zor olanı başarmaktır gayesi
İnsanlarla böler aşını beyim

Nur yüzüyle hoş gönüllü birisin
Cansın can içinde gönül erisin
Ancak seni iş başında göresin
Nasıl geldi rakip tuşuna beyim

İliniz Erzincan Kemah'sa kazan
Şuur ile birçok hileyi bozan
Aşkın yollarında bazen de tozan
Düşmanına gerer döşünü beyim

Allah'ına tamdır onun inancı
Malları mülkleri helal kazancı
İlmli gönülü haktan utancı
Cananına verir başını beyim

Al bayrağı Türkiye'dir bayrağı
Hele bir duysun hainlik yapanı
İşçisini sever sevmez yatanı
Tam riayet eder beşini beyim

Can ile baş ile işe sarılır
Aktır yüzü halk içinde sevilir
Ne hatırı her yerde sayılır
Yalancıya çatar kaşını beyim

Umudu oldunuz birçok iş sizin
Riyakârı görünce artarsızın
Temelfî'yim derim böyledir sözüm
Gerçek yaptı hayal düşünüy beyim

(12.05.2007)

330. YA SEN GEL SEVDİĞİM YA BEN GELEYİM

Benim çektiğimi ne bilsin eller
Ya sen gel sevdiğim ya ben geleyim
Ömrümüzü yiyip tüketti yıllar
Ya sen gel sevdiğim ya ben geleyim

Artık bağımızda bülbül ötmüyor
Bunca çektiğimiz herhal yetmiyor
Hayalin gözümde bir an gitmiyor
Ya sen gel sevdiğim ya ben geleyim

Aktı gözüm yaşı döndü taşkına
Temelî'yi çevirdiler şaşkına
Ya Muhammet ya Ali'nin aşkına
Ya sen gel sevdiğim ya ben geleyim

(17.05.2015)

331. SIZIN GEL HELE SÖZÜN ÖLDÜRÜR

Kız duruşun aynı ceylana benzer
Aklım aldı kaşın gözün neyleyim
Nolur bu halime acı vicdansız
Deli diyor cilve nazın neyleyim

Deli gönül inim inim inlersin
Derdin taşmış damla damla damlarsın
Ne ben sana derim ne sen anlarsın
Tatlı muhabbetin sözün neyleyim

Dur da şu arzumu sana diyeyim
İnce bele sarılmaktır dileğim
Gökten inmiş sanki huri meleğim
Yüreğime düştü sizin neyleyim

Temelî'yim kalmadı ki kararım
Hep kendime oldu benim zararım
Alevsiz dumansız böyle yanarım
İçerime düştü közün neyleyim

(Kasım 2008)

332. BULDU NEYLEYİM

Can diyerek sarıldığım dostlarım
Arkamı dönünce güldü neyleyim
Gülüm diye gül sineme sardığım
Aslı bozuk diken oldu neyleyim

Edebi erkânda yundum aklandım
Cahil oklarıyla kaç kez oklandım
Kaderin elinden kaçtım saklandım
Her nereye gitsem buldu neyleyim

Temelfî'yim bunlar öldürür beni
Gönül verdiklerim nerede hani
Ayağın altına serdiğim canı
Canım dediklerim aldı neyleyim

(25.02.2013)

333. NEYLEYİM

Yıllarca ben özleminle yanarken
İçinde yanmayan közü neyleyim
Aşkımı ben sevgin ile büyüttüm
Cismi can yok kuru sözü neyleyim

Ne sen hancı oldun ne de ben yolcu
Etme nolur seni bana yabancı
Biliyorum sende derdin ilacı
Derman diye verme sızı neyleyim

Benim gönlüm sendedir canım sende
Namazda niyazda camide cemde
Varlığınla bende değilsen bende
Yaşım olsun yetmiş yüzü neyleyim

Sanma ki gülüm sana küseceğim
Gücüm yetmez çaremse susacağım
Sen diye kalbime taş basacağım
Gönül körse güzel gözü neyleyim

Temelî'yim yollarına bakan sen
Kaç yıl dile kelepçeyi takan sen
Beni böyle alev alev yakan sen
Söndürmeyen hayırsızı neyleyim

(27.05.2008)

334. ÇARKIM TERSİNE DÖNDÜ NEYLEYİM

Bilmem bu feleğe nettim neyledim?
Çarkımsa tersine döndü neyleyim?
Bir meşale yaktım gönül kubbemde
Daha püf demeden söndü neyleyim?

Yeniden yakayım diye çalıştım
Yakıp yakılmaya iyice alıştım
Söndüreyim dedim hepten tutuştum
Gönül bu ateşe yandı neyleyim?

Temelf'yim bunca yandın ne oldu?
Yanıp yanıp geri söndün ne oldu?
Daim yar ismini andın ne oldu?
Bu âşık delidir dendim neyleyim?

(25.05.2015)

335. GÖZÜ NEYLEYİM

Sensin elbet iki cihan serveri
Sana bağlanmayan özü neyleyim
Hayalimde sensin düşümde sensin
Seni anlatmayan sözü neyleyim

Ta lehvü mahvuzda yazan kalemi
Ben o zaman haktan aldım selamı
Teline değişmem bütün âlemi
Seni zikretmeyen özü neyleyim

Temelf'ym hakkı hakta ben gördüm
Seyreyledim azı çokta ben gördüm
Güzel cemalini yokta ben gördüm
Artık bundan sonra gözü neyleyim

(18.04.2015)

336. NE DİYİM

Cemali güneşı andıran güzel
Böyle güzel gülüşüne nedeyim
O gözler ki deliyor insanı
Aklım baştan alışına ne diyim

İp attın boynuma düğleseydin ya
Kendine sımsıkı bağlasaydın ya
Hırsız olduğunu söyleseydin ya
Şu kalbimi çalışına ne diyim

Kalbimi çalanı bulmaktı derdim
Ben yıllarca seni aradım durdum
Seni bulmak için ömrümü verdim
Kaybolup da gidişine ne diyim

Temelî'yim bulamadım izini
Ne ben tutabildim ne sen sözünü
Ölmeden bir kere görsem yüzünü
Mezarıma gelişine ne diyim

(14.05.2015)

337. NE DEYİM

Dost dediğim yarla benim arama
Bakıyorum şeytan olmuş ne diyim
Ömründe ilk defa bir iyilik etmiş
Sonra dönüp pişman olmuş ne diyim

Ne diyeyim şu ellere obaya
Emeğe mi yansam yoksa çabaya
Kızı anasına oğlan babaya
Gelin hele düşman olmuş ne diyim

Temelî'yim çok şeylere rastlarım
Ayaklar altında şimdi postlarım
Can verdiğim çok kıymetli dostlarım
Katlimize ferman olmuş ne deyim

(15.08.2017)

338. BİRİSİ ŞEHİDİM BİRİSİ GAZİM

Canımdan da öte vatanım diyen
Birisi şehidim birisi gazim
Al bayrağı yüce göklerde tutan
Birisi şehidim birisi gazim

Oynanan oyunu sezip de gören
Düşmanı alnından çekip de vuran
Vatanı içinse canını veren
Birisi şehidim birisi gazim

Onlar vatan için şehit oldu
Kanlarıyla bu topraklar sulandı
Kimisi vuruldu kimisi yandı
Birisi şehidim birisi gazim

Temelî'm vatana olurum kurban
Ölmeye hazırız hepimiz her an
Onlar bu vatana can verdiler can
Birisi şehidim birisi gazim

(22.12.2016)

339. DELOLDUM

Bugün seni öyle yolda gördüm ya
Gözlerinin bakışına deloldum
Tebessüm edip de öyle güldün ya
Yüreğimi yakışına deloldum

Bu dünyam değişti birden görünce
Yüreğimi sızı sardı ipince
Yanağına düşen yaşı görünce
Damla damla akışına deloldum

Derdini sordum da bana demedi
Nolur biraz gül dedim de gülmedi
Tut elimden gidek dedim gelmedi
Öyle boyun büküşüne deloldum

Temelî'yim dertli çalar sazını
Neden keder kaplamıştı yüzünü
Ondan sonra bulamadım izini
Habersizden gidişine deloldum

(17.01.2003)

340. ÇEKER DURURUM

Ömürler geçiyor bak yavaş yavaş
Bir çorap misali söker dururum
İnsan yüreğine sevgi tohumu
Sabır ile böyle eker dururum

Yine felek bize ediyor hile
Ol sebepten canan çekerim çile
Yar senin yüzünden düşmana bile
Bir of çekip boyun büker dururum

Ne sen bağ oldun ne de ben bağbancı
Döktün yaprağı mı kaldı ağacı
Felek bizi etti bize yabancı
Gözlerimden yaşlar döker dururum

Temelî'yim zaman geçti aradan
Başım alıp bende gitsem buradan
İnanmasan işte şahit yaradan
Verdiğin dertleri çeker dururum

(08.08.1998)

341. DOST ARIYORUM

Usanmadan derdimi dinleyecek
Yaramı saracak dost arıyorum
Beni dinleyip de gerçek anlayan
Halimi soracak dost arıyorum

Her durumda arayıp beni bulan
Dar günlerimdeyse yanımda olan
Sözlerine sadık sözünde kalan
Gönlüme girecek dost arıyorum

Yanlış yaptığımda beni uyarın
Benim için yine bana bağırın
Gerçek dostu düşmanını ayıran
Dostunu görecektir dost arıyorum

Beni bu dünyada seven sevdiren
İnancımın bu nefsimi dövdüren
Kini kibri kötülüğü kovduran
Cennete girecek dost arıyorum

Temelî'ym dost selamı kesti mi?
Varıp dergâhına serem postumu
Rabbim gönder bana böyle dostumu
Canımı verecek dost arıyorum

(08.04.2011)

342. ERZURUM

Şöyle bir göz attık geçmiş tarihe
Kara günler görmedik mi Erzurum?
El ele verince yüce milletim
Biz düşmanı sürmedik mi Erzurum?

Doksan üçte Rus şehire dalınca
Dadaş şaha kalktı bunu duyunca
Erzurumlu'dan tokatı yiğince
Rus'u yere sermedik mi Erzurum

Nene Hatun kahraman dadaş kızı
Gece tek tek uyandırdı bizi
Kazmayla saldırdı gelini kızı
O gün şehit vermedik mi Erzurum

Kürt'ü Türk'ü Çerkez'iyle Laz'ımız
Nasıl da gür çıkardı bizim sesimiz
Kendi yaramızı kendi kendimiz
Bir olup da sarmadık mı Erzurum?

Abdurrahman Gazi ey Habip Baba
Boşa gitmedi verilen bu çaba
Kiminde bir kürek kiminde yaba
Rus içine girmedik mi Erzurum?

Aziziye hala nöbetin tutar
Dadaşların kalbi hep birlik atar
Çifte Minare'de bülbüller öter
Biz murada ermedik mi Erzurum?

Temelî'yim sokağında çarşında
Palandöken dimdik durur karşımda
Güller açmış baktım havuz başında
Beraberce dermedik mi Erzurum?

(30.10.2012)

343. ÇEKİYORUM ERZURUM

Senden uzaklarda senden ırakta
Arzumanın çekiyorum Erzurum
Senden ayrılması ölümden beter
Mecbur boyun büküyorum Erzurum

Nasıl özlemişim bunu bilesin
Ya ben gelim nolur ya sen gelesin
Gözlerimden akanları silesin
Her gün yaşım döküyorum Erzurum

Şimdi orda ola seni gezeydim
Ilıca'da Çermik'inde yüzeydim
Çayırında kuduraydım azaydım
Hep resmine bakıyorum Erzurum

Caddelerde gezen yiğit dadaşı
Hala kar mı Palandöken'in başı
Dürüm edeydim çeçil ile lavaşı
Deli gönlüm yakıyorum Erzurum

Çifte minareler sembolün durur
Seni sevenlerde olur mu gurur
Ulu Cami Selçuklu'dan ses verir
Tarihini okuyorum Erzurum

Ciride çıkarlar yiğit dadaşlar
Hak yardım etsin bize diye başlar
Sert geçiyor sende birazcık kışlar
Bülbül olup şakıyorum Erzurum

Temelf'yim ocakları yakan da
Cağın kebabını şişe takan da
Dadaşların barbaşına kalkan da
Seyredip de bakıyorum Erzurum

(30.10.2012)

344. ERZURUM

Nasıl met edeyim Erzurum seni
Şehirlerin hünkârısın Erzurum
Sen oldun doğunun bayrak direği
Türkiye'min şiyarısın Erzurum

Erenlerin kabul olur duası
Bir başkadır yaylaların havası
Boydan boya Pasinler'in ovası
Dadaşların diyarısın Erzurum

Abdurrahman gazi Habip babası
Şan veriyor Aziziye tabyası
İşte üç kümbetler çift minaresi
Atalardan yadigârsın Erzurum

Palandöken dağı başında duman
Nene hatun oldu sende kahraman
Çoktur âşıkların Narmanlı Sümman
Sen Emrah'ın nigarısın Erzurum

Dürüm eder çeçil ile lavaşı
Ellerde dolanır oltunun taşı
Mert oğlu mert olur yiğit dadaşı
Dadaşların baş barısın Erzurum

Çat Şenkaya olur tortum bağları
İspir Aşkale'si Hınıs dağları
Kara yazı Köprüköyü çağları
Sevenlerin efkârısın Erzurum

Horasan'dır kazam çamurlu köyüm

Oğuzlardan beri geliyor soyum

Avnik Güzelhisar azapta boyum

Temelî'nin ağıyarısın Erzurum

(12.03.1997)

345. SIZIN ERZURUM

Senden uzaktayım senden ırakta
İçerimden çıkmaz sızın Erzurum
Açtım kitapları seni okudum
Tarihte derindir izin Erzurum

Dadaşların oğuzdan gelir boyu
Asla bozulmamış temizdir soyu
Esmer yiğit kınalı kızın toyu
Her zaman çekilir nazın Erzurum

Bir başkadır sende hayaller düşler
Biraz uzun geçer sadece kışlar
Tam üç ayda biter olanca işler
Çünkü çabuk gelir güzün Erzurum

Baharı merakla bekliyor gözler
O anı bir görün ne olur sizler
Baharı bir başka başkadır yazlar
Ne de hızlı geçer yazın Erzurum

Mert dadaşlar vermez işe âmânı
Mevla'dan kesmezler asla gümanı
Hele bir gör bizi çayır zamanı
Bir başkadır senin hazın Erzurum

Mert dadaşlar Arap ata binen de
Ciritini atıp geri dönen de
Bar başında dadaş tey tey diyen de
Kimselere vermem bizim Erzurum

Temelî'm her yerde ezanın sesi
Çifte minare Ulu Cami süsü
Abdurrahman Gazi Habip babası
İnancın en büyük kozun Erzurum

(01.11.2012)

346. ÖLDÜM BEN

Ayrılık diyorlar ölümden beter
Bırakıp gittiğin gün var ya ben öldüm
Etme bu cefayı bu kadar yeter
Bırakıp gittiğin gün var ya ben öldüm

Üstüme yöneldi bütün tüm oklar
Sen yoksun ya şimdi bomboş sokaklar
Gözlerim bin defa yolları yoklar
Bırakıp gittiğin gün ya ben öldüm

Temeli'yim silinmiyor izlerin
Bademi andıran güzel gözlerin
Kulağımda çınlar hala sözlerin
Bırakıp gittiğin gün ya ben öldüm

(11.06.2018)

347. HAYRANA DÖNDÜM

Gözlerin kudretten sürmeli güzel
Ben özünü gördüm hayrana döndüm
Kelamında tam bin mana gizlidir
Dinledim sözünü irfana döndüm

İnsanları sevmeye lazım yürek
Bazen dolaylıdır bazen de direk
Kurban aramaya gülüm ne gerek
Kapıda bekleyen kurbana döndüm

Dön bir hele geçmişe bak dediler
Şu sineni odlara yak dediler
Bu derdinse çaresi yok dediler
Çare sende imiş dermana döndüm

Sahte dostlarımdan ayrıldım kaçtım
Bazen şaşırp da göklerde uçtum
Cahil sözleriyle vuruldum düştüm
Tilkinin boğduğu aslana döndüm

Bunca insanlar içinde gör beni
Hatam çoktur sana karşı vur beni
Ya da yârimde sinene sar beni
Güzeller güzeli insana döndüm

Temelî'yim geçer günler sensizdir
Yüreklerin vuruluşu ansızdır
Güzellerin merhameti sonsuzdur
Acep affeder mi sultana döndüm

(13.04.2011)

348. DÖNDÜM

Hasretini çeke çeke usandım
Gelip geçmez uzun yıllara döndüm
Bağımdaki güller açacak sandım
Açamadım solan güllere döndüm

Toprak oldum damdan dama atıldım
Köle oldum ilden ile satıldım
Ben sonunda bir kenara atıldım
Şimdi işlemeyen pullara döndüm

Hani nerde benim candan dostlarım
Gün geçtikçe artar benim efkârım
Yorulmuştur işlemiyor katarım
Şimdi kervan geçmez yollara döndüm

Âşık Temelî'yim hasret yârine
Yar muhannet oldu gelmez yanıma
Bir kuş olsam konsam yârin yanına
Suya hasret kalan çöllere döndüm

(10.11.1992)

349. BE GÜLÜM

İlk gördüğüm günde sana vuruldum
Arada bir selam versen be gülüm
Konuşacam bahaneyle kaçarsın
Ne olur vadinde dursan be gülüm

Senin için yıldızlara çıkarım
Sen emreyle şu dünyayı yakarım
Hayaline saatlerce bakarım
Hatırımı bir kez sorsan be gülüm

Deli gönül sana hayrandır hayran
İstersen uğruna olurum kurban
Yüreğim yanıyor sendedir derman
Diyerek sinene sarsan be gülüm

Ara sıra şu yüreğim darılır
Yar elinden gel olursa varılır
Vakti gelmiş gonca güller derilir
Kibir zincirini kırsan be gülüm

Dün gece rüyamda ben seni gördüm
Dalında saçını severek ördüm
Güliden sinene yüzümü sürdüm
Nolur bunu hayra yorsan be gülüm

Deli gönül bin umutla beklerse
Gününe gün yılın ayıl eklerse
Temelî'ye ettiklerin yetmese
Alıp da hançeri vursan be gülüm

(24.06.2009)

350. CAN GÜLÜM

Sana öyle alışmışım bir tanem
Sensiz bedene sığmıyor can gülüm
Ne gündüzüm gündüz ne gecem gece
Çıkmıyorsun aklımdan bir an gülüm

Gülüm dedim çünkü gönlümde açtın
Şu gönlüme sultan başıma taçtın
Yaralı gönlüme merhem ilaçtın
Sensiz dolaşmaz damarda kan gülüm

Sen aniden gönül kapımı çaldın
Şu bomboş gönlüme yeniden doldun
Karanlık dünyama bir ışık oldun
Seninle dünyayı gördüm ben gülüm

Görenleri düşürürsün feryada
Hak yetiše bu garibe imdada
Biliyorum güzelliğin ziyade
Gel bu kadar havalanma sen gülüm

Gönül bir duraktır geçti niceler
Aşkı bize okutmadı hocalar
Sensiz sabah oldu yine geceler
Şöyle baktım ağarıyor tan gülüm

Sevende olur mu hiç bahaneler?
Senden neler duyuyorum bak neler
Seni de ben gibi yapsın seneler
Ömür boyu Temelî'ye yan gülüm

(26.09.2009)

351. HASRETİM BEN SANA HASRETİM GÜLÜM

Bu sevdayı ancak çekenler bilir
Hasretim ben sana hasretim gülüm
Gidenler sanmam ki geriye gelir
Hasretim ben sana hasretim gülüm

Kokunu aradım çiçekte gülde
İsmi anarım dudakta dilde
Bilmiyorsun canan yürek ne halde
Hasretim ben sana hasretim gülüm

Temelî'm adını ben hasret koydum
Sanma ki gül yüzlüm ben sana doydum
Kaç saat kaç dakika oldu hep saydım
Hasretim ben sana hasretim gülüm

(18.02.2018)

352. FAZLA NAZ GÜLÜM

Durdum saatlerce seyir eyledim
Sen gülünce açar bahar yaz gülüm
Anladım nazlanmak hakkındır amma
Âşık usandırır fazla naz gülüm

Çıkma yaylalara güller saklanır
Seni görenlerin kalbi oklanır
Ziyaret misali her gün yoklanır
Korkam cahillerden gele söz gülüm

Denizi andırır gözlerin rengi
Sıralı yanakta üç beşte bengi
Böyle bir güzelin kötümü dengi
Bal üstüne serpilmez ki tuz gülüm

Temelî gönlümün yarısı sensin
Karası esmeri sarısı sensin
Herhal yeryüzünün perisi sensin
Ne kadar methin eylesek az gülüm

(01.02.2010)

353. SEVDA GÖZLÜM

İnsaf eyle nolur artık yoruldum
Kalmadı gidecek yol sevda gözlüm
Ben alıştım senden gelen çileye
Ben ağlayım sende gül sevda gözlüm

Kendimi suçlayıp seni akladım
Girdim gönül defterini yokladım
Adını ben herkeslerden sakladım
Seni sevdiğimi bil sevda gözlüm

Âşık Temelî'yim yandım yanarım
Kimse görmez ben içime kanarım
Ağlamaktan kurudu bak pınarım
Bu can sana kurban al sevda gözlüm

(12.02.2010)

354. HAL KARA GÖZLÜM

Hiç aklımdan çıkmıyorsun bir tanem
Ben ağlarken sen de gül kara gözlüm
Şu devri âlemde her an peşinde
Unutmak çok zormuş bil kara gözlüm

Dünya denen çift kapılı şu handan
Vazgeçtim demişsin artık ben ondan
Çıkardım hayattan kurtuldum ondan
Bari gönlünden de sil kara gözlüm

Yaz gününde duman sardı dağımı
Bir sam yeli hazan etti bağımı
Hasretin eritse yürek yağımı
Diyemem ki sana gel kara gözlüm

Ben seni sevmiştim inan gönülde
Sense havalandın ne gelir elden
Yüreğin kapkara sevgisi dilden
Bana ettiğini bul kara gözlüm

Temelî'yi yaktın aşkın narına
Ortak oldum şeyda bülbül zarına
Beni sorar isen eğer birine
Buralarda böyle hal kara gözlüm

(26.06.2016)

355. GİDİYORUM OY KARA GÖZLÜM

Kapılmışım bir sevdanın seline
Aktım gidiyorum ey kara gözlüm
Bu deli gönlümü aşkın narına
Yaktım gidiyorum oy kara gözlüm

Sende bulmuştum sevginin hasını
Ömür boyu çekeceğim yazısını
Gönlümde seviyorum levhasını
Söktüm gidiyorum duy kara gözlüm

Saklanmışım ben gizlice özüne
Ne söylesem inanırdım sözüne
Son kez doymadığım güzel yüzüne
Baktım gidiyorum hey kara gözlüm

Temelî'yim duman sardı başımı
Yüreğime gömdüm ay güneşimi
Mezarın başında gözüm yaşını
Döktüm gidiyorum ay kara gözlüm

(09.09.2011)

356. GÜL YÜZLÜM

Sen içime doğdun bir güneş gibi
Baktım ama bilemedim gül yüzlüm
Aldı benden götürdüler uzağa
Ardın sıra geledim gül yüzlüm

Sordum seni uçan gurbet kuşuna
Bu gurbette neler geldi başıma
Seyreyledin damla damla yaşıma
Aktı gitti silemedim gül yüzlüm

Felek attı beni el gurbetine
Senin için katlandım minnetine
Başında leçeyinle tülbentine
Yaralarım saramadım gül yüzlüm

Ta ezelden benim başım çileli
Akıl başta mı ki seni görelî
Sanki vurgun yedi âşık Temelî
Sensiz daha gülemedim gül yüzlüm

(05.12.1997)

357. ÜZGÜNÜM

Yine nerden düştü deli gönlüme
Akar gözlerimden yaşım üzgünüm
Umutsuzca dolanırım peşine
Bu yüzden çileli başım üzgünüm

Elim varmaz oldu benim işime
Ben küskünüm yarenime eşime
Erişemem hayalime düşüme
Çatılır alnımda kaşım üzgünüm

Âşık Temelî'yim inme derine
Bini yüklediler birin yerine
Kimse çekmez bunu benim yerime
Zehir oldu ekmek aşım üzgünüm

(27.11.1992)

358. OĞUL

Anlam veremedim bu ayrılığa
Küstüm oğul küstüm ben sana küstüm
Ne düşündün düştün bu karanlığa
Küstüm oğul ben sana küstüm

Yar yanında olan yara gider mi?
Kar içinde olan kara gider mi?
Babanın sözleri zora gider mi?
Küstüm oğul küstüm ben sana küstüm

İnan ki damardan çekilir kanım
Şu koca dünyaya sığmıyor canım
Böylemi sözümüz söyle civanım
Küstüm oğul küstüm ben sana küstüm

Çok şeyler yaşadın Temelî baba
Hep boşaymış bunca emekle çaba
Doldursam almıyor ben hangi kaba
Küstüm oğul küstüm ben sana küstüm

(18.09.2014)

359. SÖZÜNE KURBAN

Bugün nazlı yardan bir haber aldım
Seviyorum demiş sözüne kurban
Artık gelsin diye haber yollamış
Gözlüyorum demiş gözüne kurban

Ne olur cananım bir defa gülsen
Düşüp de yollara bu yana gelsen
Yüreğimdeki hasreti bir bilsen
Özlüyorum demiş özüne kurban

Söyle bu sevdayı bilir mi eller
Yandım savrulmadan göklere küller
Türkü türkü seni söylüyor diller
Mızraba teline sazına kurban

Bana sitem etmiş gülüm ne diye
Zülfünden üç beş tel aldım hediye
Yüreğimde daim Temelî'm diye
Sızlıyorum demiş sızına kurban

(22.08.2018)

360. NAZLI CAN

Güzeller toplanmış seyrana gider
Bana doğru yar gelenmiş nazlı can
Öpüp okşadığım o güzel yüzün
Şimdi bana perdelenmiş nazlı can

Hayalim düşümsün hem de gerçeğim
Söyle gülüm senden nasıl geçeyim
Aşkımıza şahit olan çiçeğin
Adı ise kardelenmiş nazlı can

Temelî'yim yara gidiyor yolum
Bir şey duydum yine kırıldı belim
Ölene dek bana açtı gönlün
Kapanıp da sürgülenmiş nazlı can

(03.10.2008)

361. ERZİNCAN

Merhaba diyip de başladık söze
Her tarafta açmış gülün Erzincan
Köyler kasabalar hep şehir olmuş
Uzanır her yere elin Erzincan

Binali Yıldırım el attığı gün
Çehren nasıl da değişti bak bugün
Senin için bugün düğündür düğün
Dertlere dermandır balın Erzincan

Memleketin işte güzel insanı
Canı gibi koruyor Erzincan'ı
El atıp da değiştirdi her yanı
Asfaltsız kalmasın yolun Erzincan

Bakan ile halkı vermiş el ele
Erzincan halkı benimsiyor güle
Memleket sevgisi gelince dile
Gönülde coşuyor selin Erzincan

Sayın bakan hizmette yarışıyor
Senin için gönülden çalışıyor
Darda kalana hemen ulaşıyor
Korkma sağlam senin kolun Erzincan

Erzincan'dan esirgemez hizmeti
Daim üstündedir bakan himmeti
Erzincan halkıysa bilir kıymeti
İnsanlık kokuyor yelin Erzincan

Binali Yıldırım Erzincan eri
Saymakla bitmez ki onun hüneri
Temelf'yim cennet etti her yeri
Mecliste de vardır dilin Erzincan

(17.08.2008)

362. CANOCAN

Gönül sarayımı sen viran ettin
Hani seviyorum derdin canocan
En sonunda beni divane ettin
Artsın gamın ile derdin canocan
En son darbeyi sen vurdun canocan

Gönül kafesimden ansızın uçtun
Çağırdıkça seni uzağa kaçtın
Sen gönül kapını yâdlara açtın
Kemirsin içini kurdun canocan
En son darbeyi sen vurdun canocan

Neden bunu yaptın söyle bir neden?
Artık seni sarmaz asla bu beden
Aşkıma sevgime ihanet eden
Temelî'yi kötü kırdın canocan
En son darbeyi sen vurdun canocan

(07.05.2008)

363. YALAN

Nasıl inanmıştım gülüm ben sana
Meğerse her şeyin yalanmış yalan
Her şeyimle teslim olmuştum sana
Meğerse her şeyin yalanmış yalan

İçi başka dışı başka özlerin
Zindanıma güneş olan gözlerin
Yaralara merhem olan sözlerin
Meğerse her şeyin yalanmış yalan

Temelî yaktın perişan ettin
Bütün sırlarımı ürüşan ettin
Seni sevdiğime bin pişman ettin
Meğerse her şeyin yalanmış yalan

(08.05.2015)

364. ÖF ULAN ÖF

Daha dün okulda bir çocuktum ben
Ne çabukta ömrüm geçti öf ulan
Simsiyah saçlarım bembeyaz oldu
Genliğim elimden uçtu öf ulan

Geçti civan ömrüm oldum ihtiyar
Sağlığım bozuldu tutmuyor ayar
Seni seviyorum diyen nazlı yar
Şimdi ayrılığı seçti öf ulan

Temelî'yim beni çekerler dara
Meyil verdim diye vefasız yara
Gel güvenme yüze gülen dostlara
Hepsi dar günümde kaçtı öf ulan

02.04.2013

365. BAKTIM BİR ZAMANDAN

Sılamdan ayrıldım gurbete doğru
Durup da köyüme baktım bir zaman
Yürüyerek geldim ben bakacağa
Dizlerim tutmadı çöktüm bir zaman

Geride kalmıştı köyün kalesi
Kulağımdan gitmez o yârin sesi
Şimdiden gözümde tuttü hepsi
Oturup sigara yaktım bir zaman

Yel olup da bizim dağlardan estik
Ne kimseyi incittik nede küstük
O yar ile kavuşmaya söz kestik
Çok derinden bir of çektim bir zaman

Neyleyim ırmağı neyleyim nehri
Doldurup verseler içerdim zehri
Çekilmez olmuştu yokluğun kahrı
Çaresiz boynumu büktüm bir zaman

Nereye gidiyorsun dur hele nere
Köyümden akıyor bir ulu dere
Dolanarak gelir karışır nehre
Gözüm daldı suya aktım bir zaman

Temeli'yim çöktüm arazi başına
Selam saldım yarenime eşime
Mendiller yetmedi gözüm yaşına
Ağlayıp arasa döktüm bir zaman

(24.06.2009)

366. AL SABAHINAN

Dünyalar güzeli ey nazlı canan
Bir selam gönderdim al sabahınan
Yıllar oldu hasretini çekerim
Sende bana selam sal sabahınan

Sırtıma yükledin sitem yükünü
Acımadan vurdun sevda okunu
Çiçeklerden daha güzel kokunu
Getirir mi bana yel sabahınan?

Gel de ayrılığı kaldır aradan
Razı olmaz buna bizi yaradan
Selamsız sabahsız geçme buradan
Ne olur arada gel sabahınan

Temelî'yim bir hayale dalınca
Dertlerini deryalara salınca
O gül yanağından buse alınca
Sanki tadıyordum bal sabahınan

(07.03.2012)

367. AHİ EVRAN

Şöyle bir göz attım geçmiş tarihe
Ne çabuk da gelip geçmiş be zaman
Koskoca bir millet koca Osmanlı
Üç kıtada okunurdu bir ferman
Dürütlük sembolü ey Ahi Evran

İran'da sen hoyda geldin dünyaya
Azerbaycan Bağdat Anadolu'ya
Kayseri Kırşehir sonra Konya'ya
Senin hocan ev haddini kirman
Dürütlük sembolü ey Ahi Evran

Kayseri'de kurdu teşkilat ahi
Tüm ülkeye yayılmıştı vallahi
Şimdi Kırşehir'de istinatgâhı
Evrان geldi geçti Anadolu'dan
Dürütlük sembolü ey Ahi Evran

Osmanlı'yı kurmak için çalışmış
İlim irfan mektebinde yarışmış
Ana gaye dürütlük ve barışmış
Sana da bak mekân olmuş bir zindan
Dürütlük sembolü ey Ahi Evran

Öyle bir millet ki düzeni kurmuş
Helale harama noktayı koymuş
Esnaflar içinde bir kurum varmış
Hiç akıldan çıkmazmış ki o bir an
Dürütlük sembolü ey Ahi Evran

Dürüst insan yetiştirmekti derdi
Çok esnaf yetiştirdi birçok el verdi
Çalış helal kazan helal ye derdi
Canların içinde oydu o canan
Dürüslük sembolü ey Ahi Evran

Senin tezgâhında sanat dokundu
Ahi Evran tüm dünyada okundu
Okuyanlar kisvesini takındı
Kurula uydular bütün inanan
Dürüslük sembolü ey Ahi Evran

Şimdi şöyle bakıyorum etrafa
Hesaplar tutmuyor karışık kafa
Zabıtanın ceza yiyor kaç defa
Karın tamamına ortak bir şeytan
Dürüslük sembolü ey Ahi Evran

Kurdu sivil sanat toplum örgütü
Anlatmakla bitmiyor ki hizmeti
Temelî'nin budur sana hürmeti
Biz bu piyasadan yandık el aman
Dürüslük sembolü ey Ahi Evran

(21.07.2014)

368. GAZİSİ OSMAN ÖZBAKİR BEY

Gazisin sen ta Kore’de savaştın
Alnın açık tertemizce dolaştın
Zor cepheleri sen yel gibi aştın
İmanla göğsünden vurulup yatan

Sev de Kore’de Türk’ün bayrağı
İnançla savunduz siz toprağı
Ordunun yere düşmedi sancağı
Sendin aydı toprağı canı katan

Memleket sizlere borçludur çok şey
Ah ne günlerdi o günler hey be hey
Ne canlar düştü toprağa ağa bey
Ölümsüz olur şehit olan insan

Zahmetli bilirim dünyanın işi
Babadır dededir tertemiz kişi
Ancak herkesin Mevla’ya gidişi
Kurbanız vatana yine biz kurban

İlimdir evlatlarınla başında
Rahmet olmuş gözlerinin yaşında
Baktım o tam seksen yedi yaşında
Elinde bayrağı dimdik oturan
Yakup Temelî oldu sana hayran

(22.10.2007)

369. HANIM MI ŞEYTAN?

Duruğu güzeldi bakışı mazlum
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan
Sen hele eğlen dur dedi be nazlım
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Hoşuma gitti de dünür yolladım
Herkesten korudum hem de kolladım
 nce onu okuluna yolladım
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Okuldan geldi ki diploma elde
 almadan oynuyor inan her telde
Tam iyilik meleği söylenir dilde
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Sağ olsun da iki oğlan doğurdu
Meğer beni ele geçirmek derdi
Anamın gözüne öyle bir girdi
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Sülale hanıma hep hayran kaldı
Hemen ardındansa ehliyet aldı
Ondan sonra trafiğe tam daldı
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Benimle çalıştı para kazandı
Eve geldi iki seksen uzandı
Sinsice yapılan işi bozardı
Yav ben mi çok safım karım mı Şeytan?

Bezdirirdi canımdan başka yar sevdim
Ayrılmaya acele ettim evdim
İkna edilince ben geri caydım
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

İşine gelince yüzü gülüyor
Bir ekmeği kırk kişiyle bölüyor
Morali bozursa akşam ölüyor
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

Ölünce yanına yaklaşamazsın
Gidip etrafında dolaşamazsın
Hiçbir türlü asla ulaşamazsın
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

Acayip kibirli değişik pozu
Hanımı sanarsın Vehbi'nin kızı
Akşam olunca da çekilmez nazı
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

Almıştım altına sıfır araba
Ne selam veriyor nede merhaba
Yıkıktır bu gönlüm sanki haraba
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

Sessiz durur amma gayet sinsidir
Ömrümde görmedim ben böyle kibir
Allah'ım Temel'e sen bolca sabır
Yav ben mi çok safım karım mı şeytan?

(10.09.2014)

370. RAMAZAN

On bir ayda bir kez misafir geldin
Seni incitemem şehri Ramazan
Hoş geldin bizlere şerefler verdin
Mümine sultansın fahri Ramazan

Dinlendirirsin hem bedeni hem canı
Arıtırısın mümindeki imanı
Sensin elbet on bir ayın sultanı
Sevabın deryası nehri Ramazan

Sende bütün tüm gönüller durulur
Sende fitire zekâtlar verilir
Sende ibilis zincirlere vurulur
Şeytanın kahiri zehri Ramazan

Temelî'yim nolur incinme benden
Vazgeçmem beden ayrılrsa da tenden
Razıyım senden seni gönderenden
İmanın evveli ahri Ramazan

(03.07.2015)

371. RAMAZAN

On bir aydır yollarını gözledik
Gönüllerin dermanısın Ramazan
İnan ki vallahi seni özledik
Müslüman'ın bayramısın Ramazan

Sende nefisler terbiye edilir
Senle türlü ibadetler edilir
Senin ile davetlere gidilir
Yüce hakkın fermanısın Ramazan

Sende güzel müminlerin niyazı
Yalnız sende teravinin namazı
Zirve yapar zirve gönüller hazzı
On bir ayın sultanısın Ramazan

Sende yoksullara yardım edilir
Sende yaşlılar ziyaret edilir
Büyük küçük yaşlı eli öpülür
İnsanların rahmanısın Ramazan

Recep ile Şaban senin kardeşin
Aylar içindeyse yoktur bir eşin
Müminleri çok üzer o gidişin
Âlemlerin Süphan'ısın Ramazan

Kuran sende indi Kadir gecesi
Okuyup kendinden geçer nicesi
Zikir eder âlimleri hocası
Müminlerin Kuran'ısın Ramazan

Temelf'yim nolur benden ol razı
Binbir hatim hafızların avazı
Sende başka olur Kuran'ın hazzı
Sen İslam'ın irfanısın Ramazan

(10.12.2014)

372. RAMAZAN

Gerçek rızayı hak için tutarsan
Kimseyi koymaz ki naçar ramazan
On bir ayın sultanısın hoş geldin
Günahları kökten biçer Ramazan

Arayıp da gerçek hakkı bulana
Gönüller yapıp da orda kalana
Emrolunduğu gibi kul olana
Cennetin kapısın açar Ramazan

Temelf'yim sanma emek zayidir
Sevap dağıtılır kullar payıdır
Bu ay ise bir imtihan ayıdır
Mümini müminden seçer Ramazan

(24.09.2008)

373. BAYRAĞIM

Sen benim şöhretim hemi de şanım
Sen benim damarda dolaşam kanım
Senin allarına kurbandır canım
Ölürüm hilale yıldızına ben

Sen benim göklerde yüksek temsilcim
Sen benim başlarda daima tacım
El sürse yabancı çok acır içim
Vurgunum alına beyazına ben

Görevimiz seni başlarda tutmak
Gereğince sana itaat etmek
Hedefimiz seni dünyaya dikmek
Dalgalan ölürüm o nazına ben

(16.01.2018)

374. TAKMA NE OLUR

Zaten çok güzelsin bir kırmızı gül
Takma ne olursun kıskanırım ben
Buğulu gözlerle cananım ele
Bakma ne olursun kıskanırım ben

Cihanı arasam bulunmaz eşi
Sensin bu gönlümün doğan güneşi
Benim yüreğimde sevda ateşi
Yakma ne olursun kıskanırım ben

Temelf'm sevmişim ezeli ezel
Buna şahit gülüm inan lemyezel
Çiçeklerden ve de güllerden güzel
Kokma ne olursun kıskanırım ben

(21.08.2018)

375. ŞEHİDİN DUYGUSU

Gel ağlama anam sen benim için
Şu anda mekânı cennetteyim ben
Şehit oldum anam vatanım için
Şimdi erişilmez hürmetteyim ben

Eğilme düşmana dik dursun başın
Hainlere karşı akmasın yaşın
Hüzünlenip de çatılmasın kaşın
Paha biçilmez bir kıymetteyim ben

Bilirim ki anam yaran çok derin
Her an seninleyim yok ki haberin
Karşılar beni yüce peygamberim
Ölmesem itmesem zimmetteyim ben

Temelî'm aldanma gel bu dünyaya
Niye düşünüyorsun hay ile veya
Anasın arkamdan ağlıyorsun ya
Bu sebepten biraz minnetteyim ben

(07.05.1996)

376. ÇARESİZİM BEN

Dön de bir kez görem gül cemalini
Ayırdılar bizi çaresizim ben
Bir harman misali yar dane dane
Savurdular bizi çaresizim ben

Çok çalıştım bir şey gelmez elimden
Bülbül idim ayırdılar gülümnden
Köz misali yandım elin dilinden
Kavurdular bizi çaresizim ben

Temelf'yim aşka olmuşum tabi
Tek sen idin şu gönlümün sahibi
Sanki beş yüz yıllık bir çınar gibi
Devirdiler bizi çaresizim ben

(31.08.2018)

377. SAVRULMUŞUM BEN

Düşündükçe yaram iner derine
Susuz toprak gibi kavrulmuşum ben
Dallarından kopan yaprak misali
Ordan orya öyle savrulmuşum ben

Güz gelen de hazan çöker bağlara
Âşık maşuk için düşmüş yollara
Hele sorun beni geçen yıllara
Dert ile gam ile yorulmuşum ben

Benim dünyam birdenbire karardı
Hani âşık oldum neye yaradı
Kim elimden tuttu kimler aradı
Kırk yılda bir kere sorulmuşum ben

Kime el uzatsam geri boş gelir
Üzülürüm gözlerimden yaş gelir
Temelf'ye yar ne dese hoş gelir
Yalnız bir Allah'a sarılmışım ben

(17.05.1996)

378. MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ VECDİ GÖNÜL

Milli savunma bakanı Vecdi Gönül

Savunursun vatani askerle sen

Bakin şu dünyanın gözü sizdedir

Korkma gerekirse şehittir beden

Vesiledir sana görev bakanlık

Elinde ışıgın her yer aydınlık

Cevher satıyorsun alırsa insanlık

Deden de şehit oldu senin deden

İnançlıysan aşmadığın yol mu var

Gafillerde söyle iyi bir hal mi var?

Ölmek haktır ölmeyen bir kul mu var?

Ne hoş vatana kendini şehit eden

Üzülme bu millet seviyor seni

Lüft ile her yerde övüyor seni

Temelf'yim her yerde arıyor seni

Vatan emanettir demiştir giden

379. BOYNUMU BÜKTÜREN

Kimselere baş eğmezdim ben canım
Senin sevdan bana boyun büktüren
Kılıcımı kına koymazdım canım
Senin sevdan bana boyun büktüren

Bana nice nice tuzak kurdular
Çoğusu bir olup birden vurdular
Vız gelirdi bana bütün ordular
Senin sevdan bana boyun büktüren

Temelî'yim beni tanıyor çağlar
Engel olamaz ki şu karlı dağlar
Bir bakışın elim kolumu bağlar
Senin sevdan bana boyun büktüren

(23.07.2018)

380. SAYIN BAŞKAN HAŞİM KILIÇ

Ilık gönüllerin döşündesin sen
Ana yaşamızın başındasın sen
Yıldırılmaz seni hiçbir engeller
Islak gözlerimin yaşındasın sen

Nasıl bilmem seni edeyim tarif
Beyefendisin sen Nazik ve zarif
Arıfsın meslekte bilirim arif
Şimdi adaletin peşindesin sen

Korku bilmez bilirim o gözlerin
Aydınlatıyor çevreni sözlerin
Nereden nereye gelen izlerin
Hak ettiğin makam işindesin sen

Anayasa mahkemesi başkanı
Şimdi iste vatana verir canı
İnançla elinde bütün imkânı
Milletin adalet taşındasın sen

Korku bilmez görevinin başında
Irak değil ki bu asrın başında
Lazım gelir görevinin peşinde
Çal sazı Temelî düşündesin sen

(23.11.2007)

381. SAYIN OSMAN BELLİ

Belediye başkanı Osman Belli
Polat'ın sarsılmaz imanısın sen
Razı olmuş haktan gelen kadere
Köprüköy ilçesi başkanısın sen

Yakındır insana tatlıdır dili
Bey soyundan gelir Erzurum ili
Daim hakka doğru gidiyor yolu
Durgun gönüllerin lisanısın sen

Babası Tahir'dir anne makbule
    r eder hakka daim dil ile
Kullar içindeyse başka hal ile
Sevgi muhabbetin lisanısın sen

Nadide kişilik mükemmel insan
Osman belli adın ne güzel bir can
Seni gördüm herkes seviyor inan
Memleketin aydın irfanısın sen

Ankara'da vekil isteriz seni
Ne güzel muhabbet ne güzel demi
Bilirim unutmaz geçmişi d n 
Engin gönüllerin sultanısın sen

L tufk rdır halka ediyor hizmet
L tf  kerem haktan bekliyor himmet
 nsan olanlara veriyor kıymet
  ık Temel 'nin Lokman'ısın sen

(06.09.2016)

382. SAYIN LOKMAN ERTÜRK

Belediye başkanı Lokman Ertürk
Riyasız gönüller sultanısın sen
Memleketin için can siperane
Kahraman kazanın Lokman'ısın sen

Zulme dur dedin on beş temmuzda
Ne canlar verildi biliriz orda
Başkanımız emir verdi o anda
Lütufkâr gönüller lisanısın sen

Dede toprağınız kahraman kazan
Baban Mustafa'dır okuyup yazan
Şüphelenip türlü hileyi sezen
Kızın vildan hakkın ihsanısın sen

Sen ki başkan sen ki gönül adamı
Allah sana yazmış meral hanımı
Yuvanda beratinla Mustafa'nı
Ne güzel gönüller dermanısın sen

Lokman'dır adınız Ertürk soyadın
Olgun kişiliğin budur muradın
Kahraman kazanla tarihte adın
Memleketin emir fermanısın sen

Ankara seninle gurur duyuyor
Namınızı bütün dünya duyuyor
Emeğinle ilçen kazan büyüyor
Riya yok vatanın kurbanısın sen

Temelf'yim der ki Türkoğlu özün
Ülkün milli beraberliktir izin
Riya yoktur dosdoğru söyler sözün
Kahraman Kazan'ın başkanısın sen

(01.05.2017)

383. SAYIN MEHMET SEKMEN

Belediye başkanı Mehmet Sekmen
Riyasız gönüller sultanısın sen
Zoru başarmaktır gayen bilirim
Bi çarelerin ise dermanısın sen

Yurdunu seviyor bağlı vatana
Korkmaz çatar milletine çatana
Şer atanlar seni göre utana
Rıza âleminin lisanısın sen

Bilmek çok güzeldir hele kendini
Lüzum görürse savunur ceddini
Başına taç etmiştir yüce dini
Allahın bizlere ihsanısın sen

Korkmadan yılmadan amacı hizmet
Severek insana ediyor himmet
Yaptığın hizmetten memnundur millet
Ne güzel Erzurum insanısın sen

Memleket Erzurum İspir ilçesi
Erzurum'un olmuş dünyada sesi
Halkını yüceltmek bütün gayesi
Milletin yetişmiş irfanısın sen

Emeğinle geldin sen bu duruma
Türkiye'nin dadaşı Erzurum'a
Sence gerek var mı daha yoruma
Engin gönüllerin limanısın sen

Kurbandır yurduna veriyor canı
Mehmet sekmen başkan hele bir tanı
Ey âşık Temelî gel anlat onu
Nur deryasınınsa kaptanısın sen

(28.02.2016)

384. İŞ ADAMI CEMALETTİN ÖZCAN

Sn. iş adamı Cemalettin Özcan
Ne de iyi bir iş adamısın sen
İçin insan sevgisiyle doludur
Şöyle gönüllerin fermanısın sen

Ayvalık'ta Özler lokantası var
Damak tadı başka hem de hası var
Allaha inanıyor ihlâsı var
Memleketin güzel insanısın sen

Irmak gibi akıp coşan gönülle
Cennetini kazanırsın elinle
Emel işler hayır yapar malınla
Milletin gönlünün sultanısın sen

Ankara tanıyor seviyor seni
Lütuf ile herkes anıyor seni
Emeklerin mahcup etmiyor seni
Türk oğlusun Türklüğün şanıydın sen

Tamamen kendini işine vermiş
İli Çankırı ilçesi Çerkez'miş
Ne güzel bir insan iyide yetişmiş
Engin gönüllerin insanısın sen

Ruhun temiz vekil isteriz seni
Can diye bedene sarmak isteriz
Âşık Temelî'ye kardeş isteriz
Ne güzel gönüller dermanısın sen

(18.03.2008)

385. PİLOT YÜZBAŞI EROL SARIKAYA

Korkmaz asla kimseden dimdik başı
İnan ki gönüller sultanısın sen
Lale sümbül Erzincan ovasında
O yörelerinse lisanısın sen

Türkoğlusun sen değilsin ki pişman
Yalnız sizden çekinir gökte düşman
Ümitle olmuş bakana danışman
Zaten gönüllerin dermanısın sen

Bilirim Erzincan'a hizmetin çok
Arasam alnında bir tek leken yok
Şahin bakışların düşmana bir ok
Ilık gönüllerin cananısın sen

Erzincan vekili görmek isteriz
Riyasız elini tutmak isteriz
Onurla meclise katmak isteriz
Lütufkâr kulların harmanısın sen

Sen Erzincanlısın şehirler gülü
Ancak Erzincan'a uzanır eli
Refahiye tercan mercan çayırılı
Islak gözyaşının lisanısın sen

386. SAYIN HOCA GAZİ GÖKDEMİR

Sayın hoca Gazi Gökdemir
Alçak gönüllerin dermanısın sen
Yozgat'tır ilin erlerin yatağı
İlmli insanın lisanısın sen

Nadirdir senin gibisini bulmak
Olgun yüreğiyle gönüle dolmak
Can içinde canı arayıp bulmak
Allah'ınsa lütfu ihsan isin sen

Gazidir adın manası çok derin
Anladım herkesin gönlünde yerin
Zatınız gibi yiğit ve mert erin
İnan ki gönüller sultanısın sen

Güzeldir ahlakın güzeldir huyun
Öteden beriyse temizdir soyun
Kimseye ömründe eylemez oyun
Deli gönüllerin dermanısın sen

Emektardır dürüsttür hep işinde
Milletini taç etmiştir başında
İnanç ile ekmeğinin peşinde
Razı Temelî'nim kaptanısın sen

(21.04.2008)

387. SAYIN BAŞKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Sayın başkan Recep Tayyip Erdoğan,
Anla ki milletin dermanısın sen.
Yurdumun ümmetin bir tek umudu,
İslam-ı âlemin lisanısın sen.

Nasıl tarif etsem sizi başkanım,
Bilesin ki sana kurbandır canım.
Allah`ın ihsanı dünyada şanın,
Şükür gönüllerin sultanısın sen.

Korkmadın, dik durdun, eğilme sakın.
Allah`ın izniyle zaferler yakın,
Neferiniz senin hep akın akın.
Riyasız gönülün cananısın sen.

Emine hanımdır senin desteğin,
Cenabi hak kabul etsin dileğin,
Engelin çok boşa gitmez emeğin,
Penahı hakkınsa fermanısın sen.

Tepkiler isyanlar hepsi boşa,
Allah hainleri çalarmış taşa,
Yurdumuzda gerek yoktur savaşa,
İlahi hikmetin ihsanısın sen.

Pes ettirmek ister hain yurdunda
Evvel Allah İslam âlem ardında,
Rızayı hak işin millet farkında,
Durgun gönüllerin limanısın sen.

Olgun kişiliğin, mutludur yuvan,
Gani kişiliğin hak ise davan,
Artık ferhatiye güneşsin doğan,
Nasihat babının irfanısın sen.

(01.12.2015)

388. KUTLAY DOĞAN

Riva bilmezsın asla işinde
Habere koşarlar daim peşinde
Birlik beraberlik onun düşünde
Ardahan Kars güzel insanısın sen

Jet hızıyla habere ulaşırlar
Yurdu bir baştanbaşa dolaşırlar
Ne kar derler ne kış hep çalışırlar
TRT'nin gönül sultanısın sen

Kendisini aşmış çoğuna örnek
Rahatlatır onu işini görmek
Lazımdır yiğidin hakkını vermek
Bilirim gönüller fermanısın sen

Şakayla karışık eder kelamı
Kalkar ayağı alınca selamı
Kutlay Doğan adı birçok unvanı
Ulu âşıkların kelimısın sen

Türk oğlusun başın eğilmez senin
Lalalı meclisin muhabbet demin
Aşkın limanından kalkınca gemin
Yelkenli geminin kaptanısn sen

Doğan'dır soyadın gönüle Doğan
Olgun kişilikle kinini boğan
Göreve hazırdır daima her an
Alçak gönüllerin dermanısın sen
Ne diyim Temelî'm fermanısın sen

(08.02.2008)

389. SAYIN BAŞKAN AHMET AYIK

Sayın başkan Ahmet ayık
Allah'ın ne güzel insanısın sen
Yüce Mevla'm kudretinden yaratmış
Ilık gönüllerin sultanısın sen

Ne güzeldir gördüm ahvalin senin
Ballara mı batmış o dilin senin
Anladım ki hakka o yolun senin
Şükür ki Sivas'ın lisanısın sen

Konuk severliğin tatlıdır sözün
Allah'a bağlıdır tertemiz özün
Ne güzel Muhammet nurundan yüzün
Anladım yetişmiş irfanısın sen

Hak için daima akıtır yaşı
Memleket içinse fedadır başı
Emektar bir insan temizdir işi
Türkiye'm vatanın kurbanısın sen

Apaçıktır alnın başınsa dimdik
Yakup Temelî'yim biz böyle dedik
İnanmış davaya güzele laik
Kurtulmuş gönüller limanısın sen

(25.08.2016)

390. DERMANISIN SEN

Toprak suyu gözlüyor ya öyleyim
Yanan yüreğimin dermanısın sen
Eller bana bırak ne derse desin
Divane gönlümün sultanısın sen

Yıldız emsal olmaz sana ay eşin
Olmasaydı sen olurdun güneşin
Daha dokunmadan yakar ateşin
Bütün güzelliğın vatanısın sen

Gözlerin güneşin doğuşu gibi
Sevğininse kini boğuşu gibi
Züleyha Yusuf'a bakışı gibi
Bizim bu ellerin kenanısın sen

Seni güzellikte tüm âlem tanır
Çiçekler utanır güller kıskanır
Dallar çiçek açmaz bülbül saklanır
Dünyanın en güzel insanısın sen

Temelî'm gizliden hayrandır bilsen
Ne olur arada bayramda gelsen
Elimden tutup da yüzüme gülseñ
Bütün bir âlemin hayranısın sen

(15.02.2008)

391. İŞ ADAMI MEHMET ALİ SERİN

İş adamı Mehmet Ali Serin
Şükreden hakkın güzel kulusun sen
Allah yolunda daim hizmet eder
Dürüstlüğüne örnek halisin sen

Al bayrağa tatlı canı verensin
Millet için türlü riske girensin
Islak gözleri elinle silensin
Milletine uzanan elisin sen

Elinle kurdun ya sen bu binayı
Helalinden gerçek ettin rüyayı
Memleketi için bütün dünyayı
Erinmeden gezensin yolusun sen

Türk iş adamları çalışkan olur
Ancak çilelere alışkan olur,
Laf değil çalışarak başkan olur
İlimle dolu kalbin dilisin sen

Sense çalışarak işini kurdun
Ekmek vermek çalışanına derdin
Riyasız çalışan kazanır derdin
İlim bahçesinin tek gülüsün sen
Ne diyeyim âşık Temelî'sin sen

(10.03.2008)

392. SAYIN HOCA HATİCE BALKIZ

Sayın hoca Hatice Balkız
Anladım kursun gonca gülüsün sen
Yalandan riyadan uzak kişilik
Islak gözlerinse bir selisin sen

Ne güzel gözlerin karadır kaşın
Her yerde bulunmaz arasam eşi
Olur gönüllere derman gülüşün
Can içinde canın bülbülüsün sen

Anlatır kendini bir kelam ile
Hatıra hürmetli bir selam ile
Ay yüzlü hayatı bir plan ile
Türk milletinin tatlı dilisin sen

İlim yapmış mesleğise öğretmen
Cananına canı vermiş eğitimci
Emeğiyle müdür olmuş yönetmen
Bahar çiçeklerinin balısın sen

Anlatır sohbeti haller içinde
Laleli sümbüllü güller içinde
Konuşur kelamı ballar içinde
Islak mısraların gönülüsün sen
Zor olmak bilirim Temelî'sin sen

(21.04.2008)

393. SAYIN HİDAYET ATASOY

Genel müdürüm Hidayet Atasoy
Laleyi sümbülü derenisin sen
Bankanın başında genel müdürsün
Ne güzel kemale erenisin sen

Güzel ahlakınla güzel sözlerin
Nadide kişilik sağlam özlerin
Milletine örnek senin izlerin
Daime gerçeği görenisin sen

Sen bağlısın vatanına yurduna
Nice ortak oldun garip derdine
Hayransın sen insanların merdine
İlimle irfanı sürenisin sen

Duyguları alır götürür bazen
Alır dolaştırır getirir bazen
Yorulur gönülden oturur bazen
Er meydanlarına girenisin sen

Türk oğlusun tarihin şan doludur
Allah yolu ancak onun yoludur
Tam hakikatli bir hakkın kuludur
Al sancağa değer verenisin sen

Senin gibi olsa bütün şu âlem
Olurdu herkesin elinde kalem
Yakup Temelî'yim Allahu âlem
Temelî'nin gerçek yarenisin sen

(10.03.2008)

394. YÂRE VERMEDİN

Şikâyetim sana ey esen rüzgâr
Selam saldım niye yâre vermedin
Nazlı yârin ahvalinden bir haber
Gidip yârin ahvalini sormadın

Geldi söyleyeyim şimdi sırası
Kömür karasıdır kaşın karası
Gönül yarasının nedir çaresi
Varıp yârin yarasını sarmadın

Temelfî'yim ne olurdu kuş olsam
Gidip de yar diyarlarına konsam
Rüzgâr olup yar yüzüne savrulsam
Bir kez olsun yârim deyi görmedin

(02.06.2011)

395. GÖRÜR MÜ SANDIN?

Deli gönlüm sana deli bağlandı
Bu göz başkasını görür mü sandın?
Gönlümün kemendi ipek saçların
Bu el başkasını örer mi sandın?

Gönül perdesine çekilen yayım
Sensin benim hem güneşim hem ayım
Ervahı ezelde ayrılan payım
Bu can başkasını sarar mı sandın?

Name name bülbül ötüşünderin
O gonca güllerin kokuşundasın
Temelî'nin sen her hücreşindesin
Başka gönüllere girer mi sandın?

(09.12.2011)

396. İŞ ADAMI SAYIN OSMAN BİLGİÇ

İş adamı Sn. Osman Bilgiç
Şükredersin hakka daim kardasın
Ancak gece gündüz işin peşinde
Daima iş nerede sen oradasın

Alçak gönüllü kişilik var sende
Milletinle türlü türlü sır sende
Ilık gönüllüsün edep ar sende
Sen yok olmazsın ki daim vardasın

Ne güzel işçisine sahip çıkmak
Olgun kişilikle gönüle dolmak
Sessizce kinini ve kibri yıkmak
Musa gibi sende daim turdasın

Al bayrağa karşı selama duran
Ne güzel daima elinde kuran
Bu vatan içinse canını veren
İnan her iki cihanda nurdasın

Laleyle sümbülü dalında görmek
Güzeldir ilmin duvarını örmek
İşçisinin derdine merhem sürmek
Coştu Temelî'm hani sen nerdesin?

(10.03.2008)

397. ÇAYIRLI KAYMAKAM ABDULLAH AKTAŞ

Çayırılı Kaymakam Abdullah Aktaş
Anladım görevinin başındasın
Yılmak yok hizmet her şey vatan için
Islak ıslak gözlerin yaşandasın

Rıza ile görevini yaparsın
Laleri sümbüllere katarsın
Ilık ılık gönüllerde yatarsın
Kaymakamsın sen orda işindesin

Alırsınız emri sizler yukardan
Yaradan kurtarsın sizleri dardan
Makam validir ayrılırsan ordan
Allah için görevin peşindesin

Kesinlikle hizmet aşkıyla dolu
Ancak hizmet bekliyor Anadolu
Millet bizimdir yoktur sağı solu
Ancak halkın yüreği düşündesin

Bize uzak olsa bile güzel çayırılı
Dua ederiz hakkında hayırlı
Umut sizde değil farklı tavırlı
Lalı mercan toprağında taşındasın

Lütfeylersen unutmazlar hizmeti
Alınmaz bizlere yapar hürmeti
Halkı sever verir ona kıymeti
Ak günlerin hayali düşündesin

Kaymakamlıktan sonra hedef vali
Türk'ü temsil eder güzeldir hali
Açıktır inşallah vekillik yolu
Şüphe yok ekmeğinde aşındasın

(10.11.2007)

398. DİLİM

Sen neler getirdin benim başıma
Dilim seni dilim dilim olasın
Rezil ettin el âlemin diline
Dilim seni dilim dilim olasın

Dilim bazen sohbetine doyulmaz
Kırdığın gönüller çoktur sayılmaz
Hançerden betersin yaran ey olmaz
Dilim seni dilim dilim olasın

Bazen ortalıkta rüzgâr estirdin
Bazen gönül yaptın bazen küstürdün
Canlar affeyledin başlar kestirdin
Dilim seni dilim dilim olasın

Temelî'm barışlar dil ile olur
Dil ile kaybeden dil ile bulur
Dil senin yüzünden gör neler olur
Dilim seni dilim dilim olasın

(02.05.2012)

399. SENİ YAKMASIN

Sen o kadar güzelsin ki meleşim
Bir tek ben bakayım kimse bakmasın
Yolda yürüyüşün ceylana benzer
Yanağına gonca güller takmasın

Bak sen neler geldi şurda dilime
Dönüp bakar mısın bir kez halime
Yol bulup da senin güzel günlüne
Bir tek ben alayım eller almasın

Senden başkasına aldanıp kanmam
Başka hiçbir ateşlere ben yanmam
Bir sene de geçse senden usanmam
Yeter ki cananın benden bıkmamasın

Görmeden gönlünden gelen pastayı
Kaldır aradaki türlü vasıtayı
Unut artık sen Temelî ustayı
Zaten kendi yanmış seni yanmasın

(21.10.2019)

400. BENİ KÜL EYLEDİN SEN DE YANASIN

Benim ahım gülüm seni güldürmez
Beni kül eyledin sende yanasın
Süründürür amma belki öldürmez
Beni kül eyledin sende yanasın

İçin yansın cayır cayır sönmesin
Sevdiklerin gitsin geri dönmesin
Gözyaşların bir an olsun dinmesin
Beni kül eyledin sende yanasın

Temelî'yim felek sabrın taşırsın
Yalın ayak nice dağlar aşırsın
Hasretim gönlünü yaksın pişirsin
Beni kül eyledin sende yanasın

(10.09.2016)

401. GÜLÜ SİVAS'IN

Şöyle bir baktım senin tarihine
Tarihten geliyor yolu Sivas'ın
Çok el değıştirmiş tarih içinde
Şükür şimdi Türk'ün malı Sivas'ın

Bu millet kor mu düşmana ahını
Sivas'ta çizdiler güzergâhını
Unutmazlar dört eylül sabahını
Başka dalgalanır alı Sivas'ın

Kızıldağ'la Kösedag'a yaslanır
Kızılırmak'la ovası beslenir
Şarkışla'dan Âşık Veysel seslenir
Öz Türkçe'yi söyler dili Sivas'ın

İlk sende karar kıldı cumhuriyet
Toplandı ikinci kez millet
Ya ölüm ya istiklal ya hürriyet
Silah tutan gitti eli Sivas'ın

Temelî'm Sivas'ı anlattım sana
Yiğittir insanı yakındır cana
Soğuk sularından iç kana kana
Bundan sonra solmaz gülü Sivas'ın

402. RAMAZAN YILDIRIM

Genel müdürüm Ramazan Yıldırım

Ne diyeyim gönüller sultanısın

Güler yüzün tatlı sohbetin senin

Ne güzel gönüllerin dermanısın

Memleket sanayi senden sorulur

Dikkatlice hedefine varılır

Riyasızca yaraları sarılır

Alçak gönülün yüce lisanısın

Millet için sanayilerde koşan

Adana'da Osmaniye'de coşan

Zahmete aldırılmaz dağları aşan

Çukurova'nın güzel insanısın

Nadide kişiliğin doğru sözün

Yalnızca hakka bağlanmıştır özün

İlmli hoşgörölü güler yüzün

Lütufkâr gönüllerin fermanısın

Dersin iyi almış derin hocadan

Irmak gibi akar şöyle inceden

Realistçe tedbiri alır önceden

Irak diyarların sen kaptanısın

Müdürüm eşinin Ramazan'ısın

(12.03.2008)

403. BAŞIMDA KARIMSIN

Seni nasıl tarif edeyim gülüm
Sen gönül bağında bahçe barımsın
İkimiz bir bedende can gibiyiz
Ben bir yarım sende diğer yarımsın

Sen gördüğüm rüyam hayalim düşüm
Sen bağrımda ateş gözdeki yaşım
Gönlümde fırtınam boranım kışım
Ben yüce dağ sen başımda karımsın

Ben bir Temeli'yim dudakta sözüm
Ben hasret çekenim yürekte sızım
Sen benim elimsin ayağım gözüm
Sen dünya güzeli bir tek yârımsın

(03.09.2018)

404. BAŞBAKANIM

Sayın başbakanım Tayyip Erdoğan
Allah için bu millete dermansın
Yanlış yaptılar sana çok defalar
Izdırabı veren kullar utansın

Ne güzel seninle beraber olmak
Beraberiz gönülde yoktur yılmak
Anla onlar bilmez gönüle dolmak
Şiir okuyan siyasi kurbansın

Beraber zorluğu halk ile aştın
Ancak sonunda hedefe ulaştın
Korkmadan yılmadan mertçe çalıştın
Anladım millete taptaze kansın

Ne güzel millet ikinci kez seçti
Irmak gibi halkın sel oldu coştı
Mesele derindir çoğusu kaçtı
Türk milletinin gönlünde sultansın

Arkana bakma yapacak çok iş var
Yılma çalışma alanı olsa da dar
İnan muhalif engeli kar sayar
Pekâlâca mükemmel bir insansın

Erdoğan soyadın isminse Recep
Riyakâr insanlar ederler hicap
Doğruyu anlatır Kuran'ım kitap
Olgun iş yapın ki milletin ansın

Geleceğin cumhurbaşkanısın sen
Anladım hainin düşmanısın sen
Ne engel var ise aşmalısın sen
Âşık Temelî’de ona hayransın sen

405. VATAN

Canım feda olsun güzel vatana
Bir can bu vatana çok mu sanarsın?
Edirne'den Karsa da Ardahan'a
Vatana can veren yok mu sanarsın?

Arasam cihanı bulunmaz dengi
Şehidimden almış ay yıldız rengi
Hangi hain yıkacakmış be hangi
Bizler bir bütünüz tek mi sanarsın?

Çalışıp birlikte çıkalım aya
Vatanı yüceltmek en büyük gaye
Şehitlik vatana ne güzel paye
Kan değmemiş alını ak mı sanarsın?

Unutmayız biz Mustafa Kemal'i
Cumhuriyet bu milletin emeli
Demokrasi diyor daim Temelî
Şehitsiz vatanı pak mı sanarsın?
Şehitlik fermanın çek mi sanarsın?

(02.10.2010)

406. YOZGAT'IM

Seni anlatmaya gücüm yeter mi?
Bir başka güzeldir hali Yozgat'ın
Yozgatlı vatana canını verir
Damardaki kandır alı Yozgat'ın

Beraberce Şahintepe'ye çıksak
Orada kuzudan mangalı yaksak
Çamlıktan Yozgat'ı seyire dalsak
Bir başka esiyor yeli Yozgat'ın

Doğudan girince Akdağ karşılar
Güzeldir Yozgat'ta sokak çarşılar
Batıdan girersen Yerköy kucaklar
Her yana açılır yolu Yozgat'ım

Sorgun'daysa testi kebabın yesek
Ordan beraberce Eğmir'e geçsek
Yufkanın üstünde pilavı yesek
Bereketli olur eli Yozgat'ın

Unutmadık şefaati çekerek
Vatanı tapuladık kan dökerek
Kınalı Hasan'ım vatan diyerek
Allah deyip akar seli Yozgat'ın

Dünyaya değişmem bir tek taşını
Yıkma nolur güzel hilal kaşını
Keklik çorbasıyla Arap aşını
Anlatır her yanda dili Yozgat'ın

İsmihan sevdalı Yozgat'ım sana
Seyrettikçe ilham geliyor bana
Hem baba vatanım hemi de ana
Burcu burcu kokar gülü Yozgat'ın

(30.11.2016)

407. GELMEDİN

İnan şu çektiğim senin elinden
İşte bu ay yine bitti gelmedin
Her dakikam beklemekle geçiyor
Seher vakti kuşlar öttü gelmedin

Bir gül gibi açıp açıp solduğum
Gökte arar iken yerde bulduğum
Kara gözlerine kurban olduğum
Gençliğim elimden gitti gelmedin

Temeli'yim hasret kaldım bir cana
Ağlıyorum gülüm ben yana yana
Bilsen nasıl hasretim gülüm sana
Yokluğun canıma yetti gelmedin

(15.09.2005)

408. YAYLALI GELİN

Yüklemiş göçünü gider yaylaya
Tutuldu mu toyun yaylalı gelin
Bölük bölük saçlar durur dalında
Fidan mıdır boyun yaylalı gelin?

Yaylalı gelin de yaylalı gelin
Gine şu gönlümün maralı gelin
Ayrılmış yârinden yaralı gelin
Oy oy oy yaylalı gelin

Toplamış eteğini vurmuş beline
Bir gurbet türküsü almış diline
Taze kına yakmış nazik eline
Melek midir huyun yaylalı gelin?

Küsmüş kaderine yine dargındır
Tükenmiş umudu gönlü kırgındır
Âşık Temelî’de sana vurgundur
Kader etti oyun yaylalı gelin

(25.06.1997)

409. SAYIN MEHMET TOKGÖZ

Nedir memleketin başında duman
Millele sahip çık aman ha aman
Elimizde vardır her türlü imkân
Hayran kaldım inan hızına senin

Milletime hizmet şereftir ancak
Elinde durur dimdik düşmez sancak
Türk oğlusun korkma sönmez bu şafak
Tabi anlar bakıp gözüne senin

Olgun kişiliğin daima önde
Kendini övmezsın dün de bugünde
Galip gelirsın inşallah sonunda
Ölürüm inan ki nazına senin

Zulüm kara hoşgörü olmaz bizde
Vatana yürekten bağlıyız özde
Temelî'yi eğer sorarsın sizde
Bir gün görünürüm gözüne senin

410. SAYIN BAŞKAN RÜŞTÜ İNAN

Sayın Başkan Rüştü İnan
Anla ki hayranım haline senin
Yaratanın emrine uyarsınız
İlgıt ılgıt esen yeline senin

Nasıl anlatayım sendeki hali
Bir başka kokuyor imanın gülü
Ancak hakka doğru gidiyor yolu
Şüphesiz hayranım yoluna senin

Kelam ile konuşursun insana
Ancak ilimle hitap eder cana
Ne de güzel bahşetmiş Mevla'm sana
Riya gelmez asla diline senin

Ümmetisin sen yüce peygamberin
Şükürden vardır daima haberin
Temennim makamı cennettir yerin
Ümit Mevla'dandır kuluna senin

İnanarak devam eder hizmete
Ne ilimler öğretiyor ümmete
Allah için inanırsın hürmete
Neden yanar Temel külüne senin

411. OSMAN TURAL

Memleketin gözü kulağısın sen
Olmasan olmaz dileğisin sen
Sanki de atan yüreğisin sen
Milleti söylüyor dillerin senin

Anladım hizmette sınır tanımaz
Ne derlerse desinler sensiz olmaz
Türk oğlusun sen yerin asla dolmaz
Uzanır halkına ellerin senin

Riyakâr değildir asla işinde
Anlam vardır hayalinde düşünde
Lütfeder sana vekillik peşinde
Temelî'yim hakka yolların senin

Bakanın senin Binali Yıldırım
Bakanım diyor ki genel müdürüm
Çekinmeden her görevi veririm
Hak içindir akar sellerin senin

(23.01.2008)

412. ÇAYIRLI BELEDİYE BAŞKANI FEVZİ KILIÇ

Çayırli başkanımız Fevzi Kılıç
Anladım ki millet hayranın senin
Yanıdasın daim sen halkının
İnayet haktandır dermanın senin

Razıyım ben senle olmaya
Lale sümbülünü gelip görmeye
İçinde gelip devran sürmeye
Başkadır çayırli harmanın senin

Alıştı bu millet sana ayrılmaz
Şükür eyler rabbine hiç yorulmaz
Kanaat ehli kimseye kırılmaz
Alçak gönüllülük lisanın senin

Nerede hizmet varsa sen oradasın
İnan zararda değil hep kârdasın
Fakir fukaranın imdadındasın
Erzincan güzeldir insanın senin

Var içinde senin çok hizmet aşkı
Ziyadır gönlümde aşk ile meşki
İstemez verseler sarayı köşkü
Kuruludur gönül sarayın senin

Irak değiliz biz daim göz göze
Yüzüm yok ki burada daha söze
İnan ki Çayırli borçludur size
Çayırli'ya hayran Temelî'm senin

(29.08.2007)

413. SAYIN ŞAİREMİZ ŞERİFE ÇINAR

Sayın şairemiz Şerife Çınar
Anladım ki tatlı dillerin senin
Yurdu sever milletine hayrandır
İhlamur kokuyor dalların senin

Ne güzel yaratmış seni yaradan
Şule sızar yüreğinde aradan
Ayrıcalıklısın değil sıradan
İzmir’de açmıştır güllerin senin

Rayihalar saçar her dört bir yana
Elini tutanlar gelmez mi cana
Millet hayrandır şiirine sana
İnanca esiyor yellerin senin

Zatı halinizin bulunmaz eşi
Şuurlu bir insan dimdiktir başı
Ermektir kemale hayali düşü
Rap için akıyor sellerin senin

İnan ki dillerde bu güzelliğin
Farkındalar sendeki özelliğin
Emin bir kişilik olgun benliğin
Çok şükür hakkadır yolların senin

Islak mısraların seni anlatır
Ne güzel ki maziye hatırlatır
Âşık Temelî’ye çiçek toplatır
Reyhan kokuludur balların senin

(01.06.2009)

414. ERZİNCAN VALİSİ SAYIN ABDURRAHMAN AKDEMİR

Sn. vali Abdurrahman Akdemir
Yarabbim güzeldir hallerin senin
Ne güzel Türkiye'nin en genç valisi
Erzincan'a düştü yolların senin

Rüyasıdır vatanı hep dilinde
Ziya gibi ıfık verir dalında
Canı feda eder hakkın yolunda
Vilayetin Çorum ellerin senin

Laleden sümbülden gülden ötürü
İnsanlığı seven halden ötürü
Allah'a inanır kuldân ötürü
Bambaşka güzeldir dillerin senin

Diyar diyar gezdin görev başında
Ufkun çok genişdir hayal düşünde
Riya yoktur asla onun işinde
Rayiha kokuyor güllerin senin

Anlamak zor değil efendim sizi
Hakkı hak biliyor gülüyor yüzü
Mantıklı manalı güzel her sözü
Allah için akar sellerin senin

Ne güzel Çorum Oğuzlar ilçesi
Anılarım orda geliyor sesi
Kırmızı gülün bülbülde hevesi
Düşer orya bazı yolların senin

Emek eder isen gider mi boŖa
Memleketi gezdin sen baŖtan baŖa
İŖte âŖık Temelî kalpte yaŖa
Rüzgâr gibi geçti yılların senin

(21.11.2013)

415. HORASAN BELEDİYE BAŞKANI SAYIN KADİR AYDIN

Belediye başkanı Kadir Aydın
Rayiha kokuyor güllerin senin
Sevgi barış dolu bir yüreğin var
Bağında goncadır güllerin senin

Lütufkârdır halka alçak gönüllü
Daim güler yüzü hem tatlı dilli
Babadan asildir hep güzel halli
Şükür hakka gider yolların senin

Kula hizmet dedin hakka hizmettir
Senin işine verdiğin kıymettir
Ne güzel karşılığı da hürmettir
Kibirden uzaktır hallerin senin

Aydın'dır soyadın adınsa Kadir
Daima rabbine ediyor şükür
İlin Erzurum'dur dilinde zikir
Rızaya açılır ellerin senin

Aydınlığa gider ilçen Horasan
Yakup Temelî'yim ne güzel lisan
Dertliye dermandır tatlı bir lisan
İnnel imane demiş hüpbül vatan
Ne güzel her yanda dalların senin

(31.12.2016)

416. OZAN YÜKSEL YILMAZ KARACAKIZ

Ozan Yüksel Yılmaz Karacakız,
Zatında görmedim, kusur bir senin.
Anan Emine'dir, babansa Bekir,
Ne de güzel bir yüreğin var senin.

Yüksel Yılmaz adın, koca Türk kızı,
Üstün kişiliği, silinmez izi,
Karadır kaşların, karaca gözü,
Sanki ay doğmuştur, yüzün nur senin.

El aldın el verdin, eller içinde,
Laleli, sümbüllü, güller içinde
Yerin bir bambaşka, kullar içinde,
Islaktır gözlerin, yürek kor senin

Lütufkârsın bize Hak ihsanısın,
Milletimin tatlı, hoş lisanısın,
Asil yüreklerin, sen sultanısın
Zar içinde koymuş, zalim yar senin.

Karacakız çok yakışmış cemale,
Anladım ki erişmişsin kemale,
Ruhu temiz asla bilmiyor hile,
Akıl senin edep senin ar senin.

Can katar canlara, nazların güzel,
Âşık Temelî'yim, özlerin güzel,
Kuldan esirgemez, sözlerin güzel,
Iraklara bakan, gözlerin güzel,
Zülfüne yağmıştır, baktım kar senin.

(13.05.2011)

417. DİLE GÖZLERİN

Eğlen güzel eğlen dur da diyeyim
Dilsizi getirir dile gözlerin
Her ne kadar kaş altına gizlense
Kendini veriyor ele gözlerin

Hoş muhabbet ne de tatlı sözlüdür
Ya nişanlı ya birine sözlüdür
Bakışında çok manalar gizlidir
Bazen yeşil bazen ela gözlerin

Boyun fidan gibi belinse ince
Dudaklar kirazdır güllerin gonca
Hepsi tamamlamış birbirin bence
Yakışmıştır mah cemale gözlerin

Kirpiklerin oktur uçlar havada
Kaşlarınsa yetişiyor imdada
Yanaklarsa yoktur hiç bir elmada
Aşka ediyor ihale gözlerin

Gözüne bakanlar şaşırır yolu
Kaybedip aklını olmaz mı deli
İçlerine baktım hep hasret dolu
Çok şey anlatıyor lala gözlerin

Karşında duranlar kar gibi erir
Aşkı sevdasını içinde görür
Sevdiğine kuvvet verir güç verir
Yıktırır burç ile kale gözlerin

Bakışların cana ediyor tesir
Hiçbir şeyde göremedim bir kusur
Bakışların esir ediyor esir
İşte düşürdü bu hale gözlerin

O gözler ki aklı baştan aldırır
O gözler ki bakışıyla öldürür
O gözler insanı gece kaldırır
Ansızın düşürür yola gözlerin

Bu sevda elinden dardayım darda
Durup da seyire daldım kenarda
Beni arıyorsan burdayım burda
Ne bakıyor sağa sola gözlerin

Tarafından ne arandım soruldum
Ne yalan söyleyim biraz darıldım
Merhametin yok mu artık yorulduğum
Hiç vermez mi bir kez mola gözlerin

Ne kadar çok sevmişim ben meğerse
Biri gelip gül dalını eğerse
Benden başka zülfüne yâd değerse
Kelepçe taktırır kola gözlerin

Böyle bir güzele dayanmaz yürek
Seni görenleri sarıyor merak
Söyle gülüm Azrail'e ne gerek
Korkarım canımı ala gözlerin

Sensiz geçmez ne gündüzüm ne gecem
Gönül kitabımda kelimem hecem
Öğrencin olayım olursan hocam
Eriştirir bir kemale gözlerin

Bin güzel içinde bulunmaz payı
Yüzünse andırır gökteki ayı
Kaşlarınsa sanki kemanın yayı
Her yanın güzel ya hele gözlerin

Sen benim canımsın hemide yarım
Bir bütünüz sen ise diyer yarım
En sonunda inan gülüm korkarım
Başımı belaya sala gözlerin

Deli gönül böyle coşkun akarsan
İstemedен etrafını yıkarsan
Temelî'den başkasına bakarsan
İşte o zaman kör ola gözlerin

(05.12.2017)

418. GÖZLERİN

Gözlerine bakıp hayale daldım
Seni anlatıyor seni gözlerin
Ömründe görmedim böyle güzeli
Sana kul eyledi beni gözlerin

Güzeller geçse de yar katar katar
Bir bakış hepsini geriye atar
O bakışın gülüm ateşten beter
Yakar her baktığı canı gözlerin

Temelî'm ardından düştü yollara
Kokunu benzettim gonca güllere
İsmi diyetemem gülüm ellere
Mahkûm eder sultan hanı gözlerin

(25.10.2016)

419. DERMAN GÖZLERİN

Güzel dur da doya doya bakayım
Belki şu yarama derman gözlerin
Gözlerinde âlem kâinat saklı
Öğretiyor ilim irfan gözlerin

Sanki içimizi okuyor öyle
Bir yandan yüreği yakıyor öyle
Allah'ım ne güzel bakıyor öyle
Yüreklere verir ilham gözlerin

Temelf'yim arzu halim var ama
Derman sende başka derman arama
Yüreğime açtığın şu yarama
Hemi tabip hemi lokman gözlerin

(30.11.2016)

420. DİLLENDİ

Arzu halim söyledim rüzgârlara
Yeller dillendi be gülüm nerdesin
Yalın ayak başı açık gezerim
Yollar dillendi be gülüm nerdesin?

Bu yaban ellerde bir garip yolcu
Artar oldu yürekteki bu sancı
Halime üzüldü yedi yabancı
Eller dillendi be gülüm nerdesin?

Bura garip eller garip yöreler
Göz göz oldu içimdeki yaralar
Gözyaşımından ahu zarda dereler
Seller dillendi be gülüm nerdesin?

Temelî'yim derin yürekte sızım
Ne diyim o yara geçmedi nazım
Bağrımda inliyor bu dertli sazım
Teller dillendi be gülüm nerdesin?

(01.04.2009)

421. NERDESİN?

Alevsiz dumansız böyle yanarım
Savrulurum ben külünen nerdesin?
Kimse bilmez içerime ağlarım
Gülemedim ki elinen nerdesin?

Mahşere kalıyor soysuz muradım
Gün geçtikçe artar benim feryadım
Geleceğim amma kırık kanadım
Sitem gönderdim yelinen nerdesin?

Temelf'yim kalmadı ki hevesim
Yetiş bedenden çıkmadan nefesim
Çok şey diyeceğim çıkmıyor sesim
Gel söyleşelim telinen nerdesin?

(03.06.2010)

422. ERİYORUM NERDESİN?

Ağaç susuzluktan bende sevgisiz
Kuruyorum neredesin neredesin
Sonu meçhul garipçe bir yollarda
Yürüyorum neredesin neredesin?

Bahardan yağmurdan yazlardan kıştan
Yolcudan yollardan dağlardan taştan
Yerde böceklerden havada kuştan
Soruyorum neredesin neredesin

Hakkım yok mu bende murada ersem?
Dizinde uyurken canımı versem
Sokakta benzeyen birini görsem
Duruyorum neredesin neredesin?

Gurbet eli seçtin gülüm ne diye
Zülfünden üç beş tel aldım hediye
Uykularda yorganları sen diye
Sarıyorum neredesin neredesin?

Temelî'yim bir umudum var gibi
Boyun devrilsin senin yar gibi
Hasretinden damla damla kar gibi
Eriyorum neredesin neredesin?

(02.06.2009)

423. NARA DÜŞTÜM NERDESİN?

Hasretin elinden yandım ha yandım
Deli gönlüm nara düştü nerdesin?
Bülbül misaliyim figan ederim
Gönlüm ahuzara düştü nerdesin?

Benim aşkım gülüm değil sıradan
Şu uzun yolları kaldır aradan
Yoksa gideceğim kız Ankara'dan
Gönlüm bir efkâra düştü nerdesin?

Bir selam gönderdim o nazlı dosta
Gönülden gönüle olur mu posta?
Yar Temelî'm yorgun hemi de hasta
Deli gönlüm dara düştü nerdesin?

(01.08.2013)

424. ÖĞÜT NEYLESİN

Sarhoşların kusuruna bakılmaz
Bırakın da bildiğini söylesin
Eline yüzüne göze bakılmaz
Dokunmayın içsin içsin ağlasın
Aklı olmayana öğüt neylesin

Öğüdü versen de zaten tutmaz ki
Gelip yatağına girip yatmaz ki
Kendin haklı sanar boşa çatmaz ki
Eli tutmaz kemerini bağlasın
Aklı olmayana öğüt neylesin

Ana perişandır babaysa sessiz
Çocuklar yok evde sanki ıpıssız
Her konuda haklı arsız mı arsız
İster ki herkeste onu dinlesin
Aklı olmayana öğüt neylesin

Ne elden utanır nede arı var
Gözünde ne çocuk nede karı var
Sanarsın içkiden kazanç karı var
İçip içip köşelerde inlesin
Aklı olmayana öğüt neylesin

Yapma yavrum dedim dinlemez beni
Bu gidişle karaya vurur gemi
Yine beni suçlu çıkarttın demi
Geceleri eve gelmez kimlesin
Aklı olmayana öğüt neylesin

İçmeyen adamdan sayılır mı hiç
Beş şişe içmişsin gel beş daha iç
Diyorlar ahlaksız terbiyesiz piç
Şimdilik müdürle hem de beylesin
Aklı olmayan öğüdü neylesin

Asla böyle bir şey görmedik bizler
Daim üstümüzde yabancı gözler
Başım alıp gitmek beni temizler
İçsin içsin çevre bizi dillesin
Aklı olmayana öğüt neylesin

İçip de düşmanı üste güldürür
Ana baba tüm aileyi yıldırır
Bu dert var ya Temelî'yi öldürür
Ağlasam söylesem gönlün eylesin
Aklı olmayana öğüt neylesin

(19.09.2015)

425. OKUL MÜDÜRÜ SEDAT ASLAN

Sayın genel müdürüm Sedat Aslan
Nice dertlere sen derman gibisin
Nadide kişilik görev başında
İlimin başında irfan gibisin

Öğretmek senin işin çok kutsaldır
Ordusu ilimin ne güzel haldir
Milletine hizmet eden bir kuldur
Daima vatana kurban gibisin

Seninle ne kadar övünsek azdır
Ne güzel yenilik büyük bir hazdır
Seni sen yapansa tutuğun sözdür
Efendim gönülde sultan gibisin

Dededen oğla sürüp de gelen
Allah için ağlar halkına gülen
Türk oğlusun tarihte seni bilen
Alınca bayrağı aslan gibisin

Sensin çocuklara ilim öğretene
Lütfedip de çocukları eğiten
Ancak gönüllerde kini öğüten
Nice Temelî'ye ferman gibisin

(24.03.2008)

426. GENEL MÜDÜR HİKMET ÇOLAK

Sağlık genel müdürüm Hikmet Çolak
Bakanlığın açan gonca gülüsün
Keskin zekâsıyla görev başında
Personelin bakanlıkta dilisin

Sensin gönüllerdeki tahtı kuran
Genel müdür olup murada eren
Ne güzel âlemi bir gözle gören
Memleketin sen güzel ahvalisin

Daima başarılısın işinde
Hak için çalışır ekmek peşinde
İnançla gururla işin başında
Kır çiçeklerinin tatlı balısın

Memleket sevdalısıdır yüreğin
Elinle yaptığın onca emeğin
Türk milletini yüceltmek dileğin
Çağlayan gönüllerin sen selisin

Olgun kişiliğin güzel hallerin
Laleli sümbüllü gonca güllerin
Allah'ı zikreder daim dillerin
Küsme sakın sen âşık Temelî'sin

(04.03.2008)

427. SAYIN MÜDÜRÜM MURAT BALTA BEY

Sayın müdürüm Murat Bey Balta
Ankara'nın açan gonca gülüsün
Yılmaz bekçisisiniz eğitimin
Ilık gönüllerin tatlı dilisin.

Nice öğrenci yetiştirdin yurda
Mevla'm seni koymaz inşallah darda
Ümidimiz eğitim her tarafta
Dedim halkın kalemisin elisin.

Ümitsiz olmadın sen hayatında
Rıza ile memleketin sathında
Üzülme öğrenci gönül katında
Memleketi aydınlatan yolusun.

Murat'tır adın soyadın bey Balta
Umutlusun emek saçtın adeta
Rakiplerin arıyor yoktur hata
Arı yaptığı tertemiz balısın.

Türkiye'min sana ihtiyacı var
Bilim olur ancak insanlığa kar
Eğitimsizin başına yağan kar
Yani insanlığın temiz halisin.

Bilime hizmet çalışmaktır ancak
Ancak çalışmakla dikilir sancak
Laf ile söyleyin yanar mı ocak
Türk milletinin yüce ahvalisin.

Anlamak gerekir sizi efendim
Aydınlık atanın izi efendim
Budur Temelî'nin sözü efendim
Güçsüz insanların güçlü kolusun.

(14.07.2007)

428. SEN DEĞİLMİSİN?

Aşk ı ile beni böyle ezdiren
Söyle gülüm söyle sen değ il misin?
Saz elinde diyar diyar gezdiren
Söyle hele söyle sen değ il misin?

Mecnun gibi şu çöllerde aradan
Ard ı sıra sürüm sürüm sürüden
Kar misali damla damla eriten
Söyle nazl ım söyle sen değ il misin?

şu zalim ellere boyun büktüren
Ah ettikçe gözlerinden döktüren
Âş ık Temelî'ye ç ile ç ektiren
Söyle cano söyle sen değ il misin?

(12.08.2007)

429. NE BİLECEKSİN?

Hiç aklımdan çıkmıyorsun sen bir an
Neler çektim neler ne bileceksin
Geceler karanlık gündüzüm zindan
Neler çektim neler ne bileceksin
Ben ağlarken sanma sen güleceksin

Hasretin düşürdü beni efkâra
Sevdim seni gerek yok ki inkâra
Şikâyetim sana değil hünkâra
Neler çektim neler ne bileceksin
Ben ağlarken sanma sen güleceksin

Temelî'yim derdin kimlere yaza
Umudum kalmadı bahara yaza
Kar yağdı başıma kaldım ayaza
Neler çektim neler ne bileceksin
Ben ağlarken sanma sen güleceksin

(18.02.2013)

430. BENİM TÜRKİYE'MSİN

Karlı dağlar yeşildir yamaçların
Sanki gül kokuyor güldür nefesin
Beş bin yıllık yoldan gelen bir millet
Dinledim tarihten geliyor sesin
Sen Anadolu'm sen Türkiyemsin

Edirne'den Ardahan'a hizmeti
Her taşının biçilmez ki kıymeti
Antalya'dır turizminse cenneti
Bilirim tüm dünyanın gözündesin
Sen Anadolu'msun sen Türkiyemsin

Narinciye Akdeniz'in meyvesi
Görenlerin hep artıyor hevesi
Toroslardan gelir kekliğin sesi
Yeşil yamaçların zümrüttür süsün
Sen Anadolu'm sen Türkiye'msin

Mert oğlu mert Erzurum'un dadaşı
Malatya'nın Elazığ'ın Gakgoşu
Kürt'ü Türk'ü Sivas'ınsa gardaşı
Ege dağlarında benim efemsin
Sen Anadolu'm sen Türkiye'msin

Anadolu Trakya'dır öz yurdum
Vatanım içinse canımı verdim
Dimdik ayaktadır bak şanlı ordum
Bazen zeybek Ankara'da Seymen'sin
Sen Anadolu'm sen Türkiyemsin

Karadeniz'imın fındıkla ayı
eliktir germeye gelmez Türk yayı
İşçi memur köylü ağıası beyi
Bir milletiz tek yumruğıuz tek sesin
Sen Anadolu'msun sen Türkiye'msin

Tüm dünya hayrandır dağılar ovana
Kim olursan ol gel demiş Mevlna
Temeli'm can verir elbet canana
Ecdadımdan yadigrsın benimsin
Sen Anadolu'msun sen Türkiye'msin

(06.12.2010)

431. SAYIN KENAN KIRICI

Müzik sanatçısı Kenan Kırıcı
Riyasız gönülün dermanı sensin
Kullarınca en güzel huylususun
Halkın ise dili lisanı sensin

Laleli sümbüllü gülleri vardır
Kırıcı olmayan dilleri vardır
Mümin Müslüman'ın halleri vardır
Zatın hakka teslim mihmanı sensin

Saz elinde şekillenir dillenir
Ne güzel o sesin ile ballanır
Tüm dinleyen geçer candan sallanır
Seven gönüllerin sultanı sensin

Nadide kişilik bulunmaz eşi
Kenan'ı Yusuf'un güzellik işi
Elinde sanatı helaldir aş
Nefsine hükmeden fermanı sensin

Alnı açık daim tertemiz yüzü
Ne güzel harama bakmıyor gözü
Kenan Kırıcı'nın hakkadır özü
Ilık gönüllerin cananı sensin

Recep Kırıcı'dır bunların piri
Islak gözlerdedir bu işin sırrı
Candan sever Temelî diye biri
İnan ki gönlünün aslanı sensin

(06.05.2009)

432. ANKARA VALİ YARDIMCISI SAYIN FAHRİ AYKIRI

Vali yardımcısı Fahri Aykırı
Ne diyim gönüller sultanı sensin
Kırmaz insanları incitmez canı
Vilayetin güzel insanı sensin

Ankara halkına ediyor hizmet
Lazım gelir sana göstermek hürmet
İnanç ile haktan bekliyor himmet
Yaraları saran dermanı sensin

Riyadan hoşlanmaz yalanı sevmez
Dürüştür insanın hakkını yemez
Sevdiği dostuna sırtını dönmez
Ne güzel halkının lisanı sensin

Milletine bağlı vatana âşık
Fikri ile olur insana ışık
Anlaşılan ilme olmuştur beşik
Halkın asayışı fermanı sensin

Rayiha kokuyor bahçende güller
İnan ki söylüyor seven gönüller
Amacı hizmettir vesile kullar
Yiğit insanların meydanı sensin

Korumaktır kollamaktır görevi
İnanarak kurban ederler seri
Ram oldu Temelî'm yazdı eseri
İlımlı gönüller cananı sensin

(14.05.2009)

433. SAHİBİ SENSİN

Kaç defa söyledim sevdiğim sana
Bu deli gönlümün sahibi sensin
Sen olmasan dağlar eğlemez beni
Bu deli gönlümün sahibi sensin

Yine bugün cahillerden söz gelir
Güzel olanlardan cilve naz gelir
Bütün dünya güzel olsa vız gelir
Bu deli gönlümün sahibi sensin

Temelî'm hasretlik kar eder cana
Doymadım ki gülüm ben asla sana
Şu dünya bir yana sen de bir yana
Şu deli gönlümün sahibi sensin

(21.08.2018)

434. BİRİSİ SENSİN BİRİ ERZURUM

Yüreğimden öyle vurgunum size
Birisi Erzurum birisi sensin
Dünyada hiçbir şey benzemez size
Birisi Erzurum birisi sensin

Birisinin başını sarmıştır duman
Birisine yandım aman ha aman
İkisi aklımda her an her zaman
Birisi Erzurum birisi sensin

Birisi yağrulmuş şehit kanıyla
Birisi namusu şeref şanıyla
İkisi de korumuşlar canıyla
Birisi Erzurum birisi sensin

Temelî'm sizlere hayrandır hayran
Alamazlar benden olsa da ferman
İkinize birden olurum kurban
Birisi Erzurum birisi sensin

(16.08.2015)

435. SEYHAN SONAR ÖZKAN

Sayın Seyhan Sonar Özkan
Ak gömleklim gözün dermanı sensin
Yardıma uzanır daima elin
Ilımlı gönülün insanı sensin

Ne güzel gönüle tahtını kurmuş
Sevdiği uğruna varını vermiş
Emeğinin karşılığını görmüş
Yılmaz gönüllerin fermanı sensin

Hatasız işini yapmayı sever
Amacı insana hizmetmiş meğer
Nur yüzünü halka anlatsam eğer
Suskun hastaların lisanı sensin

Onurlu kişilik hizmet başında
Nasıl ağardı saçın genç yaşında
Ancak sınır tanımıyor işinde
Riyasız gönülün sultanı sensin

Ömrün uzun olsun sürsün hizmetin
Zatı seviliyor çoktur kıymetin
Katarat blokom nakil himmetin
Âşık Temelî'nin irfanı sensin
Nur yüzlüm gönüller cananı sensin

436. SAYIN MEHMET ERCAN

Zabıta Başkanı Sn. Mehmet Ercan
Ne güzel asayişin hali sensin
Kırmadan kimseyi görev başında
Zabıtanın Ankara kolu sensin

Bükülmez bileği gözü karadır
Dertlere deva gönüle çaredir
Ankara'da sorarsan bir tanedir
Rayiha bahçesinin gülü sensin

Başarıyla görevinin başında
Aşkın sevdası gizli gözyaşında
Kılavuzdur birçoğuna işinde
Sordum halka uzanan eli sensin

Ne güzel yardımcı olur halkına
Millet yüce hemen varır farkına
El atmıştır bu feleğin çarkına
Hakkın gözü kulağı dili sensin

Milletine bağlı vatani sever
Er oğlu eriyse her canlı över
Türkoğlu çekinmez meydana girer
Erler bahçesininse balı sensin

Riyadan uzaktır ahvali hali
Can içinde cananı söyler dili
Arzu hali yazdı âşık Temelî
Nadide kulların ahvali sensin

(03.05.2008)

437. NE DERSİN

Seni gördüm döndüm deli şaşkına
Deli deli döneyim mi ne dersin
Yeter üzme yaratanın aşkına
Ben kahrımdan öleyim mi ne dersin?

Aylar yıllar gelip geçse aradan
Unutamam şahit seni yaradan
Başım alıp diyar diyar buradan
Ey sevdiğim gideyim mi ne dersin?

Âşık Temelî'yim her dem hatırda
Yer kalmamış bana gönül katında
Ayrılık kervanı durur kapımda
Ey cananım bineyim mi ne dersin?

(22.11.1992)

438. GİTTİN

Beni görenler bir şeyler soruyor
Dillerin içinde koydun da gittin
Her ne kadar gülsem yine olmuyor
Ellerin içinde koydun da gittin

Nere ey sevdiğim dur hele nere
Kaderle birlikte sen vurdun yere
Aktı gözyaşlarım çağlayan dere
Sellerin içinde koydun da gittin

Arasam cihanı bulunmaz eşin
Sen olmuştun benim ayla güneşim
Gittikçe korlanır gönül ateşim
Küllerin içinde koydun da gittin

Âşık Temelî'yim bitmez çilesin
Giderken götürdün yaşam hevesim
Görenler diyor ki sen kimsin nesin
Kimlerin içinde koydun da gittin

(05.12.1992)

439. KOKLUYOR DEYİN

O hayırsız eğer beni sorarsa
Gelir diye yolu bekliyor deyin
Unutmadım onu sevdası bende
Sen diyerek gülü kokluyor diyin

Yürekte sızımı dindirir diye
Bu yanan ateşi söndürür diye
Belki bir mektup gönderir diye
Her gün postaları yokluyor diyin

Temelî'yim sustu ağzında dili
Mecnunu andırır bakınca hali
Hediye ettiğin ipek mendili
Hala sol göğsünde saklıyor diyin

(19.05.2015)

440. AŞK OLSUN

Ayrılık bir ateşten gömleğimiş
Giyemedim giyenlere aşk olsun
Acı sözler bir zehirli ok imiş
Diyemedim diyenlere aşk olsun

Bir doğruya bin yalanı katanlar
Çıkar için vicdanını satanlar
Helal diye haram lokma yutanlar
Yiyemedim yiyenlere aşk olsun

Temelî'yim ben bu yolda yürürken
Etrafında sadık erler ararken
Vatan namus vicdan elden giderken
Tüyemedim tüyenlere aşk olsun

(25.07.1996)

441. BAYRAM OLSUN

Selamsız sabahsız geçen nazlı yar
Bana bir tek selam ver bayram olsun
Açtığın yaralar derin mi derin
Getir merhemini sür bayram olsun

Kokunu almışsın goncadan gülden
Leblerin kaymaktan dillerin baldan
Güneşe benzeyen güzel cemalden
Bana bir tek buse ver bayram olsun

Geleceksen gülüm gel artık yeter
Bu cevri cefalar zulümden beter
Hasretin derinde burnumda tüter
Temelî'm sinene sar bayram olsun

(05.06.2013)

442. AL SENİN OLSUN

Koklamaya doymadığım güzel yar
Dikenlerin benim gül senin olsun
Dokunma gönlüme sevda yaram var
Alıştım acıya bal senin olsun

Sözün yüreğime açıyor yara
Gerçek yar lazım ki yarayı sara
Hem kaderim kara hem günüm kara
Sarılar yeşiller al senin olsun

Beni anlayana yar benim sözüm
Gittikçe yürekte artıyor sızım
Tek beni anlayan şu dertli sazım
Nameler perdeler tel senin olsun

Belki haktan ola benim dermanım
Şah deyilim geçmez benim fermanım
Sana gelir iken gönül kervanım
Dilin engel oldu yol senin olsun

Temelî'ye aşkı bildiren sensin
Tebessüm edipte güldüren sensin
Sevda hançeriyle öldüren sensin
Aşkını başına çal senin olsun

(01.04.2011)

443. KANLI YILINIZ KUTLU OLSUN

Ey koskoca gafil İslam dünyası
Durmadan eğlenin yıl kutlu olsun
Bu gecede oluk oluk kan aktı
Yardımcımız Allah peygamber olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

İstersen söyleyim önce arakan
Bunca İslam kanı böyle akarken
Bütün buna dünya durmuş bakarken
Anlamsız bakanın gözü kör olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

P k k ülkemde akıtır kanı
Dış güçlere satar olmuş vatani
Ülke meclisinde yok birlik hani
Hainden hesabı artık sor olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

Bütün dünya durmuş bize bakarken
Şehit haberleri canlar yakarken
Rus uçağı Türk'e bomba atarken
Onu destekleyen hain kahrolsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

Zulüm altında inleyen insanlar
Ancak bunu içi yananlar anlar
Denizlerde can veren Müslümanlar
Ona kucak açan Türkler var olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

İyki bu günleri görmedi dedem
İnsanda merhamet yok olmuş neydem
Vatana duyarsız kalırsa âdem
Senin de başında duman kar olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

Bunca terör örgütünü yarattın
Silahların hepsiniyse sen sattın
Gel söyle insanlık için ne yaptın
Dilerim yerin cehennem nar olsun
Yeni kanlı yılın kutlu olsun

Bunca çoluk çocuk yaşlı ve kadın
Katledersin amma anılmaz adın
İslam'ı yok etmek asıl muradın
Artık uyanmayan bin beter olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

Temelî'm çekinmez sözünü söyler
Kimisi bunlara itiraz eyler
İçerek eğlenip çıldıran beyler
Ayıp utan biraz edep ar olsun
Yeni kanlı yılınız kutlu olsun

(2016)

444. ANADOLU'MSUN

Dünyaya değişmem çakıl taşını
Sen benim Türkiye'm Anadolu'msun
Al bayrağım asla eğmez başını
Sen benim Türkiye'm Anadolu'msun

Gakgoş Dadaş Çerkez Yörük efesi
Kürdü Türk'ü Laz'ı bir çıkar sesi
Birlikte paylaştık kederi yası
Sen benim Türkiye'm Anadolu'msun

Bu vatanda anam beni doğurdu
Hamurumu toprağıyla yoğurdu
Atam yurdu savun diye buyurdu
Sen benim Türkiye'm Anadolu'msun

Temelî'm vatana düşürmem gölge
Şehit kanlarıyla yazılmış belge
Seksen bir ilimiz tam yedi bölge
Sen benim vatanım Anadolu'msun

445. ARI MI SANIYORSUN?

Çiçek çiçek dolaşmak istersin de
Sen kendini arımı sanıyorsun
Alan yok satan yok elde var sıfır
Buda günün karı mı sanıyorsun?

Neyi arıyorsun söyle sen neyi
Sanma bu milleti sakın enayi
Yerde gördüklerin şu her daneyi
İyi bak hele darı mı sanıyorsun?

Hangi birini sayayım ben hangi
Söyle bu dünyada kim kimin dengi
Şu âlemde bütün gördüğün rengi
Yoksa hepsi sarı mı sanıyorsun?

Hiç oldun mu söyle gönül alıcı
Daim oldun hep ellere gülücü
Her gördüğün işlemeli kılıcı
Şahın Zülfükar'ı mı sanıyorsun?

Kimin cebindedir bak kimin eli
Kimlere dokunmuş sevdanın yeli
Herkes senden daha dolu Temelî
Doluları yarı mı sanıyorsun?

(22.06.2009)

446. OY MEMO

Bu beylerden çok vaatler dinledik
Hepisi de yalan çıktı duy Memo
Memleketin anasını ağlattık
Bir de gelmiş oy isterler oy Memo

Aynı sima yıllardır hiç gitmiyor
Yalanları vaatleri bitmiyor
Vatandaşı soydukları yetmiyor
Bir de alırlar bütçeden pay Memo

Öz değerler bir kenara yitildi
Avrupa'yla karma kültür yapıldı
Elimizde ne var ne yok satıldı
Sıra bize geldi herhal vay Memo

Artık zorlaştı bu deveyi gütmek
Mümkün müdür bakan yanına gitmek
Kahvaltıda bir dilim kuru ekmek
Yanında da bir kaç bardak çay Memo

Aklını yiyecek işsiz vatandaş
Sofrasında ne bir yemek ne bir aş
Eğer bir partiyle olmuşsan yandaş
Al bir kaç ihale sen de soy Memo

Çiftçi üretiyor mal etmez para
Borç yüzünden görüyor kara kura
Çözüm diye laf üretir Ankara
Birer birer boşalıyor köy Memo

Beyler masalarda oyu bölüşür
Bölüşülen oylar ranta dönüşür
İşçi memur emekli can çekişir
Ölümüne kaldı bir kaç ay Memo

Âşık Temelî'yim bu işler ince
Bu işin reconu böyleymiş bence
Dürüst dedik vekil bakan olunca
Nasıl da değişti ahlak huy Memo

(13.03.2009)

447. BEN CANO

Ne güzel yaratmış seni yaradan
Yanağında al olaydım ben cano
Rüzgâr vurmuş siyah zülfün dağılmış
Zülfündeki tel olaydım ben cano

Göksüme koyduğun güzel başını
Şu cihanda bulamadım eşini
Yanağında damla damla yaşını
Onu silen el olaydım ben cano

Yine yeşeriyor baktım dertlerim
Sabrın biri biter birin eklerim
Belki bir gün gelir diye beklerim
Ayağına yol olaydım ben cano

Aklım ziyan etti o bakışların
Kudretten sürmeli kara kaşların
Al yanağa dökülmüştür saçların
Onu ören el olaydım ben cano

Gel de zulüm etme sen Temelî'ne
Sitemim söyledim seher yeline
Kemer ola dolanaydım beline
Seni saran kol olaydım ben cano

(09.02.2015)

448. YOL BİR YANA BEN BİR YANA SAVRULDUM

Yıllarca çalıştım bir bağ becerdim
Gül bir yana ben bir yana savruldum
İstedim ki cananına gideyim
Yol bir yana ben bir yana savruldum oy cano cano

Şu yalan dünyaya nasıl alıştım
Nefse hamal oldum boş a çalıştım
Arı oldum çiçek çiçek dolaştım
Bal bir yana ben bir yana savruldum oy cano cano

Temelî'yim dünya benimdir sandım
Herkes gibi bende süsüne kandım
Yar yanıyor sandım tutuşup yandım
Kül bir yana ben bir yana savruldum oy cano cano

(13.06.2018)

449. BEN NEYMİŞİM BE CANO

Bir güzele gönül verdim yürekten
Arsızmışım nursuzmuşum duy cano
Demediğim daha neler var hele
Bir yalancı arsızmışım oy cano

Cano dedim çünkü o benim canım
Bunları duyunca donuyor kanım
Ne kadar çok ismim varmış benim
Psikopat ahlaksızmışım vay cano

Tehlikeli ben tam bir kaşarmışım
Nerde kadın görsem ben koşarmışım
Profesyonelim ben yaşarmışım
Tam gerilla narsismişim hey cano

Bir adımda benim cimridir duyun
Yere batsın senin şu huysuz huyun
Benim işim gücüm pilanlı oyun
Psikolojik hastaymışım say cano

Temelî'yim gerisiyse bir sürü
Dertlerimi sorma çok dürü dürü
Diyen canımdan çok sevdiğim biri
Hainmişim huysuzmuşum hay cano

(05.05.2010)

450. YAZ CANO

Baharı görmeden kışa tutuldum
Ben ömrümde görmedim ki yaz cano
Çektiğimin sayısını unuttum
Ben söyleyim birer birer yaz cano

Sevgin yüreğimde isminde dilde
Kokunu aradım çiçekte gülde
Ben bir başka ilde sen başka ilde
Aramızda oluşuyor buz cano

Sığdıramam buralara bu canı
Sevdaymış doktorun koyduğu tanı
Seninle geçirdiğim o güzel anı
Unutamam bırakmıştı iz cano

Yüküm ise dertli gamlı çileler
Çektiğimi cahiller ne bileler
Türlü entrika türlü hileler
Sen bunlara demişsin ki az cano

O gün boş vermiştik senle dünyaya
Hayal âleminde daldık rüyaya
Yemin etmedik mi ayrılmamaya
Vermedik mi sapa sağlam söz cano

Deli gönül yine düştün bak gama
Sevda kumaşıysa tutmazmış yama
Öyle pekte güzelliğin yok ama
Bırak gözü seni sevdi öz cano

Gün dolandır gider olunca gece
Kelimeler dizilir hece hece
Yokluğunsa cana tesir edince
Hayatta ne tat kalır nede tuz cano

Biliyorsun ölüm bekler sırada
Bir görüşsek sesin duysam arada
Ben kavruldum sende yandın orada
Ne olacak bu halimiz kız cano

Temeli'yim hatırla bir o günü
Söyle gülüm ne tez unuttun dünü
Ne ararsın nede sorarsın beni
Şimdi ise el olduk el biz cano

(05.06.2009)

451. TURNALAR

Avcı kolu oluşturmuş giderler
Kaptanınız dūřmūř bařa turnalar
Bilmem neden çok acele ederler
Ne dūřtūnūz bir telařa turnalar

Yolunuz gūneye Kābe'ye doęru
Giderken beni de gōtūrūn bari
Dayanmaz hasrete yūreęim gayri
Yūzūm sūrem toprak tařa turnalar

Alçak uçan turnam herhal hastasın
Mekke Medine'ye giden postasın
Diyin Muhammet'e beni istesin
Den dūřmūřūm bir atařa turnanlar

Okunmaz ki alnımdaki yazılar
Ah ettikçe ciğerlerim sızılar
Āřık Ferman sizi yaman arzular
Merhamet et gōzde yaşa turnalar

(09.26.2010)

452. DALAR MI DALAR

En yakın dost dediklerin üstüne
Güler mi demeyin güler mi güler
En yakının senin başın belaya
Salar mı demeyin salar mı salar

Âşığın dilinde söz elde kopuz
Zalimin elinde olurmuş topuz
İnsanı devenin üstünde kuduz
Dalar mı demeyin dalar mı dalar

Neler gördüm şu âlemi gezeli
Kalem alıp gördüğümü yazalı
Olsanız da şu dünyanın güzeli
Solar mı demeyin solar mı solar

Temelî'yim böylemidir bu işler
Sevdiğin insandan gelirse taşlar
Birde bakmışsın ki gözüne yaşlar
Dolar mı demeyin dolar mı dolar

(14.11.2007)

453. ŞAHİN ÇIKAR

Hakları yenilen ey mazlum kişi
Sen üzüme gün olur ahın çıkar
Seni yaratan rızkına kefiledir
Kara taştan bakarsın tahin çıkar

Kimi çalışır murada eremez
Kimi bir yaraya merhem süremez
Kimi burnunun ucunu göremez
Kimi keramet ehli kâhin çıkar

Her hal her hareket birine ayan
Görmedim malının tümünü yiyen
Benden kimse bir şey alamaz diyen
Kargadan av alan bir şahin çıkar

Hiç hayır olur mu hilede şerde
Bir insan yücelir bazen düşerde
Ey Temelî'm yârin huzur mahşerde
Bakarsın defterden günahın çıkar

(14.01.2010)

454. KAR YARASI VAR

Sanki başın gökyüzüne değecek
Sordum şu dağlara kar yarası var
O dağ gibi yiğit boynunu bükmüş
Anladım yürekte yar yarası var

Varıp gitmişsin gurbetin eline
Sır vermişsin sarı sazın teline
Bağban hiç kıyar mı gonca gülüne?
Bülbüllere sordum zar yarası var

Temelf'yim yar gönölde yaylacı
Ben bir yolcu yalan dünyaysa hancı
Namerdin sözleri yürekte sancı
Söylenmez ellere sır yarası var

(07.02.2012)

455. NAZLI YÂR

Her güzelde vefa olmazmış derler
Gel sende vefasız olma nazlı yar
Gerçek seven karşılıksız severler
Aşkına duyarsız kalma nazlı yar

Kaşların karadır yüzünse beyaz
Ne olur sözüme etme itiraz
Bülbül misali edersin gülenaz
Dikenler içinde solma nazlı yar

Çöldeki Mecnun'dan beterdir halim
Sana bağlanmıştır bu deli gönlüm
Gönül bahçemdeki sen gonca gülüm
Açmadan el atıp yolma nazlı yar

Seni düşünüp hayale dalınca
Alır beni çok ince bir düşünce
Sen sanarım her telefon çalınca
Bu kadar ahımı alma nazlı yar

Temelî'yim derdin tele söyledi
Vefasız güzele gönül bağladı
Bak yüreğim yine coştı çağladı
Bu delidir diyip gülme nazlı yar

(03.08.2009)

456. İÇTİĞİMİ HATIRLADIM NAZLI YÂR

Sevda pınarından bir yudum suyu
İçtiğimi hatırladım nazlı yar
Senle gezdik şu yollarda el ele
Geçtiğimi hatırladım nazlı yar

Kara gözlerinle kara kaşlara
Vurgun idim sendeki bakışlara
Taş atardım ağaçtaki kuşlara
Uçtuğunu hatırladım nazlı yar

Sakın ha sevdiğim düşme sen gama
Sevda gömleğine vurulmaz yama
Taş atınca baban çıkmıştı cama
Kaçtığımı hatırladım nazlıyar

Unuttun mu yoksa sende Temelî
Eline değdirme sakın yadeli
Sen diyerek kokladığım o gülü
Seçtiğimi hatırladım nazlı yar

(18.10.2015)

457. YARALADIN NAZLI YÂR

Tertemiz bir sayfa açtım aşkıma
Düşünmeden karaladın nazlı yar
Öyle deli öyle çılgın sevdim ki
Dertlerimi sıraladın nazlı yar

Dağlar oynasaydı inan yerinden
Vazgeçmezdim senin gibi birinden
Bir söz ile beni tam bin yârimden
Çekinmeden yaraladın nazlı yar

Temelî'yim nasıl candan sevmiştik
Bu aşkın önünde boyun eğmiştik
Ömür boyu ayrılmayız demiştik
Aramızı araladın nazlı yar

(02.12.2010)

458. MEVLA’M SENİ ÖLDÜRMESİN NAZLI YAR

Bütün ömrün hasret acıyla geçsin
Mevla’m seni güldürmesin nazlı yar
Yılan gibi yüzükoyun sürünsün
Mevla’n seni kaldırmazın nazlı yar

Kalmasın ağzında bir tane dişin
Uzaklaşsın senden yarenin eşin
Hiç durmadan aksın gözünde yaşın
Mevla’m sana sildirmesin nazlı yar

Ağzına lokmayı alsın yutmasın
Ayağa kalkasın dizin tutmasın
Hiçbir tabip sana derman etmesin
Mevla’m çare bildirmesin nazlı yar

İnsanlara daim haber salasın
Herkeslerden red cevabı alsın
Kimsesizce köşelerde kalasın
Mevla’m seni öldürmesin nazlı yar

Temelî’yim anlamadım nicesin
Kibirlisin herkeslerden yücesin
Bu dünyadan imansızca göçesin
İmam namaz kıldırmasın nazlı yar

(16.12.2011)

459. GÜLLER SENİ KISKANIYOR

Bir gülü kokladım yar bir de seni
Güller seni kıskanıyor nazlı yar
Arı ile biraz sohbet eyledim
Ballar seni kıskanıyor nazlı yar

Sensin gülüm benim ömrümün varı
Bazı gülüp bazı çektirdin zarı
Söyle hele kimin var böyle yarı
Eller seni kıskanıyor nazlı yar

Temelf'yim âşık ol da yanma sen
Cehaletin sözlerine kanma sen
Kerem aslı mazi oldu sanma sen
Kullar seni kıskanıyor nazlı yar

(10.12.2011)

460. AĞLATIYOR NAZLI YAR

Kimse beni anlamıyor cananım
Eller beni ağlatıyor nazlı yar
En yakınım bile yüzüme gülmez
Kullar beni ağlatıyor nazlı yar

Bir haber gelmedi o nazlı yardan
Çoğu bi haberdır edepten ardan
Başım alıp gideceğim ben burdan
Yollar beni ağlatıyor nazlı yar

Temelf'yim zor hayatın hilesi
Acı imiş kahpe felek sillesi
Bu aşkı sevdanın bana çilesi
Yıllar beni ağlatıyor nazlı yar

(24.09.2018)

461. GÜZEL YAR

Sanki bin asırdır seni bekledim
Aşkla akılda karışsak güzel yar
Bir gülüşün çok dertlere dermanmış
Kendimizle hep barışsak güzel yar

Dilerim Mevla'dan yüzün hep gülsün
Seni sevdiğimi tüm âlem bilsin
Yaşım seksen isterse yüze gelsin
Yirmi otuzla yarışsak güzel yar

Yolcudur yollarda gelip de giden
Sevdiği içinse can feda eden
Bırak n olur birbirlerine beden
Sarmâşık gibi sarışsak güzel yar

Sevdan beni sana ediyor tutsak
El ele tutuşup korkuyu atsak
Sen bana hamsın ben sana yasak
Arada birde görüşsek güzel yar

Temelî'yim bir tek elini tutmak
Sarılıp da kolum boynuna atmak
Nasip midir gül yanağından öpmek
Bizde murada erişsek güzel yar

(21.07.2009)

462. TANIK GÜZEL YAR

Gökteki yıldızdan almış ismini
Yıldızlar yanında sönük güzel yar
Kırpıkların oktur göklere bakar
Oklarsa yanında inik güzel yar

Saçların uzundur beline kadar
Tasadüf müdür bu yoksa bir kader
Tatlı yüzün o gözlerse bir kamer
Yüreğimse sana yanık güzel yar

Kokunu kıskanır açan şu güller
Nereye baksam sana çıkıyor yollar
Ağzımda dillerim sazımda teller
Sevdamıza hepsi tanık güzel yar

Gerçek sevgi gülüm yücedir yüce
Bu yoldan geçmiştir niceler nice
Misafir etsen koynunda bir gece
Ola bilsem sana konuk güzel yar

Temelî'm anlayana anlat derdin
Nasıl da içini kemirir kurdun
Gönlünde hapis ettin zincir vurdun
Suçum sevmek oldum sanık güzel yar

(11.08.2010)

463. NE HABER

Gözünü kapatıp yumduğun şeye
Şimdi ağzı açıyorsun ne haber
Önceden ben varım diyordun şimdi
Habersizden kaçyorsun ne haber

Övünürdün ağaydı dedem diye
Bunlar hepsi benim bir çabam diye
Zenginin önünde iyi adam diye
Ona değer biçiyorsun ne haber

Fabrika apartman sahilde villan
Kimmiş senden bir tek çöpünü alan
Mazlumun malını ederken talan
Arsız küfür saçıyorsun ne haber

Gayet çok memnundun kendi halinden
Para pulu düşürmezdin dilinden
Geçmezdin ya asla kuruş malından
Şimdi candan geçiyorsun ne haber

Asla hayra uzanmıyordu elin
Daim şere doğru giderdi yolun
Sana bir şey yapamazdı ya ölüm
Şerbetini içiyorsun ne haber

Temelî'yim ayak birdir baş ile
Duymadın mı acı birdir hoş ile
Tabut denilen dört kollu kuş ile
Bu dünyadan uçuyorsun ne haber

(06.09.2015)

464. NE EDER

Neden Mecnun geziyorsun diyen yar
Aşk adamı deketmez de ne eder?
Gizli gizli üzerime gülen yar
Aşk adamı deketmez de ne eder?

Ben yanmışım bari gel sen yanma yar
Aşkın şerbetini içip kanma yar
Sevda vurgunuyum deli sanma yar
Aşk adamı deketmez de ne eder?

Geri gelmez bu dünyadan gidenler
Çok azaldı sevda kadri bilenler
Gizli gizli üzerime gülenler
Aşk adamı deli etmez de ne eder?

Temelî'yim varsın deli desinler
Buda bir sevdanın kulu desinler
Bu hal bir âşığın hali desinler
Aşk adamı deketmez de ne eder?

(25.07.2011)

465. GÜL İSYAN EDER

Yaz gününde yeşil bağı bozanlar
Bülbül razı olmaz gül isyan eder
Aşkın mahkûmuna idam yazanlar
Kalem razı olmaz el isyan eder

Kötülerde güzel gözde ney imiş
Şeytanlarda melek yüzde ney imiş
İnsanlarda acı sözde ney imiş
Gönlüm razı olmaz dil isyan eder

Bir türlü gerçeği görmeyen beyler
Neşter vurup yara sarmayan beyler
Haklının hakkını vermeyen beyler
Allah razı olmaz kul isyan eder

Temelî'yim duyulur mu avazım?
Halden bilmeyene geçer mi nazım?
Kendi kültürüne yabancı sazım
Mızrap razı olmaz tel isyan eder

(03.01.2012)

466. YOK OLUR GİDER

Gençlik ile güzelliğe güvenme
Sahte dostlar gibi yok olur gider
Fidanı andıran o selvi boyun
Bir gün temelinden sökölür gider

Güvenme sen şu yalancı dünyaya
Gün gelir senide bırakır yaya
Bütün emeklerin gidince zaya
İşte olan belin bükölür gider

Âşık Temelî'yi ettin ihtiyar
Dün hesap eyledim etmişim zarar
Arkanda boş dünya önünde mezar
Gözlerinden yaşlar dökölür gider

(01.06.1992)

467. YAZ NELER NELER

Arzuhalci sana arzuhalim var
Hele söyleyim de yaz neler neler
Derdim nazlı yâre açayım dedim
Bir bilsen işittim söz neler neler

Çelikten diyorlar feleğin yayı
Çile çekmek bende sevdanın payı
Bir zamanlar gezdim yalan dünyayı
Neler gördü bilsen göz neler neler

Temelî'm ver dese canı verdiğim
Artık hayallerde düşte gördüğüm
Her derdin üstüne bin tane düğüm
Attım diyorlar ki çöz neler neler

(02.09.2017)

468. YANDIM ERENLER

Kamil meclisine uğradı yolum
Arındım riyadan yundum erenler
Ben orada buldum muhabbet demi
Ya hu Mevlâ deyip döndüm erenler

İçlerinde buldum hürmet izzeti
Orada bıraktım sözü gıybeti
Doldurup verdiler bir tas şerbeti
Pir elinden içtim kandım erenler

Âşık Temelî'yim bu işe şaştım
İnceden düşündüm kendimden geçtim
Ben ilahi aşkı orada seçtim
Alışıp tutuşup yandım erenler

(09.02.2009)

469. ÖZÜR DİLEYEN BEYLER

Güneş sıvanır mı söyle balçıkla?
Yalan söylemez asla hiç tarihler
Ermeni'den özür dileyen beyler
Hele gel bir kimliğini açıkla
Bölücüsün bunu çocukta anlar
Ermeni'den özür dileyen beyler

Yıl bin dokuz yüz on sekiz Erzurum
İstasyon caddesi istemez yorum
Bir gece dört bin baş kesmiş diyorum
Bu gün bile o sokaklar kan ağlar
Ermeni'den özür dileyen beyler

Şehidin içinde var mı gardaşın?
Onlar için düştü mü damla yaşın?
Ölen ne soyundan ne din gardaşın
Yalan söylemezler bizde türküler
Ermeni'den özür dileyen beyler

Bir kadın ki dokuz aylık hamile
Ermeni karnını yardı süngüyle
Hain bebeği çıkardı eliyle
Gözyaşını döktü nice anneler
Ermeni'den özür dileyen beyler

Orduyu arkadan haince vuran
Ne İncil'i tanıyor ne de Kuran
Sizden hiç mi olmasın hesap soran
Diyasbora tesevden beslenenler
Ermeni'den özür dileyen beyler

Emperyalistleri almış ardına
Sizler hiç düştünüz mü can derdine
Çakal konduracak aslan yurduna
Atalar o zaman bizleri neyler
Ermeni'den özür dileyen beyler

Sözde soy kırımı diye taktınız
Ne çocuk ne gelin kız bıraktınız
Camilere doldurup da yaktınız
Anlattılar geride kalan sağlar
Ermeni'den özür dileyen beyler

Bu milletin bağı zaten çok ezik
Yazıktır aydınlar millete yazık
Ya Ermeni dölü ya kanı bozuk
Ancak bu sözleri hainler söyler
Ermeni'den özür dileyen beyler

Âşık Temelî'yim dedem bir gazi
Yaptığın zulumün silinmez izi
Yeter ulan yeter kızdırman bizi
Yoksa yeniden ayaklanır Türkler
Ermeni'den özür dileyen beyler

(05.01.2009)

470. HESAP DÖNER

Garibe mazluma zulüm edenler
Bir gün olur keser döner sap döner
Peygambere tam inanmış sahabe
Sanmayın bu yoldan bir asab döner

Ahlakı güzeller geçer inattan
Deli gönül vazgeç boşa feryattan
Duymadın mı diyorlar ki Bağdat'tan
Elbet yanlış olan bir hesap döner

Ne kadar çok sıkışsan da var bir yol
İnsanlıktan taviz verme dürüst ol
Sen içinde sen gizlidir ara bul
Nerde olursan ol o nasip döner

Temelî'yim ne şöhretin ne şanın
Bilirsin Mevlâ'dan emanet canın
Hak yoluna kesilen bir kurbanın
Etrafında bile bir kasap döner

(03.01.2018)

471. BİRER BİRER

Üç güzel görmüşem yayla yolunda
Kızarmış yanaklar nar birer birer
Sandım huri melek çıktı karşıma
Hele git yanına sor birer birer

Dağları çok yüksek ovaları ıssız
Söyleyin güzeller kimin yarısız
Ne güzel yaratmış çok güzelsiniz
Sizi alan eyler kar birer birer

Kimi yeşil giymiş kimi alları
Şakıyıp gezerler bülbül dilleri
Göğüslerde açmış gonca gülleri
İçlerinden seçmek zor birer birer

Temelî'yim gördüm üçünü birden
Şaşırdım da sazım düştü elimden
Şöyle bir şey geldi geçti gönlümden
Alsaydım üçünü sar birer birer

(27.09.1995)

472. ALMAYA YETER

Sendeki güzellik ey h sn  resul
Aklımı başımdan almaya yeter
Sizdeki seçkinlik sizdeki g l n
Kokusu kendime gelmeye yeter

Okudum kuranı ben ayet ayet
Dürüst insan olmak sonu nihayet
Güzelce okuyup anlarsak Şayet
Hakka giden yolu bulmaya yeter

Temelf'yim aşığım o sultana
Sözü tesir eder duyan her cana
O günün hayali sevgili bana
Akan g zyaşımlı silmeye yeter

(24.05.2015)

473. KADIN

Kadın var ki ağzı şeker bal gibi
Kadın var ki dili zehire benzer
Kadın var gittiği yeri kurutur
Kadın var çağlayan nehire benzer

Kadın var ki sultanlara eş gibi
Kadın var ki üstü başı leş gibi
Kadın var ki sanki ay güneş gibi
Kadın var kapkara kömüre benzer

Kadın var kısadır şişmandır boyu
Kadın var tertemiz melektir soyu
Kadın var pamuktan yumuşak huyu
Kadın var çelikten demire benzer

Kadın var ki kapı kapı dolaşır
Kadın var ki yuvasına çalışır
Kadın var ki gördüğüne sırnaşır
Kadın var ki aynı çamura benzer

Temelî'm kadın var gerçek yar olur
Kadın var sevdiği yolunda ölür
Kadın var sevdiğin canını alır
Kadın var hayattır ömüre benzer

(1994)

474. SAYIN FERAMUZ ÜSTÜN

Kolay değil bir yönetici olmak
Ümitle akıp bir gönüle dolmak
Sabrın büyük nimet olduğun bilmek
Ne güzel gidersin izin sağlamdır

Fersah fersah bu yolda ilerledi
Elinden gelen çabayı gösterdi
Riya bilmez daim doğruyu derdi
Âşığına senin nazın sağlamdır

Memleketinse güzel Gümüşhane
Uzağı yakını etmez bahane
Zarif kişiliği duruş şahane
Üstün soy ad Feramuz'un sağlamdır

Seversin halkını hizmet içinde
Temelî'yim size hürmet içinde
Üstün görevinde himmet içinde
Ne güzel duruyor pozu sağlamdır

(17.02.2008)

475. ÖZ OLDU YA ONDANDIR

Güller solup dallar gazel döktüyse
Gün dolanıp güz oldu ya ondandır
Aşk ile sevdayı çekene bir sor
Deli gönül köz oldu ya ondandır

Saçına güller takamaz oldum
Gönlüm ile başa çıkamaz oldum
Kimsenin yüzüne bakamaz oldum
El içinde söz oldu ya ondandır

Şu âlemde daha gülemez oldum
Yar eline gidip gelemmez oldum
Bu dünyadan bir tat alamaz oldum
Tatlı aşım tuz oldu ya ondandır

Kimisi yürüyor kimi sürünür
Kimi türlü kılıflara bürünür
Kimi olduğundan farklı görünür
Serçe iken kaz oldu ya ondandır

Nerde hani eski mis kokan bağlar
Zalimin zulmünden dertliler ağlar
Yok edilir oldu kayalar dağlar
Kırılarak toz oldu ya ondandır

Namerttir aşkına ihanet eden
Kör olsun yârini bırakıp giden
Ne gözümle gördüm seni ne beden
Seni seven öz oldu ya ondandır

Bir umutla o yâre koşuyorsa
Yürekte sevdasını taşıyorsa
Temelî ölmedi bak yaşıyorsa
Çektikleri az oldu ya ondandır

(06.01.2010)

476. SORUYORSUN

Soruyorsun genç kalmanın sırrı ne?
Yaratanın yar aşkı var ondandır
Peki böyle genç kalmanın kârı ne?
Yüreğimde bir aşkı var ondandır

Yaratığı sevdim ondan ötürü
Geleceği sevdim dünden ötürü
Senide çok sevdim senden ötürü
Bir değişik kar aşkı var ondandır

Yaratıldım halis fikir üzere
Verilen nimete şükür üzere
Esmail hüsneyi zikir üzere
Kalbimde bir nur aşkı var ondandır

Kimseyi incitip kimseye küsmem
Dedi kodu yapıp kimseyi kesmem
Yaren ahbablardan selamı kesmem
Cehennemin kor aşkı var ondandır

Temelî'yim hak ne güzel yaratmış
Türlü bilgilerle beni donatmış
Beni âdem sıralarına katmış
Bilinmeyen kör aşkı var ondandır

(24.04.2012)

477. NE DE SUÇ KALIR

İnsanoğlu eğer kanaat etse
Ne yokluk çekilir ne de aç kalır
Dünya benim diye zulüm edenler
Tahtın gider elden ne de taç kalır

Sarhoş etmez dolu duran şişeler
Şişe boşalınca gözü şaşılar
Bu âlemde şol münafık kişiler
Şeytan bile yanlarında hiç kalır

Temelf'yim bir kusurum var ısa
Kendisini elma sanan pırasa
Herkes kusuru kendinde arasa
Ne kötülük olur ne de suç kalır

(03.07.2015)

478. İKRAM SAYILIR

Aklımı başımdan aldı gözlerin
Melül bakışların ferman sayılır
Dudağından düşen her bir kelime
Yaralı gönlüme derman sayılır

Bendeki bu gözler bakmaz harama
Yeter artık tuzu basma yarama
Gidip orda burda kurban arama
Tatlı canım sana kurban sayılır

Hasretin sevdası tesiri canda
Bu dünyada ister ulu divanda
Lütfedip elini tuttuğum anda
Dünyalar benimdir bayram sayılır

İstersen yoluna olayım turap
Zavallı gönlümü eyleme harap
Bunca ettiklerin çile ızdırıp
Âşık Temelî'ye ikram sayılır

(10.05.2018)

479. ERZURUM'A ERZURUM'A

Kışın Antalya'da güller açıyor
Doğuda Erzurum'a kar yakışır
Batıda da saygı sevgi kalmamış
Şu bizim ellere de ar yakışır

Getirin kalemi tarihi yazak
Yalanı sevmezler riyadan uzak
Ancak hainlere kurulur tuzak
Erzurum'a mert yiğit er yakışır

Dadaşım sert bakışlı yüzü gülmez
Sevdası yürekte kimseler bilmez
Hem şehitler ölmez vatan bölünmez
Vatanı seven böyle der yakışır

Canım kurban olsun aziz vatana
Sana ihanet edenler utana
Söz verdik toprakta şehit yatana
Vatana canı kurban ver yakışır

Ankara'da Seymen ege de zeybek
Karadeniz horonunu iyi bilmek
Sinsin oyununa seyredip gülmek
Temelî'm mert dadaşa bar yakışır

(11.07.2009)

480. TERÖRE HAYIR

Gelin ey milletim birlik olalım
Kardeşliğe evet teröre hayır
Artık buna kesin çözüm bulalım
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

Gel birliğin türküsünü yazalım
Dış güçlerin oyununu bozalım
Birlik olup hep kol kola gezelim
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

Nedir bu nefretin niye bunca kin
Kandırılmış gençler bakın ölen kim
Bizi kurtaracak kuran İslam din
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

Dış gücün oyunu gelme oyuna
Gel sahip çık milletine soyuna
Ecdadın yatıyor koyun koyuna
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

Kürt'ü Türk'ü Çerkez Laz'ı bir millet
Birleşince olur koca bir kuvvet
Bölünme oyunu büyük ihanet
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

Ey Temelî'm kardeşir Müslümanlar
Ancak bizi bizden olanlar anlar
Bölünürsek sevinir tüm düşmanlar
Kardeşliğe evet teröre hayır
Yoksa hep yanarız biz cayır cayır

(08.03.2016)

481.GELSEN DE BİR GELMESEN DE

O güzel yüzünü asıp duran yar
Artık gülsen de bir gülmesen de bir
Nedense gözyaşlarım hiç dinmiyor
Artık silsen de bir silmesen de bir

Bir gün beni gerçek yârin bilmedin
Arayıp da cananını bulmadın
Turnalarla selam saldım almadın
Artık alsan da bir almasan da bir

Temelf'yim sanma acılar dindi
Bu imiş demek ki dünyanın fendi
Geldi geçti günler ömrüm tükendi
Artık gelsen de bir gelmesen de bir

(12.05.2015)

482. VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ YUSUF BEYAZIT

Vakıf genel müdür Yusuf Beyazıt

Kulların emanet malı sendedir

Fikir sanat mülk emaneti sende

Güzel insanların hali sendedir

Ne güzel vakıflara sahip çıkmak

Millet kültürüne bir ışık yakmak

Değerli esere göz gibi bakmak

Rıyasız insanın dili sendedir

Yıllardır hizmette üstün başarı

Ulu emirden hiç çıkmaz dışarı

Seçkin kişiliği gitmez aşırı

Umut bağının gonca gülüsün sen

Fikri esere de sahip çıkarsın

Belki ileride vekil bakarsın

Elde bayrağı en üstte tutarsın

Yaratanın en güzel kulusun sen

Ahlakça güzel olanı seversin

Zatın güzel sen güzeli översin

İlımlısın sen her gönüle girersin

Temelî'ye uzanan elisin sen

(26.02.2008)

483. KARANFİL ÖZBAKIR

Güzellikler güzel insanda olur
Rıza ile yapılan iş tam olur
Allah için müminler kurban olur
Fotoğrafçının ahvali sendedir

Çok şükür seni tanıdım sonunda
Irak değil insanlığın sonunda
Karanfil kokusu vardır dalında
Al bayrağımızın alı sendedir

Razı olur haktan gelen  ileye
Açar ellerini durur dileğe
Nedense hiç minnet etmez feleğe
Fakire uzanan eli sendedir

İman dolu göğsü kullar içinde
Laleli sümbüllü güller içinde
 z çiçekten yapmış ballar içinde
Zati güzel kemali sendedir

Başkadır insana bakışın senin
Al bayrak üstünde nakışın senin
Kırmadan gönülü yapışın güzel
Irmakların akan seli sendedir
Razı Temel 'nin dili sendedir

(08.06.2007)

484. DOKTOR ORHAN ZİLELİOĞLU

Ne güzel operatör doktor olmak
Olgun kişilikle gönüle dolmak
Riyasız işini hakkıyla yapmak
Hayat veren göze eli sendedir

Anadolu bağrından kopup gelen
Nasıl da hastaya güzelce gülen
Zatı hali insan kıymeti bilen
İlmin en güzel kemali sendedir

Lütufkârdır saygı duyar insana
Emeğin çok geçti helal et bana
Lazer ile ışık verdin bin cana
İleri tekniğin kolu sendedir

Olursa şaşılık düzeltir hemen
Görev çıksa gider olsa da yemen
Laf değildir hocam aman ha aman
Umut ışığının yolu sendedir

(22.04.2008)

485. SAYIN BAYRAM DÜŞÜNÜR

İdari amirim Bayram Düşünür
Çılgın gönüllerin hızı sendedir
Parkın müdürlüğü sana verildi
İlin Çorum'un da özü sendedir

Dürüst kişiliğin insana örnek
Âşıkısın şairsin kurdun bir dernek
Milletini seven temiz bir yürek
Bilirim sanatın hazı sendedir

Arkadaş canlısı riayet bilmez
Yalandan hoşlanmaz riyayı sevmez
Rahat kişiliği kibiri bilmez
Amirsin sen güler yüzü sendedir

Milletini sevmek yüceltmek için
Dünyaya değişiyor bir tek gülüşün
Ümitle daima ufka bakışın
Şanslısın Muhsin'in kızı sendedir

Ümitkârsın sen bu günden yarından
Ne derlerse desinler geçmez yarından
Üzülme sen düşmez o ayarından
Resmet Temelî'nin izi sendedir

(01.03.2008)

486. DAĞLAR

Gezip gördüğünden örnek almasan
Boşa dolanmanın anlamı nedir
Gürleyip de şu gönlüme yağmasan
Daha bulanmanın anlamı nedir?

Bakıp da gerçeği göremiyorsan
Kötülüğe engel olamıyorsan
Eğer bir güzeli sevmiyorsan
Sevgi dilenmenin anlamı nedir?

Bu dünyadan ahrete kalkar gemi
Elbet bir gün biner âşık Temelî
Çektiysen hançeri açtım sinemi
Daha bilenmenin anlamı nedir?

(09.09.1998)

487. SUÇLU GÜL MÜDÜR?

Bülbül figan eder gül soldu diye
Suçlu mevsim midir yoksa gül müdür?
O yârin sözleri yaralar açtı
Suçlu ağız mıdır yoksa dil midir?

Hani sevenlerim hani ya nerde
Sevdiğim bu yüzden tutuldum derde
Vurup yaralarsan gördüğün yerde
Suçlu hançer midir yoksa el midir?

Niye uydun hain eller sözüne
Ah edip elimi vurdum dizime
Dokunmayın yansın benim közüme
Suçlu ateş midir yoksa kül müdür?

Gece gündüz hasretimsin derdimsin
Dolanırsın damarımda kanımsın
Eğer ölmez isem yine benimsin
Ona sorun Temelî'de el midir?

(17.08.1997)

488. LEYLİ LEYLA

Seviyorum dedin bırakıp gittin
Söyle leyli Leyla yar bu ne haldir?
Büyük kötülüğü kendine ettin
Söyle leyli Leyla yar bu ne haldir?

Gül açardı sanki leyli gülünce
Saçları uzundu belleri ince
Tanımadım inan birden görünce
Söyle leyli Leyla kız bu ne haldir?

Yüksekten uçardı havalı hali
Anlaşılmaz şimdi ağzında dili
Varmış bir kötüye bükülmüş beli
Söyle leyli Leyla yar bu ne haldir?

Ne yüzde güzellik ne gülüş kalmış
Gonca gülüm sanki açmadan solmuş
Neşenin yerini hep keder almış
Söyle leyli Leyla'm kız bu ne haldir?

Temelî'yim aşkın sazını çalar
Gözümde canlandı birden anılar
Gözlerine baktım hayale dalar
Söyle leyli Leyla yar bu ne haldir?

(09.08.2009)

489. AÇTIN NEDENDİR?

Gözüm yollarını bekler sevdiğim
Gelip de gizliden geçmen nedendir
Hasretlik elinden sinem yaralı
Varıp ayrılığı seçmen nedendir?

Sular gibi akıp akıp duruldum
Gördüm cemalini sana vuruldum
İnsaf eyle gölüm artık yoruldum
Gel dedikçe benden kaçman nedendir?

Sesini duyunca gönlüm coşuyor
İçime sığmıyor benden taşıyor
Sevdan yüreğimde sonsuz yaşıyor
Sen öldürüp kefen biçmen nedendir?

Temelî'yim yazılarım karalı
Benim feleğinen aram aralı
Aşk elinden sinem zaten yaralı
Yar bir yara sen de açman nedendir?

(29.07.2009)

490. KEL BEKİR

Sana gönöl namesinden bir selam
Göndereyim sende bunu al Bekir
Duydum bana bir iftira atmışsın
Ettiğin başına gelir bil Bekir

Çok badireleri sende atlattın
Yalanları parayla mı toplattın
Otuz yıllık lafları sen hortlattın
Dilerim vermesin dağlar yol Bekir

Söyle bakim bu ne biçim insanlık
Gözünle görmedin sana karanlık
Senin bu yaptığın ise şeytanlık
Fesat olma ol Allaha kul Bekir

Baban bir hocadır sen ise şeytan
Tuvalette doğurmuş herhal anan
Olmasın hiçbir tek derdine yanan
Hiç dinmesin gözlerinden sel Bekir

İtibar eden olmasın sözüne
Bir ateş düşüp de yansın özüne
İnsan diye bakmasınlar yüzüne
Sahipsizce köşelerde kal Bekir

Canım kurban olsun er oğlu ere
Sele kapılasın götürsün dere
Geçimsiz kimseyle etmez idare
Onun için mi diyorlar kıl Bekir

Bir de akrabasın yüzün gülmesin
Yedi sene derdi çeksin ölmesin
Oğlun kızın seni baba bilmesin
Akrabalar Görsün seni el Bekir

İnsana yaklaşmaz serin mi serin
Bir gün derdin artsın bir gün kederin
Babana benzesin aynı kaderin
Kimse varmasın desinler dul Bekir

Temeli'yim kulak ver sen bu sese
İftira ettin anlattın herkese
Yakışmış adını kimler demişse
Boşuna dememiş şeytan kel Bekir

(22.04.2009)

491. SAYIN BİNALİ YILDIRIM

Ne güzeldir insanda hizmet aşkı
Beklediği onun muhabbet meşki
İstemez inan ki sarayı köşkü
Nede olsa ere sözü gerekir

Allah sana nasip etmiş makamı
Laf değil o ulaştırma bakanı
İnanarak düşünüyor vatani
Yalnızca sevene nazı gerekir

Irmakları köprüyle yol eyledin
Laleli sümbüllü bir gül eyledin
Duydum sen zehirleri bal eyledin
Islak yaş akar ya gözü gerekir

Realisttir daim yürekli kişi
Irmak gibi coşmak hayali düşü
Milletine hizmette dimdik başı
Temeli'n sofrada tuzu gerekir

492. ÇATASIM GELİR

Sensiz geçen günlerimi düşündüm
Ben kendi kendime çatasım gelir
Daha söyleyecek sözüm var amma
Boğazımdan geri yutasım gelir

Bir deste gül vereyim elini uzat
Ben kölen olayım istemem azat
Şu tatlı canımı ben haraç mezat
Götürüp pazarda satasım gelir

Hep boşuna yar yar diye döğündüm
Aşkın değirmeninde ben üğündüm
Hep suçlu sayıldım kendim savundum
Yüreğimden söküp atasım gelir

Acımadan çektirirsin cefayı
Vefasızlar ne bilirmiş vefayı
Üç kuruş etmeyen yalan dünyayı
Bir ateş atıp da yakasım gelir

Temelî'yim geçmez sözüm sözüme
Ne söylesem dinletemem özüme
Dünya küçük görünüyor gözüme
Ayağın ucuyla itesim gelir

(28.06.2016)

493. KAÇASIM GELDİ

Yaylalarda sesi sese katarlar
Koyunu kuzudan seçesim gelir
Oturup sağarlar gelinler kızlar
Doldurup bir tas içesim gelir

Köyün kalesine çıkıp inerdik
İtti bitti oynar taşa sinerdik
Soyunup da derelerde çimerdik
Çemirlenip çaydan geçesim gelir

Arada herfene ederdik bazı
Başkaydı odanın sohbeti sözü
Aniden görünce sevdiğim kızı
Kanatlanıp göğe uçasım gelir

Balığa giderdik derenin gölüne
Laf anlatsam bizim köyün lalına
Peştimalı bağlayıp da belime
Tarlalara tohum saçasım gelir

Binip de cirit oynadığım atlar
Bir olur şenlikte hısımlar yâdlar
Şimdi yetişmiştir ekinler otlar
Alıp da tırpanı biçesim gelir

Buğdayı alıp değirmene gitsem
Sabahlara kadar unu üğütsem
Malları ekine çayıra atsam
Korukçu görünce kaçasım gelir

Ben de heveslenip köyüme döndüm
Her şeyi eskisi gibidir sandım
Bilseniz dostlarım nasılda kandım
Hemen geri buradan göçesim gelir

Köyden göçenlerin yeri dolmamış
Gençlik insanlıktan nasip almamış
Büyüğe küçüğe saygı kalmamış
Temeli'm köyden kaçasım gelir

(23.09.2007)

494. CANAN VIZ GELİR

Aşkın gemisinde pusula olmaz
Sevda rüzgârında kaptan vız gelir
Söz konusu dinle vatan olursa
Korkmayız füzeden toptan vız gelir

Gönül bir Kâbe'dir kırma insanı
Boldur hakkın kerem ile ihsanı
Canların içinde bulursam canı
Neylerim o zaman canan vız gelir

Bize yardımcıdır hazreti sultan
Rehberim elimde ol yüce kuran
Eğer dolu ise bu göksüm iman
Etrafımda dönsün şeytan vız gelir

Temelî'yim der ki gel düşme gama
Azrail dolanıp gelecek cana
Hak nasip eylerse cenneti bana
Dünya malı kaşı keman vız gelir

(14.01.2009)

495. İÇİLİR

Bu dünya nedir ki yar senin için
Bir değil bin candan bile geçilir
Ölüm yudum yudum isterse gelsin
Yar elinden zehir olsa içilir

Gerçek âşık muradına eremez
Cahil olanlarsa bunu göremez
Bin kilit vurmuşum kimse giremez
Bakışınla bini birden açılır

Temelî'yim başım yine dumandır
Kurban olam yüzün bu yana döndür
Selviye benziyor sanki fidandır
Gülüşüyle gül içinde seçilir

(04.10.2016)

496. TELEFON

Ne zaman arasam hep meşgul çalır
Hamımın elinden telefon düşmir
Baban kelp kırizi geçirdi öler
Heber verim dedim hep meşgul aşmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Heç goymir ki telefonu elinden
Millet elhezer eyledi dilinden
Kendisi o geder menmun halinden
Oğul uşak artık alışık şaşmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Kırılın da parçasını bulama
Tamirci tamirci gide dolana
Yanlışlıkla gablo boynan dolana
Kismeler gelipte yetişip aşmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Eve gelince kırılın ekranı
Bakasan diyesen ya şarjı hanı
Sinirlenip yere vurasın oni
Aniden ocağa düşüp de pişmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Şarja takasın bir türlü dolmıya
Bozula da heç arayan olmaya
Hafıza siline kimse kalmıya
Diyesen aklımdan kismeler geçmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Yine unutmuşsun evde işleri
Kitlene de çalışmaya tuşları
Tah dışardan duyulir gülüşleri
Çay verirem telinen oynir işmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Düşe parça parça ola kırıla
Hersinden çatlıya dörde yarıla
Toplanıp parçalar beze sarıla
Telefon gırıldı küsmüş gonişmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

Hem vidiyo çekir hemi de resim
Bir de sorir nasıl ey midir süsüm
Gorhudan bir türlü çıhmir ki sesim
Temelî'n gözünden bir şey de gaşmir
Bir türlü elinden telefon düşmir

(11.01.2016)

497. GÖZ ELE VERİR

Çirkinlere asla sözüm yok benim
Güzeli kaşları göz ele verir
Kar yağıp tavşanlar gezince karda
Her nereye gitse iz ele verir

Gel gönül kendini şöyle bir yokla
Neye sevindin de atarsın takla
Suçunu her ne kadar saklarsan sakla
Konuştuğu bir tek söz ele verir

Bazısı var hatır gönülü bilmez
Bazısı var söz verir amma gelmez
Bazısı var bakar yüzü hiç gülmez
Bazısını cilve naz ele verir

Kulak verin hele gelen şu sese
Gel aldanma yüzdeki olan süse
Garip Temelî'yi tanımaz kimse
Aşığı elinde saz ele verir

(21.08.2018)

498. GÖZ ELE VERİR

Çirkine dokunma hali bellidir
Güzeli güzelce yüz ele verir
Yüzünü saklayıp gizlese bile
Karaca kaşları göz ele verir

Balçık kapatır mı söyle güneşi
Yakıp kül etmez mi onca ateşi
Kendini bilmeyen sır tutmaz kişi
Dostunu çabukça tez ele verir

Mevlâ'm kimseleri koymasın darda
Elbet keramet var edepte arda
Her ne kadar hızlı koşsa da karda
Geride tavşanı iz ele verir

Düşme düşsen derman olmaz derdine
Göz dikerler vatanına yurduna
Sözüm yoktur insanların merdine
Namerdi bir kötü söz ele verir

Gönül defterine girip yoklansan
Kendi nazarında kendin aklansan
Her ne kadar gizlenip de saklansan
Âşık Temelî'yi saz ele verir

(17.09.2015)

499. YANIYOR FİLİSTİN

İnsan hakları diyen yaratıklar
İkiyüzlü dünya sizi tanıyor
Filistinli canlı canlı yanıyor
Çoluk çocuk kadın çıplak kış günü
Elektrik yok insanlar donuyor
Filistinli cayır cayır yanıyor

Bu nasıl işkence bu nasıl zulüm
Nereye saklansan buluyor ölüm
Daha çok şey var ya söylemez dilim
Bin türlü yara var orda kanıyor
Filistinli canlı canlı yanıyor

Doktor yok ilaç yok yaralı yerde
Dünya sahip çıktı yazık namerde
Kalacağın belli değil dur orda
Herhalde kendini aslan sanıyor
Filistinli cayır cayır yanıyor

Saldırıyor tankla topla uçaklar
Feryat eder bak orada çocuklar
Seyrediyor bunu bütün alçaklar
Haince birçok ocaklar sönüyor
Filistin'se canlı canlı yanıyor

Kadehlerde içiliyor şaraplar
Size göre merhametliymiş Sırplar
Kardeşindi hani nerde Araplar
Buralarda çok şeytanlık dönüyor
Filistinli canlı canlı yanıyor

Atmış yıldır bu savaşı sürdürdün
Yüz binlerce Filistinli öldürdün
Yeryüzünden adeleti kaldırdın
Mazlumunda gözyaşları diniyor
Filistin'se cayır cayır yanıyor

Döner oyunu çocuklarda anlar
Bop projesi yapılan pılanlar
Birlik olun birlik ey Müslümanlar
Herkes bizim sırtımıza biniyor
Filistinse canlı canlı yanıyor

Temelî'yim eksik etme duanı
Diren Filistin kazanacan davanı
Kendin yıkacaksın kendi yuvanı
Şimdilik korkaklar çökmüş sınıyor
Filistinli canlı canlı yanıyor

(07.01.2009)

500. GİDİYOR

Bugün bir güzele yolda rastladım
Aklımı başımdan aldı gidiyor
Ömrümde görmedim böyle güzeli
Aklım o güzelde kaldı gidiyor

Kudretten sürmeli kaşıynan gözü
Sanarsın gökteki zöhre yıldızı
Nerden beni buldu gönül hırsızı
Şu kalbimi benden çaldı gidiyor

Temelî'yim ölene dek yanarım
Nerde güzel görsem onu sanarım
Her gittiğim yerde onu ararım
Başımı sevdaya saldı gidiyor

(16.04.1998)

501. BAKTI GİDİYOR

Yüklemiş göçünü gönül kervanı
Şimdi buralardan kaktı gidiyor
Göz yaşlarım düştü yanaklarıma
Silemedin gülüm aktı gidiyor

Gönül kalesine dikmiştim sancak
Tütmedi tütünüm yanmadı ocak
Kader beni etti sana oyuncak
Attı ateşlere yaktı gidiyor

Felek öyle bağladı ki yolumu
Uzattım tutan olmadı elimi
Sevdiğim benim bu düşkün halimi
Bir sormadan öyle çekti gidiyor

Büktün belimi ayrılıp giderken
Derin yara içten içten kanarken
Temelî göçün dünyadan giderken
Şöyle bir dönüp de baktı gidiyor

(27.01.1995)

502. SÖZ GEREKİYOR

Bir insanın insan olması için
Evvela sapsağlam öz gerekiyor
Bizde ahte vefa imanının tamı
Hilesiz yalansız söz gerekiyor

Rabbim yaratmıştır bak biçim biçim
Her biri bir türlü bir gaye için
Tarihe mal olup anılmak için
Arkanda derince iz gerekiyor

Temelî'm yaraya merhem sürmeye
Hakça alıp hakça geri vermeye
Yalnız sade gerçekleri görmeye
Baş değil gönülde göz gerekiyor

(18.04.2015)

503. OLMUYOR SENSİZ OLMUYOR

Sensiz de yaşarım diyordum amma
Olmuyor bir tanem sensiz olmuyor
Belki unuturum diyorum amma
Olmuyor bir tanem sensiz olmuyor

Felek gül dememiş nasıl güleyim
Yeter ki gel de sen dağı deleyim
Gönlümün sultanı esmer meleğim
Olmuyor bir tanem sensiz olmuyor

Temelî'yim artar yürekte sızım
Neredeysen çık gel be iki gözüm
Sen yoksun ya inan yapayalnızım
Olmuyor bir tanem sensiz olmuyor

(13.05.2013)

504. ARATIYOR

Zaman bizi ne hallere getirdi
Haller hali aratıyor gel de gör
Asır mı bozuldu yoksa insan mı?
Kullar kulu aratıyor gel de gör

Gönül bahçesini eyledik talan
İnsanların işi gücü bir plan
Her üç kelimenin ikisi yalan
Diller dili aratıyor gel de gör

Şaşıyorum ben bu hale gerçekten
Dilden konuşurlar değil yürekten
Artık arı toplamıyor çiçekten
Ballar balı aratıyor gel de gör

Âşık Temelî'yim bizden iş geçti
Bazı günler acı bazı hoş geçti
Ne çabukta atmış oldu yaş geçti
Yıllar yılı aratıyor gel de gör

(22.09.2018)

505. KAÇAN KOVALANIR DİYORLAR YÂRİM

Her ne kadar benden kaçsan da canım
Yeter kovalanıp durma ne olur
Durmadan al yeşil giyinen güzel
Renge boyalanıp durma ne olur

Seviyorsan bunca naza ne gerek
Sevmek derler yürek işidir yürek
Bugün bugün yârin yârin diyerek
Öyle oyalanıp durma ne olur

Ne sözün var ise de Temelî'ne
Merhamet kıl hüsnü canan haline
Sakın ola onun bunun gönlüne
Gidip yuvalanıp durma ne olur

(09.01.2016)

506. GELSEN NE OLUR?

Niye beni görüp yüzün asarsın
Sanki bir kere de gülsen ne olur
Gel artık vefasız ömrüm tükendi
Gülerek yanıma gelsen ne olur

Artık boyun eğdim bendeki derde
Haniya sevdiğim nerdesin nerde
Umutlar tükenip bittiği yerde
Ansızın kapımı çalsan ne olur

Temelî'yim döndüm çarpıp direktten
Hayırsızda vefa yokmuş gerçekten
Nasıl da sevmişim candan yürekten
Ona yandığımı bilse ne olur

(09.05.2015)

507. SIZLATMA İÇİMİ

Sen gideli aylar oldu saymadım
Sızlatma içimi gel artık nolur
İnan ki gül yüzlüm sana doymadım
Akan gözyaşımı sil artık nolur

Ağaç kabuğundan sıyrılmış gibi
Ana kuzusundan ayrılmış gibi
Yanmış bu yüreğim kavrulmuş gibi
Bana bir tek selam sal artık nolur

Temelî'yim gülüm gözüm yollarda
Alacağım kaldı benim yıllarda
Vebal mi sorarsın hain kullarda
Çok özledim seni bil artık nolur

(13.08.2018)

508. DOLAR

Bu oyunu bozar asil milletim
Dolara tapanın haline tükür
Bir silah olmuşsun zalim elinde
Kim alırsa seni eline tükür

Arayıp doğruyu bulursak eğer
Bakıp da gerçeği görürsek eğer
Milletçe birliği kurarsak eğer
Bozanın leşine salına tükür

Halinden memnundur üç beş bin kişi
Vatanı satmaktır hainin işi
Bizler durdururuz hain gidişi
Peşine düşenin yoluna tükür

İşleri hainliktir şu vatansızlar
Vatanı dolara satar kansızlar
Göz yumarsak şehit yatanlar sızlar
Susup lal olanın diline tükür

Haydi reis öncülüğü sen başlat
Sonra sıraya girecek bürokrat
Oynanan oyunu gel iyice anlat
Tahmin yapanların falına tükür

Vatanı sevenler satsın doları
Çıkarsın başından kirli yuları
Lira ile doldursunlar haralı
Haram kazanç ise malına tükür

Vız geldi bak on beş temmuz oyunu
Millet verdi ölçüsünü boyunu

Temelî'yim hainlerin soyunu
Şerefsizin fitne feline tükür

(12.08.2018)

509. VATAN BİZİMDİR ARKADAŞ

Bin yetmiş bir de biz Anadolu'ya
Girdik artık vatan bizim arkadaş
Kimimiz atlıydık kimimiz yaya
Anadolu benim özüm arkadaş

Alpaslan'sa beyaz kefeni giydi
Romen Diyojen'se başını eğdi
Allah sedaları göklere değdi
Vatanım Kuran'ım cüzüm arkadaş

Selçuklu Türk'üyüm namım yayıldı
Tüm Anadolu'ya beyler dağıldı
Türk oğluyuz geri dönen değildi
Ya vatan ya ölüm çözüm arkadaş

Savaşta göklere açık kanadım
Fetheyledik yurdu biz adım adım
Tarihe sor tanır bizi Türk adım
Vatan benim iki gözüm arkadaş

Selçuklunun devamıdır Osmanlı
Tarihi zaferle dolu ne şanlı
Edirne Kars Sinop Erzurum Vanlı
Hepisiyle ortak yazım arkadaş

Osmanlı'dır çağ kapatıp çağ açan
Tüm dünyaya medeniyeti saçan
Derede sel dağda yel olup uçan
Atoma erişir hızım arkadaş

Sultan Fatih İstanbul'u fethetti
Bizans'sa kayboldu eridi bitti
Fitnenin kaynağı yok oldu gitti
Avrupa'ya döndüm yüzüm arkadaş

Altı yüzyıl dünyaya hüküm eyledik
Dili dini ırkı serbest eyledik
Onlar tuttu bizse emir eyledik
Emirdi fermandı sözüm arkadaş

Sonra sırtlan sürüleri saldırdı
Koca Osmanlı'yı bunlar kaldırdı
Türkler coştı vatan diye çıldırdı
Şehit oldu oğlum kızım arkadaş

Hasta adam dediği Türk dirildi
Tüm düşmanlar vatanımdan sürüldü
Türkiye cumhuriyeti kuruldu
İNmez daha ay yıldızım arkadaş

Ey memurum çiftçim köylüm ve beyim
Bu vatan bizimdir mahşere deyin
İster Temelî'ye delidir deyin
İnancım en büyük kozum arkadaş

(03.02.2010)

510. GARDAŞ

Buralarda kaldık biz garip garip
Sen sormazsan eller sorar mı gardaş?
Anamın ağzında yandı dilleri
Sen sarmasan eller sarar mı gardaş?

Artar oldu yüreğimde sancılar
Yolun bekler anan ile bacılar
Geçmiyor günlerim tütmez bacalar
Sen anmazsan eller anar mı gardaş?

Hasret kaldık sensiz bahara yaza
Bekleriz gelirsın belki bu güze
Sana söylediğim bu gerçek söze
Sen kanmazsan eller kanar mı gardaş?

Temelî'yim gurbeti iyi bilirim
Sen gelmesen özledim ben gelirim
Hasretinden dirhem dirhem eririm
Sen yanmasan eller yanar mı gardaş?

(25.03.2001)

511. KAHRAMANMARAŞ

Ne de güzel kahramanlık yakışır
Boşa mı kahraman oldun sen Maraş?
Fransız Ermeni iş birliğinde
Kurtuluştta kaptan oldun sen Maraş

Peçeli kadına saldırdı küffar
Bilmezler ki sütçü imamların var
Maraş'ı sizlere dar ettiler dar
Hak emrine ferman oldun sen Maraş

Türk bayrağı kalesinden inince
Şahlandı Maraşlım inceden ince
Bayrak yoksa Cuma olmaz denince
Bayrağına kurban oldun sen Maraş

Maraşlı yüzlerce şehidi verdi
Vatanı kurtarmak gayesi derdi
Yiğittir şehidi gazisi merdi
Dertlilere derman oldun sen Maraş

Ermeni Fransız baktın kaçışır
Bağlarında bülbülleri ötüşür
Kahramanlık nede güzel yakışır
Şehirlere sultan oldun sen Maraş

Temeli'yim türlü öğütler sende
Sayısız gaziler şehitler sende
Burma bıyık şanlı yiğitler sende
Sığınacak liman oldun sen Maraş

(24.06.2017)

512. MARAŞ

Ahir Dağı kucaklamıştır seni
Eteğinde açar güllerin Maraş
Biraz engebeli arazi ama
Büklüm büklüm gider yolların Maraş

İlçelerin Afşin andırın Göksu'n
Ekinözü Dulkadir oğlu teksin
Göksun Çağlayan Cerit Nurhak'sın
Öztürkçe konuşur dillerin Maraş

Pazarcık on iki şubat Türkoğlu
Ceyhan Göksu aksu çay dolu dolu
Erkenez Körsullu akıyor deli
Baharda coşuyor sellerin Maraş

Esabı kef geçer yüce Kuran'da
Yedi güzel adam var hatıranda
Âşık şair ozan yatar bağrında
Hakkı zikrediyor tellerin Maraş

Bu sözümde asla yoktur ki riya
Dondurman yayıldı ünü dünyaya
Nasip olsa seni dolaşsam yaya
Gökte dalgalanır alların Maraş

Ovanda yetişir elmaile nar
Daha anlatacam duy ki neler var
Kara kaşlı kara gözlü güzel yar
İlgıt ılgıt eser yellerin Maraş

Bir yanın Toroslar biryan Akdeniz
Tarihte bırakmış çok derin bir iz
Kartal kaya barajı balık tut yüz
Humaşır ve Gavur göllerin Maraş

Âşık Temelî'yim bu kadar yeter
Maraş diyince de burnumda tüter
Elbet kavuşuruz hasretlik biter
Daim hakka açık ellerin Maraş

(24.06.2017)

513. ELE KARIŞTI

Bizim elden doğru esen rüzgârlar
O yârin kokusu yele karışmış
Bir tenhada nazlı yâri öpmüştüm
Sanki dudakları bala karışmış

Eğlen ahvalimi sana diyeyim
Bilmem deli gönlüm nasıl eğleyim
Sensiz dünya malı artık neyleyim
Bütün emeklerim sele karışmış

Âşık Temelî'yim sen idin varım
Başımdan hiç eksik olmaz efkârım
Uğruna canımı verdiğim yârim
Şimdi varıp gitmiş ele karışmış

(10.04.2009)

514. GÖR HELE DEMİŞ

Nedir bu telaşın vay deli gönül
Sakın isyan etme dur hele demiş
Niye aramadın beni vefasız
Bir kez olsun ara sor hele demiş

Kokunu benzettim gonca gülünen
Nasıl yaşayayım ben bu halinen
Posta tuttum selam saldım yelinen
Götür nazlı yâre ver hele demiş

Aramızda yine sam yeli eser
Severim incinir sevmesem küser
Dedim bu ayrılık amanım keser
Ben senden beterim dur hele demiş

Temelî'yim söyle nasıl güleyim
Ya sen gel cananım ya ben geleyim
Kavuşmak ne zaman söyle bileyim
Sabreyle sevdiğim sır hele demiş

(26.09.2005)

515. VAR İMİŞ

Görünce vuruldum güzel yüzüne
Bilemedim iki yüzün var imiş
Aldandım ben sohbetine sözüne
Ne bileyim yalan sözün var imiş

Sana nasıl yandım nasıl da kandım
Özü sözü sağlam birisi sandım
Kusur sende değil bende aldandım
Meğer ise çürük özün var imiş

Yeter artık zalim bu kadar yeter
Her sözün hançerdir ölümden beter
Güvenme dostluğa dakkada satar
Meğer gizli yanan közün var imiş

Temelî'm yıkıldı hayali düşü
İnsanları aşşalamaktır işi
Gönülden kör imiş beyinden şaşı
Yalan iftiradan tezin var imiş

(19.10.2015)

516. VAZ MI GEÇER?

Ne diyeyim bu feleğin işine
Baharı görmeden yaz mı geçermiş?
Uzak kaldım hayalime düşüme
Halden bilmeyene naz mı geçermiş?

Sen bana canansın ben sana yarken
Seninle bu kadar hayalim varken
Gönül durağında dur eğlen derken
Gelip bu kadar da tez mi geçermiş?

Temelî'yi sanma gülüm hayırsız
Karşıma çıkardı kader apansız
Bir dur hele kaçma benden vefasız
İnsan sevdiğinden vaz mı geçermiş?

(31.03.2011)

517. KÖYDE BOZULMUŞ

Bir gün özledim de köyüme vardım
Eskiler kalmamış köyde bozulmuş
Misafir doluydu konaklar evler
Ağa da kalmamış bey de bozulmuş

Komşuya kem gözle bakmazdı gözler
Eskiden eser yok silinmiş izler
Bar tutar oynardı gelinler kızlar
Düğünde kalmamış toyda bozulmuş

Tandırlarda çalı tezek yanardı
Üzerinde kara kazan kaynardı
Gençler harmanlarda cirit oynardı
Harmanda kalmamış tayda bozulmuş

Şöyle seyir ettim yüzler gülmüyor
Hiç kimse kimseye gidip gelmiyor
Büyük küçük birbirini bilmiyor
Ahlakta kalmamış huyda bozulmuş

Temelî'yim ne ev kalmış ne odam
Ne emmim dayım kalmış ne dedem
Kalmamış selamı alacak adam
Hasıl vesselam her şey bozulmuş

(17.02.2010)

518. BEN DE YOKUM BE EVLAT

Âlemi cihanda sen bir şah olsan
Saygı yoksa bende yokum be evlat
İmparator hem de padişah olsan
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Bir lokmada tam on balina yutsan
Şu dağı kaldırıp sırtına atsan
İstersen ağzınla uçan kuş tutsan
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Saygıdır insana başı eğdiren
Saygıdır başını göğe değdiren
Saygıdır bir helal lokma yediren
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Saygıdır saydırır sana anayı
Saygıdır sevdendir sana sonayı
Saygıdır sezdirir sana manayı
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Saygıdır babaya baba dediren
Saygıdır sırtına aba giydiren
Saygıdır âleme seni gördüren
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Saygıdır ilimin kapısın açan
Saygıdır etrafa gülücük saçan
Saygıdır saygıyı saygıyla seçen
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

Temelî'm saygıdır toplumun malı
Saygıdır tüm insanların emeli
Saygı gösterip de saygı duymalı
Saygı yoksa ben de yokum be evlat

(22.09.2011)

519. EVLAT

Gel bana işkence yapma sen oğul
Gün gelir ettiğin çekersin evlat
Bu dünya ahretin tarlası derler
Sen de ektiğini biçersin evlat

Anladım gençliğin en büyük kozun
Gün gelir dizine incek sızın
Bir gün evladına geçmezse sözün
Oturup da bir of çekersin evlat

Saygı göstermeyen saygı göremez
Yıkar bir gönülü geri öremez
Gidip bir yaraya merhem süremez
Ah edip boynunu bükersin evlat

Temelî'yim yine gel etme zarı
Gün boyu çalıştın hani ya karı
Söyle kimin kendiyle gitmiş varı
Gözlerinden yaşı dökersin evlat

(03.02.2008)

520. ADALET

Bir gün ansız karakola çağrıldım
Geçip de karşıma durdu adalet
Orada ufaktan sorgu başladı
Her şeyi tek tek sordu adalet

İnceden yüzeysel sorgu başladı
Birisi iftira etti suçladı
İşkence hakaret yıktı tuşladı
İlk tokatı bana vurdu adalet

Karşı taraf güçlü durmaz bastırır
İki şahit ile adam astırır
İnsanları yaşamaya küstürür
Sanırım bir zaman vardı adalet

Adaletin kanadı yok geç gelir
Rüşvetten hamile kalmış piç gelir
Kanun eksik ceza suça hiç gelir
Kanağını kimler kırdı adalet

Geldin amma benim ömrüm tükendi
Katil hırsız gaspçı bu adam dendi
Bunları duyunca hayatım söndü
Sonunda içeri girdi adalet

Girip şöyle sağa sola bir baktı
Cübbeyi giyinip gözlüğü taktı
Suçlunun cezayı alması haktı
Delili ortaya sürdü adalet

Toplandı deliller kesildi ceza
Adalet yerini bulmuştı keza
Ben bunu böylece dökmüştüm saza
Adilce kararı verdi adalet

Geçmişim baştan ayağı yoklandı
Tertemiz dediler sildi paklandı
Âşık Temelî sonunda aklandı
Söylemez kimseye sırdı adalet

(10.04.2003)

521. SÖZDEN İBARET

Bu dünyada birçok övünen gördüm
Baktım ki bir kuru sözden ibaret
Her güzelin kahrı çekilmez derler
Seyreyledim cilve nazdan ibaret

Kötü olurumuş feleğin tuşu
Bir anda yok eder hayali düşü
Gönül gözü ile görmeyen kişi
Sanarmış her şeyi gözden ibaret

Yeşili bilmeyen alı bilmeyen
İnsanlarda türlü hâli bilmeyen
Tatlıyı bilmeyen balı bilmeyen
Her tadı sanarmış tuzdan ibaret

Her şeyin âlemde vardır anası
Bu güzel İslam'ın sevgi mayası
Okuyup da bilmez nedir manası
Sanıyor Kuran'ı cüzden ibaret

Bir çöpünü kimselere vermemiş
Ayakları bir kez yere değmemiş
Aşılmayan yüce dağlar görmemiş
Dünyayı sanıyor düzden ibaret

Keramet ehlinin sabırdır işi
Çok ses çıkarırmış kabınsa boşu
Güzelliği özde görmeyen kişi
Güzeli sanırlar yüzden ibaret

Bazen diller susar canım göz söyler
Kısa söyler temiz söyler öz söyler
Âşık dediğın manalı söz söyler
Temelî sanırlar sazdan ibaret

(16.01.2009)

522. LAFTAN İBARET

İki kelam bir arada edemez
Şöyle dinledim de gaftan ibaret
Seçimde konuşur mecliste cayar
Verilen sözlerse laftan ibaret

Oysa halk bunlardan bekler himmeti
Kimseye yok ceplerine hizmeti
Koskoca şanlı yüce türk milleti
Sanırlar hepisi saftan ibaret

Bırakın yapmayın ölmesin canlar
Can derdine düşmüş baktım insanlar
Dinci diye suçlandı Müslümanlar
Fişlenmişler bir hedeften ibaret

Kendi yurdunda gariptir gülmezler
Kimin eli cebindedir bilmezler
Durmadan çalışır hakkın almazlar
Yorulur oturur oftan ibaret

Kimi bankaları hortumlar yutar
Kimi bu vatani ucuza satar
Çalan soyan ancak altı ay yatar
Cezasına baktım aftan ibaret

Bu nasıl kanundur bu nasıl yasa
Vatan için adam çekmiyor tasa
Ceylan derisi koltuk birde masa
İçer çay sigara püften ibaret

Temelî'yim gerçekleri görmezler
Kin nefret önüne duvar örmezler
Savaş der öldürür merhem sürmezler
İnsanoğlu ne tuhaftan ibaret

(08.02.2010)

523. ILGIT ILGIT

Eridi de gönül yağım eridi
Akar gözlerimden sel ılgıt ılgıt
Yüreğimi kara duman bürüdü
Eser mi inceden yel ılgıt ılgıt?

Sabahınan eser bir seher yeli
Bir başka kokuyor sılanın gülü
Hasret gözlüm buralardan gideli
Gözlerim yollarda gel ılgıt ılgıt

Temelî'yim bir murada ermedim
Senden gayri güzelini görmedim
Azrail geldi de canım vermedim
Gel de bu canımı al ılgıt ılgıt

(01.04.1992)

524. ARSIZ İTOĞLİT

Yüzü camış derisindendir sanki
Utanmaz arlanmaz arsız itoğlit
Alnında utanır damar kalmamış
Edepsiz ahlaksız nursuz itoğlit

Bir türlü bitmiyor hiç palavrası
Beleş sofralarla güzel arası
Davet etti eve cimri sofrası
Ekmeksiz peynirsiz lorsuz itoğlit

Sorma arkadaşım kalles mi kalles
Bir türlü üstüne çalmıyor güneş
Hayatı bedava yediği beleş
Bak işsiz kazançsız karsız itoğlit

Tazı gibi koku alır iz sürer
Çıkarı olmayan kişiyi yerer
Bedava çukur bul hemencik girer
Kefensiz mezarsız görsüz itoğlit

Menfaati için boynunu бүker
Ağlar figan eder gözyaşı döker
Ne ağacı bilir ne fidan diker
Bahçesiz meyvesiz barsız itoğlit

Milleti kandırır kendisi kanmaz
Yüzüne tükürsen asla utanmaz
Dünyayı yak asla bir çöpü yanmaz
Tipisiz boransız karsız itoğlit

Temelf'yim fesat çıkarmak işi
Ortalığı katmak hayali düşü
Çocuklar perişan çaresiz eşi
Sevgisiz sevdasız yarsız itoğlit

(24.03.2010)

525. MEVSİM BAHAR OLDU

Seni gördüm birden güller açıldı
Mevsimim değişti kış bahar oldu
Sen açan güllerden daha güzelsin
Bülbülün şeydası intizar oldu

Kestaneden almış saçların rengi
Arasam cihanı bulunmaz dengi
Hangi hoyrat koparır seni hangi
Göksün gülistanı gülizar oldu

Fidana benzettim onun boyunu
Huri melekten mi almış soyunu
Benden taraf kullanmadı oyunu
Buralardan gitti ele yar oldu

Gözlerine baktım yaşam kaynağı
Sanki gül goncası allı yanağı
Ayrıldı bizden seçti uzağı
Bu da Temelî'ye intihar oldu

(25.09.2006)

526. GÖR NELERE BAKIN

Ben amca oğluna biraz borç verdim
Anlatayım dinle gör neler oldu
Nolur nolmaz diye bir senet aldım
Bundan sonrasını sor neler oldu?

Zaman geçti senetin günü geldi
Parayı istedim üstüme güldü
Bir şey yapamayacağımı bildi
Peşinde dolandım tur neler oldu?

Nasıl akrabasın diye çok kızdım
Sinirden verilen sözümü bozdum
Senede iki yüz daha zam yazdım
Hele dinle daha bir neler oldu?

Adam beni gidip vermiş savcıya
Ne diyeyim içimdeki sancıya
Sövsem olmaz anasına bacıya
Kendimi tutmaksa zor neler oldu?

Mahkemeden bana bir emir çıktı
Hâkim cüppe giyip gözlüğü taktı
Başını kaldırıp yüzüme baktı
Anlat dedi sahtekâr neler oldu?

Bu durumsa beni çok üzdü yıktı
Adam bir de benden çok haklı çıktı
Beni on sekiz ay cezaysa yıktı
Şu başıma yağdı kar neler oldu?

Bu bana olmuştu büyük nasihat
Şimdi deyin hangimizde kabahat
Alıp da vermemek olmuş bir sanat
Bir de bana derler dur neler oldu?

Temelî'yim garip şeyler olmasın
Sevgi diye kin gönüle dolmasın
Beyler sakın bunu kimse bilmesin
Söylemem kimseye sır neler oldu?

(06.03.2010)

527. YİNE SANA BİR ŞEY OLMAMIŞ YAHU

Duydum ki eğitse yakalanmışsın
Yine sana bir şey olmamış yahu
Kurtulmuşsun başın taşa arpmışsın
Yine sana bir şey olmamış yahu

Duydum ki vapurdan dışmış denize
Bir haftada çıkmış bu yüze yüze
Kaç kez kalp krizi atlatmış taze
Yine sana bir şey olmamışyahu

Seni yakalamış ya kuş giribi
Sen hariç götürmüş tam bin garibi
Dediler kalbine saplanmış harbi
Gine sana bir şey olmamış yahu

Sen ki Almanya'ya yaya gitmişsin
Tam orada üç yıl domuz gtmşsn
Domuz gribini de alt etmişsin
Yine sana bir şey olmamış yahu

Ordan duydum Suriye'ye geçmişsin
atışmanın arasında kalmışsın
Bir şarapnel beş de kurşun yemişsin
Yine sana bir şey olmamış yahu

Ciğer mide hepsi kanserle dolmuş
Onların da çarelerini bulmuş
Ebola virüsle arkadaş olmuş
Yine sana bir şey olmamış yahu

Dağcılarla Everest'e tırmanmış
Kaymış ayak dibe dek yuvarlanmış
Dağ dibinde üç ay tam baygın kalmış
Yine sana bir şey olmamış yahu

Yakalanıp köle diye satılmış
Türlü zindanlara baktım atılmış
Bir gün köprü uçmuş sele kapılmış
Yine sana bir şey olmamış yahu

Birçok ağaçlardan meyve yer iken
Kenede ısırılmış sabahtan erken
Kesin tam bu sefer kurtulduk derken
Yine sana bir şey olmamış yahu

Kamyonun fireni yokmuş atlamış
Seksen yerden tam kafası patlamış
Kollar bacak tüm kemikler çatlamış
Yine sana bir şey olmamış yahu

Köyün itlerinin hepsi saldırdı
Nasıl iş ya hepisini yıldırıldı
Anlattıkça Temelî'yi güldürdü
Yine sana bir şey olmamış yahu

(09.01.2015)

528. DAYI OĞLU

Okudum mektubu dertli yazmışsın
Evlat baba alışmıyor dayı oğlu
Ben toplamak istedim bir araya
Birliğimiz oluşmuyor dayı oğlu

Hak böyle yaratmış beni böyleyim
Saygısız olduktan sonra neyleyim
Dedim bende bildiğimi söyleyim
Dedi kafan çalışmıyor dayı oğlu

Bastıramam ben bir türlü izime
Desem lafı tıkıyorlar ağzıma
Söylediğim bir küçücük sözüme
Tam üç gündür konuşmuyor dayı oğlu

Ben bu işi çok düşündüm günlerce
Heralde biz yürütemeyiz bence
Söz olursa evladına işkence
Birliktelik gelişmiyor dayı oğlu

Ömür bitti biz de geldik bu sona
Bazen inan ki tak ediyor cana
Hanım ne der diye sorarsak ona
O bir işe karışmıyor dayı oğlu

Bizim de fikirler hep ayrık ayrık
Onlar baş oldular ben ise kuyruk
Bu evdeyse herkes başına buyruk
Kimse bir şey danışmıyor dayı oğlu

Hanıma köledir bana ise efe
Bu böyle oluyor bilmem kaç defa
Biraz sertleşirsek tutuyor kafa
Korkuyoruz ilişmiyor dayı oğlu

Temelî'yim ben yanmadan sönmüşüm
Aklım yokmuş divaneye dönmüşüm
Bilmiyordum meğer suçlu benmişim
İş kemale kavuşmuyor dayı oğlu

(25.03.2007)

529. TÜRKMEN OğLU

Bozok yaylasında Yozgat elinde
Çokça sevenlerin var Türkmen oğlu
Daim hakkı zikrederdi dilinde
İlim irfan sende kar Türkmen oğlu

Ektin biçtin yetiştirdin bostanı
Diyar diyar gezdin Arabistan'ı
Dillerdedir Türkmen oğlu destanı
Çoktur gizemlerin sır Türkmen oğlu

Budaklardan kırpamaz idin gözünü
Yüce hakka bağlamıştın özünü
Doğru söyler esirgemez sözünü
Halk içinde doğru der Türkmen oğlu

Mahlas Türkmen oğlu öz adın bahri
Çekilmez diyordu gurbetin kahrı
Doldursa içerdi yârinden zehri
Temeli'yim mekân nur Türkmen oğlu

(08.11.2014)

530. TÜRKMEN OğLU

Bozkır Yozgat ili Sorgun ilçesi
Bir garip ozandın ey Türkmen oğlu
Ömür bitti bitmedi ki çilesi
Savrulup tozandın vay Türkmen oğlu

Bülbül gibi arzun kaldı gllerde
Gurbet kuşu gibi garip ellerde
Şiirlerin dolaşıyor dillerde
Dertleri yazandın hey Türkmen oğlu

Oğulların Yaşar Bayram'la Yasin
Unutulmaz daim gönllerdesin
Koy cahiller sana ne derse desin
Çok dostlar kazandın bey Türkmen oğlu

Temelî'yim bilemiyor yaşını
Kaybetmezdi hayalini düşün
Çoğu düşmanların kelle başını
Söz ile ezendin hay Türkmen oğlu

(31.10.2014)

531. KAR DOLU DOLU

Aldanmayın dostlar siz güldüğüme
Yüreğimde derdim var dolu dolu
Yar elinden zehir olsa vız gelir
İçeyim doldur da ver dolu dolu

Yüzün andırıyor gökteki ayı
Sevgime düşmüştür ayrılık payı
Günün sığağıydı ağustos ayı
Yağdırdın başıma kar dolu dolu

İçerdim elinden aşkın zehrini
Beraber geçerdik sevda nehrini
Kendi sitemini elin kahrını
Çektirirsin bana yar dolu dolu

Temelî'yim dünyam başka bir âlem
Yaz desem sevdamı kırılır kalem
Yıllardır bekledim bir kuru selam
Bir türlü gelmedi zar dolu dolu

(30.04.2011)

532. EDERİ YOK MU?

Ne abuk unuttun geçen günleri
Bu geçen günlerin hatırı yok mu?
Yalvarırım sana dn artık geri
Ayrılıktan daha beteri yok mu?

ağır-san gelirim cananım orya
Hasretlik boğuyor oldu bir derya
Hani o yazdığın son mektup var ya
Yaktı beni o son satırı yok mu?

Temelî'yim sevdam hacize gitti
Aldı akan seller denize gitti
Yazık ne kadar da ucuza gitti
Senin yanında hiç ederi yok mu?

(21.08.2018)

533. DUYDUN MU?

Senin için yıllarca gözyaşımı
Döktüğüme az demişler duydun mu?
Hem cilvene hem nazına boynumu
Büktüğüme az demişler duydun mu?

Koymadın ki şu dünyada bir gülem
Seni sevdiğimi bilsin şu âlem
Aşkına düşeli bitmedi çilem
Çektiğıme az demişler duydun mu?

Sen karlar yağdırdın benim dağıma
Hiç bülbül konar mı viran bağıma?
Temelî'yi attın aşk ocağına
Yaktığına az demişler duydun mu?

(14.03.1999)

534. EBRU

Nasıl met edeyim güzelim seni
Bakışların beni yakıyor ebru
Nadide çiçeksin her bağda yoksun
Bir başka güzelce kokuyor Ebru

Bülbül olup konsam ben dallarına
Bir siyah ben olsaydın hallarına
Bir gün gelecek diye yollarına
Mecnun'un çıkıp da bakıyor Ebru

Benziyorsun açmış tomurcuk güle
Seni sevenlere çektirme çile
Sana mutluluklar git güle güle
Ardından gözyaşım akıyor Ebru

Temelî'm derinden özlerim seni
Bir hayalde olsan gözlerim seni
Gönül sayfasında gizlerim seni
İnce bele kemer takıyor Ebru

535. YABAN GÜLÜ

Çıktım yaylaları şöyle dolaştım
Bak ne güzel açmış bir yaban gülü
Sanki Mevlâ'm nakış nakış işlemiş
Kokusu kudretten sır yaban gülü

Süslersiniz ovaları dağları
Bezetersin balkonları evleri
Arı sizden alır yapar balları
Bunda da bir hikmet var yaban gülü

Arı çiçeklerden alıyor hazzı
Bülbül de gülüne etmez mi nazı?
Kendi yeşil yaprakları kırmızı
Sarıya bürünmüş nur yaban gülü

Seni koklayanlar neylesin karı
Tükettin ömrümü eyledin yarı
Bülbül senin için çekiyor zarı
Bir kez hatırını sor yaban gülü

Temelî'yim gülün methin eyledim
Bir yaban gülüne gönül bağladım
Kavuşuruz diye dua eyledim
Kolların boynuma sar yaban gülü

(08.10.1998)

536. DİLDEN ÖTÜRÜ

Güz geldi de bizim bağlar bozuldu
Bülbül figan eder gülden ötürü
Ömür geçti eremedim menzile
Bir türlü bitmeyen yoldan ötürü

Beni anlayana benim bu sözüm
Bir türlü yürekte dinmiyor sızım
Benim ile dertli inleyen sazım
Mızraptan perdeden telden ötürü

Aklı olmayan övdü neylesin
Bırakın da bildiğini söylesin
Bana derler sen delirdin delisin
Başımda sevdalı halden ötürü

Diller ile dövüyorlar emeli
Cahillerse sövüyorlar Temelî
Dokuz köyden kovuyorlar Temelî
Doğruyu söyleyen dilden ötürü

(28.12.2001)

537. BİR AKŞAMÜSTÜ

Özlemim çoğaldı sabrım azaldı
Hadi çık gel nolur bir akşamüstü
Alevsiz dumansız böyle yanarım
Kerem et hatırım sor akşamüstü

Boğazımda düğümленir heceler
Tabip derman bilmez ne de hocalar
Güne erişmiyor sensiz geceler
Gel de gül sinene sar akşamüstü

Beklemekten gözüm ışığı söndü
Bir derdim üstüne bin daha bindi
Kuşlar bile baktım yuvaya döndü
Gel de bu halimi gör akşamüstü

Temelî'yim gülüm burdan gitmeden
Baykuş gelip virane de ötmeden
Güneş ile umutlarım batmadan
Hadi çık gel nolur yar akşamüstü

(07.02.2012)

538. DERT BANA DÜŞTÜ

Dert ile neşeyi pazar eyledim
Neşe ele düştü dert bana düştü
Çıktım şu âlemi nazar eyledim
Mert ele düştü namert bana düştü

Asla ben zulüme eğmedim boyun
Ömrümde kimseye etmedim oyun
Kader çoban oldu ben ise koyun
Kuzu ele düştü kurt bana düştü

Âşık Temelî'yim neden gülmedim
Takılıp da bir güzele kalmadım
Felek ile dertlerimi payladım
Biri ona düştü dört bana düştü

(20.01.1993)

539. MÜSTEŞAR BEY

On beş yıl önce buraya üye oldum
Bak bir türlü bitmiyor müsteşar bey
Evde ne huzur kaldı ne de geçim
Öde öde bitmiyor müsteşar bey

Belli değil adamın aslı soyu
Bağlamış kendine geçerli oyu
Yolsuzluk ararsanız tam diz boyu
Başımızdan gitmiyor müsteşar bey

Devletimiz var dedik size geldik
Arayarak sizleri çok zor bulduk
Tam on beş senelik nasihat aldık
Bir tek çözüm çıkmıyor müsteşar bey

Beni gönderdiniz orda birine
Dert saldı içime çözüm yerine
Umutlarım kaldı başka yarına
Gece uyku tutmuyor müsteşar bey

İnşallah adalet yerini bulur
Dinleyenler de bir nasihat alır
Kırk dördü çalıştırsanız ne olur
Gücümüz yetmiyor müsteşar bey

Evim yok bir ev hevesimde kaldı
Tam on beş senelik yaşımda kaldı
Çözmezseniz çözüm başında kaldı
Bizim şafak atmıyor müsteşar bey

Sormayın bizi biz dert küpü olduk
Tam açalım dedik açmadan solduk
Nerdeyse burada suçlu biz olduk
Benim aklım yetmiyor müsteşar bey

Adnan'dır adın soyadın Delikurt
Öğrendim aslını bir mert oğlu mert
Sana geldim ya artık kalmadı dert
Bağda bülbül ötmüyor müsteşar bey

Hak verdi üzülmem görmese gözüm
Kurtarın ne olur yok mu bir çözüm
Temelî'yim size ricamdır sözüm
Daha fazla gitmiyor müsteşar bey

540. SÜLEYMAN SATILMIŞOĞLU EFENDİ

Süleyman Satılmışoğlu Efendi
Üzme canı oldun çare doktor bey
Lütfeylemiş size yüce yaradan
Elinle sararsın yara doktor bey

Yücedir mesleğin insan içinde
Mumum saklıdır derman içinde
Anarlar seni lisan içinde
Neden düştün bu efkâra doktor bey

Süleyman Satılmışoğlu'dur adın
Allah'ım versin seninde muradın
Temiz yüreklerde sevgi aradın
Irama bizden doktor bey

Leyla'sın yitirmiş Mecnun misali
Meraklı geçiyor günler tasalı
Islaktır gözlerin dosta küseli
Şaşıp yoldan düşme nara doktor bey

Olgunsun kâmilsin halinden belli
Gonca gonca açar güllerin belli
Laleli sümbüllü yolların belli
Unutma Temelî'yi ara doktor bey

(20.08.2007)

541. DEMEDİK Mİ ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

Bu topraklar kabul etmez düşmanı
Demedik mi Çanakkale geçilmez
Kim söyledi boğazları aşmanı
Duymadın mı Türk'e hudut çizilmez
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Top başına geçmiş Seyit Onbaşı
Zırhlıyı gömmektir hayali düşü
Tek başına topla etti ateşi
Bilmezler şehite kefen biçilmez
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Zıhrıyla birlikte yüzlerce gemi
Suyun derininde sonu endamı
Hepsinin denize döküldü kanı
Kefereler birbirinden seçilmez
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Sekiz metre cephelerin arası
Mehmet'im vurulmuş derin yarası
Durun da söyleyim geldi sırası
Kapalıdır gizli sırlar açılmaz
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Aslan gibi vuruşur Yahya çavuş
Kurban olam sana ne güzel duruş
Bir manga askerle böyle savunuş
Küffar gibi cephelerden kaçılmaz
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Kınalı Hasan'ım elinde kına
Ne güzel doğurmuş doğuran ana
Vermem vatanımı sen düşme gama
Şahadet şerbeti haksız içilmez
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Nusret gemisiyse mayını döktü
O gece düşmanın belini büktü
Nice zırhlıların canını yaktı
Bu boğazlar düşmanlara açılmaz
Demedik mi Çanakkale geçilmez

Temelî'm unutmaz Cönk Bayırını
Kanlı sırtı hele arı burnunu
Kıramazlar Türklerin onurunu
Birdir millet sağa sola saçılmaz
Demedik mi Çanakkale geçilmez

(05.01.2016)

542. KARA KIZ

Ömrü çile ile gelip geçiyor
Gördüm kaderine yılgın kara kız
Bir güneş doğacak diye beklemiş
Gözü ufuklara dalgın kara kız

Modan obazının kara kızı
Kaşların lam elif mihriman yüzü
Birine bağlamış o güzel özü
Gizliden yüreği çalgın kara kız

Temelî'yim gülüm sana vuruldum
Ardın sıra geze geze yoruldum
Bir çift kelimine küstüm darıldım
Birazcık da gönlüm algın kara kız

543. KARA KIZ

Gel bu kadar havalanma istersen
Çok yüksekten uçuyorsun kara kız
Yüksek uçanlar alçağa düşerler
Gel demeden kaçuyorsun kara kız

Güzelliğin yoktur huri peride
Mah cemalini göreyim yürü de
Bilmem ki ne kaldı daha geride
Mis kokular saçuyorsun kara kız

Karadır gözlerin karadır kaşın
Yarım kalmış baktım hayalin düşün
Şu civarda bulunmaz ki bir eşin
Bir gül gibi açıyorsun kara kız

Daima sevginin atına binmiş
Aşk aşk demiş ama yüreği yanmış
Aşk şarabın içince başı dönmüş
Yanlış kaptan içiyorsun kara kız

Günü gün yaşa kalmasın bakiye
Bazen bir gerçeksın bazen takiye
Farkında mısın sen beni ikiye
Tamortatan biçiyorsun kara kız

Temeli'yim âşık sana hayranım
Sana kavuştuğum gündür bayramım
Hakir gördün ama bende bir canım
Selamsızca geçiyorsun kara kız

(06.12.2010)

544. GÜLLER SENİ KISKANIYOR KARA KIZ

Bir gülü kokladım yar bir de seni
Güller seni kışkanıyor kara kız
Arılarla biraz sohbet eyledim
Ballar seni kışkanıyor kara kız

Kış ayında sen yaşattın baharı
Bülbül olsam daha çekmem ki zarı
Salın da gel nolur ömrümün varı
Eller seni kışkanıyor kara kız

Güzeller içinde seçti bu diye
Yanağından buse aldım hediye
Seni sevdiğimi söyledim diye
Diller seni kışkanıyor kara kız

Temelî'yim âşık olanlar yanar
Sevdası gizlidir yüreği kanar
Aşk bilmeyenler delidir sanar
Kullar seni kışkanıyor kara kız

(11.12.2011)

545. CUMHURİYET

Cumhuriyet bizim yönetimimiz
Cumhuriyet bizim büyük karımız
Cumhuriyet bizim hürriyetimiz
Cumhuriyet bizim elde varımız

Cumhuriyet en güzel demokrasi
Cumhuriyet benim halkımın sesi
Cumhuriyet bu milletin nefesi
Cumhuriyet namusumuz arımız

Cumhuriyet bu milletin emeli
Cumhuriyet bu milletin kemali
Cumhuriyet bu devletin Temelî
Cumhuriyet yürekteki korumuz

Cumhuriyet bu milletin sevdası
Cumhuriyet bu milletin çabası
Cumhuriyet bu milletin davası
Cumhuriyet Erciyes'te karımız

Cumhuriyet atamızdan yadigâr
Cumhuriyet kazandırdı itibar
Cumhuriyet bizim için muteber
Cumhuriyet Temelî tek yârimiz

(14.12.2007)

546. KÜSTÜRDÜN BENİ

Ne söylesem beni anlamıyorsun
Sözüme küstürdün beni vefasız
Benim için dünyanın güzeliydin
Özüme küstürdün beni vefasız

Kimselere gönül vermek istemem
Şu cihanda devran sürmek istemem
Artık güzelleri görmek istemem
Gözüme küstürdün beni vefasız

Baktım gül yerine taş gelir bana
Acı söz ölüme eş gelir bana
Mevsim bahar amma kış gelir bana
Yazıma küstürdün beni vefasız

Temelî'yim yüreğimde bir sancı
Ellerin gözünde ettin yalancı
Teller tanımadı mızrap yabancı
Sazıma küstürdün beni vefasız

(14.02.2015)

547. VEFASIZ

Salınarak yar karşıdan geliyor
Bir hatırın soramadım vefasız
Gönül bahçemden gülleri topladım
Dur deyip de veremedim vefasız

Gördüm cemalini deyilem ayık
Sevdalı yüreğim yar sana yanık
Seni sevdiğime tüm eller tanık
Bir sefanı süremedim vefasız

Temelî'yim yeni açmış yaz gülü
Ben söyleyim al kalemi yaz gülü
Korkarım soldurur bu ayaz gülü
Bir murada eremedim vefasız

(04.05.2011)

548. KİŞİN VEFASIZ

Ağustosta başa karsın yağarsın
Nedir tipi boran kışın vefasız
Bırak saçlarımı kendi ağarsın
Daim zulüm etmek işin vefasız

Elleri kınalım göksü nakışlım
Bütün çiçeklerden güzel kokuşlum
Turna seslim hem de ceylan bakışlım
Neden daim çatık kaşın vefasız

Temelî'yim bir gün olmadım mutlu
Belki kapı çalar diye umutlu
Niye yüzün hep parçalı bulutlu
Neden doğmaz hiç güneşin vefasız

(20.11.2014)

549. ANLAMSIZ

Cahil insanlara tanrı selamı
Vermesem anlamsız versem anlamsız
Şeytani gördüğüm rüyayı hayra
Yormasam anlamsız yorsam anlamsız

Ölçüp biçiyorlar bize darayı
O yâr gitti açtı benden arayı
Cahilin açtığı derin yarayı
Sarmasam anlamsız sarsam anlamsız

Temelfî'yim hele oku satrını
Şeker olmaz kaynatsam da katranı
Kadir kıymet bilmezlerin hatrını
Sormasam anlamsız sorsam anlamsız

(14.08.2017)

550. SEVDAMIZI SÜRGÜN ETTİN VİCDANSIZ

Karaca kaşların kara gözlerin
Sevdamızı sürgün ettin vıcdansız
Deli gönlüm sana deli bağlandı
Yar elinden vurgun ettin vıcdansız

Kerem gibi yanıyorum vallahi
Sevenler böyle mi çeker günahı
Bu sevdanın sana kalır mı ahı
Ayağına sergin ettin vıcdansız

Yar yar diye ardın sıra meledim
Eleğ oldum şu dağları eledim
Bu kadar zalim olduğun bilmedim
Hayatıma dargın ettin vıcdansız

Temelî'yim gayrisini neylesin
Ayrılığın türküsünü söylesin
Dilerim Allah'tan yüzün gülmesin
Kaderime kırgın ettin vıcdansız

(18.12.2011)

551. HARAM OLDU VİCDANSIZ

Beni yaktın zalim sen de yanasın
Bana gülmek haram oldu vıcansız
Ne istedin söyle benden ey zalim
Hayatımsa dıram oldu vıcansız

Ne yapayım gülüm güzel yüzünü
Beni kül eyleyen kara gözünü
Asla unutamam acı sözünü
Yüreğimde yaram oldu vıcansız

Temelf'yim durgun durgun akışın
Zara düşmüş bülbül gibi ötüşün
Beni hakir görüp üstten bakışın
Ayrılmaksa çarem oldu vıcansız

(10.05.2013)

552. HAYIRSIZ

Saatlerce gözlerinin içine
Baktığıma pişman ettin hayırsız
Bir ateş düşürüp benim içime
Yaktığıma pişman ettin hayırsız

Hani bir melekti huriydi huyun
Anladım ki hepsi oyunmuş oyun
Vurulmuşum sana sevgine boyun
Büktüğüme pişman ettin hayırsız

Temeli'yim yıkık hayal düşleri
Hep böylemi bu feleğin işleri
Senin için gözden bunca yaşları
Döktüğüme pişman ettin hayırsız

(26.12.2010)

553. GELMİYORSUN HAYIRSIZ

Aramıza karlı dağları koydun
Ondan mı hiç gelmiyorsun hayırsız
Çok sevmiştim sana sitem etmiştim
Alındın mı gülmüyorsun hayırsız

Hep seninle kurdum hayal düşümü
Ama kader bırakmadı peşimi
Senin için gözden akan yaşımı
Bir kez olsun silmiyorsun hayırsız

Sitemler üstüne sitem ekledim
Günde kaç defa postayı yokladım
Bir selam gönderir diye bekledim
Aylar oldu salmıyorsun hayırsız

Anlamsızca kırıyorsun ne diye
Seher yeli sitemimi de diye
Bir canım var sana olsun hediye
Beğenip de almıyorsun hayırsız

Temelî'yim mah cemalin göreyim
Gönül bahçenden al güller dereyim
Tapusu sendedir gönül sarayım
Eğlenip de kalmıyorsun hayırsız

(09.04.2016)

554. HAYIRSIZ

Sanki karşı yaylaların çiçeği
Kokusuna güller katmış hayırsız
Zaten cemaline doyamaz iken
Sözlerine ballar katmış hayırsız

Şu zaman dediğin ömrüm yer iken
Yüreğimde hasret bitti der iken
Kavuşmaya üç beş saat var iken
Aramıza yıllar katmış hayırsız

Anlamadım bu feleğin kasti ne
Güven yoktur sevdiğine dostuna
Temelî'yi vurdun yüzün üstüne
Aramıza eller katmış hayırsız

(20.03.2016)

555. YOL ESRARENGİZ

Gönlüm seni arzuladı ey güzel
Geleceğim amma yol esrarengiz
Bazen güneşlisin bazen bulutlu
Anlamadım seni hal esrarengiz

Seninle güzeldi bizim yaylalar
Konuşurduk sohbetleri ballılar
İhanete meyillidir Leylalar
Mecnun garip olmuş çöl esrarengiz

Aldatır yar diye bağra bastığı
Gözyaşıyla ıslanıyor yastığı
Evleri süsler şimdi plastiği
Kokuyok hormonlu gül esrarengiz

Bir kaç kelam geldi şurda dilime
Şöyle baktım kendim kendi halime
Sokaklarda üç beş argo kelime
Anlaşılmaz olmuş dil esrarengiz

Çalışarak yapacaktık biz karı
Adam ömründe hiç görmemiş zoru
Çiçeği unutmuş şaşkındır arı
Şeker ihtivalı bal esrarengiz

Temeli'yim bak çoğaldı hatalar
Paylaşıldı bütün yağlı keteler
Kanun uyguluyor artık çeteler
Kimseye güven yok kul esrarengiz

556. GÖREMEDİNİZ

Şu âlemde bana körsün diyenler
Sizler de gerçeği göremediniz
Cananına canı kurban edenler
Zamanı gelince veremediniz

Onca emek boşa gidiyor çaba
Doldursam olmuyor bunu her kaba
Madem ki gönüle diyorsun Kâbe
Yıktığınız yeri öremediniz

Garibin dert dolu olur bohçası
Merdin bu dünyada geçmez akçesi
Olsa da önünde gönül bahçesi
Varıp bir gülünü deremediniz

Bekle bir gün sana gelir sırayı
O yar ile açmışım ben arayı
Dilin ile açtığın bu yarayı
Bir merhem bulup da saramadınız

Temelî'nin aleyhinde atanlar
Çıkar için dostluğunu satanlar
Koyun sürüsüne kurdu katanlar
Sizlerde murada eremediniz

(24.03.2008)

557. ŞEREFSİZ

Ne kadar söylersen söyle kötülük
Yapma dedim yine yaptın şerefsiz
Fakir mazlum şu kimsesiz kullara
Çatma dedim yine çattın şerefsiz

Yıkılsın başına evinle damın
Bir gün derdin artsın bir günde gamın
Arkadan konuşma dedim adamın
Atma dedim yine attın şerefsiz

Gizli gizli köşelerden bakmayı
İnsanları birbirine takmayı
Meslek edinmişsin haram lokmayı
Yutma dedim yine yuttun şerefsiz

Ne olur söylesen gerçek halini
Yalanlardan esirgesen dilini
Kandırarak elde çürük malını
Satma dedim yine sattın şerefsiz

Temelî'yim gördüğünü yazmaya
Saz elinde diyar diyar gezmeye
İnsanların arasını bozmaya
Gitme dedim yine gittin şerefsiz

(27.12.2011)

558. DADAŞIM ÇOK HESTE

Benim bugün birez aklım dolanır
Gözlerim sulanır midem bulanır
Toktora gidirem derman bulamır
Geberirem direm siz inanmırsız

Hayal görür ben çılırem mihraca
Sonrada uçarak gidirem haça
Kisme yohmi ben gönderim ilaca
Ahlım ziyan olur siz inanmırsız

Sol yanıma dersin piçak saplanır
Böbregim eğilmiş içim gatlanır
Sanki üzerimde nahır otlarır
Azrail görirem siz inanmırsız

Gollarım inan ki havaya gahmır
Hanıma diirem bir dönüp bahmır
Acile gidirem bir ine çahmır
Uslum geçir direm siz inanmırsız

Biraz önce sanki bu beynim durdı
Gözüz aydın herhal vuruci vurdı
Ezrail gelipte garşımda durdı
Mezerlik arıram siz inanmırsız

Dalımda dolanır ele bir ağrı
Ahiretten gelir cevapsız çağrı
Temelî'nin ele yanır ki bağrı
Ben ölirem direm siz inanmırsız

06.12.2015)

559. HAYATIMI ZİNDAN ETTİN SEN HUYSUZ

Güzelliğin sade yüzünde imiş
Hayatımı zindan ettin sen huysuz
Bu güzel sevdami sen kibrinle
Nefretine kurban ettin sen huysuz

Dilerim Allah'tan bir gün uslanır
Yüreğiye nefret ile beslenir
Gizli gizli kirpiklerim ıslanır
Aşkını yerle yeksan ettin sen huysuz

Ben her şeyi gülüm sende aradım
Bitmez hakaretin ondan ıradım
Öğrendim yanında arsızmış adım
Her şeyimi yalan ettin sen huysuz

Götürüp soysuza kattın sen beni
Bütün umudumdan ettin sen beni
Yazık çok ucuza sattın sen beni
Yüreğimi talan ettin sen huysuz

Neler ediyorsun bir bak Temel'e
Her günüm geçiyor çilemi çile
Ne diyeyim seni seven gönüle
Soysuzları sultan ettin sen huysuz

(12.12.2011)

Ç. ON DÖRT HECELİLER

560. RAMAZAN'DA

Sakın ola endişe eyleme sen Müslüman
Şeytanlar hep zincire vurulur Ramazan'da
On bir ayın sultanı sen şehri Ramazan'sın
İnsanlarsa su gibi durulur Ramazan'da

Başkadır insanlarda tebessümle gülüşler
Rahat olur komşuda böyle gidip gelişler
Üç beş gün sonra ise bizde davetler başlar
Büyük zevk ile sofraya kurulur Ramazan'da

Yüce Allah'tan gelen emir ferman sendedir
Ham gönüller pişiyor ilim irfan sendedir
Leyla'yı Kadir gece yüce Kuran sendedir
Zekât ile fitire verilir Ramazan'da

Temelî'm ramazandır öğreten sabrı bize
Hurafeler bırakıp döner müminler öze
Camilerde müminler yan yanadır diz dize
İnsanların hatırı sorulur Ramazan'da

(13.06.2016)

561. YAKTIK ON BEŞ TEMMUZDA

Şöyle Türk tarihine bir göz attım arkadaş
Yeniden gemileri yaktık on beş temmuzda
Yine kalleş Avrupa yine Haçlı oyunu
Yeniden sahneler çıktık on beş temmuzda

Yine alet edildi hem kültürüm hem dinler
Kışlalarda göründü içimizde hainler
Sokaklar ya Allah ya Bismillah ile inler
Sanmayın şaşırp da baktık on beş temmuzda

Dış güçlerse uygular ülkemde başka taktik
Bütün hainler birken yüce milletim tectik
Zincir olduk yollarda beraber çelme taktık
Korkmadan tank önüne yattık on beş temmuzda

Hem yollar hem sokaklar hem köprüler tutuldu
Meclisime saraya çok bombalar atıldı
Bunu duyan milletim bu davaya katıldı
Biz uçaklara kafa attık on beş temmuzda

Temelî'm şehidimiz tam iki yüz kırk dokuz
Hazır bekler iki bin yüz doksan dört gazimiz
Hain oğlu hainler ister gelin hepiniz
Yirmi yedi gün nöbet tuttuk on beş temmuzda

(30.11.2016)

562. OSMANLI TOKATIYLA

Peyede yepege ve daiş p k k iti
Beş bin yıldır yaşarız tarihte Türk adıyla
Cephelerden cepheye hiç durmadan koşarız
Üç kıtayı fethetti ecdadım kırıatıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokatıyla

Cumhurbaşkanımız başkomutan emir verdi
Ülkesini yurdunu korumaktır tek derdi
Tam iki bin iki yüz yıllık güçlü bir ordu
Korudu milletini savundu Türk adıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokadıyla

Önce Fırat kalkanı ordan işe başladık
Barzani hainini gördün nasıl tuşladık
Afrin’de peyedeyi yepegeyi haşladık
Sesin sese karıştı marika feryadıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokatıyla

Size yardım ediyor baktım tüm hain eller
Çıkmaza götürüyor girdiğiniz bu yollar
Sizi kurtaramadı kazdığınız tüneller
Hendekler göle döndü hainlerin kanıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokadıyla

Mutlak sıra gelecek elbet bir gün Münbiç’e
Bu millet toprak vermez belirsiz üç beş piçe
Söyleyin de bileyim sizin kilonuz kaç
Sizin gibi uçmadık birinin kanadıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokadıyla

Türkler bir seslenseler tarihler gelir dile
Baktım satılmışların işleri daim hile
Bekleyin mutlak sıra gelecektir Kandil'e
Büyük millet anılır anısıyla yâdıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokatıyla

Temelî'yim şimdiyse kızıl elma sırada
Uzak değil yakındır turan bekler orada
Şükür olsun milletim birlik oldu burada
Bu millet anılmıştır şerefiyle şanıyla
Aklın başına gelir Osmanlı tokadıyla

(15.02.2018)

563. GİDER DÜŞER ADİLE

Yar senin elinden şu gönüle düştü yara
Yara düştü yar gelir denizi yara yara
Yara yara geldi ya aşkı düşürdü dile
Dile düştük söylesin aşkın yarası yara

Yâre gider isen de dert üstüne dert katar
Katar oldu geliyor turnalar katar katar
Katar yükünü aldı yolda gidiyor katar
Katar yağı taşıyor can içinde kandile

Kandili yak hak için gönüller aydınlanır
Aydınlanan kişiler halk içinde dinlenir
Dinlenir aşka gelirse dinsiz olan dinlenir
Dinlenirse kör âşık gider düşer adile

(28.06.2016)

564. ÇANAKKALE

Sen şanlı Türk oğlusun sığmazsın bu tarihe
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de
Fransız’la İngiliz hep birlikte oldular
Biz yeniden tarihi yazdık Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Nusret Mayın Gemisi döşedi mayınları
Bir bir suya gömüldü müttefik hayinleri
Türk’ün etini yese yine bitmez kinleri
Zırhlıları boğazda dizdik Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Yahya Çavuş direnir şu Zığın deresinde
Ön tarafı denizdir iki dağ arasında
Göğsü imanla dolu hasreti sinesinde
Düşmanların içine sızdık Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Conkbayırı benzemez bir yerin yokuşuna
Anzaklar dayanamadı Türk’ün bu bakışına
Seyit on başı çeyrek ton mermi tek başına
Bir mermi ile düşmanı ezdik Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Anafarta’dan selam saldık Anadolu’ya
Hep hayranız kınalı Hasan’daki kınaya
Kim eğilmez ki böyle kına yakan anaya
Türk’ün bağlı kolunu çözdük Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

İki yüz elli bin şehit verdik biz orda
Şehit evliyalara yetişti kalınca darda
Hasan Yarbaya kaldırın beni peygamber burda
Müslüman Türk milleti bizdik Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Tam sekiz metre idi iki cephe arası
Mezara koyuyorlar sarılmadan yarası
Arıburnu kanlı sırt cönk bayırı burası
Düşmana derin mezar kazdık Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Geldikleri gibide geri kaçıp gittiler
Tam iki yüz seksen bin canı kayıp ettiler
Çanakkale geçilmez diye nara attılar
Kanımızla sınırı çizdik Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

Hala anlatıyorlar bak Mustafa Kemal’i
Türkleri yok etmektir bu güçlerin emeli
Tam tasvir edemedin sen bu işi Temelî
Artık silinmeyecek izdik Çanakkale’de
Haçlının oyununu bozduk Çanakkale’de

(19.05.2015)

565. SOR HELE

Dış güçlere sırtını dayayan cahil kişi
Biz hepsinin başını ezmedik mi sor hele
Bütün dünya görmüştü ağılarken telefonda
Çoğunun gözyaşını süzmedik mi sor hele

Dış gücün oyununa aldandınız kandınız
Kül oldunuz hepiniz cayır cayır yandınız
Bu milleti gafiller bölünür mü sandınız
Dağda ezip leşini gezmedik mi sor hele

Oğuz Kağan dedemin tam yirmi dört boyundan
Sor milleti tarihe ecdadından soyundan
Türk milleti anlamaz hiç kaş göz oyunundan
Yakalayıp kaşını çizmedik mi sor hele

Savunma sakın bana şu iti pkkyı
Türk askeri polisten yiyince bol köteği
Silopi’de Cizre’de giydirdik biz eteği
Söktük tek tek dişini dizmedik mi sor hele

Yıldırımın sanmayın sakın ha a halini
Bu milletin çaldınız tam otuz beş yılını
Çocukları babasız dul koydunuz gelini
Haince bakışını bozmadık mı sor hele

Temelî’ın şehitlere yar muhtarı Ahmet’im
Bir canım var vatana bin defa kurban dedim
Ey yüce ordum polisim ne şanlısın Mehmet’im
Siper etti göğsünü yazmadık mı sor hele

(12.03.2016)

566. YAZI

Neden yüzün asarsın haydi yârim gülsene
Güllerin arasından gül getirdim gül sene
Güzel olur da bizim elin baharı yazı
Seni çok seviyorum dünür saldım gülsene

Sana geleceğim de yolda hava karardı
Kurban olam sevdiğimde bu nasıl karardı
Haberini alınca gülüm dünyam karardı
Sana kurban olam Allah'ım bu nasıl yazı

Adam olmadı gitti Temelî bir kızana
Bak büyümüş duruyor yan yana bir kız ana
Dertlerimin dermanı sendedir ya kız ana
Donduruyor burada bizim elin ayazı

(06.08.2014)

567. EY SAZIM

Kırk yıldır elde seni taşıyorum ey sazım
Elimde sen her yere koşuyorum ey sazım
Ey sazım sensin benim dert ortağım yoldaşım
Senin ile dağları aşıyorum ey sazım
Himmet haktan coşuyorum ey sazım

Sensin benim başıma bunca halkı yığdıran
Sensin beni bu kadar gönüllere sığdıran
Sensin benim karşımdan alkışları yağdıran
Bunca işi başardın şaşıyorum ey sazım
Şükür kibri boşuyorum ey sazım

Seni vesile kıldı bilesin ki yaradan
Bizi bir yaradan var ikimizde sıradan
Marifeti veren o odur elbet var eden
Hakkın yüce hikmeti yaşıyorum ey sazım
Haktan doldum taşıyorum ey sazım

Temeli'yim bilesin sesine hayran
Sazım öyle güzelsin asla istemez kurban
Ayrılamam bilirsin seninleyim ben her an
Hâlâ hamım pişmedim üşüyorum ey sazım
Hâlâ da ben pişiyorum ey sazım

(06.10.2014)

568. SALINAN

Selam gönderen güzel selamın baş üstüne
Ben de sana gönderdim hak selamı yelinen
Yelinen ya duydum ki hiç kale almamışsın
Bir tane namen geldi göndermişsin elinen

Elinen ya ey cano ele itibar olmaz
Gerçek sevenler ise bu dünyada hiç gülmez
Derler ki sevilen gül asla daha hiç solmaz
Biraz sohbet etmiştim sen diyerek gülünen

Gülünen ya derler ki güller çok nazik olur
Gerçekten sevenlerin yüreği ezik olur
Eğer sevdam biterse buna çok yazık olur
Temelî'yim endamı götürürler salınan

(06.08.2014)

569. SANATKÂRSIN

Eğer hakkı bilirsen hiç hak seni bilmez mi?
Çünkü sen insanoğlu eşrefi mahlûkatsın
Lugatsın ya konuşur ağızda güzel kelam
Seyreyle kâinata gerçeksın hakikatsın
Ne güzel yaratmışsın gerçek bir sanatkârsın

Karsın ya insanoğlu sen de güzel şeyler kat
Helalden aldığını götür de helalden sat
Yaratana etmeli bir kul hakkıyla biat
Haktan bize inensin gerçek bir şeriatsın
Kendini bilen kullar hep sana dua etsin

Etsen ya en güzeldir sendeki o isimler
Temelî'yim zikreyler seni bütün cisimler
Zarar veremez sana toplansa tüm hasımlar
Kudretinden yarattın âlemi kâinatsın
Senden başka kapı yok varılacak son hatsın

570. BİLİR Mİ?

Sana bir nasihatim var diyeyim ey gönül
Cahile nasihat et acep ola alır mı?
Alır mı ya kim demiş cahile güzel diye
Cahil olan insanlar hiç kendini bilir mi?

Bilir mi ya kendini çok bilgili sanarlar
Onun içinde hemen kim ne derse kanarlar
Cehennemin narına boş boşuna yanarlar
Söyleyin de bileyim cahil âlim olur mu?

Olur mu ki Temelî'm aldanma sen takkeye
Eşek âlim olmaz kitap taşısa tekkeye
Adam adam olmaz ki gitme ile Mekke'ye
Söyleyin aramayan Mevla'sını bulur mu?

(06.08.2014)

571. BAZI KULLAR İNCİDİR

Keder ve gam çekmeye yazdılar başa beni
Nasıl kurban eyledin akılsız başa beni
Bazı dil zehirdendir bazı dil de incidir
Dertlerimle koydular şimdi baş başa beni

Niye geldin bildin mi şu yalancı dünyaya
Yârimin otağına yaya gittik dün yaya
Ben hedefi görünce oku koydum dünyaya
Bazı kul kendin bilmez bazı kullar incidir

Temelfî'yim dön geri daha yollar çok yakın
Şu nefsi envareyi uslansın diye yakın
Birisi var ki gönül sana senden de yakın
Eğer doğru gitmezsen yolcuyu yol incidir

(06.08.2014)

572. VİZ GELİR

Bu bir feryat değildir dünyaya bir sesleniş
Çok badire atlattık bunlar bize az gelir
Beş bin yıllık yolun yolcusuyuz biz Türkler
Fatih gibi sur yıkmak Türk'e cilve naz gelir
İsterse dünya gelsin Mehmetçik'e vız gelir

Biz tanırız bunları bu Haçlı'nın oyunu
Kaç defa Türkler verdi ölçüsünü boyunu
Yok olmaya yüz tutmuş ahlakını soyunu
Haçlılar saldıınca bu millete hız gelir
İsterse dünya gelsin Mehmetçik'e vız gelir

Kalleş Amerika'sın aldın mazlumdun ahı
Ne sevabı bilirsin ne de onca günahı
Kanuni buyurunca şu cihan padişahı
Sizi hizaya sokan elbet bir yavuz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

Daha dünü unutma ispatı Çanakkale
İngiliz esir düştün şahit Kutul Envare
Eğer yüreğin varsa gel de yeniden dene
Vatan savunmak bize düğün bayram saz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

Bilmez misin sen bizi çağ kapatıp çağ açtık
Viyana'ya dayandık Tuna Meriç'i geçtik
Vatandır namusumuz şart ettik yemin içtik
Bizim için vatana verdiğimiz söz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

Daiş fetö p k k Amerika eseri
Her şeyin farkındayız anla bizi serseri
Senin hain planın kaplasa da her yeri
Sizin gibi kalleşten bir on beş temmuz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

Ne çabuk unutuldu Malazgirt'in zaferi
Fırat kalkanı var ya bu milletin hüneri
Afrin bir basamaktır ey Mehmet'im ileri
Bir ölürüz ardından doksan dokuz yüz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

Temelî'yim çok şükür ben bir Müslüman Türk'üm
Zalimlere bir hançer gariplere bir kürküm
Dünyadaki mazluma el uzatmaktır farkım
Senin en büyük gücün imanındır koz gelir
Bütün dünya bir olsa Mehmetçik'e vız gelir

(14.02.2018)

573. KİTMİR

Ben zavallı kıtmirim diyerekten ağlardın
Meğer hepsi sahteymiş gözünde yaşın kıtmir
Ben kıtmire hakaret ediyorum sanmayın
Aynı domuza benzer yüzünde şişin kıtmir

Kıtmir asabı kefe olmuş idi bir yoldaş
O bir köpekti ama hain değildi sırdaş
Bu millet beş bin yıldır sahnelerde arkadaş
Amerika İsrail olmuş yoldaşın kıtmir

Yine şaha kalkmıştı koskoca Türk milleti
Kim vuracak şaşarım halkıma bu zilleti
Fetullah Gülen değil naaletullah illeti
Şimdi değil kırk yıldır ihanet işin kıtmir

Şeytanlara ruhunu teslim etmişsin zati
Kendince milletime zincir vuracak feti
Seni pis israilin amarikanın iti
Anlaşılan doymamış kana pis dişin kıtmir

Onbeş temmuz gecesi devrede hain pılan
Bunca ibadetlerin meğerse hepsi yalan
Benim güzel ülkemi ettirecektin talan
Ya kendin geleceksin ya da o başın kıtmir

Kar etmedi millete tankın topun uçağın
Sayıları çok imiş hainlerin kaçağın
Şehitlerim gaziler hepsi birer koçağın
Fitnelikte yok imiş başka bir eşin kıtmir

Yiğitlerim şehidim gazilerim çok ancak
Sizlerin sayesinde dimdik duruyor sancak
Şehit kanı kutsaldır asla kurumayacak
Hain yazacak hain o mezar taşın kıtmir

Soysuzlar girecekti benim güzel yurduma
Hain mi merhem olur milletimin derdine
Hiçbir kusur bulamam benim şanlı orduma
Sadece kandırdığın üç beş kör şaşın kıtmir

Acaba rahat mıdır mezarda soysuz atan
Dünyada hain yoktur sen gibi vatan satan
Allah'tan korkmuyorsan yüce milletten utan
Nasıl da suya düştü hayalin düşün kıtmir

Milletin dedim amma sen değilsin ki bizden
Kandırıldın satıldın sen ayrıldın özünden
Ancak beş on bin hain gelir olmuş izinden
Kabul olmaz inşallah kıldığın beşin kıtmir

Bu milletim yaşasın bu dünyalar durdukça
Minarede ezanım selalar okundukça
Daha da kenetlendik siz hainler oldukça
Milletimiz el ele çatıldı kaşın kıtmir

Milletim kenetlenmiş başta Tayyip Erdoğan
Milletiyle birlikte hain planı boğan
Temelf'yim milletle o gün yeniden doğan
Ya dirin gelecektir ya da pis leşin kıtmir

(16.07.2016)

574. DAR EDER

Biz yüce Türk milleti düşer geri kalkarız
Yeniden toparlanır biz bizi var ederiz
Cephelerden cepheye ecdadım at üstünde
Şehitliktir payemiz onu şiyar ederiz
Kafa tutan olursa dünyayı dar ederiz

Vatana ana deriz Anadolu vatanım
Bize emanet etti burda şehit yatanım
Bizler kan döktük aldık çıkarına satanın
Haddini bildiririz yaşamını zor ederiz
Nerye giderse gitsin dünyayı dar ederiz

Sizden önce de vardı yine burda hainler
Ermeni Asala'ya dar geldi bakın inler
Türk milleti adımız soysuz sizi kim dinler
Bunu biz mertçe yaptık sanma inkâr ederiz
Türklere saldırana dünyayı dar ederiz

Ondan sonra daha çok nice örgütler çıktı
Hepsi yedi tokatı buraları terk etti
Sanmayın ki bu millet basireti kaybetti
Yine zamanı gelsin milleti bir ederiz
Bize yan bakana biz dünyayı dar ederiz

Şimdi daiş yepege bunlar yeni bir bela
İsrail Amerika kurdu yeni bir hile
Geçmişinden ders almaz gaflettedir bak hala
Konu vatan olunca bedeni sur ederiz
Vatana el atanı dünyayı dar ederiz

Pkk dedikleri dış gçlerin oyunu
İnkâr ederler dini ecdadını soyunu
Onlar da alıyorlar ölçüsünü boyunu
Vatanını seveni sultan hünkâr ederiz
Yoksa onun başına dünyayı dar ederiz

Avrupa Amerika besliyorlar kandili
Merak etme milletim kıracaktır o eli
Benim yüce milletim sağ oldukça Temelî
Odaları onlara elbet mezar ederiz
Bizi bölen haine dünyayı dar ederiz

(10.03.2016)

D. ON BEŞ HECELİLER

575. DERMOLA

Benim çektiğim yanında bülbulünki zarmola
İki metrelik kabir Müslüman'a darmola
Gözle değil gönül gözüyle ben hakkı görürüm
Bunca delillere rağmen görmeyenler körmola

Gezdim dolaştım dünyayı herkes kendi halinde
Her kim kimi seviyorsa o zikirdir dilinde
Kendimi hesaba çektim daim hakkın yolunda
Yine de dünyada benden günahkârı varmola

Cennet midir cehennem mi belli değildir yerim
O kadar günahım çok ki doldu taşı defterim
Rahman ve rahim olansın ondan yüreğim serin
Temelî kulunu acep bağışladım dermola

(14.06.2016)

576. DİLDARA

Ben feleğe ne eyledim düşürdü beni dara
Şikâyet etsem olur mu onu yüce didara
Mansur enel hak demişti kimler anladı seni
Kuruldu bir ulu divan çektiler onu dara

Çektiler onu dara ya ardı sıra zar kaldı
Sevenleri feryat etti garip bir mezar kaldı
Eller çevrildi semaya dilde intizar kaldı
As emrini veren kadı bakıyor mühürdara

Mühürdarlar name yazdı koca ulu hünkâra
Anlamayan dediler ki gafil düştü inkâra
Ervahı ezelde lehvü kalemde yazmış kara
Temelî'yim naçizane yazdı bunu dildara

(27.06.2016)

577. KULLAR BOZUK OLSA

Ahvalim kime diyeyim haller bozuk olursa
Mecnun'um nere gideyim ölller bozuk olursa
Şöyle baktım insanlara hiç bir güven kalmamış
Kimse kimseye güvenmez kullar bozuk olursa

Bakıyorum insanlara gerçeği tanımıyor
Kim korkakmış kim de yiğit göçeği tanımıyor
Arılar artık şaşırmış çiçeği tanımıyor
Şifa yerine dert verir ballar bozuk olursa

Ey Temelî'm hadsizlere gel de haddini bildir
Gönlünde kin nefret varsa gel onu hemen kaldır
Barışı da savaşı da yaptıran elbet dildir
Uyum sağlamak mümkün mü diller bozuk olursa

(21.08.2018)

578. DİLE GELDİK BU GECE

Hakkı dudağımda zikir dile geldik bu gece
Peygamberin terindendir güle geldik bu gece
Leyla'yı Kadir gecesi bin aydan da hayırlı
Bir mürşidi kâmil olan kula geldik bu gece

Bu geceki Kuran indi peygamberim Resul'e
Bu gece kulun kaderi getirilecek dile
Namaz kıl dualar eyle geçir ibadet ile
Kerem misali yanmaya küle geldik bu gece

Temelf'yim ilk ayetse bismirabbike dedi
Oku seni yaratanın ismiyle oku dedi
Kuran'ın güzel sözüyle gönüller doku dedi
Elif b t s cim ha hı dala geldik bu gece

(22.06.2016)

579. BU GECE

Oturup yüce Mevla'ya boynum büktüm bu gece
Hakkın rahmetine daldım gözden döktüm bu gece
Her geceyi Leyla'yı Kadir gecesi bil demiş
Kin ile kibir kalesin şükür yıktım bu gece

Aldım Kuran'ı elime doyana dek okudum
Sanki şeyda bülbül bağda şakır gibi şakıdım
Gönül tezgâhını kurdum yıkık gönül dokudum
Nefsi envareye ateş atıp yaktım bu gece

Temelf'yim bilesin ki büyük düşman nefsindir
İman silahını kullan sen o nefsinı sindir
Kelimeyi tevhit ile ona haddini bildir
Fethettim iman kalesin bayrak diktim bu gece

(16.06.2016)

580. YAZ HELE

İçimdeki şu dünyayı anlatayım yaz hele
Hepsi de kör düğümdür birer birer çöz hele
Varıp gidip bu sırları bir kâmile danıştım
Dediler ki bu çektiğin çile sana az hele

Bir gün böyle yatıyorken ben fezaya yükseldim
Seyreyledim şu âlemi insanlara seslendim
Nuru hikmet yağıyordu rahmetinle ıslandım
Bedenimi söndürdü de baktım yürek köz hele

Mars Jüpiter Neptün Venüs bir saatte dolaştım
Galaksiler Samanyolu bunları görüp şaştım
Başka boyutlara geçtim ışık hıza ulaştım
Ben insanım beynim durdu algılamaz göz hele

Öyle gezegenler gördüm alev alev yanıyor
Öylesini gördüm buzdan bin derece donuyor
Kimi gazdır kimi kitle kimi yeni oluyor
Hak sırrını milyarda bir çözemedik biz hele

Zühre yıldızında durdum seyreyledim güneşe
Öyle bir düzen kurulmuş hayran kaldım bu işe
Şu on sekiz bin âlemi gezip geri döndüm inişe
Dağı yok deresi yoktur her tarafı düz hele

Baktım uzaydan masmavi görünüyor dünyaya
Aklım durdu ben sandım ki yeni daldım rüyaya
Temelî'yim akli olan mana versin buraya
Öyle dünyalar gördüm ki oluşmamış toz hele

(24.06.2009)

581. BERBAT ETME

Besmeleyle güne başla gününü berbat etme
Bugünü temiz yaşa ki dününü berbat etme
İnsanın eli yüzünü hak nurundan yaratmış
Güzel ahlaklı biri ol sinini berbat etme

Dinine hor bakan insan olur imandan ırak
Yaşadığın şu toplumda çok güzel bir iz bırak
Üstüne vazife olmaz işleri edip merak
Sonra düştüm dara deyip donunu berbat etme

Temelî'm herkesi kendin gibi bilirsin öyle
Ne yapalım deme sakın dünyanın işi böyle
Ucunda kayıp olsa da yine doğruyu söyle
Yalancı şahitlik edip dinini berbat etme

(12.09.2017)

582. ŞAHANE

O kadar çok tatlısın ki ne güzel ne şahane
O gözler dünyayı değer gülüşlerin şahane
Bu gönül öyle bir gönül asla ferman dinlemez
Ben o yâri seviyorum vezire ne şaha ne?

Gönül ferman dinleseydi Kerem hiç yanar mıydı?
Bir garip Mecnun'u Leyla çöllerde arar mıydı?
Bilseydi kavuşmak yoktu dağları yarar mıydı?
Ferhat Şirin'e gül dedi sorun ki gülşaha ne?

Temelf'yim zarar gider yerineyse kâr düşer
Mevsim sonbahar olunca dağ başına kar düşer
Hakka inanmayan kişi gönlüne inkâr düşer
Gönüle zincir vurulmaz sorun padişaha ne?

(22.06.2016)

583. SEN GENE

Hala dünyanın peşinde koşuyorsun sen gene
Ölümden ibret almazsın komşun öldü dün gene
Kim yetişmiş bu dünyanın peşinden şöyle düşün
Kimisi rahat yaşıyor kimisine mengene

İnsanlığın şu halleri inan ki bir dramdır
Hısım akraba küsüşmüş benim derin yaramdır
Müminin mümini katli hem vallahi haramdır
Kulak verdim ortalığı götürüyor kan gene

Ey Temelî'm gel emre uy ayrılma hak yolundan
İnsanoğlu ne çekerse bilesin ki dilinden
Gün gelir ki ayrılırsın çok sevdiğin malından
Ne kadar tövbeni bozsan tövbe edip dön gene

(15.08.2017)

584. BAKMASINI BİLENE

Dünyada hiç çirkin yoktur görmesin bilene
Zekât ile mal eksilmez vermesini bilene
Kuran böyle düzen kurmuş gelenler gitmek için
İman edip devranını sürmesini bilene

İnsanoğlu her şey ister arzuları kaçıktır
Ayakları yere basmaz hayalleri uçuktur
Sekiz cennet kapısı var sekizi de açıktır
Bu menzile baş koyup da varmasını bilene

Temelî'yim cahillerse tuz bastılar yarama
Yalan dünyada bir gerçek evet ölüm var ama
Elde güzel çoktur amma sokaklarda arama
Gerçek güzel gönüldedir sarmasını bilene

(12.08.2017)

585. GÜLENE

Gül kokusu baş döndürür bülbül ağılar gülene
Gezdim dolaştım dünyayı rastladım az gülene
Bir görüşte âşık oldum vuruldum gözlerine
Deyin yâre üzülmesin selam saldım gülene

Gülene ya güzel ise cilve ara nazara
Güzellerde cilve bitmez bir değil bin nazara
Mevla'm ne güzel yaratmış uğramasın nazara
Hele dönüp bir bak gardaş üstümüze gülene

Gülene bakın Temelî'm ya garezdır yadeli
Deli gönül mekân tuttu diyar gurbet yadeli
Akıl başta mı ki bilmem o yar burdan gideli
Al şu bıçağı da gidek bizim bağda gülene

(28.06.2016)

586. VAR MI?

Hakka münacat edip de geri çevrilen var mı?
Sırtın hakka dayayıp da yere devrilen var mı?
Evrime uğramaz bir şey hepsi yerli yerince
Şekille kimya değişip hani evrilen var mı?

Sakın ola uymayasın şu nefsi envareye
Başın almış gidiyorsun belli değil nereye
Bir inanca bağlı değil dönmüşsün pervaneye
Sıdk ile hakka bağlanıp söyle savrulan var mı?

Temelî'yim güzel kimdir kim ardından koştuğun
Hayranlıkla baktığına şaşırıp da şaştığın
Kendini perişan edip ne hallere düştüğün
Hak cemalini görüp de söyle ayrılan var mı?

(13.06.2016)

587. OLA MI?

Kün buyurdu var eyledi yüce Allah âlemi
Lehvü mafuzda yazıldı ikra bismi kalemi
Tek sahibi sensin yarab kâinatı âlemin
Her şeyin mimarı odur her şey onun planı

Ol resulü kibriyadır iki cihan serveri
Yüzü suyu hürmetine yarattı göğü yeri
Nakış nakış işlemişiz gönüle peygamberi
Ayet ayet gönderildi ona hakkın kelamı

Ey Temelî'm şu dünyayı kalıcımı sanarsın
Sana neyi cazip geldi aldanıp da kanarsın
Elbet ona vuslat için kavrulup da yanarsın
Cemalini görebilsem acep o gün ola mı?

(09.01.2016)

588. YAZI

Hangi hoca okuyor ki söyle alnında yazı
Gönül şu kıştan usandı gözler gözlüyor yazı
İşte geldi geçti hayat şurda sona ne kaldı
Gül ne kadar güzel olsa soldurur kış ayazı

Soldurur kış ayazı ya aşk daldırır deryaya
O yar nerye gider ise ardından gider yaya
Sen çok uzaklara attın ok hüznle deryaya
Gönül hanesine yazdık yar seni yazı yazı

Yar seni yazı yazı ya açtı yürekte yara
Çağır gelsin şu doktoru gele sineyi yara
Kör âşık söksün yüreği götürsün nazlı yara
Leyla'sını arıyordu gece gündüz çöl yazı

(28.06.2016)

589. SIZI

Her Şeye ben çare buldum diyenedir bu sm
Haktan derman olmaz ise aniden artar sızı
Hak inayet eylemezse kimse bir Şey yapamaz
Yer iini kemirerek artar an be an sızı

Şu kâinatı âlemi düzene koyana bak
Ben aldırmam diyeni de sarar bir gün gamsızı
Hiç kimsenin yaptıkları yanına kalır sanma
Elbet hakkını soracak canlıdansa cansızı

Ben kimseye karışamam diyip yana çekilme
Ateş düşer evi yanar soran olmaz yansızı
Vatan namus dini elden giderken seyre dalan
Onun katli vacip olur yaşatmazlar kansızı

Allah dostu evliyalar gönüllerinde dostu
Kim adam yerine koyar ateisti dinsizi
Vatana ihanet hakka hem ecdada ihanet
Vatan seven kabul etmez namussuzu hırsızı

Temelî'm her tür ihanet bilesiniz haramdır
Ey ihanet eden hain kim affeder ki sizi
Gel taraf ol dini İslam milletinle birlik ol
Yoksa içindeki kurdun kemirerek yer sizi

İnnel iman hüpbül vatan demiş cenabı Mevla
Yoksa affeder mi Şehit burada yatan sizi
Gaftan gafa hükmeylesen ölümü tadacaksın
Âlemi cihan olsan da bir gün toprak yersizi

(09.06.2016)

590. YOLA DÜŞÜRDÜN BENİ

Sana öyle sevdalandım yola düşürdün beni
Gece gündüz zikrederim dile düşürdün beni
Sen güzelsin her şeyi de öyle güzel yarattın
Neden beni anlamayan kula düşürdün beni

Her ne kadar derde düşsem dermanıysa sendedir
Şu dünyanın gam yükünü sanıyorum bendedir
Seyrettim ben şu âlemi gördüm hep bedendedir
Gözyaşımda boğulurum sele düşürdün beni

Ey Temelî'm işte böyle yalan dünyanın hali
Gün bugündür diyerekten tükettin onca yılı
Savurdu duman eyledi esince sevda yeli
Can cananda arar iken ele düşürdün beni

(15.10.2015)

591. YARA BENİ

Ben feleğe neylemişim dara düşürdü beni
Beni bir de hal bilmeyen yara düşürdü beni
Beni perişan eyledi en çok sevdiğim güzel
Güzel dedim bülbül gibi zara düşürdü beni

Beni perişan eyledi o yârin acı sözü
Sözü acı neyleyeyim olsa da melek yüzü
Yüzü güzel huyu çirkin çekilmez onun nazı
Nazı neydim yaz gününde kara düşürdü beni

Beni hayattan soğuttu bende küstüm Temelî
Temelî böyle birine bağlandın ne demeli
Demeli ben kendim ettim şikâyet etmemeli
Etmemeli zoru çektim bire düşürdü beni

(28.06.2016)

592. ZİKİR SENİ

Elbet ki hakka götürür daima zikir seni
Her şeyini bol etmez mi dilinde şükür seni
Yaratana şükretmeyen kör değil bir nankördür
Cehenneme yol aldırır bir sapkın fikir seni

Şu dünyada helal çalış helal ye helal kazan
Öyle bir güç var âlemde bütün planı bozan
Herkesin rızkını ayırıp bütün kaderi yazan
Göğsüm iman ile dolsun sansınlar fakir seni

Temelî'yim unutma ki âlemi yaradan var
Dermansız bir dert olur mu onda her çareden var
Her şeyi bildiği halde hakkı inkâr eden var
Kendini çok beğenenler görürler hakir seni

Temelî'yim azık var mı bilesin ki yol uzun
Eğer yolda tükenirse o zaman artar sızın
Ana baba yardım etmez ne oğlun ne de kızın
Salih amel hoş karşılar menkirle nünkir seni

(14.05.2016)

593. YOLA İTAAT GEREK

Her ne ederse hak eder kula itaat gerek
Çeker katar onca yükü yola itaat gerek
Gördüğün şu kâinatı ol haliktir olduran
Onları yaradan gizli hale itaat gerek

Şöyle düşün kâinatta gökteki yıldızları
Öylece döner dururlar ayarlıdır hızları
Çoğununsa savruluyor şu uzaya tozları
Sağnak sağnak yere yağar sele itaat gerek

Gel ey âşık sen hakkınsa tecellisisin ancak
Senin için çok zor olan onun için oyuncak
Sorgu yerinde huzurda çağırarak o sancak
Hilal haktır yıldız resul ala itaat gerek

(18.06.2016)

594. DERMANA GEL

Eğer derde düşmüş isen tabibe dermana gel
Haktan emir bekliyorsan kitabı Kuran'a gel
Bu yol öyle bir yoldur ki gitmeye doyamazsın
Cahillerde ilim olmaz mürşide irfana gel

Ol Muhammed'in nurudur âlemi aydınlatan
Sure sure ayet ayet o bizlere anlatan
İlim ile irfan ile o bizleri donatan
Sana şefaet edecek serveri sultana gel

Temelf'yim ilim bize lazımdır bu dünyada
İlim irfanı olmayan elbet düşer feryada
İlim öğrenim dersin gideceksin üstada
Poptan cazdan anlamayız Emrah'a Sümman'a gel

(16.05.2015)

595. BEDELİ GÖNÜL

Eğer hakka inanmazsan sonunu şöyle düşün
Sonra çok ağır ödersin sen bu bedeli gönül
Söyle hele ne düşmüşsün bu dünyanın peşine
Kimseler yetişememiş uslan be deli gönül

Geçmişinden bir ibret al şöyle dönüp ardına
Hani kimler geri gelmiş burdan gideli gönül
Söyle hele sen kendini âşık mı sanıyorsun?
Bir de sana âşık derler hem de badeli gönül

Ne kadar da mutlusun sen seyreyledim de seni
Hemi de şu pis nefsine hizmet edeli gönül
Ne ettiysem anlamazsın susturamam ben seni
Yar elinden yaralanmış baktım zedeli gönül

Başım alıp diyar diyar gitsem mi buralardan
Baktım yine mekân tutmuş duydum yadeli gönül
Dedim hele yoklayayım dur hele dağarcığı
Bazen hüznün bazen keder bazen iğdeli gönül

Ey Temelî'm gelen gitti geride tek sen kaldın
Ne anan var ne de baban ne de dedeli gönül
Şükür olsun yaratana kattı el sırasına
Gönül bağımda yeşerdi iki fideli gönül

Bakıyorum toparlanıp sen kendine gelirsin
Âşık olup meydanlarda adam güdeli gönül
Bin dostun olsa da azdır bir tek düşman çok gelir
Yine mi sen yine benim yine o deli gönül

(27.09.2015)

596. KOŞUYORSUN HEY GÖNÜL

Şöyle bakıp kâinata coşuyorsun hey gönül
Akıl ermez bu hikmete şaşıyorsun hey gönül
Niye geldin bu dünyaya sebebini sor hele
Elbet ki bir gaye için yaşıyorsun ey gönül

Tek bir tane yârin var ya daha neyi ararsın
Ne bir merhem oluyorsun ne bir yara sararsın
Zaman gelir çok sevdiğin dostlarını kırarsın
Ara sıra sen haddini aşıyorsun ey gönül

Temelf'yim tüm insanlar önünde baş eğse ne
İster isen başın göğe erişip de deyse ne
Üç beş günlük şu dünyada bir padişah olsa ne
Ölüm sana sen ölüme koşuyorsun hey gönül

(15.05.2009)

597. SÖZÜMÜ ESİRGEMEM

Eğer konu vatan ise özümü esirgemem
Allah için şehit olsun kuzumu esirgemem
Herkes bunu böyle bilir ben halkın ozanıyım
Ne şahtan ne padişahdan sözümü esirgemem

Esirgeseydim sözümü ben bir ozan olmazdım
Gönül denilen Kâbe'ye damla damla dolmazdım
Her kötülük cehaletten derlerdi inanmazdım
Hoşgörüyle sevgi varsa çözümüm esirgemem

Ey Temelî'm yeter artık riyalardan bıktın ya
Dünya denen pencereden sende dönüp baktın ya
Bu sevginin ateşini çekinmeden yaktın ya
Cilve canandan gelirse nazımı esirgemem

(04.03.2015)

598. BAŞKA DERMAN İSTEMEM

Benim dermanım haktır başka derman istemem
Ulu emre baş eğmişim gayri ferman istemem
Kuran'a iman eyledim ben resulü hak bildim
İki cihan serverim var gayri sultan istemem

Vema erselnake illa rahmetin lil âlemin
Ahmedi muhtar diyoruz ol muhammedül emin
Ervahı ezelde lavu mahvuzda ettik yemin
Ben Kuran'a sığınmışım başka liman istemem

Ey Temelî'm çok şanslısın dünyaya mümin geldin
Hak neyi takdir etmişse ondan nasibin aldın
Kendini bildirdi rabbim sen de onu bir bildin
Kulluğa kabul eylesin demi devran istemem

(05.05.2016)

599. İTİBAR ETMEM

Beni hakka götürmeyen yola itibar etmem
Gerçekleri söylemeyen dile itibar etmem
Şu âlemde madem ki biz eşrefi mahlûkatız
Elbet hakkı hak bilmeyen kula itibar etmem

Cehennemin cennetinde anahtarı sendedir
Yeryüzünün hilafeti verilmiş insandadır
İnsanı güzel eyleyen marifet imandadır
Ulu emre baş eğmeyen hale itibar etmem

Ey Temelî'm şöyle düşün evvel gelenler hani
Elbet bir gün alacaktır sana veren bu canı
Mal da onun mülk de onun gerçek sahibin tanı
Hayırlı helal değilse mala itibar etmem

(15.02.2008)

600. YAKAMADIM

Güneşe benziyor yüzün dönüp de bakamadım
Elimde bir kırmızı gül zülfüne takamadım
Sevdasından Mecnun oldum dolaşırım çöllerde
Ben Kerem'im yandım amma aslımı yakamadım

Bülbül güle küsmüş ama gülse bundan habersiz
Sitem ettim dedi bana hem zamansız hem yersiz
Hayırsız yar beni etti hemi arsız hem yüz­süz
Çok kaleler yıktım amma inadın yıkamadım

Ey Temelî'm yeter artık divane misin nesin
Daima feryat edersin duyulmuyor ki sesin
Bırak sana cahillerse ne derlerse desin
Dünyadan yıldım usandım bir senden bıkamadım

(10.10.2016)

601. ALLAH'IM

Sana geldim ben dermana derman sende Allah'ım
Her şey senin emrindedir ferman sende Allah'ım
Kâinatı seyreyledim her şey senin tecellin
İmanı bana vermişsin Kuran sende Allah'ım

Yetmiş yedi bin kelime yetmiş dört bini tekrar
Bense elestü bezminde sana vermişim ikrar
Hak bilmeyenlerse seni son endamı nardır nar
Nasip eyle bana nolur ilim irfan Allah'ım

Temelî'yim senden geldi elbet sana dönecek
Sana döndüğü o zaman tüm acılar denecek
Dünyada dönme durunca yanan güneş sönecek
Sende olan güzelliğe bu can kurban Allah'ım

(21.09.2012)

602. SEVDİĞİM

Dedim yine gam yükünü yüklediler sırtıma
Dedi artık götüremem güç mü kaldı sevdiğim
Dedim bu yük çok ağırdır dönüp bir bak ardına
Dedi gördüm bir of çekti gözüm daldı sevdiğim

Dedim güzel sana bunca bu yükü kim yükledi
Dedi sakın merak etme eden buldu sevdiğim
Dedim güzel yetmez midir bunca çektiğin çile
Dedi daha götüremem artık doldu sevdiğim

Dedim güzel şu dünyada sürmedik bir kez sefa
Dedi felek onu bizden gizli aldı sevdiğim
Dedim hatırlıyor musun o pınarın başını?
Dedi ne çabukta geçti hangi yıldız sevdiğim

Dedim yanağından gizli bir tek buse almıştım
Dedi beni utandırma dönüp güldü sevdiğim
Dedim gülüm kavuşmaya hiçbir imkân yok mudur?
Dedi sorma bu benimde bağrım deldi sevdiğim

Dedim Temelî'yim gitme burda kalsan ne olur
Dedi olmaz gitmem gerek zaman geldi sevdiğim
Dedim o zaman bir buse ver de zekâtın olsun
Dedi al zülfümün teli çekip yoldu sevdiğim

Dedim güzel sakın yapma zülfüne ben kıyamam
Dedi sen üzülme aslı üç beş teldi sevdiğim
Dedim güzel neden böyle o gül benzin soluktur
Dedi ömrüm kapısını ecel çaldı sevdiğim

(09.06.2016)

603. BENİM

İçerim kan ağlar iken yüzünden gülen benim
Çoğunun gittiği yoldan geriye gelen benim
Önce kendini bilmeyen hiçbir şeyi bilemez
Kimseye üstünlüğüm yok haddini bilen benim

Gel toprağa hızlı basma karnını yaramazsın
Rabbim izin vermez ise menzile varamazsın
Gönül gözün kapalıysa önünü göremezsın
Hak bana ikram eyledi nasibin alan benim

Ey Temelî'm ne gelirse elbet sana Mevla'dan
Tüm deryalar hâsıl oldu unutma ki damladan
Zerre bile değildin sen yüce Mevla olmadan
Hak yardım eyle diyerek kapısın çalan benim

(11.06.2016)

604. SEYRAN EYLERİM

Dosttan gelen türlü derdi derde derman eylerim
Sevgi ekdim çile biçtim şimdi harman eylerim
Hak Teâlâ kudretinden yarattı tüm âlemi
Her nereye baksam o var onu seyrân eylerim

Âdemden beri dünyaya geliriz birer birer
Sözünden dönmeyen kişi tabi ki er oğlu er
Bizler birlik olur isek elbet ki düşman siner
Konu benim vatanımsa canı kurban eylerim

Ey Temelî'm dini yaşa çıkma ondan dışarı
O kadar çıkan oldu ki kim kazandı başarı
Sakın ola deli gönül gitmeyesin aşırı
Mütevazı olanları başa sultan eylerim

(13.06.2018)

605. SADAKALLAHÜLAZİM

Hak kelamı han sarayı seyre daldı şu gözüm
Yüz on dört kapısı vardır otuza bölmüş cüzüm
Altı bin altı yüz atmış altı tane pencere
Allah'ım bu ne güzellik ne ihtişam ne azim

Fatiha'dır ilk kapısı besmele ile girdim
İkinci kapı Bakara süresi onu gördüm
Otuz altıncı kapıda Yasin'le mola verdim
Yetmiş sekiz kapı kaldı daha bitmedi sözüm

Tebarekellezi maon kevser geldim İhlâs'a
Yaratana şükür ettim geldim Felek'le nasa
Şeriati kerra derler mümine anayasa
Temelî'yim şüphesiz ki sadakallahülazim

(Haziran 2016)

606. YARADAN

İşte sana ahvalimi arz edeyim yaradan
Eğer diller olmasaydı ölmezdim bu yaradan
Merhem kabul etmez imiş dil yarası efendim
Daim ismin dilimdedir kurbanım ben yaradan

Güzeller toplanmış bakın içindeki arzumu
Kaybetmişim bulamadım zülfü siyah arzumu
Sen var iken kime diyem ya Rab bilmem arzumu
Binbir tane adın vardır birisi uyaradan

Ütölmüşüm varlığını şimdi elde zar kaldı
Gençlik elden uçtu gitti şimdi ahu zar kaldı
Ey Temelî'm övünürdün şimdi bir mezar kaldı
Yedi deniz ortasında olsaydı da yaradan

(06.08.2014)

607. VATANA KURBANIM BEN

El diyarından yurt olmaz vatana kurbanım ben
Şehitten daha mert olmaz yatana kurbanım ben
Vurulmuş cephede yatar onlar can cömerdidir
Çakal eniği kurt olmaz atana kurbanım ben

Açın şanlı bayrağımı açın göklere açın
İlim irfanla yarışın siz de göklerde uçun
Vatan benim kutsalımdır onu savunmak için
Savaş bizlere dert olmaz komtana kurbanım ben

Temelf'yim çok ders verdik bilirsin nicesine
Şanlı bayrağımı diktik üç kıta yücesine
Sanki bir gül bahçesine varıp girercesine
Vatanın bağı sert olmaz Süphan'a kurbanım ben

(14.08.2017)

608. SEN

Kurban olam yüce Mevla'm senin binbir adına
El âleme rüşvet edip gel düşürme dile sen
Namertlerin ayağına toprak eyleme beni
Merdin ocağında yanam yağ eyle kandile sen

Sen bilirsin namertlerin suyu bulanık akar
Duamı kabul eyleyip düşür bir adile sen
Bütün İslam âlemine yardım eyle yaradan
Daim muzaffer olurlar eğer ki sen dilesen

Ey sevdiğim muradımdır benim yüce Allah'tan
Gözünden damla düşmesin her daimse gülesen
Mümin olan şu âlemde söyle gönül kırar mı?
Eğer bülbül olsa idin ne söyledin güle sen

Seni gördüm bilsen nasıl deli gönlüm şad oldu
Emanet eyledim hakka seni güle gülesen
Şu cihan güzelle dolsa gayrisinde gözüm yok
Gönül bağımda goncasın benziyorsun güle sen

Ey Temelî'm şu dünyaya geldin de gidiyorsun
Mevla'dan tek dileğimdir düşmeyesin ele sen
Kendin yüce görüp sakın el âlemi kınama
Bir gün mutlak başa gelir gülmeyesin ele sen

Beyhude bir işin dostum düşer isen peşine
Ömür boyu emeğini tüm verirsin yele sen
Sırt üstü tüy yataklarda yatıp cennet bekleme
Çalışmadan bir şey olmaz kapılma hayale sen

(11.05.2016)

609. GÖZEDEN

Hep beraber içmedik mi aynı suyu gözeden?
Hoş olmaz ki toplumlarda gizliden kaş gözeden
Sen kendini bu dünyada başıboş mu sanarsın?
Unutma ki biri vardır daim bizi gözeden

Beni böyle mecnun eden söyle yara ne kaldı
Coştı sular aktı gitti bakın yara ne kaldı
Hançer ile yaraladın açın yara ne kaldı
Dil yarası değil midir yaramı göz göz eden

Temelî'yim rahatladım derdim dosta açalı
Dost ile arama girdi yazık bir karaçalı
Mesafe kısaldı gökte insanoğlu uçalı
İlim teknik delik delik dağları göz gözeden

(06.09.2014)

610. NE GÜZEL YARATMIŞ ALLAH ŞEHİRİ BEDENE BAKIN

Ne güzel yaratmış Allah şehir bedene bakın
Her saniye emrindedir beden güdene bakın
Akıl verdi fikir verdi irade düşünmeyi
Rehberimiz ol Kuran'dır iman edene bakın

Ne mutlu hakkı hak bilip resulüne inanmak
Rahmanda o rahimde o rahmetine güvenmek
Nefis atına binip de kazasız geri inmek
Bu dünyadan sağlam iman ile gidene bakın

Ey Temelî'm seni korur ancak sağlam bir iman
Şeytan ile nefis elinden bilesin halin yaman
Mevla'm rahmetiyle bize eğer etmezse aman
Seyreyleyin cehennemi gelin ladine bakın

(14.07.2016)

611. YOL ALLAH ALLAH DESİN

Gelin gidek ol resule yol Allah Allah desin
Şeyda öyle zara düşsün gül Allah Allah desin
Ruhlar yükselsin göklere seyreylesinler arzı
Görenler kendine gelir kul Allah Allah desin

Hak yolundan ayrılanlar karanlığa düşüyor
Yoldaşı Allah olanlar her zorluğu aşıyor
Şu dünyada çok yaşayan yüze kadar yaşıyor
Dudakların zikir etsin dil Allah Allah desin

Âşık der ki şu dünyadan gün olur ki göçersin
En değerli şeylerini terk edersin geçersin
İğlikler salih değilse ahirette naçarsın
Hak için akan yaşını sil Allah Allah desin

(27.05.2016)

612. BAKMAYI BİLMİYORSUN

Kaşın gözün güzel amma bakmayı bilmiyorsun
İçerinse ateş dolu yakmayı bilmiyorsun
Ne güzel yaratmış Allah elbet silüeti haktan
Su misali bir gönüle akmayı bilmiyorsun

Her gün şu dünyada türlü olay oluyor amma
Milleti hakir görüp de edersin alay amma
Fakir fukara mazluma çatması kolay amma
Neden bir türlü nefesine çatmayı bilmiyorsun

Temelî'yim sakın ola alma mazlum ahını
Helallik almazsan ondan affetmez günahını
Onca yıldır taşıyorsun sırtında matahını
Varıp gönül pazarında satmayı bilmiyorsun

(14.08.2017)

613. DOKUNMA BUGÜN

Bırak derdimi söyleyim dile dokunma bugün
Gönül menzile ulaşsın yola dokunma bugün
Âşıkların bu dünyada çile çekmektir işi
Mecnun Leyla'sın arasın çöle dokunma bugün

Ben bugün yaratılmadım ta kalu beladayım
Çok uzun bir yoldan geldim âdemin kanındayım
Babamı vesile kıldı annemin canındayım
En değerli varlık olan kula dokunma bugün

Ey Temelî'm ne ararsın yar içinde yarı sen
Seyreyle şu kâinatı görmez misin varı sen
Hep gönüllü çekmedin mi yar elinden zarı sen
Bırak bülbül figan etsin güle dokunma bugün

(07.12.2011)

614. ARDIR AR

Âşıkların sanatını sorma gayet zor mu zor
Âşığın yüreği yanar sinesiyse kordur kor
Âşıklarsa rakiplerle meydanlarda atıştır
Onda marifet arıyorsan hak vergisi vardır var
İncitmeden der mi der

Sen kendine güvenirsen hele gel gir meydana
Burası er meydanıdır doğuranlar utana
Vuruşları söz ile dir asla kıyılmaz cana
İkisi de dik dururlar meydanında erdir er
Haktan gelen sırdır sır

Ey Temelî sende kendin âşık mı sanıyorsun?
Nerde bir güzeli görsen hemence kanıyorsun
Alevsiz dumansız hakka yürekten yanıyorsun
Şöyle derine dalarsan seni yakan birdir bir
Edeptendir ardır ar

(06.10.2014)

615. ADINI ANDIRAN VAR

Odunsuz kömürsüz bakın dağları yandıran var
İtfaiyesiz hortumsuz geri bir söndüren var
Şükür olsun rabbim bize dört mevsimi yaşatır
Yıl boyunca kutupları buz edip donduran var

Kaptansız bir gemi gibi yüzdürüyor dünyayı
Dönüp duruyor kâinat hiç şaşırılmaz rotayı
Bulutlara taşıyor ummanları deryayı
Damla damla dane dane yere bir indiren var

Temelî'm bismillah ile mümin yapar işleri
Gökte ay yıldızlar güneş şu dağları taşları
Suda balık tüm hayvanat böcek nebat kuşları
Gece gündüz zikrettirip adını andıran var

(11.03.2017)

616. DİVAN GELEN VAR

Gece gündüz zikir ile hak kapısın çalan var
Emir olundu doğruca namazını kılan var
Yaradılıştaki gaye neydi bir sor kendine
Arayıp gizli sırları çözüp de bir bilen var

Allahümme entesselam elbet hakkın selamı
Ayet ayet oku onu odur hakkın kelamı
Kün buyurdu yarattı o kâinatı âlemi
Lehvükalem ikrabismi bu sırları bilen var

Temelfî'm der her katta bir peygamberle görüştü
Cennet ile cehennemi seyre daldı dolaştı
Daha yatak soğumadan yatağına ulaştı
Burak ve Cebrail ile ol miraçtan gelen var

(13.06.2016)

617. KULU PERİŞAN EDER DİVAN

Arı dilini bilmeyen balı perişan eder
Acemi avcılar ise gölü perişan eder
İnneddine indellahu vel islam demiş Allah
Nefis şeytana uyarsa kulu perişan eder

Altı bin altı yüz atmış altı tam ayet indi
Kuran ile şu dünyaya yeni bir ıfık yandı
Dünyadaki Müslümanlar yüzün Kâbe'ye döndü
Hak kelamına uymayan hali perişan eder

Temelf'yim Müslümanfın şükür eyle Allah'a
Şu kör nefsine uyup da sakın girme günaha
Sığınacak kimse yoktur gel de sığın ilaha
Ömrün boşa geçer ise yılı perişan eder

(14.05.2016)

618. SENDEDİR

Dinle gönöl yaratani arar isen sendedir
Sen gönölün yarasını saracaksan sendedir
Gönöl yarası gizlidir tende yara görünür
Gördüğün rüya hayıra yoracaksan sendedir

Yaratani tanır isen dünyaya nazar eyle
Arzuların hakka ilet gönölünden yazar eyle
Acele işlere şeytan karışır azar eyle
Yıkık gönöl sarayını öreceksen sendedir

Gel kör âşık gerçek kulluk yine kula yakışır
Eğer hakkın yolcusuysan yolcu yola yakışır
Yedi renkte açıyorlar oda güle yakışır
Yârin gonca güllerini dereceksen sendedir

(16.08.2014)

619. NEDİR

Yaradan senden inayet olur ise zor nedir
Sen güle âşık değilsen şu sendeki zar nedir
Şu kâinat halk olundu ol resulün hatrına
Ol kurana uyar isen ateş nedir kor nedir?

Geldi geçti hayat dersin yaşını doksan eder
Yakınların eğlenirler aklını noksan eder
Gün olur ki kâinatı yer ile yeksan eder
Her şey gözünün önünde saklanacak sır nedir?

Kör âşık der sen sende ararsan seni sendesin
Nurundan nazar eyledi can içinde candasın
Nesilden nesile zuhur dolaşırsın kandasın
Hele gel düşün şunları ikrarı karar nedir?

(27.08.2014)

620. BİR İÇİNDE GİZLİDİR

İnsanoğlu bir âlemdir sır içinde gizlidir
Can içinde can ararsan var içinde gizlidir
Hak Teâlâ kudretinden halk eyledi âlemi
Âlem içinde âlem var zar içinde gizlidir

Hatmeyledi ilimleri zahiri peygamberim
Günahlardan arındırır nehri peygamberim
İki omuz ortasında mührü peygamberim
Kaşlarının arasında nur içinde gizlidir

Temelf'yim iman ettim derim amentü billah
Yalnız sana şükrederim ya rab elhamdulillah
Ey kudreti sonsuz olan ol gani seddar Allah
Doksan dokuz adın vardır bir içinde gizlidir

621. İŞTE DİVANI HUZUR

Âşık isen gir meydana işte divanı huzur
Arada bul rakibini işte meydanı hazır
Her âşığa âşık demem icazet almayınca
Halk bizi imtihan eder işte sultanı vezir

Tevekkeltü teal Allah diyor gerçek müminler
El açıp da dua eder göğë çıkar âminler
Kudretinden arşı ala ve de titrer zeminler
Elbet ilim kıymetlidir hele irfanı nazir

Temelf'ym işte geldik elbet ki gideceğiz
Eğer eli boş varırsak orda ne edeceğiz
Kaderde ne yazılıysa elbet ki göreceğiz
Ecel geldi mi gidersin olsan Lokman-ı vezir

(13.08.2017)

622. EMİN OLUR

Kadere iman edenler kederden emin olur
Kelimeyi şahadeti getiren mümin olur
Emr olunduğu gibiye dosdoğru olanlara
İki cihan bahtıyarı cenneti zemin olur

Sabır kervanı cennetin kervanıdır inme ha
Sakın nefisle şeytanın kervanına binme ha
Sen sen olda şu verdiğin sözlerinden dönme ha
Allah için konuştuğun sözlerin yemin olur

Ey Temelî'm en güzel söz elbet Allah kelamı
Sakın ola sen kullardan esirgeme selamı
Verene sünnet demiştir farz kılmıştır alanı
Kubbede kalan hoş seda muhabbet demin olur

(25.06.2016)

623. ESİR OLUR

Kişi meyil ettiğine gidip de esir olur
Nefsine hizmet edenler ayağa hasır olur
Dostunda kusur arayan vallahi dostsuz kalır
Kusursuzum diyen kişi daima kusur olur

Eğer Mevla'm ister ise eder her şeyi yakın
İbret almak ister isen şöyle etrafa bakın
El âlemin üzerine kınayıp gülme sakın
Kınadığı şeye kişi mutlaka masar olur

Temelf'yim çok çalış ki olasıñ hakka yakın
Hor görme sakın kimseyi gel de haddini takın
Bir âlime mürit ol sen cahilden kendin sakın
Kamil insan gönöl kırmaz cahiller cesur olur

(06.05.2017)

624. ZARA DÜŞ OLUR

Bağda şeyda bülbül olan elbet zara düş olur
Ben Kerem'im diyen kişi gelir kora düş olur
Hiçbir gayesi olmayan gezer öyle avare
Mecnun olan Leyla gibi bir tek yâre düş olur

Hak diyor ki ben ilmimi isteyene veririm
Bütün kâinat benimdir zerre kaçmaz görürüm
Malda benim mülkte benim onu tek ben veririm
Hiç ummadığın bir anda insan vara düş olur

Ey Temelî'm alacaksan nasibini al işte
Çıplak geldin unuttun mu bu dünyaya gelişte
Bir kefenle gideceksin bu haline gül işte
Karun gibi mala tapan bir gün nara düş olur

(09.01.2016)

625. ÂLEMDEN İBRET ALMAYAN ÂLEME İBRET OLUR

Âlemden ibret almayan âleme ibret olur
Haktan ilhamı almayan gönüllerden ret olur
Enestü bezminde bizler iman ettik Allah'a
Amentüye inanmayan şeytana servet olur

Kılavuzu olmayanlar şaşırır yolda kalır
Yunus Mevlâna olanlar elbet gönülde kalır
Şeyda bülbül zara düşer arzusu gülde kalır
Sevgi yoksa yüreğinde kalbinde nefret olur

Temelfî'yim imanındır sana büyük sermaye
Dane daneye bağlıdır danede imameye
Nefsimizi bir hesaba çekmek değil mi gaye
Yoksa hesap vereceğin yer elbet ahret olur

(27.05.2016)

626. YÂR OLMAZ

Yüce dağlarda kar olur enginlerde kar olmaz
Ancak bülbül zarı çeker kargalarda zar olmaz
Eğer gönül dost ararsan gel de gerçek dost ara
En güzel dost yaradandır ondan başka yar olmaz

Esirgeyen odur seni bağışlayan elbet o
Ondan başka değer yoktur en değerli kıymet o
Kime gitsen boş gelirsın yardım onda himmet o
Bir Mevla'nın delisinde edep hayâ ar olmaz

Temelî'm gönül bağında söyle ne yetirirsın
Ömür dediğin sayılı sayıp da bitirirsın
Cehennemın ateşini buradan götürürsün
Eğer kendin götürmesen ateş olmaz nar olmaz

(21.09.2012)

E. ON ALTI HECELİLER

627. BÜYÜK ÜLKE

Ey milletim şu birliği kurmanın zamanı geldi
Müslümanlar kardeş diye sarmanın zamanı geldi
Yetmiş iki milleti bir görmenin zamanı geldi
Vatan için tatlı canı vermenin zamanı geldi

İçimizde hainler var vurmanın zamanı geldi
Oyun kurandan hesabı sormanın zamanı geldi
Yeniden büyük Türkiye yeniden büyük bir ülke
Bizler birliği kurarsak kim kafa tutarmış Türk'e

Eğer bir yara varise sar kardeşin yarasını
Ellerde çare arama sen arabul çaresini
Eğer düşkün görür isen bas bağrına birisini
Ne dinini sor kardeşim ne ırkı ne derisini

Bir ekmeğin varsa eğer çekinme ver yarısını
Tevekkeltü teal allah sen düşünme gerisini
Bellidir elbet hedefim bellidir o büyük ilke
Bizler birliği kurarsak kim kafa tutarmış Türk'e

Temelî'm vatan sevgisi imandan değil mi Mehmet?
Bütün dünya bir olsa da sakın ha eğilme Mehmet
Zalimlerin tarafından sakın ha sevilme Mehmet
Öz yurdunda parya olup yurdundan kovulma Mehmet

Kötülerin tarafından sakın ha övünme Mehmet
El tetikte göz hedefte sakın ola yılma Mehmet
Daim ilimle çalış önce imza at sen ilke
Bizler birliği kurarsak kim kafa tutarmış Türk'e

(13.06.2016)

628. OY DELİ DELİ

Gözlerinde gözüm şunu okudu oy deli deli
Affeyle sevdiğim bağışla beni oy deli deli
Yüzünde ifade şunu diyordu oy deli deli
Affeyle sevdiğim bağışla beni ah deli deli

Bu acı sözlerin nedendir neden yar deli deli
Sanki canım çekiliyor bedenden ah deli deli
Özür diliyorum demişsin senden he deli deli
Affeyle sevdiğim bağışla beni he deli deli

Bilmem ki feleğe acaba nettim ah deli deli
Acı sözlerinden eridim bittim ah deli deli
Temelî'ye sen çok zulümler ettim sen deli deli
Affeyle sevdiğim bağışla beni ah deli deli

(03.03.2014)

629. DEĞİL Mİ?

Bülbülü âşık eyleyen sorun hele gül değil mi?
Dost ile yapılan sohbet söyle hele bal değil mi?
Eğer gönül ister ise yüce dağlar yol değil mi?
Dostundan darbe yiyenin iki gözü sel değil mi?
İnsanı güzel eyleyen o güzelce hal değil mi?
Mevla'm insanı yaratmış eşrefi mahlûkatsın sen
Yaratılmış en şerefli insanoğlu kul değil mi?

Gel sırrını açma ele başkasına der öldürür
Gördüm şerefli insanı edep namus ar öldürür
Dert girer ise içine içten içten yer öldürür
Bülbül gitmez gül solmazdı ne yazık ki har öldürür
Yemyeşildir güzel yazı kış gelince kar öldürür
Neden gönül kırıyorsun şu üç günlük bir dünyada
İnsanı düşman eyleyen ağızındaki dil değil mi?

Bu çektiğin çilelerse elbet sana az Temelî
Ben söyleyim dertlerini birer birer yaz Temelî
Gerçek gören göz değildir bilmez misin öz Temelî
İnsanı kurşun öldürmez öldürür bir söz Temelî
Elbet hakkın yolcusuyuz gideceğiz biz Temelî
Malda yalan mülkte yalan al biraz da sen oyalan
Kendine âşık eyleyen cenneti cemal değil mi?

(07.07.2011)

630. DÜZENE

Seni nasıl özlemiştim sevindirdin bala beni
O kadar çok tatlısın ki benzetirim bala seni
Sana yükü yükleyip de sokamam vebale seni
Ancak evlat hazırlarım şimdi istikbale seni

Kahpe felek bırakır mı bilmem ki ikbale seni
Dilini sen sivritirsen benzetir inbala seni
Oturdum da seyreyledim elde incisin düzene
Yüce dağlar kar borandır bakarım şöyle düzene

Gece karanlıkta uçar gece kuşudur yarasa
Herkes yararlıdır derdi eğer bir işe yarasa
Baktım ki gurbet geziyor elindekidir yarasa
Süslü mendilin yıkamış bir gül dalından yarasa

Hayat kumarını oynar ihtiyacı var yarasa
Dost yargısız infaz etti nasıl kanundur yar yasa
Ne diyeyim ki efendim böyle garip bir düzene
Şimdi itibar görüyor peş peşe yalan düzene

Nasıl bir düzene kaldın bilir misin oy Temelî?
Birbiriyle yarışırılar nedeniyse oy Temelî
Yetim hakkı yiyenlerin gözlerini oy Temelî
Garibin hakkı nolacak diyor oy ki oy Temelî

Kimi daim acı çeker kimine de toy Temelî
Bizlerse yarıda kaldık bu aldı tam oy Temelî
Başından fırtına duman ayak serbesttir dizene
Bizde garip dertli derler der sıra sıra dizene

(06.09.2014)

631. YAZAR SENİ

Gelen konar konan göçer yalan dünya böyle derler
Ahireti düşünmeyenler saz çal gönül eyle derler
Bunca ömür geldi geçti uğraştın sen neyle derler
Halktan uzak durur isen işi daim beyle derler
Koca ömür geldi geçti ne bıraktın söyle derler
Koskoca bir şanlı tarih elbet bir gün yazar seni
Nefsi envareye uyma bir gün mutlak bozar seni

Gerçek âlimlere baktım onlardaki dil başkadır
Gönülleri sevgi dolu onlardaki hal başkadır
Tüm âlemi bir görürler onlarda gönül başkadır
Nefis ayaklar altında onlarda kemal başkadır
Gece gündüz duadadır onlardaki el başkadır
Eğer vebal alır isen ahirette ezer seni
Nefsi envareye uyma bir gün mutlak bozar seni

Temelî'yim acep ola bu dünyadan ders aldın mı?
Yoksa boşa kürek çekip sende bu işe kandın mı?
Kibire gurura kandın kendini bir şey sandın mı?
Allah için tutuşup da acep ola hiç yandın mı?
Kuran ile ol sünnete tam sıdk ile inandın mı?
Ne kadar inkâr etsen de hak inceler süzer seni
Nefsi envareye uyma mutlak bir gün bozar seni

(29.09.2018)

632. HESAP VERİLECEK

İnsanlar bir tuhaf olmuş şeytanın haline misal
Gittiği yerden habersiz gafilin yoluna misal
Asla doğruyu söylemez iblisin diline misal
Bizi yakıp kavuruyor keremin külüne misal

İssız yerde dolandırır Mecnun'un çölüne misal
Asla helal kazanmazlar kamunun malına misal
Elbet doğanlar ölecek ölen bir gün dirilecek
Düşünmez mi insanoğlu elbet hesap verilecek

Gaftan gafa hükmedenler söyle hani ya nerede
Kavga çıkarır göz boyar malı götürür arada
Hangi mazlum soyulmayı bekler kim bilir sırada
Çoğu insan karanlıkta umuduysa bir çırada

Derman diye beklediği zehir katılı çarede
Belki kılıfına uydurur kurtarırsın ya burada
Sırası gelenler elbet defterleri dürülecek
İyi kötü yaptıkları hesapları görülecek

Temelî'm yalan dünyanın arkasından koşarlar
Koşar koşar yorulurlar sonrada yere düşerler
Bana bir şey olmaz diyen kendi kendine şaşarlar
İnsanlığın kazanında kaynayamadan taşarlar

Üç beş kuruş servetine havalanıp da şişerler
Kendini yükseltmek için dostuna kuyu eşerler
Elbet bir gün bu dünyadan o dünyaya varılacak
İğneden ipliğe her şey yaptıkların sorulacak

(05.06.2016)

633. KAÇMA OĞUL

Dildir insanı yar eder dildir insanı hor eder
Akıldır seni yok eder akıldır seni var eder
Akıldır büyük sermaye akli olanlar kar eder
İnsanoğlu figan eder bülbüller ise zar eder
Kanunun yapamadığını edeple namus ar eder
Halden bilmeyenden sakın sen sırrını açma oğul
Sana görev verilirse sakın ola kaçma oğul

Gönülde kasevet varsa koca dünya dar gelmez mi?
Mevsim dolanıp kış olsa tipi boran kar gelmez mi?
Gerçek dost sandığın kişi acı sözü zor gelmez mi?
Haramdan kazanan kişi helal yoldan kar gelmez mi?
Gerçek sevene zor gelmez dağı aşıp yar gelmez mi?
Sadık dost çok kıymetlidir sakın ondan geçme oğul
Sana görev verilirse sakın ola kaçma oğul

Temelî'm gitme ileri gel önce haddini tanı
Senden evvel gelenler var söyle neredeler hani
Bilmez misin alacaktır emanet veren bu canı
Randevuyla can alınmaz tedbirli ol alır ani
Azrail rütbe tanımaz ne şöhreti nede şanı
Her daim yapıcı ol sen sakın nifak saçma oğul
Sana görev verilirse sakın ola kaçma oğul

(30.09.2018)

634. KIZIN

Gel bu kadar havalanma düşersin bir zara gönül
Âlemi cihan olsan da uğrarsın nazara gönül
Bakarsın ki bir gün başa iş gelir kazara gönül
Bir gün olur çıkarırlar varını pazara gönül

Gaftan gafa hükmetsen de girersin mezara gönül
Hayat kumar kim kazanmış güvenme sen zara gönül
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Hesabını vereceksin düşer ağzından sakızın

Ey pazarcı dayı bugün neler sattın kim karlıdır
Enginler bağlık bostanlık yüksekler soğuk karlıdır
Küçük beylikte olmaz büyük devlet hünkârlıdır
Yârinden ayrılan yiğit hem dertli hem efkârlıdır

Sorma namerdin aslını yalan söyler inkârlıdır
Aliyel Mürteza kerrar elinde Zülfikarlıdır
Malın mülkün talan eder hemi olun hemi kızın
Ben doğruyu söyleyim de ister darıl ister kızın

Hayırsız vefasız yârim ettin günümü karalı
Al yeşil benim neyime giyinmişim ben karalı
Neylemişim sana felek anlımda yazım karalı
Kaybetmişim ben gözlerimi yazıkkı dünyam karalı

Temelî'm balıklar suda yaşar aslanlar karalı
Bir güzele âşık oldum sorma aslı Ankaralı
Malın mülkün talan eder hemi olun hemi kızın
Öyle kayıp olursun ki bulunmaz bile enkazın

(06.08.2014)

635. YALAN

Dinle sana bir nasihat edeyim de al sen gönül
Hiç haddini aşar mısın bir kendini bilsen gönül
Ne olur kalbinden sanki kini kibri silsen gönül
Fakir mazlumun kapısın Allah için çalsan gönül

Sakın ha nefesine uyma ikrarında kal sen gönül
Akıbetin kara toprak her ne kadar gülsen gönül
Demedim mi sana gönül yalandır bu dünya yalan
Malda yalan mülkte yalan al biraz da sen oyalan

Sen hiç bülbüle sordun mu güle neden boyun bükür
Bilir misin be hey gafil âşık neden kan yaş döker
Bilmez misin evvel ahir herkes ettiğini çeker
Âşığın kendi ateşi önce kendisini yakar

Cahil onu anlayamaz arif olan durup bakar
Gerçek âlim olan kişi edep hayâsını takar
Demedim mi sana gönül yalandır bu dünya yalan
Malda yalan mülkte yalan al birazda sen oyalan

Duymadın mı sen ey gönül bir çiçekle yaz mı gelir?
Sen kendini bilir isen sana elden söz mü gelir?
Bunca şey gördün yaşadın bunlar sana az mı gelir?
Sen nasihat dinlediysen sivrisinek saz mı gelir?

Sen tavuğu esirgersen sana ordan kaz mı gelir?
Bunca söyledi Temelî sana bunlar vız mı gelir?
Demedim mi sana gönül yalandır bu dünya yalan
Malda yalan mülkte yalan al birazda sen oyalan

(01.08.2014)

636. SEVDİĞİM OY GELİN GELİN

Cemalin güneştir gözlerin badem oy gelin gelin
Silinmez yürekten izin sevdiğim oy gelin gelin
Soysuz bende gönlün yokumuş madem oy gelin gelin
Ya ney idi cilve nazın sevdiğim oy gelin gelin

Yürüyüşün benzer sanki ceylana oy gelin gelin
Doğuramaz senin gibi her ana oy gelin gelin
Kerem eyle yönün dönder bu yana oy gelin gelin
Bir kere göreyim yüzün sevdiğim oy gelin gelin

Salınarak yar karşıdan geliyor oy gelin gelin
Gözlerine baktım içi gülüyor oy gelin gelin
Seni sevdiğimi âlem biliyor oy gelin gelin
Temelî öldürdü sözün sevdiğim oy gelin gelin

(19.03.2014)

637. OLUR MU?

Kor olmuşsun yakıyorsun acep ola yanan ne der?
Gönül yarası olana sorun hele derman ne der?
Aklı başta olmayana bakın hele ferman ne der?
Cahil doğmuş cahil yaşar acep ola irfan ne der?

Aslı asalet olmazsa görün hele sultan ne der?
Can cana düşman olmuşsa acep ola canan ne der?
Kazancın helal değilse o kazançtan kâr olur mu?
Sadakati bilmez kişi söyle sana yar olur mu?

Deylemez ne eylermiş yüreğinde sızı seni
Aklını baştan almaz mı yârin cilve nazı seni
Âleme cihan olsan da kul eyler el kızı seni
Hançerden beter yaralar dostunun bir sözü seni

Ansızın yola düşürür yârin kaşı gözü seni
Bil ki cennete götürür ol resulün izi seni
Kuru ağaç meyve vermez kuru dalda bar olur mu?
Herkesin bildiği bir şey be hey cahil sır olur mu?

Ey Temelî bel bağlama geçici bir şu dünyaya
Giden zaman geri gelmez yığılsalar bir araya
Osman Zinnur sahibiydi ar edep ile hayâya
Rüya ile amel olmaz gel aldanma boş rüyaya

Sözün doğrusunu söyle gel bulaşma sen riyaya
Eğer cenneti istersen hürmet eyle sen anaya
Gönül gözü açık olan cahil misin kör olur mu?
Eğer gerçek mümin isen cennet sana zor olur mu?

(01.08.2012)

638. VAR EYLER Mİ?

Karga konsa gül dalına gül ahvalinden ne bilir
Altında binek olanlar yol ahvalinden ne bilir
Balı kovanda görenler bal ahvalinden ne bilir
Kerem Aslı olmayanlar kül ahvalinden ne bilir

Leyla'ya âşık olmayan çöl ahvalinden ne bilir
Halden anlamayan kişi kul ahvalinden ne bilir
Kişi kudretli olsa da bir şey yoktan var edemez
İşi hile olanlar kazancından kar edemez

Bülbüllerin ömrü geçer bağda açan bir gül için
Boşa tüketme ömrünü faydası olmaz el için
Dere kenarına bina yaptınsa bil ki sel için
Binlerce şehit vermişiz bayrağımdaki al için

Hak sayısız nimet vermiş şu dünyadaki kul için
Ne de güzel yakışıyor hakkın kalamı dil için
Edep erkânı bilmeyen utanıp da ar edemez
Hiç kara gün görmemiş ki asla ahu zar edemez

Ey Temelî'm sen kullara anladığı dilde deki
Sakın ola geçicidir dünyayı gel sanma baki
Elbet bir gün degecektir sana da feleğin oku
Şu kâinat kitabını düşünerek iyce oku

Elbet ki bir gaye için gelmişiz dünyaya o ki
Helal çalış helal kazan her şeyi helalden yeki
Burdan ahrete göçünce bir şeyi inkâr edemez
Ne kadar saklarsan sakla günahını sır edemez

(30.04.2016)

F. YİRMİ İKİ HECELİ ŞİİRLER

639. O

Dedim âşık sana bir sualım var dedi haydi sor bir hele göreyim
Dedim uğrunda öldüğün yar nedir dedi bana can içinde candır o
Dedim böyle gelmiş böyle mi gider dedi hiçbir nesne yerinde durmaz
Dedim anlat bana hele nur nedir dedi aydınlatan bir irfandır o
Dedim peki cahiller neden görmez dedi ilmi olmayanlar bilemez
Dedim nuru tarif eyle sır nedir dedi haktan inen ol Kuran'dır o

Dedim arı çiçek çiçek geziyor dedi onun topladığı bal olur
Dedim bazı tatlı candan beziyor dedi inanmayan öyle hal olur
Dedim Mecnun neden böyle geziyor dedi âşıklara her yer çöl olur
Dedim sevdiğim yar benden uzuyor dedi gerçek sevmemişse el olur
Dedim hele anlat bana er nedir dedi hakkı cana veren kurban o
Dedim bizde edep hayâ ar nedir dedi haktan gelen emir ferman o

Dedim gel de seninle gidek yara dedi yardan gel olmazsa varılmaz
Dedim kanar yüreğimdiki yara dedi derman olmayınca sarılmaz
Dedim ya dost gel diyorsa fakire dedi işte o zamanda durulmaz
Dedim Temelî'nin halin kim sora dedi bildim arayıp da sorulmaz
Dedim cehennemde ateş kor nedir dedi götüreceğin günahtır o
Dedim şefaât edecek pir nedir dedi iki cihan sultanıdır o

(25.07.2014)

G. YİRMİ SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

640. YAR GELE

Dedik hayırsız yardan çok âşık çile çeker çoğu da çaresizdir kadere küser
gider

Dedi çaresi olsa herkes çareyi arar kendi çareyi yazar seherde eser gider
Dedik aşk gönül işi herkese karşı gelir ona karşı gelenler ilişik keser gider
Dedi aşk zaten nardır girer gönülü yakar her canlı aşkı yaşar değişik gelir dile
Dedik hasret çekiyor ya yârin hali nasıl gözün yollarda kalır gözlersin ki yar
gele

Dedik yâri arıyor güzel içinde güzel o güzele rastlarsa güzel canda can olur
Dedi haklı söylersin arasın o güzeli eğer ona rastlarsa kan içinde kan olur
Dedik gönül sarayı öyle güzel kuruldu şehir gönül şehridir yar gönlüne han
olur

Dedi kolay değil ki aşk insanı çürütür ara sıra güldürür ancak çoğu da çile
Dedik hasret çekiyor ya yârin hali nasıl gözün yollarda kalır gözlersin ki yar
gele

Dedik sana hey gönül her aşk gerçek değildir gerçek aşkı arayan tek gönüle
girecek

Dedi kör âşık der ki her derdine katlanır aşktan gelen çileyi gerçek âşık
görecek

Dedik aşkta isyan yok isyan eden aldanır aşkın ince tülünü yüze göze sürecektir
Dedi yâri ararsan hayalle düşündedir gerçek âşık ol da sen ondan sonra gör
hele

Dedik hasret çekiyor ya yârin hali nasıl gözün yollarda kalır gözlersin ki yar
gele

(19.10.2014)

Ğ. OTUZ HECELİ ŞİİRLER

641. SIZI

Gel ey gönöl senin ile şöyle azcık konuşak arsız olan ar neylesin arsızlara
arsızı

Güzeldir gönölün sözü gel gönüle danışak nursuz olan nur neylesin
nursuzlara nur sızı

Hakikat sırrına eren hakikatle haşır olur eğer hakikat değilse kaçır ondan
uzağa

Gerek yarsa yara sarar gel seninle anlaşıp yarsız olan yar neylesin yarsızlara
yar sızı

Gel ey sen de insanoğlu dil ile zikreyle seni yaradan yoktan hak eden güzel
Allah'ı

Yürekten Allah'a sığın gece gündüz aç elin eğer ol hak ister ise yok eder çok
günahı

Öksüzlerin hakkın koru sakın ha haklarını ilhak eder alır isen öksüzlerden sen
ahı

Yarın huzura gidince orda senle görüşek kor ateş yakar insanı korsuzlara ko
sızı

Sen kendine âşık dersin aşk oduna yan da gel eğer gerçek âşık isen aşkta akıl
ne gezer

Âşığın diyarı yoktur şunu sen de gör artık gerçek âşık korda yanar onda nakil
ne gezer

Sana diyorlar kör âşık seni okutan haktır âşığın okulu yoktur onda okul ne
gezer

Âşıkta olan şu dertler siz de olsa yersiz yersizlerde yer ne gezer yersizleri yer
sızı

(12.08.2014)

642. GEREK

Hadi söyle insanoğlu şu dünyada işin ne diyorsun ya şu dünyada insanlara iş gerek

Ya sen neden ağlıyorsun gözündeki yaşın ne sil dersin ya Allah için ağlar isen yaş gerek

Şöyle düşün niye geldin şu yalancı dünyaya diyorsun ya gelişinin gayesi çok açıktır

Olacaklar yine olur ya onca telaşın ne helal çalış helal kazan onlara telaş gerek

Sen onca yaşı yaşadın hangi gerçeği gördün gördüğünden ders çıkardın hangi sırlara erdin

Hangi yarayı sağalttın hangi çareyi sürdün kanayan şu yaralara dur da kanasın derdin

Onca telaş içindeyken ya ne idi ki derdin gayen yoksa onca işi teşkilatı ne kurdun

Her yer allı yeşillidir ya sendeki kışın ne yüce dağlarda kar olur enginlere kış gerek

Gel kör âşık gel de hele sözün doğrusun söyle doğru sözü söyleyenler halk içinde yücedir

Kötülükten uzak dur da anıl güzellik ile güzellikler güneş olur kötülükler gecedir

At gönlünden düşüncüyü azda gönlünü eyle gelir geçer kara günler güzel günler nice dir

Senin cenneti aladan hayal ile düşün ne kulların cenneti alaya ulaşacak düş gerek

(25.07.2012)

H. OTUZ İKİ HECELİ ŞİİRLER

643. SARILIR SIN

Dedik Kuran'a inanan hak yanında değerlidir ol Kuran'a inandıysan hayâyla ara götürür

Dedi cennet yolu açık engelleyen riya gurur gurur ardından koşarsan doruca zara götürür

Dedik isyan ediyorsun söyle gel ey deli gönül isyan seni deli eyler görerek nara götürür

Dedi isyan iki türlü sakın ha Allah'tan gönül sen Allah'ı gel dost eyle doğruca yara götürür

Dedik Allah yar olursa daha dünyayı neylersin iki cihanda da seni doğruca kara götürür

Dedi şeytan dost olursa gideceğin yeri düşün sarıl Kuran'a cennete göz göre göre götürür

Dedik yalancı dünyaya ne de sıkı sarılırsın sana doğruyu söylerler neden gönül darılırsın

Dedi sular akar gider kendin taştan taş çalar aynı suyun hali sende akar akar durulursun

Dedik hakikat ararsan gel de kâinatı seyret gördün herkesler gülüyor ya sen niye ağlıyorsun?

Dedi cenneti yarattı karşısında kor ateşi kula kötülük edersen kendi kendin dağlıyorsun

Dedik zerrede dünyayı seyre daldın yine gönül odur yoktan halk eyleyen haline şükr eyliyorsun

Dedi şu yalan dünyaya nasıl aldandık ya nasıl sıratı narı gel düşün nasıl gönül eyliyorsun

Dedik haydi zikir eyle gel de yüce yaratana nar odunu göre göre nasıl yalan söylüyorsun

Dedi dünya senin olsa ardın sıra gelen yoktur sen gerçeği göre göre söyle nasıl gülüyorsun

Dedik yanından dostların teker teker çekilirler şöyle sağa sola göz at işte o an yıkılırsın

Dedi dersin hani nerde o kadar dostlar ya hani her yanı tarıyor gözler ta gönülden kırılırsın

Dedik kör âşık der gidek enestüye senin ile söyle hele ne diyecen alın yazısın yazana

Dedi aklın ile düşün gel seyreyle kâinata insanoğlu hayran kalır kâinattaki düzene

Dedik sana işte dünya gel hayatın düzgün yaşa yoksa Allah ceza eder ata anaya kızana

Dedik doğa olayıdır der cahilse inkâr eder gerçeği gözle görürsün daha ne gerek söze ne

Dedi öksüzün yoksulun hakkın sakında uzak dur yüce Allah adaletli ceza kesiyor azana

Dedik öğüdü ey dinle alda şu sözü gel sakla söyle neden kızılıyorsun seni uyaran ozana

Dedik Zaloğlu olsan da koşar koşar yorulursun sen kararlı değil isen sürgün olur sürülürsün

Dedi önce gelenleri gördün duydun hisse aldın oda dolu altın olsa ak astara sarılırsın

(18.10.2014)

LOTUZ ÜÇ HECELİ ŞİİRLER

644. İNAN Kİ DELİDİR DELİ

Dedik eğlen güzel eğlen dur hele ne oldu da neden öyle dalgınsın aşkı hakikatten niye kaçarsın

Dedi Allah yarattığı her şeye âşıktır ki yarattı kudretinden aşk diyorlar cennet alanın gülü

Dedik Allah için değerli kullar insanlar doğanın kokusu her canlıdadır sağa sola gül saçarsın

Dedi eren akıl eder hakikat gerçeğini görür söyler insana öyle olur hak dostlarının hali

Dedik şu yalan dünyayı dost edinirsen yanılırsın eğer görerek yanılan inan ki delidir deli

Dedik gençlik hazinedir hey gönül gün gelir ki geçer gider gül solar her yazın sonunda kış gelir

Dedi ağır dünya kahrı diyorlar ancak yardan gelen çilede olsa nazlı canan ne söylese hoş gelir Dedik Allah kudretinden yarattı ağaçlar yeşiller dağlar deryalar Karagözden sonra karakaş gelir

Dedi cahil karanlıkta yol arar gözünden kaçırır gerçek yolları cananına gider cananın yolu

Dedik şu yalan dünyayı dost edinirsen yanılırsın eğer görerek yanılan inan ki delidir deli

Dedik kör âşık der göz at dünyaya her canlı zikreder gözden yaş döker sana
derler yârin için ağlarsın

Dedi dostlar üzülürken sendeki neşe nedir nasıl da gülüyorsun onunla
coşarsın onla çağlarsın

Dedik gönül sultanını gel ara o yok ise içten içten yanarsın yârin için yüreğini
dağlarsın

Dedi yar yok ise karanlık dünyan teselli değildir sana eldeki gerçek yâre akar
gözünün seli

Dedik şu yalan dünyayı dost edinirsen yanılırsın eğer görerek yanılan inan ki
delidir deli

(19.10.2014)

İ. ATIŞMALAR

645. KARACAKIZ İLE I

Temelî

Elimde olmadan geldim cihana
Ben mi dedim ecel tuzak kurbana
İki kapılı yalancı meyhane
Meğer beni laik görmüş kurbana

Karacakız

Hayat ile mübadele eyledim
Bir baktım ki kur yapıyor kurbana
Dertlerimi bir bilene söyledim
Hayat gerçek geldi sanki kor bana

Temelî

Hadi gel de güzellerde naz ara
Mevla'm uğratmasın onu nazara
Gülsüm değil sen bana Günnaz ara
Yar almış ele kitap okur bana

Karacakız

Karacakız kurbanım ben ayetine kurana
Bu dünyayı temelinden kurana
Hadi gel de düzenimi kurana
Dolu sandım geldi tamtakır bana

Temelî

Temelî'yim dertlerini yaz hele
Bizim eller yemyeşildir yaz hele
Soldurmadı gülleri ayaz hele
Yar elinde yeleği dokur bana

Karacakız

Karacayım derki nolur susana
Susamışsın su getirdim susana
Kurban olam haddin bilip susana
Elin değil dostun sözü kor bana

(06.08.2014)

646. KARACAKIZ İLE II

Karacakız

Gül dalına gül dalına
Sepet almış gül dalına
Bülbülün figanı nedir
Bülbül konmuş gül dalına

Temelî

Gül mezara gül mezara
Gül getir sen gül mezara
Gün gelir başa iş gelir
Sakın ola gül mezara

Karacakız

Gülmesene gülmesene
Kaldım yaya gülmesene
Gülmenin zamanı nedir
Hafta aya gülmesene

Temelî

Sözünden yârim sözünden
Ayrılmazmış su özünden
Hayvan yulardan tutulur
İnsanlarsa bir sözünden

Karacakız

Gül cana bakın gül cana
Bir tek gül verdim gül cana
Karaca dermanı nedir
Kurumuş gül geldi cana

Temelî

Zara kaldı zara kaldı

Şeyda bûlbûl zara kaldı

Hayat kumarı oynadım

Şimdi işim zara kaldı

(06.08.2014)

647. DÜNDAR İLE

Temelî

İnsan olur her sorunu
Çözer okuya okuya
Zikreder hakkın nadını
Gezer okuya okuya

DüNDAR

Âşığın sazı elinde
Yazar okuya okuya
Yunus aşkın deryasında
Yüzer okuya okuya

Temelî

Âşıklar çeker çileyi
Dert ile dolu küleyi
Oynanan türlü hileyi
Sezer okuya okuya

DüNDAR

İnsan için hayat çetin
Yalan olur kanaatin
Şu oğuza süviyetin
Çizer okuya okuya

Temelî

Kör âşık der kurduk toyu
Türk oğluna gider soyu
Kötülüğe dostlar kuyu
Kazar okuya okuya

Dünder

Dünder düşün hele dünü

Temeşirde eni sonu

Eline aldı külüğü

Dizer okuya okuya

(05.02.2017)

648. ÜÇ ÂŞIK

İmami

Üç âşık çıkmışlar er meydanına
Burda bir hikmet var inceden ince
Bilmem belki basiretin açıktır
Körde bir hikmet var inceden ince

Temelî

Ben hocamdan bunu böyle okudum
Arda bir hikmet var inceden ince
Sen göz ile ben gönülle görürüm
Sırda bir hikmet var inceden ince

Mustafa Aydın

Kâinatın aslı ondan var oldu
Nurda bir hikmet var inceden ince
Bin bir kelimullah Musa da
Tur da bir hikmet var inceden ince

İmami

Yıldızlardan yıldızlara yol vardır
Akli yetmeyene gizli bir sırdır
Şekil başka, başka manası birdir
Birde bir hikmet var inceden ince

Temelî

Yücelerden gelir âlimin sesi
Onun duaları gönüller süsü
Buna şahit dostum Hayber kalesi
Zorda bir hikmet var inceden ince

Mustafa Aydın

Aklı olan bütün kirden arınır
Hakikatin bürdesine bürünür
Bütün canlı yürür o da sürünür
Marda bir hikmet var inceden ince

İmami

Hilafı bulunmaz yoktur riyası
Bu dünyanın yaratılış gayesi
Kâinatı kaplamıştır ziyası
Pirde bir hikmet var inceden ince

Temelî

Cehaleti vurup yıkan peygamber
Şefkatiyle bize bakan peygamber
Riyasız miraca çıkan peygamber
Orda bir hikmet var inceden ince

Mustafa Aydın

Âşıklar masumu dışına alır
Cahiller güneşi peşine alır
Her yanan aklını başına alır
Narda bir hikmet var inceden ince

İmami

Kimse yetmez bu feleğin atına
Tutmuş yakamızı çeker çetine
Toprakta susamış insan etine
Yerde bir hikmet var inceden ince

Temelî

Kulak verin hele siz bir temele
Kardeş olup verelim biz el ele
Bülbül neden dolanıp gelir güle
Zarda bir hikmet var inceden ince

Mustafa Aydın

Mustafa insanlık sana gelecek
İmanı olanlar yeri bulacak
En sonunda İsrail de çalacak
Surda bir hikmet var inceden ince

İmami

Kışın solan otlar yazın bitiyor
Her zerrede gizli bir sır yatıyor
Bu İmami bülbül gibi ötüyor
Zarda bir hikmet var inceden ince

Temelî

Yeterdi de ey Temelî'm yeterdi
Şeyda bülbül dallarında öterdi
Her düştüğü yerde güller biterdi
Terde bir hikmet var inceden ince

649. ÂŞIK MUSTAFA İLE

Âşık Mustafa

Geldim garip hallerini,
Soracağım dikkat eyle,
Bura er meydanıdır.
Yoracağım dikkat eyle

Âşık Temelî

Gonca gonca güllerini
Dereceyim dikkat eyle
Seni ortadan ikiye
Yaracağım dikkat eyle

Âşık Mustafa

Halım yaratana ayan
Dosta olsun bu bir beyan
Ben bir balta sen bir fidan
Kıracağım dikkat eyle

Âşık Temelî

Kadirdir elbet yaradan
Sıyrılıp kaçma aradan
Âşık ben seni buradan
Süreceğim dikkat eyle

Âşık Mustafa

Araştırdım öz yerini
Herkes tanır hünerini
Âşıklıkta defterini
Düreceğim dikkat eyle

Âşık Temelî

Tanırım ecdat atanı
Gel yalan sen tabanı,
Âşık ben senin babanı
Soracağım dikkat eyle

Âşık Mustafa

Mustafa'nın böyle hali
Kim akıllı kim deli
Anam Zeynep babam veli
Vuracağım dikkat eyle

Âşık Temelî

Temelî'yim düşkün onura
Bu elle girme hamura
Âşık seni ben çamura
Karacağım dikkat eyle

(06.10.2000)

650. YARALI İLE I

Yaralı

Âşık isen dertlerini kenara
Şaşırmadan anlat yaz böyle böyle
İssız çöllerdeyim Mecnun misali
Kuru saharalarda gez böyle böyle

Temelî

Anladım sözünü âşık yaralı
Şekeri şerbetten süz böyle böyle
Ilık gönüllerin gizli fermanı
Kuldan hakka gider iz böyle böyle

Yaralı

Yaralı yüreğin sızısı derin
Anlarsın sevdiğim kalbimdir yerin
Kavrulmuşum sana yok mu haberin
Uzat ellerini az böyle böyle

Temelî

Malumdur ahvalim sana yaradan
Umudumsun kurtar nolur yaradan
Himmet eyle engel kaldır aradan
Seni görürmüki göz böyle böyle

Yaralı

Polat'tır çekilmez feleğin yayı
Tam gönülden anmalısın Mevla'yı
Emel ile terk etmeli dünyayı
Mana ile oku cüz böyle böyle

Temelî

İnsanoğlu sırrı ilm ile çözdü
Nuh'un gemisidir kaptansız yüzdü
Ya bunca yazıyı de kimler yazdı
Anlar isen bunu çöz böyle böyle

Yaralı

El ile çevrilmez feleğin çarkı
Limandır geminin durağı parkı
İlimdir cahille okumuş farkı
Yaralı yakıyor köz böyle böyle

Temelî

Razıyım Temelî gelen kadere
Allah bizi düşürmesin kedere
Lam elif diyerek döndüm didara
Islak gözlerinden süz böyle böyle

(07.22.2014)

651. KUL NURİ İLE

Kul Nuri

Her kim ne tarafa giderse gitsin,
Yoldan sanane be izden sanane
Bırak her kim ne söylerse söylesin,
Ağızdan sanane be sözden sanane

Âşık Temelî

Dikkat eyle sözlerine Kul Nuri.
Ateş ten sanane közden sana ne
Bir arsızlıktır tutturmuş gidersin,
Hayâdan sana ne yüzden sana ne.

Kul Nuri

Yaslanma sağlam olmayan direğe
Ben hayranım sendeki bu yüreğe,
Karışma sen pantol ile eteğe,
Astandan sana ne bezden sana ne

Âşık Temelî

Beni anlayana benim bu sözüm
İnsanlık yoluna kurbandır özüm,
Eyer kumarda da yok ise gözün
Üçlüden sana ne kozdan sana ne

Kul Nuri

Kul Nuri'riyim derki karışma bana,
Böyle birden gelip dalaşma bana,
Bir gemi gibi âşık yanaşma bana,
Liman sana ne denizden sana ne

Âşık Temelî

Temelî'yim yanan bir kor gibiysem,
Al yeşil giyinmiş bir mor gibiysem,
İşitmeyen bir bakar kör gibiysen
Kulaktan sana ne gözden sana ne

(15.08.1999)

652. KARACAKIZ İLE III

Temelî

Dedim nasıl özlemiştim sevindirdin bala beni
Dedi öyle tatlısın ki benzetirim bala seni
Dedim yükü yükleyip de sokamam vebala beni
Dedi evlat hazırlarız şimdi istikbale seni
Dedim felek bırakır mı bilmem ki ikbale beni
Dedi dili sivritirsen benzetir inbala seni
Dedim ben seyreyledim elde incisin düzene
Dedi dağlar kar borandır bakarım şöyle düzene

Karaca

Dedim karanlıkta uçar gece kuşudur yarasa
Dedi yararlıdır derler eğer bir işe yarasa
Dedim gurbeti geziyor elindekidir yarasa
Dedi mendilin yıkamış bir gül dalından yarasa
Dedim kumarını oynar ihtiyacı var yarasa
Dedi bu yargısız infaz nasıl kanundur yar yasa
Dedim ne diyim efendim böyle garip bir düzene
Dedi itibar görüyor peş peşe yalan düzene

Temelî-Karaca

Dedim bir düzene kaldın bilir misin oy Karaca
Dedi sorma yarışılar nedeniyse oy Temelî
Dedim hakkı yiyenlerin gözlerini oy Karaca
Dedi yetim hakkı nerde yandık oy ki oy Temelî
Dedim daim acı çeker kimine de toy Karaca
Dedi biz yarıda kaldık bu aldı tam oy Temelî
Dedim baş fırtına duman ayak serbesttir dizene
Dedi garip dertli olur dert sıra sıra dizene

(06.09.2014)

653. KARACAKIZ İLE IV

Karacakız

Garibin günleri hep kara gelir
Uğramış hayatın tam ihmaline
Derin düşününce efkâra gelir
Garip ulaşamaz hiç emeline

Temelî

Düşmüş yollara da yar yara gelir
Meyil vermemiş dünyanın malına
Yunus gibi su yara yara gelir
Durup da seyrettim ben cemaline

Karacakız

Nede güzel yakışmıştır göl vana
Ordan yollar uzar imiş Tatvan'a
Yol verir mi acep bizim kervana
Fırsat verilir mi bir ikmaline

Temelî

Bir selam gönderdim bende seline
Kapılmış o gözyaşında seline
Yas almaya gönderem yas eline
Sözüm yoktur benim aşk hamalına

Karacakız

Karaca'yım kendi yaptı bak kendi
Kalmadı ki sabrım artık tükendi
Ben ona hep güldüm oysa dikendi
Kurbanım ben sevdiğim cemaline

Temelî

Temelî'yim bu devrandır geçici
Kimi koyuncudur kimi keçici
Şimdi raġbet kürke sen gel geç içi
Hakkı bilen ulaşır kamalına

(06.08.2014)

654. KARACAKIZ İLE V

Temelî

Şu dünyaya benim diyen gafiller
İşte ömür bitti sana ne kaldı
Sana ne kaldı ya dersi almadın
Geçti civan ömür cana ne kaldı?

Karacakız

Cana ne kaldı ya canda çok tatlı
İki kapılı bir hana ne kaldı
Hana ne kaldı ya hancı nerede
Damarda dolaşır kana ne kaldı?

Temelî

Kana ne kaldı ya canda emanet
Ne için dünyada çektin sen zahmet
Eyledim mi hiç ömründe bir himmet
Benim benim derdim bana ne kaldı?

Karacakız

Bana ne kaldı ya ben benim değil
Hakkı biliyorsan önünde eğil
Senden olmayana verme ha meyil
Mücevher dolu kervana ne kaldı?

Temelî

Kervana ne kaldı bende bir gafil
Gel de şu gönlünden kini kibri sil
Yalan dünya geçicidir bunu bil
Temelî'm yaklaştık sona ne kaldı?

Karacakız

Sona ne kaldı ya görev bitmedi
Bunca yıl yaşadım hala yetmedi
Karaca nedense heves bitmedi
Çabuk geldi geçti düne ne kaldı?

(06.08.2014)

655. ERENİ İLE

Temelî

Ne sorarsın üstat benim halimi,
İyiyim diyecek bir hal mi kaldı?
Kime dost diyerek sarıldı yısam,
Hakkı bilir doğru bir kul mu kaldı?

Ereni

Dost dostun halini arayıp sorar.
Kötü gider iyi kalır efendim.
Herkes dost deyip sarılma derim,
Gerçek dost kıymetin bilir efendim.

Temelî

Arif olan anlar türlü heceden
İçimde bir sızı vardır inceden
Çok çekmişim yazı bilmez hocadan
Doğru cevap verecek dil mi kaldı?

Ereni

Kamil meclisine uğrarsa yolun,
Düzelir ahvalin düzelir halin,
Garibe yoksula uzansa elin,
Dertlilere derman olur efendim

Temelî

Nidelim de deli gönül nidelim
Başım alıp ne diyara gidelim
Misafir geldi sonra devam edelim
Kaçacak başka bir tek yol mu kaldı?

Ereni

Misafir baş üste gelsin darılmaz,
Ne bulursa yeyip içer kırılmaz,
Âşık diyar diyar gezer yorulmaz,
Bu çileli yoldur bilir efendim

Temelî

Temelî'yim hakka ayandır halim
İnsanı insan yapandır ilim
Eyer hakkı zikretmezse dilim
Hakka akan tek damla sel mi kaldı?

Ereni

Ereniyim bende yoldaşım sana,
Rahmanın zikiri gelir lisana,
Gönülden bir selam gönderdin bana,
Selamın yerini bulur efendim.

(01.01.2008)

656. KARACAKIZ İLE VI

Karacakız

Gözlerini kapatınca
Sanki bir güneştir battı
Battı batarken o kirpiklerin
Bana birer ok fırlattı

Temelî

Fırlattı kalbime battı
Fırlattı ateşi yaktı
Yaktı ya o anda bittim
Öyle bir yürekten baktı

Karacakız

Baktı ya şöyle söyledi
Bedenim onu dinledi
Elimde gülü elledi
Alıp da göğsüne taktı

Temelî

Taktı ya gülden de güzel
Güzel yaratmış lemyezel
Dedi ta ezeli ezel
Şöyle kaşlarını yıktı

Karacakız

Yıktı ya yapması çok zor
Sineme düşürdü bir kor
Dedim onu bana bir sor
İki damla yaşı aktı

Temelî

Aktı ya o yaş sel oldu
Dedi ki sevdim el oldu
Temelîm sustu lal oldu
Yumruğu sineye çaktı

(06.08.2014)

657. KARACAKIZ İLE VI (KALENDERİ)

Temelî

Neden yüzün asarsın haydi yârim gül sene
Güllerin arasından gül getirdim gül sene
Seni çok seviyorum dünür saldım gül sene
Güzel olurda bizim elin baharı yazı
Yar duyulmaz avazı

Karacakız

Vurulmuşum sevdiğim bir çift kara kaşa gel
Benzetirim cananım seni bir nakkaşa gel
Bekliyorum haydi can Antalya'da kaşa gel
Ayrılık korkusuyla yüreği kaplar sızı
Öldürür bu dert bizi

Temelî

Sana geleceğim de yolda hava karardı
Kurban olam sevdiğimde bu nasıl karardı
Haberini alınca gülüm dünyam karardı
Sana kurban olam Allah'ım bu nasıl yazı
İnat bitirdi bizi

Karacakız

Allah'ım sen düşürme sakın namerde beni
Eder isen muhtaç et mert oğlu merde beni
Ne olur sen düşürme bilinmez derde beni
Sinemi yakar oldu sevda ateşi közü
Yaptın sevda enkazı

Temelî

Temelî Adam olmadı gitti bir kız ana
Bak büyümüş duruyor yan yana bir kız ana
Dertlerimin dermanı sendedir ya kız ana
Donduruyor burada bizim elin ayazı
Çekilmiyor ki nazı

Karacakız

Karacayım diyorlar kendin bilmeze ağa
Sen düşürdün ey zalim beni böyle ayağa
Dilerim ki Allah'tan başına hep kar yağa
Hiç kalkmasın başından ne karın nede buzun
Daima artsın sızın

(06.08.2014)

658. KARACAKIZ İLE VII (LEBDEĞMEZ)

Temelî

Gel ey gönül senin ile şöyle azcık konuşak arsız olan ar neylesin arsızlara
arsızı

Güzeldir gönülün sözü gel gönüle danışak nursuz olan nur neylesin
nursuzlara nur sızı

Hakikat sırrına eren hakikatle haşrolur eğer hakikat deyilse kaçır ondan
uzağa

Gerçek yarsa yara sarar gel seninle anlaşıp yarsız olan yar neyleyin
yarsızlara yar sızı

Karacakız

Geldik işte senin ile hele şöyle danışak karsızlara kar neylesin karsızlara
karsızı

İşte geldik şu dünyaya ister orda görüşek gorsuzlara gor neylesin gorsuzlara
gor sızı

Şu dünyanın işlerine aklı erenler hani onlarda koydu gittiler geride kalan
nerde

Ey arkadaş er odur ki gördüğünü saklaya sırsız olan sır neylesin sırsızlara sır
sızı

Temelî

Gel ey sende insanoğlu dil ile zikireyle seni yaradan yoktan halk eden güzel
Allah'ı

Yürekten Allah'a sığın gece gündüz aç elin eğer ol hak ister ise yok eder çok
günahı

Öksüzlerin hakkın koru sakın ha haklarını ilhak eder alır isen öksüzlerden sen
ahı

Yarın huzura gidince orda senle görüşek kor ateş yakar insanı korsuzlara ko
sızı

Karacakız

Yazı okursan karasız alındaki yazıdır yazan odur yazdıran o uyacaksın çaresiz
Şu dünyada arıyorsan yoktur ki onu gören eğer sende arıyorsan kul yoktur ki
yaresiz

Gerçeği gören insanlar gerçek insan olurlar gelin sizde gerçek olunki gerçeği
göresiz

Nice yiğitleri gördük can koydular yurduna er olan eri neylesin ersizlere er
SIZI

Temelî

Sen kendine âşık dersin aşk oduna yanda gel eğer gerçek âşık isen aşta akıl
ne gezer

Âşığın diyarı yoktur şunu sende gör artık gerçek âşık korda yanar onda nakil
ne gezer Sana Diyorlar ey âşık seni okutan haktır âşığın okulu yoktur onda okul ne
gezer

Âşıktaki olan şu dertler sizde olsa yersiz yersizlerde yer ne gezer yersizleri yer
SIZI

Karaca

Gel ey Karaca şu dünya geçicidir geçici hayatı kendine niye sen zehir
eyliyorsun

Aşk dediğin nasıl şeydir söyle neler anladın ne anladın sen şu aşktan neleri
söylüyorsun

Akıl sana söylüyordu attın kulak ardına aşk dediğin güzel şeyse ya niye
ağlıyorsun

Âşık olan çaresizdir doktorunu çaldılar hırsızlar hırı neylesin hırsızlara hır
SIZI

(12.08.2014)

659. KARACAKIZ İLE VIII

Temelî

Badeli âşıklar haktan
Badeyi içip de erdi
Sevdaya düşen maşuklar
Görmeden yârini gördü
Ya hak derdi

Karacakız

Ya hak dedi içti bade
Mah cemali sanki nurdu
Bu can ki ona amade
Bilinmez ki elbet sırdı
Buydu derdi

Temelî

Badedir başı döndüren
Badedir aklı kandıran
Badedir yakıp yandıran
Sevdiği için can verdi
Kulun merdi

Karacakız

Badedir ki âşık eden
Badedir ki ılık veren
Badedir ki maşuk eden
Yürekleri yakan nardı
Kimler sordu

Temelî

Temelîyim ey hak himmet
Bitmezdi çilesi elbet
Her günü her anı gurbet
Sevda ölene dek sürdü
Gerçek birdi

Karacakız

Badeyi içip de kanan
Karacadır böyle yanan
Onun için gerçek canan
Âlemi yaratan yardı
Sinem yardı

(06.10.2014)

660. KARACAKIZ İLE IX (MANİLİ)

Temelî

Elindeydi

Biraz önce elindeydi

Gül yüzlü cananım benim

Ellerime elindeydi

Aşk şarabın doldurmuştu

Şimdi kadeh elindeydi

Karacakız

Kara beni

Lekeler bu kara beni

Feleğinen güleş tuttum

Yatırdı bak kara beni

Bu dert beni yaraladı

Düşürdü bir efkâra beni

Neden şimdi zorluyorsun

Cananım inkâra beni

Temelî

Yüzene

Aşk deryasında yüzene

Felek gömlek giydirmedin

Astara nedir yüzene

Canı kurban eylemişim

Seyir ederler yüzene

Yaşım doksan beşi buldu

Ne kaldı şurda yüzene

Karacakız

Gül yârim
Gül misali gül yârim
Nede güzel yakışmış
İsim sana gül yârim
Sakın ha üzölme sen
Hadi biraz gül yârim
Gönül bahçemden sana
Gül getirdim gül yârim

Temelî

Ata beni
Bindirin şu ata beni
Nazlı yârin diyarına
Bir yel ese ata beni
Bu günler için büyüttü
Şanlı ecdat ata beni
Öyle bir iş yapalım ki
Tarihler anlata beni

Karacakız

Karadan
Karadan gel karadan
Okudum âlim oldum
Seçtim akı karadan
Dünyayı verseler de
Geçmem kaşı karadan
Bilmem nasıl kurtulam
İftiradan karadan
Çok şehir gezdim amma
Ayrılmam Ankara'dan

Temelî

Kurbana
Yapıyorsun kurbana
Yârim ne gerek var ki
Ben var iken kurbana
İşimi kayıp ettim
Yeni tezgâh kur bana
Sevdiğim name yazmış
Oturmuş okur bana

Karacakız

Yara sızım yarasızım
Sanma beni yarasızım
Hiç kimseye sızılamam
Ancak benim yarasızım
Felek pençesini vurdu
Ondan derin yarasızım
Çağır gelsin vefasız
Yara diyem yarasızım

(01.09.2014)

661. KARACAKIZ İLE X (ZİNCİRLEME)

Temelî

Sana bir nasihatim var diyeyim ey gönül
Cahil ile sohbetin söyle güzel olur mu?
Olur mu ya kim demiş cahile güzel diye
Cahil olan insanlar hiç kendini bilir mi?

Karacakız

Bilir mi ki kendini acep toplum içinde
Cahil kişi kendini arayıp da tanır mı?
Tanır mı acep ola baksa bir tek aynaya
Kendini bilmez kişi ilim bulsa alır mı?

Temelî

Alır mı ya kendini çok bilgili sanarlar
Onun içinde hemen kim ne derse kanarlar
Cehennemin narına boş boşuna yanarlar
Söyleyin de bileyim cahil âlim olur mu?

Karacakız

Olur mu hiç cahilden söyle ilim adamı
Kendisininmiş gibi alır insandan canı
Her yerde berbat eder dost dediği insanı
Deyin böyle insanda hiç itibar kalır mı?

Temelî

Kalır mı ki Temelîm aldanma sen takkeye
Eşek âlim olmaz kitap taşısa tekkeye
Adam adam olmaz ki gitme ile Mekke'ye
Söyleyin aramayan Mevla'sını bulur mu?

Karacakız

Bulur mu hak kendini gizliyor kâinata
Git de diyar diyar gez ister isen bin ata
Cahilde hata çöktür âlim eder mi hata
Kamil olan bilesin her şeyi evla bilir

(06.08.2014)

662. KARACAKIZ İLE XI

Karacakız

Sıra beni sıra beni
Korkarım ısıra beni
Buralardan git diyerek
Sürdüler mısıra beni

Temelî

Yardı beni yardı beni
Sinirimden yardı beni
Bunu baştan at diyerek
Bir dostum uyardı beni

Karacakız

Asmalı üzüm asmalı
Evleri vardır asmalı
İhanet etti diyerek
Götürüp bu asmalı

Temelî

Gülse de yârim gülse de
Diken bendedir gül sende
Derdi gamı at diyerek
Ağlama biraz gülse de

Karaca

Muradıma muradıma
Söylemişler muradıma
Gel bunu unut diyerek
Eremedim muradıma

Temelî

Yeşildin aldın Temelî

Hani ne aldın Temelî

Belki bir umut diyerek

Murat mı aldın Temelî

(06.08.2014)

663. KARACAKIZ İLE XII (KALENDERİ)

Temelî

Keder ve gam çekmeye yazdılar başa beni
Nasıl kurban eyledin akılsız başa beni
Bazı dil zehirdendir bazı dilde incidir
Dertlerimle koydular şimdi baş başa beni

Karacakız

Ne diyeyim ey kader çaldın bir taşa beni
Alevim dumanım yok attın ataşa beni
Cahillerin attığı o taş kırar incidir
Kaderim çelme taktı getirdi tuşa beni

Temelî

Niye geldin bildin mi şu yalancı dünyaya
Yârimin otağına yaya gittik dün yaya
Ben hedefi görünce oku koydum dünyaya
Bazı kul kendin bilmez bazı kullar incidir

Karacakız

Bilmem nasıl bakarsın sen o yârin yüzüne
Hele sorun bu işin astarı ne yüzüne
Nedense hiç batmazsın hep çıkarsın yüzüne
Pırıl pırıl parlıyor güzel takar incidir

Temelî

Temelî'yim dön geri daha yollar çok yakın
Şu nefsi envareyi uslansın diye yakın
Birisi var ki gönül sana sendende yakın
Eğer doğru gitmezsen yolcuyu yol incidir

Karacakız

Karacayım hayatım döndü benim kumara
Hiç dağda kum olur mu in sahile kumara
Hayatın emiş gücü emiyor vakumara
Atalar böyle demiş bülbulü gül incidir

(06.08.2014)

664. OZANTÜRK İLE

Ozantürk

Atalardan emanet Türk halk hikâyeleri
Miras hem sözlü senet Türk halk hikâyeleri
Paha biçilmez servet Türk halk hikâyeleri
Dedem Korkut'tan beri anlatılır dillerde
Kahramanlık muhabbet Türk halk hikâyeleri

Temelî

Paha biçilmez kıymet Türk halk hikâyeleri
Hem güçtür hem de zillet Türk halk hikâyeleri
Herkes gösterir hürmet Türk halk hikâyeleri
Genceli kerem yandı aslısına kül oldu
Bekliyor daim himmet Türk halk hikâyeleri

Ozantürk

Köroğlu seyfülmülük han Mahmut ile Nigar
Gül ile sitemkâr hem şah İsmail Gülizar
Âşık şenlikten kaldı latif şah hem sevdakâr
Üç yudum dolu sunar nur yüzlü bir ihtiyar
Her biri ayrı hikmet Türk halk hikâyeleri

Temelî

Nasıl anlatmalı ki Tahir ile Zühre'yi
Arzu ile kamberin kavuşmaktır dileği
Elif değimliydi ki o Mahmut'un meleği
Ferhat şirin içindir dağa vurdu külüğü
Geçmişimize davet Türk halk hikâyeleri

Ozantürk

Abbas ile Gülgez Peri Derdiyok Zülfisiyah
Yaralı Mahmut ile mahbup hanım kirman şah
Eşref bey sürmeli bey nevrüz ben çeker bin ah
İyiye yardım eder sonunda elbet Allah
İnsan olmaya davet Türk halk hikâyeleri

Temelî

Mecnun'dur Leyla'sına gece gündüz çöllerde
Genç Osman söyleniyor bakın hala dillerde
Kurbani ile Peri'nin kokusu var güllerde
Kayıkçı Mustafa'dır nice kaldı göllerde
İşte tam edebiyat Türk halk hikâyeleri

Ozantürk

Hurşit ile Mahmiri Asuman ile Zeycan
Behram ile gül endam Mahiri Mahitaban
Garip ile Şah Senem Emrah ile Selvi han
Ozantürk de bunları anlatır zaman zaman
Türk milletine hizmet Türk halk hikâyeleri

Temelî

Anlatayım şemaül Banu ile Şirman şah
Celal için derler ki çok ah çekti çokça ah
Uğru uğrunda öldü kadı dermiş ki vah vah
Kurt hasandır kurt iken oldu büyük padişah
Aslında büyük sanat Türk halk hikâyeleri

665. KARACAKIZ İLE XIII (LEBDEĞMEZ)

Temelî

Hadi söyle ey sen âşık şu dünyada işin ne diyorsun ya şu dünyada insanlara iş gerek

Ya sen neden ağlıyorsun gözündeki yaşın ne sil dersin ya Allah için ağlar isen yaş gerek

Şöyle düşün niye geldin şu yalancı dünyaya diyorsun ya gelişinin gayesi çok açıktır

Olacaklar yine olur ya onca telaşın ne helal çalış helal kazan onlara telaş gerek

Karacakız

Şu dünyaya gelen insan ol hakkın ihsanıdır eğer arzu üstündeysen yalan dünya iş dolu

Âşık atalar söyledi öz ağlarsa göz ağlar sen hak için dökeceksen karagözler yaş dolu

Şu dünyaya sultan olsan sonucu karayerdir her şey geride kalacak sen ise göceceksin

Yinede yaşayacaksan ölene dek gel çalış elin kahrı gayet zordur ondandır telaş dolu

Temelî

Sen onca yaşı yaşadın hangi gerçeği gördün gördüğünden ders çıkardın hangi sırlara erdin

Hangi yarayı sağalttın hangi çareyi sürdün kanayan şu yaralara dur da kanasın derdin

Onca telaş içindeyken ya ney idi ki derdin gayen yoksa onca işi teşkilatı ne kurdun

Her yer allı yeşillidir ya sendeki kışın ne yüce dağlarda kar olur enginlere kış gerek

Karacakız

Gel de hele nolur dinle neler gördük dünyada ister isen al kâğıdı söylemek de yaz hele

Sen neleri soruyorsun nedir gerçek diyorsan âşıkların çilesidir çektikleri az hele

Gece gündüz arzusudur gezer elde saz ile o o gözünden kan yaş döker sen diyorsun naz hele

İnsan hayatı nedir ki geldi geçti hız ile kar yağıyor kar saçlara yazı geçti kış dolu

Temelî

Gel ey âşık gel de hele sözün doğrusun söyle doğru sözü söyleyenler halk içinde yücedir

Kötülükten uzak dur da anıl güzellik ile güzellikler güneş olur kötülükler gecedir

At gönlünden düşünceyi azda gönlünü eyle gelir geçer kara günler güzel günler nice dir

Senin cenneti aladan hayal ile düşün ne kulların cenneti alaya ulaşacak düş gerek

Karacakız

Karacakız sana söyler sözü hakikatinden hak sırrına erenlerin günahı gazel olur

Gel de yaratana sığın sırrı hakikatinden gönlü güzel olanların yüzü de güzel olur

Eğer hakkın yolcusuysan cenneti ala yolun düşünde acele eyle inşallah tezel olur

İnsan hayal ile yaşar her şey hayal ürünü hayal ile düş iç içe insan hayal düş dolu

(25.07.2012)

666. KARACAKIZ İLE XIV (ZİNCİRLEME)

Temelî

Hele bakın şu feleğin işine
Herhalde biz ahir zamana kaldık
Zamana kaldık ya kimi suçlayım
Düştük ahu zara figana kaldık

Karacakız

Figana kaldık ya ders mi almışız
Görmez misin hali gümana kaldık
Gümana kaldık ya nedir halleri
Kül oldu kültürüm dumana kaldık

Temelî

Dumana kaldık ya nedir çaresi
Şimdi söyleyeyim geldi sırası
Bak karıştı Müslümanlar arası
İşimizse ulu rahmana kaldık

Karacakız

Rahmana kaldık ya müminler kurban
İmdada yetişse belki ol sultan
Hani ya yok çaban kendinden utan
Hesaplar mizanda divana kaldık

Temelî

Divana kaldık ya devran dönüyor
Hainler elinde ocak sönüyor
Temelî'mse alev alev yanıyor
Halimiz hal bilmez civana kaldık

Karacakız

Civana kaldık ya civanda bizim

Karaca civana geçmiyor sözüm

Neler duydu kulak ne gördü gözüm

Şimdiyse gelecek fermana kaldık

(06.08.2014)

667. VEYSEL YILDIZER İLE

Yıldız

Sanma burada akrabayı
Ele benzetirim âşık
Nakış makış desen desen
Güle benzetirim âşık

Temelî

Çok kurnaz davranıyorsun
Fele benzetirim âşık
Yanıp kavruldun burada
Küle benzetirim âşık

Yıldız

Bazen olup darıldığın
Umutları kırıldığın
Yaşlanıp da yorulduğun
Yola benzetirim âşık

Temelî

Eğilsin selvim eğilsin
Gamın efkârın dağılsın değilsin
Babamın oğlu değilsin
Ele benzetirim âşık

Yıldız

Baktım ki atılmamışsın
Bazen hiç katılmamışsın
Kabasin yontulmamışsın
Dala benzetirim seni

Temelî

Gel düşürme beni gama
Sen ağlarsın yana yana
Burada oyun çok fena
Kele benzetirim âşık

Yıldız

Yıldız'ım yaparım var
Yıllar boyu yaparım eser
Vay seni vay sahtekâr
Kılan benzetirim âşık

Temelî

Temelî'yim etmem inkâr
Ne kazanmışsam odur kar
Yaratanı eder inkâr
Kula benzetirim âşık

(2001)

668. KARACAKIZ İLE XV

Karacakız

Yine gönlüm efkârlandı
Eski günler coşa geldik
Coşa geldik ya hey vah hey
Tüm emekler boşa geldik

Temelî

Boşa geldik ya ne çare
Karagözlü kaşa geldik
Kaşa geldik ya bağlandı
Yıktı felek tuşa geldik

Karacakız

Tuşa geldik ya şu hayat
Açtırdı sonsuza kanat
Gitmem dedi etti inat
Geçti bahar kışa geldik

Temelî

Kışa geldik ya son ömür
İster evvel ister ahir
Haktan bize gelen emir
Ey Temelîm beşe geldik

Karacakız

Beşe geldik ya hak emir
Yoksa azap eder kabir
Bu ne nefret bu ne kibir
Kör diyerek şaşa geldik

Temelî

Temelî şaşâ geldik amma haktan

Âlemi var etti yoktan

Temelîm kaybettim çoktan

Sanma burya boşâ geldik

(21.08.2014)

669. KARACAKIZ İLE XVI (KALENDERİ)

Temelî

Kırk yıldır elde seni taşıyorum ey sazım
Elimde sen h yere koşuyorum ey sazım
Ey sazım sensin benim dert ortağım yoldaşım
Senin ile dağları aşıyorum ey sazım
Coşuyorum ey sazım

Karacakız

Bunca derdi seninle yaşıyorum ey sazım
Kini kibri seninle boşuyorum ey sazım
Sen ki benim derdimi dinleyip de bölensin
Zaman zaman yarayı deşiyorum ey sazım
Eşiyorum ey sazım

Temelî

Sensin benim başıma bunca halkı yığdıran
Sensin beni bu kadar gönüllere sığdıran
Sensin benim karşımdan alkışları yağdıran
Bunca işi başardın şaşıyorum ey sazım
Düşüyorum ey sazım

Karacakız

Dede Korkut'tan beri emanetsin sen bana
Ne söylesem az gelir minnettarım ben sana
Gece gündüz çalarım doyamam ki ben sana
Sevgi ile göksümde okşuyorum ey sazım
Gevşiyorum ey sazım

Temelî

Temelî'yim bilesin sesine hayran
Sazım öyle güzelsin asla istemez kurban
Ayrılamam bilirsin seninleyim ben her an
Hala hamım pişmedim üşüyorum ey sazım
Pişiyorum ey sazım

Karacakız

Karaca kız çalışıyor sazını name name
Her mızrabın vuruşu işler dertli sineme
Elin piyanosundan gitarından bana ne
Seninle gururlanıp şişiyorum ey sazım
Yaşıyorum ey sazım

(06.10.2014)

670. İMAMİ İLE

Temelî

Dinleyin sözümü çiftler asıklar
Dünyada dermansız derdi görmedim
Her kime gittiysem namerde düştüm
Aradım da bir tek merdi görmedim

İmami

Şu âlemi karış karış dolaştım
Yurdumdan güzel bir yurdu görmedim
Ergenekon'dan bu yana geliyor
Çakallar içinde kurdu görmedim

Mustafa Aydın

Türkiye de birçok çeşit insan var
Ama temel gibi kürdü görmedim
İnsanların niyetini okudum
İmami'nin asla ardı görmedim

Temelî

Ustam beni çağırıp ta saz verdi
Kızımı verecem diye söz verdi
İki dirhem 3 yanından az verdi
Elimi elime verdi görmedim

İmami

Düşünmeden gelir âşıklık payı
İncitmedim hiç kimseyi hak deyi
Güzel baktım güzel gördüm her şeyi
Mustafa kalbimi kırdı görmedim

Mustafa Aydın

Âşık olan sevdasına dolaşır
Mecnun olan Leyla'sına ulaşır
Mümin olan hakikate bulaşır
Ama gafillerde virdi görmedim

Temelî

Yakışır mı şerefine şanına
İşledin sen damarıma kanıma
İki âşık ta oturmuş yanıma
Sanmayın Temelî kördü görmedim

İmami

Yüce Mevla'm miskinleri kayıra
Okudu bak takvim hakkı buyura
İmami'yem kafa yordum hayıra
Hayatımda asla şerdi görmedim

Mustafa Aydın

Mustafa'yım sizler tatlı dillisiz
Düşünmeden laflarınızı sallısız
Kim ne çaldı kim ne söyler bellisiz
Burda bir gariplik vardı görmedim

(01.01.2008)

671. KARACAKIZ İLE XVII

Karacakız

Yıllarca ben ona ömrümü verdim
Geçti civan ömrüm bildi neyleyim
Ağardı saçlarım büküldü belim
En güzel yıllarım çaldı neyleyim
Beni buldu neyleyim

Temelî

Hele bakın şu feleğin işine
Başım taştan taşa çaldı neyleyim
Ben yıllardır hayırsızın peşinde
Gözüm o güzelde kaldı neyleyim
Artık geldi neyleyim

Karacakız

Ağlaya ağlaya oldum gözümden
Bıktım kendin bilmezlerin sözünden
Senin zulumünden senin yüzünden
Muradım yarıda kaldı neyleyim
Saçım yoldu neyleyim

Temelî

Bıktım hainlerin bende kastinden
Derviş olsam ayrılmazdım postumdan
Bir vefa görmedim yaren dostumdan
Sevdiklerim canım aldı neyleyim
Yüze güldü neyleyim

Karacakız

Deli gönlüm derki dert dizi dizi
Kapladı içimi derin bir sızı
Bir gün ararsın ya Karacakız'ı
Artık senin için öldü neyleyim
Benzi soldu neyleyim

Temelî

Sevda pınarıdır beni sulayan
Temelî'yi parmağına dolayan
Gözümün yaşını kana bulayan
Haçersiz bağrımı deldi neyleyim
Dediğin oldu neyleyim

(06.10.2014)

672. KARACAKIZ İLE XVIII

Temelî

İşte sana ahvalimi arz edeyim yaradan
Eğer diller olmasaydı ölmezdim bu yaradan
Merhem kabul etmez imiş dil yarası efendim
Daim ismin dilimdedir kurbanım ben yar adan

Karacakız

Hani neden gelmiyorsun zaman geçti aradan
Diyar diyar peşi sıra sensin beni aradan
Aramayla yar bulunmaz belki Mevla'm göndere
Nasıl oldu da sıyrıldın fark etmedim aradan

Temelî

Güzeller toplanmış bakın içindeki arzumu
Kaybetmişim bulamadım zülfü siyah arzumu
Sen var iken kime diyem yarap bilmem arzumu
Binbir tane adın vardır hepisi uyaradan

Karacakız

Bana derler okudun mu âşıklık okulunu
Arsızlara ver elini alamazsın kolunu
Kimseye muhtaç eyleme Mevla'm sen bu kulunu
Hadi gel de ayrılığı nolur kaldır aradan

Temelî

Ütölmüşüm varlığımı şimdi elde zar kaldı
Gençlik elden uçtu gitti şimdi ahu zar kaldı
Ey Temelîm övünürdün şimdi bir mezar kaldı
Yedi deniz ortasında olsaydı da yaradan

Karacakız

Karacayım meydanımda atıyorum nara ben
Girdim gönül bahçesinde rastlamışım nara ben
Öyle bir baktı ki bana şimdi düştüm nara ben
Hadi gidip sığıalım nerededir ar adan

(06.08.2014)

673. YARALI İLE

Temelî

Âşıksın sen ahvalimi bilirsin
Aratırlar zehir içinde derman
Aramayla bulunmuyor efendim
Arzu ferman buyurursa ol Süphan

Yaralı

Anladım ben ahvalinden Temelî
Ararsan derdine derman görürsün
Allah'tandır fermanların yücesi
Ararsan kuranda ferman görürsün

Temelî

Ben bilirim deme sakın her şeyi
Bilenlerde demiş sonu yok deyi
Bakarsın emekler hep olmuş zayi
Bulduğunu kaybedersin sen bir an

Yaralı

Baki olan bilmez mi ki her şeyi
Batırır isterse güneşi ayı
Bir anda yarattı bütün dünyayı
Bakarsın şu dünya viran görünür

Temelî

Canan deme her canandan yar olmaz
Canı sıkma her dağlarda kar olmaz
Cimrilikten ey Temelî'm kâr olmaz
Canı sevdiğine etsen de kurban

Yaralı

Canan var ki cananına can verir

Canan var ki vatanına şan verir

Canan var ki yaralıya kan verir

Can var ki vatana kurban görürsün

674. KARACAKIZ İLE XIX (MANİLİ)

Karacakız

Sana geldim sevdiğim
Vallahi erinmeden
Gecenin karanlığı
Ellere görünmeden
Seni kaçıracağım
Sakın ha direnmeden
Öyle kolayca gelmem
Yerlerde sürünmeden

Temeli

Tren geliyor tren
Dumanları tüterek
Ateşçinin elinde
Kömürünü dökerek
Ben yârimden ayrıldım
Gözlerinden öperek
Gözleri kızarmıştı
Mendiliyle silerek

Karacakız

Yârin bayram günüdür
Sen bize gelmez misin?
Bayramda sevdiğine
Hediye almaz mısın?
Yârin seni severim
Sen bunu bilmez misin?
Benim koynumda gece
Misafir kalmaz mısın?

Temelî

Saçların dalgalıdır
Tarayıp öremedim
Gözümün önündesin
Körmüşüm göremedim
Bir demet gül topladım
Bir türlü veremedim
Üç günlük bir dünyada
Sefanı süremedim

Karacakız

Eteğini toplada
Gel şu çaydan geçelim
Bu sevda pınarıymış
Birer yudum içelim
Uzamış bak çayırlar
Gel beraber biçelim
Sarılalım sevdiğim
Kendimizden geçelim

Temelî

Dere geliyor derede
Çemirlenip geçecem
O buz gibi suyundan
Kana kana içecem
Bunca güzel içinden
Ben yârımı seçecem
Eğer vermezler ise
Alıp onu kaçacam

675. KARACAKIZ İLE XX (MANİLİ)

Temelî

Tepeden yar tepeden
Şimdi aştı tepeden
İkimizde bir kuluz
Ne bakarsın tepeden

Karacakız

Tepesi yar tepesi
Bura sevda tepesi
Bu sevdanın yüzünden
Bak kelleşmiş tepesi

Temelî

Tersine yar tersine
Felek işin tersine
Ben gel derim bu yana
Sen gidersin tersine

Karacakız

Tufana yar tufana
Selam söyler tufana
Başıma bir iş geldi
Kapılmışım tufana

Temelî

Teline yar teline
Zülfündeki teline
En iyi dostum dediğin
Bir dokun bam teline

Karacakız

Telinden yar telinden
Mızrabından telinden
Bir hatıra ver bana
Yar zülfünün telinden

Temelî

Türkümü sen türkü mü?
Söylüyorsun türkü mü?
Her yerde anlatırım
Ben yiğit mert türkü mü?

Karacakız

Türk'üm ben duyun Türk'üm
Benim Türk oğlu Türk'üm
Her tarafta söylensin
Duyulsun benim türküm

Temelî

Türkü sev gel türkü sev
Türkü söyle türkü sev
Türkoğlu namert olmaz
Sen ondan gel türkü sev

Karacakız

Tülbende yar tülbende
Ne eder ki tülbende
Güzel yüzün dolamış
Al yazmaya tülbende

Temelî

Dillerin yar dillerin
Asılı mendillerin
Bu akşam geleceğim
Yanmıyor kandillerin

Karaca

Canana yar canana
Kurbanım ben canana
Sen bana hayat verdin
Sen canımsın canana

(01.09.2014)

676. KARACAKIZ İLE XXI

Temelî

Hep beraber içmedik mi aynı suyu gözeden
Hoş olmaz ki toplumlarda gizliden kaş gözeden
Sen kendini bu dünyada başıboş mu sanarsın?
Unutma ki biri vardır daim bizi gözeden

Karacakız

Unutmak olur mu odur buhar eden gaz eden
Her şeyi halk eden odur ördek eden kaz eden
Şöyle baktım kâinata hepsi düzen içinde
Kudret onun güç onundur isterse enkaz eden

Temelî

Beni böyle Mecnun eden söyle yara ne kaldı
Coştı sular aktı gitti bakın yara ne kaldı
Hançer ile yaraladın açın yara ne kaldı
Dil yarası değil midir yaramı göz göz eden

Karacakız

Güzel olan güzellerse uğrar ırmış nazara
Çirkinlerde naz olur mu güzellerde naz ara
Eğer sende gönüllüysen bir değil bin naz ara
Peygamberler gönderip de kulları ikaz eden

Temelî

Temelî'yim rahatladım derdim dostu açalı
Dost ile arama girdi yazık bir kara çalı
Mesafe kısaldı gökte insanoğlu uçalı
İlim teknik delik delik dağları göz gözeden

Karacakız

Karacayım hayranım ben İstanbul'un sura ben
Elbet ölüp dirilecem inanmışım sura ben
Cahilden bir taş gelirse bakmam ki kusura ben
Ahmak insan değil midir suçu birkaç kez eden

(06.09.2014)

677. KARACAKIZ İLE XXII

Temelî

Selam gönderen güzel selamın baş üstüne
Bende sana gönderdim hak selamı yelinen
Yelinen ya duydum ki hiç kale almamışsın
Bir tane namen geldi göndermişsin elinen

Karacakız

Elinen ya ey âşık elde vefa olur mu?
Bende sana gönderdim gönül sazı telinen
Telinen ya tellerse dile geldi söyledi
Ne diyeyim ben sana bendeki ahvalinen

Temelî

Ahvalinen ya gülüm ahvalin kimse bilmez
Gerçek sevenler ise bu dünyada iç gülmez
Derler ki sevilen gül asla daha hiç solmaz
Biraz sohbet etmiştim sen diyerek gülünen

Karacakız

Gülünen ya unutma güllerin dikenini
Bülbülüne küsüp de boynunu bükenini
Gözlerinden kan ile yaşları dökenini
Kollarını bağladım zülfümdeki telinen

Temelî

Telinen ya derler ki teller çok nazık olur
Gerçekten sevenlerin yüreği ezik olur
Eğer sevdam biterse buna çok yazık olur
Temelfiyim endamı götürürler salınan

Karacakız

Salınan ya imanım hak kâmil eylesin

Gerçek hakkı sevenler şu dünyayı neylesin

Karaca'yım böylece gördüğünü söylesin

Derler ki düğün bayram bize gelen elinen

(06.08.2014)

678. KARACAKIZ İLE XXIII

Temelî

Sana bir nasihatim var
Eğer beni dinler isen
Sensin beni koşturansın
Gel benimle inler isen

Karacakız

İnler isen derde çare
Diyeyim ben dinler isen
Başımda bir sevda yeli
Daim hiç durmadan esen

Temelî

Sen diyorsun neden bana
Zulüm tesir eder cana
Sen hiç doymaz mısın kana
Sen kendini bilmiyorsun

Karacakız

Sun diyorsun aşk şarabın
Bu olur yoksa harabın
Bedenim senin türabın
Bir yüzüne gülmüyorsun

Temelî

Yorsun seni zalim hayat
Temelî'yim olma inat
Diyorlar ki güzel sanat
Neden bunu bilmiyorsun

Karacakız

Bilmiyorsun dedin bana

Ben ne diyem ustam sana

Karaca'yım yetti cana

Neden bir kez gülmüyorsun

(06.09.2014)

679. KARACAKIZ İLE XXIV (SEMAİ)

Temelî

Gel bu kadar havalanma düşersin bir zara gönül
Âlemi cihan olsan da uğrarsın nazara gönül
Bakarsın ki bir gün başa iş gelir kazara gönül
Bir gün olur çıkarırlar varını pazara gönül
Gaftan gafa hükmetsen de girersin mezara gönül
Hayat kumar kim kazanmış güvenme sen zara gönül
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Hesabını veremezsin düşer ağzından sakızın

Karacakız

Şimdi sırrımın esiriyim sırrımı ele açalı
Benle dostun arasına sırrım oldu karaçalı
Gayet başım selamettir dostum beladan kaçalı
Ona öyle kırıldım ki yaptığın başa saçalı
Yar elinde çıka geldi baktım ki eli bohçalı
Artık muhabbet kalır mı dost havalanıp uçalı
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Ağrılı geçen geceler derler ki olurmuş uzun

Temelî

Ey pazarcı dayı bugün neler sattın kim karlıdır
Enginler bağlı bahçeli yüksekler soğuk karlıdır
Küçük beylikte olmaz büyük devlet hünkârlıdır
Yârinden ayrılan yiğit hem dertli hem efkârlıdır
Sorma namerdin aslını yalan söyler inkârlıdır
Aliyel Mürteza kerrar elinde zülfikarlıdır
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Ben doğruyu söyleyim de ister darıl ister kızın

Karacakız

Sen çok çileleri çektin sakın ola yılma canım
Der bu düzen böyle gitsin sakın ha ayılma canım
Köşelerde unutulup insandan sayılma canım
Sakın ha her gördüğüne düşüp de bayılma canım
Gücün yetmediği yükü gel sırtına alma canım
Gel suçu kendinde ara hep de elde bulma canım
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Öyle bir yüreğe işler çıkmaz içindeki sızın

Temelî

Hayırsız vefasız yârim ettin günümü karalı
Al yeşil benim neyime giyinmişim ben karalı
Neylemişim sana felek anlımda yazım karalı
Kaybetmişim ben gözlerimi yazık ki dünyam karalı
Balıklar sufa yaşıyor aslanlar ise karalı
Bir güzele âşık oldum sorma aslı Ankaralı
Başın yere koyda malın talan eder olun kızın
Öyle kayıp olursun ki bulunmaz bile enkazın

Karacakız

Karaca'yım sen düşürdün şimdi dilden dile beni
Duydum ki adım işlemiş elinde mendile beni
Öyle yüreğim yaktın ki çevirdin kandile beni
Ne diye şikâyet ettin kardeşim adile beni
Duydum ki sen dolamışsın ağzındaki dile beni
Gel bugün hakka yalvar da ol Allah'tan dile beni
Başın yere koyda malın talan eder oğlun kızın
Öyle bir gün olur ki yar anan bile çekmez nazın

(06.08.2014)

680. HAKKI YERLIOĞLU İLE

Hakkı Yerlioğlu

Dinleyin beni âşıklar
Yaracağım dikkat edin
Çuval gibi ağzınızı
Düzeceyim dikkat edin

Temelî

Eyerli eyersiz
Gezeceğim dikkat edin
Kırkınızı bir tek ipe
Dizeceğim dikkat edin

Hakkı Yerlioğlu

Boşa atmayın narayı
Saran olma bu yarayı
Vay sizi hamam böceği
Ezeceğim dikkat edin

Temelî

Severi sizi yürekten
Kimse kurtulmaz felekten
Sizleri ince elekten
Süzeceğim dikkat edin

Hakkı Yerlioğlu

Yerli oğlu yana yana
Hasret kaldım o canana
Edirne'den Ardahan'a
Süreceğim dikkat edin

Temelî

Temelî'm dikkat et özüne

Güvenme gel el sözüne

Burda âşığın nazına

Vuracağım dikkat edin

(2000)

681. MUSTAFA AYDIN İLE

Âşık Temelî

Bu meydanda niye bana kızarsın
Tavuk mu dedim ki kazına sen
Arkam sıra gel gel diye el etme
Daha basmam âşık izine senin

Mustafa Aydın

Ervahı ezele levhü kalemde
İnanmıştım âşık sözüne senin
Dünyaya geldin de yolun değıştin
Daha bakar mıyım yüzüne senin

Âşık Temelî

Ben aşığım içten içten yanarım
Bazen derin hülyalara dalarım
Ben seni gerçek bir dostum sanırım
Katlanırım âşık nazına senin

Mustafa Aydın

Çeliktir çekilmez yayın varmış
Erzurum elinde köyün var ımış
Oğuzdan buyana soyun var ımış
Bende hayran oldum özüne senin

Âşık Temelî

Temelî'yim gitme gel sen ileri
Gidersen bu yoldan dönülmez geri
Mustafa karşımda elde hüneri
Hasta oldum âşık sazına senin

Mustafa Aydın

Ev danası derler tosun olalım

Erlik meydanında hasım olalım

Oğlum evlenecek hısım olalım

Dünür geleceğim kızına senin

(06.02.2000)

682. YARALI İLE II

Temelî

Dedim âşık sana bir sualım var dedi haydi sor bir hele göreyim
Dedim ki uğrunda ölen yar nedir dedi bana can içinde candır o
Dedim böyle gelmiş böylemi gider dedi hiçbir nesne yerinde durmaz
Dedim anlat bana hele nur nedir dedi aydınlatan tek irfandır o
Dedim ki cahiller nedendir görmez dedi ilmi olmayanlar bilemez
Dedim nuru tarif eyle sır nedir dedi haktan inan ol Kuran'dır o

Yaralı

Dedim bilen var mı yalan dünyayı dedi âşık hiçbir lezzet görmedim
Dedim ona bayraktaki al nedir dedi bana kan içinde kandır o
Dedim bir vefasız yâre bağlanım dedi âşıkların işi çiledir
Dedim yürek birini gerçek sever dedi âşık sen içinde sendir o
Dedim güzel gel de bana yol göster dedi bu yol yürektedir kalptedir
Dedim artık ben bu derdi çekemem dedi çaresi var dermandadır o

Temelî

Dedim arı çiçek çiçek geziyor dedi onun topladığı bal olur
Dedim bazı insan candan beziyor dedi inançsızda aynı hal olur
Dedim Mecnun neden böyle geziyor dedi âşıklara her yer çöl olur
Dedim sevdiğim yar benden uzuyor dedi gerçek sevmemişse el olur
Dedim hele anlat bana er nedir dedi hak yolunda bir kurbandır o
Dedim sizde edep hayâ ar nedir dedi haktan gelen tek fermandır o

Yaralı

Dedim ona yol bilmeyen kervancı dedi bu yollarda şaşırır gider
Dedim fazla yanar ocakta ateş dedi o kazanı taşırır gider
Dedim garip düz ovada yol bilmez dedi zengin dağdan aşırır gider
Dedim hasret koru nardan da beter dedi yürekleri pişirir gider
Dedim söyle bana gerçek kör nedir dedi bilmez misin kör şeytandır o
Dedim şeytan çekinir mi kimseden dedi bağlayacak tek Süphan'dır o

Temelî

Dedim senin ile gidelim yara dedi yardan gel olmazsa varılmaz
Dedim kanar yüreğim dedi yara dedi derman olmayınca sarılmaz
Dedim ya dost gel diyorsa fakire dedi işte o zamanda durulmaz
Dedim Temelî'nin halin kim sora dedi bildim arayıp da sorulmaz
Dedim cehennemde ateş kor nedir dedi götürecen günahındır o
Dedim şefaatchi olan pir nedir dedi iki cihan sultanıdır o

Yaralı

Dedim sorsam söyler misin sen bana dedi sorma cehennemin narını
Dedim anlat ne kazandır dünyadan dedi sırdır söyleyemen karını
Dedim bülbül neden feryat ediyor dedi gülde dindiremez zarını
Dedim Yaralı'yı nedir öldüren dedi kayıp eder ise varını
Dedim elbet varacağız huzura dedi duracağın tek divandır o
Dedim bizi bağışlar mı ol Tevvâb dedi bağışlayan tek rahmandır o
(25.07.2014)

683. SÜPHAN DERELİ İLE

Süphan Dereli

Bir ayak açsak işlesek
Zamanınız var mı acep
Hemen cümbüşe başlasak
Kemanınız var mı acep

Âşık Temelî

Yaş dolaştı ihtiyarız
Zaman dersen bizde yoktur
Çalmadığım bir çalgıdır
Keman dersen bizde çoktur

Süphan Dereli

Bakıp gerçekleri görsek
Dost ile karara varsak
Birlikte savursak sürsek
Harmanınız var mı acep

Âşık Temelî

Zaman geldi ekin yetti
Ömür dersen geldi gitti
Baykuş verane de öttü
Harman dersen bizde çoktur

Süphan Dereli

Mister etsek madam etsek
Çocukları adam etsek
İkiliği idam etsek
Fermanınız var mı acep

Âşık Temelî

Saygım vardır tüm dinlere
Ayı saklanır inlere
Şerefsiz o hainlere
Fernan dersen bizde çoktur

Süphan Dereli

Dosta gel diye çağırsak
Mayayı katıp yoğursak
Tüm milleti bir eğirsek
Kirmeniniz var mı acep

Âşık Temelî

Yaraya merhem sürmeye
Hal hatırını sormaya
Tüm insanlığı sarmaya
Kirmen dersen bizde çoktur

Süphan Dereli

Süphan Dereli bu yerin
Senin sevgin bende derin
Gölgelensek serin serin
Ormanınız var mı acep

Âşık Temelî

Temelî'yim üzme sakın
Gel önce haddini takın
Kızılca hamam çok yakın
Orman dersen bizde çoktur

(25.04.2010)

684. HAKKI YERLIOĞLU İLE

Hakkı Yerlioğlu

Ah dinle sözlerimi âşık Temelî
El ayıbı görme diye bir söz var
Gönül dediklerinin bir cama benzermiş
Kem söz ile kırma diye bir söz var

Temelî

Sakın insanları dil kurşunuyla
Vurma gardaş diye bir söz var
Aklın almadığı büyük işleri
Gidip boşa sorma diye bir söz var

Hakkı Yerlioğlu

Çekilmez dünyanın cilvesi nazı
Hoş gelir insana baharı yazı
İğdır'ın pamuğu kayseri bezi
Eni eni cırma diye bir söz var

Temelî

Gel dikkatli yap sen gardaş planı
Kimse sevmez yalan ile dolanı
Hürü melek olsa bile yılanı
Sakın sorma diye bizde bir söz var

Hakkı Yerlioğlu

Gel hakkı sözünü boşuna savur
Bu nasıl hareket bu nasıl tavır
Elin yağlı ise bıyığına vur
El başına vurma diye bir söz var

Temelî

Temelîyim hayrandır hoş avaza

Seven sevdiğine katlanır naza

Sakın ola bir abdestsiz namaza

Gelip durma diye bir söz var

(2000)

685. KARACAKIZ İLE XXV (DİVAN)

Temelî

Âşıkların sanatını sorma gayet zor mu zor
Âşığın yüreği yanar sinesiyse kordur kor
Âşıklarsa rakiplerle meydanlarda atıştır
Onda marifet arıyorsan hak vergisi vardır var
İncitmeden der mi der

Karacakız

Dinledim sözünü âşık aydınlatan nurdur nur
Âşıklar meydanı zordur yakar böyle nardır nar
Bende aşığım kendimce gelmişim bu meydana
Beni böyle âşık eden bilesin ki yardırdır yar
Yağdı başıma kardır kar

Temelî

Ne cüretle çıktın âşık sen burada meydana
Burası er meydanıdır doğuranlar utana
Vuruşları söz ile dir asla kıyılmaz cana
İkisi de dik dururlar meydanında erdir er
Haktan gelen sırdır sır

Karacakız

Cüretimi haktan aldım işte ben buradayım
Eğer ecel alır ise bilesin sıradayım
Hayal ile gökyüzünde gerçekte karadayım
Âşıklar doğrusun söyler bilesin ki der mi der
Gerçeği görmez kör mü kör

Temelî

Ey Temelî sende kendin âşık mı sanıyorsun
Nerde bir güzeli görsen gidip de kanıyorsun
Alevsiz dumansız hakka yürekten yanıyorsun
Şöyle derine dalarsan Seni yakan birdir bir
Edeptendir ardır ar

Karacakız

Söyle karaca sözünü meydanda herkes duysun
Eğer gerçek mümin ise ol ulu emre uysun
Senin b u sözünü duyan duymayanlara yaysın
Yârin mahşer günü seni kaldıracak surdur sur
Günahın çok ise kirdir kir

(06.10.2014)

686. YARALI İLE III

Temelî

Dinle beni ey Yaralı
Yalan dilden ne götürdü
Sen bu yolun kervanısın
Yolcu yoldan ne götürdü
Sazın ile söylüyorsun
Mızrap telden ne götürdü
Bazen gizli ağlıyorsun
Damla selden ne götürdü

Yaralı

Dinledim seni Temelî
İman kuldan ne götürdü
Deli oldu Leyla'sına
Mecnun çölden ne götürdü
Vatana hainlik eden
Söyle aldan ne götürdü
Hızlı geçen saniyeler
Zaman yıldan ne götürdü

Temelî

Kerem misaliyim yandım
Aslı külden ne götürdü
Sen güzel bir huyda isen
Sinir halden ne götürdü
Sen helalden kazanmışsan
Zekât maldan ne götürdü
Bazısı saçın uzatır
Tarak kelden ne götürdü

Yaralı

Ferhat'tır dağları yaran
Şirin halden ne götürdü
Ağaçtır meyveyi veren
Yaprak daldan ne götürdü
İnsan için kıymetlidir
Keçi kıldan ne götürdü
Bu dünya benim diyenler
Söyle elden ne götürdü

Temelî

Çıkar çiçek çiçek gezer
Arı balıdan ne götürdü
On bir aybaşıını bekler
Bülbül gülden ne götürdü
Kimseye kötülük etme
Fitne felden ne götürdü
Kendini beğenen cahil
Bu Temel'den ne götürdü

Yaralı

Eğer sen bir karıncaysan
Söyle filden ne götürdü
Boşa kaderle oynama
Cazı faldan ne götürdü
Gezgin olan garip derviş
Gezer ilden ne götürdü
Bir gün teneşire gelir
Muhsin saldan ne götürdü

(07.25.2014)

J. SİCİLLEMELER

687. AL BENİ

Bilmem nasıl anlatayım anlatamıyor dil beni
Anlatsam da anlamazlar anlamıyor ki kul beni
Kiminle sohbet eylesem sanıyorlar ki bal beni
Bende beni anlamadım del eyledi bu hal beni
Aldım başımı giderim nerye götürür yol beni
Gel gör ne hale getirdi geçen şu zalim yıl beni
Şeyda oldum gül dalında anlamıyor ki gül beni
Taştan taş çaldı neydim gözümdeki şu sel beni
Yanmak neymiş gelin sorun anlatır bak şu kül beni
Bütün dünya anladı da anlamadı şu döl beni
Ömür boyu gülüm seni beklemekten bir hal oldum
Alacaksan artık gel al el almadan sen al beni

Sen bırakıp gittin amma yüreğimde bir iz kaldı
Söndüremem bu ateşi yüreğimde bir köz kaldı
Gülüşün aklımı aldı edalı cilve naz kaldı
Aramızda konuşmuştuk sapasağlam bir söz kaldı
Riyalardan arınmıştık tertemizce bir öz kaldı
Sabır eyle ey sevdiğim kavuşmaya çok az kaldı
Herkes muradını aldı almayansa bir biz kaldı
Sayılı gün tez geçer doksan dokuz bir yüz kaldı
Nice dağları biz aştık aramızda bir düz kaldı
Nice kışları atlattık önümde bahar yaz kaldı
Bütün engelleri aştık sakın ola yılma nolur
Şu dağları yara yara arayıp da gel bul beni

Kâinatı şu âlemi yaratan var bir güzeldir
Yüce dağlara yakışır başındaki kar güzeldir
Saklamasını bilersen içindeki sır güzeldir
Hak için içinde yanan gizli gizli kor güzeldir
Tüm kâinatın sevgisi içerimde var güzeldir
Eşin dostun hatırını arada bir sor güzeldir
Fakir fukara garibin yarasını sar güzeldir
Gördüğün rüyayı hayra ister isen yor güzeldir
İnsan olan insanlarda edep hayâ ar güzeldir
Gerçekten âşık olmuşsan sevdiceğin yar güzeldir
Umudumuz tükenmeden artık bir şeyler yapalım
Ya artık al sar sinene ya da gönlünden sil beni

(14.12.2019)

688. GÜZEL

Yollar seni kıskanıyor gider güle güle güzel
Mevla'm nede güzel yaratmış gözlerinse ela güzel
Sohbetin ne kadar tatlı benziyor bir bala güzel
Nasıl hayran olmayayım sendeki bu hala güzel
Boyun uzun selvi gibi benziyorsun dala güzel
Baktım ne güzel yakışmış bürünmüşsün ala güzel
Göreni mecnun eylersin düşürürsün çöle güzel
Söyle bu ne güzelliştir düşmüş dilden dile güzel
Kara kaşlar da yakışmış o beyaz cemale güzel
Bakışların eriştirir insanı kemale güzel
Seyrediyorsun âlemi bakar sağa sola güzel
Yeter artık insaf eyle sokma bir vebale güzel
Korkarım benim başımı bir sevdaya sala güzel
Benden başka yar seversen o gül benzin sola güzel
Mevla'm nasip eder mi ki seni alsam kola güzel
Kerem gibi yakıyorsun döndürürsün küle güzel
Sen benim sultanım ol da ben kapıda köle güzel
İstersen kurban olurum saçında bir tele güzel
Herhal sen cennetten çıktın huri misin melek misin?
Mevla'm seni nasip etmez inan ki her kula güzel

Ne gelen var nede giden baktım kervan yola küsmüş
Kimse doğruyu söylemez yazık lisan dile küsmüş
Hoyratlar girmiş bağına şeyda bülbül güle küsmüş
Hakkı inkâr ediyorlar yüce Mevla'm kula küsmüş
Popa raka teslim olduk sazda mızrap tele küsmüş
Etrafı yıkmış dağıtmış yazık dere sele küsmüş
Zor geçiyor bu seneler hafta aylar yıla küsmüş
Meyve vermiyor ağaçlar yazık yaprak dala küsmüş
Sevdiğine uzanmıyor parmakları ele küsmüş
Kokusunu getirmiyor nazlı yârse yele küsmüş
Araya şeytanlar girmiş baktım fitne fele küsmüş

Nazlı yâri saramadım yazık beden kola küsmüş
Yolda giderken ezilmiş karıncalar file küsmüş
Yazık saramamış onu kemer ince bele küsmüş
Hepsi zenginde toplanır garip fakir mala küsmüş
Garipler hep çile çeker verilen bu role küsmüş
Güzeller giyinmiş çıkmış yeşillerse ala küsmüş
Artık kimse evlenmiyor bekârlarsa dula küsmüş
İste sana bir can değil bin canımı vereyim ben
Bir başkasına bakarsan gözlerin kör ola güzel

Temeli'yi şu sinene sar dedim de sarmadın ki
Hele eylen dedim güzel dur dedim de durmadın ki
Ne olur bir kere beni gör dedim de görmedin ki
Şubenim vurgun halimi sor dedim de sormadın ki
Benim ile bir murada er dedim de ermedin ki
Bari uzaktan bir selam ver dedim de vermedin ki
Açılmış şu gonca gülü der dedim de dermedin ki
Hayatımı ayağına ser dedim de sermedin ki
Yeter artık gururunu kır dedim de kırmadın ki
Benim ile bir tek hayal kur dedim de kurmadın ki

Benim ile bir karara var dedim de varmadın ki
Ya benim ol ya da beni vur dedim de vurmadın ki
İçimde yarama merhem sür dedim de sürmedin ki
Eğer ben çok kötü isem yer dedim de yermedin ki
Al sinene perde eyle ger dedim de germedin ki
Sevdiğimden vazgeçmekse ar dedim de demedin ki
Sensiz hayat bana ateş nar dedim de demedin ki
Şu halime bir kez dudak bur dedim de burmadın ki
Öyle candan sevdim seni sana öyle vuruldum ki
Kırılısın kanadın kolun konma başka dala güzel

(19.12.2019

689. KURBAN OLURUM BEN

Beni dosta götürecek yola kurban olurum ben
Daim hakkı zikredecek dile kurban olurum ben
Allah için gözden döken sele kurban olurum ben
Mazlumlarda gariplerde hale kurban olurum ben
Bir yoksula uzanacak ele kurban olurum ben
Peygamberin terindendir güle kurban olurum ben
Meyve verip başın eğen dala kurban olurum ben
Yârin kokusun getiren yele kurban olurum ben
Her şeyden kıymetli elbet vatan bizim için kutsal
Dalgan ey şanlı bayrak ala kurban olurum ben

Kimler döner ise dönsün asla dönmem ben yolumdan
Adım şeyda bülbül ise asla ayrılmam gülümden
Oyar yeter benim olsun kimse alamaz elimden
Hiç boşuna zorlamayın yalan dökülmez dilimden
Herkesin hali kendine bende memnunum halimden
Eğer gerçek mecnun isem asla vazgeçmem çölümden
Hep Allah'a sığınmışım zalim yaptığı zulümden
Başa neler geldi ise hepsi de şu dilimden
Yaşarken de ölürken de daima Allah ileyim
Ona kavuşmak güzeldir asla korkmam ben ölümünden

Gökyüzünde beyaz melek yere yağar kar tanesi
Hepsi ayrı şekildedir yere düşen her tanesi
Cennetten bir melek inmiş sanki gördüm nur tanesi
Şöyle biraz seyrettim anlatılmaz durdanesi
Dirhem ile kelam çıkar şöyle baktım sır tanesi
Kaşlar keman gözler ela yanakları nar tanesi
Yüreğimi alev sardı sanki düştü kor tanesi
Dünya güzel ile dolsa Temelî'nin bir tanesi
Elbet geldik gideceğiz baki değiliz dünyada
Siyah zülfün dalgalanmış tele kurban olurum ben

(13.12.2019)

690. YAZ GELİR

Kar yağar yüce dağlara soğuk olur ayaz gelir
Efkârlanma deli gönül bu kış gider bir yaz gelir
O yârî çok özlediysen belki bir mektup yaz gelir
Yardan bir gün ayrı kalsam o gün bana tam yüz gelir
Gerçek seven âşıklara bu çilelerse az gelir
Gözlerin bir şeyi görmez ne söylerlerse vız gelir
Düşme cahilin diline onlardan kötü söz gelir
Âlimin sözleri yakar cahillerinki buz gelir
Aşkın gözü kördür amma yine kılavuz istemez
Al yârini sar sinene kış gününde de köz gelir

Arının itibarı ise elbet yaptığı baldandır
Âlimleri sevdirence ondaki iyi haldendir
İnsanları sevdirence ağzında tatlı dildendir
Bülbülü zara düşüren dikenî değil güldendir
Kötülükler akrabadan sakın sanma ki eldendir
Ecelle yaşam arası bilmez misin bir kıldandır
Zenginlerin itibarı sahip olduğu maldandır
Her ne gelir ise haktan sakın sanma ki kuldandır
Âşıklar sevdasını yazar söyler onu name name
Dudaktan türkü dökülür ellerindense saz gelir

Temelf'yim sen yaz bunu o şahlar şahı sultana
Tabipler tabibi varken kime gideyim dermana
Elbet ki boynum incedir ondan gelen her fermana
Rabbim nurundan üfledi bilmez misin ki her cana
Hidayet ondan olmasa kim gelir bilmem imana
Nefis zorlar şartlar zorlar uydurur seni şeytana
Şeytana uymamak için sarılacaksın kurana
Gün olup hep gideceğiz elbet ki ulu divana
Şefa'at etsin ol resul bize imtihan gününde
Orda yardıma ne anne ne baba oğlan kız gelir

(17.12.2019)

691. DERMAN ARIYOR

Tabibe dermana gittim dermanda derman arıyor
Dermanda çaresiz kalmış oda bir lokman arıyor
Emire itaat yoktur fermanda ferman arıyor
Kimse hak için kesmiyor kurbanda kurban arıyor
Hangi gönüle sorduysam kendine sultan arıyor
Şeytana ders veriyoruz şeytanda şeytan arıyor
Gemisine hâkim değil kaptanda kaptan arıyor
Her gönülde fırtına var sakın bir liman arıyor
İmanı kiraya verdik imanda iman arıyor
Çobanlarsa ağa oldu çobanda çoban arıyor
Savrulacak harman mı var harmanda harman arıyor
Aslanı kafese tıktık aslanda aslan arıyor
Cayır cayır yakıyoruz ormanda orman arıyor
İnsan dediğin insana elbet hayırlı olandır
İlham gelsin derken amma ilhamdailham arıyor

Arı yorgun çiçek şaşkın bakıyorum bal çaresiz
İnsanlara bir hal olmuş bakıyorum hal çaresiz
Herkes birbirini suçlar ehval şaşkın kul çaresiz
Doğruları dese olmaz demese de dil çaresiz
Yoksullara uzanmıyor bakıyorum el çaresiz
Mecnun hasta leyla kayıp ne yazık ki çöl çaresiz
Taştan taş başın çalar akar gider sel çaresiz
Şeyda bülbülü lal ettik boynu bükük gül çaresiz
Saz elimde bekliyorum mızrap vurmaz tel çaresiz
Sevgisiz kalmış kuruyor ağaç şaşkın dal çaresiz
İster ince beli sarsın yar gelmiyor kol çaresiz
Alev söndü közü bitti savruluyor kül çaresiz
Kendin ağla kendin avun gözyaşını sil çaresiz
Büyük küçük bilmiyoruz saygı sevgi göç eyledi
Nerede eski dayılar külhanda külhan arıyor

Saz elinde diyar diyar Temelî'yi gezdiren var
Para için insanları bakıyorum azdıran var
Kiralık kalemler gördüm dediğini yazdıran var
Çaresiz garip kullara zulmedip de ezdiren var
Şu üç günlük dünyada ya tatlı candan bezdiren var
Kendi mezarın kendine zorla olsun kazdıran var
Bütün gizli olayları bildirip de sezdiren var
Dertlerini damla damla damıtıp da süzdüren var
Çokça sıkıntı çeksen de bir el atıp çözdüren var
Ne kadar plan yapsan da onu elbet bozduran var
Kâinata yıldızları gezegeni dizdiren var
Rüzgârsız hem fırtınasız şu dağları tozduran var
Arı yuvasına çomak sokup da bir kızdıran var
Civan ömrüm geldi geçti bakıyorum çile ile
Bir kaşı keman beklerken kemanda keman arıyor
(15.12.2019)

692. GÜLE NAZ

Şeyda bülbül bağı geziyor ediyormuş bak güle naz
Gezdim dolaştım dünyayı ağlayan çokmuş güle naz
Sordum mutluluk sırrını bilmeyen çokmuş bile naz
Başına bir iş gelir ise dön bak ardına gelen az
Âlim kişi az konuşur ediyor dudak dile naz
Elin oğlu nazmı çeker edilir mi hiç ele naz
Leylasını bulamayan mecnun eder mi çöle naz
Öyle böyle geçer ömür ne kadar etsen yıla naz
Nerede hanlar hakanlar nerede hani saraylar
Arı bal yapar alırlar ne kadar etse bala naz

Kâinattaki düzene seyredip de bakıyorsun
Karışmışsın sen zamana su misali akıyorsun
Gücün yetmez bu gidişe ne kafana takıyorsun
Kâinatın kitabını söyle nasıl okuyorsun
Şu âlemde ateş olsan tek cürmünü yakıyorsun
Sahiplenmişsin dünyayı sanki kazık çakıyorsun
Öleceğin bile bile neden gönül yıkıyorsun
Hiçbir hayrı yoktur sana neden fesat ekiyorsun
Her yaptığın işten seni bir gün hesaba çekerler
Kuşlar gelir yuva yapar çoğu etmiyor dala naz

Ey Temelî'm diyorlar ki cahil olanlar kör sana
Çok cahilden de ders aldım bunlar sayıldı kar sana
Verdiğin sözden dönersen yaptığın tabî arsana
Elde imkânın varise garip yarası sarsana
Gidip de düşkün olanın hal hatırını sorsana
Eğer zalimlik yaparsan biri çıkar der dursana
Bile bile hak yediysen elbet ahiret nar sana
Gerçek bir yar arar ısen yüce Allah tek yar sana
Aşk dediğin öyle bir güç dağları yardırır sana
Beni yakan aşk ateşi neden edeyim küle naz

(17.19.2019)

K. SATRAŒLAR

693. ENGEL OLMASA

Ben o yâre gitmez miydim yollar engel olmasa
Yârimi ben almaz mıydım kullar engel olmasa
Gitmez miydim ardı sıra dağları yararaktan
Yollar kullar şu dağları seller engel olmasa

Aklı olan kişiler hiç kanar mı el sözüne
Olan yanlış ise eğer gidilir mi izine
Kişiler var sahtekârdır bakılır mı yüzüne
Sözü izine yüzüne eller engel olmasa

Temelîyim yüce haktan bize ferman gelirse
Yüce Allah'ın lütfudur ondan derman gelirse
Haktan iste kullarına eğer ihsan gelirse
Ferman derman ihsan yeter diller engel olmasa

(06.12.2019)

694. YÂR BELLEME

Başkasından gaspettiğin malı sakın kar belleme
Gasp ettiğin helal değil el yârini yar belleme
Mal helalden kazanınca güzel olur zor belleme
Kar belleme yar belleme zor herkesi bir belleme

Her şeyini gözden geçir var mı dünyada tek dostun
Gözden geçir dost yanında toplanmasın sakın postun
Var mı dünyaya küsmeyen söyle ya sen neye küstün?
Dostun postun küstün amma bilmem ki ney idi kastın

Temelfiyim çoğusuna şu koca dünya dar gelir
Çoğusuna yağar başa yaz günündeyse kar gelir
Şu dünya geçici dünya bırakıp gitmek zor gelir
Dar gelir kar gelir zor gelir kabullenmek ar gelir

(18.12.2019)

695. ŞÜKREYLE (LEBDEĞMEZ)

Geldik işte şu dünyaya yaşıyoruz şükreyle
İşte sana yalan dünya coşuyoruz şükreyle
Şu dünyaya aldananlar sonunda helak olur
Yaşıyoruz coşuyoruz koşuyoruz şükreyle

Şeyda güllere yaklaşır gül kızarır ne diye
Gül götürür cananına nazlı yâre hediye
Yaklaşır hakkı zikreder yaradanı hu diye
Ne diye hediye diye şaşıyoruz şükreyle

Kör âşık sende geçersin gün gelir ki sunadan
Sende şair değildin ya doğduğunda anadan
Geçersin inan dünyadan tatlı dediğin candan
Sunadan anadan candan taşıyoruz şükreyle

(06.12.2019)

696. VEBALE GEL

Ey gönül sen şu âlemde imanı kâmile gel
Şu âlemde çalışıp da artık bir kemale gel
İman ile yaşa iman ile göç bu dünyadan
Kamile gel kemale gel sen girme vebale gel

Seyredip de şu dünyayı adım adım gezmeli
Dünyada gördüklerini satır satır yazmalı
Adım adım yaklaşırsın iyi kötüyü sezmeli
Gezmeli yazmalı sezmeli hüsnü cemale gel

Ömür dediğin geçiyor sanma güllük gülistan
Dediğin zaman gelmeden bekler seni kabistan
Geçiyor böyle zamanın yazıyorsun bir destan
Gülistan kabristan destan duy Âşık Temel'e gel

(05.122019)

697. HÂL AYRI

Sen kullara dert olmada gel dertlere derman ol
Dert olmada yüreklere gel bu vatana kurban ol
Gel dertlere eğme boyun gir gönüllere sultan ol
Derman ol kurban ol sultan ol yaradana hayran ol

Mürşidi kâmil olursan bir dolan da dergâha gel
Kamil ol da hakkı zikret şol yaradan ilaha gel
Olursan ne ol da gene düşün fikret ol şaha gel
Dergâha gel ilaha gel şaha gel padişaha gel

Ey Temelî'm karıştırma şeker ayıdır bal ayrı
Karıştırma insanları ülkeler ayrı dil ayrı
Şeker gibi gelir cana bağban ayıdır gül ayrı
Bal ayrı dil ayrı gül ayrı çoğu garip hâl ayrı

(15.12.2019)

698. ZOR OLUR

Vefasız bir yâre gönül bağlar İsen zor olur
Yâre ihanet edersen sanma sana yar olur
Gönül ise söz dinlemez taşlara çalar seni
Zor olur yar olur seni yürek yakar kor olur

Yar dediğin gonca güldür koparma sakın daldan
Dedin ne gelirse başa bilesin ki hep dilden
Gonca gülü ayırma sen nolur şeyda bülbülden
Daldan dilden o bülbülden gül solunca har olur

Temelfyım bu hayattan sen dersini aldın mı?
Bu hayatta doğru söyle aradığın buldun mu?
Sen dersini aldın ise ya kendine geldin mi?
Aldın mı buldun mu geldin bir gün her şey sır olur

(30.11.2019)

YEDİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK TEMELÎ'NİN HİKÂYESİ

1.SÜLEYMAN İLE ŞAHPERİ HİKÂYESİ

Musannifi: Âşık Yakup Temelî 15.07.2013

Var varanın sür sürenin destursuz bağa girenin dayaktandır ölümü derler. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellal pireler haberci iken çekirgeler şarkıcı kargalar türkücü iken kervanlar katar tüccarlar ipek satar iken köyün birinde Ahmet ile Lütfiye isminde iki genç yaşarmış. Bu iki genç birbirlerini çok severlermiş. Bu sevginin sonunda gençler evlenmeye karar vermişler. Ahmet babasını Lütfiye'nin babasına dünür gönderir. Ahmet'in babası Lütfiye'nin babasından Allah'ın emri ile Lütfiye'yi oğlu Ahmet'e ister. Lütfiye'nin babası bu teklifi uygun görür ve sonunda Lütfiye'yi Ahmet'le nişanlar. Aradan bir yıl geçtikten sonra düğünleri olur. Mutlu süren evliliğinden birkaç yıl sonra Ahmet ile Lütfiye'nin bir erkek çocukları olur. Adını birlikte Süleyman koyarlar. Süleyman üç dört yaşına gelince Lütfiye Hanım hamile kalır. Bir kızı olur. Onun da adını Firdevs koyarlar. Bir iki sene sonra tekrar hamile kalır, bir kızı daha olur onun da adını Pembe koyarlar. Çok mutludurlar. Böylece hayatları akıp gitmektedir. Süleyman ve kardeşleri hızla büyümektedirler. Süleyman yaklaşık on iki yaşlarına gelmiştir. Bu arada babası Ahmet amansız bir hastalığa yakalanmıştır. Gün geçtikçe Ahmet hastalığın etkisiyle zayıflamakta günden güne erimektedir. Eh dünyanın o zamanki hali at yok araba yok şehir uzak kimse hekim tabip pek bilmez. Koca karı ilaçlarıyla tedavi edilmeye çalışılsa da bir sonuç elde edemezler. Ahmet bir yıl içerisinde yakalandığı amansız hastalık neticesinde vefat eder. Vefat eder etmesine de bundan sonra ne olacak? Lütfiye Hanım çok gençtir üstelik çocukları da çok küçüktür. Lütfiye Hanım o güne kadar hiç evinden dışarı çıkmamıştır. El bilmez dağ bayır bilmez şimdi tek başına kalakalmıştır. Ne yapacak çocukları çok küçüktür birkaç ay kocası Ahmet Bey'in ölümünün şokunu atlattıktan sonra tek dayanağı olan oğlu Süleyman'la kocasından kalan tarla, çayır, mal ve koyunla uğraşarak geçinmeye çalışır. Günler haftaları, haftalar ayları, aylar yılları kovalamaktadır. Süleyman her geçen gün büyümektedir kız kardeşleri de öyle ama her geçen gün de Süleyman'ın ailesinin ekonomik durumu gittikçe kötüleşmektedir. Annesi Süleyman'a kıyamamakta herhangi birisinin yanında ağır işlerde çalışmasına izin vermemektedir. Süleyman ise o yıllarda köye gelen halk âşıklarını dinler, onları çok sevmektedir,

Süleyman'ın da sesi çok güzeldir. Süleyman kendine bir saz edinir. Fırsat buldukça boş zamanlarında sazıyla uğraşır, saz çalmasını çok sevmektedir. Nitekim de Süleyman kısa sürede sazı çok iyi çalmaya başlar hatta köydeki arkadaşları zaman zaman Süleyman'la bir araya gelerek beraberce bol bol sazlı sözlü muhabbet ederler. Diğer yandan durumları iyice zayıflayan Süleyman ve ailesi yokluk çekmektedir. Süleyman aslında çalışmak ister, bir başkasına hizmetkâr veya çoban olmak ister. Ama gel gör ki Süleyman'ın annesi köyde çoban veya hizmetkâr olmasını da istemez. Bu arada Süleyman da büyümüş çok yakışıklı uzun boylu esmer bir yağız delikanlı olmuştur. Süleyman köyde işlerinden arta kalan zamanında sazıyla vakit geçirir. Saz çalmayı türkü söylemeyi çok sevmektedir. Böylece günler geçip giderken Lütfiye Hanım da iyice yoksullaşmış Ahmet'ten kalan elinde avucunda ne varsa tükenmiştir. Artık yoksulluk iyice evde hissedilmeye başlamıştır. Ama Süleyman'da artık yirmi yaşına yaklaşmış aslanlar gibi bir delikanlı olmuş gözü kara yüreği pek biri olmuştur. Sazı sözüyle de gönülleri fethetmektedir. Süleyman artık meclislerde cemaatlerde sazıyla sözüyle aranılan birisi olmuştur. Süleyman bir yandan da yoksullukla pençeleşirken annesinin kardeşlerinin öyle aç açık mahrum olmalarına dayanamayıp içten içe üzülür ve kendi kendine gurbete gitmeyi düşünmektedir. Süleyman kendi kafasında yaptığı planla gurbete gidecek orada birkaç yıl çalışacaktır. Oradan kazandığı parayı hem annesine gönderecek hem de kalanını biriktirip gelip kendine münasip biriyle evlenecek ve yuva kuracaktır. Ya da büyük şehirlerde iş çokmuş oralarda hayat daha bir güzelmış. Kim bilir belki de çok çalışır çok para kazanır gelir annemi de kız kardeşlerimi de alır götürür şehre yerleşirim diye düşünür. Birkaç gün Süleyman bu planı kafasında kurduktan sonra gerçekleştirmek üzere harekete geçer. Süleyman uygun bir zamanı kollamakta annesine gurbete gideceğini söylemek istemektedir. Bir gün böyle Süleyman içeri girdiğinde annesi kız kardeşleriyle gülüp söylerken Süleyman annesinin moralinin çok iyi olduğunu görünce hemen harekete geçmeyi düşünür, bundan daha iyi bir zaman olamaz der. Süleyman annesinin yanına oturarak annesine sarılır annesinin yüzünü öper. Süleyman annesine “*Anne sana bir şey söyleyeceğim.*” der. Annesi “*Söyle bakalım aslan oğlum yoksa sevdiğin bir kız mı var?*” der. Süleyman annesine “*Hayır anne yok ama ben günlerdir düşünüyorum şu halimize bak nerdeyse yemeye ekmek bulamayacak duruma geldik.*” der. Annesi Süleyman'ın gözlerine bakarak “*Evet oğlum öyle ama olsun bizler şikâyetçi değiliz. Senin benim yanımda olman bana dünyaları bağışlıyor. Senin varlığın yeter benim aslan oğlum.*” der. Süleyman

annesini anlar, anne yüreği haklıdır. Ama Süleyman'ın da artık bir şeyler yapması gerekmektedir. Süleyman annesine “*Anne sen de izin verirsen ben gurbete gideceğim oralarda iş çokmuş büyük şehrin nimetleri de büyük olur derler buralarda perişanınız. Ben artık senin ve kardeşlerimin yüzüne bakamıyorum onun için senden izin istiyorum.*” der. O anda oğlundan o ana kadar hiç ayrılmamış olan anne Lütfiye Hanım'ın sanki bağrına bir hançer saplanır. Ayrılık hasreti şimdiden bir ok gibi annenin yüreğine saplanmıştır. Süleyman'ın annesi ağlamaya başlar. Kızları da annelerine eşlik ederler onlar da anneleriyle birlikte ağlamaya başlar. Çünkü o güne kadar Süleyman annesinden ve kardeşlerinden hiç ayrılmamıştır. Süleyman annesinin ve kardeşlerinin ağlamalarına daha fazla dayanamaz, yanlarından kalkar uzaklaşır. Birkaç saat sonra gelir annesi de kardeşleri de sakinleşmişlerdir daha mantıklıdır. Anne “*Tamam oğlum haklısın git git ama sakın bizleri unutma. Unutma burada bir garip anneni ve iki tane yetim kardeşinin olduğunu.*” der. Süleyman hazırlıklara başlar annesi de Süleyman'a yol azığı hazırlar ve sonunda yavaş yavaş ayrılığın vakti gelmiştir. Süleyman “*Ah benim dünyalar güzeli tatlı anam ben seni nasıl unuturum analar hiç unutulur mu?*” der. Süleyman sazını alır annesine şunları söyler:

Gurbet ele gidiyorum

Anam hakkın helal eyle

Gözlerimden döküyorum

Anam hakkın helal eyle

Zor geliyor bana gurbet

Çekilmez oluyor minnet

Nolur anam biraz sabret

Anam hakkın helal eyle

Süleyman'ın sancılarım

Artar oldu acılarım

Benim güzel bacılarım

Anam hakkın helal eyle

Süleyman yerinden kalkar, annesinin kendisine hazırlamış olduğu yol azığını ve sazını alır. Sazını sırtına atar. Süleyman annesine doğru yönelir. Anne oğul

birbirlerine sarılırlar ikisi de ağlamaya başlar. Çünkü dana önce Süleyman annesinden hiç ayrılmamıştır ve ayrılık çok zor gelmektedir. Ama başka da çareleri yoktur. Süleyman'ın kız kardeşleri de ağabeylerine sarılarak ağlamaktadırlar. Anne oldukça endişelidir. Süleyman hiç iki köy uzağa dahi gitmemiştir. Şimdi uzak diyarlara gurbete gitmek için yollara düşer. Acaba neler yaşar başına neler gelir diye endişelenmektedir.

Süleyman bu ayrılık sahnesini daha fazla uzatmak, annesini ve kardeşlerini daha fazla üzme istemez. Haydi, Allah'a ısmarladık deyip şehre giden yola doğru koyulur. Süleyman bir saatlik bir yürümenin ardından bir tepenin üzerinden aşacak, o tepeyi de aşsa Süleyman'ın köyü o yüksek tepenin ardında kalacaktır. Süleyman tepenin başına çıkar. Köyün yolu o tepenin üzerinden aşıp gider. Süleyman tam tepenin başındayken geri dönüp de şöyle bir köyüne bakar. Köyü uzakta kalmıştır. Evler uzaktan küçücük görünür. Köyün bahçeleri kavakları söğüt ağaçları yemyeşil görünür. Süleyman köyüne iyice bakar. Köyün dağları taşları ovaları ağaçları sanki Süleyman'a göz kırpar. “*Gitme âşık gitme! Sen köyünü bırakıp nereye gidiyorsun bu köy senin köyün.*” derler. Süleyman köyünü seyre dalarken o ara elinin sazına gittiğini fark eder. Süleyman sazını çıkarır. O uzaktan ne kadar da güzel görünüyor dediği köyüne görelim ki Süleyman neler der:

Ne de güzel görünürsün

Benim köyüm güzel köyüm

Al yeşile bürünürsün

Benim köyüm güzel köyüm

Ben sende doğdum ağladım

Ben sende koştum oynadım

Ben seni sende anladım

Benim köyüm güzel köyüm

Süleyman derine daldı

Sanma ki muradın aldı

Anam bacım sende kaldı

Benim köyüm güzel köyüm

Süleyman'ın gözlerinden iki damla yaş süzölmüştür. Süleyman gözyaşlarını elinin tersiyle silerek yerinden kalkar. Sazını kılıfına koyar ve yine gurbetin yolunu tutar. Süleyman akşama yakın kendi ilçelerine gelmiştir hava kararmak üzeredir. Kendine bir kalacak yer bakar. Süleyman hanı sorar Süleyman'a hanı gösterirler. Süleyman yavaşça hanın kapısını çalar. Biraz sonra içerde yaşlı bir adam çıkagelir. Açar bakar karşısında daha önce hiç görmediği eli sazlı uzun boylu yakışıklı bir delikanlı durur. *"Buyur evladım."* der. Süleyman *"Amca ben bugün burada kalmak istiyorum."* der. Hancı *"Tabi evladım buyur içeri."* der. Süleyman'ı hanın içerisine davet eder. Süleyman ömründe ilk defa bir han görmektedir. Han içerisinde ahırlar olan odalar olan bir yerdir. Hancı *"Evladım nerden gelir nereye gidersin?"* der. Süleyman *"Amca ben buralıyım yakın köyünden adım Süleyman."* der. Hancı *"Evladım hangi köyündensin?"* der. Süleyman *"Amca ben Güzelhisar köyündenim."* der. Hancı *"Öyle mi evladım o köyden kimin oğlusun kimlerdensin?"* der. Süleyman *"Ben Mollaoğulları'ndan Ahmet'in oğluyum."* der. Hancı *"Deme evladım senin baban rahmetli olmadı mı?"* Süleyman *"Evet amca sizlere ömür babam vefat etti."* Hancı *"Demek sen bizim Ahmet'in oğlusun ha! Annen nasıl senden başka kardeşin var mı?"* diye Süleyman'a sorar. Süleyman *"Çok şükür annem çok iyi, iki tane de kız kardeşim var onlar köydeler."* der. Süleyman'la hancının sohbeti uzadıkça uzar. Sonunda hancı *"Peki böyle nereye gidiyorsun?"* diye Süleyman'a sorar. Süleyman *"Ben gurbete gidiyorum. Büyük şehirlerde iş bulup çalışacağım amca başka çarem yok."* der. Hancı her şeyi anlamıştır. *"Peki evlat hele bugün kal bir sabah olsun hayırlısıyla bakarız."* der. O gece handa bulunanlarla Süleyman sazlı sözlü bir sohbet etmiştir. Hatta Süleyman'ın sazının ucuna para takanlar bile olmuştur. Süleyman o gece handa yatar, dinlenir. Sabah erkenden kalkar hancıya borcunu sorar. Hancı *"Evladım sen gurbete gidiyorsun şimdi bana borcun yok. İnşallah geri dönüşte çok parayla dönersin bu handa yine kalırsın. O zaman parasını ikisini birden alırım."* der. Süleyman hancı amcanın ellerinden öperek oradan ayrılır. Şehre doğru yola koyulur. Süleyman'ın hayalleri çok farklıdır ama kader başa neler getirir onu kimse bilemez. Süleyman'ın hayali, adını çok sık duyduğu İstanbul'a gitmek orada çalışmak oraya yerleşmektir.

Süleyman yola koyulmuş gitmektedir. O zaman uçak yok otobüs yok tren yok her şey ya at sırtında ya da yayan olarak gidilir. İşte Süleyman da piyadedir yürür. O gün de akşama kadar yürür. Yolu akşamüstü bir köyün içinden geçer. Köylünün

birine gece kalabileceği bir yer sorar. O köylü de Süleyman'a şöyle iyice bir bakar. Süleyman'ı eli yüzü temiz birine benzetir. Köylü *"Âşık mısın evladım?"* diye sorar. Süleyman *"Hayır daha tam âşık sayılmam ama çalıp kendi kendime bir şeyler söylüyorum"* der. Köylü *"Buyur bize gidelim benim misafirim ol"* der. Süleyman *"Peki efendim siz nasıl uygun görürseniz"* der. Köylünün ardına düşüp evin yolunu tutar az bir zaman sonra köylünün evine gelir. Köylü Süleyman'ı içeri buyur eder. Etrafına seslenerek *"Ey hanım misafirimiz var"* der. İçerden bir ses *"Buyurun."* der. Konak odasında bir sohbet başlar. Süleyman çok tatlı dilli hoş sohbet oldukça saygılı bir delikanlıdır. Köylü Süleyman'a *"Evladım adını sorsam ayıp olur mu adını bize bağışlar mısınız?"* der. Köylü *"Benim adım Ziya senin ki nedir?"* der. Süleyman da *"Amca benim adım da Süleyman."* der. Köylü *"Tamam evladım rahat otur ben hemen geliyorum."* der ve dışarı çıkar. Köylü hemen hanımına, *"Misafir uzaktan geliyor karnı açtır. Allah ne verdiyse hazırla bana haber ver."* der. Ziya amca hemen Süleyman'ın yanına geri döner. Yine ikisinin arasında bir muhabbet başlar. Ziya amca *"Ee evlat nerden gelir nereye gidersin?"* der. Süleyman ise yine olayları olduğu gibi Ziya amcaya anlatır. O arada da yemekler hazırlanır akşam yemeği yenir. Elinde sazı gören köylüler Ziya'nın evine âşık geldi deyip odayı hınca hınç doldururlar. Yine iş Süleyman'a düşmüştür. Süleyman sazını çıkarır o akşam güzel bir muhabbet edilir. Köylüler dağılır. Süleyman'ın yerini açarlar. Süleyman zaten yorgundur yatar uyur. Ertesi günü erkenden kalkar. Bakar ki Ziya amca ondan önce kalkmış sabah kahvaltısını hazırlamıştır. Süleyman'la Ziya Amca birlikte kahvaltılarını yapar. Daha sonra Süleyman Ziya amcaya teşekkür eder. Artık gitmesi gerektiğini söyleyerek izin ister. Ziya amca *"Tabi evlat müsaade senin yolcu yolunda gerektir."* der. Süleyman'ı ta köyün çıkışına kadar yola salar. Orada vedalaşır helalleşir ayrılırlar. Ziya amca geri döner Süleyman ise yoluna koyulur.

Süleyman yine yola revan olmuş gider ama nereye gittiğini tam olarak da bilmez. Süleyman akşama kadar yürür sonunda şehir görünür. Süleyman ilk defa bir şehir görür. Uzaktan şehri seyreder. Sonra da yine hızlı adımlarla şehrin içerisine girer. Daha önce hiç bu kadar insanı bir arada görmemiştir. Böyle yüksek ve büyük evler hele böyle büyük camiler böyle minareler hiç görmemiştir. Süleyman hem yürüyor hem de hayretle sağa sola bakıyordur. Sonunda yine bir han sorar. Süleyman o gece de şehirde handa kalır. Sabah erkenden kalkar. Hancının parasını verir ve yola koyulur. Tekrar İstanbul'a doğru yola çıkar. Süleyman sırtında sazı, elinde yol azığı devam eder. Orası senin burası benim derken tam üç şehir geçer tam yirmi gündür

yoldadır. Süleyman iyice yorulmuştur. Gün ikindidir yolun az ötesinde bir su gözesi vardır. Her taraf yeşillikler içerisinde her yer çayır çimen kuşlar öter. O yerden kaynayan suyun gözenin etrafında ağaçlar vardır. Süleyman hem acıkmış hem de yorulmuştur. O suyun başını görünce yoldan ayrılır ve suyun başına gelir. Sazını azığını bir kenara koyup elini yüzünü iyice soğuk suyla yıkar. Sonra da azığını çıkarıp bir şeyler yer. Azığında kuru ekmekten başka bir şey kalmamıştır. O kuru ekmekleri suya banarak karnını doyurur. Sonra Süleyman'ı bir yolcu uykusu sarar. Süleyman yorgun ve bitkindir zira günlerdir yoldadır. Süleyman şuracıkta azıcık uyuyayım da dinleneyim sonra da kalkar giderim der. Süleyman orada uyuyakalır. Süleyman bu suyun gözenin başında uyuyadursun. Biz o köyde yaşayan ağanın kızından haber verelim.

O köyde yaşayan bir ağa vardır. Onun Şahperi isminde bir tek kızı vardır. Ağanın başka çocuğu da yoktur. Şahperi ise zaman zaman köydeki kız arkadaşlarıyla beraber o Süleyman'ın yatıp uyuduğu gözenin başına gelir. Eğlenip piknik yaparlar. O pınara da kızlar pınarı adını vermişlerdir. Tesadüf bu ya yine o gün Şahperi arkadaşlarını da alarak o pınarın gözenin başına eğlenmeye gelirler. Gözeye yaklaşan kızlar pınarın başında bir insanın yattığını görür. Kızlar önce çekinir. Sonra yatan kişinin yanında sazı fark ederler. Sazı gören kızlar *“Vallahi bu çok iyi oldu adamın sazı da varmış gidip eğlenelim saz çaldıralım.”* derler. Uyuyan Süleyman'a iyice yaklaşırlar. Mesafe beş metreye kadar düşünce uyuyanın çok yakışıklı bir delikanlı olduğunu görürler. Görürler de Süleyman uyumaktadır. Bu uyuyan delikanlıyı nasıl uyandıracaklardır? Şahperi *“Bu çayırlar bu arazi bizim bu ne cesaret bizim çayırlara araziye girer.”* der. Cesaretini toplayarak *“Hadi kızlar şuradan bir kaba su doldurun serpin bu yatan zat uyansın.”* der. Ama kızlardan birisi *“Siz durun onu bana bırakın.”* der. Süleyman'sa öyle bir güzel uykuya dalmıştır ki tarifi mümkün değildir. Hatta rüyasında öyle bir güzel görmüştür ki ömründe öyle bir kız görmemiştir. Rüyasında bir peri kızı yanında üç beş tane cariyeleriyle birlikte Süleyman'ın yanına gelerek öyle güzel sohbet ederler ki işte Süleyman tam bu rüyayı görürken kızlar da Süleyman'ı nasıl uyandıracaklarını tartışırlar. İçlerinde Gülçiçek diye bir kız vardır. Gülçiçek hemen yerden nohut kadar birkaç tane taş toplar. Süleyman'ın kafasına atmaya başlar. Bir iki derken taşın bir tanesi Süleyman'ın yanağına isabet eder. Süleyman hemen yerinden fırlar. Bir de bakar ki etrafında üç beş tane kız var. Süleyman'ın etrafını sarmışlar. Süleyman'ın bu şaşkın haline gülmektedirler. Süleyman kısa bir şaşkınlıktan sonra kızların içinde Şahperi'yi fark

eder. Aman Allah'ım biraz önce rüyadaki kıza ne kadar da benziyordur. Bu mümkün müdür diye düşünür. Süleyman iyice şaşırmıştır. Süleyman şaşkın şaşkın kızlara bakarken Şahperi “*Sen kimsin burada ne arıyorsun?*” der. Şahperi sorularını peşpeşe sıralar. “*Sen âşık mısın? Nerelisin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun? İsmi ne?*” der. Süleyman bu kızların bakışları arasında sazını alıp kılıfından çıkarır. Süleyman sazını çalmaya başlayınca adeta kızlardan tık çıkmaz. Şahperi Süleyman'ı öylesine derinden süzer ki adeta Süleyman'ın her hareketini inceler. Kendi kendine Allah'ım bu delikanlı kim acaba?” der. “Ne kadar da yakışıklı bu âşık in mi cin mi burada ne arıyor?” diye içinden geçirirken Süleyman da gözünü Şahperi'den alamaz. Adeta Şahperi'yi sanki kırk yıldır tanıyor kendine bu kadar yakın hisseder. O kadar kanı ısınmıştır ki yani utanmasa ayıp olmasa kalkıp boynuna sarılacak yıllarca beklediği kişiden hasret giderecektir. Ama Süleyman sazıyla bir taksim geçtikten sonra Şahperi'nin sorularını şöyle cevaplar:

*Pınarın başında yattım uyudum
Rüyamda gördüğüm sen peri kızı
Hem şaşırdım aklım tutuldu kaldım
Rüyamda gördüğüm sen peri kızı*

*Sorarsan diyeyim Erzurum ilim
Gurbet ele düşürdü felek yolum
Seni gördüm inan şaşırdı dilim
Rüyamda gördüğüm sensin ey güzel peri kızı*

*Süleyman'ın bakın gözün yaşına
Uyuyup da kaldım pınar başına
Kader mi getirdi seni düşüme
Rüyamda gördüğüm sen peri kızı*

Süleyman türküsünü söylemiş bitirmiştir bitirmesine ama kızlar adeta Süleyman'a hayran kalmışlardır. Süleyman uzun boylu yakışıklı sesi sazı sözü çalması söylemesi adeta kızları adeta büyülemiştir. Hele hele Şahperi adeta kendinden geçmiştir. Süleyman sözlerini bitirdikten sonra kızlara “*Evet kızlar sizler kimsiniz? Ne arıyorsunuz burada?*” der. Kızlardan Gülçiçek “*Benim adım Gülçiçek,*

bunun adı Ayşe, bunun adı Fatma, bunun da adı Şahperi.” der. Süleyman gözünü Şahperi’den ayıramaz. Kendi kendine “Allah’ım adı da kendine ne kadar da yakışmış ne kadar güzel bir kız.” der ama “Burası neresi bunlar kimin kızları?” diye de sormaya başlar. Gülçiçek adeta kızların sözcülüğünü yapar. “İşte biz bu köylüyüz.” der. Süleyman “Köyünüzün adı ne?” der. Kız “Kırk gözeler.” der. Bu sefer Şahperi Süleyman’ı soru yağmuruna tutar. “Adının Süleyman olduğunu öğrendik türkünde söyledin nerden gelir nereye gidersin” der. Süleyman “Ben Erzurum’un bir köyünden gelir, İstanbul’a giderim tabî ki gidebilirim.” der. Şahperi “Neden gidiyorsun?” der. Süleyman “Çalışmaya gidiyorum.” der. Bunu duyan Şahperi çok sevinir. Tekrar Süleyman’a “Çalışmak için mi ta İstanbul’a gidiyorsun?” der. Süleyman “Evet başka çarem yok.” der. Şahperi “Peki buralarda iş olsa çalışmaz mısın?” der. Süleyman “Hani iş ne arar mecburen İstanbul’a gideceğim orada iş çokmuş oralarda çalışacağım.” der. Şahperi “İstersen bugün bizim köye gel zaten de akşam olmak üzere benim babam çok zengin işçiye ihtiyacı vardır. Belki burada çalışırsın olmaz mı eğer olmaz dersen bugün kal dinlen yarın gidersin.” der. Süleyman bu teklifi kırar mı Şahperi ömür boyu kal dese yine kalacaktır aslında. Süleyman Şahperi’ye hani derler ya kısa kaburgadan vurulmuş işte öyle Şahperi’ye vurulmuştur. Şahperi de Süleyman’a aynı şekilde görür görmez adeta tutulmuştur. Süleyman’ı yanından ayırmak istemez. Belki Süleyman’ı köye getirip ikna edebilir, kim bilir. Sonunda Süleyman Şahperi’nin bu teklifini kabul eder. Birlikte toparlanıp köye doğru yola çıkarlar. Süleyman arkada kızlar önde köye gelirler. Kızlar evlerine Şahperi de Süleyman’la kendi evlerine doğru gelir. Babasının hizmetini yapan yaşlı bir adam vardır. Bu adam Şahperi’nin babası Hamit Ağa’nın her işine koşar her işini yapar. Adeta aileden biridir, yani Hamit Ağa’nın kâhyasıdır. Şahperi kâhyaya “Amca babam nerde bana bir çağırabilir misin?” der. Kâhya “Tabi kızım baban konaktadır bekle hemen çağırayım.” der. Kâhya hemen ağanın yanına koşar kızının çağırdığını söyler. Ağa “Tamam.” der kalkar gelir. Bir de bakar ki eli sazlı uzun boylu yakışıklı bir delikanlı beklemektedir. Şahperi babasına “Baba bu delikanlı bizim arazideki kızlar pınarının başında uyuyordu, orda bulduk. İstanbul’a çalışmaya gidiyormuş bende aldım geldim hem dinlensin hem de eğer bu delikanlıya uygun bir iş varsa çalışmak istiyor.” der. Hamit Ağa bir kızına bakar bir delikanlıya bakar “Tamam kızım sen git ben ilgilenirim.” der. Süleyman’ı konağa buyur eder hoş beşten sonra ağa Süleyman’a “Sen âşık mısın?” der. Süleyman “Hayır efendim âşıklık kim ben kim kendi kendime öyle çalıp söylüyorum.” der. Ağa

Süleyman’a *“Nerden gelip nereye gidersin?”* der. Süleyman *“Ağam ben..”* der başlar başından geçenleri küçüklükten beri yaşadıklarını gurbete gitme mecburiyetini anlatır. Hamit Ağa Süleyman’ı iyice dinledikten sonra *“Tamam evladım anladım hele bugün istirahat et yarın konuşuruz.”* der. Ağa kâhyaya Süleyman’la ilgilenmesini, yatacak bir yer ayarlamasını söyler. Kâhya *“Tamam ağa.”* der Süleyman’ı alır kendi kaldığı odasına götürür zira kâhya da âşıkları çok sevmektedir *“Gel evladım benim odamda kalırız.”* der. Kâhya Süleyman’a ağadan söz etmeye başlar ağanın Şahperi’den başka çocuğu yoktur. Kardeşinin oğlunu Hasan’ı yanına evlatlık almıştır. Hasan adeta Hamit Ağa’nın oğlu gibi davranmaktadır. Oldukça şımarıktır. At sırtından hiç inmemektedir. Hamit Ağa’nın ise çok merhametli yüreği vardır. Sevgi dolu, iyilik ve misafir sever, yedirir içirir, eli bol, oldukça cömert, dürüst, adaletli bir insandır. Kardeşinin oğlu Hasan’sa Hamit Ağa’nın tam tersi bir yapıdadır. Aslında Hamit Ağa da bunun farkındadır, zaman zaman Hasan’ı uyarır. Süleyman’sa kâhyayla birlikte o geceyi geçirir ama sabaha kadar Şahperi’yi düşünür. Şahperi ise aynı şekilde eve gelir gelmez annesine başlar o gün yaşadıklarını anlatmaya, sözü dönüp dolaştırıp Süleyman’a getirir. Annesiyse o güne kadar kızını hiç bu kadar heyecanlı görmemiştir. Kızını dinler *“Tamam, yarın ben de bir görürüm şu anlattığın delikanlıyı.”* der. Şahperi o geceyi Süleyman’ı düşünmekle geçirir. Ertesi gün olduğunda Hamit Ağa kâhyayı çağırır ve sorar. *“Eee kâhya efendi sen oldukça tecrübelisin bu gece de Süleyman’la birlikte kaldınız nasıl bir delikanlı anlat bakalım.”* der. Kâhya *“Ağam vallaha ben ne söyleyeyim eli yüzü temiz oldukça candan samimi bana yalansız riyasız daha gözü açılmamış ilk defa köyünden çıkmış temiz terbiyeli birisi geldi.”* der. Ağa *“Peki iş verelim mi ne dersin?”* der. Kâhya *“Ağam tabî ki siz bilirsiniz ama ben çok beğendim bu delikanlıyı.”* der. Ağa *“O zaman bu delikanlı sana emanet. Uygun bir iş ver madem fakirmiş bizden sebeplensin.”* der. Kâhya çok sevinir *“Tamam ağam baş üstüne.”* der. Kâhya Süleyman’ın yanına gelir. Süleyman’a burada kalıp kalmayacağını sorar. Süleyman *“Eğer ağa uygun görür bana bir iş verirse severek kalırım.”* der. Süleyman da bir yandan sevinir. Neden dersiniz birincisi burası memleketine yakındır herhangi bir durum olduğunda hemen memleketine gidebilecektir. İkincisi ise Şahperi buradadır, artık onun olmadığı her yer onun için bir cehennemdir. Kâhya’ya teşekkür eder. Kâhya Süleyman’a eğer isterse aynı odada kalabileceğini söyler. Süleyman hemen kabul eder *“Tabî ki kalırım şeref duyurum hem beraber can yoldaşı oluruz.”* der. Şahperi merak etmektedir. Acaba Süleyman kalacak mıdır yoksa gidecek midir? Bu

sorularla uyur sabah erkenden kalkar. Doğruca kâhyanın yanına giderek kâhyaya *“Amca sana bir şey soracağım.”* der. Kâhya aslında anlamıştır ama yine de *“Sor güzel kızım.”* der. Şahperi *“Hani şu dünkü benim getirdiğim delikanlı vardı ya.”* der. Kâhya *“Evet ne olmuş delikanlıya?”* der. Şahperi *“O gidecek mi yoksa kalacak mı?”* der. Kâhya *“Peki sen hangisini istiyorsun gitsin mi kalsın mı sen hangisini diyorsan ben onu yaparım.”* der. Şahperi *“Kâhya amca yazık kalsın garip çalışsın ailesi çok fakirmiş.”* der. Kâhya *“Tamam kızım o delikanlı zaten kalacak karar verdi burada bizimle çalışacak.”* der. Şahperi bu haberi alınca adeta ayakları yerden kesilir çığlık atmamak için kendini zor tutar. *“Peki şimdi kendisi nerede?”* diye sorar. Kâhya *“Benim odamda.”* der. Şahperi hemen oraya doğru giderek kapıyı çalar. Süleyman kapıyı açar açmaz karşısında Şahperi’yi görünce şaşırır. Sevincinden uçacaktır sanki ayaklarının altından yer kayar. Süleyman’ın yüreği yerinden çıkarcasına çarpar, *“Buyurun.”* der. Şahperi *“Süleyman gitmeyecekmişsin burada kalacakmışsın bu habere çok sevindim onu söylemek için geldim hem de seni bir daha gitmeden önce göreyim demiştim ama çok şükür ki sen gitmiyorsun artık buradasın buna çok çok sevindim.”* der. Süleyman da *“Ben de çok sevindim burada beni tutan tek şey sensin sen olmasan bir dakika bile durmam.”* der. Şahperi bu sözleri duyunca kendinden geçer daha önce kimse bana bu sözleri söylememişti diyerek adeta ayakları yerden kesilir. Yüzü kızarır. Şahperi sanki sıtma olmuş gibi titrer. Şahperi Süleyman’a *“Ben yine gelirim.”* deyip uzaklaşır. Süleyman Şahperi’nin bu ürkek haline ve arkasından gidişine bakakalır. Bir yandan da yüreği çıkacakmış gibi çarpmaktadır.

Kâhya da artık yaşlanmış ağaya hizmet etmekte zorlanmaktadır. Süleyman’ı kendi yerine yetiştirmekte onunla özel olarak ilgilenmektedir. Süleyman’a *“Aman ağanın yeğeni Hasan’dan uzak dur.”* der. Süleyman kâhyanın emrinde getir götür işlerine bakar, ara sıra Şahperi’yle kısa da olsa konuşur, onunla mutlu olmaya çalışır. Günler haftaları haftalar ayları takip etmektedir. Bu arada kızlar zaman zaman bir araya gelir sohbet ederler herkes sevdiğini anlatırken o güne kadar Şahperi hiç böyle şeylerden söz etmez ama şimdi Şahperi adeta bülbül olmuştur. Her yerde Süleyman’ı anlatır kızlara ondan sıkça bahseder onu sevdiğini söyler. Bu sözler hani derler ya söyleme sırrını dostuna dostun söyler dostuna misali bu sözler Hasan’ın kulağına gitmiştir. Hasan’sa içten içe Şahperi’ye yanıktır. Şahperi’nin bundan haberi yoktur. Şahperi Hasan’la aynı evde büyümüşlerdir. Hasan’ı bir kardeş olarak görmektedir. Hasan ise kendi kendine *“Ben Şahperi’yi alırım nasıl olsa amcamın oğlu yok mal da mülk de hep bana kalır.”* demektedir. Ama Şahperi’nin ne bundan haberi vardır ne de

Şahperi Hasan'ı seviyordur. Şahperi bir gün annesine açılmak için uygun bir zamanı kollamaktadır. Aslında annesinin de kulağına bazı şeyler gelmiştir ama inanmak istemez.

Bir gün Şahperi annesine *“Anneciğim vaktin var mı seninle biraz konuşmak istiyorum?”* der. Annesi *“Tabi kızım gel şu odaya anne kız iki sohbet edelim.”* der. Anne kız ikisi birlikte odaya girerler. Anne *“Söyle bakayım güzel kızım nedir söylemek istediğin yoksa benim bilmediğim bir derdin mi var?”* der. Şahperi *“Hayır anneciğim hiçbir derdim yok Allah’a şükür ama ben...”* der kalır. Annesi az çok tahmin etmektedir ama yine de kızından duymak ister. Anne *“Evet kızım sen ne olmuş sana?”* der. Şahperi *“Anne ben birini seviyorum.”* der. Annesi *“Kimmiş bakayım bu şanslı delikanlı?”* der. Şahperi *“Anne utanıyorum.”* der. Anne *“Kızım bu işin utanması olur mu?”* der. Şahperi’yi yoklamak ister. Anne *“Kızım yoksa Hasan mı?”* diye zarf atar. Bunu duyar duymaz Şahperi *“Hayır!”* diyerek yerinden ayağa fırlar. Annesi *“Otur kızım otur hemen havalanma başka kim o zaman?”* der. Şahperi *“Süleyman!”* diyerek bir kalemde söyleyiverir. Anne *“Süleyman da kim?”* der. Şahperi *“Kim olacak işte Süleyman.”* der. Anne *“Kızım ben ne bileyim Süleyman kim hangi Süleyman?”* der. Şahperi *“Babamın yanında çalışan Süleyman”* der. Anne zaten biliyordur kulağına çalınmıştır şimdi iyice emin olmuştur. *“Peki kızım Süleyman biliyor mu?”* diye sorar. Şahperi *“Evet biliyor ama ne yapacağımızı bilmiyorum çok çaresizim babam beni ona vermese kendimi asarım.”* der. Bunu duyan anne adeta çılgına döner. *“Aman kızım öyle şey olur mu asmak ne kelime ağzından yel alsın ben babanla uygun bir dille konuşurum. Sen benim biricik kızsın.”* diyerek Şahperi’yi teselliye etmeye çalışır. Aslında Şahperi’nin annesi Hatice Hanım da çok iyi bir insandır kızının üzülmesini istemez. Diğer yandan Hasan Süleyman’a adeta düşman kesilmiş Süleyman’ın açığını kollamaktadır. En ufak bir şeyde Süleyman’ı amcasına şikâyet eder. Ağa ise bu durumu kâhyaya sorar kâhyadan gerçekleri öğrenir. Ağa da Süleyman’ı çok sevmeye başlamıştır. Süleyman’ın oturması kalkması konuşması edebi terbiyesi Hamit Ağa’nın çok hoşuna gitmektedir. Kendi yeğeniyle mukayese ettiği zaman hiç benzerlikleri dahi yoktur. Hasan apayrı bir insandır. Kaprisli, sinirli, bencil bir insandır.

Günler haftalar aylar böylece su gibi akıp gitmektedir. Bir gün ağanın kuzularını otlatan çoban aniden çıkmak zorunda kalır. Ağadan da hesabını keserek oradan ayrılır. O anda hemen çobanı nereden bulacaklardır? Kâhya Süleyman’a *“Yeni bir çoban bulana kadar sen kuzuları otlat.”* der. Süleyman da *“Hay hay amca*

baş üstüne otlatırım.” der. Hem zaten şurada güze ne kaldı ki diye düşünür. Süleyman sabah erkenden kalkar. Kuzuları ağıldan bırakır, önüne katar, doğru köyün yaylalarına doğru götürür. Birkaç gün böyle devam eder. Bir gün yaylada otlakta kuzuları otlatan Süleyman bakar ki ne baksın karşıdan üç beş tane kız kendilerine doğru yaklaşmakta bir de gele gele Şahperi ve arkadaşları gelir. Süleyman bunları görünce dünyalar onun olur. Yeşillikler içinde dünyalar güzeli Şahperi güle oynaya kendisine doğru yaklaşmaktadır. Şahperi yeşilliklerin içinde sanki bir gonca güldür açmıştır o kadar güzeldir ki gözü ondan başkasını asla görmez. Adeta yeryüzünde ondan başka kimse yoktur. Şahperi gülerek Süleyman’ın yanına yaklaşır. Süleyman bu kızların gelişine bakalım ne söyler:

Salınarak yar geliyor

Boyuna kurban olduğum

Mevla’ım ne güzel yaratmış

Soyuna kurban olduğum

Gönül güzelleri seçer

Aşkın badesini içer

Çemirlenip çaydan geçer

Çayına kurban olduğum

Süleyman’ım değer cana

Koyma beni yana yana

Mevla’ım seni yazsın bana

Toyuna kurban olduğum

Süleyman türküsünü söyledikten sonra aralarında bir sohbet başlar. Neredeyse güneş batıyor akşam olmaktadır. Öyle bir sohbeta dalmışlardır ki zamanın nasıl geçtiğini unutmuşlardır. Birden kızlar “*Aman Şahperi akşam oluyor nerdeyse bizinkiler bizi öldürürler hadi hemen gidiyoruz.*” der ama Süleyman ile Şahperi ayrılmak istemez sanki ayrılmaları eti kemikten ayırmak gibi bir şeydir. Ama çare yoktur gün akşam olmaktadır. Onların da eve gitmesi gerekmektedir. Kızlar gitmek üzere ayaklanırlar ama Süleyman’ın gözü Şahperi’nin gözünden ayrılmaz. Şahperi Süleyman’a yaklaşarak kulağına “*Ben seni sevdiğimi anneme söyledim.*” deyince

Süleyman çok utanmıştır. Şahperi bunu söyledikten sonra arkasını dönüp yürümeye başlar. Süleyman “Allah’ım ben Şahperi’nin annesinin yüzüne nasıl bakarım.” diye düşünmektedir. Bir yandan da Şahperi ve kızların gidişine bir türkü söylemek lazımdır. Hemen tekrar sazını eline alır. Görelim ki yayladan eve dönen kızlara Süleyman neler söyler:

*Başımı sevdaya saldı
Kız senin gülüşün güzel
Aklımı başımdan aldı
Kız senin gidişin güzel*

*Gönülde dermana benzer
Yazılmış fermana benzer
Sanki bir ceylana benzer
Yolda yürüyüşün güzel*

*Süleyman’ım neymiş meğer
Aşk önünde boynun eğer
Gülüşün dünyayı değer
Bana naz edişin güzel*

Kızlar bu dörtlükleri de dinledikten sonra iyice ateşin bacayı sardığını anlarlar. Şahperi’yi alıp hızla köye doğru koyulurlar. Kızlar Şahperi’ye takılır, hepsinin de birer tane sevdiği vardır ama hiçbiri Süleyman’ın yerini tutmaz. O yüzden de hepsi Şahperi’ye gıpta ile bakar. Gelelim Hasan’a... Hasan Süleyman’ın kuzuları otlattığını öğrenince adeta bayram etmiştir. Hasan kendi kendine planlar yapmaya başlar. Bir gün arkadaşlarını alıp Süleyman’ı dağda yalnız yakalayıp iyice dövmek sonra da Süleyman’ı bu köyden kovmak ister. Nitekim de Hasan bir akşam arkadaşlarını toplar. Kendisi gibi beş tane daha şımarık arkadaşlarını toplamıştır. Ertesi gün buluşup dağda Süleyman’ı döveceklerdir. Kendi aralarında planlarını yapıp dağılırlar. Ertesi gün Süleyman yine erkenden kuzuları önüne katıp dağların yolunu tutar. O gün Hasan da erkenden kalkmıştır. Süleyman’ın hangi tarafa gittiğini gözlemektedir. Takip eder. Bir müddet sonra Hasan geri döner. Süleyman’ın hangi mevkiye gittiğini öğrenmiştir. Arkadaşlarını beklemeye başlar. Öğlene doğru

arkadaşları bir bir Hasan'ın yanına gelmeye başlar. Sonunda buluşup hepsi silahlı bıçaklı sopalı bir şekilde Süleyman'ın bulunduğu mevkiye doğru gitmeye başlar. Sonunda Süleyman'ı bulup yanına doğru yaklaşırlar. Bu altı kişi Süleyman'ı ortalarına alır, Hasan Süleyman'a bağırarak konuşmaya başlar. Hasan *“Ulan sen kimsin be gelip de benim sevdiğim kıza göz koyacaksın seni burada gömeriz. Ya buraları terk edersin ya da sana biz haddini bildiririz seni öyle göndeririz.”* der. Hepsi birden Süleyman'a saldırırlar ellerindeki sopalarla Süleyman'ı öldüresiye döverler. Bu hainler Süleyman'ı öyle döverler ki Süleyman'ın kafasını kolunu kırarlar. Süleyman her ne kadar karşı koymak isterse de sayıları oldukça fazla olan hainler Süleyman'ı bayıltana kadar döverler. Süleyman bayılınca da öylece bırakır giderler. Hasan arkadaşlarına dönerek hem güler hem de *“Arkadaşlar artık Süleyman buralarda daha duramaz.”* der. Hasan ve arkadaşları oradan ayrılırlar. Süleyman ise dayağın etkisiyle öylece saatlerce baygın yatar. Süleyman'ın otlattığı kuzularsa akşam olduğundan dolayı tek başlarına çobansız bir şekilde köye dönerler. Kuzuların çobansız geldiğini gören kâhya hemen ağaya haber verir. Ağa ise hemen adamlarından birkaç kişiyi görevlendirir. Süleyman'ın kuzu yaydığı yere doğru giderler. O ara Hasan amcasının yanına gelir. Amcası Hasan'a Süleyman'ı sorar. Hasan *“Ben görmedim.”* der. Ona da Süleyman'ı aramasını söyler ama Hasan hiç aldırış etmez. Süleyman'ı aramaya giden ağanın adamları çok geçmeden Süleyman'ı baygın bir halde bulurlar, alıp köye getirirler. Ağaya haber verirler *“Ağam biz Süleyman'ı falan mevkide kafası eli yüzü kanlar içinde baygın bir şekilde bulduk.”* derler. Ağa bu duruma bir anlam veremez aklından çeşitli şeyler geçer. Ağa kendi kendine düşünür. Süleyman'ı çok zararsız, yüreği sevgi dolu bir insan olarak onu buralarda bu halde dövecek bir hasmı düşmanı olmadığını bilmektedir. Acaba yoksa kendi memleketinde Süleyman'ın bir takım düşmanları mı var? Süleyman'ı takip edip yerini tespit edip yakalayıp dövdüler diye düşünür. Sonra kalkar Süleyman'ın yanına gelir. Bu arada kâhya Süleyman'ın elini yüzünü yıkar. Süleyman'ı ayıltmaya çalışır. Tam o arada ağa içeri girer. Süleyman'ın haline bakar ve çok üzülür. Kâhyaya sorar *“Hayırdır kâhyam bu delikanlıyı kim bu hale getirir?”*. Kâhya ise az çok tahmin etmektedir ama iyice emin olmadan ağaya bir şey söylememektedir. Kâhya *“Bilmiyorum ağa ama ben öğrenirim siz merak buyurmayın ben Süleyman'la ilgilenirim.”* der ağayı uğurlar. Ağa ise evine gelir ve bu durumu hanımına anlatır. Ağa hanımına anlatırken Şahperi babasından Süleyman'ın dövüldüğünü duyar. O anda sanki Şahperi'nin yüreğine bir hançer saplanmıştı. Babası orda olmasa o anda

alabildiğine bağırarak ardından hemen Süleyman'a koşmak ister. Ama bu o an için imkânsızdır. Şahperi acısını içine gömerek çılgınlığını içine atar. Kâhya ise Süleyman'a çeşitli şeyler uygulayarak Süleyman'ı ayıltmaya çalışır. Sonunda Süleyman inleyerek gözlerini açar. Sağa sola iyice baktıktan sonra *“Kâhyaya ben neredeyim bana ne oldu?”* diye sorar. Kâhya ise *“Evlat seni biz dağda kafan gözün kanlar içinde baygın yatarken bulduk asıl sen anlat neler oldu seni kim bu hale getirdi?”* der. Süleyman yavaş yavaş kendine gelmiş olanları yavaş yavaş hatırlamaya başlamıştır. Kâhya tekrar sorar *“Hayırdır evlat senin birisiyle bir gizli düşmanlığın mı var? Varsa neden bize haber vermedin haber verseydin ona göre bir tedbir alırdık.”* der. Süleyman ise *“Hayır kâhya hayır benim kimseyle bir düşmanlığım falan yok.”* Kâhya *“Evladım o zaman kim senden ne ister seni bu hale kim getirdi kim buna cesaret eder? Sen Hamit Ağa'nın adamısın sana el kaldırmak Hamit Ağa'ya el kaldırmak demektir. Seni dövenleri mutlaka bize söylemelisin.”* der. Süleyman'sa *“Olur kâhya hele biraz kendime geleyim ondan sonra sana bütün olanları anlatırım.”* der. Kâhya hemen Süleyman'a bir sıcak çorba yapar. Süleyman'ın yaralarını pansuman eder. Süleyman'ın karnını doyurur. Süleyman kendine geldikten sonra kâhya tekrar sorar *“Süleyman anlatmayacak mısın sana ne oldu?”* der. Süleyman'sa *“Tamam kâhya anlatacağım.”* der. Süleyman anlatmaya başlar. *“Ben ikindi zamanı kuzuların yanında dururken beş altı kişinin bana doğru geldiğini gördüm. Sonra daha yaklaşıncı gördüm ki ağanın yeğeni Hasan ve arkadaşlarıdır. Doğruca benim yanıma geldiler atlardan inerek yanıma yaklaştılar. Birisi atların tamamının dizginlerini eline aldı atları tuttu. Ben bu duruma pek bir anlam veremedim. Daha sonra Hasan yanıma iyice yaklaşarak bana hakaret etmeye başladı. Benim Şahperi'ye sulandığımı Şahperi'nin kendi nişanlısı olduğunu söyledi. Sen bir daha Şahperi'ye bakarsan ya da adını dahi ağzına anarsan seni öldürürüm dedi. Ben de biz birbirimizi seviyoruz evleneceğiz dedim. Hasan bunu duyunca küfür ederek bana vurmaya başladı. Ben karşı koymaya çalıştım ama diğer arkadaşları da olaya karıştılar. Bana bir tanesi arkadan kafama vurdu. Ben o anda ne olduğunu anlamadan yere yığılmışım gerisini hatırlamıyorum.”* der. Kâhya Süleyman'ı iyice dinlemiş olayın nasıl olduğunu anlamıştır. Kâhya evlenmiş hiç çocuğu olmamış, hanımı vefat etmiş, bekâr ama yüreği insan sevgisiyle dolu iyilik yapmayı çok seven birisidir. Süleyman'ın haline bakıp Süleyman'a dönerek *“Peki evlat sen Şahperi'yi seviyor musun?”* diye sordu. Süleyman'sa Şahperi'ye olan sevgisini şu dörtlüklerle anlattı:

*Nasıl anlatayım aşkımı sana
Yeryüzünün perisidir Şahperi
Deli gönlüm ona deli bağlandı
Derdimin tek çaresidir Şahperi*

*Karadır gözleri kaşları ince
Bizim sevgimizse dağlardan yüce
Bu aşkı çekeyim bilmem ki nice
Yüreğimin yarasıdır Şahperi*

*Süleyman'ım doğruları söyle sen
Nolur kâhya bize yardım eylesen
Gidip ağadan perimi istesen
Belki şimdi sırasıdır Şahperi*

Süleyman hem ağlar hem de bu dörtlükleri kâhyaya söyler. Kâhya da Süleyman'la beraber ağlar. Kâhya bu dörtlükleri iyice dinlemiş neyin ne olduğunu anlamıştır. “Evet evlat ben seni çok iyi anladım sen ağanın kızına yanıksın ama acaba Şahperi buna ne diyor?” der. Süleyman’sa “Kâhya baba Şahperi benden beter o da beni seviyor benden başkasına yar olmayacağını söylüyor. Ne olur sen bize yardım eder misin?” der. Kâhya “Evlat bir zamanlar ben de senin gibi kendi köyümde sevdiğim bir kız vardı. İkimiz de birbirimizi deliler gibi seviyorduk. Artık o benim ben de onun gibi sanki, artık bizi kimse ayıramaz diye düşünüyorduk. Ama bir gün sevdiğim kıza bir akşam bir ağa oğluna dünür gelmiş. Kızın babası da hiç çekinmeden vermiş. Ertesi gün ben bunu duyduğumda beynimden vurulmuşa döndüm. Sevdiğim kıza haber gönderdim kaçıracaktım ama bana gelen haberle beynimden vurulmuşa döndüm.” der. Süleyman “Hayırdır kâhya nasıl bir haber geldi?” der. Süleyman adeta yerinde duramıyor hastalığını falan unutmuştur. Kâhyaya soru üstüne soru sormaktadır. Kâhya “Dur acele etme evlat hepsini anlatacağım.” der ve şöyle devam eder. “Sonra sevdiğim kız bana şöyle bir haber göndermişti: Ben artık nişanlıyım babamı ailemi yere vuramam. Bu benim kaderimmiş buna katlanmaktan başka çarem yok o da kaderine razı olsun başının çaresine baksın demiş. İşte evlat bu haberi aldığımızda yeryüzü bir anda simsiyah

kesildi ne yapacağımı şaşırdım. Sonra kendime geldim ben büyüklerimden bir söz duymuştum zaman zaman bunu kendi kendime söylenirdim.”. Süleyman “Neymiş o söz?” diye sorar. Kâhya “Şöyle derlermiş büyükler evlat.” der. “Sev seni seveni, kapında kul olsa. Sevme seni sevmeyeni Mısır’a sultan olsa derler. Öyle ya o beni sevseydi o da bana haber gönderir ne yapacaksa yapsın şimdi zamanı derdi ama o tersine bana nasihat göndermiş bende artık bu köyde duramam dedim. Çektim buraya geldim. Ben geldiğimde Hamit Ağa’nın babası vardı onun yanına girdim o gündür bu gündür buradayım. Beni buradan bir kızla evlendirdiler ondan da çocuğum olmadı oda rahmetli oldu ve ben hala buradayım.” der. Kâhyanın hikâyesi bittiğinde Süleyman da kâhya da ağlamaktadır. Hemen ardından Süleyman “Kâhya baba bizde mi böyle olacağız?” diye sorar. Kâhya “Dur evladım Allah korusun siz neden böyle olasınız? Hem Hamit Ağa çok merhametli sevgiye saygı duyan birisi hele bir dur bakalım.” der. Bu arada Şahperi ise Süleyman’ın dövüldüğünü duyar. İlk fırsatta Süleyman’ın yanına koşacaktır. Şahperi bir fırsatını bulur. Hemen Süleyman’ın yanına koşar. İçeri girer girmez Süleyman’ın yatakta yattığını görür, koşar boynuna sarılır ama kâhyanın bir köşede oturduğunu fark edemez. Süleyman Şahperi’ye “Bak Şahperi pek bir şeyim yok ben çok iyiyim kâhya baba da burada bak orada oturuyor.” der. Şahperi kâhyayı köşesinde otururken dalgınlıktan fark edemez içeriyi tamamen boş sanar. Kâhya bütün olanlara şahit olmuştur. Şahperi ise kâhyayı fark ettiğinde artık çok geçtir olanlar olmuştur. Şahperi kâhyanın eline yapışarak “Affet beni kâhya baba sen de bizim bir babamızsın affet bizi ne olur.” diye yalvarır. Kâhya ise “Sen rahat ol kızım ben her şeyi biliyorum sizi kavuşturmak için elimden geleni yapacağım.” diye ikisine de söz verir. Kâhya dışarı çıkar Süleyman ile Şahperi baş başa kalmışlardır birbirlerinin halini hatırlar sorar beş on dakika sohbet ettikten sonra kâhya kapıyı çalıp içeri girer ve “Tamam çocuklar bu kadar yeter hadi bakayım Şahperi doğru eve, gerisini ben hallederim.” der. Şahperi sevinerek evin yolunu tutar, tabî ki bu arada Süleyman’ı kendi amcasının oğlu Hasan’ın ve arkadaşlarının dövdüğünü anlar. Eve gelince Şahperi annesine Süleyman’ın yanından geldiğini, annesine bütün olayları anlatır hatta kâhya olayını da anlatır. Annesi hayretler içerisinde Şahperi’yi dinlemektedir. Anne biraz Şahperi’ye kızar bağırır çağırır ama Şahperi hiç oralı olmaz. Annesine “Anneciğim neden kızyorsun? Sevmek suç mu günah mı? Ben Süleyman’ı çok seviyorum ondan başkasına da ölürüm varmam kendimi asarım.” der. Bunu duyan anne “Aman ağzından yel alsın ama baban bu işe ne der? Seni Hasan’a vermek istemezse Hasan sonra size bir kötülük

yapmasın.” der. Şahperi “Evet yapar yapmış da, Süleyman’ı arkadaşlarıyla birlikte döven o ve arkadaşları.” der. “Şu anda elime geçse onu ben öldürürüm.” der. Annesi Şahperi’nin bu halini daha önce hiç görmediği için hayretlerini gizleyemez. Şahperi’yi dikkatle dinler ve hareketlerini izler. Hal böyleyken aradan bir iki gün geçmiştir. Ağa, kâhyayı yanına çağırarak sorar. “Kâhya nedir Süleyman’ın durumu öğrenebildin mi kim dövmüş?” Kâhya ise “Evet ağam her şeyi en ince ayrıntısına kadar öğrendim.” der. Ağa ise “Anlat bakalım kim dövmüş Süleyman’ı kim ne istemiş?” der. Kâhya ise “Ağam kızmayın ama Süleyman’ı dövenler senin yeğenin Hasan ve arkadaşları.” diyince ağa yerinde fırlar. “Ne dersin sen be kâhya benim yeğenim Süleyman’dan ne ister?” der. Ağa adeta şimşek gibi gürlür. Kâhya ise ağayı daha önce hiç bu kadar sinirli görmemiştir. Ağaya “Ağam hele bir oturun bir sakinleşin ben size bir ayran yapayım.” der. Kâhya dışarı çıkar bir güzel ayran yapar getirir ağaya ikram eder. Kâhya bakar gerçekten ağa sakinleşmiştir. Ağa ayrandan birkaç yudum aldıktan sonra “Evet kâhya Hasan Süleyman’ı neden dövmüş anlat bakalım.” der. Kâhya ise söze nerden başlayacağını bilmemektedir. Kâhya “Ağam Süleyman’la Hasan’ın arasında bir kız meselesi var.” der. Ağa iyice şaşırmıştır. “Hayırdır kâhya ne kızı?” der. Kâhya “Ağam ikisi de aynı kızı sevmektedir.” der. Ağa bir kere daha şaşırmıştır. Ağa “Hayırdır kâhya kimin kızı?” diye sorar. Kâhya “Ağam orasını pek söylemediler ama bu yüzden Hasan ve arkadaşları Süleyman’ı dövmüşler.” der. Ağa kâhyaya “Peki kız kimi yani hangisini seviyor Hasan’ı mı Süleyman’ı mı?” diye sorar. Kâhya “Ağam kız Süleyman’ı ölesiye seviyor. Hatta inanmadım ben bir zatı kızla kendim konuştum. Kız bana yiğitçe mertçe Süleyman’ı ölümüne sevdiğini söyledi. Ondan başkasına da yar olmam gerekirse kendimi asarım dedi.” der. Ağa bu sözleri duyunca şaşırır hayretini gizleyemez kâhyaya dönerek “Helal olsun, kıza sevgi dediğin böyle olur kimmiş bu kız?” der. İşte zurnanın zırt dediği yer burası olsa gerek. Kâhyanın dili dolaşmaya başlar. Tabî ki ağaya sizin kızınız diyemez, dese ağadan nasıl bir tepki alacağını tahmin edemez. Kâhya “Ağam siz Hasan’ı yanınıza çok küçük yaşta aldınız onu kendinize varis ettiniz Hasan’ı kiminle ne zaman evlendireceksiniz? Hasan iyice büyüdü koca delikanlı oldu.” der. Kâhya bir anda ağanın dikkatini başka kanala çekmeyi başarır. Ağa “Ben kendi kızımı Şahperi’yi Hasan’la evlendirmeyi düşünüyordum ama Hasan’ın başka bir sevdiği varmış.” der. Kâhya tam fırsat bu fırsat der ve söze şöyle girer: “Tamam ağam çok güzel düşünmüşsünüz ama Hasan gibi kızınız da bir başkasını seviyor ona deli gibi âşıkça ondan başkasına ölürüm varmam diyorsa sırf Hasan’ın gönlü olsun

diye kendi kızınızı yakar mısınız? Ömür boyu o çocuğun ah edip çile çekmesine bir ömür boyu mutsuz olmasına sebep olup bu günahı üstünüze alır mısınız?” diye sorar. Ağa bir durakladıktan sonra “Öyle şey olur mu kâhya benim varım yoğum bir kızım var. Onun gözyaşlarının akmasına ben dayanamam. Kızım kimi isterse kimi gerçekten seviyorsa ona veririm.” der. Kâhya yine taşı gediğine koymuş hemen ağaya ikinci soruyu sormuştur. “Peki ağam Hasan ne olacak? Hasan’ı ne yapacaksınız?” der. Ağa ise “Ne yapacağım onu da bir başkasıyla evlendiririm ona da yeteri kadar mal mülk veririm. Başka da ne yapabilirim öyle değil mi kâhya?” diye sorar. Kâhya ise yine bir fırsat yakalamış ağayı kendi sözleriyle kendine tasdik ettirmek üzeredir. Kâhya “Vallaha ağam en güzel karar sizin kararınız siz en güzelini en münasip olanını düşünüyorsunuz size de böyle adil kararlar vermek yakışır. Hem Allah’ın da emri böyle öyle değil mi ağam?” der. Ağa ise “Tabî ki kâhya öyle, biz hem bu dünyamızı ve ahiretimizi mi yakalım hem de çocuğum mutsuz mu olsun?” der. Kâhya ise bir kere daha “Çok haklısınız ağam aynen dediğiniz gibi çok isabetli karar verdiniz.” der. Ağa tekrar kâhyaya sorar “Kâhya Hasan ile Süleyman’ın sevdiği kız kimdir?”. Kâhya “Ağam anlatacağım ama bana bir izin ver bir dışarıya gidip geleyim daha sonra sana her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlatacağım” der. Kâhya müsaade alır dışarı çıkar doğruca hane tarafına gider. Şahperi’yi arar bulur, onu bir kenara çeker şunları söyler: “Bak güzel kızım ben babana her şeyi aşağı yukarı anlattım sadece senin ismini vermedim gerisini baban biliyor. Senin yapacağın şimdi anneni sıkıştırmak bu gece senin Süleyman’ı sevdiğini Hasan’la Süleyman’ın senin için kavga ettiğini söylemesini sağla. Yarın gerisini ben hallederim.” der. Şahperi “Tamam kâhya baba ben şimdi annemin yakasına yapışırım.” der. Kâhya ise oradan ayrılır ayrılmaz Şahperi hemen annesinin yanına koşar, kâhyanın söylediklerini annesine söylemeye başlar. “Anne ne olur sen bir babamın fikrini bir öğren.” der. Annesi de “Tamam benim güzel kızım sen artık üzülme ben bu gece bu konuyu babana açarım fikrini öğrenir hatta seni Süleyman’a vermesi için elimden geleni yaparım.” diyerek kızını teselli etmeye başlar. O gün kâhya ağanın yanına bir daha da uğramaz o gece ağanın hanımı ağaya “Ağam senin olaylardan haberin yok mu?” der. Ağa “Hangi olaylardan?” der. Hanımı “Şu bizim çoban Süleyman’ın dövülmesi...” der. Ağa “Tabi ki haberim var ne olmuş?” der. Hanım ise “Onlar hangi kız için kavga etmişler biliyor musun?” der. Ağa “Hayır bilmiyorum tam öğrenecektim kâhya işim var dedi dışarı çıktı sonra da bugün yanıma bir daha da gelmedi.” der. Hanımı “Hasan’la Süleyman Şahperi için kavga etmişler.” diyince

ağanın gözleri fal taşı gibi açılır: “*Sen ne dersin bire hanım?*” der. Hanım “*Dur kızma canım ne var bunda tabî ki böyle şeyler olur. O genç ve güzel bir kız iki kişi değil yüz kişi dahi kavga etse yine az, o kimin kızı sen bilmez misin? O koskoca Hamit Ağa’nın kızı.*” der. Hamit Ağa bu sözler üzerine biraz yumuşar ve başlar sormaya “*Hasan da Süleyman da Şahperi’yi mi seviyormuş?*” der. Hanım “*Evet, peki sen kızını kime verirdin?*” der. Ağa bir düşündükten sonra “*Tabî ki kızım kimi isterse ona veririm.*” der. Hanım içinden “*Şimdi tam zamanı kendi sözüyle kendini bağlatmanın tam zamanı.*” der. Hanım “*İyi o zaman benim kızım Süleyman’a yedi kaburgadan âşık, ona vurulmuş. Onu ölümüne seviyor nerdeyse kara sevdaya düşecek. Ben kızımın sevmediği birine ölürüm de vermem bu senin yeğenin de olsa.*” der. Ağa ise “*Dur hanım hemen celallenme hele bir de ben konuşayım anlayayım dinleyeyim bakalım ne oluyor ne olmuyor biraz sabırlı ol.*” der. Hanım bastırır “*Ağam olacak bir şey yok benim kızım Süleyman’a sırlıklam âşık gece gündüz durmadan ağlıyor. Ben daha fazla çocuğumun gözümün önünde eriyip gitmesine dayanamam.*” der. Ağa durumun çok ciddi olduğunu hanımının sözlerinden anlamıştır. “*Tamam hanım tamam hele bir sabah olsun ben ikisiyle de konuşurum.*” der. “*Hanım ama ben Hasan’ın Süleyman’a başka bir kötülük yapmasından korkuyorum.*” der. Ağa “*Olmaz öyle şey ben yarın ikisiyle de konuşurum sen rahat ol.*” der. Böylece hanım işi sağlama almıştır. Hemen kızının odasına gider. Babasıyla bu meseleyi enine boyuna konuştuklarını kızına aktarır. Şahperi annesini dinledikten sonra annesinin boynuna sarılır. Annesine teşekkür eder, yanaklarından öper ve annesine iyi geceler diler. Şahperi o gece çok rahat bir uyku çeker. Sabah ilk işi Süleyman’a koşacak hem kâhyaya hem de Süleyman’ına bu hayırlı haberi verecektir. Şahperi bu hayaller içerisinde uykuya dalar. Biz bunları böylece burada uyur bırakalım sözü Süleyman’ın annesinden ve kardeşlerinden verelim. Süleyman’ın annesinin gözü yolda kulağı sestedir. Süleyman’ı gideli aylar olmuştur, henüz Süleyman’ından hiçbir haber yoktur. Gece gündüz Süleyman’ına dua ediyordur. Ara sırada karışık rüyalar görüyor bir anlam veremiyordur. Bu arada Süleyman’ın kız kardeşlerinin ikisi de büyümüşler ikisi de koca koca kız olmuşlardır. Artık milletin özellikle delikanlıların dikkatini çekiyorlardır. İkisi de birbirinden güzeldir. Günler böylece hasret içerisinde geçmektedir. Annesi Belki Süleyman’ından çok yakında bir hayırlı haberlerini alırım diye düşünüyordur. Evet, biz geri Süleyman’a dönelim. Ertesi gün olmuştur. Sabah erkenden Şahperi kalkmış, bir fırsatını bulup Süleyman’ın yanına koşacaktır. Nitekim de bir fırsatını bulup Süleyman’ın yanına

koşmuştur. Süleyman Şahperi'yi görünce bütün acılarını unutuyor gözünü Şahperi'nin gözlerinden ayıramıyordur. Şahperi bu sefer içeri girdiğinde içeriği gözleriyle kolağan etmiş içeriğinin boş olduğunu görmüştür. Süleyman'a akşam annesiyle konuştuklarını, annesinin babasına durumunu anlattığını, babasının da annesine söylediklerini Süleyman'a anlatır. Süleyman'sa hem Şahperi'yi büyük bir dikkatle dinler hem de utancından kızarıp terler. Şahperi bunu fark etmiş olacak ki Süleyman'a *“Hayırdır neden sıkılıyor böyle terliyorsun?”* diye sorar. Süleyman'sa *“Evet haklısın hem seviniyorum hem de babandan utanıyorum. Acaba beni görünce ne der bana ağır bir söz söyler mi beni aşığılar mı hakir görüp beni kovar mı diye bunları düşünüyorum.”* der. Şahperi ise *“Canım Süleyman'ım sen bunları hiç düşünme, olur mu öyle şey? Benim babam çok düşünceli, anlayışlı, gönül kırmayı sevmeyen, Allaktan korkan biridir. Senin babamdan hiç çekingen korkun olmasın.”* der. Süleyman'ı rahatlatmaya çalışır. Zaten Süleyman da akşam kâhyayla konuşmuş kâhya, ağa ile konuştuklarını Süleyman'a anlatmış daha sonra Şahperi'yle konuştuğunu da anlatmıştır. Süleyman'ın dünkü olayların hepsinden aşağı yukarı haberi vardır. Ağa ile hanımının arasındaki son konuşmaları da Şahperi'den duymuş iyice rahatlamıştır. Süleyman Şahperi'ye sarılarak bir kez daha sevdiğini söyler ama Süleyman'ın içinde bir ukde kalmıştır. Asıl içini kemiren kurt budur. Bunu Şahperi'ye açamaz. Süleyman cesaretini toplayarak Şahperi'ye şunu söyler: *“Şahperi sen çok zenginsin bense sizin yanınızda bir çobanım. Bu durum seni nasıl etkiliyor? Ben senin gözünde neyim yarın bu benim başımın tokmağı olur mu?”* diye sorar. Şahperi Süleyman'ın bu sözlerine canı çok sıkılır. Süleyman'a dönerek *“Ah be Süleyman'ım şu düşündüğüne bak, böyle şey olur mu? Sen benim her şeyimsin. Mal da davar da arazi de gözümde saman çöpü kadar yok. Benim için değerli olan sensin. Hem kader seni benim karşıma çıkarmasaydı aynı şekilde beni Hasan'a vermeyecekler miydi? Onun da bir şeyi yok ama ben seni seviyorum istersen buralardan da giderim senin olduğun her yer benim için bir cennettir.”* der. Süleyman bu sözleri duyunca çok sevinir, sevinç gözyaşlarını tutamaz. Ve Şahperi izin ister oradan ayrılır. Biraz sonra kâhya gelir Süleyman'a bakar ki Süleyman'ın yüzünde güller açmıştır. Kâhya sorar *“Hayırdır evlat bir şey mi oldu?”* der. Süleyman *“Kâhya baba Şahperi geldi akşam annesi babasına olanları anlatmış, Şahperi'nin beni sevdiğini söylemiş.”* der. Kâhya *“Eee sonra ne olmuş?”* der. Süleyman *“Kâhya baba ağa bugün önce seninle sonra da bizimle konuşacakmış.”* der. Kâhya *“Tamam konuşsun ben gerisini hallederim evlat Allah'ın izniyle sen rahat*

ol” der ve odadan dışarı çıkar. Kâhya doğruca ağanın yanına varır. “*Selamünaleyküm ağa.*” der. Ağa “*Gel bakalım kâhya otur şuraya.*” der. Kâhya oturur. Ağa “*Akşam neden kaçtığını soruma cevap vermediğini anladım.*” der. Kâhya “*Nerden anladın ağam?*” der. Ağa ise “*Akşam olanları hanım bana anlattı. Hasan ile Süleyman Şahperi için kavga etmişler.*” der. Kâhya ise “*Evet ağam maalesef öyle. Süleyman çok efendi terbiyeli, gayet ağır başlı bir delikanlı ama kusura bakma yeğenin Hasan için aynı şeyleri söyleyemem.*” der. Ağa “*Evet kâhya haklısın bende her şeyin farkındayım. Süleyman’ın durumu nasıl?*” diye sorar. Kâhya “*Çok iyi efendim her geçen gün iyileşiyor. Bir iki güne kalmaz ayağa kalkar.*” der. Ağa “*İyi o zaman iyileşip ayağı kalkınca benim yanıma bir al gel, ben Süleyman’la etraflıca konuşayım.*” der. Kâhya “*Tamam ağam olur inşallah.*” der. Ağa “*Ha bu arada şu bizim haylazı bul Hasan’ı benim yanıma bir çağır bakalım ben bir onunla konuşayım.*” der. Kâhya “*Tamam ağam.*” der ve izin alır dışarı çıkar. Kâhya Hasan’ı arar bulur Hasan da bu olaydan dolayı Hamit Ağa’nın yanına gelmiyor, köşe bucak kaçıyor, ağayı görünce saklanıyordur. Kâhya da ağanın kendisini çağırdığını öğrenince doğruca amcasının yanına gelir. Hasan, amcasının kapısını çalar içeri girer amcası şöyle Hasan’a bir bakar. Hasan “*Amca beni çağırmışsın.*” der. Ağa “*Evet çağırdım çağırdım çünkü benim kızım için Süleyman’la kavga etmişsin kavga diyorsam da birkaç arkadaşını alıp Süleyman’ı öldüresiye dövmüştünüz. Bu delikanlılığa sığar mı? Senin Süleyman’la bir sorunun varsa önce bana geleydin benimle paylaşaydın benimle istişare edeydin. Daha ben ölmedim sen kendi başına benim kızımı savunmaya çalışıyorsun. Hayırdır aklından geçenleri bana bir anlat bakalım.*” der. Hasan’sa başı öne eğik bir şekilde “*Şey amca ben ben...*” deyip durmaya başlar. Ağa bağırarak “*Evet sen! Ne olmuş sana?*” der. Hasan “*Şey ama ben... Şey Şahperi ile...*” der susar. Tabî ki ağa aslında her şeyi biliyordur ama yine de Hasan’ın ağzından duymak ister. Ağa “*Sen ne Şahperi’yle mi evlenecektin?*” der. Hasan başını evet anlamında sallar. Ağa “*Peki Şahperi seni istiyor mu?*” diye sorar. Hasan olaylardan ağanın haberi yok Şahperi’nin annesine baskılarından haberi yok diye düşünür. Habersizce “*Evet Şahperi beni seviyor ama o çoban senin kızına göz koymuş. O bizim namusumuz sağda solda Şahperi hakkında söz ediyormuş bende bunları duydum dayanamadım ve arkadaşlarımı aldım Süleyman’ı dövdük.*” der. Hamit Ağa, Hasan’a “*Ulan terbiyesiz döveceksen erkeksen tek başına gidip hesap soraydın. Neden beş altı kişiyle gidip elin garibini dövüyorsunuz? Bu erkekliğe sığar mı? Söyle bakayım.*” der. Hasan’sa başını yerden kaldıramaz bir cevap da veremez.

Bunun üzerine Hamit Ağa Hasan’a “*Tek başına Süleyman’a gücün yetmez değil mi? O seni ve senin hakkından gelir değil mi? Onun için bu garibanı bu hale getirdiniz utanmaz yüreksizler.*” der. Ardından ağa, Hasan’ı ve yalanlarını dinledikten sonra Hasan’a sorar “*Sen emin misin Şahperi’nin seni sevdiğine?*” der. Hasan “*Evet amca eminim.*” der. Hasan kendinden emindir. Ne de olsa Şahperi’yle bunca yıldır beraberdir. Şahperi’nin kendisini isteyeceğini sanır. Hem Süleyman daha şuraya geleli bir yıl bile olmamıştır. Ne olduğu belli bile değildir, aslı kim nesli kim diye düşünmektedir. Ağa Hasan’a “*Öyle mi o zaman hadi gel benimle eve gidiyoruz.*” der. Hasan’la birlikte ev tarafına geçer. Ağa hanımına seslenir “*Hanım artık bizim kızımız büyüdü. Gelin bir kız oldu. Allah’ıma çok şükür artık kızımızı evlendirmek istiyorum. Benim kızım kardeşimin oğlunu seviyormuş ben kendisiyle konuştum. Hem kardeşimin oğlu yeğenim hem de damadım olur ne güzel değil mi?*” der. Şahperi ise babasının bu konuştuklarını dinlemektedir. Babasının sözleri biter bitmez Şahperi ağlamaya başlar. Ağanın hanımı “*Evet bey güzel dersin de Şahperi Hasan’ı istemiyor ki baksana senin sözlerini duyar duymaz ağlamaya başladı. Senin kızın Hasan’la evlenmek istemiyor.*” der. Ağa bunları duyunca çok şaşırır. Ağa “*Ne kızım Hasan’la evlenmek istemiyor mu?*” der. Hanımı “*Kesinlikle Hasan’la evlenmek istemiyor.*” der. Hasan “*Peki kiminle evlenmek istiyor?*” diye sorar. Ağanın hanımı “*O seni ilgilendirmez seninle evlenmek istemiyor o kesin gerisi de Şahperi’ye kalmış. Hadi çık dışarı bir daha da bu eve gelme.*” der. Ağa “*Dur hanım oğlanı neden evden kovuyorsun o benim yeğenim bu eve gelir de gider de.*” der. Hanım “*Tabî ki yeğenin bundan sonra bu eve Şahperi’nin bir kardeşi olarak gelir. Giderse başım üstüne aksi takdirde bir daha gelmesin.*” der. Ağa “*Haklısın hanım, Hasan yengeni duydun. Şahperi de seninle evlenmek istemiyor bir daha bu konuyu açmak istemiyorum. Ama ben seni köyden başka bir kızla evlendiririm sen üzülme gel benimle.*” der. Hasan’ı alır dışarı çıkar. Ağa tekrar Hasan’a “*Anladın mı Hasan sen üzülme ben seni köyde istediğin kızla evlendiririm. Sana da yeteri kadar mal davar arazi veririm. Sen üzülme tamam mı? Ama bir şartla. Bundan sonra sen sakın ola Süleyman’a bir kelime dahi etmeyeceksin. Kötü konuşmayacaksın. Ona herhangi bir zarar vermeyeceksin. Eğer bunların aksini duyarsam seni bu köyden sürerim anladın mı?*” der. Hasan’sa kafasını sallar ama Hasan’ın içine bir hançer saplanmış. Hasan’ın Süleyman’a olan kini nefreti on kat daha artmıştır. Hasan Süleyman’dan kurtulmanın yollarını aramaktadır. Kendi kafasından çeşitli planlar yapmaktadır. Süleyman ise bir iki gün içerisinde düzelmiş ağırları geçmiş ayağı kalkmıştır. İyice düzeldiğini gören

kâhya Süleyman'a "*Seni ağanın yanına götüreceğim.*" der. Süleyman hem utanıyor hem çekiniyordur. Acaba ağa Süleyman'a ne diyecektir. Yüreği sanki yerinden çıkacaktır. Bu arada kâhya ağanın yanına giderek Süleyman'ı müsaade ederse yanına getireceğini söyler. Ağa ise "*Getir bakalım şu delikanlıyla bir defa daha iyice konuşalım kâhya.*" der. Kâhya gelir, Süleyman'ı alır doğruca ağanın yanına gider, ağanın kapısını çalan kâhya selam verir ve her zamanki yerine oturur. Süleyman'sa içeri girer girmez hemen ağanın eline koşar ağanın elini öper ve ağanın gösterdiği yere oturur. Ağa, Süleyman'a nasıl olduğunu sorar. Süleyman'sa iyi olduğunu ömrünüze duacı olduğunu söyler. Ağa Süleyman'la başlar sohbet etmeye, yeniden sanki Süleyman'ı sorgular, Süleyman'ın şeceresini incelemektedir. Süleyman'ın hal ve hareketlerini incelemektedir. Sonunda ağa, sözü döndürüp dolaştırır, Hasan'la kavgasına getirir. Neden kavga ettiklerini Süleyman'dan öğrenmek hem de Süleyman'ın tepkisini ölçmek ister. Süleyman, Hasan'ın yanına birkaç arkadaşıyla geldiğini, küfür ederek arkadaşlarıyla birlikte üzerine saldırdıklarını, kendisini arkadan kafasına vurularak bayıldığını anlatır. Ağa da Süleyman'ın anlattıklarını dinler. Sonunda "*Tamam delikanlı kavganızın sebebi nedir?*" deyince Süleyman başını önüne eğer. Bir daha da başını yerden kaldıramaz. Ağa sorularına cevap alamaz "*Tamam evladım gerisini ben biliyorum siz Şahperi için kavga etmişsiniz. Peki sen bu kadar dayak yemiştin herhalde daha buralarda durmazsın, artık iyileştin de. Herhalde yarın hakkını alır köyüne dönersin.*" deyince Süleyman gayri ihtiyarı "*Hayır ağam dönmem, eğer sen izin verirsen ben yine burada size hizmet etmek isterim.*" der. Ağa "*Tamam evladım da yine Hasan'la aranızda başka problemler olursa ya seni yine döverlerse o zaman ne olacak?*" der. Süleyman "*Olmaz efendim biz sorunumuzu ikimiz çözeriz yeter ki siz beni bu köyden göndermeyin.*" der. Ağa aslında Süleyman'ı göndermek gibi bir niyeti yoktur. Ama Süleyman'ı deniyordur. Bakıyor ki kızını gerçekten seviyor mu yoksa bir dayaktan korkup sevdiği kızı terk mi edecektir. Ağa "*Evladım ben seni neden göndereyim göndermem ama senin Hasan'la sorunların var sana dirlik vermezse ondan çekinirim.*" der. Süleyman "*Efendim siz beni göndermeyin ben her şeye razıyım. Hem siz de yeğeninizle konuşursunuz bir daha da bana ilişmez herhalde.*" der. Ağa ise "*Tamam ben konuşurum evlat sen işine bak.*" der. Kâhya ağa ile Süleyman'ın arasındaki konuşmaları dikkatle dinler. Süleyman'ın konuşması bittikten sonra kâhya söze girerek "*Tamam Süleyman sen çıkabilirsin evladım hadi git odana ben de birazdan gelirim.*" der. Süleyman, ağadan müsaade ister ve yerinden kalkıp odadan çıkar. Ağa

ile kâhya baş başa kalmışlardır. Ağa “Evet kâhya sen bu işe ne diyorsun?” der. “Vallaha ağam ben ne diyebilirim ki sen daha iyisini bilirsin. Ama Süleyman çok değerli, saygılı bir delikanlı. Senin kapına da layık. Hasan’la Şahperi için kavga etmişler, Hasan ayıp etmiş bir insana o kadar insanla vurulmaz. Bu insanlığa da delikanlılığa da sığmaz. Şahsen ben çok üzuldüm hele hele Süleyman gibi bir delikanlıya bu yapılmaz.” der. Ağa “Peki kahya senin kızın olsaydı yani sen benim yerim de olsaydın kızı hangisine verirdin?” der. Kâhya “Aman ağam ben sizin işinize karışmış olmayım da eğer Şahperi benim kızım olsaydı hiç çekinmeden Süleyman’a verirdim.” der. Ağanın da aslında gönlü vardır. Hem olmasa da başka çare yoktur. Hanımı da kızı da Süleyman’ı istiyordur. Kâhyanın bu kararı ağayı biraz rahatlatmıştır. Ağa “Haklısın kâhya evdekiler de senin gibi düşünüyorlar. Hem benim var yok bir kızım var. Ben onu istemediği birine nasıl vereyim onu ömür boyu nasıl mutsuz edeyim.” der. Kâhya “Haklısınız efendim bende olsam aynı şeyleri düşünürdüm.” der. Ağa “Peki kâhya nasıl edeceğiz bu işi?” der. Kâhya “Efendim eğer kabul edersen Süleyman’ın zaten babası yokmuş ben ona vekâlet ederim Allah’ın emriyle kızını Süleyman’a isterim.” der. Ağa “Olur kâhya o zaman hazırlıkları yapın da cuma akşamı mübarek gündür. Akşam gelin bu işi tatlıya bağlayalım hem kızımın da adı belli olsun kimse artık ileri geri konuşmasın.” der. Kâhya bu işe çok sevinir “Tamam ağam baş üstüne ben cuma akşamına her şeyi ayarlarım. Birkaç kişi de aklı başında adam çağırırım sen merak etme.” der ve izin ister. Kâhya hemen koşarak Süleyman’ın yanına gelir ağa ile konuştuklarını Süleyman’a anlatır. Ardından “Hadi hayırlı olsun. Bu iş oldu hayırlısıyla cuma akşamı söz kesilecek.” der. Bunları duyan Süleyman sevincinden yere göğe sığmaz dünyalar onun olur ama bir yandan da Süleyman ailesini düşünüyordur. Annesinin bir tek oğludur ve annesi sevdiği kızı istemeye gelemeyecektir çünkü çok çok uzaktadır. Yüreğinde buruk bir sevinç vardır. Ama olsun önce hele bir nişanlansınlar sonrası Allah kerimdir. Tabi bu haberi kâhya hane halkına kızın annesine de söylemiş onlarsa hemen hazırlıklara başlamıştır. Bu haberi alan Şahperi adeta yerinde duramaz. Sevincinden ağlar hem de Allah’a şükürler eder. Nitekim kâhya köyden sözü sohbeti dinlenen aklı başında beş on kişi çağırılmış ağanın odasına toplanmışlardır. Hoş beşten sonra kâhya ağadan izin alarak buraya toplanma sebebini açıklar. Kâhya vekâleten ağadan kızını Allah’ın emri peygamberin kavli ile Şahperi’yi Süleyman’a ister. Ağa ise “Allah yazmışsa ne diyelim hayırlı olsun demek bize düşer.” der. Ardından Fatıha okunur. Böylece Şahperi Süleyman’a resmen

istenmiştir. Babası da halkın içerisinde sözünü vermiştir. Artık evde yapılan tatlılar yenir, şerbetler içilir. Sonra da herkes evine dağılır. Süleyman'la Şahperi'nin yürekleri adeta içlerine sığmaz. Sonra cemaat dağıldıktan sonra ağa Süleyman'ı yanına çağırır. Süleyman içeri girer. Önce ağanın elini sonra kâhyanın elini öper ve oturur. Ağa Süleyman'a *“Evladım senin de bildiğin gibi benim bir tek kızım var. Şimdiye kadar bir kızım vardı ama artık bir de oğlum var bundan sonra artık sen de benim bir evladımsın. Şimdi senin ailen çok uzakta planın nedir? Ne yapacaksın orada bir annen iki tane de kız kardeşin varmış. Onlar ne olacak?”* der. Süleyman'sa *“Ağa baba evet orda bir annem iki tanede kız kardeşim var. Ama eğer sen izin verirsen ben bir ay sonra sizden izin alır annemi ve kız kardeşlerimi de buraya getireyim burada köydeki arazimi ve evlerimi satar onlara buradan bir ev alırım. Sizin de müsaadenizle ben böyle düşünüyorum.”* der. Ağa ise *“Tamam evladım güzel düşünmüşsün. İnşallah vakti gelince seni göndeririz anneni kardeşlerini alır gelirsın.”* der. Süleyman ağanın bu sözlerine çok sevinir tekrar kalkar ağa babanın elini öper ve dışarı çıkar. Artık Süleyman'la Şahperi resmen nişanlanmışlardır. Aralarında tek problem Hasan'dır. Hasan'sa bu nişan olayını duyunca iyice fittirmiş adeta ateş püskürüyordur. Süleyman'a kin kusuyor, arkadaşlarıyla bir araya gelip Süleyman'a neler yapacağını konuşuyorlardır. Bu arada Hasan'ın kulağına Süleyman'ın bir ay sonra köyüne gideceği haberi gelmiştir. Hasan *“Ben Süleyman'ı yolda yakalar işini bitiririm o zaman da yine Şahperi benim olur.”* diye planlar yapmaya başlar. Süleyman ile Şahperi ise zaman zaman bir araya gelip hasret gideriyorlardır. Artık aralarında hiçbir engel kalmadığını düşünüyorlardır.

Günler böyle geçerken aradan tam bir ay geçer. Süleyman bir gün ağa babasının yanına giderek kapısını çalar, içeri girer. Ağa buyur eder, hoş beşten sonra bir sıkıntısının olup olmadığını sorar. O da önce Allah'a sonra da kendilerine teşekkür eder. Ancak ağa babasına *“Efendim biz nişanlanalı bir ay oldu siz bir ay sonra gider anneni kardeşlerini getirirsin demiştiniz. Acaba şimdi ne buyurursun?”* der. Ağa ise *“Haklısın evladım sana ne lazımsa bana söyle kâhya tedarik etsin birkaç güne yola çıkarsın.”* der. Süleyman, ağa babasına teşekkür ederek dışarı çıkar. Ağa kâhyaya seslenir. Kâhyaya *“Süleyman'ın yola ne lazımsa hazırlayın yardımcı olun sonra da yola çıkaralım.”* der. Kâhya Süleyman'a gelerek *“Gel bakalım evlat yola ne istersin?”* diye sorar. Süleyman da *“Ne isteyim kâhya baba bir at üç beş kuruş da yol azığı o kadar.”* der. Kâhya *“Bunlar kolay evlat.”* der ve hazırlıklara başlarlar. Kâhya ağadan bir at ister. Süleyman'ın gidip gelebilmesi için ağa derhal verir. Yanına da

bol miktarda para bir de kılıç verirler. Süleyman artık yola çıkmaya hazırdır. Şahperi ise Süleyman'ın gideceğini artık tam emin olmuş Süleyman da hazırlıklarını tamamlamış yola çıkmaya hazırdır. Son bir kez Şahperi'yi görmek için yanına gider. Gider gitmesine de ne gitsin birde bakar ki Şahperi iki gözü iki çeşme ağlamaktadır. Bu durumu gören Süleyman Şahperi'ye sarılır. Neden ağladığını sorar. Şahperi ise içinde ayrılık fırtınaları esmektedir. Ya Süleyman gider gelmezse ya da başına bir hal gelirse diye ağlamaktadır. Ama Süleyman'a söz ile bir şey diyemez de o kırk örük saçlarının bir bölümünü eline alır da Süleyman'ına şunları söyler. Bakalım Şahperi neler söylemiş, Süleyman neler dinlemiş ve ne cevap vermiş:

Buralardan gidiyorsun

Döner misin Süleyman'ım?

Burada bir yârim var diye

Anar mısın Süleyman'ım?

Delinsin dünyanın dibi

Olmuşum ben sana tabi

Acep sende benim gibi

Yanar mısın Süleyman'ım?

Şahperi'yim lemyezele

Döndürme beni gazele

Acep başka bir güzele

Kanar mısın Süleyman'ım?

Şahperi hem ağlıyor hem de Süleyman'ına bu dörtlükleri söylüyordu. Süleyman'sa duyacağını duymuş anlayacağını anlamıştır o da Şahperi gibi ağlıyordu. Süleyman daha fazla dayanamaz Şahperi'sine şunları söyler. Görelim Süleyman neler söyler, Şahperi ne dinler:

İşte gidiyorum ey kara gözlüm

Verir ise Mevla'm izin gelirim

Sakın ha Mevla'dan kesme gümanı

Ayrılmazın yoldan gözün gelirim

*Çekilmez bilesin yolların kahrı
İçirmesin Mevla'm ayrılık zehri
Havada bir kuşum deryada bahri
Yüreğimde dinmez sızın gelirim*

*Gel Şahperi'm güven sen Süleyman'a
Azrail dolanıp gelmese cana
Önce Hakk'a sözüüm sonra da sana
Kara yazılmasa yazım gelirim*

Süleyman Şahperi'sine bu dörtlükleri söyler. İkisi de ağlıyordur. Bu iki sevdalı birbirlerine sarılmışlardır. Ayrılmak istemiyorlardır. Ama çare ne, Süleyman gitmek zorundadır. Sonunda Süleyman'la Şahperi ayrılıp artık gitme zamanıdır diye düşünürler. Süleyman Şahperi'sinin yanaklarından öperek izin ister. Artık gitme vakti gelmiştir. Her ikisi de helalleşir ve Süleyman ağa babasının yanına gelerek helallik alır, dua ister. Kayınvalidesinin yanına gelerek elini öper. Ondan da dua ister. Sonra, kâhya babasına sarılır. Ondan da helallik alır atına atladığı gibi gözden uzaklaşır. Hasan ise bunları uzaktan izliyordur. Hasan Süleyman oradan ayrılır ayrılmaz o da atına biner o yine soysuz arkadaşlarını da yanına alarak Süleyman'ın peşine düşer. Süleyman ise geldiği yolları iyi bilmektedir. Hem de annesine kardeşlerine kavuşmanın heyecanı vardır. Atını öyle bir sürer ki kuş gelse tutamaz. Hasan arkadaşlarıyla beraber Süleyman'ın peşine düşer ama ne yazık ki Süleyman'ın atı çok iyi bir attır. Hasan'ın ve arkadaşlarının atı Süleyman'ın atını yakalamaları mümkün değildir. Öylece Süleyman'ın arkasından bakakalırlar yapacak bir şey yoktur. Hasan, eli boş yüzü kara arkadaşlarıyla birlikte geri döner. Ama Hasan'ın planları devam etmektedir. Hasan yine bir plan yapar bu sefer de Şahperi'yi kaçıracaktır. Ama nasıl nereye bunun planlarını yapmaya başlar. Süleyman ise Hasan'ın kovalamasından sonra kaçarak kurtulur. Kendi memleketine doğru hızla yol almaktadır. Orası senin burası benim derken haftalardan sonra Süleyman sonunda köyünün topraklarına ayak basar. İkinci vaktidir. Evine gelir. Süleyman'ı kapıda gören Süleyman'ın kız kardeşi Pembe gücünün yettiği kadar bağırmaya başlar. "Anne koşun abim geldi." diyerek bağırır. Süleyman kız kardeşini görünce "Maşallah ben yokken ne çabukta büyümişler. Kocaman kız olmuş." diye içinden

geçirir. Kızının bu feryadını duyan anne hızla kapıya koşar. Bir de ne görsün Süleyman bir yağız atın üstünde kapıya yaklaşır. Süleyman'ın annesi “*Oğlum gelmiş.*” der kendini atın önüne atar. Süleyman'sa hemen atından iner annesine sarılır. Anne oğul ve kız kardeşleri de hepsi birbirlerine sarılır sevinç gözyaşları dökerler. Süleyman'ı annesi eve götürürken kızlar da Süleyman'ın atını ahıra çeker, yemini suyunu verir. Anne oğul birbirlerine dakikalarca bakar. Anne Allah'a şükürler eder kız kardeşleri de gelir. Yine ağabeyine sarılırlar hasret giderirler. Anne yemek aş hazırlar. Beraberce sofraya otururlar. Annesinin yemeklerini oldukça özlemiştir. Süleyman hem yemeklerini yer hem de annesine “*Anne daha daha nasılsın?*” diye sorar. Anne de “*Çok şükür oğlum iyiyim hamd olsun senin hasretinle yanıp kavruluyorduk. Şükürler olsun şimdi sen de geldin daha ne derdim olacak artık geçinir gideriz*” der. Anne Süleyman'a “*Ee bakalım aslan oğlum anlat bakalım sen neler yaptın bunca zamandır? Senden hiçbir haber alamadık çok merak ettik.*” der. Süleyman annesine başından geçenleri bir bir anlatmaya başlar. Anne ve kardeşleri çok büyük bir heyecanla Süleyman'ı dinlemektedir. Süleyman sonunda Şahperi'yle nişanlandığını söyler anne buna çok sevinir. Süleyman'a “*Nasıl gelinim güzel mi ben çok merak ettim buraya mı gelecek?*” der. Süleyman annesine “*Hayır anne biz oraya gideceğiz. Anne şaşırmıştır. Nasıl yani oğlum?*” der. Süleyman tekrar ağa babasının teklifini annesine anlatır. Hem Süleyman'ın burada kimsesi de yoktur. Bir annesi, iki tane kardeşini alıp gidecektir. Anne tereddüttedir. Acaba nasıl olur diye düşünüyordur ama bir yandan da Süleyman çok uzak yoldan gelmiştir, yorgundur. Günlerdir at sırtındadır ve akşam olmuştur. Anne Süleyman'ın yatağını açmış oğluna “*Hadi evladım sen yat uyu yarın bu konuları uzun uzun konuşuruz.*” der. Süleyman kalkıp yatağına yatar ve öyle uyuya kalır. Ertesi gün sabah erkenden kalkar. Süleyman köyünü özlemiştir. Kalkıp köyün içine doğru gider. Arkadaşlarından bir iki tanesini görür. Onlarla sohbet muhabbet ettikten sonra geri evine gelerek annesiyle yarım kalan meseleyi konuşmaya başlar. Annesi Süleyman'a “*Nasıl olacak oğlum bu iş?*” diye sorar. Süleyman “*Anne buradaki evimizi ve arazimizi satacağız. Orada yeni bir ev ve arazi alacağız. Bundan sonra orada yaşayacağız.*” der. Annesi yarı gönüllü yarı gönülsüz kabul eder. Her şeyden tam emin değildir. Ama Süleyman'ı da kırmak onu kaybetmek istemez. Zira evin tek erkek çocuğudur. Süleyman ertesi günü evini arazilerini satılığa çıkarır. Köylüler Süleyman'ın evini de arazilerini de satın alır. Süleyman kendisine iyi bir çift atlı araba satın alır. Evin eşyalarını yükler. Zaten bir şeyleri yoktur. Bir annesinin sandığı gerisi yatak

yorgandır. Öyle şimdiki gibi mobilya yoktur. Çamaşır makinesi, buzdolabı gibi eşyalar henüz icat edilmemiştir. Süleyman'ın annesi doğduğu büyüdüğü topraklardan ayrılmaktadır. Çok zor gelmektedir. Dolayısıyla ağlamaktadır. Komşuları toplanmışlardır. Kadını erkeği hepsi onları uğurlamaktadır. Kimi ağlar kimi dua eder. Komşuların kimisi, git çok iyi olur buradan daha rahat edersin, kimisi de sakın gitme perişan olursun der. Lütfiye Hanım komşuların bu sözleri karşısında o da düşüncelidir. Süleyman da oradaki bulunan köylüleriyle vedalaşır ve at arabasına kız kardeşi Firdevs'i oturtur. Dizginleri eline verir. Annesi ve diğer kardeşi Pembe de yanlarına oturur. Araba hareket eder. Süleyman'sa kendi geldiği yağıza binmiş arabanın yanında gider. At arabası köyün içinden geçip giderken Süleyman'ın annesi Lütfiye Hanım ağlamaktadır. Kız kardeşleri ise yeni bir yer, yeni bir heyecan yaşayacaklarını düşünmektedir. Ne de olsa gençlerdir. Onlara köylerinden ayrılmak o kadar da zor gelmiyordur. Araba ağır ağır köyün içinden dışına çıkar. Atlar tıslaya tıslaya gider. Anne dönüp dönüp köyüne bakmaktadır. Süleyman'ın ağanın köyünden çıkması, kendi köyüne gelmesi, araziye ve evi satması bir buçuk ay sürmüştür. Süleyman da ara sıra dönüp dönüp atın üzerinden arkasına bakmaktadır. Ara sıra annesine bakar. Annesi ağlamaktadır. Annesine “*Ağlama benim güzel annem, benim canım sağ olduğu sürece seni perişan etmem. Nolur sil gözyaşlarını.*” diyerek annesini teselli etmeye çalışır. Anne köyünden iyice uzaklaşmış köy oldukça geride kalmıştır. Son bir kez daha bakar ve daha fazla dayanamaz. Köyüne şu dörtlükleri söyler:

*Ayrıldım da gidiyorum
Döner miyim bilmem daha
Alev aldım yanıyorum
Söner miyim bilmem daha*

*Altın ımış dağı taşı
Yandı yüreğimin başı
Ahmed'imın mezar taşı
Anar mıyım bilmem daha*

*Lütfiye'yim kuzularım
Yarım kaldı arzularım*

Yürekteki sızılarım

Döner miyim bilmem daha

Evet değerli dinleyenler, Lütfiye Hanım bu dörtlükleri ağıt olarak hem söyler hem de sesi sese katarak kızlar da Süleyman da ağlar. Süleyman Firdevs'e "*Atları kamçıla, biraz yol alalım.*" der. Firdevs atların dizginlerini toparlar. Birkaç saat sonra kasabaya gelmişlerdir. Süleyman, ilk gurbete giderken babasının arkadaşı olan hancının kapısına arabayı çeker. Doğruca hancıyı arar bulur. Hancı Süleyman'ı görür görmez tanır. "*Demek geldin evlat ha. Hoş geldin.*" deyip içeri buyur eder. Süleyman yalnız olmadığını hanın dışında arabanın üstünde annesi ve kardeşlerinin de olduğunu söyler. Hancı hemen hanın dışına koşar. Arabanın üzerinde oturan hanımları görür. Onları hemen arabadan indirir. İçeri buyur eder. Atları hana çeker. O gece yine Süleyman handa kalır. Annesi kardeşleri dinlenirler, yerler içerler. Kardeşleri hayatlarında ilk defa köylerinden dışarı çıkar. İlk defa bir kasaba görürler. Her şeyi inceden inceye büyük bir merakla sağa sola bakıyorlardır. Süleyman ertesi gün yola çıkacaktır sabah olmuştur herkes iyice dinlenmiştir. Ama hancı Süleyman'la millet uyurken bir sohbe başlar. Süleyman'a bu durumu sorar annesi kardeşleri böyle nereye gidiyorlardır. Süleyman olayları tıpkı benim size anlattığım gibi hancıya anlatır. Hancı Süleyman'ı dinledikten sonra "*Git evladım işin rast gelsin. İnşallah hakkında hayırlı olur.*" der ve onlar da yatar. Ertesi günü büyük bir heyecanla uyanır atların karınlarını doyurur. Tekrar atları arabaya koşar. Süleyman hancıyla tekrar helalleşir. Helallik alır dua ister. Ardından da atına biner yola çıkar. Süleyman handan ayrıldıktan sonra yola devam eder. Günlerce yol alırlar. Artık Süleyman da annesi de kardeşleri de yorulmuşlardır. Anne iki de bir Süleyman'a sorar "*Oğlum bu köy daha nerede?*" der. Süleyman da annesini teselli etmeye çalışır. Günler böyle devam eder. Evet, Süleyman ile annesi ve kardeşleri yola devam ede dursun biz haberi Hasan'dan verelim. Süleyman gideli tam bir buçuk ay olmuştur. Hiçbir haber yoktur. Şahperi de Süleyman'ından haber alamıyordur. Gözü kulağı bir sestedir. Ama bir yandan da Hasan'dan köşe bucak kaçıyor saklanıyordur. Hasan'ın bakışları Şahperi'nin hiç hoşuna gitmiyordur. Hasan ise planını uygulamak için bir fırsat kolluyordur. Ağa bir gün bir başka bir köye bir arkadaşının oğlunun düğününe çağrılır. Bunu Hasan haber alır. Tam o güne arkadaşlarını ayarlar. Ağa atına binerek başka bir köye düğüne gidince gece evde yalnız kalan Şahperi ve annesi hiç akıllarına gelmeyecek bir şekilde tereddütsüz korkusuz her zamanki gibi kapılarını

kitler yatar. Ama Hasan o evde büyüdüğü için evin neresinden girilir, neresinden çıkılır hepsini çok iyi biliyordur. Hasan ve arkadaşları gecenin bir vakti atları hazırlayıp yüzlerini kapatır. Hasan, amcasının evinin bacasından içeri iple aşağı doğru kendisini sarkıttırır ve içeri girer. Sonra da gider kapıyı arkadaşlarına açar. Hasan, arkadaşlarıyla birlikte doğruca Şahperi'nin yattığı odaya girerler. Şahperi ise mışıl mışıl uyumaktadır. Hasan aniden Şahperi'nin ağzını kapatır ve Şahperi uyanır uyanmasına da bağırarak ister. Hasan ağzını kapatır. Tehdit etmeye başlar. Ama yine de bunların bu mücadelesine yan odada uyuyan Şahperi'nin annesi uyanır. Bağırmaya başlar. Hasan hemen arkadaşlarına “*Şu kadının ağzını elini ayaklarını bağlayın.*” der. Hasan'ın arkadaşları hemen Şahperi'nin annesinin üstüne çullanırlar. Kadının ağzını, ellerini ve ayaklarını bağlarlar. Sonra da Şahperi'yi aynı şekilde bağlı bir şekilde alıp evden çıkarlar. Şahperi'yi bir ata bindirip köyden hızla uzaklaşırlar. Epey köyden uzaklaştıktan sonra Hasan arkadaşlarına “*Tamam Şahperi'nin ağzını çözün.*” der. Hasan'ın arkadaşları Şahperi'nin ağzını çözer. Hasan Şahperi'nin atının yularını eline alır. Arkadaşlarına “*Tamam hadi siz köye dönün kimseye de bir şey söylemeyin siz beni ne gördünüz ne de yardım ettiniz sizin hiç bir şeyden haberiniz yok tamam mı?*” der. Arkadaşları “*Tamam.*” derler ve geri dönerler. Şahperi'nin ağzı açıktır ama gecenin bir vakti bağırma kime bağıracağıdır. Şahperi önce Hasan'a yalvarmaya başlar. Ne kadar yalvarırsa Hasan hiç birini duymazlıktan gelir. Evet, Hasan Şahperi'yi götürür ama nereye götürdüğünü bilmiyordur. Yavaş yavaş şafak söker. Şahperi yalvarmaya devam etmektedir. Ama Hasan merhametsizdir. Hiçbir şey duymaz. Adeta sağır olmuştur sanki. Şahperi Hasan'ın bu duyarsızlığı karşısında adeta donmuştur. Ama Hasan'a “*Hain sen beni duyma ama beni bir duyan var.*” der. Şahperi o gecenin seherinde Hakk'a şunları söyler:

*Yeri göğü yaradanım
Görüyorsun ya halımı
Zalım Hasan duymaz beni
Bir de bağladı kolumu*

*İsmin dilimde hecede
Bilinmez nice nicede
Şu karanlıkta hecede
Nasıl bulayım yolumu?*

Şahperi'yim figan eder
Yüreğimi sardı keder
Bilmem yolum nereye gider
Arz edeyim ehvalimi

Evet değerli dinleyenler, Şahperi gecenin bu seherinde Yaradan'ına arzu hâl etmiştir. Ondan bir medet bekliyordur. Hasan'sa Şahperi'yi yine duymazlıktan gelir, atını hızla sürmeye devam eder. Yavaş yavaş tan yeri ağarır, kuşlar ve tabiat uyanmaya başlar. Güneş sabahın o karanlığına inat kıpkırmızı bir şekilde sanki dağları yarıp bir yanar dağdan lavların yukarı püskürmesi gibi dağların tepesinden doğmaktadır. Şahperi güneşin doğuş istikametine bakarak Hasan'ın kendisini doğuya doğru götürdüğünü anlamıştır. Şahperi dağlara, taşlara, ovalara iyice bakar. Kafasından kaçma planları yapar. Eğer ola ki kaçarsa bu dağlardan, taşlardan, ovalardan geçtiği yerleri adeta işaretlemektedir. O gün Hasan'la Şahperi kuşluk vaktine kadar at sürer. Kendi köyünden oldukça uzaklaşmışlardır. Şahperi Hasan'a "*Beni nereye götürüyorsun?*" diye sorsa da bir cevap alamaz. Sadece ara sıra "*Ölürüm de seni Süleyman'a yar etmem.*" demektedir. Hasan başka da konuşmamaktadır. Öğlene doğru Şahperi bazı ihtiyaçlarının olduğunu söyler. Hasan bir akarsuyun kuytu bir yerinde durur. Şahperi'yi attan indirip ellerini ayaklarını çözer. Şahperi'nin ihtiyaç gidereceği kadar ondan uzaklaşır. Zaten Şahperi kaçacak durumda değildir. Atların ikisi de Hasan'ın elindedir. Yaya nereye gidecektir? Şahperi derenin kenarında oturur. Elini yüzünü yıkar. Hasan'a yalvarmaya devam eder. Ama Hasan hiçbirini duymaz. İkisi de biraz dinlendikten sonra tekrar kalkıp atlara biner. Bu sefer Şahperi'nin elleri, ayakları ve ağzı açıktır. Hasan "*Nasıl olsa köyden çok uzaklaştık.*" diye düşünür. Yine hızla doğuya doğru hızla at sürer. Şahperi Hasan'a "*Hasan artık tamam ben seninim. Sen beni nereye götürüyorsun?*" diye sorar. Hasan şaşırmıştır. Şahperi'den hiç o güne kadar böyle bir söz duymamıştır. Hasan "*Ben seni annemin köyüne dayılarımın yanına götürüyorum.*" der. Şahperi o köye hiç gitmediğini bilir ama köyün çok uzak bir köy olduğunu anlatırlarken dinlemiştir. Biz haberi Süleyman'dan verelim. Süleyman da annesi ve kardeşleriyle birlikte hızla Şahperi'nin köyüne doğru ilerlemektedir. Çok yaklaşmışlardır. Neredeyse hızlı gitseler bir günlük yolları kalmıştır. Ama at arabası olduğu için kona göçe yiye içe gidiyorlardır. Gün ikindi olmuştur. Akşam yaklaşmaktadır. Atlar da

kendileri de çok yorulmuşlardır. Zira haftalardır yoldadırlar. Bir pınarın başında atları arabadan açarak kendi atıyla birlikte onları otlağa çakarlar. Kendileri de arabada kalan erzaklardan bir şeyler yemek için annesi ve kardeşleri hazırlık yapar. Hasan ise Süleyman'ın geldiği yöne doğru gitmektedir. Ne tesadüf olacak ki Hasan kız kaçırma hazırlığını yapmış ama yanlarına yiyecek almayı unutmuştur. İkisi de çok acıkmıştır. Etrafta ne bir köy ne de bir kimse vardır. Ancak uzayıp giden yollar dağlar taşlar vardır. Hasan birden gözüne yolda bir at arabası takılır. Yanlarında hanımlar da vardır. Hasan nerden bilsin Süleyman'ın annesini kız kardeşlerini uzaktan görünce *“Tamam işte bunlarda yiyecek vardır. Yanlarına gidelim biraz bir şeyler alırız.”* diye düşünür. Atlarını o tarafa doğru sürmeye başlarlar. Zaten yol ordan geçecektir. Bu arada Süleyman ve annesi, kardeşleri de gelen atlıları görmüşlerdir. Süleyman atlılar yaklaştıkça atın üzerindeki tekini kadın olduğunu anlar. Atlılar yaklaştıkça Süleyman sanki bunları tanıyor gibidir. Biraz daha yaklaşıncı atın üzerindeki Hasan olduğunu anlar. Hemen kendi atına koşar. Bu arada Hasan henüz bir şey anlamamıştır. Süleyman hemen atını binip kılıcını alır. Hasan'ı karşılamaya üzerlerine doğru atı sürer. Hasan bakar ki o atlı kendilerine doğru hızla yaklaşır, önce bir anlam veremez. Sonra atlı iyice yakına gelince Süleyman olduğunu anlar ama artık çok geçtir. Şahperi Süleyman'ı görünce o kadar sevinir ki hemen kendisini attan aşağı atar. *“Süleyman beni kurtar.”* diye bağırmaya başlar. Süleyman'sa Hasan'a bir şahin gibi saldırarak Hasan'ı hemen attan alaşağı eder. Hemen tepesine çöküp kellesini kesecektir ki Şahperi *“Sakin kesme sen onu öldürürsen hapse girersin. Ben ne olacağım?”* der. Bunun üzerine Süleyman Hasan'ın elini ayağını bağlar. Atın üzerine oturtur. Atı da arabaya bağlar. Şahperi orada yerleri öper. Allah'a şükürler eder. Süleyman'ına sarılır. Süleyman'ın annesi ise bu olanları bir film şeridi gibi izlemektedir. Sonunda olayların bitmesinden sonra annesine *“Anne, işte sözünü ettiğim nişanlım Şahperi bu.”* der. Orada birbirlerine sarılır bir kez daha ağlaşırlar hem de sevinirler. Şahperi başından geçenleri Süleyman'a ve ailesine anlatır. *“Beni, gece uykuda bastılar annemi bağladılar beni de bağladılar, sonra kaçırdılar.”* der. Ama artık her şey bitmiştir. Hasan artık yakalanmıştır. Tekrar atlar arabalara koşup yola revan olurlar. Bunlar gele dursunlar biz haberi Şahperi'nin annesinden babasından verelim. Anne sabaha kadar elleri, kolları, ayakları ağzı bağlı bir şekilde öylece odanın ortasında yatar. Sabah olmuş dışarıdan sesler gelmeye başlamıştır. Kapılar bacalar açıktır. Ama ne gelen var ne de giden biraz daha bekler sonra aklına yuvarlanarak kapıya doğru gitmek gelir. Başlar

yuvarlanmaya, yuvarlanarak ta dışarı çıkar. Onun bu halini gören kâhya hemen koşar hanımın ağzını ellerini çözer, sonra da ayaklarını çözer. “*Aman efendim bu ne hal hayırdır, ne oldu size böyle?*” diye sormaya başlar. Ağanın hanımı ise feryat figan etmeye başlar. “*Aman kâhya sen bize yardım et. Hasan gece evi bastı. Benim elimi ayağımı bağlayıp kızımı kaçırdı.*” der. Kâhya beyninden vurulmuşa döner ama yapacak bir şey yoktur. Ağanın hanımına ne tarafa gittiğini sorsa da kadın “*Ben görmedim.*” der kâhya adamları toplar. Sağa sola adamlar atlılar salsada hiçbir haber alamazlar. Zira atı alan Üsküdar’ı geçmiştir. Bir de öğlene doğru Hamit ağa düğünden gelir. Bakar ki evin önünde kalabalık ağlamalar bağrışmalar çağrışmalar var, şaşırır pek bir anlam veremez. Herhalde hanıma bir şey oldu diye düşünür. Atıyla kapının önüne gelmiştir. Kâhya koşar ağayı karşılar. Atını tutar ağa, kâhyaya “*Hayırdır kâhya bu ne feryat figan hanımın sesi geliyor bir şey mi oldu yoksa?*” der. Kâhya da “*Efendim bu gece yeğeniniz Hasan evi basarak birkaç arkadaşıyla kızınız Şahperi’yi kaçırmış. Eşiniz o yüzden saçını başını yoluyor figanı feryat ediyor.*” der. Ağa hemen içeri koşar hanımından olayları dinlemeye başlar. Hanım hem ağlar hem de olanları ağaya anlatır. Ağa kâhyayı çağırır. Ağa kâhyaya “*Peki siz neler yaptınız? Kızımı aramaya çıktınız mı?*” diye sorar. Kâhya çok üzgündür “*Evet ağam sağa sola atlılar gönderdim. Onlar ta gece yarısı gittikleri için benim haberim çok geç oldu. Adamlar bir sonuç alamadan hepsi boş geldiler.*” der. Hamit Ağa çok üzgündür. Adeta beyni durmuş ne yapacağını bilmemektedir. Komşuları Hamit Ağa’ya geçmiş olsun geliyor, Hamit Ağa’yı teselli etmeye çalışıyorlardır. Hamit Ağa’nın eli kolu bağlanmış sanki kolları omzundan kırılmıştır. Çok çaresizdir. Komşuların tesellisiyle avunuyordur. Komşuların biri gidip biri gelir. Ağanın hanımı da çok perişandır. O da ne yapacağını bilmez ancak gücü ağlamaya yeter. Kendini suçlar. Ağanın hanımı “*Benim elimden yavrumu zorla alıp götürdüler. Ben hiç bir şey yapamadım anne beni kurtar sesi çılgıncı hala kulaklarında çınlıyor.*” der. Akşam olur yine komşular ne ağayı ne de hanımını hiç yalnız bırakmaz. Bunlar feryat figan ede dursunlar biz Süleyman’dan haber verelim. Süleyman’sa bu olay üzerine atı arabayı hızlandırmış bir an önce köye kavuşmak istemektedir. Zira Şahperi’nin babası annesi de perişan olmuşlardır diye düşünüyor, hiç durmadan atları kamçulamaktadır. Süleyman bir günlük yolu yarım günde almıştır. Gece yarısı köye girmiştir. Kapıda atlı arabanın durduğunu gören kâhya “*Herhalde başka köylerden ağanın yanına teselli etmek için misafirler gelmiştir.*” diye düşünür. Hemen dışarı çıkar. Arabanın yanına geldiğinde kâhya gözlerine inanamaz. Hemen Süleyman’a sarılıp ağlamaya başlar. Süleyman,

kâhyaya “*Kâhya baba neden ağlıyorsun?*” der. Kâhya henüz gecenin karanlığında arabanın üstünde Şahperi’yi seçememiştir. O kalabalığı Süleyman’ın annesi kız kardeşleri sanır. Arabanın arkasındaki bağlı atı da görmemiştir. Kâhya “*Süleyman’ım nasıl ağlamayayım? O Hasan şerefsizi dün gece ağanın evini basıp Şahperi’yi kaçırmış. Ağa da hanımı da perişan.*” der ve ağlar. Kâhya bakar ki Süleyman’da herhangi bir tepki yok. Kâhya “*Evlat anlamadın galiba Hasan Şahperi’yi kaçırmış diyorum.*” der. Süleyman “*Biliyorum kâhya biliyorum.*” der. Kâhya bir kez daha şaşırmıştır “*Ne? Biliyor musun?*” der. Süleyman “*Evet biliyorum.*” der. Kâhya “*Nasıl biliyorsun köyden biri mi sana denk geldi?*” der. Süleyman “*Evet.*” der. Kâhya “*Peki neden hiç üzülmedin? Yoksa sen Şahperi’yi sevmiyor muydun?*” der. Süleyman “*Olur mu tam tersi kâhya çok seviyorum bana denk gelen Hasan’ın ta kendisi de.*” der. Kâhya “*Ne Hasan mı?*” der. Süleyman “*Evet Hasan bak arkada atın üstüne bağlı. İşte Şahperi arabada.*” der. Bunu duyan kâhya bir çığlık atar hemen içeriye ağanın yanına koşar ağaya ve hanımına müjdeyi verir. Bu haberin üzerine ağa da hanımı da dışarı fırlar. Hemen arabanın yanına koşarlar, kızlarına sarılırlar. Milletle yeniden bir kucaklaşma bağırışma çağırışma başlar. Bu sefer de sevinç gözyaşları birbirine karışır. Gelen misafirleri Süleyman’ın annesini kardeşlerini içeri buyur eder. Hasan hala atın üzerinde beklemektedir. Süleyman da başındadır. Ağa Hasan’ı sorar. Kâhya “*Ağam görmedin mi arabanın arkasındaki bağlı atın üzerinde duruyor.*” der. Ağa tekrar arabanın yanına gelir, bakar Hasan atın üzerindedir. Ağa Hasan’ın yüzüne tükürerek “*Sana yazıklar olsun.*” der. Kâhyaya “*İndirin bu iti mahzene kapatın başına da bir adam koyun. Yarın onunla hesaplaşırız.*” der. Ağa geri içeri girerek misafirlere Süleyman’ın annesine kardeşlerine ve Süleyman’a “*Tekrar hoş geldiniz.*” der. Süleyman’a “*Bu yiğitliğinden dolayı çok teşekkür ederim oğlum sen benim namusumu şerefimi kurtardın. Yoksa ölene kadar ben de kızım da mutsuz olacaktık.*” der. Sonra Süleyman ve ailesiyle bir sohbet başlar ki sabah güneş doğmuş hala sohbetleri devam etmektedir. Ağa ve hanımı “*Süleyman bugünlük bu kadar sohbet yeter. Yoldan geldiniz annen kardeşlerin yorgundur kalkın istirahat edin.*” der. Ağanın hanımı Süleyman’ın annesine ve kardeşlerine yer gösterir. Anne ve kızları birlikte odada istirahate çekilir. Süleyman da her zaman ki gibi kâhya babanın yanına odasına gider, orada istirahat eder. Onlar odalarına çekilince ağa mahzene Hasan’ın yanına gelir, kapıyı açtırır. Hasan mahzende öylece kıvrılmış yatar ki. Bir yerde de Hasan onun kardeşinin oğludur ne de olsa yeğenidir. Hasan’ın bu mahzun hali çok merhametli olan Hamit ağaya dokunur. Ağa Hasan’a acır. Başında bekleyen

adamına, “Çözün şunun ellerini ayaklarını.” der. Ağanın adamı Hasan’ın ellerini ayaklarını çözer. Hasan bu hareket karşısında amcasının karşısında çok mahcupdur. Hasan ağanın yüzüne bakamaz, Hasan ağlamaya başlar. “Aman amca ne olur beni affet ben bir hata ettim.” der. Hamit Ağa “Peki daha önce de sen arkadaşlarınla bir olup Süleyman’ı dövdünüz, çocuğu perişan ettiniz. Ben sana yine bir şey demedim. Sen o zaman da bana söz verdin, bir daha olmaz beni affet dedin. Ama sözünde durmadın bu seferse bu yaptığın benim direk namusuma saldırıdır. Kızımı alıp kaçırdın. Eğer Süleyman rastlamasaydı kim bilir benim yavrum şu anda nerelerde olacaktı. Ölene kadar belki de ağlayacaktı. Senin bu hareketinin cezası ölümdür.” Hasan, amcasına ağlayarak “Amca ne olur beni affet.” diye yalvarır. “Amca sana namus sözü veriyorum. Ne olur beni affet bir daha tövbeler olsun seni üzecek bir hareket etmem. Senden izinsiz hareket etmem. Sen ne dersen olur.” der. Ağa ise Hasan’ı dinledikten sonra “Seni affederim ama artık benim evimde kalamazsın başının çaresine bak buraları terk et.” der. Hasan “Tamam amca sen nasıl istersen öyle olsun.” der. Hasan’ın serbest kalması için adamına “Bırakın bu iti.” der. Adam Hasan’ı kapıyı açıp gönderir. “Çabuk buradan defol bir daha seni gözüm görmesin. Buralara benim evime bir daha da ayak basmayacaksın. Seni buralarda görmek istemiyorum eğer görürsem sonunu sen düşün.” der. Hatta birkaç tane de Hasan’a sopa ile vurur. Hasan arkasına bakmadan böyle ucuz kurtulduğuna sevinir. Oradan hızla uzaklaşır. Süleyman ise birkaç saat uyumuş kendine gelmiştir. Hemen kalkar ağanın evine annesinin kardeşlerinin yanına gelir. Annesi ve kardeşleri onlar da uykudan uyanmışlar yolun yorgunluğunu az da olsa atmışlardır. Ağanın hanımı ise onlara yemekler hazırlamış misafirlerin uyanmasını beklemektedir. Lütfiye hanımın kalktığını gören hanım hemen yanına gider. O arada kızlar da uyanmışlardır. Onları da alarak mutfığa geçerler. Şahperi de uyanmıştır. Şahperi Hasan’dan kurtulduğuna hala inanamıyordu, sanki rüyadadır. Kalkıp annesinin yanına gelir. Annesinin boynuna sarılıp defalarca öper. Annesine “Anne Süleyman olmasaydı şimdi kim bilir ben neredeydim? Başıma da neler gelmişti Allah bilir.” der. Annesi de Süleyman’a dua eder. Süleyman’ın annesi “Kızım artık senin kayınvaliden ona göre davran kızları da senin görümcelerin onlarla iyi geçin arkadaş ol.” der. Şahperi ise “Tamam anneciğim haklısın ama onlarla öyle bir şekilde karşılaştık ki Allah yardım etsin ne onlar beni ne de ben onları tam anlamıyla karşılayabildik. Ama yine de Allah’ıma çok şükürler olsun ki Süleyman ve ailesi beni yolda Hasan’ın elinden kurtardılar.” der. Hanımların hepsi bir araya gelerek hem konuşur hem de birbirlerini tanımaya

çalışırlar. Hem de yemek işiyle uğraşırlar. Sonunda ağa içeri seslenerek “*Hadi bakalım hanımlar bizi acımızdan öldürecek misiniz?*” diye seslenir. Hanımlarsa “*Buyurun ağam yemekler hazır, siz içeri geçin.*” der. Ağa Süleyman’ı ve kâhyası yanında birlikte odaya geçer. Sofralar kurulur. Yemekler yenir. Ardından ağanın kahvesi gelir. Ağa kahvesini içer. Sonra da Süleyman’a “*Anlat bakalım evlat yolculuk nasıl geçti? Köydeki evini arazini ne yaptın?*” diye Süleyman’a sormaya başlar. Süleyman’sa başından geçenleri ve yaptıklarını ağaya birer birer anlatır. Ağa “*Tamam evladım şimdi size ailenle kalabileceğin bir yer yapalım.*” der. Hemen kâhyaya emir verir. “*Ne gerekiyorsa şu bizim bahçenin uygun bir yerine Süleyman’a güzel bir ev yapalım, ustaları ayarlayın ne gerekiyorsa yapın.*” der. Kâhya ise “*Baş üstüne ağam derhal başlarız.*” der ve ağadan izin alarak ağanın yanından kalkar. Süleyman’la birlikte bahçeyi inceler. Bahçede ev yapımına uygun bir yer ararlar. Kâhya köydeki ustaları da çağırır. Onlara da yer konusunda danışır. Sonunda ev için uygun bir yer bulunur. Ustalara talimat verilir. Buraya güzel bir ev yapmalarını söyler. Ustalarsa hemen ertesi günü hazırlıklara başlar. Evin yapımı başlar. Şura senin bura benim derken ev yaklaşık iki ayda tamamlanır. İçini dayar döşerler. Ağa Süleyman’a “*Hadi evladım hayırlı olsun güle güle oturun.*” der. Süleyman ve ailesini eve yerleştirir. Böylece günler geçer. Süleyman ağanın bütün işlerine kendi malı gibi koşar, ağaya hizmet eder. Süleyman nişanlanalı aradan tam bir yıl geçmiştir. Hepsi de çok mutludur. Ağa bir gün Süleyman’ı yanına çağırarak “*Gel bakalım evlat artık senin şu düğününü yapmanın zamanı geldi.*” der. Süleyman’sa “*Sen en iyisini bilirsin ağa babam sen ne dersen o olur.*” der. Ağa kâhyayı çağırır. Kâhya ağanın yanına gelir. Kâhya ağaya “*Buyur ağam beni çağırtmışsın.*” der. Ağa ise “*Evet kâhya artık şu gençlerin düğünlerini yapmanın zamanı geldi. Artık ben de torun sevmek istiyorum. Derhal düğün hazırlıklarına başlayın.*” der. Kâhya “*Baş üstüne ağam.*” der. İzin alır dışarı çıkar hemen Süleyman’ı sesletir. Birlikte düğün hazırlıklarına başlar. Ağa koyunlar keser, civar köylerden atlılar misafirler gelir. Yemekler hazırlanır, davullar zurnalar çalar. Pehlivanlar güreş tutar, atlılar cirit oynarlar, at yarışları düzenlenir. Dillere destan bir düğün olur. Sonunda gençler evlenir. Bunlar evlene dursunlar biz haberi Hasan’dan verelim. Hasan, amcasına bu yaptığı hakaretlerden dolayı amcasının baskısından köyü terk etmiştir. Hasan altı aydır ortalıkta görünmüyordur. Köyde ise çok güzel gelişmeler vardır. Birincisi Süleyman’ın hanımı Şahperi hamiledir. İkinci güzel haber, Süleyman’ın annesi de kız kardeşleri de bu köyü çok sevmişlerdir. Süleyman’ın kardeşleri de büyümüşler,

gelişmişlerdir. Koca koca kızlar olmuşlardır. Hemen hemen ikisi de evlenecek çağıdardır. Artık köyden ve civar köylerden Firdevs'e dünürler geliyor, diğer yandan kâhya da Süleyman'ın annesi Lütfiye hanımı çok beğenmiştir. İkisi de dul, bekârdır. Acaba Lütfiye Hanım'a evlenme teklifi yapsa ya da bir aracı ile dünür olsa nasıl olur diye düşünür. Kâhya öyle bu işi düşünürken bir gün ağa, kâhyanın bu düşünceli halini merak eder ve yanına çağırır. Ağa kâhyaya *"Gel bakalım kâhya seni çok düşünceli görüyorum. Hayırdır bir derdin mi var sen yıllardır benim yanımdasın. Ben seni çok iyi tanırım."* der. Kâhya *"Yok ağa Allah'a çok şükür bir derdim yok."* der. Ağa *"Yok kâhya yok inkâr etme. Senin bir derdin var unutma ki derdini söylemeyen dermanını bulamaz."* Kâhya *"Haklısın ağam bilmem ki nasıl söyleyeyim bu işin oluru var mı yoksa olmaz mı bu benim kafamı kemiriyor."* der. Ağa *"Hele söyle bakalım oluru varsa mutlaka yaparız yeter ki ucunda ölüm olmasın."* der. Kâhya söze şöyle başlar *"Ağam sizin de bildiğiniz gibi benim hanım öleli yıllar oldu."* der. Ağa *"Evet kâhya biliyorum tamam Allah rahmet etsin hanımın öldü de sen neden düşüncelisin hanımının öldüğü bugün mü aklına geldi?"* der. Kâhya *"Yok ağam öyle değil yani acaba ben yeniden evlenebilir miyim onu düşünüyorum."* der. Ağa *"Doğru söylersin haklısın kâhya ama sana uygun öyle biri var mı ya da aklından geçen birisi?"* der. Kâhya *"Vallaha ağam bilmem ki birisi var ama söylesem mi söylemesem mi? Söylesem yakışığı olur mu yoksa ayıp mı olur? İki arada bir derede kaldım."* der. Ağa *"Canım hele bir söyle bakalım münasip birisiyse neden olmasın? Gider Allah'ın emriyle isteriz."* der. Kâhya ağanın bu olumlu tavrına çok sevinir. Ağa *"Eee söyle bakalım kim bu şanslı hanım?"* der. Kâhya *"Ağam vallahi utanıyorum söylesem hoş olur mu bilmiyorum."* der. Ağa *"Canım hele bir söyle de ona biz karar verelim."* der. Kâhya *"Ağam, Süleyman'ın annesi Lütfiye Hanım epeydir izliyorum çok değerli çok muhterem bir hanım. Çok saygılı birine benziyor."* der. Ağa hem şaşırmıştır hem de kâhyanın yüzüne bakarak tebessüm eder. Ağa, kâhyaya *"Vallahi kâhya çok iyi düşünmüşsün ama Lütfiye Hanım ya da Süleyman bu işe ne derler onu bilmiyorum. Ama ben Süleyman'la konuşur onu ikna ederim Süleyman da hem annesini iknaya çalışsın. Bir de ben hanıma söylerim o da Lütfiye Hanım'la bir konuşsun. İnşallah bu iş olur. Bende çok münasip gördüm Allah yazmışsa neden olmasın."* der. Kâhya bu derdini ağaya demiştir ya, sanki üzerinden bir dağ kalkmıştır. Artık yükü hafiflemiştir. Ağa kendilerine yardımcı olacaktır. Çünkü kâhya yıllardır Hamit Ağa'nın yanında çalışmaktadır. Ağanın ne kadar hayırsever ne kadar merhametli olduğunu bilir onun için de hiçbir derdini saklamaz.

Her zaman aa ile paylaşır. O gün akşam aa, hanımına “*Gel bakalım hanım sana bir şey diyeceğim.*” der. Hanımı ise “*Buyur ağam.*” der. Aa “*Hatun şu bizim damat Süleyman’ın annesi yok mu?*” der. Hanım “*Evet, ne olmuş hanıma?*” der. Aa “*Ne olacak canım hele dur hemen heyecanlanma.*” der. Hanımın kalbinden kötü şeyler geçmeye başlar. Acaba aa, Süleyman’ın annesine mi göz koydu diye bir an aklından geçirir. Bir daha sorar “*Ne olmuş hanıma.*” der. Aa “*Ya baksana o hanımı şu bizim khyaya alsak Allah’ın emri ile acaba Lütfiye Hanım varır mı?*” der. Ağanın hanımı birden rahatlamıştır hem de bu işe çok sevinmiştir. Ağaya “*Bilmem ki bir sormak lazım khya bu işe ne diyor?*” der. Aa “*Ben khyayla konuştum daha doğrusu khya benimle konuştu. O Lütfiye Hanım’ı çok beğenmiş onunla evlenmek istiyor.*” der. Ağanın hanımı “*Tamam bence de çok münasip ben konuşur ikna ederim sen de Süleyman’la konuş.*” der. Aa “*Tamam zaten ben konuşacaktım yarın çağırır konuşurum.*” der. Ertesi gün olur. Aa kuşluk vakti Süleyman’ı yanına çağırır. Süleyman “*Buyur aa baba beni çağırmışsın emret.*” der. Aa “*Estağfurullah evladım ne emiri, seninle iki kelim sohb et edeceğim.*” der. Süleyman “*Tabi ki buyur aa babam seni dinliyorum.*” der. Aa, aslında söze nerden gireceğini çok iyi bilir çünkü aa hayır işlerini çok sevmektedir. Aa Süleyman’a “*Bak evladım sen iki yıl önce buraya geldin benim yanımda çalıştın ben seni hiç zdm m?*” diye sorar. Süleyman “*Hayır aa babam bu nasıl söz yoksa benim sana karşı bir hatam mı oldu?*” der. Aa “*Hayır evladım olmadı ben senden çok razıyım.*” der. Süleyman “*Ben de senden çok razıyım Allah senden razı olsun.*” der. Aa “*Senden de evladım artık biz baba oğuluz.*” der. Süleyman “*Tabi ki aa babam sen ne dersen o olur.*” der. Aa devam eder. “*Evladım sen benden khyayı aracı ettin kızımı istedin ben sana hayır dedim mi?*” diye sorar. Süleyman “*Hayır aa baba demedin.*” der. Aa “*Peki evladım şimdi senin bütün bu işlerini benden kızı isteyen kimdi?*” diye sorar. Süleyman “*Khya babaydı.*” der. Aa “*Peki sen khyayı seviyor musun?*” der. Süleyman “*Tabi ki aa baba ben khyayı hem sever hem de sayarım o çok değerli bir insan.*” der. Aa “*Tamam evladım bende biliyorum işe onun için senden bir isteğim var.*” diyerek konuyu açacaktır. Süleyman “*Buyur aa babam sen emret senin için yapamayacağım şey yoktur. Yeter ki sen iste.*” der. Aa “*ok sağ ol evladım Allah senden razı olsun.*” der. Aa “*Ben sana şunu söylemek istiyorum ben düşündüm böyle münasip gördüm.*” der. Süleyman “*Tamam ağam ben ne düşündüğünü bilmiyorum ama sen ne düşünmüş neye karar vermişsen boynumuz kıldan incedir, sen emret yeter.*” der. Aa “*Yok evladım bu bir hayırlı iş senin de*

bana yardımcı olacağına inanıyorum.” der. Süleyman’ın aklına ağanın annesini kâhyaya isteyeceği hiç gelmemiştir. Süleyman “Tamam ağam sen nasıl istersen öyle olsun ben de bu hayır işine elimden geleni yaparım eğer bir katkı olursa çok sevinirim.” der. Ağa “Tabi olur evladım en büyük katkı senindir sen bana yardım edeceksin.” Süleyman “Baş üstüne ağa babam sen emret.” der. Ağa “Evladım senden Allah’ın emriyle peygamberin kavli ile annen Lütfiye hanımı bizim kâhyaya istiyorum.” der. Süleyman çok şaşırmıştır. Ama yapacağı pek bir şey de yoktur. Ağanın karşısında susup kalır. Ağa “Ne oldu evlat neden sustun?” der. Süleyman “Ben ne diyebilirim ki ağa baba iş bana kaldıysa bu iş Allah’ın emridir boynum kıldan incedir. Mademki siz münasip görmüşsünüz ben ne diyebilirim ki? Ancak annem bu işe ne der onu bilmiyorum.” der. Ağa “Ben de bilmiyorum evlat sen kabul et gerisini hallederiz inşallah.” der. Süleyman “Tamam ağa babam ben çok küçüktüm. Babam vefat etti bizleri büyüttü çok çile çekti garibim. Ben de bundan sonra iyi bir hayat sürmesini isterim kâhya da çok iyi bir insan annem kabul ederse mutlu olacaklarına inanıyorum.” der. Ağa “Tamam evladım sen razı oldun ya bizim hanım da annenle bir konuşsun. O da eğer razı olursa biz bu hayırlı işi yapalım inşallah.” der. Süleyman “Tamam ağa babam sen ne dersen o olsun.” der. Müsaade alır oradan kalkıp gider. Bu arada ağanın Süleyman’ı seslettiği sırada, ağanın hanımı da doğruca Lütfiye Hanım’ın evine gider. Hanımlar hoş beşten sonra iki hanım bir odaya çekilir. Baş başa konuşmaya başlar. Ağanın hanımı da Lütfiye Hanım gibi güngörmüş yol yordam bilen birisidir. Lütfiye Hanım’a öyle bir lisan-ı münasiple yaklaşır ki Lütfiye Hanım hiçbir şey diyemez. Lütfiye Hanım sadece o da Süleyman gibi şaşırmıştır. O da ağanın hanımına “Bu işe Süleyman ne der ağam ne der kâhya beni ister mi?” diye sorular sorar. Ağanın hanımı “Aaa aşk olsun Lütfiye Hanım bu iş Allah’ın emridir. Herkes evleniyor bunun ayıp bir tarafı mı var? Kâhyanın hanımı öleli yıllar oldu. Çocukları da olmadı garibim bizim yanımızdan da hiç ayrılmadı. Kâhya çok iyi bir insandır. O seni görmüş çok beğenmiş sen de istersen uygun görürsen ben de ağa da Süleyman da bu işe razıyız. Bu hayırlı işi yapacağız inşallah.” der. Lütfiye Hanım şaşırmıştır. Ne diyeceğini bilemez. Her şey çok ani olmuştur. “Vallaha ben ne diyeyim. Hele bir Süleyman gelsin konuşalım bakalım kızlarla da konuşalım ne derler? Ben sana ona göre bir cevap veririm.” der. Ağanın hanımı kalkar evine gelir. Bir iki saat sonra Süleyman eve gelir. Annesi Süleyman’ın gözüne Süleyman da annesinin gözüne bakar. İkisinin de bakışları çok farklıdır. İkisi de sanki soru sorar. İkisi de bir şeyler söylemek ister ama ikisi de söze nerden nasıl

başlayacaklarını bilemez. Süleyman “Anne nasılsın iyi misin?” der. Anne “Ben çok iyim oğlum sen nasılsın?” diye sorar. Süleyman “Ben de çok iyiyim anne biliyor musun? Beni bugün ağa babam yanına çağırdı.” der. Anne “Hayırdır oğlum ağa seni niye çağırmış?” der. Süleyman “Anne inanmayacaksın ama ağa kâhya adına benden seni istedi, dünürlük yaptı.” der. Annesi “Peki sen ne dedin?” der. Süleyman “Anne ben ne diyebilirdim ki ağa babam bana bunca şeyleri karşılıksız sadece beni sevdiği bana güvendiği için yaptı. Ben de ona ağa babam ben ne diyebilirim birincisi Allah yazdıysa ve annem de isterse ben evet derim, dedim.” der. Anne “Anladım kaynanan da buraya geldi o da bana aynı şeyleri söyledi.” der. Süleyman “Eee sen ne dedin?” der. Anne “Ne diyeyim oğlum ben de aynı şeyleri söyledim hele bir düşünelim dedim.” der. Lütfiye Hanım’ın kızları ve Şahperi de bu konuşmaları dinlemektedir. Birden kızlar “Ooo maşallah hadi hayırlı olsun annemi de evlendiriyoruz.” deyip bağırmaya başlar. Aslında bu durum ikisine de şaka gibi gelmektedir. Şahperi de onlara eşlik etmektedir. Anneleri “Kızlar hele bir susun dalga geçmeyin. Bu iş çok ciddi gelin bunu bir enine boyuna konuşalım.” der. Süleyman, kızlar ve Şahperi’yi yanına oturtur. Anne söze başlar “Evlatlarım beni iyi dinleyin. Ben yıllardır dulum. Sizin namusunuza haram getirmedim. Elimden geldiği kadar sizleri korudum kolladım. Bu güne kadar getirdim. Allah’a şükür hepiniz büyüdüğünüz evlenecek çağa geldiniz. Süleyman evlendi. Firdevs’e de dünürler gelip gidiyor. Pembe de eli kulağındadır. Bana da hayırlı bir nasip geldi. Kâhya, ağanın hanımını dünür göndermiş. Ağa kâhya adına Süleyman’a dünür olmuş. İş bana kalmış yani anlayacağınız bunlar kendi aralarında işi pişirmişler. Bana da bugün söylediler. Evet dulum evlenmeye de ihtiyacım var. Ben de bir insanım yarın sizler gideceksiniz. Ben yapayalnız kalacağım. Ama bana sorarsanız henüz kızlarım bekâr onların bir anneye ihtiyacı var. Ben onları teliyle duvağıyla gelin edeyim. Onların da mürvetlerini göreyim ondan sonra bakarız.” der. Bunu duyan Süleyman ve kızlar hepsi birden koro halinde “Olmaz önce sen evleneceksin hem kâhya da burada sen de buradasın. İkinizde bir yere gitmiyorsunuz ki yine akşama kadar beraber olacağız. Hem de artık sen çok yorulduğun senin de artık bir desteğe ihtiyacın var.” dediler. Lütfiye Hanım çaresizdir. Kızları, oğlu ve gelini hep bir ağızdan “Tamam anne evet de önce seni gelin edelim.” diye çırpınıyorlardı. Lütfiye Hanım “Tamam tamam hele bir durun ben iyice bir düşüneyim. Ben size birkaç gün sonra haber veririm.” der. Kızlarını ve oğlunu başından dağıtır. Aradan birkaç gün geçer. Kâhya olumlu cevap alamamıştır. Gece gündüz meraktadır. Sonunda ağa, hanımını Lütfiye Hanım’ın

yanına bir kere daha yollar. Ağanın hanımı, Lütfiye Hanım'ın yanına gelir. Hoş beşten sonra bu mevzuyu bir kez daha açar. *“Lütfiye Hanım kararın nedir? Bizimkilerin hepsi merakta senin cevabını beklemektedir. Gel bu işe evet de, vardır bunda da bir hayır. Kader sizi ta nerelerden aldı buralara getirdi demek ki Allah Şahperi'nin kaderini Süleyman'a kim bilir senin kaderini de kâhyaya yazdı. Bizler de sebebiz.”* der. Lütfiye Hanım, ağanın hanımını dinledikten sonra *“Haklısın hısım belki de bu bir kaderin oyunudur ya da takdiri böyle ne diyebilirim ki Allah yazdıysa ben ne diye bilirim. Ama nikâhtan önce ben bir kâhya ile konuşmak isterim.”* der. Ağanın hanımı *“Hadi hayırlısı olsun inşallah tabî ki konuşursun neden konuşmayacaksın ki ben haber veririm uygun bir zamanda uygun bir yerde sizi buluştururuz.”* der. Oradan müsaade alır ve ayrılıp evine gelir. Doğruca ağanın yanına gelir. Durumu ağaya anlatır. Ağa bu işe çok sevinir. Ağa hemen kâhyaya haber verir. Kâhya, ağanın yanına gelir. Ağa olanları anlatır *“Sonunda Lütfiye Hanım seninle evlenmeyi kabul etti.”* der. Kâhya bu işe çok sevinir. Ağa *“Ama Lütfiye Hanım seninle bir görüşmek ister.”* der. *“Bir buluşun konuşun da bu işi tatlıya bağlayalım.”* der. Kâhya *“Tamam ağam baş üstüne.”* der. İzin ister ve sonunda kâhya ile Lütfiye Hanım'ı buluştururlar. Bu iki olgun insan bir araya gelir. Birbirlerine hoş beşten sonra Lütfiye Hanım kâhyaya *“Kâhya efendi benim çocuklarım yetim büyüdüler. Sana iki şartım var.”* der. Kâhya *“Tamam buyur dinliyorum.”* der. Lütfiye Hanım *“Bir ben çocuklarımın yanından ayrılmam. Yani hemen yakındaki senin o iki göz evin var ya o bana yeter orda otururum, fazla uzağa gitmem.”* der. Kâhya *“Tamam Lütfiye Hanım, benim zaten başka gidecek ne yerim ne de evim var. Senin de dediğin gibi işte hepsi bu iki göz virane benimdir. Bunu kabul ettiğine çok sevindim. Acaba ikincisi neymiş onu da söyler misin?”* der. Lütfiye Hanım *“İkincisi de benim çocuklarıma gerçek bir baba olacaksın. Onları horlama yerme kıskanma yok. Eğer bu şartları kabul edersen ben seninle evlenmeyi kabul ediyorum.”* der. Kâhya ise *“Baş üstüne Lütfiye Hanım senin çocukların benim çocuklarım. Zaten ben seni tanımadan önce Süleyman'ı tanıdım ancak kendi evladım olsa bu kadar severdim. Ona ben kendim elimle Şahperi'yi istedim. Senin bana bunları söylemen bile yersiz.”* der. Lütfiye Hanım *“Tamam Allah razı olsun anlaştık.”* der. Odadan çıkarlar. Kâhya, ağanın yanına gelir. Lütfiye Hanım'la konuştuklarını anlatır ve şartsız kabul ettiğini söyler. Ağa hemen imamı çağırır. Kâhya ile Lütfiye'nin nikâhlarını kıyar. Böylece bu iş de tatlıya bağlanır. Gerçekten de mutludur. Tüm aile mutludur. Biz bunları burada mutlu bir şekilde bırakalım sözü Hasan'a getirelim.

Hasan sekiz aydır köyde yoktur. Olanlardan da haberi yoktur. Ağa, Hasan'ı köye koymaz. Hasan'sa yaban ellerden iyice sıkılmış annesine babasına haber göndermiştir. *“Hamit ağanın gönlünü yapın araya hatırlı adamlar koyun ben buralarda perişanım köyüme geleyim. Başka bir şey istemem amcama söyleyin beni affetsin.”* der. Eh değerli dinleyenler baba yüreği dayanamaz kalkar abisi Hamit Ağa'nın yanına gelir. Hamit Ağa kardeşini dinler. Kardeşine *“Hasan umarım bunlardan bir ders almıştır. Herhangi bir şey yapmaya kalkmaz.”* der. Hasan'ın babası *“Olur mu ağabeyim eğer bundan sonra Hasan bir yanlış yapsın onu ben ellerimle gebertirim.”* der. Eh zaten çok merhametli olan Hamit Ağa, kardeşine *“Tamam gelsin ama benim etrafımda dolaşmasın onu da gözüm hiç görmesin.”* der. Kardeşi *“Tamam ağabey çok teşekkür ederim. Aynen dediğin gibi olur.”* der. Ağadan izin alır çıkar gider. Ve oğlu Hasan'a haber salar. Hasan ertesi günü köye gelir. Bir gün üç gün beş gün derken tam bir ay geçer. Hasan'ın gözü Şahperi'nin kapısındadır. Ama o da ne Şahperi'ye yeni bir ev yapmışlardır. O evin içinden çok güzel iki tane kız o eve girip çıkmaktadır. Hasan bu kızların Süleyman'ın kız kardeşleri olduğunu anlamıştır. Zira beraber yolculuk yapmışlardır. Gerçi çok talihsiz bir karşılaşmadır. Ama ne çare başa gelmişti bir kere. Nitekim de arkadaşları o kızların Süleyman'ın kız kardeşleri olduğunu Hasan'a söyler. Hasan da bildiğini söyler. Hasan Süleyman'ın kardeşleri olan bu kızları takibe alır çünkü Firdevs'e göz koymuştur. Hasan'ın Süleyman'a olan kını hiç geçmemiştir hatta artmıştır. Kızları görünce *“Hasan tamam işte ben bu kızların bir tanesini alıp kaçırım böylece Süleyman'dan da kinimi almış olurum.”* der. Hasan, bu kötü emelini gerçekleştirmek için yine planlar hazırlamaya başlar. Hasan yine kendisi gibi soysuz arkadaşlarını ayarlar. Çeşitli planlar yapar. Bu arada Süleyman'ın hanımı Şahperi doğum yapar. Bir tane nur topu gibi bir kız doğurur. Adını da Kader koyar. Aile böylece güzel bir yaşam sürmektedir. Ama Hasan henüz emeline ulaşamamış hala Firdevs'in peşinde onu yalnız yakalamanın peşindedir. Günlerden bir gün Süleyman dağda Hamit Ağa'nın koyun sürülerinin birinin çobanı hastalanır. Süleyman da bu çobanın yerine koyunları dağlarda otlatmaktadır. Firdevs de o gün dağa abisine yemek götürecektir. Onun için hazırlık yapar. Firdevs yemekleri de alarak köyden dışarı abisinin yanına doğru gitmeye başlar. Bunu gören Hasan hemen arkadaşlarına haber verir. Hemen hepsi dört kişi Firdevs'in arkasından takibe başlar. Firdevs köyden uzaklaşınca bir derenin içinden geçerken Hasan ve arkadaşları aniden Firdevs'in önüne çıkar. Firdevs'in önünü kesen Hasan, Firdevs'e *“Dur bakalım güzel kız.”* der. Firdevs'se *“Siz de*

kimsiniz?” der. Firdevs aslında Hasan’ı görür görmez tanımıştır. Firdevs, Hasan’a “*Sen Hasan değil misin? Hamit Ağa’nın yeğenisin benden ne istiyorsun?*” der. Hasan “*İyi ya beni tanıdın, ağabeyin beni yolda yakalayıp elimden Şahperi’yi aldı. Bu onun yanına mı kalacak sanırsın?*” der. Firdevs başlar yalvarmaya yakarmaya ağlamaya ama Hasan ve arkadaşlarının sanki gözleri kör kulakları sağırdır. Firdevs’i hiç duymazlar sanki. Firdevs’se çaresizdir. Sağa sola bakıyordur burası tam bir derenin derin bir vadinin ortasıdır. Allah’tan başka kimseler yoktur. Zira sesini kimselerin duyması da imkânsızdır. Firdevs tekrar kendini toparlayarak Hasan’a, “*Benden ne istiyorsunuz?*” der. Hasan “*Ne isteyeceğiz tabii ki seni*” der. Firdevs çok korkmuş geri dönmek ister ama imkânsızdır. Bağarmaya başlar ama nafiye. Hasan ve arkadaşları Firdevs’i yakalar. Ellerini, ayaklarını ve ağzını bağlar. Hasan Firdevs’i bir derenin içinde bir mağaraya götürür. Mağaraya gelince Firdevs’in ellerini ayaklarını açar. Ağzını da çözer. Firdevs olanca merhametiyle yalvarır. Hasan “*Kızım hiç yalvarma beni tanımadın mı?*” diye sorar. Firdevs “*Tanıdım, sen Hasan’sın seni ağabeyim yolda yakalamıştı. Ellerini ayaklarını bağlamış köye getirmişti. Yine aynı böyle Şahperi’yi kaçırmıştın. Şimdi de beni kaçırdın. Sen ne biçim bir insansın ağabeyim bunu senin yanına kor mu sütü bozuk.*” der. Bu sözlerle sinirlenen Hasan, Firdevs’e birkaç tane tokat atar. Firdevs ağlar bağırır çağırır ama sesini kimse duymaz. Hasan Firdevs’in ellerini yeniden bağlatır. Firdevs onu başka yere götüreceğini sanır. Ama Hasan’ın niyeti başkadır. Hasan elleri bağlanan dünyalar güzeli Firdevs’in yanına gelerek üstünü başını yırtmaya başlar. Firdevs ne olduğunu anlayamaz. Hasan bir yandan da arkadaşlarına mağaranın dışına çıkmalarını söyler. Mağaranın dışına çıkan arkadaşları Hasan’la Firdevs’i baş başa bırakır. Üstünün başının yırtıldığını gören Firdevs, Hasan’ın niyetini anlar ama yapacak bir şey yoktur. Ne kadar bağırırsa bağırırsın sesini kimseye duyuramaz. Hasan sonunda Firdevs’i mağarada kirletir. Hasan sonra da Firdevs’e arkadaşlarını teklif eder, onlarda birer birer Firdevs’in yanına gelir tecavüz ederler. Firdevs daha fazla dayanamaz ve bayılır kendinden geçer. Hasan ve arkadaşları Firdevs’i öylece bırakır kaçarlar. Firdevs orada öylece baygın kalır. Biz haberi Süleyman’dan verelim. Süleyman Firdevs’in gelmesini bekler ama Firdevs gelmez. Süleyman da merak eder ama akşamı bekler. Akşam olunca hava kararmaya yakın Süleyman eve gelir. Firdevs’i sorar. Şahperi ile Pembe Firdevs’in yanına geldiğini söyler ama Süleyman “*Benim yanıma gelmedi.*” der. Annesinin yanına gider. Annesine Firdevs’in kayıp olduğunu söyler. Süleyman, kâhya ve ağanın diğer adamları Firdevs’in gittiği yöne

doğru gider. Artık hava kararmak üzeredir. Süleyman ve diğerleri dağlara taşlara bağırır, Firdevs'i ararlar. Firdevs'se hayli bir zaman sonra uyanır hali çok perişandır üstü başı yırtılmıştır. Hava da kararmıştır. Firdevs başlar ağlamaya yalnızdır hava karanlıktır ve çok korkmaktadır. O ara bir ses duyar. Gelen sesi dinler bir de bakar ki onu arayanlar Firdevs diye bağırılmaktadır. Firdevs, bu sesi duyunca o sese karşılık verir onlar da Firdevs'i duyar. Sonunda Firdevs'in olduğu mağaraya gelirler. Abisi Süleyman Firdevs'i görür ama bir de ne görsün Firdevs perişandır. Abisine sarılır ağlar ağlar hem de ne ağlamak ne olduğunu sorar. Firdevs “*Abi ne olur beni çabuk eve götür.*” der. Abisi Firdevs'i alır diğerleriyle birlikte köye getirirler. Köydekiler de Firdevs'in akıbetini merak etmektedir. Annesi ve kardeşi ağlamaktadır. Firdevs eve girer annesine sarılır ağlamaya başlar. Herkes merak etmektedir. Firdevs annesine olanları anlatır. Hasan ve yanında üç kişi daha kendisine tecavüz ettiğini söyler. Bunu duyan Süleyman beyninden vurulmuşa döner. Hemen evden kılıcını okunu yayını alır, atına biner. Atını dağlara sürer. Annesi Şahperi ve diğerleri engel olmaya çalışırlarsa da Süleyman'a engel olamazlar. Süleyman o dağ senin bu dağ benim sabaha karşı bunların izini bulur ve bir de bakar ki Hasan ve arkadaşları köyden epey uzak bir yerde bir mağarada uyumaktadır. Süleyman bu dördünü de uyurken yakalar atını bir çalıya bağlar. Hasan ve arkadaşlarının yanına gelir kılıcını çeker. Gücünün yettiği sesinin çıktığı kadar bağırır “*Kalkın lan şerefsizler.*” der. Hasan ve arkadaşları neye uğradıklarını şaşırır. Dördü de uykuludur. Ne yapacaklarını şaşırmışlardır. Süleyman'ın elinde yalın kılıç, önce Hasan'ın kalbine kılıcını saplar. Sonra da diğerlerini birer birer öldürür. Sonra da sadece Hasan'ı atın sırtına atar köye getirir. Süleyman köye gele dursun biz haberi Firdevs'ten verelim. Firdevs ağlar sızlar. Annesi, kardeşi ve Şahperi onu teselli etmeye çalışır ama Firdevs “*Ben bu utançla nasıl yaşarım.*” demektedir. Başka bir şey demez. Sabaha karşı herkes uyuyunca Firdevs kalkar bir ip alır kendini kapının önündeki ağaca asar. Herkes uyumaktadır. Firdevs artık kendini asmış Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Süleyman'sa gün yeri ağarırken köye girer, kendi evlerine yaklaşır ama gördüğü manzara karşısında bir kere daha kalbinden vurulmuştur. Süleyman bağırır, Firdevs diye koşar ama iş işten çoktan geçmiştir. Firdevs ölmüştür. Kardeşini kucaklasa da elinden bir şey gelmez. O arada da annesi ve diğerleri Süleyman'ın feryadına uyanmışlardır. Köyü bir ağıt feryat figan sesi sarar. Evden dışarı çıkanlar ne görsün Firdevs'in ağaçta sallanan cansız bedenini görürler. Herkes Firdevs'e sarılır ama Firdevs çoktan Hakk'a kavuşmuştur. Süleyman ise “*Durun!*” der. Hasan'ın cesedini getirir, Firdevs'in

asıldığı ağacın diğer bir dalına da Hasan'ı asar. Sonra kâhyayı yanına alarak üç beş tane de at alırlar. Doğru diğer öldürdüğü adamların yanına mağaraya atları hızla sürerler. Kâhya ve diğerleri o ölü gençleri görünce çok şaşırırlar. Süleyman onları da atlara atar, doğruca köye getirir. Süleyman diğerlerini de Hasan'ın yanına sırasıyla asar. Bu manzara karşısında herkes şaşırmıştır. Bütün köylüler oraya toplanmış kimisi Süleyman'a hak veriyor kimisi ise Süleyman'ı suçluyordur. Hamit Ağa ise kendi yeğenine çok kızıyor “*O bunu çoktan hak etti.*” diyordu. Süleyman'ı tamamen destekliyordu. Çünkü Süleyman'ın hem kız kardeşi kirletilmiş bu dördü tarafından hem de bu zulüm karşısında Firdevs kendini asmıştır. Köy tam bir mahşer yerini andırır. Bir yandan da o zamanın karakoluna zaptiyeye haber vermişlerdir. Zaptiyeler köye gelene kadar Süleyman cesetlerin yanına kimseyi yaklaştırmaz. Elinde yalın kılıç bekler. “*Bu manzara cihan-ı âleme ibret olsun. Herkes bu manzaraya defalarca baksın.*” diye bağıırıyordu. Sonunda zaptiyeler gelir. Cenazeler ağaçlardan indirilir. Önce Firdevs'in yıkanmasını sonra da defin edilmesini Süleyman Ağa'dan, kâhyadan ister. Öyle de yaparlar. Süleyman diğerlerinin kaldırılmasını beklemeden zaptiyeler Süleyman'ı alıp götürür. Süleyman da perişandır. Hanımı Şahperi, annesi, kardeşi, ağa, hanımı ve kâhya da ağlıyorlardır. Ama artık yapacak bir şey yoktur. Köylüler diğer cenazeleri de kaldırır. Herkes ve civar köyler bu olayları aylarca konuşur. Biz haberi Süleyman'dan verelim. Süleyman zaptiyeler tarafından getirilmiş zindana atılmıştır. Zindanda yatıyordu. Mahkeme devam eder. Kadı Efendi, Süleyman'ı dinlemiş ama Süleyman'a şahitlik edecek birilerini sormaktadır. Aylar geçmiş sonunda ağa, yanında kızı, kâhya, annesi, Şahperi ve Pembe hep beraber Süleyman'ın ziyaretine gelir. Ağa, kadıya kendisinin şahitlik yapacağını söyler. Onlar Süleyman'ı ziyaret ettikten sonra kadı bunlara bir mahkeme günü verir ve ağa yanındakilerle birlikte köye döner. O mahkeme günü geldiğinde ağa kâhya ile birlikte mahkemeye şahit olarak gelir. Ama ağanın kardeşi de vardır. Hasan'ın babası da oradaydı tabii ki... Diğerlerinin de babaları, kardeşleri ve yakınları da oradadır. Sonunda mahkeme kurulur. Kadı şahitleri dinler sonra da Süleyman'a öyle bir ağır ceza verir ki karar açıklanır. Sanıkları yakaladığına göre kendisi infaz edip öldürmek yerine devlete teslim etmediği için, kendi cezalandırdığı için, kanunları tanımadığı kendi kanununu kendisi yaptığı için Süleyman'a idam cezası verilir ve idamın burada değil başka bir ilde yapılmasına hükmeder ve celseyi kapatır. Ağa da kâhya da yıkılır. Hiç beklemediği bir ceza vermiştir. Şimdi ağa, kızına; kâhya, hanımına ne söyleyecektir. Ağa küçük torunu Kader'e babasının idamına karar verildiğini nasıl

anlatacaktır. Ağa, kâhyayla birlikte köye döner. Tabii ki mecburen gerçeği söylerler. Bunu haber alan Şahperi, Süleyman'ın annesi, kardeşi kendini yerden yere atarlar ama yapacak bir şey yoktur. Bu feryatları günlerce sürer. Sonunda Lütfiye Hanım, kâhyaya rica eder *“Beni Süleyman'ıma götürün de bari bir son defa göreyim.”* der. Şahperi'yi, Kader'i ve kardeşini de alırlar. Doğru Süleyman'ın yattığı zindana gelirler. Kadıya müracaat ederler, Süleyman'la görüşmek istediğini söylerler. Kadı Efendi ise *“Süleyman'ın, buradaki koğuşların çok dolu ve de çok sıkı olduğunu dün sabah Süleyman'ı Amasya iline gönderdik. Zaten mahkemesi görülmüş kararı verilmiştir. Sanırım Süleyman'ı orada infaz ederler. Benim söyleyeceğim bu kadar gerisini siz bilirsiniz.”* der. Bu cevabı alan anne, kardeş, eş, kâhya gerçekten ikinci kez yıkılmışlardır. Yine ağlar feryadı figan ederler ama ne yapabilirler ki? Mecburen eli boş yüzü kara diyenin hesabı köye Süleyman'ı göremeden geri dönerler. Herkes ağlamaktadır, evde bir kara yastır devam eder. Günler, haftaları; haftalar, ayları; aylar, yılları takip eder. Süleyman'dan ne bir haber ne de gelen giden yoktur artık. Süleyman yavaş yavaş unutulmuş gündemden düşmeye başlamış kadere razı olmuşlardır. Herkes günlük işleriyle ilgilenirken bu arada Süleyman'ın kardeşi Pembe'ye o köyden birisi dünür gelir. Pembe'nin annesi, kâhya ile evli olduğu için ona dünür gelirler. Kâhya ise *“Her ne kadar benim eşimse de burada ağamız var ona gidin.”* der. Gelen dünürler doğruca ağaya giderler. Tabii ki kâhya da onlarıdır. Ağa, bu gelenleri tanımaktadır kendi köyünün insanlarıdır. Damat adayı da dürüst, çalışkan bir delikanlıdır. Ağa sonunda Pembe'yi o delikanlıya verir. Birkaç ay nişanlılık döneminden sonra Pembe'nin düğününü yaparlar onu da dünya evine sokarlar. Artık herkes Süleyman'a idam edilmiş gözüyle bakmaktadır. Yoksa mutlaka bir haber veya mektup gelirdi diye düşünürler. Şahperi de çok genç yaşta dul kalmıştır. Tek tesellisi kızı Kader'dir. Bu arada da tabii ki Şahperi bir ağa kızıdır, dul kalmış bekârdır. Sağdan soldan ağaya dünürler geliyor Şahperi ise bu tekliflerin hepsini reddetmektedir. Bir gün Süleyman'ın annesi, Şahperi'nin kayınvalidesi Şahperi'yi karşısına alarak şunları söyler *“Güzel kızım her şey Allah'tandır. Her ne ederse Allah eder sen daha çok gençsin. Süleyman idam edildi artık geri gelmez. Evlenmek senin de hakkın ben torunuma ölene kadar bakarım. Sen çok iyi bir insansın ama bu genç yaşında hayatı kendine zehir etme güzel kızım. Kendine münasip biri çıkarsa evlen yavrucuğum, ben izin ve müsaade veriyorum.”* diye Şahperi'yi ikna etmeye çalışır. Şahperi ise *“Anladım anne, ben senin kızın sayılırım bir de yavrum var. Ben bunu bırakır nereye kime giderim.”* der. Süleyman'ın annesi

“Haklısın kızım ama bak benim de eşim öldü üç çocukla ben de dul kaldım görüyorsun. Sonunda kâhya beyle beni evlenmeye ikna ettiler. Evet, ölüm de Allah’ın emri, evlenmek de Allah’ın emri. Süleyman değil de Allah korusun sen ölsen Süleyman da mecburen evlenirdi. Bunda ayıplanacak, kınayacak bir şey yok bu herkesin başına gelebilir.” der. Şahperi, kayınvalidesinin bu sözleri üzerine düşünmeye başlar. Tabii ki Şahperi’nin dünürleri gelmeye devam etmektedir. Süleyman gideli neredeyse tam yedi yıla yakın olmuştur. Kızı kocaman olmuş artık her şeyi biliyor her şeyi sorgulamaktadır. Kader annesinden, dedesinden, babaannesinden kime babasını sorsa idam edildiğini öğrenemez. Baban öldü diyorlardır. Kader de bunlara inanıyor kendi ismi gibi kadere boyun büküyordur. Şahperi biraz hasbihal ettikten sonra kayınvalidesinin yanından ayrılır. Yine günler haftalar geçer. Bir gün başka bir ağanın oğlu, Hamit Ağa’ya babasını dünür olarak gönderir. Çünkü Şahperi çok güzel asil tam bir hanımefendidir. Şahperi’nin zaten namı etrafı sarmış dillerde söylenmektedir. Babası Şahperi’yi yanına sesletir. Durumu, gelen dünürleri kendisine anlatır. Aslında o yıllarda bir kızın babasının karşısına geçip de babacığım ben şununla evleneceğim ya da evlenmeyeceğim demek geleneklere, edebe, töreye sığmayan bir harekettir çok ayıp karşılanır. Hamit Ağa, Şahperi’yi çok sever. Onun bir evi yuvası olmasını yeniden çoluğa çocuğa karışmasını istemektedir. Süleyman’ın ölümünün üzerinden çok yıllar geçmiştir. Yeniden mutlu olmak kızının da hakkı diye düşünmektedir. Bunun için Şahperi’ye *“Kızım ben seni bu dünür gelenlere Allah’ın emriyle vereceğim.”* der. Bunun üzerine Şahperi çaresiz bir şekilde kaderine boyun bükmekten başka çaresi olmadığını anlamıştır. Babasına dönerek *“Siz bilirsiniz babam, ben ne diyebilirim ki?”* der ve babasının yanından ayrılır. Hamit Ağa ise gelen dünürlere *“Tamam kızımı size Allah’ın emriyle veriyorum. İmamı çağırın, nikâhını kıyın, götürün.”* der. Gelenler hemen köyün imamını çağırır orada bir nikâh kıyarlar ve hemen o gece Şahperi’yi kimseler görmeden köylünün haberi olmadan ata bindirip gönderirler. Zaten eskiden dul kadınlara ikinci bir düğün yapmak ayıp kaçır. Zaten de Şahperi de böyle olmasını istemiştir. Şahperi, giderken eski kayınvalidesine gider helallik almak ister. Ama yine de birbirlerini görünce sarılır ağlaşırlar. Süleyman’ın annesi Lütfiye Hanım, Şahperi’ye der ki *“Güzel kızım, sen münasip olanı yaptın ama senden bir isteğim var. Bunu yerine getirirsen çok sevinirim.”* der. Şahperi de *“Buyur anam.”* der. Lütfiye Hanım *“Giderken Kader’i götürmesen olmaz mı?”* der. Şahperi *“Olmaz anam ben ondan ayrılamam.”* der. Lütfiye Hanım ise *“Benim güzel kızım şimdi sen*

gideceksin bu daha çok küçük. Oralar tamamen yabancı bir köy, Kader orada perişan olur alışamaz. Sen şimdi bir git hele biraz zaman geçsin. Sen yine gelir Kader'i götürürsün. Önce sen gittiğin yere bir alış.” der. Şahperi ise Lütfiye Hanım'ın bu sözlerini haklı bulur. *“Tamam anam, sen haklısın ben daha sonra gelir Kader'i de alır giderim.”* der. Ve vedalaşır ayrılırlar. Böylece Şahperi, anne babasıyla oradakilerle helalleştikten sonra gözyaşları içinde ata biner. Ve oradan ayrılırlar. Şahperi gittikten sonra Hamit Ağa, annesi Lütfiye Hanım, kâhya, Kader hepsi oturup saatlerce ağlaşırlar. Daha sonra herkes gözyaşlarını silerek kalkar dağılırlar. Şahperi'nin bindiği atı ve dünür gelenlerin atı, gece karanlığında ilerlemektedir. Şahperi ise içten içe ağlamaktadır. Dönüp dönüp arkasına bakar sanki bir ses gitme ey Şahperi nereye gidiyorsun diyecek sanıyordur. Ama o ses gelmez. Şahperi de çaresiz bu kervana katılmış gecenin karanlığında yol alır. Şahperi perişandır o gecenin karanlığında ay ışığında şöyle dağlar taşlara ovalara bakar. Buralar kendi köyünün dağları taşları, ayrılmak çok zor gelmektedir. Şahperi, buna dayanamaz iki gözü iki çeşme o gecenin karanlığında o dağlara taşlara akan suların sesine bakalım ne söyler:

*Duyun feryadım ey dağ olar taşlar
Buralardan ağlayarak giderim
Sele döndü bakın gözümde yaşlar
Seller gibi çağlayarak giderim*

*Ay karanlık yol görünmez gözüme
Şöyle baktım gelen yoktur izime
Doyamadım bir tek yetim kuzuma
Yüreğimi dağlayarak giderim*

*Bundan sonra daha gülmez yüzümüz
Şahperi'yim böyle miydi sözüümüz
Yetim öksüz kaldı bir tek kuzumuz
Kader kolum bağlayarak giderim*

Evet değerli dinleyenler Şahperi, bu dörtlükleri iki gözü iki çeşme söyleyerek gitmektedir. Şimdi Şahperi gidedursun. Biz geri köye dönelim. Şahperi'nin annesi,

babası, Lütfiye Hanım, kâhya acaba Süleyman gelir mi diye içlerinden de geçirir. Ama kendi kendilerine de Süleyman buradan ceza evine gideli tam yedi yıla yakın olmuştur. Artık bu saatten sonra Süleyman'ın gelmesi imkânsızdır. Kader ise nerdeyse yedi yaşına gelmiş kocaman bir kız olmuştur. Artık akli her şeyi kesmektedir. Annesinin gittiğini Lütfiye Hanım'dan ve ananesinden sormaktadır. “*Neden annem gitti gitmeseydi olmaz mıydı ya da beni neden götürmedi?*” diye sorular sorar. Bazen de yine herkesten babasını sorar. Babaannesini ve herkes babanı öldü derler.

Bunlar da bu köyde dura dursun biz şimdi de haberi Süleyman'dan verelim. Süleyman başka bir şehre gönderilir zaptiyeler eşliğinde. Günlerce yol alır, sonunda Süleyman Amasya'ya gelir. Orada hapishaneye konur. Orada günler geçmek bilmez. Süleyman kimsesizdir, sahipsizdir. Ne geleni vardır, ne de gideni... Süleyman, bu hapishanede Ali isminde Amasyalı bir arkadaşla adeta kardeş olur. Birbirlerinden hiçbir şeylerini saklamazlar. Adeta kardeşten de ileridirler. Süleyman bir gün Ali'ye “*Ali, sen neden buradasın? Sakıncası yoksa bana anlatır mısın?*” der. Ali de “*Tabii ki değerli arkadaşım, anlatırım.*” der. Ve söze şöyle başlar. Ali önce bir iç geçirir, sonra da Süleyman'a bakarak “*Süleyman, benim herkes gibi babam, annem, üç de kardeşim vardı. Kardeşlerimin ikisi erkek birisi de kız. Ben de sizler gibi Amasya'nın bir köyünde yaşıyordum. Bizim köyde bir zengin ağa vardı. Bu ağanın beş altı tane oğlu vardı. Bunların içlerinden bir tanesi hem babasının zenginliğine güveniyor, hem de kardeşlerinin çok olmasına güveniyor, köyde aklına gelmedik çirkin hareketler şımarıklıklar yapıyordu. Köylü de ağa da hem de oğullarından çekiniyor, bir şey demiyorlardı. Bir gün mevsimlerden ekin biçme zamanıydı. Bizim de ekinlerimiz vardı. Ben babam ve erkek kardeşlerim tarlada ekin biçiyorduk. Benim o zaman on beş on altı yaşında olan kız kardeşim de bize öğle zamanı yemeğimizi getiriyordu. Bir gün yine evden ekmeği yemeği almış tarlaya getirirken ağanın bu şımarık oğlu benim kız kardeşimin önünü keser onu bir dereye götürür, orada kız kardeşime zorla tecavüz eder. Biz bekledik yemek gelmedi. Babam: ‘Bu kız neden gelmedi, başına bir şey mi geldi? Hele bir gidip bakın.’ dedi. Benim kardeşlerimden bir tanesi ata binip köye doğru gitti. Bizler ise tarla biçmeye devam ediyoruz. Aradan bir iki saat geçti, bir de baktık kardeşim atla hızla bize doğru geliyor. Ama nasıl biliyor musun hani derler ya tozu dumana katıyor işte öyle. Biz hepimiz durduk elimizden tırpanları bıraktık ona doğru gitmeye başladık. Babam bağırdı: ‘Oğlum, yavaş gel. Ne oldu,*

seni bir kovalayan mı var?’ dedi. Ama kardeşim iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Kardeşim hızla geldi, yanımızda durdu. Hemen attan indi babamın boynuna sarıldı. Babama: ‘Baba, hemen eve gidelim.’ dedi. Babam: ‘Hayırdır oğlum, annene mi bir şey oldu?’ Kardeşim: ‘Yok baba.’ Babam: ‘Kardeşine mi bir şey oldu?’ dedi. Kardeşim başını salladı. Hem de ağlıyordu. Babam bizlere: ‘Hadi hemen toparlanın, eve gidiyoruz.’ dedi. Bizler de hemen tırpanları elimize omzumıza aldık köye doğru gitmeye başladık. Babam ise kardeşimden atı aldı, binip köye doğru hızla gitmeye başladı. Ben babam gittikten sonra kardeşime sordum: ‘Anlat bakalım, kardeşime ne oldu?’ dedim. Kardeşim ağlamaya başladı yeniden gözyaşlarını tutamıyordu. Ben tekrar sordum ve kızdım: ‘Söyle ulan! Ne ağlıyorsun karı gibi? Konuş!’ dedim. Kardeşim dedi ki: ‘Kız kardeşimiz bize öğle ekmeği getirirken ağanın o şımarık oğluna rastlar. Kardeşime zorla tecavüz eder. Bunun üzerine de kardeşim bileklerini keserek intihar eder. Ben gittiğimde onu baygın buldum hemen alıp köye götürdüm. Annem hemen bileklerini sardı kanı durdurdu. Beni de size gönderdi.’ der. Ali bunun üzerine çılgına döner hepsi birden koşarak köye gelirler. Kardeşleri baygın yatmaktadır. Arada bir kendine gelir, gözlerini açar başlar ağlamaya... Ardından bir daha kendinden geçer. Babam ise bizleri teselli etmeye çalışıyordu. Babam bana dedi ki: ‘Ben gider ağayla konuşurum bir hal çaresine bakarız.’ dedi. Bizler ise çaresiz bir şekilde beklemeye başladık. Tabii ki bu olay hemen köyde duyuldu, haber duyulunca babam kalktı ağanın evine gitti. Babam ağaya olanları anlatır. Ağa ise pişkin bir şekilde: ‘Ya kusura bakmayın. Benim oğlan bir cahillik yapmış. Ben size biraz para vereyim bu olay kapansın. Sen de kızı birine verirsin, olur biter. Bu olayı fazla büyütmeyin.’ der. Babam ise ağaya: ‘Ulan terbiyesiz! Bu namus, bunun şakası var mı? Gel adam gibi kızı iste bu terbiyesiz oğluna al. Bu iş ancak böyle tatlıya bağlanır.’ der. Ağa ise: ‘Ulan sen kimsin ki bana emirler yağıdırıyorsun? Ben senin gibi bir açın kızını evime gelin getirir miyim sanırsın? Hadi defol git buradan!’ der. Babam ise çaresiz bir şekilde ağlayarak eve geldi. Ve bizlere ağayla arasında olanları anlattı ben bir kez daha beynimden vurulmuşa dönmüştüm. Bu arada da kız kardeşim iyice kendine geldi ve bize olanları gözyaşları içerisinde anlattı. Tabii ki bu namustu, şakası yoktu. Allah’ım, ben köye nasıl gidecektim köylünün yüzüne nasıl bakacaktım? Bu olay bizi çok perişan etmişti.” der. Tabii ki Ali bu olayları anlatırken, Süleyman’ın iki gözü iki çeşme... Çünkü zira kendi kız kardeşi de aynı felakete uğramıştır. O da zira bu dava için buradadır. Durmadan gözlerini silmektedir. Ali ise devam eder “Bir gün hazırlık yaptım okumu yayımı aldım.

Hançerimi de aldım bu şımarığı takibe başladım. Baktım bu terbiyesiz yine atıyla gidiyor. Bu iyice uzaklaştıktan sonra ben hemen takibe başladım. Köyden iyice uzaklaşmıştık, artık in cin yoktu. Buna arkadan elli metre kadar yaklaştım ve oku çıkarıp tam bunun iki omuz ortasından gönderdim. Bu oku yiyince hemen atını durdurdu ama kendisi de yere zor indi. Ben de o arada buna yetiştim ben de attan indim. Bu terbiyesiz başladı bana yalvarmaya. Ben ise ‘Benim kız kardeşim de sana çok yalvardı değil mi?’ dedim. ‘Ama sen dinlemedin. Gelin namusunuzu temizleyin. Mademki bu pisliği yaptın gel kızı al dedik, onu da kabul etmediniz. Peki hiç düşünmüyor musunuz bu kızın hali ne olacak? Bizim şerefimizi beş paralık ettiniz ulan!’ dedim ve hançeri buna sapladım sonra da kellesini gövdesinden ayırdım. Sonra da şeyini kesip ağzına verdim ve orada uzaklaşıp köye geldim sonra babasına haber gönderdim. O şımarığın yerini de söyledim. Sonra köylü oraya akın oldu, herkes o tarafa doğru koşmaya başladı. Tabii ki en başta ağa koşuyordu. Hem de bize tehditler savuruyordu. Oysa bardak taşmıştı artık ne olursa olsun her şeyi göze almıştım. Köylüler cenazeyi getirdiler, yıkadılar, defnettiler. Ağa bize haber gönderiyor onları yakacağım, yıkacağım, öldüreceğim diye tehditlerin ardı arkası kesilmiyordu. Tabii ki zaptiyeler gelmişti, beni arıyorlardı. Ben ise dağa çıkmıştım, yakalanmıyordum. Sebebi ise ağanın veya oğullarının, babama kardeşlerime belki bir şey yaparlar diye dağlarda geziyordum. Babama dedim ki: ‘Burada neyimiz var neyimiz yok satın, gelin şehre göçelim. Ancak ben o zaman teslim olurum. Yoksa ben gidersem bunlar size dirlik vermez. Ola ki bir kötülük daha yaparlar.’ dedim. Babamsa düşündü: ‘Haklısın oğlum.’ dedi. Ve başladı köyde ne var ne yok hepsini sattı. Geldi bu şehre yerleşti. Sonra da ben gittim zaptiyeye kendiliğimden teslim oldum. Kız kardeşim de iyileşti kendine geldi. Onu da başkasıyla evlendirdik, şimdi onun da çocukları var. Diğer kardeşlerimse onlar da evlendiler. Çoluk çocuğa karıştılar babam annemse yaşlandılar, sağlar çok şükür. Ben ise işte gördüğün gibi buradayım. Bu işlediğim suçtan dolayı Kadı Efendi de bana otuz yıl hapis verdi. Ben de cezamı çekmeye devam ediyorum.” Ama Süleyman hala ağlamaya devam eder. Bir yandan da Ali’ye “İyi ki sana benim gibi idam vermedi.” der. Ali de “Verecekti ama işin içerisine namus girdi. Bir de zaten o kişi tam bir belaydı. Köylüler de şahitlik ettiler böylece kelleyi kurtardık.” dedi. Evet, Ali hikâyesini anlatmıştır. Böylece neden burada olduğunu artık Süleyman biliyordur. Bir de kendi durumunu göz önüne getirir. Kendisinininki farklıdır. Çünkü kendisi tam dört kişiyi öldürmüştür herhalde ondan olsa gerek idam vermişlerdir. Neyse artık yapacak bir şey de yoktur.

Ali de Süleyman da kendilerine gelmişlerdir. Biraz da Süleyman'ın hapishanedeki hayatından bahsedeyim. Süleyman sivilde de dışarıdayken de saz çalıp türkü söyler. Şimdi hapishanede de kendine bir saz edinmiştir. Burada da saz çalıp türkü söylemektedir. Onun için orada bulunan mahkûmların hepsi de hasretlik çekmektedirler. Hepsi de gurbettedir. Onları tek teselli edecek şey türkülerdir. O da Süleyman'dadır. Süleyman, cezaevinin idaresiyle o koğuştan o koğuşa davet edilir, idare de gönderir. Gittiği her koğuştaki Süleyman en iyi şekilde ağırlanır. Süleyman sazını çalar türküsünü söyler. Tabii ki Süleyman mahkûmları eğlendirirken kendi hasretliği de vardır. Bir yandan da onları yaşar ve türkülerinde onları yaşatır. Tabii ki bu koğuşlarda yatan zengin mahkûmlar, Süleyman sazını çalıp türküsünü söyledikten sonra giderken eline üç beş kuruş sıkıştırırlar. Süleyman da buradan aldıklarıyla kendisini hapishanede idare eder. Zorunlu ihtiyaçlarını karşılar. Ama Süleyman'ın aklı fikri Şahperi'sinde, biricik kızı Kader'de, annesinde ve kardeşindedir. Süleyman idam edilmesini bekler ama bir türlü idam gerçekleşmiyordur. Ha bugün ha yarın derken günler böylece geçip gider. Süleyman herhalde beni unuttular diye düşünürken memlekettekilerin hiçbirinden bir haber alamamaktadır. *“Acaba annesi nasıldı yaşlanmış mıydı ya kardeşi evlenmiş miydi yoksa onun da başına bir hal geldi mi? Ya gözünden gözüne inanmadığı Şahperi'si, o nasıldı acaba? Ben idam edildim diye başkasıyla evlendi mi yoksa hala beni bekliyor mu? Ya dünyalar güzeli kızım Kader nasıldı? Şimdi kocaman bir kız olmuştur.”* diye düşünmektedir. Günler böyle geçerken memlekette de siyasi çekişmeler olmaktadır. Bir padişah değişimi olması beklenir. O yüzden mahkûmlar idam edilmiyor, belki de başka bir amaçla kullanılmak üzere bekletilmektedir. Özellikle idam mahkûmları bekletilir. İşte tam bu altı yılın sonunda bir padişah değişimi olmuştur. Padişah kılıç kuşanma merasiminden sonra divanını toplar. Divanda tahta çıkmasının şerefine halka ikram olarak önce kader mahkûmlarına af çıkarır. Bunu da tüm illere, hemen valilere bir fermanla duyurur. Bu haberi alan mahkûmlar adeta bayram yaparlar. *“Çok yaşa padişahım!”* diye bağırırlar. Sonunda tüm mahkûmlar serbest bırakılır. Süleyman da onlardan biridir. Süleyman yıllardır içerdedir. Ne gelen ne giden olmuştur. En son Süleyman'ın yanına annesi, kardeşi ve Şahperi gelmiştir. Ama görememişlerdir. Sadece kadından Süleyman'ın asılacağını öğrenmişlerdir. Süleyman'ın bütün ailesi Süleyman'ı idam edilerek öldü biliyordur, diye düşünmeye başlar. Süleyman bu ilân edilen af kanunundan sonra tabii ki idare tarafından *“Hadi bakalım iyisiniz. Herkes hazırlığını yapsın yarın saat sekizden sonra kimse kalmayacaktır.”* derler. Ertesi

günü Süleyman, sabah sekizde küçük bir tahta bavulu vardır, bir de sazı onu eline alır. Oradaki gardiyanlarla helalleştikten sonra dışarı çıkar ama cebinde doğru dürüst bir kuruşu yoktur. O gece ne yatacak, ne yiyecek, ne giyecek hiçbir şeyi yoktur. Elinde bir bavul bir de sazı ile dolaşmaya başlar, bir yeri de bilmemektedir. Cezaevinin çaresizce önünde bir o yana bir bu yana döner durur. Süleyman cezaevinden dışarı çıkmıştır. Ama şimdi cezaevinden daha da çaresizdir, bir sağa bir sola bakıp duruyordur. Sanki birisi gelecek de Süleyman'ı alıp götürecektir. Ama öyle bir beklentisi de yoktur. Ne yapacağını bilmemektedir. Önce bir hana gideyim der ama parası yoktur. Süleyman biraz düşündükten sonra öyle beklerken bir de bakar ki hapis arkadaşı Ali yana yana Süleyman'ı aramaktadır. Sonunda Süleyman'ı hapishanenin çıkışında öyle çaresizce bir sağa bir sola baktığını görür ve koşar yanına gelir. Süleyman'a *“Süleyman burada ne bekliyorsun? Hadi bakalım doğruca bize gidiyoruz.”* der. Süleyman ise Ali'ye *“Garip beklemes de ne yapar?”* der. Ali ise *“Ne yapacak, arkadaşının evine gider.”* der. Ali'yi kolundan tuttuğu gibi sürüklemeye başlar. Süleyman bu olaya hem çok sevinmiştir hem de buruktur. Çünkü Ali'nin de kendine ait evi yoktur o da annesinin babasının yanına gidecektir. Ama Ali çok sadık birisidir. *“Hadi Süleyman düşünme gidiyoruz. Hele bir gidelim de gerisi Allah kerimdir.”* der. Ve Süleyman'ın elinden bavulunu aldığı gibi yola koyulurlar. Ali, Süleyman'a *“Ya benim canım arkadaşım biz seninle birlikte o kadar hapis yattık. Biz orada her şeyimizi paylaştık. Hatta kaderdaş olduk. Mademki gidecek bir yerin yok, hadi bakalım benimle gel. Bugün benim misafirimsin.”* der. *“Hele bir eve gidelim ne yapacağımıza o zaman karar veririz.”* der. Alıp Süleyman'ı evine götürmek ister. Süleyman ise *“Değerli arkadaşım, münasip olur mu bilmem ki nasıl olur?”* der. Arkadaşı *“Olur mu Süleyman. Biz yıllarca kader arkadaşlığı yaptık anca beraber kanca beraber.”* der. Alıp Süleyman'ı kendi evine götürür. Tabii ki Ali'nin babası, annesi, kardeşleri, hısımları, akrabaları o gece Ali'yi ve Süleyman'ı yalnız bırakmazlar. Sohbetinde tabii ki Ali gelenlere soranlara Süleyman'ı kısmen tanıtır. O gece Ali'nin evinde kalırlar. Ali, Süleyman'ı o gece paşalar gibi ağırlar. Ali'nin ailesi ertesi günü erkenden kurbanlar keser, hayır yaparlar, beraberce yerler içerler. Ali, Süleyman'a *“Hele birkaç gün misafirimiz ol da ondan sonra ne yapacağımıza karar veririz.”* der. Süleyman, Ali'nin birkaç gün misafiri olur. Sabah kalkan Süleyman, sabah kahvaltısında beraber Ali, Süleyman'a sorar *“Ya arkadaşım senin memleketin buraya çok uzak. Senin yıllardır da gelen gidenin olmadı. Senin paran da yoktur. Ben sana ne lazımsa vereyim. Sen memleketine gidince benim*

*paramı gönderirsin.” der. Süleyman bu teklifi alınca çok sevinir. Ali’ye çok teşekkür eder. Ali, Süleyman’ı da yanına alır, kahvaltıdan sonra doğru at pazarına giderler. At pazarından Süleyman’a iyi bir eyeri ile birlikte at satın alır. Getirirler atı ahıra çekerler. Ali, Süleyman’a üç gün daha kendisinin misafiri olmasını söyler. Rica eder Süleyman da Ali’yi kırmaz. Üç gün daha kalır. Bu arada Ali “*Bak arkadaşım, dünyanın binbir türlü hali var. Eğer köyüne gider, huzur bulamazsan sakın oralarda kalma. Unutma burada senin bir kardeşin var. Al hanımını, kardeşini de doğruca buraya çık gel. Geçinir gideriz be şu üç günlük dünyada.*” der. Süleyman da “*Tamam arkadaşım. Hele bir gideyim bakayım, gerçekten durum senin dediğin gibiyse ben hepsini alır gelirim.*” der. Ali ile ve Ali’nin ailesiyle vedalaşır. Atına biner. Ali yine arkadaşına bir kese uzatır “*Bunu da al, yanında bulunsun.*” der. Süleyman, Ali’ye çok teşekkür eder “*Bir insanın öz kardeşi olsa bu kadar yapmazdı.*” der. Bir kez daha vedalaşırlar. Süleyman atını sürer ve oradan uzaklaşır. Evet, Süleyman artık serbesttir. Şimdi sevdiğine; Şahperi’sine, kızına, annesine, kardeşine gidiyordur. “*Acaba bizim oralarda durum nasıl? Annem, kardeşim, karım, kızım nasıllar acaba? Beni karşılarında görünce ne yapacaklar?*” diye kendi kendine hayal kurarak yola devam eder. Süleyman günlerce at üstünde yolculuktan sonra yine ha gayret köyüne doğru yola çıkar. İkinci zamanıdır, köye varır. Aradan nerdeyse tam yedi yıl geçmiştir. Yıllar Süleyman’da da çok derin izler bırakmıştır. Süleyman’ın da artık saçlarında aklar başlamıştır. Süleyman kendi köyüne gelir, doğru evlerine yaklaşır. Kimse Süleyman’ı beklemediği için kapıda durur bakar ki kapıda bir kız çocuğu oynamaktadır. Süleyman “*Ulan kim acaba bu benim kızım Kader olmasın? Şimdi o da tam bu kadardır.*” der. Kendi kendine söylenir. Atından iner, kıza “*Bakar mısın kızım? Senin adın ne?*” der. Kız “*Buyur amca. Benim adım Kader.*” der. Süleyman “*Ne Kader mi?*” Kız “*Evet, Kader.*” der. “*Amca neden sordun, sen kimsin?*” der. Süleyman “*Kızım senin babanın adı ne?*” der. Kız “*Benim babam yok. Babam ölmüş ama adı Süleyman’mış.*” der. Süleyman “*Ya öyle mi demek baban ölmüş. Peki annen yok mu?*” der. Kader ise “*Annem var ama o burada yok.*” der. Hani değerli dinleyenler al çocuktan haberi derler ya işte Süleyman da kendi kızını yakalamış haberi almaktadır. Süleyman kızından annesini, babaannesini, halası Pembe’yi sorar. Kader ise hepsini bir bir anlatır. Süleyman Şahperi’yi sorar “*Peki annen başkasıyla evlendi mi?*” dedi. Kader “*Evet amca. Annem tam bir ay oldu başkasıyla evlendi. Annemi başka köye götürdüler.*” der. Kader sorar “*Amca, sen kimsin? Bunları neden soruyorsun?*” der. Süleyman daha fazla dayanamaz, kızına öyle bir sarılır ki...*

Süleyman ağlar, Kader de: “*Amca sen neden ağlıyorsun?*” der. Süleyman hem ağlar hem de şunları kızına sarılarak ağlayarak söyler. Bakalım Süleyman ne demiş:

*Hele bakın şu Kader’e
Yavrum sen benim kızımsın
Başım alıp gidem nere?
Kuzum sen benim kuzumsun*

*Sendin yüreğimde sızım
Sensin benim iki gözüm
Sensin benim Kader kızım
Yavrum sen benim kızımsın*

*Süleyman’ım neydi suçum
Ağardı başımda saçım
Bak dert ile doldu içim
Kızım sen benim kızımsın*

Tabii ki Süleyman, bu dörtlükleri söylerken hem ağlar hem de söyler. Süleyman’ın bu feryadına kâhya, Lütfiye Hanım çıkar. Ardından ağanın hanımı, sonra da ağa çıkar. Süleyman’ı kızına sarılmış vaziyette görünce hepsi şaşırır. Aman Allah’ım! Süleyman gelmiş nasıl olur sen ölmemiş miydin diye içlerinden geçirirler. Bir yandan da Süleyman’a doğru koşarlar. Feryat ederek koşar, Süleyman’a sarılır, ağlaşırlar. Ama herkes bir yandan da Süleyman’ın gözünden gözlerini kaçarır. Süleyman, Şahperi’yi soracak diye akılları çıkar. Acaba ya sorarsa biz ne cevap vereceğiz derler. Ama Süleyman duyacağını duymuş, öğreneceğini öğrenmiştir. Hem de kendi kızından, yalansız rıyasız bir şekilde her şeyi öğrenmiştir. Ama herkes de kendine sormadan edemiyordur. Süleyman, idam mahkûmudur, acaba nasıl kurtulmuştur? Yoksa firar mı etti diye akıllarından geçer. En sonunda ağa dayanamaz Süleyman’a sorar “*Evladım sen idama mahkûm olmuştun, nasıl oldu da kurtuldun? Biz senin yanına mahkemeden bir ay sonra geldik. Bizden bir ay önce başka şehre gönderdi dediler. Ben, annen, kayınvaliden, Şahperi, kâhya ağlayarak geri döndük. Seni bulamadık. Sonra senden, tam altı yıldır ne bir mektup ne bir haber gelmedi. Biz de seni öldü yani idam ettiler sandık. Sen bir anlatır mısın?*” der. Süleyman da “Ağa

baba evet sen haklısın. Aynen dediğin gibi oldu ama o gittiğimiz yerde bizi idam etmediler. Tam altı yıl bizi beklettiler, sebebini biz de bilmiyoruz. Beklettiler sonra da padişah değişti, padişahın tahta çıkma ödülü şerefine bizleri -tüm mahkûmları- genel afı affettiler. İşte af fermanım.” der. Belindeki berat fermanını gösterir. Oradakiler bir daha şaşırır. Ağa söze nerden gireceğini bilmemektedir. O hayır sahibi, merhametli ağa ilk defa bir kişi karşısında zorlanıyor; söz aramaktadır. Hem de ağanın gözleri dolar, zaman zaman ağlar, cebinden çıkardığı mendiline gözyaşlarını gizliden gizliden siler. Bu arada Süleyman’ın annesi Lutfiye Hanım da iki gözü iki çeşme ağlamaktadır. Bu arada Süleyman’ın geride bıraktığı kız kardeşi Pembe de duymuştur abisinin geldiğini. O da köyün içinden bir feryatla abisine doğru koşar. Eve öyle bir girişi vardır ki eve girer girmez hemen abisinin boynuna atılır, sarılır. Öylesine ağlar, ağıtlar yakar ki orada bulunanların hepsi ağlar. Süleyman da kardeşine sarılır, o da onunla birlikte ağlamaktadır. Sonra ikisi de oturur. Ne Süleyman bir şey sorar ne de onlar Şahperi hakkında bir şeyler söyler. Öyle sohbet havadan sudan devam eder. Aslında Süleyman duyacaklarını kendi kızından duymuştur en gerçeği budur. Ağa, Süleyman’a en sonunda dayanamaz der ki *“Evlat, Şahperi’yi sormayacak mısın?”* dedi. Süleyman *“Hayır ağababa neyini sorayım? Ben kapıda kızımdan her şeyi öğrendim. Artık sormama gerek kalmadı. Allah mutlu etsin bahtını açık etsin. Ben ona da sebep oldum. Onun da hayatını zehir ettim.”* der. Ağa da daha bunun üzerine hiçbir şey söylemez Süleyman kızını yanından ayırmaz. Öylece dizinde oturur. *“Kızım, sen benim kızsın.”* der. Kader’in ise ömründe ilk defa gördüğü bir adam ben senin babanım demektedir. Kader de çok şaşkındır. Oradakiler, işte senin baban bu, derler. O da *“Hani banım babam ölmüştü. Sizi yalancılar, işte benim babam yaşıyor ya.”* der. Babasına durup durup sarılır. Babası da ona sarılır. Hep beraber o gece yarısına kadar otururlar. Gelmişten geçmişten sohbet ederler. Sonunda herkes yatar. Süleyman yatağında kendi kendine düşünmektedir. *“Artık ben buralarda duramam. Benim buralarda durmam haram bana. Ben bunu kaldıramam. Ben yarın sabah erkenden kalkar yine geldiğim o şehre dönerim. Orda Ali’nin yanında çalışır, oralarda kalırım. Daha ileride belki kızımı da yanıma alırım.”* diye kendi kendine hesaplar yapar. Öylece uykuya dalar. Sabah erkenden kalkan Süleyman, ahıra gidip atını yemler. Atının bakımını yapar, karnını doyurur. O ara Süleyman’ın annesi Lutfiye Hanım kalkmış, Süleyman’ın ahıra gittiğini görmüştür. Hemen Süleyman’ın yanına gider. Süleyman’ın atını doyurduğunu, atının eyerini vurduğunu görür. Lutfiye Hanım, Süleyman’ın

gideceğini anlamıştır. Anne, Süleyman’a “*Bu ne oğlum, bu hazırlık ne böyle? Daha akşam geldin nereye böyle?*” der. Süleyman annesine bakar, bir yandan gözlerinden de tane tane gözyaşı dökülür. Annesi “*Süleyman’ım sakın ha bu sefer de bizleri bırakma.*” der. Süleyman ise annesine sarılır, anne oğul ağlar. Sonra da Süleyman şöyle bir kenara çekilince annesine şunları söyler. Bakalım Süleyman, annesine neler söyler? Bizler neler dinleyeceğiz?

*Dinle beni güzel anam
Buralarda duramam ki
Hangi dertlerime yanam
Burda yuva kuramam ki*

*Firdevs’im toprakta solmuş
Muradımız yarım kalmış
Şahperi’m ise elin olmuş
Gidip onu vuramam ki*

*Süleyman’ım yok pederim
Sana emanet kaderim
Durmaz buradan giderim
Derin yaram saramam ki*

Anne bunları dinler, iki gözü iki çeşme ağlamaktadır. Anlamıştır Süleyman’ın gideceğini ama çaresizdir, yapacak bir şey de yoktur. Süleyman, annesine “*Anne benim buradan gitmem lazım. Bana hakkını helal et. Ben buralarda bu acıyla yaşayamam. Sizleri köyünüzden evinizden ettim. Kız kardeşim benim yüzümden toprağa girdi. Sevdığım kadın elin oldu. Artık ben buralarda duramam hem de durmam da uygun olmaz. Ben artık kimsenin yüzüne de bakamam hem beni buradaki düşmanlarım da rahat bırakmazlar. Siz de çok huzursuz olursunuz. Yeniden benim yüzümden başınıza bir hal gelmesini istemem.*” der. Anne “*Haklısın oğlum. Belki sen burada kalırsan o Hasan’ın ya da diğerlerinin tarafı ola ki sana bir zarar verirler. Kız kardeşin Pembe evlendi, çok mutlu akşam gördün. İki tane de çocuğu var. Biri oğlan biri kız. Oğlanın adını senin adını koydular sana da çok benziyor. Kızın adını da Firdevs’in adını koydular. O da aynı teyzesine benziyor çok da mutlular.*”

Süleyman, annesine sorar “*Anne ya sen nasılsın, kâhya sana nasıl davranıyor?*” der. Lütfiye Hanım “*Allah razı olsun oğlum. Bir dediğim iki olmaz. Beni daha bir kere olsun kırmadı. Ben çok rahatım çok da iyiyim. Ancak benim derdim sensin, seni öldü biliyorduk ama Allah’a çok şükürler olsun sen yaşıyorsun. Ben Allah’tan daha ne isterim? Şimdi senden ricam, biliyorum gideceksin ama önce bana gittiğin yerin adresini yaz ver. Sonra da gittiğin yerden bize ayda yılda bir mektup bari yaz sağlık haberlerini alayım.*” der. Süleyman da “*Tamam anneciğim. Şimdi sen git, kız kardeşimi al gel, yeğenlerimi de al gel. Onları da bir kere göreyim. Sonra da buradan gideyim.*” der. Lütfiye Hanım “*Tamam oğlum.*” der. Hemen kızı Pembe’ye koşar. Bir solukta Pembe’yi alır, torunlarıyla birlikte gelirler. Süleyman, Pembe’ye sarılır. Tekrar tekrar sarılır. Yeğenlerini okşar, öper, sever. Sonra da ağa babasının yanına gider. Onları da bir kez daha görür, helallik alır. Onlar da Süleyman’ı uğurlamak için gelirler. Ağa güngörmüş adamdır, Süleyman’ın gitmesini engelleyemez çünkü olması gereken budur. Süleyman oradaki herkesle vedalaşır. Yazdığı adresi annesine verir. Kâhya, ağa, kaynana ve annesine sarılır. Annesine “*Anne, Kader’im sana emanet.*” der. Gerçi Kader çok rahat büyür. Hem ağa dedesi, anneanne hem de babaanne Kader’i çok sevmektedir. Süleyman, son kez kardeşi Pembe’ye sarılır. Yeğenlerini öper, sever kucaklaşır. Asıl iş ciğerparesine gelmiştir. Kader’in gözü Süleyman’dadır. Öyle onu izliyor, onun her hareketini beynine kaydediyordur. Ara sıra babaannesine: “*Babaanne, babam yine mi gidecek?*” der. Babaanne ise cevap vermez. Sonunda Süleyman, kızı Kader’e sarılır. Onu kucağına alıp bağrına basar Öpüp, koklar, ağlar. Kader de babasına sorular sormaktadır. Babası bu soruların hiçbirine cevap veremez. Sadece “*Yine geleceğim kızım.*” der. En sonunda Süleyman dayanamaz, küçük kızı Kader’e şunları söyler. Bakalım ne söylemiş, oradakiler neler dinlemişler:

*Yolum düştü gurbet ele
Belki gelemem bir daha
Anam hakkın helal eyle
Belki gelemem bir daha*

*Saçımı aklar бүрүдү
Gurbette ömrüm чүрүдү
Etim kemiğim eridi*

Belki gelemem bir daha

Süleyman'ım gözüüm yaşlı

Hem dertli çileli başlı

Yıkılmış hayalli düşlü

Belki gelemem bir daha

Süleyman da ağlar, dinleyenler de ağlar. Süleyman, bunları söyledikten sonra atına yaklaşıp bir sıçramada üstüne biner ve atını hızla sürer. Süleyman gözden kaybolur, gider. Oradakiler öylece Süleyman'ın ardından bakıp ağlar. Kader ise babaannesine sarılır “*Anne, babam neden gitti? Ne zaman gelecek?*” diye sorular sorar. Süleyman ise hızla oralardan uzaklaşmak bir an önce geldiği şehre gitmek ister. Öyle de olur. Süleyman gidedursun biz haberi Şahperi'den verelim. Şahperi'nin düğünü olup gideli tam bir ay olmuştur. Tabii ki Şahperi bu olanlardan habersizdir. Ömründe ilk defa kızından ayrılmıştır. Kızını çok özlemiştir. Kocasına rica eder. Babasını, annesini çok özlediğini söyler. Köyüne gitmek istediğini söyler. Şahperi'nin kocası da münasip görür. Hemen bir at arabası hazırlatır, Şahperi'yi bindirir. Babasının evine getirir, Şahperi'yi bırakır. Kayınpederini görür, elini öper. “*Şahperi sizleri çok özlemiş babacığım. Bir hafta burada kalsın. Ben bir hafta sonra gelir alırım.*” der. Babası da “*Olur oğlum.*” deyip damadı uğurlar. Damat henüz gitmişti ki karşıdan Kader annesinin geldiğini görür. Hemen annesine doğru “*Anne!*” diye bağırarak koşar. Anne kız birbirlerine sarılır. Ağa ve hanımı da bu manzarayı seyreder. Ardından bu bağırtıya kâhya ve Lütfiye Hanım da çıkar. Kader, annesine bağırır “*Anne, babam geldi. Babam geldi.*” diye hiç durmadan bağırır. Şahperi şaşkınmıştır. Bu kız hangi babasından bahseder ki? Babası idam edilmiştir artık. Şahperi “*Kızım, ne babası senin baban öldü.*” der. Kader “*Ya seni yalancı! Ne ölmesi babam geldi. Buradaydı daha yeni gitti.*” der. Şahperi şaşkındır bir annesinin gözüne bir babasının gözüne bakar. Sanki onlardan bir cevap bir açıklama bekler. O arada da kâhya ile Lütfiye Hanım da Şahperi'nin yanına gelir. “*Hoş geldin kızım.*” derler ama bir yandan Kader “*Benim babam geldi.*” der. Şahperi artık dayanamaz babasına annesine döner “*Neler oluyor biri bana söylesin artık! Yoksa kafayı yiyeceğim.*” der. Ağa baba “*Evet kızım. Kader torunum doğru söylüyor. Süleyman idam edilmemiş, asmamışlar Süleyman'ı ve diğer mahkûmları da padişah affetmiş. Süleyman da çıktı, geldi bir gece burada kaldı. Olayları öğrenince ben artık daha buralarda duramam*

dedi ve atına binip gitti.” Bunları hayretler içerisinde dinleyen Şahperi birden feryat etmeye, saçını başını yolmaya başlar. Oradakiler Şahperi’yi zapt edemez. Şahperi kendini yerden yere atar. Annesine, babasına, Lütfiye Hanım’a “Siz neden bana haber salmadınız Süleyman geldi diye? Ben durur muydum, hemen gelirdim.” der. Babası “Kızım, sen artık evlisin nasıl gelecektin?” der. Şahperi “Ne evliliği? Ben bir evlilik değil bin evliliği Süleyman için yıkar gelirdim. Şimdi bana söyleyin, Süleyman nereye gitti? Bana derhal söyleyin.” der. Hamit Ağa “Kızım hele bir sakın ol. Gel içeri şöyle. Bunları sonra konuşuruz.” der. Şahperi’yi içeri alır. Şahperi biraz ağlayıp kendine geldikten sonra o uzun saçlarını bağrına basıp da şunları söyler:

*Ben yanarım için için
Gerçek yandım Süleyman’ım
Söyle neydi ki suçum
Sana kandım Süleyman’ım*

*Kuzu güttüğün yamaca
Ahını çekmişim nice
Pervaneyim gündüz gece
Öyle döndüm Süleyman’ım*

*Ben eğri değilim dümdüz
Vermedin mi sen bana söz
Hayalimde gece gündüz
Seni andım Süleyman’ım*

*Şahperi ne oldu dediler
Sararıp soldu dediler
Süleyman öldü dediler
Öyle sandım Süleyman’ım*

Evet değerli dinleyenler Şahperi, bu dörtlükleri hem söyler hem de ağlar. Bir kez daha herkes şaşkındır. Şahperi kızına sarılmış, ağlar. Şahperi’nin yanına Lütfiye Hanım, kâhya gelir. Şahperi’yi teselli etmeye çalışır. Şahperi teselli olacak gibi değildir. Sanki aklından çok şeyler geçer. Acaba bir ata atlasa Süleyman’ını

yakalayabilir mi? Hadi yakalasa Süleyman artık Şahperi'yi kabul eder mi? Şahperi bunları aklından geçiriyor Süleyman'ın gelip kendisini görmeden gitmesine hem kızıyor hem de kinleniyordur. Ah eder gözyaşları dinmez. Şahperi biraz dinlendikten sonra annesine babasına *“Ben artık buralarda duramam. Süleyman'ın arkasından gideceğim. Süleyman'ın gittiği adresi bilen var mı? Birinize söyledi mi?”* der. Kader ise *“Evet babaanneme adresini yazdı verdi.”* der. Şahperi ise hemen Lütfiye Hanım'ın eline sarılır *“Anam kurban olayım, bu adresi bana ver.”* Lütfiye Hanım ise *“Kızım olmaz, artık sen evlisin. Senin bir kocan bir evin var artık.”* der. Şahperi *“Anne sen neler söylüyorsun benim bin tane kocam evim olsa da bana vız gelir. Ben Süleyman'ı bulacağım. Ya yârimi bulurum ya bu yolda ölürüm.”* der. Bütün aile Şahperi'nin çok kararlı olduğunu anlar. Ama ne yapacaklarını da bilemezler. Babası *“Kızım hele bugün yatalım da yarın bir karara varırız.”* der. Aklından bugün yatsın belki yarına kadar acısı geçer biraz akli başına gelir derler. Şahperi ise o gece hiç yatmaz tam tersi her geçen dakika Süleyman'a gitme arzusu daha da artar. Sabah erkenden kalkar annesini çağırır. *“Anne, ben gideceğim. Babama söyle bana bir at versin. Bir de benim şimdiki adama bir selam göndersin. Ben Süleyman'ın yaşadığını öğrendim. Artık iki cihan bir olsa ben oraya o adama bir daha dönmem. Asılır, ölürüm yine gitmem.”* der. Annesi bunun üzerine Hamit Ağa'ya giderek Şahperi'nin isteğini ve dediğini söyler. Ağa çaresizdir. Bu kız tek başına ne yapacaktır? Bu uzun yollar... Bu yolların haramisi var, eşkıyası var, hırlısı var, hırsız var. Bu kız dediğini yaparsa nasıl olacaktır? Ağayı bir düşünce alır ve ağa kâhyayı çağırır. Kâhya ağanın yanına gelir. Selam verir, oturur. Ağa, kâhyaya Şahperi'nin dediklerini anlatır ve ne yapacağını bilmediğini söyler. Kâhya ise Süleyman'ı zaten çok sevmektedir ama tabii ki Süleyman'ın Amasya'ya gittiğini de bilmektedir. Yalnız iki sorun vardır. Ağaya *“Ağam gidilir, kolaydır. Biz Şahperi'yi yalnız bırakmayız da ama bir, Şahperi evli onu nasıl yapacağız iki, Süleyman Şahperi'nin evlendiğini duydu artık kabul eder mi?”* der. Düşünmeye başlarlar. Ağa, kâhyaya *“Kâhya, ben bu evlilik işini sonlandırırım. Kızım istemiyor der, işi kapatırım. Ama Süleyman işi nasıl olacak?”* der. Kâhya ise *“Ağa sen de o Süleyman işini bana bırak.”* der. Amasya'ya nasıl gideceklerdir onun planını yapmaya başlarlar. Ağa, kâhyaya der ki *“Kâhya, sen benim atları koşarsın. Arabaya bolca yiyecek içecek alırsınız. Sen, Lütfiye Hanım, Şahperi ve Kader doğruca Amasya'ya gider, Süleyman'ı bulursunuz.”* der. Kâhya bu teklifi çok münasip bulur. *“Tamam ağam. İzin ver, ben hemen hazırlıklara başlayayım. Sen de o köye haber sal bu evliliği bitir.”* der. Ağa *“Tamam kâhya.”* der.

Kâhya hemen kalkar hanımının yanına gelir. Ağayla konuştuklarını Lütfiye Hanım'a anlatır. Lütfiye Hanım çok sevinir hemen Şahperi'nin yanına koşar. Şahperi ağlamaktadır. Lütfiye Hanım'ın geldiğini gören Şahperi hemen kalkar, Lütfiye Hanım'ı karşılar, oturtturur. Lütfiye Hanım *"Hadi kızım sil gözlerinin yaşını. Yarın erkenden Süleyman'ın arkasından Amasya'ya gidiyoruz."* der. Bunu duyan Şahperi, sevincinden havaya zıplar, çığlıklar atar. Kızına durup durup sarılır. *"Kızım, babana gidiyoruz."* der. Kâhya, sabah erkenden kalkar. Atları doyurur, arabanın üzerine kalın iki tane döşek serer. Bolca yiyecek içecek alır, yağmurluk alır. Yanına da yetecek kadar para altın alır. Arabanın hazır olduğunu, kendilerinin de hazır olduklarında haber vermelerini söyler. Biraz sonra onlar da hazırlanırlar. Ağa ile hanımıyla helalleşirler oradan yola çıkarlar. Evet, yol oldukça uzun ve meşakkatlidir. Ora senin bura benim derken günlerden bir gün Amasya'ya gelirler. Amasya'da başlarlar verilen adresi aramaya biraz aradıktan sonra oldukça yorgun olan kâhya ve yanındakiler derler ki *"Sen bizi önce bir hana yerleştire. Sonra da sen git. Süleyman'ı ara bul, yanımıza al gel."* derler. *"En münasibi budur."* derler. Kâhya da kabul eder doğruca bir hana gider. Atları hanın ahırına çekerler. Sonra da bir odaya yerleşirler. Kâhya, hancıya *"Çok uzak yoldan geldik. Önce bu hanımlara bir çorba yap. Ben de geleceğim."* der. Oradan Süleyman'ı aramak üzere çıkar. Şimdi kâhya arayadursun, biz haberi Süleyman'dan verelim. Süleyman köyden ayrılmış kafası karışık bir şekilde at üstünde günlerce yol almış, Ali'nin şehrine gelmiştir. Bir gün öğle vakti Ali'nin kapısını çalar. Ali'nin annesi çıkar. Süleyman'ı görünce şaşırır. Ali'ye seslenir. Ali çıkar o da Süleyman'ı görünce çok şaşırır. Kısa bir şaşkınlıktan sonra hemen Süleyman'ı içeri buyur eder. Süleyman atından iner, atını ahıra çekmişlerdir. Ali'nin annesi, Süleyman'a hemen bir şeyler hazırlar, yerler. Ama Ali Süleyman'ın yüzünden halinden çok önemli şeyler olduğunu anlar. Ali kötü bir şey olmuş der ama bir yandan da bu kötü haber Süleyman'ı belki bir daha yaralar diye cesaret edip soramaz. Ali kendi kendine tabii ya eğer memlekette kötü bir şeyler olmasa Süleyman ne diye bir ay içinde çıkıp gelsin diye düşünür. Süleyman'ın adeta ağzını bıçak açmaz. Fırsat buldukça ağlar. Ali daha fazla dayanamaz. Süleyman'a *"Ya değerli arkadaşım şu halini artık bana anlat. Yoksa ben çatlayacağım. Ulan annene kardeşlerine yeniden mi bir şeyler olmuş? Vallahi ikimiz gidelim o köyü yerle yeksan ederiz hele bir anlat."* der. Süleyman ağlar hem de arkadaşı Ali'ye şunları söyler. Bakalım Süleyman, Ali'ye neler söylemiş:

*Bir ikinci vakti girdim köyüme
Ayağım kırıla varmaz olaydım
Dolanıp da vardım Ali'm evime
Keşke bu halleri görmez olaydım*

*Kızım Kader'imi kapıda gördüm
Hem öptüm kokladım bağrıma sürdüm
Şahperi'mi bende kızımdan sordum
Dillerim lâl ola sormaz olaydım*

*Yavrumunsa boynu bükülmüş kalmış
Sevdiceğim şimdi yâd elin olmuş
Süleyman'ın ha yaşamış ha ölmüş
Ellerim yüzüne sürmez olaydım*

Evet değerli dinleyenler Süleyman bu dörtlükleri gözyaşlarıyla söyler. Oradakiler hem Ali hem Ali'nin annesi, babası hepsi de ağlar. Ali, Süleyman'ın ne demek istediğini anlamıştır onu teselliye etmeye çalışır. Süleyman, Ali'nin misafirleri ama ne zamana kadar burada kalacaktır? Birkaç gün sonra Süleyman, Ali'ye der ki “Çok değerli arkadaşım Ali. Sen bana sahip çıktın, bana kardeşlik ettin. Allah senden razı olsun. Ev evin üstünde olmaz derler. Burası senin memleketin, koca bir şehir... Bana uygun bir ev bir de yapabileceğim iş bulsak da ben kendi evime çekilsem.” der. Ali, Süleyman'ın bu fikrini olumlu karşılar. “Olur arkadaşım.” der. Hemen Ali'nin kardeşleri, annesi, babası el elden Süleyman'a bir ev bakarlar, bulurlar. Evi kendi çapında dayar döşerler. Süleyman'ın artık kalabileceği bir evi vardır. Ali, Süleyman'a çok güzel bir iş de ayarlar. Süleyman, Ali'nin bulduğu işte çalışır Süleyman'ın patronu Süleyman'ı çok sever çok beğenir. Süleyman da çok dürüst aklı başında sözünün eri ne yaptığını bilen ne de olsa başından iş geçmiş birisidir. Öyle çabuk alevlenmeyen sakin düşünen birisi olmuştur. Yani yıllar, Süleyman'ı olgunlaştırmıştır. Süleyman bir gün akşam evine gelir yine gözünün önüne annesi kardeşleri ve de özellikle melek yüzlü kızı gelir, o hiç aklından çıkmamaktadır. Süleyman eline bir kâğıt alır kızına bir mektup yazmaya başlar. Selam kelimadan sonra Süleyman kızına şu dörtlükleri yazar. Bakalım Süleyman neler yazdı, sizler neler dinleyeceksiniz:

*Kara gözlü benim ey güzel kızım
Gözyaşımla bunu yazdım ağladım
Dinmiyor yürekte derindir sızım
Diyarı gurbette gezdim ağladım*

*Derdimin üstüne hep derdi kattım
Ne alanı buldum ne de ben sattım
Yıllarca didindim bir yuva yaptım
Geri ellerimle bozdum ağladım*

*Süleyman'ım dinle benim Kader'im
Kaderime ortak olur kederim
Artık dünya benim olsa niderim
Elimle mezarım kazdım ağladım*

Evet, Süleyman bu dörtlükleri gözyaşıyla yazar. Zarfın içine koyar ertesi günü bunu postaya verir. İşte böyle Süleyman'ın günleri hasret içerisinde... Çoğu gün bazen ağlayarak bazen düşünerek geçerken, biz şimdi de haberi kâhyadan verelim. Kâhya araya araya o verilen adresi bulmuştur. Adresten iyice emin olan kâhya, kapıyı çalar. Biraz sonra kapıyı bir yaşlı kadın açar. Sorar “Buyurun, kimsiniz?” der. Kâhya “Efendim ben Süleyman diye birini arıyorum.” der. Kadın şaşırır. Hani Süleyman'ın kimsesi yoktu. Hele buralarda hiç kimsesi yoktur. Bu da nerden çıktı diye düşünür. Kâhyaya bir dakika bekle der ve içeri gidip kocasını çağırır. Der ki kapıda bir yaşlı adam Süleyman'ı sormaktadır. Hani Süleyman'ın kimsesi yoktu bu adam kim ola acaba? Ali'nin babası da şaşırmıştır. Kapıya çıkar bakar ki kapıdaki de kendisi gibi bir yaşlı adamdır. “Buyurun ne istiyorsunuz?” der. Kâhya “Ben Süleyman'ı soruyorum.” der. Ali'nin babası “Kimsin sen? Süleyman'ı ne yapacaksın, neden soruyorsun?” der. Kâhya “Ben babası sayılırım. Annesi, hanımı, kızı da buradalar. Onları hana bıraktım. Önce ben bir bulayım sonra da ya Süleyman'ı getirir ya da sizleri götürürüm dedim.” der. Bunu duyan adam çok sevinmiştir. “Peki neredeler?” diye tekrar sorar. Kâhya “Handalar.” der. Adam ise “Derhal sen onları al buraya getir.” der. Hatta dur beraber gidelim der. Tabii ki bu olayları Ali'nin annesi de babasının yanında kapının ağzında dinliyordu. O da çok

sevinmiştir. Ali'nin babası, hanımına dönerek *"Hanım duydun işte sen hazırlık yap misafir geliyor."* der ve oradan ayrılırlar. Doğruca hana gelirler adam bakar ki hakikaten annesi Lutfiye Hanım, Şahperi ve kızı Kader üçü de oradalar. Hemen hancıdan izin alır. Eline üç beş kuruş sıkıştırıp atı arabayı koşar, bunları bindirir, kendisi de biner. Doğruca Ali'nin evine gelirler. Alilerin de ahırları vardır. O zamanda her evin atı arabası vardır. Yani herkeste ahır vardır. Hemen atları ahıra çekerler, misafirleri içeri buyur ederler. Ali'nin annesi hemen hazırladığı yemeklerden hem ikram eder hem de Şahperi ile Lutfiye Hanım'la sohbet ederler. Akşam olur, Ali işten gelir. Bakar ki evde misafirler vardır. Önce hepsine *"Hoş geldiniz."* der sonra da babasına misafirlerinin kim olduğunu sorar. Çünkü daha önce hiç görmemiştir. Babası da *"Oğlum, bunlar Süleyman'ın babası, annesi, hanımı, kızı."* der. Ali bunları duyunca kulaklarına inanamaz ve bir çılgılık atar. Hemen yerinden fırlar. Babası *"Dur hele oğlum. Bir dakika otur da önce Ali'ye ne söyleyeceğimize karar verelim. Birdenbire haber verme sonra inme falan iner."* der. Ali *"Baba, sen orasını bana bırak."* der. Evden fırlar doğruca Süleyman'ın evine gelir. Bakar ki Süleyman da gelmiş kendisine yemek hazırlığı yapmaktadır. Ali *"Selâmün aleyküm ey Süleyman."* der. Süleyman da *"Aleyküm selam ya Ali. Buyur gel."* der. Ali *"Ne düşünüyorsun Süleyman? Maşallah evin barkın yerinde sana bir de hanım lazım şimdi."* der. Süleyman ise aklından kızı Kader, annesi, kardeşi hiç çıkmaz. Şahperi'sini ise aklına getirmemeye çalışır. Onu suçlamıyordu kim olsa aynı şeyi yapardı diyordu. Yani kaderine razı olmuştu. Başka da yapacak bir şeyi yoktur. Ali, Süleyman'a *"Hadi bize gidiyoruz."* der. Süleyman da *"Hayırdır değerli arkadaşım, size neden gidiyoruz?"* der. Ali *"Babam, annem seni istiyorlar."* der. Süleyman *"Beni ne yapacaklar?"* diye sorar. Ali de *"Valla ben bilmem. Neyse bir kız meselesi var. Sadece şu kadarını duydum, bir erkek yalnız olmaz bunu bir an önce baş göz edelim dediler. Bana git Süleyman'ı al gel dediler. Vallahi arkadaşım gel. Elçiye zeval olmaz."* der. Süleyman ise *"Dur yemek hazırladım, beraber yiyeelim öyle gideriz."* der. Ali ise *"Annem onu da yapmış. Acele al gel dedi, ben de geldim."* der. Süleyman *"Tamam."* der ve beraberce evin kapısını kilitleyip evden çıkarlar. Yavaş yavaş Ali'nin evine giderken sohbet muhabbet ederek Ali'nin evinin kapısına yaklaşırlar. Süleyman bakar ki içerisi kalabalıktır. Ali'ye sorar *"Hayırdır, kim bunlar?"* diye. Ali de *"Valla arkadaşım kızın annesi babası ve kendisi var sadece bu kadar."* der. Süleyman şaşırmıştır. Ali'nin sözlerini bir şaka olarak anlamıştır. Süleyman *"Sen ne diyorsun gerçek mi?"* der. Ali ise *"Valla hiç şakam yok. Buyur*

içeri.” der. Süleyman tereddüt eder ama Ali’nin baskısıyla içeri girer. Girer girmesine de birden karşısında kâhyayı, annesini ve kızını görür. Süleyman adeta dili tutulmuştur sanki. Aman Allah’ım bunlar gerçek midir? Bunların burada ne işleri vardır, diye düşünür. Koşar annesine sarılır, sonra da kâhyaya, sonra da biricik kızına sarılır. Gözyaşlarını tutamaz. Biraz ağlaştıktan sonra Süleyman kâhyaya sormaya başlar “Hayırdır kâhya amca. Buralarda ne işiniz var, neden geldiniz?” der. Kâhya ve annesi “Kızını durduramadık Süleyman’ım.” der. “Bir de...” der susar. Kâhya susunca Süleyman “Evet bir de?” der. Tam o arada başka odada olan Şahperi içeri girer. Süleyman arkasını döner dönmez Şahperi ile karşılaşır. Bu sefer dili gerçekten tutulur dolaşır, ne söyleyeceğini bilemez. “Sen neden geldin?” diyebilir sadece. Bu kadarına kadir olabilmıştır. Şahperi de o anda Süleyman’a neden geldiğini şöyle saçlarını önüne atar sazını söz eder. Bakalım ki Süleyman’a neler söyler:

*Kader bezi çaldı taşlardan taşa
Sensin bu derdime derman Süleyman
Kadere sözümüz olamaz hâşâ
Yüce haktan emir ferman Süleyman*

*Seni öldü diye kara bağladım
Hasretinle yüreğimi dağladım
Gelip gittiğini duydum ağladım
Sensin gönlümdeki sultan Süleyman*

*Şahperi karşıda dilimse lâldir
Ez geç bedenimi bu canım yoldur
Çek şu kılıcını istersen öldür
Bu can sana olsun kurban Süleyman*

Evet, Şahperi bunları söylemiştir. Oradakilerin hepsi hıçkırığa hıçkırığa ağlamaktadır. Ali’nin babası, Süleyman’ı yanına çağırır. Otur şuraya evlat der “Bilir misin erini öldüren de var erinin yoluna ölen de var. Aslına bakarsan sen yokken bunların ağzından dinledim sen köyden ayrılalı tam altı yıl bitmiş. Sen bir defa ne mektup yazmışsın ne de sağ olduğuna dair bir haber göndermişsin. Ne yapsın

garipler, senden yıllardır bir haber alamamışlar. Üstelik kadı senin idamına karar vermiş. Bu karardan da eşinin, annenin, kardeşlerinin haberi var. Sen ise bu insanları hiç haberdar etmiyorsun. Onlar da seni ölü biliyorlar. Ve Şahperi'nin babası da kızını birine veriyor. Bunda ne Şahperi'nin ne de diğerlerinin günahı suçu yok. Bu konuda günahın suçun tamamı sendedir.” der. Süleyman ise “Haklısın amca. Hem de çok haklısın. Ben haber vermedim ki beni öldü bilsinler, nasıl olsa bir gün asacaklar diye. Ama kader bana güzel bir oyun oynadı rabbim beni bağışlattı. Ama ben böyle olacağını nerden bilebilirdim ki?” Ali'nin babası “İyi ya evlat, sen bilemiyorsan bunlar nerden bilsinler? Hem senin hanımın Şahperi ölse sen evlenmez miydin?” der. Süleyman duvara toslamış gibi şaşırır. Bir an ne cevap vereceğini bilemez sonra toparlanır “Evet evlenirdim.” der. Ali'nin babası “Eee o zaman bu kadın da bilmeyerek bir suç işlemiş. Şimdi ise evlendiği kocasını da evini de bırakıp da buralara kalkıp senin ardın sıra gelmiş. Bundan sonra gereğini yapmak sana düşer. İşte asıl delikanlılık budur. Böyle bir fedakâr hanıma sahip çıkmak ona gerekli değeri vermektir.” der. Süleyman ise “Haklısın amca, ben suçluyum. Ben sağ olduğumu haber verseydim. Şahperi canını verir yine evlenmezdi. Ben suçumu da kabul ediyorum. Şahperi'yi de kabul ediyorum.” der. Bunun üzerine ortalığı bir sevinç çığlıkları alır. Ali'nin babası hemen Ali'ye der “Git imamı hemen çağır, gel.” der. İmam efendi geledursun biz tekrar köye ağaya dönelim. Ağa bir adamını kızının evlendiği köye gönderir, damadını sesler. Damadı hemen gelir, ağa yanına çağırır “Otur şuraya.” der. Damat “Buyur baba.” der. Tabii ki olanlardan haberi yoktur. Ağa damadına “Evlat benim kızım sen gittikten sonra benimle oturdu konuştu. Seninle evliliğini bitirmek istiyor, seninle evli kalmak istemiyor.” der. Damat ise bu sözler karşısında şaşırır “Hayırdır baba. Size ya da kızıma karşı bir kusurumuz kabahatimiz mi oldu?” der. Ağa “Asla evladım böyle bir şey yok. Sadece benim kızımın psikolojisi çok bozuk. Kesinlikle evliliği istemiyor, kendisine bir zarar vermekten korkuyoruz. Onun için senden bir ricamız var.” der. Damat “Buyur baba başım üstüne.” der. “Senden ricam, kızımı boşaman kendine münasip birini bulup evlenmen.” der. Damat ise “Tamam baba. Sen nasıl istersen öyle olsun.” der. Hemen ağa iki şahidin huzurunda damada kızını boşattırır. Ve damadını geldiği köye yolcu eder. Böylece Şahperi artık boştur nikâhı da yoktur. Evet, tekrar Süleyman'a dönelim. Ali, imamı getirir. Süleyman ile Şahperi'nin nikâhlarını yeniden kıyarlar. Böylece iki sevgili yeniden birbirlerine kavuşurlar. Tabii ki buna en çok sevinen de Kader'dir. Sonunda annesine de babasına da kavuşur. Ali bu misafirleri bir iki gün

misafir ettikten sonra Süleyman artık Ali'den ve babasından izin ister o tuttuğu evin sahibiyle de görüşürler. Ondan da helallik alır. Oradan birbirleriyle vedalaşıp tekrar geldikleri atı arabayı koşar. Oradan vedalaşır, ayrılırlar. Doğruca kendi köylerine doğru yola çıkarlar. Yine ora senin bura benim kona göçe, yiye içe günlerden bir gün kendi köylerine gelirler. Arabanın geldiğini duyan ağa hemen kapıya koşar. Bir de ne baksın arabanın üzerinde Süleyman da var. Hepsi bir tamamdır hemen hanımına haber verir. Hanımı da koşar dışarı doğruca arabanın yanına gelirler. Yolcular arabadan inerler birbirlerine yine sarılır. Bu sefer de yine sevinç gözyaşları dökerler. Tabii ki bu haber köye yayılı köyden ağaya göz aydınına gelen giden başlar. Bu arada Süleyman'ın kız kardeşi Pembe de duyar koşar gelir. Yeniden sarmaş dolaş olurlar. Bu hikâye de böylece tatlıya bağlanır. Allah cümle ayrılanları kavuştursun, kötülere fırsat vermesin, diyor. Âmin dileyerek böylece hikâyeyi sonlandırıyoruz. Bunlar erer muradına biz çıkalım kerametine. Dinleyenlere okuyanlara saygı selamlar.

2. KURT HASAN HİKÂYESİ

Musannifi: Âşık Yakup Temelî

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer kervan iken heriş dengeyinen sular hendeğinen akarken karınca kral cırcır böceği maral iken tilki aslan olmuş kedi çakal iken çekirgeler telgraf çekerken güvercinler postalık yaparmış. İşte böyle bir zamanda Anadolu'da güzel şirin bir köyde bir Hasan Ağa yaşar. Bu Hasan Ağa çok zengin mi zengin merhametli mi merhametli yakışıklı mı yakışıklı biridir. Hasan Ağa'nın dağlarda otlayan 15 bölük sürüleri otlar sığır sürüleri ayrı atları ayrı çok yardımsever biridir. Hasan Ağa'nın çok güzel, Hasan Ağa gibi merhametli, hoşgörülü, yardımsever bir hanımı vardır. Adına da Döne Sultan derler. Hasan Ağa ile Döne Sultan'ın dört tane çocukları vardır. Üç tane oğlan biri de kızdır. Oğlanların adları sırasıyla Ahmet, Yusuf, Kenan'dır. Oğlanların üçü de birbirinden yakışıklı, saygılı, hoşgörülü, yardımseverdir. Bu delikanlıların üçü de çok iyi derecede at biner, kılıç kullanır, ok atar, gürz vururlar. Babaları bunlara özel silahşor tutup dünyanın bin bir türlü hali var deyip oğullarına kızına da silah kullanma, at binme eğitim verir. Hasan Ağa'nın kızı olan Karaca Kız'dan da biraz bahsedeyim. Karaca Kız uzun boylu, omuzları geniş, kara kaş, kara göz, beyaz tenli oldukça güzeldir. Hemen hemen o civarda Karaca Kız'ın bir emsali daha yoktur. Hatta Hasan Ağa'nın kızı Karaca Kız'ın namı tüm civar köylerde nam salmış güzelliği dillere düşmüştür. Öyle ki bir gören bir bakan dönüp bir daha bakıyormuş.

Karaca Kız'ın yaşadığı köyde bir sevdiği oğlan vardır. Tabii ki öyle güzel bir kızın böyle bir güzelin etrafında dönen çok olur. Ama Karaca'nın gönlünde yatan biri vardır. Bu delikanlının adı Yakup Han'dır. Tabii ki o zamanın şartlarında telefon yok, bilgisayar yok, internet yok ancak gizli saklı görüşme olursa olur o da birisi gördü mü çok ayıp sayılır ve o kızın adı dillere kötü düşmektedir. Onun için sadece gönülden gönle bir yol var ya işte öyle bir şey. Sadece bakışları ve hareketleriyle hissettirmeye çalışmaktadır. Ama Karaca Kız da gönlünü Yakup Han'a kaptırmıştır. Yakup Han'sa Karaca Kız'a daha yakın olmanın yollarını ararken Karaca Kız ve kardeşlerinin almış olduğu silah eğitimi, at binme, kılıç kuşanma eğitimine o da katılmak ister. Gerçekten de at binmeyi, kılıç kuşanmayı, ok atmayı Yakup Han da çok sevmektedir. Ama bu iş Karaca'yla birlikte olursa daha da güzel olacaktır. Hatta düğün bayram olacaktır. Daha yakın olmak için Karaca'ya yüreği yanık olan Yakup Han onlar gibi en iyi şekilde at binip silah kullanacaktır. Bunun için Hasan Ağa'nın

özel tuttuğu silahşordan nasıl eğitim alacaktır bunun yollarını araştırmaya başlar. Hasan Ağa'nın yanına bir türlü gidemez. Yakup Han da Kenan, Yusuf ve Ahmet gibi iyi derecede at binmek silah kullanmak ama ondan da önemlisi Karaca'yla beraber aynı alanda eğitim görmek istemektedir. Böylece Karaca'ya daha yakın olacak belki arada birkaç kelam etme imkânı bulacaktır. Bunun için çok samimi olduğu arkadaşına Kenan'a açılmayı düşünür ve sonunda arkadaşı Kenan'a onlarla beraber at ve silah eğitimi almak istediğini söyler. Kenan bundan çok memnun olur. *"Sen babamın yanına gel söyle, o seni bizden ayırmaz"* der. Kenan Yakup Han'ı da alarak babası Hasan Bey'in yanına götürür. Hasan Bey'se bu delikanlıları dinler, zaten çok hoşgörülü ve yardım sever olan Hasan Ağa Yakup Han'a dönerek *"Tabii ki neden olmasın nasıl olsa harman yerinde silahşor çocuklara eğitim veriyor, sen de git karış aralarına."* der. Yakup Han Hasan Bey'in bu kararına çok memnun olur. Yakup Han orda hemen kalkıp Hasan Ağa'nın elini öptükten sonra izin alıp dışarı çıkar. Yakup Han'ın içini çok güzel ve de derin bir sevinç kaplar. Böylece Yakup Han Karaca'yla birlikte eğitim alacağı için belki kim bilir bir fırsatını bulur Karaca'ya aşkını ilan edecektir. Ama bu sevdasını Karaca'ya bir türlü açıktan söyleyemez. İkisi de birbirleriyle göz göze geldiği zaman sanki güller açar ama ikisi de başını yere eğip geçer. Karaca'ya onu çok sevdiğini bir türlü fırsat bulup söyleyemez. Yakup Han sürekli bir fırsatını kollar. Ama Karaca'nın abileri de yanlarındadır. Sürekli beraberlerdir aslında Yakup Han Kenan'ın çok yakın can arkadaşısıdır. Yakup Han arkadaşının kız kardeşine sevdalanmasını geleneklere yediremez ama ne yapsın bir yandan da yüreğine söz geçirememektedir. Hasan Ağa'nın oğullarıyla Yakup Han köyün kenarında her gün beş altı saat at binme, kılıç kuşanma, ok atma, gürz vurma, kalkan kullanma eğitimine devam eder. Bu gençler o kadar güzel eğitim alırlar ki seyredenler hayran kalır. Tabii ki bunların içinde Karaca Kız da vardır. O da onlardan geri kalmaz. Karaca da en az onlar kadar maharetlidir ve sevdiğiyle birlikte olmanın mutluluğunu da ayrı yaşamaktadır. Tabii ki Yakup Han da aynı şekilde birlikte kılıç silah eğitimi alırken Karaca'ya hiç bu kadar yakın olmamıştır. Biraz da Yakup Han'dan bahsedeyim... Yakup Han çok uzun boylu, omuzları geniş, esmer, yağız çok yakışıklı bir delikanlıdır. Beşi birlikte silahşorluk eğitimine devam etmektedir. Yakup Han'la Karaca zaman zaman göz göze gelir ama bazen de Karaca'yla Yakup Han eğitim amaçlı birbirlerine kılıç sallar, hamle yapar. Bu arada Karaca'nın da Yakup Han'a karşı her geçen gün aşkı sevgisi büyümektedir. Neredeyse Yakup Han'ı görmeden duramayacak hale gelir. Yakup Han da aynı

şekilde, Karaca da Yakup Han'ı görmediği zaman gözleri onu aramaktadır. Karaca Yakup Han'ın yiğitliğini, mertliğini, dürüstlüğünü tanıdıkça Karaca Yakup Han'a daha da yürekten bağlanır ve günler böyle gelip geçmeye başlar.

Biraz da Karaca Kız'dan bahsedeyim. Gerçi yukarıda Karaca Kız'dan bahsettim ama bir de Karaca Kız'ı Yakup Han'ın gözünden anlatayım. Yakup Han'ın gözündeki Karaca ise 1.80 boyunda, yüzü ay parçası, kaşlar kemanın yayı, gözler doğuştan sürmeli o civarda Karaca'nın güzelliği dillere destan olmaya başlamıştır. Karaca da ağabeyleri ile aynı silahşordan kılıç kullanma, ok atma, gürz vurma, ata binme eğitimleri onlarla almaya devam eder. Aynı ağabeyleri gibi savaşı kavga eder gözü pektir hatta zaman zaman ağabeylerini alt ettiği bile olur tabii Karaca'nın bu silahşorluk namı da etraf köylere yayılır öyle ki Karaca silahlarını kuşanıp atına bindiği zaman örfü insanları basar, görüntüsü erkekten çok daha gösterişli bakışları daha keskin ve haşindir. Tabii ki böyle bir güzel silahşorun kendine yakışır bir de atı vardır. Karaca'nın atına gelince çok acayip bir rengi vardır, çok açık kahverengi sanki sarıya yakın ona da adına Kula at derler. Kula at ne benzer Köroğlu'nun atına, âdetâ rüzgârların önünü keser havada uçan kuşları yakalar, o kadar hızlı ki rüzgâr gibi bir attır. Karaca Kız atına kendi bakar, kimselere güvenmez. Karaca Kız'sa zaman zaman atına atlar dağları ovaları dolaşmaya sürülerinin yanlarına gider. Çobanlarla konuşur, sohbet eder, onlarla eyr içer, geri atına biner köye gelir. Yine Karaca bir gün atına biner, dağlarda gezerken bakar ki karşıdan bir atlı atını ona doğru hızla sürmeye başlar. Bunu gören Karaca hemen kılıcını çeker savunma düzenine geçer atlı ise hızla yaklaşmaktadır. Atlı yaklaştıkça üstündeki kişi seçilir bakar ki gelen Yakup Han'dır. Yakup Han Karaca'nın elindeki kılıcı yalın bir şekilde görünce orda ona çoktandır söyleyemediği sevdasını şu dörtlüklerle ifade eder:

Eğlen güzel eğlen dur da diyeyim

Yolcuyu yolundan eğler gözlerin

Elinde kılıçla kestin yolumu

Bu garibe neler söyler gözlerin

Gökteki yıldızdan aydan güzelsin

Ben susayım o gözlerin söylesin

Artık kılıcı kalkanı neylesin

Elim ayağımı bağlar gözlerin

Yakup Han'ım yandım aşkın narına

İnsan kılıç çekmez nazlı yarına

Hak yetiše belki benim darıma

Yüreğimde sanki çağlar gözlerin

Yakup Han sözünü bitirir gözleri Karaca'nın gözlerindedir. Tepkisini beklemektedir. Gözü Karaca'nın yalın duran kılıcındadır. “Acaba sen kimsin de benim önümü kesip bunları sen hangi cesaretle bana söylersin?” diye beklerken Karaca öyle tepkisiz Yakup Han'ın gözlerine bakarak donup kalmıştır. Yakup Han'ın söylediği dörtlükler âdeta Karaca'yı büyüler. Karaca epey Yakup Han'ı süzdükten sonra sanki damarlarından kanı çekilir, âdeta gözlerini Yakup Han'ın gözlerinden alamaz sonra Karaca atından aşağı iner kılıcını kınına sokar. Karaca Yakup Han'a “Hey delikanlı yiğit, senin yiğitliğini, mertliğini, dürüstlüğüünü bilirim ama bir şair olduğunu bu dörtlükleri hemen nasıl söylediğine de şaşırdım. Demek senin şairliğin de var. Bu beni çok memnun etti. Çünkü şair ruhlu insanların gönlünde kin kibir olmaz. Yürekləri sevgi doludur.” der. Aslında Karaca kendisine Yakup Han'ın vurgun olduğunu bilir. Kendisi de öyle Yakup Han'a vurgundur. Ama yine de Karaca Yakup Han'ı sözlü olarak test etmek ister. Karaca Yakup Han'a şöyle devam eder. Yakup Han'a “Demek sen bana âşıksın ha öyle mi?” der. Yakup Han “Evet Karaca ben sana aşığım sevdalıyım, istersen şuracıkta beni öldür. Kanım sana helâldir, sana karşı gıkım çıkmaz.” der. Karaca Yakup Han'ın gözlerinin içine bakar. Yakup Han'ın gözlerindeki sevgiyi, aşkı, saf temiz duyguları âdeta okur. Karaca Yakup Han'a dönerek “Ey yakışıklı delikanlı Yakup Han'ım ben seni neden öldüreyim? Unutma ki benim de bir yüreğim var. Her ne kadar at binip kılıç kuşansam da ben de bir yürek taşıyorum.” der. O da Yakup Han'a şu dörtlükleri söyler:

Sen de beni dinle ey Yakup Han'ım

Ben de sana sevdalıyım gizliden

Bu can artık sana kurbandır kurban

Ben de sana sevdalıyım gizliden

Kirpiklerin ok sineme atsana

Hançer olup bu sineme batsana

Uzattım elimi hadi tutsana

Ben de sana sevdalıyım gizliden

Sana söylüyorum burada sözüm

Uyursan şurada yastığın dizim

Budur sözü sana Karaca Kız'ın

Ben de sana sevdalıyım gizliden

Karaca sözlerini bitirir bitirmez Yakup Han Karaca'nın dudaklarından dökülen bu dörtlükler karşısında âdeta kendinden geçmiş ayakları yerden kesilmiştir. Sanki Yakup Han yerde değil göklerde kanatsız uçar. Yakup Han gözlerini Karaca'nın gözlerinden ayıramaz. Öylece içlerine bakar sanki kaybolur. Sonra elini Karaca'ya doğru uzatarak elini tutmak ister. Karaca da Yakup Han da elini uzatarak iki sevdalı birbirlerine sarılır. Sonra oturur bir gözenin başına saatlerce konuşur dertleşirler. Geçmişî yâd ederler. Âdeta çoğu kez susarlar. Birbirlerinin gözüne bakar sanki gönülden gönle bir kanal açılır. O yoldan konuşur hasret giderirler. Birbirlerinin gözlerinde ikisi de kaybolur. Sonra kendilerine gelir, epeyce ilerlediğini fark ederler. Sonra da Yakup Han Karaca'ya “*Karaca'm istersen eğer seninle zaman zaman bir araya gelmek, bolca sohbet etmek isterim. Tabii ki sen de ister izin verirsen.*” der. Karaca ise “*Tabii ki neden olmasın bu yaylalar geniş, ben de senin gibi ata binip yaylaları geziyorum. Sen de atına bin gel nereye dersen buluşur konuşuruz.*” der. Karaca'yla Yakup Han daha sonra buluşmak üzere sözleşir ayrılır.

Ondan sonra zaman zaman bu iki sevdalı birbirleriyle buluşur konuşur. Tabii ki günler haftaları, haftalar ayları takip eder. Bir gün Karaca *“Yakup Han’ım beni babamdan istemenin zamanı gelmedi mi?”* der. Yakup Han’a bir boş zarf atar. Yakup Han da tabii ki bu işe dünden razıdır. Bu teklif Yakup Han’ı âdeta göklere uçurur. Bu arada da malum dünya küçüktür. Yakup Han’la Karaca Kız’ın buluşmalarını köyden bazı insanlar görür ve şahit olur. Köyde de bu olay duyulur hemen hemen herkes Yakup Han’la Karaca’nın sevdasını, birbirlerini sevdiklerini bilir... Yakup Han Karaca’nın yanından ayrılır ayrılmaz atını eve sürer. Hemen eve gelir annesine *“Aman anneciğim kurbanın olayım sana bir şey diyeceğim.”* der. Annesi *“Söyle oğlum canım sana kurban olsun.”* der. Yakup Han’sa *“Anacığim ben bugün Karaca’yla konuştum.”* der. Annesi *“Eee anlat bakalım ne konuştunuz?”* der. Yakup Han’sa *“Anam anam canım anam ne olur, beni bağışla ama ben Karaca’yı çok seviyorum.”* der. Annesi *“Biliyorum oğlum bilmeyen mi var?”* der. Yakup Han *“Ne? Sen ne biliyorsun? Kim söyledi?”* der. Annesi *“Oğlum aşk insanın gözünü kör edermiş. Köyde bilmeyen mi var?”* der. Yakup Han’sa öylece kalakalır. Biraz düşündükten sonra annesine *“Canım anam, yalvarırım anneciğim ne olur Karaca’yı bana babasından isteyin.”* der. Zaten bu iki sevdalının aşkını bilmeyen yoktur. Anne Yakup Han’a dönerek *“Tamam oğlum zaten biz de sizden bir haber bekliyorduk. Mademki siz karar verdiniz ben de babana söyleyeyim Allah izin verirse gider Hasan Ağa’dan isteriz. Ama Hasan Ağa bize kızını verir mi bilmem.”* der. Yakup Han’sa kendinden tabii ki dolayısıyla Karaca’dan çok emindir. Çünkü o da annesini ikna edecektir. Yakup Han’ın annesi bu durumu Yakup Han’ın Karaca’yı istediğini ona bizi Karaca’yı istemek üzere dünür göndermek istediğini kocasına açar. O da *“Tamam hanım.”* der. *“Tabii ki gidelim ben Karaca gibi bir gelinim, Hasan Ağa gibi bir hısmımın olmasını canı yürekten isterim.”* der. Yakup Han’ın annesi babası bir gün kararlaştırırlar, haberli bir şekilde akşam Hasan Ağagile dünür giderler. Neyse çaylar kahveler içilir, yenilir, sohbet edilir. Sonra da Yakup Han’ın babası Hasan Ağa’ya geliş sebeplerini açıklar. Allah’ın emri peygamberin kavli ile Karaca’yı Yakup Han’a ister. Hasan Ağa şöyle kısa bir düşünür bu arada Yakup Han’ı ve Yakup Han’ın hal ve hareketlerini, yiğitliğini, mertliğini, saygısını düşünür. Zaten Hasan Ağa Yakup Han’ı çok beğenmektedir. Ama tabii ki bu adettendir, hemen kız verilmez diye düşünür. Hasan Ağa biraz düşündükten sonra Yakup Han’ın babasına dönerek *“Allah yazdıysa ne diyelim ama izin verin bir de Karaca’ya ve ağabeylerine soralım bakalım kızın gönlü var mı? Biz size daha sonra haber veririz.”* derler.

Yakup Han'ın babası anası Hasan Ağa'dan müsaade ister kalkar evlerine gelir. Aradan birkaç gün geçer, bu arada Hasan Ağa'nın hanımı Döne Sultan'ı çağırır. *"Hanım duydun işte ne dersiniz kızın gönlü var mıdır?"* diye sorar. Oysa hani derler ya en Son babalar duyar bu doğru ama Döne Sultan her şeyi bilmektedir. Hasan Ağa'ya *"Tamam ben bir sorayım."* der. Oysa Karaca sabırsızlıkla bir an önce babasının evet demesini beklemektedir. Annesine *"Anne ben Yakup Han'ı çok seviyorum. Haber gönderin gelsinler bu iş bir an önce bitsin."* der. Döne Sultan Hasan Ağa'ya *"Tamam bey kızın gönlü var istiyor."* der. Bunun üzerine Hasan Ağa Yakup Han'ın babasına haber gönderir. Ertesi gün tekrar gelirler ve Karaca'yı Yakup Han'a yeniden Allah'ın emriyle ister. Sonra da sözler, böylece iki sevdalı kavuşmanın ilk adımını atmışlardır. Artık iş alenileşmiştir. Bu iki sevdalı daha çok buluşur, konuşur, sohbet eder hasret giderir. Karaca yine dağlarda at biner, yine bir silahşor gibi kılıç kuşanır, ok atar tabii Karaca'nın hem güzelliği hem de bu silahşorluğu tüm etrafta duyulur nam salar. Şimdilik biz Karaca'yla Yakup Han'ı biraz dinlendirelim sözü Hasan Ağa'ya getirelim...

Evet Hasan Ağa çok zengin demiştik. Dağlarda sürüleri celepleri var demiştik. İşte bir gün hizmetkârına der ki *"Evladım benim şu atımı eyerle ben bir sürüleri şöyle dolaşıp geleyim bakayım, çobanların sağlıkları sıhhatleri iyi mi bir istekleri var mı sürülerin durumları nasıl?"* der. Hizmetkâr hemen Hasan Ağa'nın atını eyerler binek taşına çeker. Hasan Ağa Döne Sultan'a *"Hanım ben şöyle bir sürüleri dolaşıp geleyim."* der. Döne Sultan da *"Tamam Hasan karanlığa kalma erken gel."* der. Hasan Ağa atına biner kamçısını eline alır ve dağlara doğru atını gönderir. Atını sürmeye başlar. Hasan Ağa dağlara doğru epey gittikten sonra ileride bakar ki bir şey parlamaktadır. Hasan Ağa atını o parlayan nesneye doğru sürer. O parlak nesnenin yanına geldiği zaman bir de ne görsün yerde bir altın kemer durur. Hasan Ağa atının üzerinde kemeri biraz seyrettikten sonra içinden şunları geçirir. *"Hey kurban olduğum güzel Allah'ım benim malımın koyunlarımın sayısını ben bilmiyorum şu altın kemeri bana değil de bir fakire rast getirseydin daha iyi olmaz mıydı?"* der. Sonra Hasan Ağa atından iner kemere doğru yaklaşır. Eğilir, kemeri yerden alır. Kemer oldukça ağırdır. Cebine koymak ister ama kemer sığmaz sonra beline bağlamayı dener dağa gittiği için biraz kalın giymiştir. Elbiselerin üzerine de olmaz sonra elbiselerini yukarı toplar, çıplak teninden kemeri ölçer bakar ki tam gelir. Kendi kendine *"Bu daha iyi oldu hem de kemer üstte görünmez."* der. Hasan

Ağa kemerin tokalarını takar takmasına da ne olursa ondan sonra olur. Hasan Ağa kemerin Son halkasını da takar birden Hasan Ağa'nın atı dizginleri Hasan Ağa'nın elinden kurtarır ve at ürker. Hasan Ağa'nın atı hızla köye doğru kaçmaya başlar. Hasan Ağa ne olduğunu anlamamıştır. Ama Hasan Ağa kemeri çıplak tenine bağlar ve aniden bir kurda dönüşür. Bir canavar olmuştur meğerse kemer büyülüdür, sihirli olan kemer çıplak vücuda bağlandığı zaman bağlayan kişi hemen anında bir kurda dönüşmektedir. İşte Hasan Ağa da bir kurt olmuştur. Büyünün gereği olarak da taktığı kemeri hemen unutmuş Hasan Ağa kendisinin kemer yüzünden kurt halini aldığını unuttur. Zaten bir kurt olduğu için at ürker ve kaçır. Hasan Ağa biraz atının peşinden koşmuşsa da nafilidir. At daha da hızlanmış köye doğru hızla kaçmıştır. Ama Hasan Ağa'nın şekli kurda dönüşmesine rağmen Hasan Ağa'nın aklı başındadır. Kemer kurdun rengine dönüşmüş pek belli olmamaktadır. Böylece kemer Hasan Ağa'nın aklına hiç gelmez neden böyle olduğuna da hiçbir anlam verememektedir. Öylece sağa sola bakar. Aklı aynı eski Hasan Ağa'nın aklıdır ama şekli kurt olduğu için çaresizdir. Biraz kendi kendine düşündükten sonra Hasan Ağa köyüne gitmeye karar verir der ki *“Evime gideyim benim hanım veya çocuklar beni mutlaka tanırırlar.”* der. *“Eğer tanımazlarsa ben kendimi bir şekilde onlara tanıtmaya çalışırım.”* diye düşünerek köye doğru koşmaya başlar. Artık Hasan Ağa bir kurttur.

Evet görünümü kurt ama düşünceleri bir insan olan bu kurda biz direk kurt değil de ona şimdilik Kurt Hasan diyelim. Kurt Hasan kendi köyüne doğru yola çıkar. Tabii ki köyün bütün yollarını bilmektedir. Kendi evine nerden hangi yoldan gidilir bilmektedir. Kurt Hasan kendince gizli yollardan evine gitmek ister ama maalesef bunu tam istediği gibi başaramaz. Köye yaklaşır yaklaşmaz tabii ki gün öğle zamanıdır. Her yer ışık ve ürüşandır. Açıktan köye doğru bir kurdun yaklaştığını gören köyün köpekleri en başta kendi kapısında olan köpekleri dâhil Kurt Hasan'ı görür ve hepsi birden hücum eder. Kurt Hasan bakar ki işler çok kötü köyde ne kadar köpek varsa hepsi birden sözleşmiş gibi Kurt Hasan'ın üzerine doğru hızla koşmaktadır. Bunu gören Kurt Hasan hemen geri dönüp dağlara doğru kaçmaya başlar. Köyün köpekleri Kurt Hasan'ı biraz kovaladıktan sonra geri döner köylerine evlerine gider. Şimdi sizlere Hasan Ağa'dan ürküp kaçan Hasan Ağa'nın atından haber vereyim. Hasan Ağa'nın atı koşarak dört nala eve gelir, kapının önünde durup başlar kişnemeye. Atın sesini duyan Döne Sultan hızla kapıya koşar bir de bakar ki at gelmiştir. At Hasan Ağa'nın atıdır, atın eyeri sırtında dizginleri başında ama at

boştur. Hasan Ağa atın üzerinde yoktur. At eyeriyle dizginiyle kapıya boş gelmiştir. Döne sultan bunu görür görmez hemen oğullarına kızına bağırmaya başlar. *“Koşun Hasan’a bir şey oldu! Bu at neden boş geldi?”* diye bağırmaya çağırmaya başlar. Bir yandan da gözyaşı döker. Bu çılgınlığı duyan Hasan Ağa’nın oğlu kızı koşar. Bakarlar ki hakikaten babalarının atı kapıda eyer üstünde dizginler başında boş beklemektedir. Hasan Ağa’nın oğulları hemen kendi atlarını eyerler. Kılıçlarını kalkanlarını oklarını alarak Hasan Ağa’yı aramaya çıkar. Döne Sultan’ın feryatlarına komşular köylüler koşar gelir. Onların da bir kısmı silahlanır, atlanır. Hasan Ağa’nın oğullarıyla birlikte Hasan Ağa’yı aramak için dağlara Hasan Ağa’nın gittiği istikamete doğru gider. Hasan Ağa’ysa kimsenin göremediği uzak bir yerden köyü seyretmektedir ve kendi haline çok üzülmemektedir *“Nasıl olacak bu iş eski haline nasıl gelecektir?”* diye düşünmektedir. Kurt Hasan tam bu düşünceler içerisindeyken bir de bakar ki köyden 15-20 atlı dağlara doğru gitmeye başlar. Kurt Hasan anlar *“Bu köylüler ve oğulları mutlaka beni aramaya gidiyorlar.”* diye düşünür. *“İşte ben şimdi oğullarımın yanına doğru koşayım belki beni tanırırlar.”* der ve hızla oğullarına doğru koşmaya başlar. Biraz yaklaşıncı köylüler ve oğulları kendilerine doğru hızla gelen kurdu görür. onlar da bir panik bir bağırta bir çağırta başlar kimi atını kurdun üstüne sürer kimisi okuna davranır. Kurt Hasan bu manzarayı görünce yine çareyi kaçmakta bulur ve hızla oradan uzaklaşır, kaçır canını kurtarır. Kurt Hasan bu hareketinden de bir Sonuç alamaz ve kendini canını o kovalayanların elinden zor kurtarır. Sonra da kendini dağlara vurur. Dağa doğru hızla kaçarak gider ve gözden kaybolur. Hasan Ağa’nın oğulları ve komşuları köyden ayrılıp Kurt Hasan’ı kovaladıktan sonra tekrar bir araya gelir. Bir kısa istişare yaptıktan sonra ikiye bölünürler. Acaba Hasan Ağa’ya ne olmuştur? Eşkılar ya da haramiler mi Hasan Ağa’yı götürmüşlerdir ya da Hasan Ağa attan düşmüş bir yerde yaralanmış kalmış mıdır? Düşer düşmez ölmüş müdür ya da sürülerinden birinin yanına gitmiş de orada atını mı elinden kaçırmıştır? Bütün ihtimalleri değerlendirir gruplar, önce Hasan Ağa’nın sürülerinin yanlarına gider. Çobanlar Hasan Ağa’yı görmediklerini söyler. *“Buraya Hasan Ağa gelmedi.”* derler. Gruplar çaresiz dağları dereleri aramaya başlar. Akşama kadar aramadıkları yer, bakmadıkları kaya dibi, çalı arkası kalmaz. Hasan Ağa’dan hiçbir haber yoktur ne ölüsü ne de dirisinden bir haber alınmaz. Hasan Ağa’nın oğulları ve komşular çaresiz bir şekilde eli boş köylerine dönmüşlerdir. Hasan Ağa’nın evini bir matem havası bürür. Hasan Ağa’nın oğulları, kızı, komşuları, hısım, akrabaları ve tabii ki Yakup Han Hasan Ağa’yı her gün

aramaya çıkar ama her gün de eli boş döner. Hasan Ağa'dan hiçbir haber çıkmaz. Böylece günler haftaları, haftalar ayları takip eder. Hasan Ağa'dan hiçbir haber alınamaz. Hani derler ya ölüsü olan üç gün kaybı olan her gün ağlar diye işte Hasan Ağa'nın evinde bu şekil bir yaşam devam eder.

Bir gün Karaca atına binip şöyle yaylaları gezerken babasıyla gezdiği yerlere bakar ve içini öyle bir buruk baba hasreti kaplar ki orada atından iner bir pınarın başında oturur. Karaca pınarın başında oturadursun biz haberi Hasan Ağa'dan verelim. Hasan Ağa öyle gece gündüz kendi haline üzülüp ağlamaktadır. Sürekli köyü uzaktan gözlemektedir. O Karaca Kız'ı çok sever, “*Acaba Karaca bir gün atına biner de eskiden olduğu gibi yaylalara çıkar mı?*” Hasan Ağa'nın tek umudu budur. Hasan Ağa “*Kendisini Karaca gördüğü takdirde mutlaka beni tanır.*” der, onun için de sürekli köyü gözetler. İşte bu sırada bakar ki Karaca atına biner, atını yaylalara doğru sürmeye başlar. Hasan Ağa başlar Karaca'yı gizliden takip etmeye müsait bir zaman kollayıp Karaca'nın karşısına çıkmayı kollar. Karaca ise o pınarın başında atından inmiş oturur. Pınarla konuşurken Hasan Ağa Karaca'nın sesini duyacak kadar yaklaşıp beklemektedir. Bakalım Karaca neler yapar? Karaca ise o pınarın başına oturmuş babasını halal eder âdeta pınarla dertleşir. İşte orda bakalım ki Karaca pınara ne söyler? Pınarla birlikte Hasan Ağa da ne dinleyecektir?

Dinle beni dertli pınar

Babam burya uğradı mı?

Sen serinsin içim yanar

Babam burya uğradı mı?

Gideli dokuz ay oldu

Dertli sinem dertle doldu

Haber alamadım noldu?

Babam burya uğradı mı?

Karaca'yım acı çeker

Hasretlik belimi büker

G zya ını sana döker

Babam burya uğradı mı?

Evet, Karaca bu dörtlükleri söyler ve biraz a layıp i ini döker. Hasan A a bu dörtlükleri de Karaca'dan dinler ve birlikte a larlar. Daha sonra der ki *“ imdi Karaca'nın tam duygulu zamanı ben karşısına çıkayım, kesin beni tanır.”* der. Hasan A a gizlenir, yerinden ayağa kalkar. Karaca'nın karşısına geçer oturur. Karaca bir de ne baksın tam karşısında bir kurt oturmaktadır. Karaca hemen ayağa fırlar, kılıcını çeker kurdun üzerine saldırır. Hasan A a *“Eyvah beni Karaca da tanımadı.”* der. Hemen oradan yine hızla uzaklaşır. Karaca hemen atına ko ar atına biner ama o arada kurt gözden kaybolmuştur. Karaca atının ba ını köye doğru çevirir, köyüne gelir. Biz haberi Kurt Hasan'dan verelim... Biraz geriye gidip Kurt Hasan taa oğullarını görüp kaçtıktan sonra Karaca'dan da bir fayda göremeyince kendisini dağların ta ların arasında gizleyip ba lar düşünmeye. Kurt Hasan acıkır. Hem ak am da yaklaşmaktadır. Nerede kalacak, nasıl yaşayacaktır? Hiçbir bilgisi yoktur. D   n rken aklına sürüleri ve çobanları gelir. Kendi kendine karar verir. *“Tamam ben  obanlarımın yanına giderim belki onlar bana yardım eder.”* diye düşünür ve kalkıp yollara d  er. O da  senin bu dere benim derken çok sevdiği  obanlarından birinin yanına yaklaşmaya çalışır ama nasıl olacaktır? Çobanların da köpekleri vardır. Kurt Hasan'ı g rseler onlar da yakalayıp bo acaklardır. Kurt Hasan  ekli kurt ama aklı insan aklı olduğu için sürünerek çobanın karşısına dikilip onunla konu acaktır. Nitekim  yle de yapar. Sürünerek çok gizli bir şekilde köpeklere görünmeden sürünerek çobana o kadar yaklaşır ki aralarında ancak be  altı metre kalır. Kurt Hasan  obana *“Selamun aleyküm  oban ben Hasan A a.”* der. Ama  oban bu sesi duyar duymaz karşısındaki kurdun kendisine çok yakın olduğunu ve kurdun uludu unu, havlamayla karışık sesler çıkardığını görünce  oban birden ba ırmaya, köpekleri  a ırmaya ba lar. Bunun  zerine Kurt Hasan hemen oradan var gücüyle kaçmaya ba lar. Köpekleri peşine takılır bunu dere tepe epeyce kovaladıktan sonra köpekler geri döner. Kurt Hasan canını köpeklerden zor kurtarır. Yavaş yavaş hava kararır, Kurt Hasan ne yapacağını bilmez. Kendine biraz yiyecek arar ne yiyece ini de bilemez. Derken bir kayanın kovu una çekilir. Geceyi geçirmeye

başlar. Tabii ki kendi kendine düşünürken öylece uyuyakalır zira zaten çok yorucu bir gün geçirmiştir. Kurt Hasan ne kadar uyuduğunu bile farkına varmadan kendisini bir şeylerin kokladığını hisseder ve bu koklama üzerine birden uyanır. Bir de ne uyuysın beş on tane kurt kendisini koklamaktadır. Ne acayip Kurt Hasan bu kurtların kendi aralarında konuşmalarını anlar ve epey bir zaman koklaştıktan sonra kurtlar Kurt Hasan'ı ortalarına alıp sanki ona sevgi gösterisi yapar. Kurt Hasan'sa hem korkar hem de merak eder. Acaba bundan sonra ne olacaktır? Kurt sürüsü Hasan'ı kabullenmiş aralarına almışlardır. Kurt Hasan çaresiz bu durumu kabullenir. Bu kurt sürüsüyle yaşamaktan başka çaresi yoktur. Bu kurt sürüsüyle birlikte yaşamaya başlar. Kurt Hasan bu kurtlarla birlikte avlanır, sürülere saldırır, sığırları yer, çok zorlu bir hayat mücadelesi verir. Kurt Hasan her şeyin farkındadır. Ama elden ne gelir, yapacak pek bir şey de yoktur. Hayatını bu şekilde ne kadar devam ettirirse o kadar ettirecektir. Umudunu hiç yitirmez. Bir gün mutlaka bu dertten kurtulacaktır. Ama şimdilik o diyar senin bu diyar benim diğer kurtlara ayak uydurup tabii ki insan aklı kendine zarar vermeyecek şekilde kendini tehlikeye atmadan ama onlardan da ayrılmadan yaşar. Aksi takdirde yaşaması avlanması mümkün değildir. Hayatını böylece geçirir. Kurt Hasan kurt olarak yaşayadursun biz haberi Hasan Ağa'nın evinden çocuklarından verelim... Onlar babalarının kayıp olması dışında hayat devam etmektedir. Hasan Ağa'nın oğulları babalarının bıraktığı malı davarı idare ettirir. Yalnız Döne Sultan her geçen gün Hasan Ağa'nın yokluğunu daha derin hisseder. Döne Sultan'ın gözleri sürekli yollara, dağlara, taşlara, dallara, ağaçlara, kuşlara her şeye bakar. Sanki birisi “İşte Hasan geliyor.” diye müjde verecektir. Döne Sultan bir gün Hasan Ağa çıkıp gelecekmiş gibi beklemektedir. Hiç umudunu yitirmez. Hasan Ağa'nın ne ölüsünden ne de dirisinden bir haber yoktur. İşte böyle bir gün yollara bakarken Döne Sultan şu dörtlükleri söyler:

Çoktan haber alamadım

Kuşlar Hasan'ı gördüz mü?

Bir izini bulamadım

Taşlar Hasan'ı gördüz mü?

Hayalimden gitmez yüzüm

Yüreğimden çıkmaz sızın

Her yerde arıyor gözüm

Yaşlar Hasan'ı gördüz mü?

Döne Sultan'ı dediler

Kurtlar kuşlar mı yediler?

Kurbanım kırklar yediler

Üşler Hasan'ı gördüz mü?

Evet, Döne Sultan bu dörtlükleri gözyaşıyla söyler. Gözyaşlarını sildikten sonra Karaca kızıyla biraz dertleşir tabii Hasan Ağa kaybolalı bir yılı geçmiştir. Bu arada hayat devam ettiği için Hasan Ağa'nın oğulları babasından kalan malı davarı idare ve sevk eder. Karaca Kız'sa kendini tamamen dağlara taşlara vurur, arta kalan zamanını Yakup Han'la geçirir babasının acısını unutmaya çalışır. Yakup Han Karaca'ya düğün gününü bir türlü soramaz. Çünkü Karaca'nın babası Hasan Ağa kayıptır. Belki bir gün Hasan Ağa her an çıkıp gelebilir düşüncesiyle her ikisi de öyle bekler. Düğünü hiç ağızlarına almaz. Yine Karaca'nın namı, şöhreti civara yayılmaya devam eder. O kadar yayılır ki Karaca Kız'ın namı şöhreti o bölgenin harami başının kulağına kadar gider. *“Falan köyde bir kız varmış adı Karaca'ymış bu kız öyle güzel öyle boylu poslu onun yanı sıra öyle ata binermiş ki onun gibi civarda ata binen yokmuş, hele bir kılıç kuşanım ok atması yok mu değme yiğitlere taş çıkarır.”* diye kulaktan kulağa yayılır. Bunun üzerine harami başını bir merak alır. Köye adamlarını gönderir adamları bir köylünün evinde birkaç gün misafir olurlar Karaca Kız'ın hakkında bütün bilgileri toplar ve köyden ayrılır. Harami başına gelen adamları *“Aman beyim biz kızı gördük sana söylenenler az bile biz ömrümüzde böyle bir güzellik böyle heybetli bir kız ne gördük ne de duyduk, hele maharetleri o ata binmesi, kılıç kuşanıp gürz atması ya oku yayı kullanması bizler yanında halt etmişiz.”* derler. Bu adamları dinleyen harami başı iyiden iyiye Karaca'ya gıyabından vurulur ve kendi kendine *“Bu kız benim olmalı bana da bu yakışır yoksa onu*

kimselere yar etmem.” der ve başlar plan yapmaya. Harami başı planını yasadursun biz haberi Karaca’nın nişanlısı Yakup Han’dan verelim...

Yakup Han Karaca’yı çok özler evet her gün beraberler ama bir an önce düğünün yapılmasını Karaca’nın eşi olmak ister ama bir türlü de cesaret edip söyleyemez. Ama bu iş kafasını sürekli kurcalar. *“Ya Hasan Ağa hiç gelmezse ya Hasan Ağa bir yerde öldüyse veya öldürüldüyse o zaman ne olacaktır? Biz ömür boyu böyle nişanlı mı kalacağız?”* diye düşünür ve bir karara varamaz. Bir gün bu işi Karaca’ya açmaya karar verir. Yakup Han ertesi günü Karaca’yla buluşur. Halil lisanı usulle incitmeden münasip bir şekilde açılmaya başlar. Yakup Han Karaca’ya *“Benim dünyalar güzeli Karaca’m sana bir şey söylemek istiyorum.”* der. Karaca da *“Buyur söyle.”* der. Yakup Han *“Benim güzel yârim biliyorum baban Hasan benim de babam. Ama biliyorsun bir yıldır ne ölüsünden ne de dirisinden ses yok. Senin de acını anlıyor paylaşıyorum. Benim dünyalar güzeli Karaca’m biz bir ömür boyu böyle yas tutamayız. Biz de yuvamızı kurmamız gerek diye düşünüyorum.”* der. *“Düğünümüzü yapmanın zamanı gelmiştir.”* diye söyler. Karaca ise *“Biliyorsun babam kayıp oldu ne ölüsünü ne de dirisini bulabildik. Ama benim içimde babam gelecekmiş gibi bir his var. Ne olur Yakup Han’ım ben zaten seninim istersen babamı biraz daha bekleyelim. Belki bugün yarın çıkar gelir düğünümüzü babam yapar ne dersin?”* der. Bunun üzerine Yakup Han Karaca’sını hiç kırar mı? *“Tamam sen nasıl istersen öyle olsun.”* der. İki sevgili nişanlı olan bu sevdalılar anlaşır ve bir müddet daha beklemeye karar verir. Biz yine harami başına dönelim...

Harami başı Karaca’ya iyiden iyiye âşık olmuş onu ele geçirmenin, kendine almanın yollarını denemek için yola koyulur. Karaca’nın köyünün sınırlarını mesken tutar. Bir gün Karaca yine atına binmiş; kılıcını, kalkanını, okunu, yayını almış dağlara kendini vurmuştur. Dağlarda gezerken birden etrafının sarıldığını görür ve hemen kılıcına davranır. Tam bu sırada harami başı öne atlar ve Karaca Kız’a durmasını söyler. Kendilerinin ona zarar vermeyeceklerini sadece konuşmak istediklerini söyler. Bunun üzerine Karaca *“Sizler kimsiniz benimle ne konuşacaksınız?”* der. Bunun üzerine harami başı kendisini tanıtır. *“Ben harami başıyım senin methini duydum merak ettim seni görmeye geldim.”* der. Karaca bunun üzerine *“Çek atını harami başı gördün işte benim sizin gibilerle işim olmaz.”* der. Harami başı bunun üzerine Karaca’ya *“Ben bu dağların tek hâkimiyim dilediğimi alır, dilediğimi satar, dilediğimi öldürür, istediğimi yakarım, bana karşı gelmeye*

sakın kalkma.” der. Bunun üzerine Karaca “İki bildiğinden bir geri kalma senden korkmuyorum.” der. Harami başı ise Karaca’ya “Senin methini çok duydum ve sana gıyabından vuruldum sen ancak bana yakışırısın. Seni kimselere yâr etmem.” der. Bunun üzerine Karaca “Ben nişanlıyım ve nişanlımı da çok seviyorum. Onu kimselere değişmem.” der. Bunun üzerine harami başı sinirlenir ve Karaca’ya “Eğer sen benim olmazsan nişanlımı öldürtürüm.” der. Buna da Karaca çok kızar ve harami başına “Eğer benim nişanlımın başına en ufak bir şey gelsin, yer yarılrsa içine girsen seni yine arar bulur gebertirim.” der ve atını oradan hızla sürer ayrılır. Harami başı Karaca’nın arkasından bakakalır ve “Gerçekten duyduğumdan beş kat daha fazlaymış Karaca gerçekten Karaca Kız’mış hayran olmamak mümkün mü?” der. Adamlarını toplar bir plan yapmaya başlar. Harami başı “Tabii ki böyle bir kızın bir görüşte bunu kabul etmesi mümkün değil. Hele birkaç gün daha geçsin onu yayla yolunda bir kez daha sıkıştırırım. Bu sefer kesin ikna ederim.” der. Harami başı günlerin geçmesini bekler aradan birkaç gün daha geçince harami başı yeniden Karaca’yı takibe başlar. Bakar ki Karaca Kız yine atına biner, silahlarını kuşanır, yaylaya doğru gider, o da hemen atına biner ve Karaca’nın gittiği yere doğru atını sürer. Karaca’nın önünü keser “Dur bakalım Karaca.” der. Karaca durur ve “Ne istiyorsun be adam?” diye sorar. Bunun üzerine harami başı “Ne istediğimi sen çok iyi biliyorsun. Ben seni istiyorum.” der. Karaca “Ben nişanlıyım dedim sana kız mı yok kimi istersen onu alırsın benden uzak dur bu senin hayrına olur.” der. Harami başı Karaca’ya “Ben hem kendi gözlerimle gördüm hem de sen dediklerinden de güzel maharetli ve yürekliisin.” der. “Ben de bu bölgenin harami başı olarak bana da ancak senin gibi bir güzel yakışır.” der. Karaca “Bak harami başı bırak geçeyim, benim bir nişanlım var ve biz birbirimizi çok seviyoruz. Ben ondan başkasına asla yâr olmam.” der. Harami başı “Kimmiş bu delikanlı?” der. Karaca da “Köyümden birisidir.” der. Harami başı “Adı nedir ne iş yapar?” der. Karaca da “Adı Yakup Han o da benim gibi hatta benden de çok iyi at biner, silah kullanır.” der. Bunu öğrenen harami başı “Eğer sen bana varmazsan ben nişanlımı da kardeşlerini de öldürürüm.” der. Bunun üzerine Karaca “Eğer bilsem ki iki cihan bir olacak ben yine sana yâr olmam ama bu dediklerinden herhangi birine zarar gelsin, sen yer yarılıp içine girsen, ben seni yine arar bulur gebertirim.” der. Oradan atını hızla sürer ve uzaklaşıp yaylaya doğru hızla gider ama harami başının aklı başından gitmiştir ve dediğini de yapmaya karardır. Günler haftaları, haftalar ayları izler. Harami başı Yakup Han’ı araştırmaya başlar. Sonunda Yakup Han’ı iyice öğrenir. Hakikaten o da

oraların en yakışıklı en gözü pek delikanlısıdır. Harami başı Yakup Han'ın peşine düşer. Adamlarından birkaç tanesini gece silahlı gündüz külahlı köye yollar. Sonunda halilin o gün kendi arazilerine bakmaya tarlaları kontrole gideceğini öğrenir. Yakup Han'ın gideceği istikamete pusu kurar. Harami başı kararlıdır. Karaca'ya gönlünü kaptırmıştır. Evet yaptığı iş kötüdür namı da kötüdür. Yıllardır dağlarda yol kesmekten adam öldürmekten kervan yolcu soymaktan bıkmıştır. Artık o da bir evi bir yuvası çoluğu çocuğu olsun yuvasında mutlu olsun ister. Her ne kadar haramilik yapsa da yine de bir yüreği vardır. Harami başının aklından geçenler bunlardır. Eğer Karaca kabul ederse haramilikten ayrılacak gidip kendine mütevazı bir hayat kuracaktır. Ama öte yandan gel gör ki Karaca'nın kalbi bir başkası için atmaktadır. Yakup Han'ından başkasını gözü ne görür ne de duyar. İşte bu durumda harami başı *“Yakup Han'a pusu kurup yakalarsam esir edersem ona da Yakup Han'ı öldürdüğünü söylersem Karaca'nın da umudu kesilir. Bana mecburen gelir.”* diye kafasından plan yapmaktadır ve bu yaptığı planı da uygulamaya koyar. Dediğim gibi harami başı Yakup Han'ın geçtiği yere adamlarıyla birlikte pusu kurar. Yakup Han yaklaşınca hepsi birden yalın kılıç atlarını Yakup Han'ın üzerine sürer. Bunu gören Yakup Han hemen o da kılıcını çeker ve başlar bu haramilerle vuruşmaya. Yakup Han gözü pek bileği güçlü bir delikanlıdır. Yakup Han haramilerle atın üzerinde öyle maharetler gösterir ki ustası silahşordan aldığı gördüğü savaş taktiklerini haramilerin üzerinde uygular hepsini perişan eder. İki üç tanesini öldürür. Harami başı Yakup Han'ın kavga etme şekline bakar âdeta hayran kalır. Eğer Yakup Han'ın yakışıklılığı, kavgada sergilediği maharetleri, Yakup Han'ın bunca haramiye tek başına karşı koyması, Yakup Han'daki mangal gibi yüreği görür. Harami başı Yakup Han'ı öldürmeye kıyamaz. Aslında ilk defa harami başına böyle bir his gelmiştir. Bugüne kadar kavga edip de öldürmediği kişi görülmemiştir. Harami başı Yakup Han'ı öldürmek yerine adamlarına talimat vererek sağ yakalamalarını ister. Gerekirse ileride bunu Karaca'ya karşı koz olarak kullanabileceğini düşünür. Bunun üzerine harami başı diğer pusuya yatırıp beklettiği adamlarını da yardıma çağırır. Hepsi birden Yakup Han'ın üzerine çullanır. Sonunda Yakup Han'ı sağ olarak yakalar, elini kollarını bağlar. Harami başı bir şeytanca plan düşünür. O Yakup Han'ın öldürdüğü adamlardan bir tanesini elbisesini soyar. Yakup Han'a giydirir. Yakup Han'ın elbisesini de ona giydirir. Sonra da ona bir üzerine çalı falan yığarak o ölen haramiyi ateşe verirler. Bu yanan adamın eli yüzü iyice yandığından tanınamaz bir hâl alır. Bu yaktıkları haraminin üzerine bir not düşer. Notta *“Bu ceset Yakup Han'a aittir.”*

derler. Adamının bir tanesini de normal kıyafetlerle sıradan bir köylü gibi köye gönderir. Köye gelen adam “Yahu köylüler ben şu ileride arazide bir ceset buldum üzerinde şu notu bırakmışlar. Bu ölen kişiyi önce öldürmüşler sonra da yakmışlar öyle ki ceset tanınmayacak hale gelmiş.” der. Köylüler bir merak içerisinde oraya doğru koşar. Not da ellerindedir. Köylüler cesedin başında küçük bir inceleme yaptıktan sonra üzerindeki elbise kalıntılarından cesedin halile ait olduğuna karar verirler. Köylüler cesedi alarak köye gelir. Harami başıysa cesedi yakıp notu köye gönderir göndermez Yakup Han’ı bir ata bindirip oradan hızla uzaklaşır. Doğruca kendilerinin kaldıkları mağaralara doğru yola çıkar. Yakup Han’ı mağaraya getirir elini kolunu bağlar başına da bir nöbetçi diker. Diğer yandan Yakup Han’ın anası kapının önüne gelen cesedi görür görmez âdeta çılgına döner. Anası koşar kendi oğlu sandığı Yakup Han’ına sarılır figan feryat eder. Komşular yığılır. Bu arada da Karaca Yakup Han’ının haramilerce öldürölüp yakıldığını duyar ve Yakup Han’ına doğru bağırarak ağlayarak koşar. Karaca Yakup Hanların eve nasıl geldiğini bile bilmez Karaca bir figanla Yakup Han’ım diye çığlıklar atarak içeriye geldiğinde Karaca yanmış cesedi görür ve çıldırır “Söyleyin bu Yakup Han’ı kim öldürdü?” diye bağırır feryat eder. Yakup Han’ın anası ve babası “Haramiler yapmış kızım.” diye cevap verir. Karaca anlamıştır “Demek soysuz dediğini yaptı ha.” diye içinden geçirir. Tabii ki Karaca haramilerin yolunu kestiğini Karaca’yı tehdit ettiğini Yakup Han’ı öldüreceğini kimseye söylememiştir. Zira ihtimal vermemiştir. Bunun kuru bir tehdit olduğunu sanır. Ama Karaca çok yanılır. Şimdi Yakup Han’ı bu durumda öldürölüp yakılmış olarak görünce âdeta çıldırır. Dünyası yıkılır. Kini bine katlanır ama Karaca kendini tutamaz. Yakup Han sandığı Yakup Han’ın cesedine sarılarak ağıtlar yakar. Bu arada Yakup Han’ın annesi Yakup Han’ın cesedine sarılır hem yaralarını kontrol eder hem de şu dörtlükleri söyler. Bakalım Yakup Han’ın annesi oğlunun bu haline neler demiş?

Sırtımdan vurulup düşmüş

Yavrum sana doyamadım

Bak kavruldum yandım piştim

Yavrum sana doyamadım

Sürmedim devri demini
Konuş da duyam dilini
Görmeseydim bu halini
Yavrum sana doyamadım

Nişanlın burada ağlar
Acısı sinemi dağlar
Yıkılsın şu taşlar dağlar
Yavrum sana doyamadım

Annesi bunları söyler ve ağlar. Tabii ki etrafındakiler de Karaca kadar ağlar ve figan eder. Herkes Yakup Han'ın anasına bakıp hem gözlerinden akan bu kanlı yaşları seyreder hem de bu sözlerini dinler. Âdeta gözyaşı sel olmuş akmaktadır. Yürekleri âdeta dağlanır ama yapacak bir şey yoktur. Karaca Yakup Han'ın sandığı yanmış ellerini ellerinin içine alır. Yakup Han'ın cesedinin başında ağlarken o sevgi dolu yüreği dolup taşar âdeta kaynar ve kendisini daha fazla tutamaz da Yakup Han'ına şu dörtlükleri söyler:

Canım kurban olsun sana
Uyan nolur Yakup uyan
Olmadım derdine derman
Uyan Yakup Han'ım uyan

Derindir yanık yarası
Nedir ki bilmem çaresi
Şu ciğerimin paresi

Uyan Yakup Han'ım uyan

Çekersin derin sancıyı

Çektirme bana acıyı

Yalnız koyma Karaca'yı

Uyan Yakup Han'ım uyan

Oradakiler Karaca'nın bu sözleri üzerine iyice kendilerinden geçer. Âdeta feryatları figanları yeri göğü inletir ama elden ne gelir? Karaca ise biraz kendine geldikten sonra dudaklarından yüksek sesle şunlar dökülür. *“Tamam halilim yiğidim sana söz veriyorum ben senin intikamını alacağım. Hani seninle o pınarın başında konuşmuştuk ya hani sen bana demiştin ki ‘Ey güzel Karaca’m eğer bana bir şey olursa biz seninle bu pınarın başında hep oturup konuşuyoruz, âdeta burası bizim ikinci mekânımız. Ne zaman canımız sıkılsa kaçıp buraya geliyor burada buluşuyor dertleşiyoruz. Sana şöyle bir teklifim var. Eğer ben senden evvel ölürsem beni şu pınarın şu sağ tarafına mezarımı kazın burası benim mezarım olsun.’ demişti Yakup Han”* der. Ben de *“Aman Yakup Han'ım bu ne biçim söz Allah korusun.”* der. Yakup Han da *“Dinle Karaca benden sonra gelirsene tam karşı tarafa da senin mezarın olsun. Yine eskiden olduğu gibi burada beraber kalır hiç ayrılmayız.”* der. Karaca'yla birbirlerine söz vermişlerdir. Karaca Yakup Han'a verdiği sözü tutacaktır. Karaca Yakup Han'ın anasına babasına dönerek onlardan bir ricası olduğunu söyler. Yakup Han'ın anası babası da *“Buyur kızım ne istersen yaparız.”* der. O da *“Yakup Han'la şöyle bir karar almıştık hangimiz önce ölürsek mezarımızı şu yayladaki sevda gözesinin başına eşecektik. İkimiz de orada karşılıklı yatacaktık. Bizim düğünümüz mahşere kaldı biz orada evleneceğiz. Yakup Han'ın bana vasiyeti budur.”* der. Yakup Han'ın anası ve babası Karaca'yı dinledikten sonra *“Tamam kızım mademki Yakup Han öyle istedi onun Son isteğini yerine getireceğiz.”* der. Oradaki herkesin hali perişandır. Karaca ise Yakup Han'ın yanmış cesedine sarılarak *“Sana söz veriyorum senden başkasına yar olmam ve o harami başını da yer yarılrsa içine girse yine bulurum.”* der. Karaca acılar içerisinde yanarken Son anda ettiği vasiyetini yerine getirmek için o pınarın başına derhal adamlar gönderir. Orada bir mezar yeri

kazdırır ve köylü Yakup Han'ın bu vasiyetini yerine getirir. Yakup Han'ı o pınarın sağ tarafına yatırır. Yakup Han'ı oraya defneder. Ama Karaca'nın acısını hiçbir şey dindirmez. Evet babası kayıptır. Belki bir umut gelir ama artık Yakup Han'ın geri gelmesi söz konusu değildir. Zira Yakup Han ölmüştür ancak kavuşmak mahşere kalmıştır. Karaca sanki uzay boşluğundadır. Günler geçmek bilmiyordur. Her şey Karaca'yı sıkıyor hiçbir şeyden zevk almıyordur. Yakup Han'ını unutmak mümkün olmuyordur. Bir yandan da intikam duygusu içini kemirir. Ne yapacaktır nasıl yapacaktır ki o harami başının kellesini alacaktır. Âdeta kendisini buna kilitler. Karaca'nın annesi Döne Sultan ve abileri de Karaca'yı teselli etmeye çalışsa da mümkün olmuyordur. Aradan aylar geçer Karaca yine atına biner. Bir gün hem Yakup Han'ının mezarını ziyaret eder. Hem de biraz gezip dolaşacaktır canı çok sıkılır bu can sıkıntısını ancak atla yaptığı geziler alır. Kendini ancak böyle oyalar. İşte onun için dağlara kendini vurduğu bir gün Yakup Han'ın mezarının başına gelir. Atından iner. Yakup Han'ın baş taşının yanına oturur. Sanki Yakup Han hiç ölmemiştir. Yakup Han'la sohbete koyulur sonra biraz gözyaşı döker ve ardından Karaca o belindeki kırk örük saçlarını şöyle önüne alır onları âdeta sazın telleri yapar da Yakup Han'ına şu dörtlükleri söylemeye başlar. Görelim Karaca Yakup Han'a ne söyler?

Dinle hele beni dinle Yakup'um

Bir kere ağlayan gülmez mi sandın?

Sen göçtün gittin ya yalan dünyadan

Yoksa bana kıymet bilmez mi sandın?

Ben seni sevmiştim sana vuruldum

Sanma Yakup Han'ım senden ayrıldım

Çok diyarlar gezdim artık yoruldum

Adam öldürenler ölmez mi sandın?

Ne zamandır ben senden ayrılalı

Teselli etmiyor dünyanın malı

Bazen akıllıyım bazen bir deli

Karaca yanına gelmez mi sandın?

Karaca bu dörtlükleri ağlayarak söyler. Sonra gözlerinin yaşını başındaki tülbindine silerek biraz da olsa içi rahatlar. Oradan Yakup Han yaşıyormuş gibi izin ister ve kalkar atına biner. Oradan uzaklaşır Karaca Yakup Han'ın mezarına çok sık gelmektedir. Çünkü Karaca Yakup Han'ı çok sevmiştir. Ondan başkasını asla düşünemez. Aklının kenarından dahi geçmez. Sıkıldığı zaman atına atlar doğruca Yakup Han'ın yanına gelerek o sağmış gibi sohbet muhabbet eder. Sonra da atına atlar uzaklaşır. Böylece günler haftaları, haftalar ayları, aylarsa yılları takip eder. Yakup Han öleli yıllar geçmiştir. Artık gelmeyecektir ama Karaca babasını da çok merak ediyordur onun bir gün geleceğine mutlak inanmaktadır. Karaca yine bir gün Yakup Han'ı sirayet etmiş atıyla kendi kendine gezerken birden karşısına yine o Allah'ın belası harami başı çıkar. Karaca'yı görünce şaşırır. Bir müddet Karaca'ya hiç ses etmeden öyle bakar. Oysa harami başı Karaca'dan bir haber almak için çırpınmaktadır. Âdeta oraları her gün kolaçan etmektedir. *“Acaba Karaca'yı şu dağlarda bir yalnız görebilir miyim?”* diye tur atar. Tam işte bu günlerden birinde yine harami başı dağları gezerken birden gözlerine inanamaz. Bir de ne görsün Karaca her zamanki gibi tek başına atına binmiş dağlarda gezmektedir. Harami başı Karaca'nın iyice yalnız olduğundan emin olunca hemen atını sürer. Karaca'nın önünü keser. Karaca birden harami başını karşısında görünce âdeta şaşırır. Karaca harami başına bir an saldırmayı, onu öldürmeyi düşünür. Ama birden aklına ola ki burada yine adamları gizlenmiş olabilir. Kendisine saldırınca yine tıpkı Yakup Han'a yaptıkları gibi kallesçe saldırıp öldürebilirler. Onun için aklına hemen bir fikir gelir ve Karaca harami başına selam vererek buralarda ne aradığını sorar. Harami başı da *“Seni arıyorum hem de günlerdir buralarda senin yolunu gözlüyorum. Ama bir türlü karşılaşamadık. Nasip bu güneymiş.”* der. Karaca'ysa *“Ya öyle mi?”* der. *“Neden beni bekliyor ya da gözlüyorsunuz?”* der. Harami başı *“Biliyorsun ben seni çok seviyorum ve kimselere yar etmem. Ya benim olursun ya da kara yerin.”* der. Karaca *“Ya öyle mi beni bu kadar çok mu seviyorsun?”* der. Harami başı da *“Evet hem de tahmininden de çok seviyorum.”* der. Karaca harami başının kendisine iyice

kapıldığından emin olmuştur. Şimdi planlarını uygulayabilir. Karaca aklından geçenleri harami başına uygulamak ister. Harami başı atından iner. Karaca'nın yanına gelir. Karşılıklı oturup sohbete başlar. Harami başı kendinden emin bir şekilde yaptıklarını ufak tefek anlatır. Karaca da harami başını dinler gibi görünür. Ne dese *“Evet ya öyle mi?”* gibi sözlerle ona olan hayranlığını ve hayretlerini dile getirir. Ama içinden de kini gittikçe artmakta orada harami başının kellesini almak için kendini zor tutmaktadır. Amacı ona yaklaşmış gibi görünecektir. Karaca öylece harami başına bakarken harami başı da Karaca'ya *“Ben sana demiştim seni kimseye yar etmem diye.”* der. Karaca harami başını mecburen dinlemeye başlar ya da onu dinler gibi görünmekten başka yapacak başka bir şeyi yoktur. Harami başı ileri geri konuşurken Karaca şöyle bir düşünür *“Şu anda buna ben bir şey yapamam. Baksana köpekleri sağını solunu sarmışlar. Ben birini vursam diğeri kallesçe Yakup Han'a yaptıkları gibi beni arkadan vuracak. Hani ölmek gam değil de bunu gebertmeden ölürsem işte o zaman asıl ölürüm.”* der ve orada aklını kullanarak hemen bir strateji değiştirerek aklını ve kadınlığını kullanmak ister ve başlar harami başıyla tiyatro oynamaya. *“Haklısın ben senin beni bu kadar çok sevdiğini bilmiyordum.”* der. Harami başı *“Evet tabii ki nerden bileceksin?”* der. *“Ben sana yine söylüyorum seni kimseye yar etmem. Ölürsen yerinsin kalırsan benimsin.”* der. *“Hatta ileri giderek eğer teklifimi kabul etmezsen abilerini de öldürürüm.”* der. Aslında Karaca kendisinden korkmuyordur ama *“Bu kalles herif gerçekten ağabeylerine Yakup Han'a olduğu gibi pusu kurup da kalleslikle bir kötülük yapar.”* diye aklından geçirir. Karaca *“Yok canım ağabeylerimi neden öldüresin ki ben senin beni çok sevdiğini anladım ve hem ben de senden daha iyi birini mi bulacağım? Şu dağların yegâne tek hâkimi senin gibi birine hayır denir mi?”* der. Karaca böylece harami başına iyice güven verir. Harami başı ise Karaca'ya teklif eder. Karaca hemen kabul eder çünkü kafasındaki planları gerçekleştirmesi için buna ihtiyaç vardır. İkisi de atlarından iner atlar. İkisinin de ne kadar konuştukları belli değildir. Neredeyse saatler geçmiştir. Bir ağacın dibinde sohbet uzadıkça uzar. Harami başı anlattıkça anlatır. Gayesi Karaca'yı iyice etkilemektir. Ama Karaca'ysa bunları dinler gibi yapar. Aslında pek de dikkate almaz. Evet şimdi söz Karaca'ya geçmiş şimdi de Karaca harami başını ufaktan sorgular. Karaca başlar ufaktan sormaya. *“Evet adın nedir senin?”* der. Harami başı *“Haydar.”* der. *“Ya öyle mi?”* der. *“Evet öyle.”* der. *“Peki siz bu dağlarda nasıl yaşıyorsunuz? Nerede yatar nerede kalkarsınız? Ne yer? Ne içersiniz aslında çok merak ediyorum. Ta çocukluğumdan beri hep merak*

etmişimdir. Bu haramiler ne yaparlar nerde yatar nerde yaşarlar diye acaba senden rica etsem bir gün bana yaşadığınız yeri gösterir misiniz?” der. Harami başı “Tabii ki neden göstermeyeyim. Ama buraya çok uzak iki günlük bir yolda.” der. Karaca “Olsun ben gelip öğrenmek isterim yaşadığınız yeri görmek gerekirse ben de sizinle yaşamak isterim.” der. Bunun üzerine harami başı daha da umutlanır ve Karaca’ya “Tamam oraya gidip gelmek nerden baksan dört beş günümüzü alır ailen seni şimdi merak eder. Sen en iyisi şimdi git önümüzdeki hafta aileden izin al. Haftaya bugün bu saatte seni bekliyorum.” der. Böylece Karaca’yla anlaşılır. Karaca oradan atına biner ve uzaklaşır. Evine gelir olanları akşam annesine ve ağabeylerine anlatır hepsi de birden Karaca’ya karşı çıkarlar. “Hayır gidemezsin biz ölmeden o senin kılına dahi dokunamaz.” deseler de Karaca onun mertçe bir şey yapamayacağını bildiği ve iyice anladığı için kendisinin yüzünden abilerine de zarar gelsin istemez onun için kendi işini kendisi halletmelidir. Gelelim harami başına... Harami başı Yakup Han’ı alıp yaşadığı mağaraya götürmüş, hapis etmiş, orada başında nöbetçiler koymuştur. Niyeti Karaca’yı aldıktan sonra Yakup Han’ı serbest bırakmaktır. Ama bunu kesinlikle Karaca bilmemelidir. Onun için de Karaca’dan ayrılır. Doğruca kaldığı mağaraya gider. Harami başı Yakup Han’ın kaldığı mağaradan alıp başka bir mağaraya gönderir. Yine başına nöbetçiler koyar. Karaca’yla sözleştiği gün randevu yerine doğru hareket eder. Karaca ise harami başına söz verdiği günü beklemeye başlar. O gün gelince silahlarını kuşanır atına biner. Buluşulacak yere gider. Bakar ki haramiler Karaca’yı beklemektedir. Harami başı Karaca’yı görünce çok sevinir. “Tam benim istediğim gibi bir kız, sözünün eri, gözü pek, yüreği sağlam.” diye içinden geçirir. Karaca’ya “Hazır mısın?” diye sorar. Karaca “Hazırım hadi gidelim.” der. Harami başı adamlarıyla birlikte asıl inlerine doğru hareket eder. Hakikaten de iki günlük bir at sürmenin dağları, tepeleri, dereleri, ovaları geçtikten sonra arazisi sarp âdeta insanların yayan bile yürüyemeyeceği sarplıkta kayalık, dağlık, taşlık bir arazi yapısına varır. Öyle ki elli metre bile bir düz yer bulamazsınız. O yüksek dağların kayaların içinde insan kaybolur. Ama Karaca her gittiği yeri kafasına kazır. Sonunda çok yüksek bir kayanın dibine gelirler. O büyük kayadan beş altı yüz metre ilerde yerden bir mağara vardır. Atlarını oraya çekip sonra o büyük kayanın dibine tekrar gelirler. Karaca kayaya gelir. Şöyle kayayı inceler. Bu kayanın neresinden gireceklerdir. Tırmansalar tırmanacak yer yok, içeri girseler kapı yoktur. Tam bunları düşünürken harami başı birden yukarı doğru bağırarak “Yukardakiler kapıyı açın ben geldim.” diye bağırır. Karaca bir de başını yukarı doğru kaldırıncı ne

görsün? Yukarıda yaklaşık elli metre yükseklikte kocaman bir delik var oradan aşağı doğru insanlar bakmaktadır. Birkaç dakika sonra o kayanın altından kocaman bir delik açılır. Âdeta bir kapı kadar taş, yana kayar. Bir yeri kayanın içinden bir taş yana doğru kayarak oradan bir kapı açılır. Hepsi birden o açılan kapıya doğru yönelir. Karaca kapıdan içeri girerken kapıyı iyice inceler. Kapının ancak içeriden açılabileceğini anlar. Ta tepeye yakın yerde kocaman bir delik deliği görür. Oraya dışarıdan nasıl ulaşılır, onun yollarını kafasından araştırmaya başlar. Bu arada kimseye bir şey çaktırmamaya çalışır. Hatta harami başına hayrete düşmüş gibi davranarak bazı şeyleri sorarak öğrenmeye çalışır. Taşın yapısına bakar. Sonra o kayanın dibinde o içeri girdikleri kapıyı hâlâ düşünmektedir. Orada o kadar ustaca gizlenmiş bir şekilde yapılmış kayanın orijinalinden pek ayrılmayan ancak uzman biri incelerse o taştan kesilmiş kapı yerini fark edebilir. O açılan kapıdan içeri girdikten sonra bir boşluk var. O da bomboş bir oda taştan kesilerek yapılmış ben şöyle sağa sola baktım aklımdan herhalde burada yaşıyorlar diye düşündüm. Ama hiçbir yaşam ibaresi göremedim daha. Sonra girdiğimiz kapı süngüledikten sonra ikinci bir sürgülü taşı iterler. Taş içten yana doğru kayar, taş kayınca oradan bir kapı daha var. O kapıdan içeri girilir. Hep beraber yukarı doğru taştan oyularak yapılmış merdivenler çıkar. Karaca ise kayaların yapısını sertliğini incelemektedir. Elini taşlara kayalara sürer. Tabii ki hayretini gizleyemez. Onlar bu incelemeyi bir hayranlık olarak anlar. Oysa Karaca'nın aklından geçenler çok farklıdır. Bunlar içeri girip yukarı doğru merdivenlerden çıkmaya başlar. En Son girilen o sürgülü taşı kapatır. Karaca geri dönerek *“Sürgülenen taşın arkadan başka bir sürgüsü yani kilidi var mı?”* diye inceler, sorar. Onlar da *“Tabii ki bakın. Biz tamamen yukarı çekildiğimizde ikinci bir sürgü taşı da diğer sürgülü taşın tam arkasına sürülür. Dolayısıyla o taşın dışarıdan herhangi bir şekilde o arkadaki sürgü kaldırılmadan açılması imkânsızdır.”* der. Karaca onlara ve harami başına dönerek *“Gerçekten çok güvenli bir yer, tam bir kale.”* der. O da *“Evet zaten buraya harami kalesi derler.”* der. Birlikte yukarı çıkmaya devam ederler. Merdivenlerin aydınlanması için de meşaleler yanar. Onların ışığında döne döne merdivenlerden tam yüz on basamak çıkar. Sonunda o kayanın içinde çok büyük çok da yüksek bir mağaraya gelirler. İnsan aşağı baktığı zaman âdeta başı döner. Mağara da âdeta yok yoktur. Harami başının geleceğini bildikleri için hazırlıklar yapılır. Etler kesilir, kazanlarla et pişirilir. Türlü yiyecekler hazırlanır. Ama Karaca o mağaranın içinden deliğinden dışarıyı seyreder. *“Ne muhteşem bir manzara.”* der. Ama asıl aklındaki bunların

sayılarını tam öğrenmektir. Kim hangi görevi yapar? Gece nöbet durumları nasıldır? Onları en ince ayrıntısına kadar inceler, sorar. Çaktırmadan araştırır. Bir yandan da harami başına hoş davranıp onun güvenini kazanmaya çalışır. Neyse harami başı hemen emreder. Sofralar kurulur. Yemekler gelir. Yenilir içilir. Ardından şaraplar içilir. Sonra da Karaca'yla bir koyu sohbet başlar. Karaca harami başına *“Siz neden düzgün bir hayat yaşamıyorsunuz? Herkes gibi bir yerleşim merkezinde köyde, kasabada, orada kendinize göre bir iş yapmıyorsunuz da böyle gece gündüz dağlarda kaçak bir vaziyette yaşıyor, yol kesiyor, adam soyuyor, kervanları durduruyor, yağmalyorsunuz? Bunu neden yapıyorsunuz?”* diye sorar. Harami başı önce derin bir iç geçirdikten sonra *“Ah Karaca kim istemez senin dediğin gibi bir hayat yaşamayı? Ama bizleri buralara sürükleyen öyle enteresan hikâyeler var ki dinlesen şaşırırsın.”* der. Harami başı Karaca'ya *“Ben hikâyemi sana daha sonra anlatırım çünkü çok uzun ama önce istersen bir arkadaşımın hikâyesini dinle bak neden dağa çıkmış haramilik yapıyor?”* der. Ardından hemen *“Ömer!”* diye seslenir. Oradan bir delikanlı *“Buyurun efendim emriniz nedir?”* der. Harami başı *“Gel şuraya otur.”* der. Ömer *“Tabii efendim.”* der ve harami başının yanına ve Karaca'nın da tam karşısına oturur. Harami başı Ömer'e *“Ömer sen Karaca Kız'a dağa çıkış sebebini anlat.”* der. Ömer'se *“Baş üstüne efendim.”* der ve Karaca'nın karşısına oturur. Harami başı hizmetçilerine derhal Ömer'e de şarap getirmesini emreder. Ömer'e de şaraplar gelir. Bir yandan içilirken Ömer önce şöyle bir derin nefes alır. Sonra sağa sola iyice bakar. Sonra da Karaca'nın gözlerinin içine bir iki dakika baktıktan sonra tekrar bir iki defa derin nefes aldıktan sonra Ömer aklından kendi hayatı bir an film şeridi gibi geçirmeye başlar. Çünkü Ömer de yaralıdır. Burada tutsak ettikleri Yakup Han'ı görmüştür. Zaman zaman onun da başında nöbetçi olarak kalır hatta Yakup Han'la sohbet dahi eder. Çünkü haramiler dağlara gittikleri zaman en az iki gün gelmez. Yol keser, kelle alır. Onu bunu soymakla günleri geçer. İşte o sırada yalnızlıktan sıkılan nöbetçiler Yakup Han'la konuşur, sohbet eder. Hatta Yakup Han neden kaçırıldığını Ömer'den öğrenmiştir. Harami başının Karaca'ya âşık olduğunu onu elde etmek için Yakup Han'ı kaçırdığını söylemişlerdir. Ama haramilerin yanındaki yardımcılar *“Bir gün bu harami başı mutlaka Yakup Han'ı öldürecek.”* diye düşünür. Ömer'se Karaca'nın gözlerine baktığı zaman Yakup Han'ın sevdasını görmüyordur. Zira kendi yüreği de yaralıdır. Tabii ki Karaca Yakup Han'ı öldü bilir oysa Ömer ve diğerleri Yakup Han'ın ölmediğini bildikleri gibi Karaca'ya da kesinlikle söylenmeyecek ve his dahi

ettirilmeyecektir. Ömer bir kez daha iç geçirdikten Sonra sözüne başlar. Dağa çıkış sebebini anlatmaya.

“Ben bir babanın tek oğluydum. Başka ne kız ne erkek kardeşim yoktu. Babam ve annem âdeta beni her şeyden koruyor kolluyorlardı. Benim bir dediğim asla iki olmuyordu. Çok rahat bir hayat yaşıyordum. Sonra büyüdüm delikanlı oldum herkes gibi at binip kırlarda koşturdum Sonra askerlik görevini yaptıktan sonra köyüme döndüm. Babam, benim için at bindi. Asil bir kız aramaya, köy köy gezmeye başladı. Sonunda köyün birinde iyi güzel bir kız haberi aldı. Oraya gider kızı görür beğenir. Geri dönüp bana haber getirdi. Bana iyi temiz bir kız bulduğunu, çok asil olduğunu kızın hakkında hiç olumsuz bir şey kimsenin söylemediğini söyledi. ‘Bir de senin görmeni istiyorum.’ dedi. Ben de babama ‘Tamam baba bir göreyim sen de uygun görürsen.’ dedim. Bir de tek çocuk olduğum için annem babam âdeta benim üzerime titriyorlardı. Bir gün babamla atlara bindik. O köye gittik. Kızın evine misafir olduk. Ben kızı, kız da beni görmüştü. Evet dedikleri kadar kız güzeldi. Boylu poslu biriydi. O da beni beğendi. Sonunda Allah’ın emri ile biz önce nişan sonra ardından birkaç ay sonra düğün yapıldı ve bize gelin geldi. Aradan üç beş ay geçti, hanım hamile kaldı. Hamilelik dönemi bitti. Hanım bir oğlan çocuğu dünyaya getirdi. İkimiz de babam annem de âdeta çocuğu paylaşamıyorduk. Çocuk yedi sekiz aylık oldu. Hanım bir gün bana ‘Ömer ben annemi, babamı, köyümü çok özledim ne olur artık beni bir götürsen de annemgilde bir ay kalsam gelsem hatta birlikte kalalım.’ dedi. Ömer de bunu annesine babasına iletir. Onlar da uygun görür ve çeşitli hediyeler eşliğinde hanımın köyüne giderler. Tabii hanımın ailesi kızlarını görünce çok sevindiler. Bir de torunları olmuştur. O da ayrı bir sevinç kaynağıydı. Ben hanımla o köyde üç dört gün kalınca sıkıldım. Kimseyi tanıımıyordum. Sonra akşam oldu ben kayınpedere ve hanıma dedim ki ‘Kızınız burada kalsın bir ay ben yine gelir birkaç gün daha kalır, hanımı da alır giderim.’ dedim. Onlar da münasip gördüler ben atıma bindim ve köyüme döndüm. Aradan tahminen bir ay geçti. Babam bana ‘Oğlum artık gidip hanımını babasının evinden getirsen iyi olur. Bir kadının babasının evinde fazla kalması iyi olmaz.’ dedi. Babam bana bunu söyler söylemez ben de bir şimşek çaktı. Aklıma çok acayip şeyler geldi. ‘Babam neden böyle söylemişti acaba?’ diye beni bir merak aldı ben başladım değişik şeyler düşünmeye. Sonunda hanımı sınımaya karar verdim ve bir plan yaptım. Babamdan epey biraz altın aldım ve atıma atladım. Hanımın köyüne akşam saatine doğru yola

çıkıttım. Hanımın köyüne varıncaya kadar yatsı ezanı okunmuştu. Gece yarısına doğru yaklaşıyordu. Ben hanımın köyüne girdim onların evlerinin yakınında yalnız yaşayan bir kocakarı vardı. Onun evine doğruca misafir olmak üzere kapısını çaldım. O yaşlı nine bana kapıyı açtı. 'Buyur evladım kimsin? Ben yalnız yaşayan biriyim. Misafir kalacaksan şu evlerden birisinin kapısını çal.' dedi. Bense hemen cebimden üç tane altın çıkardım nineye dedim ki 'Eğer beni bu gece misafir edersen sana bu altınları veririm.' dedim. Nine hemen kapısını ardına kadar açtı, atımı ahıra çekti. Beni odaya alıp Allah ne verdiyse ikram etti. O gece orda nineyle sohbet ettik nine beni tanııyordu. Nineye ben sıkı sıkı tembih ettim. 'Beni kimseye söyleme. Sen beni ne gördün ne de duydun. Ben sabah erkenden çıkar giderim.' dedim. Nine 'Tamam evladım.' dedi. Sabah erkenden beni nine çağırdı. Ben kalktım nineye 'Nine senden bir isteğim daha var eğer bunu yerine getirirsen sana tam elli tane altın veririm.' dedim. Nine altını duyunca yerinden hopladı. 'Aa sen ne istedin de yapmadım evladım sen yeter ki iste.' dedi. Ben de 'Şu komşunun kızı evlenmiş gitmişti.' dedim. Nine 'Evet.' dedi. 'Başka köye gelin gitmişti, şimdi gelmiş. Bir de çocuğu olmuş hem de oğlan çocuğu.' der. Ömer 'Tamam işte o kadın, ben onun peşindeyim yıllardır onunla beraber olmak istedim ama olmadı şimdi o kadını buraya bir geceliğine getirirsen sana tam elli altın, elli altın da o kadına vereceğim ne olur nine tek bir gece fazla değil.' der. Nine 'Aa evladım düşündüğün şeye bak. Sen onu benim gözümden iste. Sen ye iç rahatına bak.' der. Evden ayrılır doğruca benim hanımın yanına gider. Hanım da evde çocukla uğraşmaktadır. Oradan buradan derken nine sözü yavaş yavaş açar hanıma der ki 'Ay kız seni bir delikanlı görmüş sana yedi kaburgadan vurulmuş bana. Nine, o tek benimle bir gece yatsın ona tam elli altın vereceğim dedi.' der. Ardından nine 'O delikanlı tek beni senin gibi isteseydi ben de senin gibi genç olsaydım ben onun üstüne elli altın verirdim. Çünkü ben bu yaşa kadar böyle boylu poslu böyle bir delikanlı ne gördüm ne de duydum valla bu civarda eşi benzeri yok olamaz da çok da zengin. Bu olsa olsa şehzade anam başka türlü olması mümkün değil.' der. Velhasılkelam nine alttan girer üstten çıkar benim hanımı ikna eder. Peki ama nasıl olacaktır? Nineye nasıl gelecek? Nine onun da bir çaresini bulur. Benim hanımın ailesi zaten komşularıdır. Hanımın annesine der ki 'Ey komşu kızın geldi gidiyor. Ben ona hiçbir şey yapamadım. Bari izin ver de bu gece de benim evimde kalsın. Bazı ikramlarda bulunayım.' der. Hanımın annesi de eşine 'Adam ne olacak komşumuz tanıdığımız bildiğimiz insan, zarar mı gelecek?' der. Nineye 'Tamam nine gelsin bu gece sende kalsın.' der. Nine 'O zaman ben eve

gideyim hazırlık yapayım.’ der. Koşar gelir. Ömer’e ‘Tamam evlat iş tamam gelecek bu gece, ben de kalacak. Yani seninle.’ der. Ömer nineye ‘Nine yalnız bir şartım var gelen kadın benim yüzümü görmeyecek. Sana gelecek sizler diğer odada yiyin için, herkes odasına çekilince ben de lambalar yanmadan hanımın yanına giderim. Şartım bu, karanlıkta ne o benim yüzümü ne de ben onu görmeyeceğim. Görmeyecek sonra da ben sabah namazından önce akşamdan atımı hazırlar kalkar giderim.’ der. Nine daha da memnun olur ve akşam gider benim hanımı getirir. Ben yan odada, onlar diğer odada yediler içtiler. Vakit geç oldu o arada benim oğlan da uyudu herkes gitti. Lambalar söndü bir de baktım benim hanım benim odaya nine kapıyı açtı, hanımı içeri verdi. Ben hanımı aldım içeriye hiç konuşmadan karanlık zaten birbirimizi görmüyoruz el yordamıyla hanımı yakaladım orda onunla bir yabancı gibi beraber olduk. Sonra da sarılıp yattık ama benim iç dünyam çok şiddetli bir fırtına yaşıyordu. Aklımdan hanımı öldüreyim kellesini keseyim, diyordum bir yandan da çocuğum aklıma geliyordu. Böyle kendi kendime alışveriş yaparken hanım da uyumuştı. Ben hemen kalktım acele giyindim. Oğlan da uyuyordu. Onu da hemen kundağıyla kucağıma aldım. Ahıra geldim atımı zaten akşamdan hazırlamıştım. Hemen dışarı çıktım atıma bindiğim gibi oradan uzaklaştım. Sabaha doğru kendi köyüme geldim. Annem babam beni elimde oğlanla görünce şaşırdılar. ‘Aman evladım bu ne hal?’ dediler. Ben de oturdum anneme babama bu olanları aynen size anlattığım gibi anlattım. İkisi de çok üzüldüler, ağladılar, sızladılar ama artık yapacak bir şey yoktu. Annem oğlana bakıyordu.” der. Birden Karaca “Hanımın ne oldu?” der. Ömer “Dur daha bitmedi anlatacağım.” der. Ömer şöyle devam eder. Ömer tabii ki bir yandan da ağlamaktadır. “Hanım bir de uyanıyor bakıyor ki ‘Yanımdaki kişi yok gitmiş ama nedense oğlan da hiç ağlamamış.’ der. Oğlana bakar ki, ne baksın oğlanın yerinde yeller esiyor. Başlar feveran etmeye. Nineyi uyandırır. ‘Kalk nine! Oğlum nerde kimdi bu adam? Benim oğlumu ne yaptınız?’ deyip başlar dövünmeye. Tabii ki hanımın annesi babası haberdar olur. Onlar da koşar gelirler. Ama oğlan yok tabii ki ne nine ne de hanım ‘Gece bir adam geldi. Ben onunla beraber oldum. Uyurken bu adam çocuğumu alıp gitmiş.’ diyemez. Sadece ‘Akşam yattık, sabah kalktık, çocuk yok. Biz de ne olduğunu anlamadık.’ deyip figan ederler. Bunun üzerine benim hanımın annesi, babası oturur bir plan yaparlar. Derler ki ‘Ömer geldiğinde oğlan hastalandı öldü diyelim.’ derler. Konu komşuya da böyle bir hikâye uydururlar. Ben de hiçbir şey olmamış gibi üç beş gün sonra hanımın köyüne tekrar gittim baktım evde bir matem havası var, ağıtlar yakılıyor maniler

söyleniyor. Ben ‘Hayırdır ne oldu? Kötü bir şey mi var?’ dedim. Bana ‘Ah evladım daha ne olsun nur topu gibi torunum iki gün içerisinde hastalandı, öldü elimizden hiçbir şey gelmedi. Şimdi ne yapacağız?’ derler. Ömer’sse hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi onlar gibi sahte gözyaşı bir iki döktükten sonra ‘Gelen Allah’tandır. Elden ne gelir ki? Ölenle ölünmez.’ der. Onları teselliye çalışır ve ertesi günü izin ister hanımını alıp köye döner. Hanımla köye geldiklerinde hanım odasına çıkar bakar ki odasında beşikte bir çocuk yatıyor. Hemen üzerindeki örtüyü kaldırır kaldırmaz kendi oğlunu görür, hemen oracıkta bayılır. Tabii ki babam, annem ve ben olayları seyrediyoruz. Annem koştı su getirdi hanımın yüzüne serpti. Neyse hanım yavaş yavaş uyanmaya başladı. Bizleri etrafında görünce başladı ağlamaya. Ben hançerimi belimden çeker çekmez hanımın sırtına ani bir hareketle vurdum. Hançer sonuna kadar saplanmıştı ve hanımın bir anda nefesi kesildi. Bizleri şöyle gözleriyle taradıktan sonra son olarak oğlana iyice baktı ve olduğu yere yığıldı kaldı. Sonrası malum işte bense kendimi dağlara vurdum. O gün bugündür bu dağlardayım.” der. Ömer iki gözü iki çeşme ağlayarak böylece bu hüznü hikâyesini tamamlar. Karaca gözyaşları içinde dinlediği bu hikâyeden çok etkilenir. Harami başına olan kini ikiye katlanır. Ardından “Evet Karaca işte benim hikâyem de buna benzer bir şey aslında buradakilerinin hepsinin bir hikâyesi var. Ama dinlediğin zaman hepsinin birbirine ne kadar yakın olduğunu anlarsın.” der. Karaca “Evet haklısınız herkesin bir yarası var çocuğun da şir yarası var derler, doğruymuş. Kusura bakma Ömer kardeş dertlerini deştik kapanan yarayı yeniden açtık. Onun için hakkını helâl et.” der. Ömer’den helâllik alır. Sonra sohbet başka kanala geçer derken harami başı sözü Karaca’yla evlenmeye getirir. Harami başı bir an önce Karaca’yla evlenmek istemektedir. Ama Karaca babasının başına bir iş geldiğini anlatır. “Babam birden bire dağa giderken ortadan kayboldu. Babam gideli yaklaşık altı yıl oldu hiçbir haber alamadık. Ne ölüsü ne de dirisini bulabildik. Annemin durumu perişan her gün babam için ağlıyor. Ağıtlar yakıyor, yas tutuyor. Sen bana biraz zaman ver artık nasıl olsa ben seninim.” der. Harami başı bu konuşmadan çok memnun olur ve Karaca’ya “Sen nasıl istersen öyle olsun. Ben seni ölene kadar beklerim.” der. O gece orada kalırlar. Ertesi günü yine tekrar harami başı adamlarına emir verir. Atlar hazırlanır Karaca’nın da atını hazır ederler ve oradan ayrılırlar. Harami başı Karaca’yı yine adamlarıyla birlikte getirir aldığı yere bırakır. Karaca evine geldiğinde kıyamet kopar. Kardeşleri ve annesi tarafından bağırlı çağrılır. Kızarlar ama Karaca hiç aldırış etmemektedir. O kafasındaki planı uygulamaya

koymuştur. Annesinin ve ağabeylerinin yatışmasını bekler. Aradan birkaç gün geçer. Karaca annesinden biraz para ister. Şehre gideceğini söyler. Annesi *“Tamam ben de seninle geleceğim, ağabeylerinle birlikte gideriz.”* der. Karaca *“Tamam.”* der ve bir gün hep beraber şehre giderler. Herkes kendine göre alışveriş yaparken Karaca şehirde silah satılan yerleri sorar. Bir dükkâna girer. Dükkâncıyla biraz sohbet ettikten sonra kendisinden iyi bir miğfer bir de vücudu için zırh ister. Dükkâncı getirir. Karaca öyle bir başına miğfer alır ki saçlarını toplayıp miğferin içine koyunca o zırhı da üzerine giyince göğüsleri de kapanır. Tam bir erkek görüntüsünü elde eder. Zaten kendisi de oldukça babayiğittir. Tam 1.80 boyundadır, dükkâncı onu öyle görünce âdeta ürperir. Dükkâncı gözlerini Karaca’dan ayıramaz. Öylece Karaca’ya bakakalmıştır. Bir şeyler sormak sohbet etmek istediye de Karaca ona iyi bir demir ustasının yerini sorar. Dükkâncı ona çok usta işinin ehli bir arkadaşı olduğunu söyler. Ona dükkânın yerini tarif eder. Karaca bu sefer demirciye sora sora gider. Demirciyle biraz sohbet ettikten sonra demirciye istediklerini başlar anlatmaya. Çok iyi çelikten birer karış boyunda uçları çok sivri arkaları geniş murca benzeyen kısa şekilde kazıklar yapmasını söyler. Bir de büyük çekiç onun da arkasının geniş olmasını ve o geniş yere en az beş kat keçe sarılmasını ve bu keçelere bir şey olursa iki adette yedeğini yapmasını ister. Demirci hayretle sorar *“Neden bu çekice keçe istiyorsun?”* der. Karaca *“Bunları yani bu kazıkları taşa çakacağım. Ama çakarken ses çıkmasın, kimse duymasın diye istiyorum.”* der. Demirci anlar, bu gelen adam çok da tekin birisi değildir. Karaca demirciye *“Bırak beni sorgulamayı da sen bir an önce bunları bana yetiştir. Çünkü bunlar bana çok acil lazım zira zamanım çok az. Benim bunlara acil ihtiyacım var. Zira fazla zamanımız yok sadece bu gece buradayız yarın ben bunları almam lazım.”* diye rica eder. Demirci ise biraz zor olacağını ama sabaha kadar çalışıp bu siparişi yetiştireceğini söyler. Böylece anlaşarak Karaca oradan ayrılır. Demirci hemen işe koyulur. Ertesi güne hazır eder. Karaca annesi ağabeyleri o geceyi şehirde biraz gezip dolaştıktan sonra akşam olur. Bir hana gelirler. O geceyi birlikte handa geçirirler. Ertesi günü Karaca kalkar giyinir, yer, içer. Sonra da doğruca demirciye gelir. Demirci sabaha kadar yatmamış Karaca’nın siparişlerini yapmış yetiştirmiştir. Karaca’ya verdiği saati beklemektedir. Karaca demirciye gelir. *“Hazır mı benim siparişlerim?”* der. Demirci *“Hazır efendim.”* der. Yaptığı çelikten ince uçlu geniş arkalı kazıkları sayar. Teslim eder, parasını alır. Karaca onları da at arabasına yükler. Zırhını da kaskını da yani çeliğin ferini de alır. Ailesinin yanına gelir. Tabii ki şehirde herkesin işi bitmiştir. Herkes

alışverişlerini yapmış ama herkes Karaca'nın bu demir kazıkları ne yapacağını merak etmektedir. Abisi sorar “*Karaca bu demir ne? Bu zırh ne olacak? Bu miğfer ne? Sen bunlarla ne yapacaksın? Hayırdır savaşa falan mı katılacaksın?*” der. Ama Karaca'dan olumlu bir cevap alamazlar. Karaca “*Bana lazım, zamanı gelince öğrenirsiniz.*” diyerek geçiştirir. Sonra akşama köylerine gelirler. Aradan beş on hafta geçer. Karaca hizmetkârdan iyi bir at ister. Hizmetkâr “*Ablam senin atın var ya.*” der. Karaca “*Bana ikinci bir at daha lazım.*” der. Hizmetkâr Karaca'ya iyi bir at daha getirir, ahıra bağlar. Karaca o aldığı yüz elli tane demir kazığı ikiye böler. Heybe şekline getirir. O diğer atın üzerine atar. Kendisi de Kula'sına biner. Zırhını giyer, miğferini takar. Biner atına ver elini haramilerin kaldığı dağlara. Ora senin bura benim derken iki gün sonra haramilerin kaldığı dağlara gelir. Kimseye görünmeden çok dikkatli bir şekilde mağaraya en yakın bir yere o çelik kazıkları saklar. Oradan hızla uzaklaşır. Evet biz burayı burada bırakalım şimdilik her şey yerli yerinde duradursun biz haberi Kurt Hasan'dan verelim. Ne olmuştur? Kurt Hasan o dağlarda günleri nasıl geçirir bir bakalım...

Evet, Kurt Hasan o rastladığı kurt sürüsüyle yaşam mücadelesi vermektedir. O dağ senin bu dağ benim, o sürü senin bu sürü benim, oradan oraya öyle koşmaktadır. Bazen sürülerin köpekleriyle dalaşa girmekte ama Kurt Hasan insan aklı taşıdığı için mümkün olduğu kadar bu dalaşa girmemektedir. O kurt sürüsüyle diyar be diyar gider. Kendi topraklarından o kadar uzaklaşır ki şu anda yaşadığı yerler hakkında hiçbir fikri yoktur. Buraları ne önce görmüş ne de gezmiştir. Nerde olduklarını bilmiyordur ve aradan tam yedi yıl geçmiştir. Kurt Hasan'ın ne zamandan haberi vardır ne de günlerden. Mevsim kıştır. Kış çok şiddetli geçmektedir. Kurtlar dağlarda aç kalmışlardır. Tek çare köylere saldırmak ellerine ne geçirirse yakalayıp yemektir, başka şansları yoktur. İşte böyle bir gün gece yarısı kurtlarla birlikte Kurt Hasan da bir köye saldıracaktır. Tabii ki gece yarısıdır. Dışarıda köpeklerden başka hiçbir canlı hayvan yoktur. Köyün kenarına gelirler. Kurt Hasan ne de olsa insan aklı taşıdığı için mümkün olduğu kadar köpeklerle ya da diğer yırtıcı hayvanlarla pek dalaşa girip kendini tehlikeye atmamaktadır. Mümkün olduğu kadar kenarda durmaya çalışır. Tabii onun bu hareketini diğer kurtların sorgulama gibi bir şansı yoktur. Hep beraber köyün içine doğru hücumla geçerler. Kurt Hasan köyün içine pek girmez. O arada kurtların köye girdiğini gören köpekler eğer korkularından eğer birlik oluşturma yönünden hepsi birden kurtlara saldırır. Köyde ne kadar köpek varsa

hepsi üzerlerine gelir. Kurtlar çaresiz geri çekilir. Çünkü bunca köpeğe karşı koyma güçleri yoktur. Kurt Hasan tam bu manzarayı seyrederken eğer soğuk eğer açlık eğerse bir insan olarak şu düştüğü durumlardan olsa gerek öyle dalgındır ki. Sadece o kurt sürüsünün yanında bulunma nedeni açlığını o avlanan neyse artık ondan bir parça alıp açlığını gidermektir. Belki ilerde bir gün bu durumdan kurtulurum umudundan başkası değildir. Ayakta kalma sebebinin yegâne gayesi budur. Demek ki Kurt Hasan bunları düşünüp aklından geçirir olacak ki o kadar dalar ki kendisine gizliden yaklaşan kocaman bir çoban köpeğini hiç fark edemez. Birden kendisine hızla beline bir şeyin çarptığını kendisinin taklalar atarak yuvarlandığını hisseder. Tam o sırada bir de bakar ki köpek ikinci hamleden vazgeçer. Köpek Kurt Hasan'a öyle bakakalır. Sonra da hızla geri dönüp kaçmaya başlar. Hasan Ağa önce ne olduğunu anlayamaz. Köpeğin neden bırakıp kaçtığını dakikalar sonra anlamaya başlar. Bir de ne baksın Hasan Ağa tekrar insana dönüşmüş ayakta durmaktadır. O da köpeğin hareketlerini hayretle izler. Kurt Hasan bir köpeğe bakar bir de kendine aman Allah'ım o da ne? Hasan yeniden insan şekline dönüşmüştür. Hasan ne yapacağını şaşırır. Bir an gözü diğer kurtlara takılır. Onlar hızla geldikleri dağlara geri kaçır. Hasan'sa kendisinin yeniden bir insana dönüştüğünü görür. İyi ama bu nasıl olmuştur? Hasan Ağa hem sevinçli hem de şaşkındır. Hasan Ağa kendi kendine sorar. *“Ben şimdi ne yapacağım?”* diye düşünürken köpeğin dişleri mi yoksa pençesiyle mi olduğunu hatırlayamadığı tam belinin ortasında kanayan bir yara vardır. Bir acı hisseder. Elini atar. Beli kanamaktadır. Köpeğin ilk saldırısında öyle bir pençe darbesi vurmuş olabileceğini düşünür. Hasan Ağa'ya çoban köpeği pençesini vurduğunda öyle bir darbe vurmuş olsa gerek ki Hasan Ağa'nın hem belindeki o takılı olan sihirli büyülü altın kemeri koparır hem de köpeğin pençeleri Hasan'ın belini yaralar. Hasan Ağa kısa süreli yaşadığı şaşkınlıktan sonra sağı solu şöyle gözleriyle bir kolağan ettikten sonra yere bakar bir de ne görsün! Yıllar önce o beline bağladığı altın kemer orada öylece karların üstünde durmaktadır. Hasan Ağa'nın gözü ona takılır ve kemerin başına ne işler açtığını hatırlamaya başlar. *“O dağlarda aç susuz, yaz kış demeden onca çekilen çile hep bu kemerin yüzünden değil miydi?”* der. Hasan Ağa kemere yaklaşır, eğilip kemeri yerden alır. Kemere bir bakar bir de kendine bakar. Bu yedi yıllık hayatı tekrar bir film şeridi gibi bu geçen yıllar gözünün önünden gelir geçer. Zira bu yıllar kolay geçmemiştir. Bu günler çok zor günlerdir. Öyle unutulacak cinsten değildir. Çektiklerinin hepsi şu elindeki kemer yüzünden değil midir? Birden Hasan Ağa kendine gelir. Bakar ki kurtlar kaçmış,

köpekler köye geri dönmüştür. Kendisi orada o karda o soğukta çırılçıplak öylece durmaktadır. Hasan Ağa üşümeye başlar. Şimdi Hasan Ağa ne yapacaktır? Nereye gidecektir? Kimden yardım isteyecektir? Hiçbir fikri yoktur. Âdeta yeni doğmuş bir çocuk gibidir. Hem çok sevinir hem de ne yapacağını bilmez. Acaba bu vaziyette çırılçıplak birinin kapısını çalsa ne yaparlar? Hasan'ı öldürürler mi? Ya da başka şeyler mi yaparlar? Hasan bunları düşünürken bir yandan da gözü evlerin yanında büyük ot yığınlarına takılır. Hasan Ağa kendi kendine *“Bu geceyi şu ot yığınlarının içinde geçireyim de Allah kerim, belki beni bir gören acıyan merhamet eden olur.”* der. Köyün kenarındaki evin bahçesinde ot yığınlarının içine girer. Otları üstüne başına sarar. Hasan Ağa çok üşür âdeta tir tir titrer. Ama başka yapacak bir şey de yoktur. Sabahın olmasını beklemeye başlar. Hasan Ağa bir yandan sanki sabah olmayacakmış gibi vakit geçmek bilmez. Bir yandan da kendi köyünü çocuklarını, hanımını, Döne Sultan'ı düşünmektedir. Acaba Karaca evlenmiş midir? Halil ile çocukları olmuş mudur? Tabii ki bunları düşünürken yine de bir yandan çok sevinir. O kendisine saldıran kemeri pençesiyle koparan köpeğe çok minnettardır. Bütün bunları edip eyleyen Allah'a hamdetmektedir. Böylece şafak yeri söker. Ardından hoca sabah ezanını okur. Köylüler mala davara bakmak için erken kalkarlar. *“İnşallah birisi gelir de beni görür.”* diye düşünür. Ama pek de gelen giden yoktur. Hava iyice aydınlanır. Kendisi de ara sıra başını otların içinden çıkarıp sağa sola bakar. Yine böyle başını çıkarmış dışarı bakarken kendisine doğru orta yaşlı bir adamın geldiğini görür. Hasan Ağa önce saklanmayı düşünür. Ama saklanırsa nasıl fark edilecektir? Hem çok aç hem de çok üşümekte ve yarası da vardır. Hasan Ağa kendisini göstermeye karar verir. Birden otların içinden yavaşça yarı beline kadar başını çıkarır ve kendisine doğru gelen o adama seslenir. Aklınca *“Selamün aleyküm.”* der ama Hasan Ağa tam yedi yıldır kimseyle lisanı kelam konuşmadığı için dili dönmemektedir. Hasan Ağa selam verdiğini sanır ama aslında homurdanmaktadır. Sanki bir lal ahraz gibi konuşur. Adam birden başını o sesin geldiği yere doğru çevirir. Bir de ne görsün yarı çıplak belden aşağısı otlarla kaplı otun içerisinde diğer yarısı da dışarıda öylece duran bir adam saçlı sakalı öyle uzamıştır ki. Âdeta ta yarı beline kadar gelir ne ağzı belli ne de yüzü bellidir. Adam bunu görünce korkar. Ne olduğunu anlamadan evine bağırarak kaçar. Adamın bu halini gören eşi çocukları birkaç komşuya da haber verir. Adamı dağ adamına benzetirler ya da bir deli derler. Diğer yandan bu durumu gören Hasan Ağa bir an buradan kaçmayı düşünür ama nereye kaçacaktır? Kendisi çırılçıplak üstünde

başında bir şey yok ayağı yalın ayak, karnı açıtır. Hava soğuk ve yaralı sonra der ki *“Ne olacaksa olsun! Öldürürler mi? Asarlar mı? Kecerler mi? Yeter artık! Ben bu hayattan zaten bıktım. Böyle daha ne kadar yaşarım?”* diye düşünür. Böyle düşünürken birden eli silahlı yani kılıçlar, oklar, yaylar, kazma kürekler ile beş on kişinin ot yığınının etrafını sarar. İnsanlar bağırmaya başlar. *“Kimsin ne arıyorsun burada? Çık yoksa seni öldürürüz.”* diye bağırırlar. Hasan ellerini yukarı kaldırır ve yarı beline kadar ayağa kalkar. Hasan’a biraz baktıktan sonra Hasan işaret eder. Çıplak olduğunu anlayanlardan birisi eve koşar. Evden bir çarşafa benzer bir şey getirir. Hasan’a atarlar. Hasan o çarşafı alıp sarılır. Otluktan iner. Hasan’ı ortalarına alırlar, herhangi bir hareket yapmaması için uyarırlar. Kontrollü bir şekilde Hasan’ı eve getirirler. Ama Hasan çok açıtır ve çok üşümüştür. *“Benim derdim bir lokma ekmek ama onlar bana sorular soruyorlar.”* diye düşünür. İnsanlar *“Sen kimsin burada ne arıyorsun? Bu vaziyetin ne? Bu belindeki yara ne? Kim vurdu? Burada ne arıyorsun bu halin vasiyetin ne böyle?”* diye sorular sorulmaya devam eder. Hasan onlara anlatmaya çalışır ama dili dönmediği için tam olarak anlatamaz. Fakat yanında duran insanlar zararsız olduğunu anlar ve yavaş yavaş güvenmeye başlar. Tabii ki bu arada insanlar kendi aralarında *“Yahu bu adam ne kötü kokuyor.”* diyerek burnunu eliyle tutup dışarı kaçır. Haklılardı da. Hasan Ağa *“Ben tam yedi yıldır ne banyo yaptım yıkandım ne de boğazımdan bir sıcak yiyecek geçti. O dağ senin bu dağ benim dağlarda derelerde sürekli av aradık. Karnımızı doyurmak için denemediğimiz şey kalmıyordu. Yıkanmak temizlenmek ancak yağmur yağdığı zaman o da dışarıda olursak ıslanır kururduk.”* diye söylenir. Hepsi bundan ibarettir. İnsanlar sorar *“Aç mısın?”* diye. Hasan kafasını sallar evet anlamında. Onlar da hemen kalkıp Hasan’a ekmekle bir şeyler getirir. Bir yandan da üzerine bir şeyler daha verirler. Ama Hasan hâlâ üşüyordur. O gelen ekmeği gördüğü gibi ya içi dolar, başlar ağlamaya. Hem Allah’a hamdeder hem de yıllar sonra yeniden bir ekmek yemenin tadını alacaktır. Evdekilerse Hasan’ın ağladığını görür. Birbirlerine *“Neden ağladı acaba?”* diye sorar. Hasan o gelen ekmeği bir pençede nasıl yediğini bilmez, hiç farkında bile değildir. O ara ev sahibi hanımına ve çocuklarına dönerek *“Çabuk su kaynatın bunu bir yıkayalım.”* der. Herkes Hasan’ı öyle süzer ve inceler ki sanki onların kafasında binlerce soru vardır. Hasan da insanlar da birbirlerini daha yakından tanımak için öylece gözlerinin içine bakar. Biraz sonra su hazır hale gelir. Hasan’a iki kişi kalk işareti yapar. Koluna girip banyoya sokarlar. Hasan’ı öyle bir yıkarlar ki tabiri caizse hamamı aratmazlar. Hasan’ın üzerindeki o kokuların hepsi

gider. Hasan'a o ev sahibinin giysilerinden giydirebilirler. Hasan kendini şimdi bir insan gibi hissetmeye başlar. Belindeki yarasını merhemleyip sararlar. Ardından köyün berberini çağırırlar. Berber gelir. Hasan'ın saçını sakalını keser. Hasan'ın yüzü meydana çıkar. Yıllar sonra ilk defa bir aynaya bakar. Bu yedi yıl Hasan'dan çok şey götürmüştür. Saçının sakalının ağardığını bayağı yaşlandığını görür ama buna rağmen yine de kurtluktan kurtulduğu normal bir insan olduğu için de çok sevinir. Bir yandan da hiç durmadan konuşmaya çalışır çalıştıkça da dili açılır. Artık kelimeleri anlaşılır duruma gelir. Birden aklına kemer gelir hemen ev sahibine *"Aman, o beni yakaladığınız otun içinde bir altın kemer var. Onu bulun bana çabuk getirin."* der. Hepsi birden Hasan'ın yüzüne bakar. Hasan'ı deli sanırlar. *"Ya sen kafayı mı yedin? Senin altın kemerin vardı da sen niye böyle çırılçıplaksın?"* diye sorarlar. *"Ben size sonra anlatırım gelin otluğun yanına gidelim."* der ve bunları alıp götürür. Başlar otları karıştırmaya derken birisi kemeri bulur ve *"İşte buldum."* diye bağırır. Hasan hemen kemeri elinden alır ve geri eve gelir. Ev sahibinden bir çekiç bir kerpeten ister. Herkes merak etmektedir. Hasan kerpetenle kemeri tutan kancaların hepsini keser koparır. Onlar da hayretle izler. Ara sıra *"Neden bunu yapıyorsun?"* derler. Ben de onlara *"Size her şeyi anlatacağım."* der. Kendi kendine *"Bu kemer beni tam yıllarca o dağlarda aç susuz perperişan o sürü senin bu sürü benim o dağ senin bu dağ benim beni yıllarca gezdirdi. Şimdi bir başkasının daha canını yakmasın."* der. Kemeri parçalama işini bitirir. Kemer kemerlikten çıkmıştır. Âdeta parça altın şeklini alır. *"Ben henüz onlara sırrımı söylememiştim. Benim yıllardır kurt olarak yaşadığımı kimse bilmiyordu, anlatacaktım ama dilimin iyice alışmasını bekliyordum."* diye söylenir. Bu arada köyden Hasan'ın bu halini duyanlar merak edip Hasan'ın misafir ettiği ev sahibine gelir. Hasan'ın kim olduğunu buraya nasıl geldiğini sorarlar. Hasan'la da konuşmaya çalışırlar. Hasan da dilinin döndüğünce onlarla sohbet eder. Aradan tam bir ay geçer. Artık tamamen dili çözülür. Bir gün ev sahibine der ki *"Gel güzel insan ben tam bir aydır buradayım. Sen beni kendi kardeşin gibi misafir ettin. Beni o gördüğün çırılçıplak halimle gördün. Beni o vaziyette evine aldın. Yıkadın, tıraş ettirdin, giydirdin, yedirdin, içirdin. Evinde yatırdın. Allah senden Sonsuz razı olsun. Sen beni çok zor bir durumdan kurtardın. Ama beni öyle sıkıştırıp da tam anlamıyla sormadın 'Sen kimsin? Neden bu hale geldin?' diye. Allah senden razı olsun."* der. Hasan Ağa bunları söylerken ev sahibi Hasan Ağa'nın yüzüne iyice baktıktan sonra der ki *"Benim adım Osman şunlar da oğullarım şu da eşim. Biz seni bulduğumuzda çok*

perişan bir haldeydin. Sen de biliyorsun bizler senin halini gördük. Ne biz duracak durumdaydık ne de sen cevap verecek durumdaydın. Biz sabırla bekledik. Dedik ki elbet iyice kendine gelince başından geçenleri bize anlatır diye düşündük. Şimdi ise sen gayet iyisin eğer sen de istiyorsan başından geçenleri bize anlat. Biz de sükûnet içerisinde seni dinlemeye hazırız.” der. Hasan Ağa derin bir iç geçirdikten sonra söze başlar der ki *“Benim adım Hasan ben sizlere hayat hikâyemi anlatacağım. İsterseniz sen de benim bu hikâyemi öğrenmek isteyenler merak edenler vardır. Mutlaka sana soruyorlardır kimdir bu adam diye. Burası köy yeri her şey çabuk duyulur. Sen o merak edenleri kimi istiyorsan yarın akşam nerede isterlerse toplansınlar. Ben onlara başımdan geçenleri bir bir anlatayım.”* der. Osman’sa *“Tamam Hasan ben yarın köylüleri dolaşır, hepimizin sığabileceği bir yer ayarlar, sana haber veririm. Sen bugün de dinlen.”* der. Ertesi günü Osman Bey kalkar. Bütün köylüleri dolaşır olanları bir bir anlatır. Köylü ve köyün en büyük odasını ayarlarlar. Hasan Ağa’nın hikâyesini merak edenler odaya toplanırlar. Derken sohbet sohbeti açar. Sonunda söz Hasan Ağa’ya gelir. Hasan Ağa bu olayları en başından başlar anlatmaya. Ben sizlere bu hikâyeyi Hasan Ağa’nın başından geçenleri nasıl anlattıysam Hasan Ağa da oradaki cemaate hem ağlar hem de anlatır. Cemaat bu Hasan Ağa’nın bu hüznü hikâyesini ağlayarak dinler. Hasan Ağa Osman Bey’in evinde parçaladığı altın kemeri Osman Bey’den ister. Osman Bey hemen oğlunu evine gönderir. O Hasan’ın kerpetenle parçaladığı altın kemeri getirmesini söyler. Osman Bey’in oğlu hemen bir koşu gider. Evden annesinden kemeri ister, alır ve oturdukları odaya bir bez torba içerisinde getirir ve babasına teslim eder. Babası ise Osman Bey kemeri torbasıyla birlikte Hasan Ağa’ya teslim eder. Hasan Ağa cemaate dönerek *“Değerli dostlar işte o beni yedi yıl dağlarda bir kurt olarak gezdiren sihirli büyü kemeri bu kemer.”* der. Cemaatten birisi *“Peki kemeri neden parçaladın?”* diye sorar. Hasan Ağa da *“Eğer parçalamasaydım belki büyü bozulmamış olabilir. Bunu alıp beline takan birisi yine ola ki kurt olur diye düşündüm.”* der. Kemerini neden parçaladığını da anlatır ve kemer altın olduğu için altın olarak da epey para tutar. Hasan Ağa *“Bu kemeri bana yaklaşıp bir kardeşi gibi bakan beni yediren içiren yatıran çok değerli manevi kardeşim Osman Bey’e hediye ediyorum.”* der. *“Osman Bey bu kemeri götürüp kuyumcuda bozdursun ne yaparsa yapsın artık bu kemer Osman Bey’in.”* der. Sohbetine şöyle devam eder. *“Arkadaşlar ben yaklaşıp bir aydır buradayım. Hiçbir yeri bilmiyorum burası nere? Nereye bağlı şehriniz uzak mı? Şehrinizin adı ne? Ben şu anda neredeyim?”* diye

sorular sormaya başlar. *“Hem ben şu anda bilmiyorum burası neresi? Nereye yakın? Benim köyüm ya da şehrim nerede? Ne tarafta? Kaç günlük yolda hiçbir fikrim yok ben oraya yaya gidebilir miyim? Yoksa Osman kardeşim bana bir at temin eder mi?”* der. Hasan Ağa’yı dinleyen cemaat derin bir suskunluktan sonra evet cemaatin içinden birileri *“Hele kış geçsin bahar gelsin biz seni yolcu ederiz.”* derler. Hasan Ağa’yı teselli ederler. Hasan Ağa zaten yıllarını dağlarda geçirmiş halsiz bitkin oldukça da yorgundur. Cemaatin ve ardından Osman Bey’in teklifi ona çok cazip gelir. Artık olan olmuştur. Şurada zaten bir iki ay sonra bahar gelecektir. Hasan Ağa da o zamana kadar kendini daha iyi toparlar kendine gelecektir. Hasan Ağa oradakilere cemaate *“Burası neresi hangi diyardayım ben?”* der. Oradakiler *“Burası Haşim Şah’ın diyarıdır. Bizler Haşim Şah’ın ülkesinde yaşıyoruz.”* derler. Hasan Ağa ne Haşim Şah’ı duymuş ne de onun ülkesini bilmektedir. *“Kim bu Haşim Şah?”* der. Onlar da *“Babası öldü beş yıl önce yerine oğlu Haşim Şah geçti.”* derler. Tabii ki Hasan’ın memleketinde olanlardan bihaberdir. Hiçbir şeyden haberi yoktur. Memlekette ne oluyor ne bitiyor şu ana kadar hiçbir şey bilmemektedir. Hasan Ağa *“Haşim Şah’ın babasının adı neydi?”* der. Onlar da *“Murat’tı.”* derler. Hasan Ağa hemen hatırlar. *“Anladım. Peki burası hangi şehre yakın?”* der. Onlar da *“Payitahta çok yakın.”* derler. Hasan Ağa yavaş yavaş nerde olduğunu anlar. Kendi memleketi buraya yaya tam on günlük yoldur. Demek ki kurtlarla avlanırken şura senin bura benim ta buralara kadar gelmiştir. Hasan Ağa biraz durduktan sonra cemaatten birisi Hasan Ağa’ya sorar. *“Ne oldu Hasan Ağa? Murat ismini duyunca durdun.”* der. Hasan Ağa *“Evet ben köyümle buranın mesafesini tahmin olarak hesapladım da onun için durdum.”* der. Sorarlar *“Peki senin köyün buraya kaç günlük mesafede?”* derler. Hasan Ağa *“Ortalama tam on günlük yoldur.”* der. Onlar *“Demek sen kurt olarak ta buralara kadar sizin oralardan avlanarak geldiniz ha.”* derler. Hasan Ağa ise *“Evet demek ki öyle olmuş. Nerde av görsek ona doğru koşuyorduk. Sürekli avlanmak zorundasınız yoksa açsınız. Başka çareniz mi var?”* der. Oradakiler *“Haklısınız.”* derler. Aradan birkaç ay daha zaman geçer. Artık yavaş yavaş dağlar yeşillenmiş, misafir almaya hazırlanmaktadır. Hasan Ağa ise evini, köyünü, çok sevdiği eşi Döne Sultan’ı ve oğullarını hele Karaca Kız’ı hiç unutmamıştır. Aklından bir saniye çıkmaz. Her yalnız kalmasında sürekli evi, çocukları, eşi hep aklındadır. Bir an önce yola koyulmak sevdiklerine kavuşmak ister. Onun için de yavaş yavaş yola çıkmanın zamanı gelir ama bir türlü Osman Bey’e söyleyemez. Uygun bir zamanı bekler. Diğer yandansa Hasan Ağa’nın bu garip hikâyesi köyden köye

derken şehre diğer köylere etrafa yayılır. Öyle ki Hasan Ağa'nın Kurt Hasan hikâyesi dilden dile anlatılır. Hatta çocuklara masal olarak bile anlatılmaya başlanır. Tabii ki hikâye Haşim Şah'ın da kulağına gider. Tabii ki o zaman radyo yok, televizyon yok gazete yok. Bu tür hikâyeler çok kıymetli ve çok da rağbet görür. Hatta o yıllarda özel hikâyeciler aranır, saraylara davet edilir. Bunları yani hikâyeleri en iyi bilenler de halk âşıklarıdır. Bu halk âşıkları hikâyeleri sazlarıyla sözleriyle hem anlatır hem de hikâyedeki türkü ve deyişleri seslendirir. Bundan da halk ve dinleyenler çok memnun olur. Hiçbir hikâyeyi kaçırmak istemezler. Onun için de halk âşıkları ellerinde sazları o köy senin bu köy benim diyerek diyar be diyar gezer. Türkülerini söyler hikâye anlatırlar. Ama bu hikâye daha önce hiç duyulmamış ve de çok yeni bir hikâyedir. Bunu yaşayanın hâlâ sağ olduğunu bir de bu adam yedi yıl kurt olarak yaşamış sonra insan olmuş *“Acaba bu adam nasıl birisidir?”* diye oldukça merak ederler. Buraya çok yakında olduğunu söylerler. Bunun üzerine Haşim Şah etrafa tellallar çıkarır. Haberler salar. *“Bu adamı duyan gören bilen varsa tez elden bize haber vere biz de onun ödülünü verelim.”* der. Tellallar başlar her tarafta bağırma. Bu sefer bu çağrı ta köye Osman'ın kulağına gelir. Haşim Şah'ın Hasan Ağa'yı arattığını başına da ödül koyduğunu duyar. Bunun üzerine Osman Hasan Ağa'nın yanına gelir. Durumu anlatır tabii ki Hasan Ağa'yı da Osman'ı da bir korkuyla beraber bir merak sarar. Acaba Haşim Şah Hasan Ağa'yı ne yapacaktır? Şah Hasan Ağa'yı yoksa öldürecek midir? İçlerini garip bir korku sarar. Osman Hasan Ağa'ya *“Ben şehre gideyim bir araştırayım bu haberi herkes duymuştur. Ola ki seni ihbar ederler. Ben seni saklayayım. Sana bir zarar gelmesin çünkü işin içinde para var. Şimdi herkes yana yana seni arıyorlardır.”* der. Bunun üzerine Osman Bey bir plan düşünür ve köylülere Osman şöyle söylemeye başlar. Komşular Hasan Ağa'nın bu gece evden kaçtığını izini bulamadığını söyler. Köylülerse Osman'ı dinledikten sonra şehre gidip gelenlerden Şah'ın tellallara bu meseleyi, Hasan'ı bulmalarını, bulunması için şehrin her yerinde tellalların bağırıldığını söyler. Hasan'ı aradığını haber alırlar. Diğer yandan Osman'a gelen köylüler Hasan Ağa'yı sorar. Osman ise Hasan Ağa'nın kaçtığını söyler. Köylüler Hasan Ağa'nın kaçmasına çok üzülür. Osman Bey ise olanları anlar. Herkesin Hasan Ağa'nın peşine düştüğünü anlar. *“Eğer bundan bir ödül gelecekse bu benim hakkım.”* diye düşünür. Ertesi günü Hasan'ı arama bahanesiyle atına binip şehre gider. Osman Bey bir han aramaya başlar ve Sonunda güzel bir han bulur. Atını hana çeker. Hancıya ben gelene kadar atına iyi bakmasını söyler ve oradan dışarı çıkar. Orada birilerine Şah'ın sarayını sorar ve doğruca

Osman Bey saraya gider. Saray yetkililerinden bu Kurt Hasan'ı ne yapacaklarını neden aradıklarını sorar. Bunun üzerine Osman'ı alır. Doğruca Şah'ın lalasının yanına götürürler. Şah'ın lalası Osman'ı yanına alır der ki *“Şah'ımız Kurt Hasan'ın hikâyesini duydu. Hasan Ağa'nın yaşadığını da öğrendi. Şimdi ise kendi ağzından bu çok ilginç hikâyeyi dinlemek istiyor.”* der. *“Getirene şu kadar ödül.”* der Şah'ın lalası. *“Yoksa sen Kurt Hasan'ın yerini biliyor musun?”* der. Osman Hasan Ağa'nın neden arandığını öğrenince lalaya *“Evet yerini biliyorum.”* der. Lala bunun üzerine Osman'a *“Aman Osman Bey ne olur Şah'ımız bu hikâyeyi çok merak etmektedir. Sizden rica ediyorum bu adamı alın getirin.”* der. Osman Bey ise lalaya *“Tamam efendim ben en kısa sürede bu Kurt Hasan'ı size alıp getireceğim.”* der. Osman Bey laladan müsaade ister. Tabii ki lala Osman Bey'in adını adresini her şeyini kaydeder, öğrenir. Osman izin isteyerek saraydan ayrılır. Osman oradan hana doğru yola çıkar. Önüne bir kıraathane gelir. Der ki *“Şurada oturup bir çay içeyim.”* der ve kıraathaneden içeri girer. Orada acayip şeyler konuşulmaktadır. Biraz dinler kulaklarına inanamaz kalkıp doğruca atını çektiği hana gelir. Osman hana gelir biraz handa oturur. Bu oturma esnasında handa herkesin dilinde o kıraathanede anlatılan hikâyeler burada da anlatılmaktadır. Osman Bey daha fazla dayanamaz birisinin yanına yaklaşır ve o kişiden olanları anlatmasını ister. O zat ise başlar anlatmaya. Der ki *“Bu şehirde epey süredir acayip şeyler olmaktadır.”* Osman Bey sorar *“Ne gibi şeyler?”* diye. O adam *“Bu şehirde şehrin en saygın kişileri pehlivanlar öldürülüyor.”* der. Pehlivan yine *“Bu şehrin en iyi silahşorların birer birer gece evlerinde öldürüldüğünü konuşurlar ve bunları öldürenin kim olduğu hakkında da hiçbir bilgi yok.”* der. *“Şimdi de Şah'ın bir Kara Vezir'i vardı bu vezir çok akıllı bir insandı. Kara Vezir'i bu kişileri öldüren kimse Kara Vezir'i de bu kişi alıp kaçırması diyorlar. Kara Vezir 15-20 gündür yokmuş. Kimse ne olduğunu bilmiyor. Hiçbir haber de alınamamış.”* derler. Osman Bey bu anlatılanları dinler. Bunları biraz dinledikten sonra olan olaylara bir anlam veremez. Sonra da hancıdan atını getirmesini söyler. Hancı Osman Bey'in binek taşına atını çeker. Osman Bey hancının parasını verir ve oradan ayrılır. Biner atına köyüne gelir. Tabii Osman Bey köyüne yolda giderken düşünür ve kendinden iyice emindir. Hasan'ın başına bir şey gelmeyeceğini tahmin etmektedir. Doğruca köyüne gelir Hasan saklıdır. Osman Bey Hasan Ağa'yı saklamıştır. Köylülerin ve başkalarının eline geçmesin diye tedbir almıştır. Hasan Ağa'nın yanına sakladığı yere gider. Osman, Hasan Ağa'ya *“Selamun aleyküm Hasan Ağa.”* Hasan Ağa da *“Aleyküm selam Osman Bey.”* der.

Ardından ilave eder *“Hayırlı bir haberdir inşallah Şah beni neden aramakta?”* der. Osman Bey Hasan Ağa’ya der ki *“Sen hiç merak etme korkulacak bir şey yoktur. Ben bizatihi Şah’ın lalasına gittim olayı kendi ağzından öğrendim. Şah seni ve bu ilginç hikâyeni çok merak etmiş. Bir zat senin ağzından senin hikâyeni dinlemek istiyormuş. Sadece amacı buymuş.”* der. Eh ne yaparsın zamanın o devrinde basın radyo yok, sinema yok, televizyon yok. Böyle yaygın iletişim araçları yok. Halk yeni bir hikâye dinlemek için can atıyor. Hele hele hele de böyle bir ilginç hikâye hem de canlı ilk ağızdan dinlemek kadar güzel bir şey olabilir mi? Bunun üzerine Hasan Ağa *“Tamam yarın gidelim beraber Şah’a çıkalım. Ben başımdan geçenleri canlı olarak anlatırım. Ama bir şartım var.”* der. Osman Bey de Hasan Bey’e *“Söyle şartın nedir?”* der. Hasan Ağa Osman Bey’e der ki *“Şah’ın vereceği ödül zaten senin ama bana eğer ola ki bir ihsanda bulunursa onu da sana vereceğim, kabul edersen gelirim.”* der. Osman Bey de biraz düşündükten sonra içinden der ki *“Allah’ım bu ne güzel bir insan kalbi ne kadar temiz gözü ne kadar bol ve ne kadar cömert bir insan.”* diye içinden geçirir. Hasan Ağa’ya dönerek *“Tamam sen nasıl istersen.”* der. Bu iki arkadaş anlaştıktan sonra eve gelir yatarlar. Sonra da ikisi ertesi günü gizlice köyden gece sabaha karşı karanlıkta yola çıkarlar. Doğruca şehre gelirler. Şehirde atlarını hana çektikten sonra ikisi de doğruca Şah’ın sarayına gider. Onlar saraya gidedursun...

Tabii ki sarayda çok şeyler yaşanır. Şah’ın Kara Vezir’i birinci adamı 25-30 gündür ortalıkta yoktur. Ne ölüsünden ne dirisinden bir haber alınır. Bu memleketin ünlü adamları birer birer ya öldürülür ya da kaybolur. Bu haberler ise sarayı ve dolayısıyla Şah’ı bayağı endişelendirmektedir. Vezirin hanımı saraya çağrılır olayların nasıl olduğu bizatihi Vezir’in hanımından sorulur. Vezir’in hanımı şöyle anlatır. Gece yarısı kapının aniden çalındığını duyar. Hemen Vezir yerinden fırlar. *“Hayırdır inşallah.”* diyerek kapıya doğru gider. Vezir’in hanımı *“Sen bu vaziyette böylece gecenin bu saatinde böyle eli boş nereye gidiyorsun? Duymuyor musun gece kapısı çalınıp da öldürülenleri?”* der. Bunun üzerine Vezir geriye döner. Üstünü başını giyinir, kılıcını kalkanını kuşanır, kapıyı öyle açar. Kapıyı açar açmaz kapının önünde tam teçhizat silahlı dev gibi bir adamın beklediğini görür. O adam Vezir’e *“Atın hazır mı?”* der. Vezir’se *“Evet hazır.”* der. O adam *“Çek atını hemen beni takip et.”* der. Bunun üzerine Vezir hemen ahıra koşar, atını eyerler ve kapıya çıkar. O adam *“Bin atına beni takip et.”* der. Vezir’se *“Tamam.”* deyip o adamın peşinden

atını hızla sürer ve gece karanlığında iki dakikada kaybolurlar. Gidiş o gidiş... Bir daha da haber alınmaz. O dev adamın Vezir'i alıp götürdüğünden başka bir şey bilinmemektedir. Herkesin bildiği budur. Diğer yandan Kara Vezir'in başına ne gelmiştir de 25-30 gündür kayıptır. Kara Vezir nereye gitmiştir? Kendi isteğiyle mi gitmiştir? Yoksa birisi mi kaçırmıştır? İşte bunların cevabını Kara Vezir'den başkası veremez. Evet bu soruları sonra cevaplamak üzere böylece bırakıp biz şimdi Hasan Ağa'nın dünyalar güzeli kızı yine Karaca'ya dönelim bakalım...

Karaca neler yapmaktadır? Evet Karaca Kız artık hayatını karartan sevdiği insanı öldüren bu harami başını ve adamlarını ortadan kaldırmayı kafasına koymuş bunun planlarını yapmaktadır. Sıra uygulamaya gelir. Dolayısıyla Yakup Han'ın yaktığı ateş bir türlü Karaca'nın bağrında sönmez. Yakup Han'a verdiği sözü tutmakta çok kararlıdır. Karaca gidecektir ama bunu annesine nasıl söyleyecektir? Bunu bir türlü diyemez. Birden aklına bir fikir gelir. Hemen koşar. Bir kâğıt bir kalem alır. Başlar şunları yazmaya. Bakalım Karaca annesine ne yazar? Karaca şu dörtlükleri yazar:

Gidiyorum bu ellerden

Anam hakkın helâl eyle

Daha döner miyim bilmem

Anam hakkın helâl eyle

Çok idi hayal düşlerim

Akın oldu gözyaşlarım

Benim civan kardaşlarım

Anam hakkın helâl eyle

Karaca'yım ne gün gördüm

Dağdan da büyüktür derdim

Ana yurdum baba yurdum

Anam hakkın helâl eyle

Karaca bu dörtlükleri hem ağlamış hem de yazmıştır. Annesinin odasında yatağının başına koyar, oradan uzaklaşır. Karaca sessizce babasının bıraktığı para küpünden yanına epey bir altın alarak Kula atını hazırlar. Zırhını, miğferini, okunu, yayını, kılıcını alır. Sadece hizmetkâra şunları çok sıkı bir şekilde anlatır, tembih eder. “*Şimdi ben Yakup Han’a ve kendime verdiğim sözümü tutmaya gidiyorum o harami başını ve adamlarını ortadan kaldıracam. Onların kellelerini mutlaka alacağım. Onları yok edip geri geleceğim. Eğer becerebilirim bir gün mutlaka dönerim. Yok dönemezsem kardeşlerim ve annem beni aramaya çıkmasınlar. Beni asla bulamazlar bari kendileri zarar görmesinler ama ben bir gün mutlaka geri döneceğim.*” der ve atına atlar. Karaca Kız Yakup Han’ı bir türlü unutamaz. Kendi evlerinden ayrılır ve “*Yakup Han’ı ziyaret etmeden ona veda etmeden gidemem.*” der. Atını doğruca Yakup Han’ın mezarının başına sürer. Karaca atından iner. Yakup Han’ın mezarının başına gelir. Biraz Yakup Han’la sohbet ettikten sonra Yakup Han’a “*Gideceğim senin intikamını alıp geleceğim ama belki de gelemesem hakkını helâl et.*” der ve gözleri dolar. Orada Yakup Han’a şu dörtlükleri söyler. Bakalım Karaca neler der:

Gidiyorum buralardan

Daha döner miyim bilmem

İçimde bir ateş yanar

Daha söner miyim bilmem

Güvenmem dünya varına

Hançeri vurdun bağrıma

Giderim el diyarına

Geri döner miyim bilmem

Karaca'm çıksam tahtıma

Ne diyem kara bahtıma

Binmişim ecel atına

Geri iner miyim bilmem

Karaca Yakup Han'a bu dörtlükleri söyler, gözyaşları sel olmuş akmaktadır. Karaca yine elinin tersiyle gözyaşlarını sildikten sonra biner Kula atına, tutar şehrin yolunu. Ora senin bura benim derken Karaca şehre gelir. Karaca öyle bir giyinmiştir ki kendini öyle gizlemiştir ki kimse Karaca'nın bir kadın olduğunu anlamaz. Zaten erkeklerin yüzde doksanı Karaca'nın boyunda yoktur. Karaca'nın bakışları duruşu çok heybetlidir. Karaca şehre doğru bir hana gelir, atını hana çeker. Hancı başını çağırır atına çok iyi bakmasını söyler. Hancı başının eline birkaç tane altın sıkıştırır. Hancı başı altınları görür görmez hemen yerlere kadar eğilerek *"Baş üstüne efendim."* der. Hemen Karaca'ya hürmet ikram başlar. Hancı başı Karaca'nın adını sorar. Karaca ise kısa bir tereddütten sonra nişanlısının adını söyler. Bana *"Yakup Han derler"* der. Hancı başı *"Tamam Yakup Han ağam eğer başka bir emrin olursa bana hancı başı Bilal'i çağırın de hemen koşarak gelirim."* der ve ayrılır. Karaca o gün istirahat ettikten sonra hancı başını tekrar yanına çağırır. Hancı başı koşarak yanına gelir *"Buyurun efendim beni emretmişsiniz."* der. Karaca ise hancı başına *"Bu şehrin en iyi, gözü kara, yüreği pek, bileği sağlam silahşorlarını tanır mısın?"* der. Tabii ki hancının bilmediği kimse yoktur. *"Tabii ki efendim şehrimizde senin tarifine uyan beş tane böyle ünlü silahşor hem de pehlivan şehrin ileri gelenlerinden tanırım."* der. Karaca hancı başına *"Bana onların beşinin de ev adreslerini bul."* der yine hancının eline birkaç tane daha altın sıkıştırır. Hancıyı artık kim tutar hemen işe koyulur şehrin altını üstüne getirir adresleri iki gün içinde hazır eder. Hemen Karaca'nın yanına gelir *"Tamam efendim adreslerini buldum işte hepsi şu kâğıtta yazılıdır."* der ve Karaca'nın eline kâğıdı verir. Karaca çok teşekkür eder ve hancı başını gönderir kendisi normal kıyafetlerini giyer başlar şehirde o adresleri aramaya. Hancının verdiği adresleri sora sora bir bir bulur hepsini öğrenir. Adresleri iyice öğrendikten sonra bir akşam hancı başını yine çağırır *"Benim atım gece yarısından sonra hazır olsun ben bir yere gidip geleceğim."* der. Hancı başı *"Baş üstüne efendim."* der. Gecenin bir yarısı Karaca silahlarını kuşanır. Zırhını giyer miğferini takar hanın ahırına iner. Bakar ki hancı başı atını hazırlamış beklemektedir. Karaca

hemen atının dizginlerini hancı başından alır *“Ben geleceğim.”* der. Atına atladığı gibi gözden kaybolur kaybolmasına da hancı Karaca’yı o şekilde görünce ödü kopar. Karaca zırhını giyip miğferini takıp silahlarını da kuşanınca sanki bedeni iki kat daha irileşir. Âdeta bir devi andırır. Neyse biz Karaca’ya geri dönelim... Karaca o tespit ettiği adreslerden ilkinin arar bulur ve başlar kapısını çalmaya. Karaca’nın kılıcı elinde yalın beklemektedir. Neyse kapı geçten açılır bakar ki iri yarı biri don gömlek dışarı çıkar bu vaziyeti gören Karaca’nın canı çok sıkılır. Oysa Karaca hayalinde bu silahşor ve pehlivanları çok farklı canlandırmıştır. Karaca kapıyı çalınca karşısına giyinmiş kuşanmış silahlı birer silahşor beklemektedir. Özellikle gecenin bu yarısında karşısına bu şekilde çıkan bu silahşor müsveddelerine çok kızmıştır. *“Bunlardan değil silahşor bir sürünün başına çoban bile olmaz.”* diye düşünür ve Karaca karşısındakini bu vaziyette görünce *“Bu mu ünlü silahşor? Bundan dana çobanı bile olmaz”* der. Kılıcı adamın boynuna vurur vurmaz öldürür ve oradan hızla uzaklaşır. Geri hana döner atını çeker odasına çıkıp yatar. Ertesi gün gece ikinci silahşor aynı şekilde gider o da aynı şekilde don gömlek çıkar. Karaca onun da boynunu vurur derken beşinin de kapısını beş ayrı günde çalar. Hepsi de aynı şekilde çıkar. O beş tane silahşorun da boynunu vurur. Hana gelir hancıya gideceğini söyler. Hancının hesabını kapatır ama diğer yandan şehirde her gün bir ünlü pehlivan silahşorun kafasının kesilmesi şehirde bir infial uyandırır, şehri ve şehirliyi bir korku alır. Bu haber taa payitahta kadar gelir. Şah hemen o şehrin valisine haber salar. Gerekli tedbirlerin alınması bu pehlivanları öldürenin derhal yakalanması ve kadiya teslim edilmesini ferman buyurur. Ama aradan birkaç gün geçince bu sefer bakar ki kendi şehrinde aynı hadiseler olmaktadır. Tam on tane çok değerli pehlivan silahşorunun kellesinin kesildiğini haber alır. Bu duruma çok üzülür. Ertesi günü ise en yakın adamı Kara Vezir’in ortadan kaybolması Şah’ı iyice derin endişeye salmıştır. Çünkü o Kara Vezir çok akıllı çok becerikli çok da zeki her şeye bir çözüm bulan ve üreten biridir. Şah Kara Vezir’in kaybolduğunu duyunca derhal tedbirleri yeniden gözden geçirir. Ek tedbirler olarak tedbirleri iyice artırır bakar ki ölümler devam etmekte akıl danışmanı lalasına sorar. *“Lala nasıl bir tedbir uygulayacağız?”* der. Lala da *“Şah’ım akşam şehirde karartma ve sokağa çıkma yasağı uygulayalım, devriyelerin sayısını artıralım, sokakta kimi bulurlarsa getirsinler kimin de lambası ışıktı yanarsa onu cezalandıralım.”* der. Şah’sa bunu uygun görür ve derhal bir ferman yayınlar. *“Bunu derhal tellallarla verin her sokak her caddede iyice halka duyursunlar.”* der. Lala hemen Şah’ın bu fermanını halka tellallar aracılığıyla

duyurur. Şehirde herkes hemen hemen bu fermana uymaktadır. Zaten faili meçhul cinayetler işlenmektedir. Halk korkmaktadır onun için bu emre kesin uyulmalıdır. Ama karartmada bir evin ışığı yanmaktadır. Derhal Şah’a haber gider *“Efendim şehrin geneli fermana uymaktadır ama içlerinde bir ev var ki bu sizin fermanınıza uymamaktadır.”* derler. Şah’sa hemen atlı arabasını ister atlı arabası hemen hazır olur yanında muhafızlarıyla birlikte şehrin o yasağa uymayan semtindeki o eve giderler. Şah arabasından iner o ışık yanan pencereye doğru yavaşça yaklaşır. Bakar ki perdenin yarısı açık içeride bir kadın oturur dünyalar güzeli onun dizinde de bir delikanlı yatmakta ve uyumaktadır. O kadın da bu delikanlının başını hem sever hem de okşar. Bu manzarayı gören Şah derhal emir verir *“Bunlara sakın dokunmayın geri çekilin.”* der ve yanındakilere şu emiri verir: *“Yarın bu kadını bana getirin.”* der. Ertesi günü muhafızlar kadının kapısını çalarlar ve kadına kendisini Şah’ın istediğini ve Şah’ın görüşeceğini söylerler. Kadın korkar ama emirdir mecburen gidecektir. Şah ise kadın gelmeden önce şehrin kadısını çağırttırır durumu anlatır. Bu kadının Şah’ın emirlerine uymadığını anlatır. Kadıya *“Derhal bir mahkeme kur bu kadının ifadesini al bakalım neden bu benim çıkardığım karartma fermanına uymamış?”* der. Kadı mahkeme salonuna kadını çağırttırır içeri alır. Kadı başlar kadını sorgulamaya *“Kadın sen Şah’ın emrini tellallar bağırdılar duymadın mı?”* der. Kadın ise *“Duydum efendim.”* der. *“Peki neden bu duyduğun emri uygulamadın?”* der. Kadın *“Efendim ben fermanı tellallardan duyduğumda kocam işten yorgun gelmişti. Yemek yedikten sonra bana dedi ki ‘Seni çok özledim. Şöyle biraz dizlerine yatayım da alttan yüzüne bakayım belki bu hasretim biraz olsun diner.’ dedi. Ben dizlerimin üzerine eşimin başını koydum. O da benim yüzüme bakarak hem sohbet etti hem de o arada uykuya daldı uyudu. Benim dizlerime yatmış dizimi yastık etmiş uyuyordu. Bense kocamı o kadar çok seviyordum ki tellalların bağırdığını duyunca bir niyet ettim kalkıp kocamın başına önce bir yastık koyayım sonra da lambaları söndüreyim diye düşündüm. Ama ben kalkınca eşim belki uyanacak uykusu bölünecek diye hiç kıpırdamadan onu uykusunda seyrettim öyle güzel uyuyordu ki bir türlü kıyamadım. Sonra tellalları da duydum ama canım koca şehirde bir tek bizi mi gözleyecekler bizim kime ne zararımız var ki diye düşündüm. Sonra da zaptiyeler bizim karartma emrine uymadığımız gerekçesiyle bizi yani beni alıp huzurunuzda getirdiler. Şimdi ise emir ferman Şah’ımızındır.”* der. Kadı, kadının anlattıklarını dinleyince âdeta kendinden geçer. *“Böyle bir sevginin karşısında ancak saygı duyulur.”* der. *“Bize bu sevgiye hürmet etmek yakışır.”* der. Kadını haklı bulur ve beraat kararı verir. Şah ise

mahkemenin verdiği kararı öğrenmek için kadıya haber salar. Kadı Şah'ın yanına gelerek kadının emre neden uymadığını Şah'a bir bir anlatır öğrenir bu durum Şah'ı çok etkiler. Kadıya *“Kadı Efendi gördün ya kadın kellesi uğruna çok sevdiği eşini uyandırmamak için feda ediyor ama ben yine de kadın milletine pek fazla güvenmem.”* der. Kadı *“Olur mu efendim işte gördünüz kendi gözlerinizle ben de o görüntü doğrultusunda kararımı verdim.”* der. Şah ise *“İstersen kadı efendi seninle bir iddiaya girelim o kadın bana o çok sevdiği kocasının kellesini getirir.”* der. Kadı efendi ise *“Olur mu efendim o kadın dünyada böyle bir şey yapmaz.”* der. Şah ise *“Peki kadı efendi sen gözle bakalım neler olacak?”* der. Şah hemen lalasına yanına çağırttırır ve ona *“Becerikli, çenesi iş yapan bir kocakarı bulun benim yanıma getirin.”* der. Bunun üzerine lala hemen işe koyulur ve Sonunda Şah'ın dediğı şekilde o vasıflarda bir kocakarı buldurur. Lala bu ağız iyi laf yapan kocakarıyı alır, Şah'ın yanına getirir. Kocakarı *“Aman Şah oğlum beni ne yapacaksınız ben bir yaşlı kocakarıyım kimseye bir zararım olmaz.”* der. Şah ise *“Dinle nine şu adreste oturan bir kadın vardır. Bu kadın evlidir, kocasını çok sevmektedir. Ama ben de o kadını çok seviyorum ne yap ne et o kadını bana kendi rızasıyla getir ama tabii ki benim de şartlarım var.”* der. O kadına de ki *“Şah seninle evlenecek seni saraya gelin getirecek altınlar, akçeler, elmaslar, yakutlar hep senin olacak, sana hizmetçiler hizmet edecek. Cariyeler önünde el pençe divan duracaklar yalnız Şah'ın senden bir şartı vardır, diyeceksin.”* der. Kocakarı *“Aman Şah'ım o şart ne ola ki?”* der. Şah *“Sen o kadına gideceksin öyle yalanlar söyleyeceksin ki bunun yalan olmadığına nerdeyse sen bile inanacaksın. O kadın bu yalanlara kanıp kendi elleriyle kocasının başını kesecek bana getirecek. Ancak o zaman onu saraya gelin alırım.”* der ve nineye *“Sen eğer o kadını bana getirirsen işte sen o zaman dünyalığını benden iste ahiretine karışmam.”* der. Bunu duyan kocakarı *“Ooo aman Şah oğlum bunda ne var ben sandım ki benden daha zor şeyler isteyeceksin. Sen bunu benden iste bir haftaya kadar isteğini yerine getiririm”* der. Şah'tan izin alır dışarı çıkar. Laladan kadının adresini öğrenir ve hemen doğru o kadının evinin yolunu tutar. Kadının evini sora sora bulur gelir kadının kapısını çalar. Kadın kapıyı açar bakar ki bir yaşlı nine *“Buyur nine.”* der. Nine *“Ah evladım buradan geçiyordum da çok susadım bana bir bardak su verir misin?”* der. *“Ah ah çok yoruldum şuraya azıcık sekileneyim de dinleneyim.”* der. Kadın *“Aaa olur mu nine dışarıda yere oturma madem yorulmuşsun buyur içeride dinlen.”* der. Nineyi içeri alır, nine az oturup dinlendikten sonra kadına *“Aman güzel kızım pek de güzelmişsin sen saraylara layıksın.”* der.

Kadın *“Aman nine bizi saray ne yapsın?”* der. Nine *“Senin kocan yok mu?”* der. Kadın *“Var işte akşama doğru gelir.”* der. *“Çoluğunuz çocuğunuz yok mu?”* der. Kadın *“Yok olmadı.”* der. Nine durup durup *“Aman kızım sen vallahi saraya layıksın. Ben Şah’ın yakınıyım seni görsün kesin saraya gelin eder.”* der. Kadın *“Aman be nine Şah beni nerede göreceksin, Şah kim biz kim?”* der. Nine kadının konuşmalarından kadının kaypak gönlü olduğunu anlar. *“Ah be evladım ben senden Şah’a söz edeceğim sana da yarın öbür gün bir haber getireceğim.”* der. Kadın *“Ah gerçek mi nine? Gerçekten gelecek misin?”* der. Nine *“Tabii evladım tabii ki geleceğim.”* der. *“Sen benden haber bekle.”* deyip ayrılır. Ertesi günü kocakarı yine o kapıya gelir. Kadın kocakarının yolunu beklemektedir. Nine kapıyı çalar çalmaz kadın hemen koşar *“Ah nine sen mi geldin?”* der. Nineyi içeriye davet eder ve nineye hemen sorar *“Şah’ı gördün mü?”* der. Nine *“Evet gördüm.”* der. *“Peki benden söz ettin mi?”* der. Nine *“Tabii kızım etmem mi seni anlattım benim Şah oğlum sana kısa kaburgadan vuruldu. Ama aması var.”* der. Kadın *“Nedir o ama?”* derken nine, *“Ah kızım orasını söyleyemem.”* der. Kadın *“Neden nine ne olur söyle?”* der. Nine *“Ah evladım dilim tutmaz ben nasıl söyleyeyim?”* der. Kadın bu sefer nineyi iyice sıkıştırır nine *“Evladım Şah oğlum dedi ki ‘onu saraya gelin getiririm bir dediği iki olmaz boynunu koynunu altın mücevher doldururum ona cariyeler hizmet eder.’ dedi”* der. Ama ardından *“ah evladım ah.”* der. Kadın bunları duyunca iyice kendinden geçer nineyi iyice sıkıştırır *“Şu ahlarnı ne olur söyle.”* der. *“Ah evladım Şah’a keşke senin evli olduğunu söylemeseydim ben ne bileyim ağzımdan kaçtı işte.”* der. Kadın *“Boşanırım.”* der. *“Yok evladım yok ah ah.”* der. Kadın *“Neden hâlâ ah çekiyorsun?”* der. Nine *“Ah evladım Şah’ın bir şartı var ama dilim tutmuyor sana onu söylemeye.”* der. Kadın *“Söyle şartı neyse yaparım.”* der. Nine *“Ah evladım dilim tutmuyor ama elçiye zeval olmaz kızım ben ne yapabilirim ki.”* der. Kadın *“Tabii zeval olmaz sen söyle.”* der. Nine *“Başlar ben senin evli olduğunu söyleyince Şah âdeta yıkıldı ‘Ben boşanmış kadın alamam.’ dedi. ‘Ancak o kadın kendi elleriyle kocasının kafasını keser bana getirirse ben o zaman o kadına inanır güvenirim ancak o şekilde alırım.’ dedi”* der. *“Ah evladım ben ne yapayım bu Şah’ın isteği, eğer saraya gelin gitmek istersen Şah’ın şartı bu.”* der. Kadın hiç tereddüt etmeden *“Tamam nine sen bana yarın gel.”* der ve nine oradan ayrılır. Nine gittikten sonra kadın bir şimdiki hayatına bakar bir de sarayı hayal eder. Altınlar, mücevherler, hizmetçiler, cariyeler bunların hayalini kurduktan sonra hemen kalkar. Evdeki bıçakları şöyle bir gözden geçirir en iyi en keskin olanını alır, çarkçıya

götürür. İyice biletir, beline kuşağına sokar, akşamı beklemeye başlar. Akşam kocası her zamanki gibi işten gelir, yemeklerini yerler, muhabbetlerini yaparlar. Yine delikanlı hanımının dizine başını koyar, her zaman olduğu gibi uykuya dalar. Delikanlı tam uykuya dalınca kadın belinden bıçağı çıkarır, delikanlının boğazını bir hamlede keser. Başını gövdeden ayırır. Kocasının kafasız cesedini bir çuvala koyar, ağzını bağlar. Bir kenara koyar ve giyinir şehir merkezine tanımadığı bir at arabacının yanına gider. Arabacıya der ki *“Arabacı şu benim adresim, bana tam gece yarısında geleceksin sana bir yük vereceğim üç tane de altın vereceğim bu verdiğimi şehrin dışında çok uzak bir yere bir derenin içine atacaksın.”* der. Arabacı da altınları duyunca *“Tamam bacı, ben tam gece yarısı gelir dediğini yaparım.”* der ve kadın evine döner. Gece olunca arabacı verilen adrese gelir kapıyı çalar, kadın kapıyı açar bakar ki arabacı gelmiş. *“Geldin mi arabacı?”* der. Arabacı *“Geldim abla.”* der. *“Gel şurada duran çuvalı al at arabaya.”* der. Arabacı çuvalın yanına gelir çuvala şöyle bir bakar *“Abla bunda ne var?”* der. O da *“Ah be arabacı sorma benim yıllardır evde beslediğim bir ceylanım vardı. Onu çok seviyordum. O da artık çok yaşlandı. Bense kesmeye kıyamadım ama o öldü. Mundar öldüğü için ben onu buradaki kedi ve köpeklerle yem edemem buna yüreğim dayanmaz. Onun için senden ricam bunu çok uzak bir yere götür at orada başka hayvanlar yesinler benim gözüüm görmesin”* der. Arabacı *“Tamam abla anladım sen merak etme ben gereğini yaparım.”* der. Hemen çuvalı sırtladığı gibi arabanın üzerine atar ve oradan uzaklaşır. Kadın böylece kocasının cesedinden de kurtulmuştur ve evinde ninenin gelmesini bekler. Ertesi günü bakar ki nine gelir yine kapıyı çalar, hemen koşar kapıyı açar, içeri alır. Nineyi oturtur. Nine sorar *“Ne yaptın kızım?”* der. Kadınsa *“Nine bekle sana bir sürprizim var hemen geleceğim.”* der. Nine de *“Nedir o kızım sürpriz de neymiş?”* der. Kadın *“Bekle nine hemen geleceğim.”* der. İçeri odaya gider bir tepsinin içerisinde üzeri örtülü bir yuvarlak bir şey getirir. Nine tepsiyi görünce kavun karpuz sanır. Kadın tepsiyi ninenin önüne koyar üzerinden örtüyü açar. Nine bir de ne görsün tepsinin içinde bir delikanlının başı durur ki insan bakmaya kıyamaz. Nine hemen yüzünü başka yöne çevirir *“Tez bunu kaldır senin ocağın batmasın bunu bana niye gösteriyorsun? Bunu Şah görecektir.”* der. Kadın *“Ben sen de emin ol Şah’a söyle diye gösterdim şimdi gidip Şah’ıma söyleyebilirsin. Hemen beni fazla geciktirmeden saraya aldırısın.”* der. Nine hemen izin ister doğruca Şah’a gider sarayda nineyi karşılarlar. Hemen alıp Şah’a götürürler. Şah ninenin geldiğini duyunca hemen kabul eder. Yanındakilerini dışarı çıkarır Şah, nineye

“Anlat nine neler oldu?” der. Nine olayları tıpkı benim size anlattığım gibi Şah’a anlatır. *“Sonunda o delikanlının kellesini tepsiyle getirip önüme koydu. Ah evladım içim yandı pek de yakışıklı bir delikanlıymış.”* der. Şah, nineye *“Tamam nine sen görevini yaptın şimdi sıra bende.”* der. Hemen hazineci başını çağırır *“Şu nineyi hazineye götürün bin tane altın, bir top kumaş verin gönderin gitsin.”* der. Şah hemen kadı efendiye seslenir. O mahkemede kocasını dizinde uyutan o yüzden de Şah’ın fermanını dinlemeyen kadının bugün o çok sevdiği kocasının kellesini kestiğini söyler. Bunun üzerine kadı efendi ne diyeceğini ne yapacağını şaşırır der ki *“Şah’ım ben vicdanı kanaatimi uyguladım ama emir ferman senindir ne istersen onu yap.”* der. Ama diğer yandan Şah *“Kocasını bu kadar çok seven bir kadın altın, mücevher, saray için kocasının kellesini kesiyorsa bu dünyada bir tane bile güvenilecek kadın yoktur.”* diye düşünür. Onun için de kendi ülkesinde ne kadar kadın varsa hepsini ya denize atmayı ya da kellelerini kesmeyi düşünür. Şah hemen emir verir o kocasının kafasını kesen kadını getirtir. Saray cellatlarına başını vurdurur. İşte bu yüzden Şah’ın kafasının çok karışık olduğu bir yandan ülkenin ileri gelen pehlivanlarının teker teker kaybolması ardından bu kadının böyle yapması Şah’ın kafasını tamamen allak bullak etmiştir. İşte tam bugünlerde Kurt Hasan hikâyesi çıkmıştır. Vezir kaybolmuştur. Bu ülkede neler olur Şah çok merak etmektedir. Evet biz Şah’ı bu dertleriyle baş başa bırakalım. Biz yine Karaca’ya dönelim bakalım o neler yapmaktadır?

Karaca ise başka bir şehre gitmek için yola çıkar gideceği şehir bu sefer payitahttır. Çünkü payitahtta Şah’a yakın çok sayıda silahşorun olduğunu haber alır. Karaca atının başını doğru payitahta çevirir. Bu aklındaki planı uygulayarak payitahta kadar gider. Payitahta geldiğinde orada çok ünlü silahşorların olduğunu öğrenir yine bir hana misafir olur. Aynı şekilde hancı başını yanına çağırır, eline birkaç altın sıkıştırır. O silahşorların adreslerini bulup kendisine getirmesini söyler. Hancı başının altınları görünce ayakları yerden kesilir ta yerlere kadar eğilerek *“Tamam efendim.”* der. Hemen ertesi günü işe başlar. Hancı başı payitahtta on beş tane silahşorun adresini ilk etapta getirir. Bunların arasında Şah’ın veziri Kara Vezir de vardır, o da çok iyi bir silahşordur. Ertesi günü Karaca yine tedbirli kıyafet giyer, kılık değiştirir, başlar şehirde adresleri aramaya. Yine o elindeki adreslerin hepsini tek tek öğrenir, not eder ve akşam hancı başına atını hazırlamasını söyler. Hancı başı Karaca’nın atını hazırlar. Karaca yine giyinir, kuşanır, hancı başı sorar *“Hayırdır*

efendim bu vaziyette nereye gidiyorsunuz?” der. Karaca ise “Gündüz çok sıcak gece atımla birlikte bir iki saat idman yapacağım dolayısıyla hantallaşmayayım formumu koruyayım. Ben bir iki saate kadar gelirim.” der ve atına atladığı gibi şehrin sokaklarında kaybolur. İlk adrese gider yine elinde yalın kılıçtır. Kapı yine geçten geç açılır yine karşısına don gömlek biri çıkar. Karaca kılıcı hemen boynuna vurur ve oradan uzaklaşır. Kendi kendine de “Şunlardan silahşor mu olur? Bunlar kendini savunmaktan acizler.” der yine hana döner. Tam on günde on tane silahşorun başını aynı şekilde keser ama şehri bir korku bir panik almıştır. Olayları Şah yakından takip etmektedir. Ama nedense bu seri katilden ne bir haber ne de bir gören ya da tanıyan vardır. Üstelikte kendisini çok iyi gizlemekte kimse bu insanları öldüren kişi hakkında bir şey bilmemektedir. Şehrin en ileri gelen silahşorları bir bir öldürülür. Vezirlerine kolluk güçlerine yeniden güçlü bir emir verilir “Bu neyin nesidir? Araştırın yoksa bu düşman ülkelerin işi mi? Bize oyun mu oynuyorlar yoksa bize bir savaş mı ilan edecekler de önce benim en önemli silahşorlarımı öldürüyorlar?” der. Bu emri alan görevliler âdeta tetiktedirler. Şehri adım adım gözlerler devriye sayısı artırılmış gereken tedbirler alınmış ama yine de Karaca bunun bir yolunu bulur ve o gece sıra Kara Vezir’e gelmiştir. Bu akşam da onun evine gidecektir. Gündüz Karaca normal olarak Kara Vezir’in adresini iyice araştırır. Nereden geleceğini nereden gideceğini zor durumda neler yapacağını planlarını iyice kendince yapar. Nitekim de akşam gece yarısı yine atını hazırlar, silahlarını kuşanır ve handan ayrılır. Doğruca Kara Vezir’in evinin önüne büyük bir dikkatle devriyeleri de kollayarak gelir. Karaca sağı solu iyice tetkik ettikten sonra Kara Vezir’in kapısını çalar. Kara Vezir “Gelenler zaptiye ya da kolluk güçleridir.” diyerek aynı şekilde don gömlek dışarı çıkmak için kalkar. O ara Kara Vezir’in hanımı da uyanmıştır. Zira kesilen kellelerin haberini Kara Vezir’in hanımı da duymuştur hemen hanım yerinden fırlar. Kara Vezir’e “Sen nereye gidiyorsun?” der. Kara Vezir de “Duymuyor musun? Kapı çalıyor.” der. Hanımı “Duyuyorum sende kesilen kelleleri duymuyor musun?” der. Vezir de “Duydum.” der. Hanımı “Ee o zaman yatak odasına gider gibi bu vaziyette nereye gidiyorsun?” der. Kara Vezir “Ya ne yapayım?” der. Hanımı “Derhal giyin, silahlarınızı kuşan, atını eyerle, öyle dışarı çık, hadi bu gelen o kelle kesici ise.” der. Bunun üzerine Kara Vezir hemen geriye döner, üstünü başını giyer, silahlarını kuşanır atını eyerler. Bu arada Karaca kapıyı çalmaya devam eder. Kara Vezir kapıya yaklaşır, kapının sürgüsünü hanımına açtırır açtırmasına da hakikaten kapıda atın üzerinde sanki bir dev oturur. Elinde de yalın kılıç Kara Vezir bunu görür görmez

“Sen de kimsin be adam gecenin bu saatinde?” der. Karaca *“Kes sesini de bin atını beni takip et yoksa kelleni gövdenden ayırırım.”* der. Kara Vezir çaresiz atını dışarı çıkarır biner hanımına *“Sen hakkını helâl et kitle kapını Allah izin verirse gelirim.”* der ve Karaca’nın peşine atını sürmeye başlar. Karaca önde Kara Vezir arkadan onu takip eder ama Karaca’nın heybetinden Kara Vezir korkar. Bir yandan da *“Bu adam beni nereye götürüyor?”* diye kendi kendine sormaktadır. İkisi de böyle sürekli at sürerken Kara Vezir’in ne atı tutar ne de kendisi Karaca’yı tutar. Âdeta Karaca’yla at birbirlerini tamamlamış tam bir ikili oluşturmuşlardır. Kara Vezir içinden *“Bu adam beni şehirden iyice uzaklaştırır, herhalde ileride derelerin birinde beni indirip başımı kesecek.”* diye içinden geçirir ve Kara Vezir’in aklına birden bir şeytani bir fikir gelir. Karaca’ya atını iyice sürüp yaklaşır. Karaca’nın arkasından sırtına öyle bir gürzünü vurur ki kendi kendine *“Bu daha iflah olmaz.”* ama Karaca kendisine gürz değdiğini hisseder ama sırtında zırh olduğu için çok hissetmez. Geriye dönerek *“Eeh Kula at biliyorum yoruldun ama kuyruğunu böyle sırtıma vurman da gerekmiyor.”* der. Ardından *“Kula at beni iyi dinle bir daha kuyruğunu sırtıma vurursan sana ceza olarak tam üç gün yem vermem.”* der. Bunu duyan Kara Vezir *“Aman Allah’ım ben ona var gücümle gürzümü vurdum adamsa atkuyruğunu vurdu sanıyor.”* deyip daha çok korkmaya başlar. *“Belki de benim gürz vurduğumu anladı bana bir şey demedi benim anlamam için Kula atla konuştu.”* diye düşünür. Ondan sonra Karaca’ya daha da öyle herhangi bir harekette bulunmaz ve Karaca’nın peşinden hiç ayrılmaz. Ayrılrsa dahi Kula at, adım attırmaz, hemen yakalar. Vezir’in de kellesi gider ama Vezir *“Bu beni nereye götürüyor?”* diye meraktan da çatlamaktadır. Karaca’yı takip etmekten başka da bir çaresi yoktur. Her ikisi de sabaha kadar at sürmüşler dolayısıyla atlarda kendileri de yorulmuşlardır. Bir çayırılık yerde bir gözenin başında Karaca durur. Vezire attan inmesini söyler kendi de iner. Burada bir müddet dinleneceğini atlarında hem dinlenip hem de karınlarını doyurmalarını söyler. Orada bir iki saat dinlendikten sonra tekrar atlara binip yola koyulurlar ikisi de hiç konuşmuyorlardır. Bu yolculuk yaklaşık tam bir hafta sürer Sonra çok dağlık acayip bir arazisi olan bir yere gelirler. Orda akşamın olmasını beklemeye başlarlar. Aslında burası haramilerin saklandığı yerden başkası değildir tabii ki Karaca buraları çok iyi bilmektedir. Biraz bekledikten sonra bakar ki haramiler gelirler, atlarını mağaraya çekerler. O güvenli kalelerine girip kapıyı sürgülerler. Kara Vezir bu olanları hayretle izler, hiçbir anlam veremez. Karaca’yla Vezir gece yarısına kadar bekler. Haramilerden iyice sesler kesilir. Haramiler yerler, içerler, sarhoş olup iyice

uykuya dalarlar. Bundan iyice emin olan Karaca hemen harekete geçer. Karaca daha önce oraya getirdiği sakladığı çelikten demir kazıkları gider sakladığı yerden getirir. Vezirin önüne koyar. Vezir bir çelik kazıklara bakar bir de Karaca'ya bakar. *"Bunlar ne olacak?"* diye sorar. Karaca başını iyice kaldırır *"O yukardaki deliği görüyor musun?"* der. Vezir *"Evet görüyorum"* der. *"İşte ben oraya çıkacağım."* der Karaca. Vezir sorar *"Tamam ama nasıl çıkacaksın?"* der. Karaca *"Bu kazıkları taşa çakarak merdiven yapacağım öyle çıkacağım."* der. Karaca *"Hadi bakalım al şu kazığı şu taşa çak bakalım."* der. Vezir hemen bir kazık alır bir de taş alır kazığa vuracağı anda Karaca *"Dur dur sen ne yapıyorsun? Bütün haramileri başımıza yığacaksın."* der. Vezir *"Ya nasıl olacak?"* der. Karaca Vezir'in elindeki çelik ince uçlu kazığı, taşa koyup elinin tartıyla yani avucunun içiyle elin aya kısmıyla öyle bir vurur ki kazık taşa yarıya kadar oturur. *"İşte böyle çakılır."* der. Kara Vezir bir kez daha hayrete düşmüştür. Hayretle Karaca'ya bakar. Kara Vezir kendi kendine *"Aman Allah'ım bir insanda bu kadar güç olur mu?"* der. *"Ben ömrümde ne böyle bir şey gördüm ne de duydum."* Karaca Son hazırlıklarını yaptıktan sonra Kara Vezir'e şunları söyler. *"Bak ben şimdi yukarı bu kazıkları çaka çaka çıkacağım yukarda sen de gördün yedi tane harami var. Ben onların başlarını keser aşağı atarım eğer ben çıktıktan sonra ilk on dakikada bir kelle aşağı gelirse bil ki ben yukardaki haramilerin işini bitiriyordumdur. Bak sana şunu da söyleyeyim, ben yukarı çıktım diye sakın bırakıp kaçma beni bekle yok baktın ki aradan yarım saat geçti kelle falan gelmiyor işte o zaman sen kendi atını bırak benim Kula'ya bin ancak seni o Kula at kurtarır. Sakın kendi atına binme. Seni yolda yakalar öldürürler."* der. Ardından şunları da ekler: *"Eğer ben yukarı çıkar mağaraya girer girmez sen benim atıma binip kaçarsan yani benim Kula'yı götürürsen dediğim zamanı beklemem. Fırsat bu fırsat dersin ben o kelleleri alır, bir ay sonra da olsa yer yarılrsa sen içine girsene de ben yine seni arar bulur, gelir, kelleni keserim."* der. Kara Vezir Karaca'nın gözlerine bakarak eğer korkusundan eğerse Karaca'nın yiğitliğinden çok etkilenir. Karaca'ya *"Kesinlikle bana güven ben yarım saat beklemeden buradan ayrılmam sana şeref sözü."* der ve Karaca o kazıkları heybe olarak sırtına alır. Kayaya yaklaşır heybeden aldığı kazığı kayaya çaka çaka ta yukarıya çıkar. Sonunda çok büyük uğraşlar Sonucunda mağaradan içeri girmeyi başarır. Bunu da Kara Vezir seyretmektedir. Karaca'nın dediği gibi içeride bir şakırtı kılıç sesi gelmeye başlar. On dakika sürmeden kelleler bir bir aşağı dökülmeye başlar. Önce harami başının kellesini sonra diğerlerinin derken bir tek hikâyesini dinlediği Ömer'e gelince şöyle

Ömer'in gözlerine bakar âdeta Ömer Karaca'nın gözlerine bakarken hem yalvarır hem de Ömer bu kişinin gözlerinin harami başıyla daha önce gelen Karaca Kız'ın gözleri olduğunu tanır. *"Ne olur bana kıyma."* der gibidir. Ve birden Ömer cesaretini toplayarak ani bir refleksle *"Karaca dur beni öldürme benim sana çok önemli haberim var."* der. Karaca Ömer'in kendisini tanıdığını anlamıştır. *"Herhalde kellesini kurtarmak için bir yalan söyleyecek."* diye düşünür. Ama Karaca yine de sorar *"Neymiş o haberin?"* der. Ömer'se Karaca Kız'a *"Nişanlın Yakup Han var ya."* Karaca Yakup Han'ın adını duyunca daha da çok sinirlenir. Birden daha da şiddetlenir *"Ulan hain oğlu hainler hep birlik olup benim Yakup Han'ımı öldürdünüz şimdi de benden merhamet dileniyorsun alçak herif."* der. Ömer ise *"Aman Karaca Kız bir dakika ne olur beni dinle."* der. Karaca *"Söyle ulan ne söyleyeceksen lafı geveleyip durma."* der. Ömer Karaca Kız'a *"Nişanlın Yakup Han var ya o ölmedi, yaşıyor, sağ!"* der. Karaca *"Ne diyorsun sen benimle dalga mı geçiyorsun?"* der. Ömer *"Kesinlikle hayır doğru söylüyorum Yakup Han ölmedi yaşıyor."* der. Bunu duyan Karaca âdeta bir çığlık atar. Ömer'e *"Yalan söyleme kelleni kurtarmak için bunu söylüyorsan seni kırka bölerim."* der. Ömer'se *"Yok vallahi gel göstereyim."* der ve Karaca'ya kendisini takip etmesini söyler. Karaca arkada Ömer önde o mağaranın içinde biraz gittikten sonra bakar ki kapının önünde bir nöbetçi beklemektedir. Ömer *"İşte şu içeride ama kapıda nöbetçi var."* der. Karaca zaten yalın kılıçtır. Oraya doğru yönelir. Karaca'yı gören nöbetçi saldırmaya kalkar ama Karaca onun da bir vuruşta kellesini alır. İçeri girdiğinde Yakup Han'ın elleri bağlı o şekilde duruyordur. Karaca Yakup Han'ı görür görmez *"Yakup Han!"* diye bağırır. Yakup Han ise gördüklerine bir türlü inanamaz. *"Karaca'm sen misin?"* der. Karaca *"Evet benim Yakup Han'ım."* der. Hemen ellerini ayaklarını çözer ve birbirlerine sarılırlar. Karaca Ömer'e dönerek Ömer'e bu iyiliğinden dolayı ve Ömer'in merhamet dilenircesine bakışları karşısında onu öldürmeye kıyamaz. Ömer'i bağışlar orda Ömer'e şunları söyler. Ömer kendisini tanımasın diye Karaca, Ömer'i tanınamazlıktan gelerek Ömer'e *"Senin adın ne bakayım?"* der. *"Ömer."* diye cevap verir. Ömer'se Karaca'ya *"Ben seni gözlerinden tanıdım sen Karaca Kız'sın."* der. Karaca Kız ise harami başıyla dövüşürken Ömer'in harami başını kesişini seyretmiş ve Karaca'ya hiç müdahil olmamıştır. Çünkü Ömer Karaca'yı tanımış Karaca'nın burada olma sebebini anlamıştır. Onun için de karışmaz sadece Karaca'yı dövüşürken seyreder. Karaca'nın salladığı kılıca ve Karaca'nın silah kullanma tarzına hayran kalmış âdeta Karaca'yı diğer haramileri öldürürken seyretmiştir. Zaten

Karaca da Ömer'i tanır daha önce hikâyesini dinlediği için acımıştır ona pek dokunmaz. Karaca da Ömer'i göz ucuyla takip etmektedir. Karaca mağarayı şöyle göz ucu ile bir taradıktan sonra Ömer'e dönerek *"Ömer hadi bakalım çabucak neyin var neyin yok al, hatta buradan haramilerin altınları ya da kıymetli neleri varsa onların yerini de biliyorsan onları da al. Nasıl olsa aşağıda haramilerin atları var onlardan iyi bir tanesini bana vereceksin. Yakup Han binecek diğerleri senin olsun buradaki kıymetli eşyaları onlara yükle ve buradan onları da alarak buradan ayrıl git. Ama önce şimdi bizimle aşağı geleceksin ve bu kalenin kapılarını açacaksın benim aşağıda bir adamım beklemektedir. Sen kapıları kapatma biz gittikten sonra gel alacağını al sonra da çek git."* der. Bu durumu ise Yakup Han hayretler içerisinde izler hem bir yandan çok sevinir. Bir yandan da Karaca'ya kavuştuğuna o kadar dua eder ki. O mağarada haramilerden geriye kalan kılıç, ok ve yay o anda Yakup Han'a ne lazımsa alır. Çünkü yola gideceklerdir yolda lazım olabilir. Karaca Ömer'e dönerek *"Şimdi hadi bakalım benimle aşağı in."* der. Gecenin karanlığında Karaca'nın başında miğfer, gözlerinde maske, sırtında zırh âdeti bir dev andırmaktadır. Karaca Ömer'e *"Düş önüme."* der. Ömer önde Karaca ve Yakup Han arkada merdivenlerden inmeye başlar. Sürgülü taşı açıp dışarı çıkarlar. Diğer yandan Kara Vezir korkusundan dizleri tir tir titrer. Bakar ki altı tane kelle gelir yedincisi yok. Başlar beklemeye on dakika 20 dakika geçer, gelen giden yok. Vezir Karaca'yı yine mağaraya çıktığı yerden inecek diye yukarı bakarak beklerken birden taşın içinden *"Hırrr!"* diye taştan bir kapı açıldığını görünce çok korkar. Kaçmaya yeltenirse de Karaca *"Korkma Vezir benim geldim."* der. Karaca'nın sesini duyan Kara Vezir rahatlar bakar ki Karaca'nın yanında iki kişi daha var. Karaca'ya sorar *"Kim bunlar?"* diye. Karaca *"Orasını ne sen sor ne de ben söyleyeyim."* der. Önce Ömer'i gösterir *"Bu haramilerin adamı bana dünyayı bağışladı onun için ben de onun canını bağışladım."* der. Vezir *"Ya bu adam kim?"* der. Karaca da *"O adam benim canım uğruna ölebileceğim tek kişi Yakup Han."* der. Vezir *"Hım anladım herhalde bu kardeşidir."* diye düşünür. Karaca da asıl gerçeği anlatmaz çünkü ne yeridir ne de zamanıdır. Karaca *"Ey Vezir, şimdi bunu sana bu saatte anlatamam hadi binin atlara gidelim. Ben sana olanları sonra anlatırım."* der. Karaca Kız Ömer'e dönerek *"Hadi bakalım bize çok iyi bir at getir."* der. Ömer koşar harami başının atı en iyisidir o atı eyerler getirip Yakup Han'a teslim eder. Karaca Ömer'e dönerek *"Hadi bakalım Ömer buradan alacağını al sonra da sen atına bin buraları terk et."* der. Ömer *"Tamam efendim ben bundan sonra ne gerekiyorsa yaparım."*

der ve Karaca'ya *“Allah senden çok razı olsun sen beni bu hayattan kurtardın ben de artık köyüme gidip o küçük bıraktığım oğlumu ve annemi babamı göreyim zira onları çok özledim. İzin verirsen elini öpeyim.”* der. Karaca ise *“Kesinlikle olmaz sen burada işini çabuk bitir ve hemen ayrıl.”* der. Ömer ise tekrar Karaca'ya dua eder ve atların kaldığı mağaraya doğru giderken Karaca Ömer'e *“Bana bak biz gideceğiz bir daha buraya gelmeyiz giderken buradaki atları da al git burada binecek kimse yok.”* der. *“Şunu da söyleyeyim.”* der. Karaca *“Biz gidince sen burada kalır haramiliğe devam eder milletin canını yakarsan bu sefer sırf senin için gelir kelleni hiç acımadan alırım, ona göre tamam mı?”* der. Ömer *“Aman Karaca Kız ben sana ne kadar teşekkür etsem azdır. Ben zaten bu hayattan çok sıkıldım usandım ama başka da yapacak bir şeyim yoktu. Bu haramilerin içine karıştım, bir daha da çıkamadım. Çıksam beni ve ailemi öldüreceğini söylerdi harami başı bana devamlı korku verirdi. Bir tek bana değil diğerlerine de aynısını söylerdi. O yüzden kimse ayrılmaya cesaret edemezdi. Şimdi ise Allah yardım etti senin sayende bu hayattan kurtuldum. Bir daha mı? Tövbeler olsun. Sana ne kadar teşekkür etsem azdır hakkını bana helâl et.”* der ve oradan ayrılmak için hazırlıklara başlar. Karaca ise atına biner. Yakup Han da ata biner. Karaca Vezir'e de atına binmesini söyler. Kara Vezir de atına biner. Karaca Kara Vezir'e *“Yine beni takip et.”* der. Kara Vezir ise hele bunları bu olayları gördükten harami başının kellesini aldıktan sonra bu dev adamdan iyice korkmaya başlar. *“Hem önceden bu adam tek kişiydi şimdi iki kişi oldular.”* diye düşünür. Karaca Vezir'e ne derse desin dediklerini harfiyen eksiksiz yerine getirir. Bunlar yollarına devam ededursun biz haberi Kara Vezir'in şehrinden yani Haşim Şah'ın payitahtından verelim...

Payitahtta on tane ünlü pehlivan silahşorların kellesi kesilmiş Kara Vezir'i de alıp götürmüştür. Bu Kara Vezir'in hanımı ise ağlar, sızlar, feryat eder ta Şah'a kadar çıkar. Kara Vezir gideli bir haftayı geçmiştir. Hiçbir haber yoktur herkes Şah dâhil Kara Vezir'in akıbetini merak etmektedir. İşte tam o sırada bu Kurt Hasan'ın hikâyesi tüm etrafa dolayısıyla Şah'ın kulağına kadar gelmiş, Şah da *“Bu olayla kaybolan yiğitlerin bir ilintisi var mı acaba?”* diye kafasından geçirmektedir. Bu olaylara bir türlü anlam veremez. Şimdiye kadar bu yiğitler silahşorları öldürür. Şimdi ise Kara Vezir kaçırılmıştır. Buna da bir anlam veremez. Tabii ki Kara Vezir kaçırıldıktan sonra ölümler durmuştur. Hâkim Şah'sa kimseye bir şey söylemez ama iç dünyası karmakarışıktır. Tabii ki bir yandan da hayat devam etmektedir. Şah her

zamanki gibi günlük olarak periyodik devlet işlerini yürütmekte, devletini idare etmeye devam etmektedir. Bu arada da bu Kurt Hasan hikâyesi kafasına takılmıştır. Onu da merak eder. Şimdi Şah'ı böyle bırakıp biz yine Karaca'yla Kara Vezir'e dönelim...

Karaca ve Yakup Han atını hiç durmadan sürer. Kara Vezir de arkalarından gelmektedir. Bu sefer yine nereye gittiklerini bilmez. Karaca da ağzını açıp Kara Vezir'e bir kelam etmez. Karaca, Yakup Han ile Vezir'den elli metre ileride koyu bir sohbet içerisinde gider. Ara sıra arkalarına dönüp Vezir'i kontrol eder. Vezir'se Karaca'yla Yakup Han'ın sohbetlerini duymaz ama sohbetin tatlı olduğunu anlar. Kara Vezir'in aklına birden çocuğu çocuğu, hanımı, memleketi gelir ve şu dörtlükleri söylemeye başlar. Karaca dinlemektedir. Kara Vezir bilir ki kumanda Karaca'dadır ve Yakup Han'ın bir etkisi olup olmayacağını bilmemektedir. Onun için de Karaca'ya söylemeye başlar. Belki Karaca bunları duyar da merhamete gelir beni bağışlar diyerek bakalım neler söylemiş:

Sizler şahit olun dumanlı dağlar

Sonu görünmeyen yola giderim

Evde çoluk çocuk yoluma ağlar

Bilmem ne diyara ele giderim

Karaca bu dörtlüğü dinlerken bir yandan gider bir yandan da Kara Vezir'i dinler. Hiç arkasına bakmaz. Kara Vezir bakar ki Karaca hiç kılını kıpırdatmaz belki şu dörtlükte beni duyar da merhamete gelir diye ikinci dörtlüğünü şöyle söyler:

Seyreylerim ovasına taşına

Neler gelir kim ne bilir başıma

Merhamet et gözlerimin yaşına

Karışır ummana sele giderim

Karaca bu dörtlüğü de dinler anlar ki “Herhalde Kara Vezir kendisini öldüreceğimi sanıyor ama öyle olmadığını biraz sonra anlayacak.” der. Kara Vezir'se ikinci dörtlüğünü de söyler. Karaca'nın tepkisini bekler ama Karaca hiç dengini bozmaz yoluna devam eder. Kara Vezir Son dörtlüğünü de şöyle aldı

bakalım ne der? Belki Karaca bunu duyar da merhamete gelir diyerek elini Son kez kulağına atıp şöyle söyler:

Kara Vezir ne karaca yazım var

Yüreğimde bilinmeyen sızım var

Benim daha süt emecek kuzum var

Gözyaşımı sile sile giderim

Der Kara Vezir türküsünü bitirir. Karaca hiç aldırış etmez yollarına devam eder. Yakup Han “*Bu adamı ne yapacaksın, neden götürüyorsun?*” diye Karaca’ya sorar. Karaca da “*Sevgili Yakup Han’ım bu geceyi de geçirelim, bizim sevda pınarının başına gidelim, ben sana da bu arkamdaki Kara Vezir’e de her şeyi anlatacağım.*” der. Yakup Han “*Ne bu adam Vezir mi?*” der. Karaca “*Evet Vezir ama biraz sabırlı ol hele bir dinlen ben her şeyi sana anlatacağım.*” der. Yakup Han “*Tamam.*” der ama içini de bir merak kaplar, “*Karaca’nın bu Kara Vezir’le ne işi vardı acaba? Beni öldü bilip de bununla mı evlenecekti?*” diye düşünür ve böylece yola devam eder. Sonra o geceyi dağda geçirirler. Sabah erkenden yola çıkarlar tekrar atlarını sürmeye başlarlar. Ertesi gün Yakup Han bakar ki kendi köylerinin arazilerine gelirler. Yakup Han âdeta heyecandan uçar. Acaba annesi babası ne yapıyorlardır? Yakup Han’ı unutmuşlar mıdır? Kafasından bunları geçirirken Yakup Han birlikte köye gideceklerini zannederken bakar ki Karaca Kız atını yaylaya doğru sürmeye başlamış. Yakup Han Karaca’ya “*Karaca nereye gidiyorsun köyümüz geride kaldı.*” der. Karaca “*Yakup Han sen de Vezir de beni takip edin.*” der ve biraz daha takip ettikten sonra bakar ki o sevda pınarının başına doğru gittiklerini Yakup anlar. Yakup Han pınarın başına geldiğinde bakar ki Karaca’ya eğer bir gün ben ölürsem beni tam buraya gömün dediği yerde bir mezar var. Karaca da Yakup Han da Vezir de mezarın başına gelir atlarından inerler. Ne Yakup Han ne de Kara Vezir bir şey anlamamıştır. İkisi de birbirlerinin gözlerine bakarlar. Sonunda Yakup Han dayanamaz Karaca’ya dönerek “*Artık neler oluyor bize anlatır mısın canım?*” der. Karaca da “*Tabii ki anlatacağım.*” der ve Karaca başlar anlatmaya. Yakup Han’a dönerek senin “*Kaçırıldığın gün neler oldu? Önce sen anlat.*” der. Yakup Han da başlar anlatmaya Vezir de Karaca da can kulağıyla dinlemektedir. Vezir bir Yakup Han’a bir de Karaca’ya bakmaktadır. Yakup Han söze şöyle başlar “*Ben yayladan gelirken haramiler önümü kestiler. Ben de onlarla dövüşmeye başladım, üç tanesini*

öldürdüm. Sonunda diğer adamları benim üzerime çullandılar. Beni yakaladılar, benim öldürdüğüm adamlardan bir tanesinin elbisesini soydular, bana giydirdiler. Benim elbisemi de o cenazeye giydirdiler. Sonra o cenazeyi çalı toplayıp yaktılar. Sonra da kendi aralarında bir şey konuşup içlerinden bir tanesini size gönderdiler. Bizse cenazeyi orada yanmış halde bırakıp oradan bu sizin geldiğiniz mağaraya götürdüler. Ben bu kadarını biliyorum. Onlardan ayrılırken beni bağlıyor başımda bir nöbetçi bırakıyorlardı.” der. Karaca Kız “Tamam buraya kadar doğru bundan sonrasını ben anlatayım. O yanan cenazenin haberi köye geldi. Köy halkı koştu, cenazenin yüzü yandığı için elbiselerinden senin olduğuna karar verdiler. Ben de aynı şekilde yüzü tamamen yandığı için elbiselerinden senin olduğuna inandım. Ağladım ağutlar yaktım, saçımı başımı yoldum. Aynı şekilde annen de baban da perişan oldular. Bense seninle hatırlar mısın şu pınarın başında birbirimize söz vermiştik? Kim evvel ölürse burayı kullanacaktı? Sen beni pınarın sağ tarafına, bense sol tarafına mezarımız yapılacaktı. Ama önce sen öldüğün için ben seni annenden babandan aldım senin vasiyetin gereği buraya bir mezar eştirdim ve senin sandığım cenazeni buraya kumladım ve senin intikamını almaya yemin ettim. Senin intikamını almadan ölmek bana haramdır diye yemin ettim ve bunun için hazırlıklara başladım. Vezirin hikâyesine gelince o da çok uzun bir hikâye. Ben bu Kara Vezir’i bulana kadar memleketin on tane en ileri gelen pehlivan ve silahşorlarını öldürdüm, kellelerini aldım.” Bunları Yakup Han da Vezir de hayretle dinlemektedir. “Bana çok yiğit bir adam lazımdı. Bu adam ben haramilerle vuruşurken benim yanımda olacak sonra da ben haramileri öldürdükten sonra buraya gelecektik. Ben kendimi öldürecektim bu Vezir de beni senin yanına kumlayıp çekip gidecekti. Çünkü benim köylülerimden hısum akrabalarım hiç birisi ne beni öldürürlerdi ne de buna izin verirlerdi onun için beni öldürüp kumlaması için bunu yapacak adamın yabancı olması gerekiyor ve beni de tanımaması gerekiyordu. Kara Vezir hâlâ beni bir erkek savaşı olarak biliyor.” der ve ardından bunun üzerine Karaca Kız başındaki kaskını ve zırhını çıkarır, siyah saçları beline kadar dökülür ve kalkar Yakup Han’a sarılır. “Şükürler olsun sen yaşıyorsun bunlara gerek kalmadı Vezir de bu aşkımıza şahit olsun hem de birkaç gün misafirimiz olsun diye ta o mağaradan buraya kadar getirdim.” der. Yakup Han da Vezir de bu hikâyeyi Karaca’dan dinleyince ikisi de başlar ağlamaya. Yakup Han Allah’a çok şükreder der ki “Allah’ım sana şükürler olsun ki bana böyle bir güzel sadık yar verdin.” diye hamdeder. Kara Vezir de Allah’a hamdeder ki “Allah’ım bu asır ve devirde hâlâ böyle sadık, sözünün eri, son

derece eşine sözüne bağlı kadınlar var.” der ve şükreder. Bunlar köye doğru yola çıkarlar ama Kara Vezir’in aklına bu kaybolan öldürülen silahşorların Karaca tarafından öldürüldüğünü öğrenince çok daha hayrete düşmüştür ve daha fazla dayanamaz yolda giderken Vezir Karaca Kız’a sorar. “Peki Karaca sen neden o silahşorları ve pehlivanları öldürdün?” der. Karaca da şöyle cevap verir. “Ben intikam almaya yemin etmiştim, onun için de benim yanımda yüreği bileği sağlam insanlar istiyordum. Benimle haramilerle vuruşacak, bana yardım edecek, bu katiller sürüsünü ortadan kaldıracak, bana yardım edecek bir yiğide ihtiyacım vardı. Benim aklımdaki silahşorlarsa atını binmiş, silahını kuşanmış, zırhını giyinmiş, okunu yayını almış şekilde karşıma çıkmalarını bekliyordum ama maalesef onlarsa dediğim gibi karşıma don gömlek çıkıyorlardı. Ben çok büyük hayal kırıklığına uğruyor, kızıyor, bunların kendine hayrı yok bana ne faydası olacak diye hepsini birer birer öldürdüm. En son senin kapını çaldım eğer sen de öyle don gömlek çıksaydın senin de başını vuracaktım.” der. Kara Vezir’i derin bir düşünce alır bir an o geceyi hatırlar o da diğerleri gibi don gömlek çıkacaktır ama hanımı buna izin vermemiştir. “Demek ben de çıksaydım Sonum diğerleri gibi olacaktı” der. Kara Vezir o kaybolan arkadaşlarının akıbetini böylece öğrenmiş olur ama diğer yandan da şu hayretini gizleyemez. Karaca’ya “Peki senin adın ne?” der. Karaca da benim adım “Karaca Kız.” der. Vezir “Peki Karaca ben yaklaşık on iki gündür seninleyim, her işi kendin yaptın haramileri kendin öldürdün ben şu kadar işe yaramadım bir tek harami kalesinde sen gelene kadar atını tuttum.” der. Karaca “Evet, ben yine kendi işimi kendim görürdüm, atımı gizli bir yere bağlayabilirdim de. İşim bittikten sonra geri atıma binip kendi köyüme gelirdim. Demin de dedim ya ben kendimi de öldürebilirdim bir benim yanımda ben haramilerle dövüşürken korkup kaçmayacak benim arkamda duracak, benden ve yanımdan hiç ayrılmayacak, senin gibi mert yiğit ne yaptığını bilen birine ihtiyacım vardı iki bir kadının namusuna yan gözle bakmayacak onu koruyup kollayacak birisi lazımdı. Üçüncüsü de ben Yakup Han’a söz verdim onun yanına gidecektim orada birlikte olacaktık. Bunun içinde benim ölmem lazımdı. Ben dediğim gibi bir hançerin üstüne düşer öldürdüm ama ben öldükten sonra benim cenazem dışarıda kalacak kurt kuş yiyecek belki de bir mezarım olmayacaktı. İşte ben seni bu görevleri yerine getiresin diye ta buralara kadar getirdim ama şimdi ise Allah’a çok şükürler olsun buna ihtiyaç kalmadı. Rabbim beni Yakup Han’ıma kavuşturdu. Ama olsun sen yine de benim yanımda mertçe gelip durdun. Ben haramilerin kalesinden inine kadar beni bekledin

kaçmadın ben senin gerçek bir yiğit olduğunu o kaleden inince atların başında beklerken anladım onun için sana çok teşekkür ediyorum. Allah senden razı olsun.” der. Karaca, Kara Vezir’e dönerek *“Ey değerli insan şu az ilerde bizim köyümüz var. Şimdi Yakup Han’ın annesi ve babası diğer yandan benim annem, abilerim; beni ve Yakup Han’ı görünce ne yapacaklar acaba?”* diye merak etmeye başlar. Kendi kendilerine bir sohbet muhabbet içerisinde köye doğru ilerlerken Yakup Han Karaca’ya *“Karaca şunu burada Kara Vezir’in ve Allah’ın huzurunda söylemek istiyorum. Sen benim hayatımı kurtardın bu hayatı bana yeniden bahşettin, yetmedi kendini yine benim için feda etmeye kalktın, canını defalarca tehlikeye attın, ben sana minnet borçluyum. Bana Kara Vezir’in yanında ve Allah’ın huzurunda hakkını helâl eder misin?”* der. Karaca Kız *“Aman Yakup Han’ım bu can sana kurban olsun senin gibi bir yiğide bir can ne ki?”* der ve Yakup Han’a tekrar sarılır ağlar. Yakup Han ise Karaca Kız’a *“Benim canım da sana bir kez değil bin kez feda olsun.”* der ve şöyle devam eder. *“Karaca’m şimdi köye gireceğiz önce kime gidelim size mi yoksa benim anne ve babamı mı ziyaret edelim?”* der. Karaca Kız hiç tereddüt etmeden *“Tabii ki önce size gidip senin annenin babanın elini öpüp onların acılarını dindireceğiz. Sonra da benim annemin elini öpeceğiz inşallah.”* der. Yakup Han buna daha çok sevinir. Tabii ki Kara Vezir bu konuşmaları dikkatle dinler bir yandan bu gençlere gıpta ile bakar bir yandan da böyle mert insanları tanıdığı için Allah’a şükreder. Hâlâ bu devirde böyle sevgi böyle aşk yaşandığına şaşırır. Yakup Han Kara Vezir’e dönerek *“Kara Vezir sen artık benim misafirimsin birkaç gün benim misafirim olduktan sonra kendi şehrine seni yolcu ederiz inşallah.”* der. Kara Vezir bu mutluluğa vesile olduğu için bu işe çok sevinir ve Karaca’nın köyüne doğru yola çıkarlar. Sonunda köye gelirler önce Yakup Han’ın evlerine gelir, kapının önünde dururlar. Karaca’nın atı Kula at bir iki defa kişner. Bu at kişnemesini duyan Yakup Han’ın anne ve babası kapıya çıkarlar. Bir de ne görsünler kapıda üç tane atlı attan inerler ve içlerinde Karaca’yı hemen tanır ama Yakup Han’ın saç sakal uzamıştır nerdeyse tanınmayacak haldedir. Zaten Kara Vezir’i tanımamaktadır. Yakup Han’ın babası *“Karaca hayırdır bunlar kim?”* der. Karaca Kız *“Babam tanımadın mı bu oğlun Yakup Han.”* der babası *“Ne Yakup Han mı?”* der. Bir çığlık atar hemen Yakup Han’ın boynuna sarılır başlar ağlamaya. O ara Yakup Han’ın annesi olanları seyretmektedir. Kocasının birisinin boynunda ağladığına bir anlam veremez. O ara Yakup Han babasını bırakır annesine koşar sarılır *“Annem ben geldim oğlun Yakup Han.”* der. Anne sevincinden düşer bayılır. Hemen su getirirler suyla ayıltır, içeri

alirlar. Âdeta evde bir bayram havası yaşanmaktadır. Derken konu komşular duyar Yakup Han'ın evlerine akın ederler. Bu haber köyü dakikalar içerisinde sarar ve köyde bir bayram havası yaşanır. Yakup Han'ın babası kurbanlar keser. Allah'a şükürler ederler. Köylüler toplanırlar Yakup Han'ın yaşadığına çok sevinir ve sorarlar *“Yakup Han bu nasıl oldu bizler seni öldü biliyorduk.”* derler. Şimdi de Karaca'nın annesi Döne Sultan'dan haber verelim...

Döne Sultan bir yandan eşi Hasan Ağa gideli tam yedi yıl olmuştur, bir haber yoktur. Döne Sultan, Hasan'ına yanarken bir de Karaca Kız'ın ortadan kaybolmasına çok üzülür gece gündüz ağlar, ağıtlar yakar onu hiçbir şey teselli etmez. Döne Sultan'ın gözleri yolda kulakları seste öyle bir haber gelecek diye beklemektedir. Acaba Hasan'ına ne olmuştur? Hasan'ı ölü müdür? Yoksa yaşıyor mudur? Bir haber yoktur ya Karaca Kız'a ne olmuştur? O da mı ölmüştür? Yoksa yaşıyor mudur? Hiçbir şey bilmiyordur. Döne Sultan'ın ne gecesi belli ne de gündüzü bellidir. Öylesine çaresiz bir şekilde beklemekten başka bir şey yapamıyordu. İşte tam bu sırada köye yayılan bir haberle Döne Sultan da şaşırmış bu haberi alır almaz sevinç çılgınları atarak Yakup Hanların evlerine doğru koşmaya başlar. Diğer yandan Karaca'nın abileri de aynı haberi alınca onlar da anneleriyle birlikte sevinerek çılgınlık atarak Yakup Hanlara doğru koşmaya başlarlar. Yakup Han ise olan olayları o anda gelen komşularına başlar anlatmaya... Başından geçenleri harami başıyla olan olayları anlatır. Kaç yıldır esir tutulduğunu, kendisini, Karaca Kız ve Kara Vezir'in kurtardığını kısaca anlatır. Tabii ki köy halkı hayretler içerisinde. Tabii Döne Sultan ve oğulları koşarak Yakup Han'ın evine gelmişlerdir. Onlar da gelince yeniden çılgınlık, sevinçler, bağırma, sarılma aynı manzara bir kez daha yaşanır. Birbirlerine sarılıp ağlaşırlar, bunlar sevinç gözyaşlarıdır. Karaca'nın annesi Karaca'ya durup durup sarılmakta gözlerine inanmamaktadır. Kardeşleri yine öyle çok büyük bir sevinç yaşamaktadır. Bu gözyaşları sonra yerini sevince bırakır. Ardından koyu bir sohbet başlar. Tabii ki aralarında bir de koskocaman bir Vezir vardır. Bu köye ilk defa belki bir Vezir gelir, halkla sohbet eder. Onları dinler tabii ki halk da Kara Vezir'i merak etmektedir. Halk acaba burada Kara Vezir'in ne işi vardır diye merak etmektedir. O kesilen kurbanlardan hemen etler pişirilip sofralar kurulur. Köylüye ikramlarda bulunulur, sadakalar verilir. Karaca'nın annesi artık kızına *“Hadi Karaca'm artık evimize gidelim.”* diyerek Yakup Han'ın babasından müsaade ister. O da *“Tabii ki müsaade sizin.”* der. Karaca Kız ise Kara Vezir için de izin ister.

Yakup Han'a "Biliyorsun o on günlük yoldan benim için geldi şimdi ise Kara Vezir benim misafirimdir." der. Yakup Han'ın babası ve Yakup Han bu durumu olumlu karşılar. Kara Vezir'e izin verirler. Karaca Kız, Kara Vezir'i alıp evlerine doğru gider. Bu arada Döne Sultan da kızı için kurbanlar hazırlatmıştır. Hemen evin önüne gelir gelmez ayaklarının dibinde yedi tane kurban keserler. Yine kazanlar kurulur, etler pişirilir, konu komşuya ikramlarda bulunulur. Karaca'nın abileri Kara Vezir'i en iyi şekilde misafir etmeye çalışırlar, onu memnun etmek için ellerinden geleni yaparlar. Kara Vezir ise Karaca'nın kardeşleriyle sohbet ederken Karaca'yla Yakup Han'ın nişanlı olduğunu birbirlerini çok sevdiklerini bildiğini eğer arzu ederlerse burada düğünlerini de yapıp öyle gitmek istediğini söyler. Karaca'nın kardeşleri en büyükleri olan Ahmet, Kara Vezir'e dönerek "Değerli Vezir'im ona Karaca Kız karar verir. Ona biz karar veremeyiz kendisiyle bir konuşalım sonra karar verelim." derler. Kara Vezir'se "Tamam o zaman Karaca Kız'ı çağırın buraya bir konuşalım." der. En küçükleri olan Yusuf gider Karaca Kız'ı çağırır. Karaca Kız içeri girer ve "Buyurun." diye ayakta sorar, "beni çağırtmışsınız." der. Kara Vezir "Evet Karaca önce şöyle bir otur." der. Karaca oturur ve "Buyurun." der. Vezir Karaca'ya "Bak Karaca beni ta on günlük yoldan önüne katıp buralara getirdin. Ben de bu işin Sonunun ne olacağını bilmiyordum bir korku içerisinde ardın sıra geldim ama olaylar o kadar güzel gelişti ki Allah'a hamdolsun çok güzel şeylere şahit oldum. Senin Yakup Han'la nişanlı olduğunu öğrendim. Eğer sen de istersen ben de buradayım sizlerin düğününü yapmak bu güzel olaya da şahit olmak isterim." der. Karaca Kız önce bir iki dakika düşündükten sonra "Evet Kara Vezir güzel düşünmüşsün ama benim babam yedi yıldır kayıp ve bizler çok badireler atlattık şimdi ise şükür başımıza gelen olayların üstesinden Allah'ın yardımıyla geldik. Ben sana çok teşekkür ediyorum seni ta buralara kadar ardımdan sürükledim ama sebebini sen biliyorsun hakkını bana helâl et. Ben birkaç ay daha beklemek istiyorum, nasipse o zaman yaparız." der. Kara Vezir ise "Peki Karaca sen nasıl istersen öyle olsun." der. Çünkü Karaca Kız başkalarına hiç benzemiyordur kendi kararlarını kendisi alacak yaşta ve kudrettedir. Karaca'nın kararına saygı duyarak konuyu kapatırlar. Karaca'nın annesi Karaca'nın geldiğine çok sevinmiştir âdeta dünyalar onun olmuştur ama diğer yandan da Hasan'ının acısı Hasan'ın öylece gidip kaybolması, tam yedi yıldır bir haber alınamaması Döne Sultan'ı çok üzer, gece gündüz gözyaşı döker. Onu hiçbir şey teselli edemez. Belki bir gün inşallah Hasan'ından da aynı Karaca Kız gibi bir haber gelir "Gözün aydın Döne Sultan

Hasan'ın geliyor.” diye müjde verirler. Diğer yandan Kara Vezir ve Karaca'nın kardeşleri koyu bir sohbet içerisindeyler. Kara Vezir buraya nasıl geldiğini Karaca Kız'ın kaç tane silahşor ve pehlivan öldürdüğünü bunları da neden yaptığını birer birer anlatır. Karaca'nın abileriyse Kara Vezir'i hayretle dinlemekte hayretlerini gizleyemez. Kara Vezir'i dinlerken bazen heyecanlanırlar bazen de ağlar yerlerinde duramazlar. Bir yandan da Karaca'nın yüzüne dönüp dönüp bakarlar. Karaca ise Vezir'e *“Sus anlatma.”* diyemez. Zaman zaman kendisini dışarı atar, bu anlatılanların etkisinden kurtulmaya çalışır. Kara Vezir bu sohbetler esnasında Karaca'nın bütün yaptıklarını şehirlerde ve payitahta ülkenin ileri gelen pehlivanlarını ve silahşorlarını nasıl öldürdüğünü anlatmaya başlar. Olayları kısaca Döne Sultan'a ve Karaca'nın ağabeylerine anlatır. Döne Sultan da önce hayrete düşer. Nasıl olur Karaca bunları nasıl yapar diye ama sonra Vezir'den gerekçelerini öğrenince rahatlar. Döne Sultan da abileri de Karaca gibi bir kız kardeşleri olduğu için gurur duyarlar. O geceyi Vezir Karacaların evinde geçirirler. Ertesi günü Kara Vezir Döne Sultan'dan, oğullarından ve Karaca'dan izin ister. Artık gitmesi gerektiğini zira orada da beni çok büyük görevler beklediğini söyler. *“Eğer izin verirsiniz yarın ben artık yavaş yavaş gitmek isterim.”* der. Tabii ki Döne Sultan, Karaca ve abileri Kara Vezir'e çok teşekkür ederler ama yine mutlaka bir gün gelmelerini bu sefer de daha uzun kalmasını ister, ona dua ederler. Kara Vezir o günü de Karaca abileri ve Yakup Han'la geçirir, muhabbet sohbet ederler, çok iyi dost olurlar. Ertesi günü sabahtan erkenden kalkar. Sabah kahvaltısını yaptıktan sonra Karaca'nın abisi Ahmet'ten atının hazırlanmasını ister zaten atı doyurulmuş eyerlenmiş hazır vaziyette beklemektedir. Ahmet ve kardeşleri Karaca Kız, Döne Sultan, Yakup Han hazır beklemektedir. Vezirin atını binek taşına çekerler ve Vezir orada bulunan herkesle vedalaşır, helâllik alır. Sonra da atına biner ve oradan ayrılır düşer yollara tam bir haftalık bir zorlu yolculuktan sonra evine yorgun ve bitkin bir şekilde evinin kapısını çalar. Kapıyı açan Kara Vezir'in hanımı Vezir'i atın üstünde öylece görünce hem şaşırır hem de çok sevinir ve hemen atının başını tutar. Kara Vezir atından iner evine girer. Hanımı çok sevinir bir yandan da Kara Vezir'e sorar. *“Sen kaç gündür neredeydin nereye gittin neler yaptın?”* diye sormaya başlar. Kara Vezir'se hanımına çok yorgun ve aç olduğunu söyler. Hanımı hemen bir şeyler hazırlar. Kara Vezir hızlı bir şekilde bir şeyler atıştırır. Hanımına dönerek çok yorgun olduğunu şimdi bir şey anlatamayacağını ama biraz uyuduktan sonra her şeyi anlatacağını söyler. Hanımı hemen Kara Vezir'in yatağını hazırlar. Kara Vezir'se

soyunur soyunmaz kendini yatağına atar ve öylece uyuyakalır. Öyle yorgundur ki bugün yatar ertesi günü zor uyanır. Uyanır uyanmaz da hemen saraya haber gönderir “*Şah’ım ben geldim.*” der. Ardından da Şah bunu duyunca çok sevinir. Zira Kara Vezir çok tecrübeli bir devlet adamıdır. Şah akşama Kara Vezir’i saraya davet eder. Bizim bu Kara Vezir saraya gidedursun şimdi saraya bir gidelim bakalım ki orada Kara Vezir Şah’a neler söyleyecek burası şimdilik böyle dursun. Biz haberi şimdi de Osman Bey’den ve Kurt Hasan’dan verelim...

Onlar şehre gelmiş atlarını hana çekmişler, doğruca saraya gelmişlerdir. Sarayda lalayı bulup konuşmuşlardır. Osman Bey lalaya Kurt Hasan’ı getirdiğini söyler. Lala hemen Şah’a haber verir, tesadüf bu ya Kurt Hasan’ın da Kara Vezir’in de saraya gelmesi aynı gündür. Şah’sa bu olayların bir tesadüf mü yoksa içinde başka bir oyun mu vardır bunu akşam bu insanları dinleyerek karar verecektir. Akşam olur sarayın büyük salonu hazırlanır. Gerekli hazırlıklar tamamlanır. Hatta Şah lalasına bu iki ilginç hikâyeyi dinlemek üzere sarayın ileri gelenlerinin, diğer vezirlerinin, paşalarının, saray yetkililerinin hazır olmalarını ister. O gün akşam olur. Herkes sarayın büyük salonunda yerini aldıktan sonra herkes birbirini süzer tanımaya çalışır ama o salonda Kurt Hasan’ı ve Osman Bey’i kimse tanımaz. Ne Kara Vezir ne de bir başkası tabii ki Hasan Ağa da Osman Bey de onlar da kimseyi tanımaz. Ama Kara Vezir’i herkes tanıyordur. İçlerinde sadece iki yabancı vardır. Anlatacağı hikâyeyi kimse de bilmiyordur. Herkes salonda yerini almıştır zira Şah’tan başlamaları için müsaade beklenmektedir. Tabii ki sarayda şerbetler, türlü türlü meyveler, yiyecekler hazırlanmış, misafirlere önlerine çerezler konulmuş ve ardından şerbetler ikram edildikten sonra sohbet başlamıştır. Şah der ki “*Kara Vezir ne de olsa ev sahibidir önce misafirden başlayalım Kara Vezir’i nasıl olsa dinleriz.*” der ve Kurt Hasan’a söz verilir. İşte o akşam Şah’ın huzurunda neler anlatılacaktır. Herkes gibi Şah da merak etmektedir. Şah da diğerleri gibi bu anlatılacak olan hikâyeleri dinleyecektir. Orada neler olmuştur? Evet akşam olmuş herkes yerini almıştır. Şerbetler içilmiş sohbetlere geçilmiş Şah’tan hikâye için destur verilmiştir. Şah “*Hasan Ağa anlat bakalım yahu meraktan çatladık nedir bu Kurt Hasan hikâyesi?*” der. Hasan Ağa derin bir iç geçirdikten sonra önce kendinden bahseder. Memleketteki durumundan bahseder. Hasan Ağa bunlardan bahsedip memleketini köyünün adını söyleyince Kara Vezir’in içi cız eder zira “*Karaca’nın kaybolan babası bu olmasın evet bence bu adam onun da adı Hasan’mış neyse bunu hikâyenin Sonunda öğrenirim.*” der.

Hasan'ı dinlemeye devam eder. Hasan Ağa şöyle devam eder. *“Evet ben evden atıma binip sürülerin yanına giderken bir altın kemer buldum. Onu beline bağlayınca meğerse kemer sihirli ve büyülmüş ben bilemedim tabii onu normal bir kemer sandım. Alıp çıplak belime bağladım. Elbisenin altından bağladım çünkü elbisenin üstünden belime olmadı hem de dışarıda görünür millet görür yanlış anlar diye çıplak belimden bağladığımı hatırlıyorum. Sonrası aniden bir de ne bakayım atım beni bırakıp kaçmaya başladı. Bense atımın beni bırakıp kaçmasına bir anlam veremiyordum. Meğerse ben kemeri takar takmaz bir kurda dönüşmüşüm. Sonra atın peşinden koştuğunu, kendisine köpeklerin saldırmak istediğini, kaçarak canını kurtardığını gördüm. Ben bir kurt olmuşum, her şeyim bir kurt, elim yüzüm ayaklarım ağızım kısaca her şey kurt ama ben nasıl oldu da bir kurt oldum bunu bilemiyordum. Daha sonra kurt olarak çekilmez ama yaşanması gereken bir hayat beni bekliyordu.”* der. Hasan Ağa oradakilere bu hikâyeyi ben sizlere nasıl ta başından beri anlattıysam Hasan Ağa da başından geçenleri oradakilere ve Şah'a bir bir anlatır. Kurt olduğunu tam yedi sene kurt olarak yaşadığını neler çektiğini neler yaptığını Sonunda nasıl geri insan olduğunu büyük bir acı içerisinde ağlayarak anlatır. Öyle ki hikâyeyi dinleyenler iki gözü iki çeşmedir. Hasan Ağa'nın o kurtluk döneminde ne acılar çektiğini o sokaklarda anlatılandan çok farklı olduğunu oradakiler öğrenir. Sonra Hasan Ağa yanında oturan yaklaşıp üç aydır kendisini misafir eden Osman Bey'e onların huzurunda teşekkür eder. Hasan Ağa böylece hikâyesini tamamlar. Sıra Kara Vezir'e gelmiştir. Zira oradakilerin hepsi Kara Vezir'in yaklaşıp bir aydır kayıp olduğunu bilmektedir. Bu öldürülen silahşorlar ve pehlivanlardan sonra Kara Vezir kaybolmuştur. Herkes onu öldürüldü bilir. Ama Kara Vezir ölmemiştir. Karşılarında oturuyor onun da mutlaka çok önemli bir hikâyesi olduğunu biliyorlardır. Kara Vezir'in hikâyesine geçmeden önce tekrar şerbetler gelir. Çerezler gelir dağılır, biraz sohbet edildikten sonra içeride o matem havası dağılmıştır ve Şah Hasan Ağa'nın anlattığı bu hikâyeden çok etkilenir. Sonra Şah'ın kendisi söze başlar. Şu bir aydır ülkesinde çok değişik şeyler olduğunu, çok değerli pehlivanlarının ortadan bir bir kaybolduğunu sonra kendisinin karartma fermanına uymayan bir kadının hikâyesini anlatır. Ardından da hiçbir kadına güvenilmeyeceğini ekleyince Kara Vezir elini kaldırır. Şah *“Buyur Kara Vezir bir şey mi diyecektin?”* der. Kara Vezir *“Şah'ım evet izin verirseniz her iki sorunuza da ben cevap vereyim.”* der. Şah'sa *“Buyur Kara Vezir istersen şu kaybolan silahşorların başlarına gelenlerden başla.”* der. Şah içini yiyen kemiren bu sorunu

çok merak etmektedir. Vezir’e “*Buyur anlat.*” der. Vezir başlar benim sizlere anlattığım gibi en ince ayrıntısına kadar anlatmaya. Önce Karaca’nın ismini verir sonra da yaşadığı yeri köyünü söyler. Bunu duyan Hasan Ağa âdeti gözleri fal taşı gibi açılır. Çünkü Vezir’in anlattığı köy kendi köyü Karaca da kendi kızıdır. Hasan Ağa Vezir’e öyle odaklanır ki ses de edemez ama Kara Vezir’in ne anlatacağını çok merak eder. Acaba Karaca’ya bir şey mi olmuştur? Hasan Ağa kendini tutamaz içinden derin derin ağlar. Kara Vezir’se aniden bir gece kapısının çalındığını üstünde aynı deve benzeyen babayiğit bir silahlı adam durduğunu ve kendisi takip etmesini istediğini söyler. Kara Vezir’se “*Ben de hemen atıma bindim ve başladım bu adamı takip etmeye.*” diye sözüne devam eder. Bu Kara Vezir’in başından geçenleri başlar anlatmaya. Oradakiler pir dikkat dinler. Sinek uça duyulur oradakiler öyle kendilerini kaptırmışlar ki kimi ağlar kimi içini çeker ancak içlerinden birisi var ki onun ağlaması hiçbir şeye benzemez. O da Hasan Ağa’dan başkası değildir. Çünkü Kara Vezir’in anlattığı Hasan Ağa’nın kendi öz kızı Karaca ve ailesidir. Nasıl ağlamasın ki Hasan Ağa’nın böyle içten ağlaması bu durum Şah’ın da dikkatini çekmiş olacak ki Şah, Hasan Ağa’ya “*Hasan Ağa sen neden bu kadar çok ağlıyorsun?*” der. Hasan Ağa daha fazla dayanamaz Şah’a şu dörtlükleri söyler:

Bilmem ne diyeyim Şah’ım

Benim kuzumdur kuzumdur

Başa ne gelir bileyim

Benim kuzumdur kuzumdur

Yedi yıldır yalnızım

Ciğere işledi sızım

İşte o kız benim kızım

Benim kuzumdur kuzumdur

Hasan’ım okudum yazdım

Yedi yıl kurtlarla gezdim

İnan ki canımdan bezdim

Benim kuzumdur kuzumdur

Orada bulunan herkes buna Şah da dâhil ağlamaya başlar. Neyse tekrar şerbetler gelir, içilir, biraz mola verilir. O matem havası dağılır ve Kara Vezir tekrar kaldığı yerden devam eder. Önce Halil'in öldürülüşünü, Karaca'nın haramilerle dostluğunu, silah yaptırdığını, zırhları aldığını, çelik kazıkları yaptırdığını sonra da bu planları uygulamak için yanına babayiğit yüreği pek birisini aradığını söyler. Onun için şehirlere geldiğini oradaki ünlü namlı pehlivan silahşorları bulduğunu ama hiçbirinin dedikleri gibi çıkmadığını hangisinin kapısını çalsa gece don gömlekle kapıyı açıp dışarı çıktıklarını ve bu durumun da Karaca'yı çok rahatsız ettiğini anlatır. *"Bunlar ne biçim silahşor deyip hemen oracıkta kafalarını uçurur. Böylece bu şehirde tam on tane silahşorun başını keser. Elindeki listeye göre sıra bana gelir. Bir gün gece yarısı benim de kapım çalındı. Az kalsın ben de don gömlek çıkıyordum. SON anda silahlarımı kuşandım, kapıyı öyle açtım. Karaca bunu görünce benimse onlara göre çok daha iyi durumda daha dövüşe hazır olduğumu anlamış olacak ki beni aldı götürdü. İşte o haramileri belki yüz metre kayaya çıkararak o harami başını ve adamlarını öldürdü sonra da Halil'in mezarının başına geldi."* der. Orda olanları anlatmaya başladığında oradakilerin yine iki gözü iki çeşme ağlamaktadır. Ama bir yandan da Karaca Kız'ın bu yiğitliğine, sözünün erliğine, gözünün pek bileğinin güçlü olmasına oradakiler âdeta hayran kalır. Zaman zaman Karaca'yı Kara Vezir ballandıra ballandıra anlatırken kendi kendilerine *"Herkesin işte böyle bir sevdiği, nişanlısı ya da hanımı olmalı."* diye düşünürler. *"Acaba bu memlekette böyle bir kız gerçekten var mıydı?"* diye sorarlar. Ama oradakilerin hepsi de Karaca Kız'a gıyaben hayranlık duyar âdeta içten âşık olmuşlardır. Kara Vezir *"İşte Şah'ım şimdi ikinci sorunuzun cevabını veriyorum. İşte bakın kocasını şan şöret para için öldüren de var ama diğer yandan kocasının yoluna ölen de var görüyorsunuz ya bir kadın kocası için sevdiği için neler yapan Karacalar da var. Takdir sizin."* der ve hikâyeyi burada bitirir. Bitirir bitirmesine de Şah'ın yüreğini bir Karaca sevdası sarar. Yakup Şah bekârdır. Evlenmemiştir. Kim bilir belki de karşısına Karaca gibi bir eşi benzeri bulunmayan güzellik desen öyle yiğitlik desen öyle silahşorluk desen öyle ahde vefa sözünün erliği yine öyle *"Allah'ım yeryüzünde böyle kadın da var*

*mıymış?” diye kendi kendine düşünmeye başlar. Orda bulunan saray misafirleri anlatılan hikâyelerden âdetâ mest olup kendinden geçer. Üstelik de hepsi gerçek yaşanmıştır ve Allah’ın işine gücüne kudretine bakın ki yedi yıl önce başlayan bir hikâyenin ucu ta şarktan garba kadar uzanır. Tesadüfe bakın ki şu anda bu hikâyenin kahramanları bir araya gelmiştir ve âdetâ bir kurgu gibi insanı hayrete düşürür. Oradakiler hikâyelerden anlatılanı dinledikten sonra Karaca Kız’ın Hasan Ağa’nın kızı olduğunu öğrenirler. Hasan Ağa kendisi yokken böyle neler olmuş neler yaşanmış Karaca’nın Yakup Han’ın başına neler gelmiştir? Bunları hayretle dinlemiş gözyaşlarını tutamamıştır. Bir yandan da her şeyin Sonunda güzel olduğuna, işlerin yoluna girdiğine, Karaca’nın da Yakup Han’ın da sağ salim olduklarına, eşinden de çocuklarından da sağlıklı bir haber aldığına çok sevinmiştir. Hasan Ağa hem üzüntülüdür hem de kızının hayatı kurtulduğu için Kara Vezir’den çoluğundan çocuğundan kısmen de olsa bir haber aldığı için de çok mutludur. Hasan Ağa Kara Vezir’le konuşup onları bir kere daha sormak ister. Ama Şah’ın huzurunda olduğu için ortam hiç müsait değildir. Hasan Ağa cemaatin dağılmasını bekleyecektir. Sonra da Kara Vezir’le sohbet edecektir. Evet hikayeler anlatılmış şerbetler içilmiş artık saatte gece yarısını çoktan geçmiştir. Herkes Şah’ın gözüne bakmaktadır. Şah’ın müsaade vermesini bekler. Sonunda Şah misafirlerine *“Artık herkes evine gidip istirahatine bakabilir.”* diye izin verir. Ardından hemen lalasını sesleterek *“Aman lala Osman Bey’le misafiri Hasan Ağa, birkaç gün bizim misafirimiz olsunlar, teklif edin.”* der. Lala hemen Osman Bey’le Hasan Ağa’nın yanına giderek Şah’ın bu teklifini kendilerine iletir. Hasan Ağa ve Osman Bey bu Şah’ın teklifini kabul eder. Ama laladan bir ricada bulunur. Lalaya der ki *“Kara Vezir’i bizim yanımıza bir getirebilir misin?”* der. Lala da *“Tabii ki.”* der. Hemen lala Kara Vezir’e seslenerek Hasan Ağa’nın yanına gelmesini rica eder. Kara Vezir’se zaten geleceğini söyleyerek Hasan Ağa’nın yanına gelir. Tekrar birbirlerine sarılırlar. Hasan Ağa Kara Vezir’e *“Demek sen benim yavrularımı gördün, Karaca’mı gördün.”* der ve Kara Vezir’den teker teker sormaya başlar. Kara Vezir’se yaşadıklarını ve gördüklerini Hasan Ağa’ya birer birer anlatır. Hasan Ağa’ysa Kara Vezir’e çok dua eder ve ayrılırlar. Kara Vezir evine gider. Hasan Ağa ile Osman Bey orada kalır. Bu iki arkadaş üç gün Şah’ın misafiri olurlar. Üç günden sonra Hasan Ağa Şah’tan izin ister der ki *“Efendim ben tam yedi yıldır evimden köyümden uzaktayım, artık izin verirseniz evime köyüme gitmek isterim.”* der. Bunun üzerine Şah derhal lalasına *“At tavlāsından en iyi atlardan bir tanesini Hasan Ağa’ya hediye edin, yol hazırlığını**

görün. Derhal terzilerde Hasan Ağa'nın üstünü başını görsünler. İnşallah biz de bir gün Hasan Ağa'ya ziyaret ederiz.” der. Sarayın terzileri Hasan Ağa'ya bir kat elbise hazırlar, tavladan da altına çok güzel bir at çekerler. Şah vadettiği Hasan'ı getirene vereceği altınları Osman Bey'e verir. Ayriyeten Hasan Ağa'ya da biraz altın verir *“Yola gideceksin.”* der. Şah Hasan Ağa ile Osman'ı ikisinin de gönlünü hoş eder. Hasan Ağa âdeta sevinçten uçarak Osman'la birlikte Şah'a teşekkürlerini bildirir, şükranlarını sunarak oradan ayrılırlar. Oradan Hasan Ağa ile Osman çıkarlar doğruca ilk misafir oldukları hana gelirler. Handa Osman'ın atı ile Hasan Ağa için emanet alınan atları vardır. Hancının hesabını keserler atları da alıp köye doğru yola çıkarlar. İkisi de Osman Bey'in köyüne gelir. Hasan Ağa iki gün daha Osman'ın misafiri olur. Hasan'ın gideceğini duyan köyüler teker teker gelir Hasan Ağa'dan helâllik alırlar. Hasan Ağa yola çıkar artık Hasan Ağa tamamen özgür atının üzerinde yollara, dağlara, taşlara bakar sanki o eski özlediği günlere geri dönmenin keyfini çıkarmaktadır. Böylece Hasan Ağa bir hafta on günlük bir yolculuktan sonra Sonunda kendi köyünün topraklarına girer. Bu dağları taşları ne kadar da özlemiştir. Hasan Ağa köyüne doğru ilerler. Tam yedi yıl sonra yeniden kendi köyünün topraklarına ayak basmak, yeniden o tanıdığı bildiği dağlara taşlara bakmak, onlarla âdeta gönülden söyleşmek çok güzeldir. Hasan Ağa sanki yeniden dünyaya gelmiş gibi duygulara kapılır. İşte böyle yolculuğa devam ederken bir de ne baksın kendi köyünün sürüleri yol kenarında otlamaktadır. Bir de bakar ki karşıda bir çoban koyunlarını otlatır. Hasan Ağa hemen atını o çobanın yanına doğru sürer. Yanına gelince *“Selamun aleyküm çoban.”* der. *“Aleyküm selam amca buyur ta yoldan benim yanıma geldiğine göre bir arzun mu var?”* diye cevaplar çoban. Hasan Ağa aslında çobanı tanımıştır. Kendi çobanıdır sadece biraz yaşlanmıştır. Hasan Ağa *“Evet ben bu köyde bir Hasan Ağa vardı onu soracaktım.”* der. Çoban *“O Hasan Ağa benim ağamdır, ben onun çobanıyım ama o Hasan Ağa tam yedi yıl önce kayboldu. Ne ölüsünü ne de dirisini bulamadılar. Hâlâ bekler dururuz.”* der. Hasan Ağa'ya *“Öyle mi peki ya çoluğu çocuğu nasıl bari iyiler mi?”* diye sorar. Çoban *“Neden iyi olmasınlar hepsi çok iyi.”* der. Hasan Ağa *“Peki, ben sana iyi günler dilerim.”* der. Çobansa Hasan Ağa'ya *“Sen kimsin Hasan Ağa'ya neden soruyorsun?”* der. Hasan Ağa'ya *“Evlat o Hasan Ağa benim çok iyi bir dostumdur. Acaba bir haber var mı diye sordum.”* der. Çobansa *“Yok amca hiçbir haber yok.”* der. Hasan Ağa oradan ayrılır köye gelir. Köyün içinde atla yavaş yavaş kendi evine doğru ilerler. Köylüler Hasan Ağa'ya bakarlar ama hiç kimse tanımaz. Hasan Ağa

rastladığı kendi köylülerine selam vererek kendi evine doğru ağır ağır ilerler. Evinin önünde bir çeşme akmaktadır. Çeşmeye doğru yaklaşınca bir de ne görsün Döne Sultan orda su doldurur. Hasan Ağa hemen attan iner Döne Sultan'ın yanına doğru gitmeye başlar. Döne Sultan da bu yabancı herhalde su içecek diye kenara çekilerek yer verir. Hasan Ağa ise çeşmenin başına gelip durur ve Döne Sultan'ın gözlerine bakarak bakalım Döne Sultan'a neler söyler aldı Hasan Ağa:

Uzaktan gelmişim çok da yorgunum

Bir su doldur da ver içeyim güzel

Hem feleğe hem kadere dargınım

İçip de kendimden geçeyim güzel

Döne Sultan bu dörtlükleri dinler hemen şu cevabı verir:

Madem yolcu isen suyun vereyim

İç suyunu yolcu geç git yoluna

Çekil de yolumdan yolum göreyim

İç suyunu yolcu geç git yoluna

Evet Döne Sultan böyle cevap verince belli ki Döne Sultan da Hasan Ağa'yı tanımaz. Bunu fırsat bilen Hasan Ağa Döne Sultan'a bir zarf atmak ister. Bakalım ikinci dörtlükte neler der?

Ne güzelsin güzel dur da bakayım

İstersen boynuna lira takayım

Sen için kendimi burada yakayım

Kefenim elimle biçeyim güzel

Döne Sultan bakar ki bu yolcunun niyeti sadece su içmek değil başka niyetleri de var bunu sezince hemen şu cevabı verir bakalım ne der?

Ahu zarla geçti gündüzüm gecem

Aman ha duymasın benim Karaca'm

Üç tane oğlum var bir de kocam

İç suyunu yolcu geç git yoluna

Hasan Ağa biraz daha sıkıştırmak ister bakalım Döne Sultan'a ne der:

Sen benim öteki yarım olasın

Dünyada servetim varım olasın

Dileğim Mevla'dan karım olasın

Alıp seni burdan kaçayım güzel

Bunun üzerine Döne Sultan iyice sinirlenir. O tanımadığı yolcuya şu dördlülle cevap verir:

Baktım karşılardan sığır geliyor

Yolcu ecelini çağır geliyor

Kellense gövdeneye ağır geliyor

İç suyunu yolcu geç git yoluna

Hasan Ağa Döne Sultan'ın bu sözlerinin üzerine Son dördlüğünü şöyle söyler:

Ben Hasan'im yedi yıldır firarım

Artık kalmadı ki kavli kararım

Döne döne, Döne Sultan ararım

Tut elimden buradan göçeyim güzel

Evet Hasan Ağa bunları söyleyince Döne Sultan şaşırır. “Allah Allah bu yabancı benim adımı nerden biliyor?” der. Başını kaldırıp Hasan Ağa'nın gözlerine bakar bakmaz Hasan'ı hemen tanır. “Vay Hasan'im sen misin?” deyip boynuna sarılır. Böylece yedi yıldır hasret olan hasretler birbirlerine kavuşmuşlardır. Döne

Sultan hemen Karaca'ya, oğullarına, komşulara; bağıır, feryat eder. Sevinç çığlıkları atarlar hemen Döne Sultan adamlarını salar. Sürülerin birisinden tam yedi tane koç getirir. Hasan Ağa'nın ayağının dibinde kestirir efendim bir muhabbet sohbet başlar. Hasan Ağa başından geçenleri eşine, çocuklarına, yanına gelen komşularına, yaren ahabplarına kısaca yolda giderken bir altın kemer bulduğunu o kemeri takınca bir kurda dönüştüğünü sonra da tam yedi yıl kurt olarak yaşadığını gözyaşlarıyla anlatır. Sonra nasıl geri düzeldiğini, Şah'ın sarayına çağrıldığını, hikâyesini dinlediklerini anlatır. İşte o arada Kara Vezir de saraydadır. O da başından geçenleri anlatır. Hasan Ağa *“Ben de sizleri ve Karaca'nın neler yaptığını Kara Vezir'den kısmen dinledim.”* der. Tabii ki orada bunları dinleyen Döne Sultan Hasan Ağa'nın oğulları komşuları herkes hayretler içerisinde Hasan Ağa'yı dinler. Sonra da bu işler tatlıya bağlandığı için Allah'a şükür ederler. Hikâyenin Karaca'yı ilgilendiren asıl haramileri öldürdüğü kısmını saklar. Karaca ise durup durup babasının sanki dünyaya yeniden gelmiş gibi boynuna sarılır, hasret giderir. Sonunda tüm aile baş başa kalınca bu sefer onlar yedi yıldır burada olanları anlatırlar ama Hasan Ağa aslında Karaca'nın başına gelenleri Kara Vezir'den dinlemiştir. Hasan Ağa epey oturup hal hatır sorduktan sonra konu Karaca'nın nişanlısının nasıl olduğunu, Yakup Han'ın nasıl esir düştüğünü sonra da nasıl kurtardığını kendisinden dinlemek ister. Birkaç günlük yorgunluk atmadan sonra bir gün Karaca'yı yanına sesler ve başlar Karaca'ya sormaya. Karaca'nın başından neler geçmişse can kulağıyla Karaca'yı dinler, Karaca'ysa Yakup Han'ı haramilerin öldürdüğünü sandığını anlatır. Kısaca kendisinin başından geçenleri babasına hem ağlar hem de anlatır. Karaca'nın dertlerini paylaşır ama artık olan olmuştur. Sonunda şükürler olsun her şey tatlıya bağlanmıştır diyerek Karaca'yı teselli eder tabii ki bu arada Yakup Han da, Hasan Ağa'nın geldiğini duyar duymaz koşar gelir. Hasan Ağa'yla görüşür, konuşur o da Hasan Ağa'nın hikâyesini dinler. Karaca da babasına sormaya başlar, babası da zaten başından geçenleri anlatmıştır. Şah'ın bu kadar mütevazı misafirperver bir o kadar da hayırsever olmasını anlatır. Hasan Ağa binip geldiği atı, giyindiği elbiseleri ayriyeten de yol harçlığı olarak kesesine yüz tane altını Şah'ın koyduğunu, çok mert yiğit bir delikanlı olduğunu söyler. Karaca da aslında babasının anlattıklarından Şah'ı merak eder. Ama Karaca gönlünü Yakup Han'a kaptırmıştır onun için ölümü kaç defa göze almıştır. Bin tane Şah da olsa Yakup Han'ın saçının bir teline vermez. Bir de babası kendisini evinde aylarca misafir eden Osman Bey'den de çok sık söz eder. Ona olan minnettarlığını sık sık dile getirir. Ardından Karaca *“Babasına kim bilir belki seninle*

bir gün gider hem o sana yardım eden o Osman Bey'i ziyaret ederiz. Oradan da Şah'ı ziyarete gideriz." diye babasına espri yapar. Babası Hasan Ağa da *"Neden olmasın beni o kışın ortasında o soğukta bulan bana evini yüreğini açan Osman kardeşimi bir gün mutlaka ziyarete gideceğim. Hem de ona çok büyük hediyeler götüreceğim. Çünkü çok veren maldan az veren candan derler. Osman Bey aylarca evinde misafir etti, beni yedirdi, içirdi, yatırdı elinden geleni yaptı. Eğer bana Şah atını vermeseydi benim bütün eksikimi gediğimi Osman görecekti. Ben bunun altında kalamam ben de ona elimden geleni yaparım."* der. Hasan Ağa tabii Karaca'ya biraz da Kara Vezir'i anlatmaya başlar. Hasan Ağa da *"İşte o Kara Vezir bana yardım eden Haşim Şah'ın Veziri'dir. O Kara Vezir seninle ilgili yaşadıklarınızı her şeyi bize en ince ayrıntısına kadar anlattı."* der. *"Ben size mahsus söylemedim hikâyeyi senden dinlemek istemiştım ama sen Kara Vezir kadar ayrıntılı anlatmadın. Seninle gurur duyuyorum ve Allah'a şükrediyorum ki bana senin gibi bir kız evladı verdi."* der. Karaca'ya sarılır, öper, duygulanır, ağlar. Karaca hayretler içerisinde. *"Babamla Kara Vezir'in karşılaşması benim yaptıklarımı anlatması ne acayip şeydir."* diye düşünür. Böyle bir şey olabilir mi? Kendi kendine hayrete düşer ve *"Evet olmuş ki babam anlatıyor yoksa nereden bilsin?"* diye aklından geçirir. Karaca'nın namı ta payitahta kadar hatta ülkenin her yanına oralara kadar ulaşmış âdeta dillere destan olmuştur. Bu hikâyeler dilden dile dolaşa dursun biz haberi Şah'tan verelim...

Aradan birkaç ay geçer ve Şah aklından şöyle şeyler geçirir. *"Hem gidelim Kurt Hasan'ı ziyaret edelim hem de memleketin o taraflarını bir görelim. Halkla bir hemhal olalım gezip dolaşıp gelelim."* diye düşünür ardından da hemen üzerine bir gün Şah Kara Vezir'i yanına sesletir. *"Vezir buyur Şah'ım."* der. *"Vezir acaba seninle bir seyahate çıksak mı? Ne dersin?"* der. Vezir *"Siz nasıl emrederseniz Şah'ım ama nereye doğru gideceğiz?"* diye sorar. Şah *"Doğuya doğru gitmek istiyorum."* der. Kara Vezir *"Olur Şah'ım neden olmasın hem biz ülkenin o tarafına çoktandır gitmedik, halkla oralarda hiç hasbihal edip konuşmadık. Halkın sorunlarını isteklerini dinlemedik, çok iyi olur ben hemen hazırlıklara başlayayım inşallah önümüzdeki günlerde yola çıkarız."* der. Bunun üzerine Kara Vezir hemen yol hazırlıklarına başlar. Birkaç gün içerisinde hazırlıklarını tamamlar. On kişilik de bir muhafız grubu hazırlar. Şah'ın huzuruna çıkar. Şah'a *"Şah'ım bizim yol hazırlıklarımız tamamlandı. Siz ne zaman emrederseniz biz o zaman yola çıkmaya"*

hazırız.” der. Şah’sa Kara Vezir’e “Çok şatafata gerek yok. Sadece beş on kişilik bir grup ben de tebdili kıyafet alacağım. Öyle seyahat edeceğiz.” der. Kara Vezir “Tamam efendim nasıl isterseniz.” der. Ardından Şah’ın huzurundan çekilir. Ertesi günü Şah Kara Vezir’i sesletir. Kara Vezir Şah’ın huzuruna çıkar. Şah “Yarın erkenden yola çıkıyoruz.” der. Ertesi günü Kara Vezir Şah ve yanında on tane de muhafızıyla birlikte yola çıkarlar. Şah ve adamları o şehir senin bu şehir benim hanlarda konaklayarak dinlenerek halkla sohbet ederek gezer. Günlerden bir gün Karaca’nın şehrine gelir. Şah Kara Vezir’e “Ne dersin Vezir buraya kadar geldik. Buradan da şu Kurt Hasan’ı ve kızı Karaca’yı da ziyaret edelim mi?” der. Kara Vezir “Hay hay efendim çok iyi olur. Buna Hasan Ağa da çok sevinir.” der ve atlarının başını Hasan Ağa’nın köyüne doğru çevirirler. Zaten Kara Vezir, köyü ve Hasan Ağa’nın evini bilmektedir. Neyse ikindiye doğru Hasan Ağa’nın konaklarının önünde dururlar. Bir de Hasan Ağa ne baksın dışarıda Haşim Şah ve Kara Vezir ile birlikte on tane de muhafız durur hemen koşar bunları karşılar. Attan inmelerini misafirleri olmasını ister. Şah ise bu teklifi geri çevirmez atından iner. Hemen Şah’ın atı ahıra çekilir diğerleri de atlarından inerler onların da atları ahırlara çekilir. Sonra da Hasan Ağa’nın konağına davet edilirler. Hasan Ağa çok mutludur. Çünkü ülkenin Şah’ı kendisini ziyarete gelmiştir. Âdeta sevinçten uçmaktadır. Hasan Ağa hemen Şah’a koyunlar keser, yemekler hazırlatır, ikramlarda bulunur. Yemekler yenilir, içilir, bir sohbete geçilir. Hasan Ağa ise tabii ki Şah gelmeden önce artık evine gelmiş kızının tam yedi yıldır nişanlı olduğunu bildiği için Yakup Han’ın babasını çağırtmıştır. “Artık bu gençlerin düğünlerini yapalım.” demiş, tam o arada düğün kararı alınmış ve düğün hazırlıkları başlamıştır. Tam işte bu günlerde Şah da Hasan Ağa’yı ziyarete gelir. Diğer yandan Şah ise Karaca’nın hikâyesini dinlemiş bir yandan da Karaca Kız’ı çok merak etmektedir. “Acaba gerçekten Karaca Kız anlattıkları gibi biri mi?” diye merak eder. Şah’ın gözü bir yandan da Karaca’yı aramaktadır. Karaca’ysa Şah’ın geldiğini duymuş ama ilk etapta hemen yanına gelmeyi uygun görmemiştir. Önce biraz istirahat etsin, yenilsin, içilsin sonra yanına gitmeyi düşünür. “Hoş geldiniz derim.” der. Öyle de yapar. Sonunda Karaca Kara Vezir’e Yakup Şah’a ve diğerlerine hoş geldin demek için müsaade ister, müsaade verilir. Karaca içeri girer. İçeri girer girmesine de Şah’ın gözleri fal taşı gibi açılır. “Aman Allah’ım bu dediklerinden de güzel ve gösterişliymiş.” diye düşünür. Allah bunu ne güzel yaratmış âdeta Şah’ın eli ayağı birbirine dolaşır. Karaca bir edayla hepsine “Hoş geldiniz.” der tabii ki Vezir’i tanımaktadır. Şah Karaca’ya bakmaya

doyamaz gözünü Karaca'nın gözlerinden ayıramaz. Şah Karaca'ya olan bakışlarını tamamladıktan sonra kendine gelerek *“Gel Karaca Kız şöyle karşıma otur. Zira ben sizin methinizi Kara Vezir'den duydum. Kara Vezir sizi anlata anlata bitiremedi. Siz neler yapmışsınız öyle sizi tebrik ediyorum. Dolayısıyla benim ülkemde böyle sadık insanların özellikle kadınların hele de böyle kahraman kocasının yolunda ölecek bir kadını ilk defa gördüm. Sizi kutluyor ve tebrik ediyorum. Bu arada nişanlınız Yakup Han'ı da çok merak ettim, o da gelse de onunla da bir tanışsak. Ben sizin gıyabınızdan size hayran kaldım memleketin bu tarafına da yolumuz düşünce babanız Hasan Ağa'yı dolayısıyla sizi de çok merak ettiğim için uğrayıp bir ziyaret etmek istedim. Hasan Ağa bizleri de sizlere mutlaka anlatmıştır. Hasan Ağa birkaç gün misafirimiz olmuştu. Biz de ona söz verdik yolumuz o tarafa düşerse mutlaka sizleri ziyaret edeceğimizi Hasan Ağa'ya söylemiştik.”* der. Karaca *“Evet efendim babam sizi ve babama yaptığınız iyilikleri anlattı.”* der. Şah'sa *“Estağfurullah ne iyiliği bizim yaptığımızı kim olsa yapardı. Ama Hasan Ağa ile aramızda bir dostluk gelişti. İşte biz de onun için buralara kadar gelmişken Hasan Ağa'yı da bir ziyaret edelim dedik. Tabii ki sizin methiniz ta payitahta kadar geldi. Hani benim az da adamımı öldürmemişsiniz o namı değer pehlivanları silahşorları hepsini sen mi öldürdün gerçekten?”* der. Karaca'ysa başını önüne eğip sessizce üzülen evet der gibi başını sallar. Ardından da Şah'a *“Aman Şah'ım beni bağışlayın aslında öyle bir niyetim yoktu.”* der. Şah'sa *“Seni anlıyorum ve hikâyeni biliyorum Kara Vezir her şeyi bana anlattı. Demek ki bu memlekette bu zamanda analar böyle yürekli mert bir hanım doğurduğu için ben Allah'a hamdediyorum.”* der. Karaca da *“Aman Şah'ım estağfurullah ben kim o dedikleriniz kim? Babam da bana sizin çok methinizi etti. Haşim Şah da “Aman güzel Karaca babanız lütfetmiş.”* der. Şah'ın kendisini görmek istediği haberi Yakup Han'a gelir. Yakup Han'sa haberi alır almaz hemen Hasan Ağagile koşar. Yakup Han'ın geldiğini görenler Kara Vezir'e haber verirler. *“Efendim Yakup Han geldi.”* yazar. Vezir de Şah'a *“Şah'ım Karaca'nın nişanlısı geldi. Sizinle görüşmek ister.”* der. Şah'sa *“Tamam içeri alın.”* der. Ama aklından da *“Acaba bu Yakup Han Karaca'ya layık birisi mi yoksa çapulcunun birisi mi?”* diye geçirir. Kapı çalınır, Şah *“Gel.”* diye seslenir. İçeriye Yakup Han girer, selam verir Şah'a *“Hoş geldiniz Şah'ım.”* der. Şah Yakup Han'a şöyle bir tepeden tırnağa bakar ama Yakup Han'ın boy, pos, vücut yapısı, kaşı gözü her şey yerinde aslan gibi bir delikanlıdır. Tam da Karaca'ya layık biridir. Şah Yakup Han'ı gözleriyle inceledikten sonra Yakup Han'a *“Maşallah dedikleri kadar varmışsın.”* der ve

oturmasını söyler. Yakup Han ise diğer misafirlere ve Kara Vezir'e de *"Hoş geldin."* der ve bir kenara oturur. Şah *"Ee anlat bakalım Yakup Han düğün ne zaman?"* der. Yakup Han ise *"Şah'ım biz bilmeyiz onu babalarımız ve büyüklerimiz bilir."* der. Şah Hasan Ağa'ya dönerek *"Hasan Ağa madem bunlar yedi yıldır nişanlı bekliyorlar ben de hazır buraya gelmişken siz de izin verirsiniz bu delikanlıların düğünlerini yapalım."* der. Hasan Ağa ise *"Şah'ım zaten biz de düğün hazırlıklarına başlamıştık siz de şeref verdiniz bu teklifiniz bizim için hem emirdir hem de şereftir."* der. Şah kendi kendine düşünür der ki *"Allah'ım bunlar ne güzel insanlar sana yalvarıyorum benim karşıma da Karaca Kız gibi güzel, Karaca Kız gibi sadık, Karaca Kız gibi seven, Karaca Kız gibi yürekli mert yiğit bir kız çıkar."* der. Hasan Ağa ise hemen adamlarına emir verir, *"Derhal toy düğün başlasın."* diye. Köyde davullar zurnalar çalmaya başlar herkes köyden davet edilir hatta civar köylere atlılar gönderilir onlar da düğüne davet edilir. Böylece köyde bir düğün başlar ki dillere destandır. Etraf köylere haberler gitmiştir, ülkenin Şah'ı Hasan Ağa'ya misafir gelmiştir. Düğüne de katılacaktır diye. O yörenin halkı da kulaktan kulağa yayılan Karaca'nın hikâyesi, Kurt Hasan'ın hikâyesi bir yandan da Şah'ın gelmesi halkın Şah'ı görmek istemesine neden olmuştur. Öyle bir kalabalık olur ki âdeta köy almaz. İnsan kalabalığı sel gibidir. Tabii ki sabah olur diğer taraftan Karaca ve annesi Döne Sultan ve evdeki yardımcı kadınlarla birlikte öyle bir kahvaltı sofrası hazırlamışlar ki tam da Şah'a layıktır ama Şah kalkmaktadır. Karaca da Şah'ı merak etmektedir. Neyse Sonunda Şah'ın kapısı açılır ve herkese hayırlı sabahlar diledikten sonra Hasan Ağa, *"Şah'ım soframız hazır eğer buyurursanız kahvaltı yapalım."* der. Tabii ki Şah *"Tamam Hasan Ağa buyurun."* der ve sofraya otururlar. Karaca Kız bizatihi Şah'ın hizmetini kendisi yapmaktadır. Şah bunu görünce *"Aman Karaca Kız siz de sofraya oturun bırakın da başkaları hizmet etsin."* der. Karaca Kız'sa *"Aman Şah'ım siz benim babama çok iyi davranmışsınız. At, altın ve giysiler vermişsiniz. Allah sizden razı olsun bunların yanında benim yaptıklarım ne ki?"* der. Şah teşekkür eder ve kahvaltı yapılır yemekler yenilip içildikten sonra sohbete geçilir. Kara Vezir Şah'tan ve Hasan Ağa'dan izin isteyerek kalkar. Doğruca Karaca'nın yanına gider. Karaca *"Buyur Kara Vezir bir isteğin mi var?"* der. Kara Vezir *"Evet bir ricam var."* der. Karaca *"Buyur Vezir isteğini söyle."* der. Vezir *"Benimkisi istek değil daha çok ricadır. Şah'ım bizlere göstermiş olduğunuz misafirperverlikten dolayı sizlere çok teşekkür etmek için beni görevlendirdi."* der. *"Şah'ım ayriyeten sizin de nişanlı olduğunuzu bildiği için sizlere düğün hediyesi olarak çok ağır hediyeler getirdi."*

Hediyeler şu sandığın içerisinde bunu Şah'ın adına ben vermek istedim. Şah'ımız böyle emrettiler.” der. Karaca Kız'sa “Aman efendim Şah'ım çok zahmet buyurmuşlar.” der. Vezir'e teşekkür eder neler söyleyeceğini bilemez âdeta dili dolaşır. Karaca Kız kendisi özel olarak Kara Vezir'e ayrıyeten teşekkür eder. Tam o sırada içeriye bir haber gelir. “Hasan Ağa'nın çok uzaklardan bir misafiri var.” derler. Hasan Ağa dışarı çıkar bir de bakar ki Osman atın üzerinde öylece durmaktadır. Hasan Ağa hemen koşar atının başına Osman'ı indirir. Hasan Ağa o kadar sevinmiştir ki Allah'a çok şükürler eder. “Allah'ım bir yandan Şah, bir yandan Osman, bir yandan kızım sağ, sana ne kadar şükretsem azdır.” der ve Osman Bey'i hemen içeri buyur eder. Osman Bey içeri girdiğinde Kara Vezir ve Şah'ın da içeride olduğunu görür ve hem şaşırır hem de çok sevinir. Dışarıda davullar zurnalar çalmaktadır. Osman Bey sorar “Bu davullar nedir?” diye halk oldukça kalabalıktır. Hasan Ağa ise “Osman Bey bu çalan davullar kızım Karaca'yla Yakup Han'ın düğünleridir.” der. Osman Bey buna da ayrıyeten çok sevinir. “Hasan Ağa'ya hayırlı olsun tam zamanında gelmişim.” der. Hasan Ağa da “Gerçekten büyük tesadüf oldu sizin gelişiniz, Şah'ın gelişi de çok güzel oldu, Allah'ıma şükürler olsun.” der. Tabii ki düğün devam eder. Hasan Ağa ise gelen misafirlere koyunlar, inekler kesilir. Yemekler pişirilir, halaylar tutulur, davullar çalar, oyunlar oynanır. Pehlivanlar güreş tutar, ciritçiler cirit oynar, okçular ok atar. Böyle bu neşe içerisinde tam üç gün düğün yaparlar üç günün Sonunda düğün alayı Karaca'nın kapısına gelir. O zaman gelinler atlarla gelin giderlermiş. Karaca Kız'ın koluna kardeşi Kenan girer ve kapıdan dualar eşliğinde çıkarırlar. Ata bindirirler gelin alayı yavaş yavaş davullar zurnalar eşliğinde ağır ağır Yakup Han'ın evine doğru ilerler. Gelin alayı en Son Yakup Han'ın evine gelir, Karaca Kız'ı attan indirirler ve içeri alırlar. Hasan Ağa Son kez gelen misafirlere çok güzel bir yemek verir, misafirlere teşekkür eder. Bu arada Şah'ı da halk çok merak etmektedir. Şah'ı görmek istemektedirler. Hasan Ağa'ya rica ederler “Şah'ımız buraya kadar gelmiş lütfetse bir görsek.” derler. Hasan Ağa da halkın bu isteğini Şah'a iletir. Şah ise “Tabii ki.” diyerek kabul eder ve orada yüksek bir evin bacasına çıkarırlar. Şah oradan halkı selamlar ve biraz da konuşur halkla tanışır. Halksa Şah'ı görmekten sesini duymaktan çok memnundur. Hem Şah'a hem de Hasan Ağa'ya teşekkür ederler ve oradan yavaş yavaş ayrılırlar. Evet Karaca gelin gitmiştir. Allah onları mutlu etsin. Şah ise Hasan Ağa Osman Bey ve Vezir adamlarıyla kalmışlardır. Şah Hasan Ağa'ya dönerek “Evet Hasan Ağa artık bizim de yol almamız gerekir siz de müsaade ederseniz yarın erkenden biz yola

çıkalım.” der. Hasan Ağa “Müsaade sizin Şah’ım ama birkaç gün daha kalsaydınız.” der. Şah ise “Bu kadar yeter yarın inşallah yola çıkalım.” der. Vezir’e hazırlıkların yapılmasını söyler. Vezir’se “Tamam Şah’ım baş üstüne.” der ve hemen hazırlıklar başlar. Osman Bey ise Hasan Ağa’ya “Hasan Ağa eğer izin verirsen ben de Şah’ımla gideyim malum yol uzun.” der. Hasan Ağa Osman Bey’e dönerek “Osman Bey sen Şah ile mi geldin ki Şah ile gidiyorsun? Asla müsaade etmiyorum. Onları yolcu edelim sen benim misafirimsin. Hele biraz kal daha hiç konuşamadık. Sohbet edemedik, ben seni daha sonra yolcu ederim.” der. Ertesi gün erkenden yolculuk başlar. Şah’ın adamları atları hazırlamışlar Vezir de hazır Şah’ın atını binek taşına çeker. Şah herkesle vedalaştıktan sonra atına biner ve payitahtta doğru yola koyulurlar. Hasan Ağa’nın oğulları ve bazı komşular onlar da atlarına binerek Şah’ı ta köyün sınırına kadar yolcu eder. Şah’tan izin alıp geri dönerler. Gelelim Osman Bey’e Hasan Ağa tam iki ay Osman Bey’i misafir eder. İki ay Hasan Ağa ile Osman Bey yerler, içerler, gezerler, tozarlar. Bolca sohbet muhabbet ve günler su gibi geçer. Artık Osman Bey de Hasan Ağa’dan izin ister. Hasan Ağa da bu izini münasip görür ve Osman Bey’in atının yarın sabah hazır olmasını söyler. Ertesi günü Osman Bey kahvaltıdan sonra kalkar müsaade ister, hep beraber Osman Bey’in atının başına gelirler. Osman Bey’e Hasan Ağa çeşitli hediyeler verir ve yine oğullarına Osman Bey’i köyün sınırlarına kadar eşlik etmelerini ister. Hasan Ağa’nın oğulları “Tamam baba.” derler ve Hasan Ağa ile Osman Bey sarılır, vedalaşırlar ve oradan ayrılırlar. Hasan Ağa’nın oğulları Osman Bey’i ta köyün sınırlarına kadar geçirir, vedalaşır, geri dönerler.

Karaca ile Yakup Han ise çok mutludur. Onlar mutluluklarını yaşasınlar onlar erdi muradına biz de çıkalım kerevetine. Bu hikâye de burada sona erdi bu hikâyeyi dinleyenlere sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

SONUÇ

Âşık Yakup Temelî'nin Hayatı, Sanatı, Şiirleri ve Hikâyeleri adlı tez çalışmamız Ön Söz'ün dışında Giriş, Yedi bölüm, Sonuç ve Kaynaklar bölümlerinden oluşmaktadır.

Birinci bölümde *Yakup Temelî'nin Hayatı ve Âşıklığı* üzerinde durulmuştur. Bu bölüm *Âşık Yakup Temelî'nin Hayatı Etrafında* ve *Âşık Yakup Temelî'nin Âşıklığı Etrafında* olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Yakup Temelî'nin hayatı kapsamında soyu, babası, annesi, doğumu, öğrenim durumu, askerliği, evliliği ve çocuğu hakkında bilgiler verilmiştir. Yakup Temelî'nin *Âşıklığı Etrafında* adlı bölümü âşıklığa başladığı yıllar ele alınarak şiirlerinde kullandığı mahlaslar, usta-çırak ilişkisi, etkilendiği âşıklar, katıldığı âşık programları ve aldığı ödüller altında incelenmiştir. *Âşık Temelî* ailesinden aldığı yetenek ile doğmuş olduğu Erzurum ilinin âşık çevresinden etkilenecek âşıklığa başlamıştır. Babasının itirazlarına rağmen sazını çalmayı öğrenmiş, çeşitli âşık programlarına giderek kendisini geliştirmiştir. Hayatında yaşadığı olayların sonucunda her daim sazına sarılmıştır. Gözünün görme yetisini kaybetmesiyle bilgisayar kullanmaya ve daha fazla eser vermeye başlamıştır. Türkiye'de radyo ve televizyon kanallarında program yapmış olması, çeşitli illerde âşık programlarına katılması, kendisine birçok ödül ve plaket almasını sağlamıştır. *Âşık Yakup Temelî*, günümüzde yaşayan âşıklık geleneğini temsil etmekle birlikte sazı ve sözü güçlü âşıklar arasında yer almaktadır.

Yakup Temelî'nin Şiirlerinin Şekil Yapısı ve Biçimsel Dağılımı adlı ikinci bölümde vezin tanımı yapılmış ve şiir örnekleri üzerinden duraklar hece ölçülerine göre incelenmiştir. Yarım, tam, zengin, tunç, cinaslı uyaklar ve redifler şiirlerden örnek verilerek gösterilmiştir. Ayaklar, döner ve tek ayak başlığı altında tanımı yapılarak örnekleri sunulmuştur. Şiirlerin ölçü, durak, kafiye düzeni, ayak, dörtlük sayısı, mahlas ve yazılış tarihlerine bakılarak bir tablo verilmiştir. Bu tablo üzerinden ulaştığımız sayısal veriler ve sonuçlar görsel grafiklerde gösterilmiştir.

Tezin *Âşık Temelî'nin Şiirlerinin Muhteva Yapısı* adlı üçüncü bölümünde konular; milli, dini, tarihi, güncel, eleştiriler ve halk kültürü adlı başlıklara ve bu başlıklar da toplam 39 alt başlığa ayrılmıştır. *Türk Büyükleri ve Din Büyükleri* adlı alt başlıklarda büyüklerin hayatları hakkında bilgi verilerek şiirler yorumlanmıştır. *Âşık Temelî* çeşitli konularda şiir yazarak perspektifinin geniş olduğunu gözler

önüne sermiştir. Milli ve tarihi konularda çok şiir yazmış olması vatan bilincinin ve sevgisinin fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Din konularında Allah aşkının ve inancının bütünlüğü şiirlerine yansıtmıştır. Şiirlerinde toplumsal ve bireysel eleştiriler yaparak duyarlı bir âşık olduğunu göstermiştir. Atasözlerine ve deyimlere yer vermesi anlatımına derinlik ve zenginlik katmıştır. Türk kültürünü sahiplenmek ve yaşatmak amacıyla şiirlerinde gelenek, görenek, yiyecek ve içeceklerle sıkça yer vermiştir.

Âşıklar şiirlerinde anlam derinliği, inceliği sağlayabilme ve şiiri estetik hale getirme amacıyla çeşitli sanatlar kullanmışlardır. Âşık Temelî'nin şiirlerinde de 19 tane farklı sanat görülmüştür. *Âşık Temelî'nin Şiirlerinde Edebi Sanatlar* adlı dördüncü bölümünde sanatların tanımı yapılarak şiirlerden alınan örneklerle gösterilmiştir. Âşık Temelî'nin şiirlerinden yola çıkarak söz sanatlarını etkili ve başarılı bir şekilde kullandığı görülmektedir.

Halk hikâyeleri, Türk halk edebiyatının önemli ürünleri arasındadır. Kendine has icra kuralları ve ortamlarıyla, şekilsel özellikleriyle, içinde barındırdığı manzum parçalarıyla ve özellikle icracılarıyla başlı başına bir gelenektir. Tasnif edilen “*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesi üzerine yapılan incelemede, hikâyenin bahsedilen gelenek çerçevesinde oluşmuş olduğu belirlenmiştir. “*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesi, öncelikle motif sırası verilerek “*kahramanlar, zaman, mekân, dil ve anlatım*” yönünden incelenmiştir. Bununla birlikte manzum bölümler de ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Halk hikâyelerinin birçoğunda görüldüğü gibi Âşık Temelî'nin incelemeye tabii tutulan hikâyesinde de aşk ve kahramanlık, birbirini kollayan iki unsur olmuştur. Bu anlamda onun hikâyelerinde sevdiğine kavuşmak için türlü maceralara atılarak muradına eren kahramanlara rastlamak mümkündür. Genel mahiyette ilahi bakış açısına sahip “*Süleyman ile Şahperi*” hikâyesinde, diyalog ve manzum kısımlarda kahraman bakış açısına geçiş yaptığı görülür. Âşık, Süleyman ile Şahperi hikâyesinde gelenek dışına çıkmamış ve yer yer kendi yorumlarını katarak dinleyici ile arasındaki bağı korumuştur. Yine halk hikâyelerinin genel özelliklerinden olan duygu yoğunluğuna sahip kısımların “*dil ile değil tel ile söylenmesi*” hususunda hünerini göstererek adeta sazını konuşturmuştur.

Kurt Hasan hikâyesinin olay örgüsü sıralanarak epizotları tahlil edilmiştir. Genellikle halk hikâyelerinde bulunan “*ad verme*” ve “*kahramanın tutsak olma*”

epizotu bu hikâyede görülmemektedir. Kurt Hasan hikâyesinin teması aşk ve kahramanlık üzerine kurulmuştur. Kurt Hasan hikâyesinin Türk gelenek ve göreneklerini yansıtmaması, Türkiye coğrafyasında yer alması, yaşamış ya da yaşadığı bilinen bir âşık etrafında geçmemesi Ali Berat Alptekin'in hikâye kaynakları tasnifine göre Türk kaynaklı halk hikâyeleri bölümünde yer aldığını göstermektedir. Hikâye gerçek, alışılmış, yaşanması muhtemel bir Anadolu köyünde başlar fakat Haşim Şah'ın ülkesi gibi gerçekliğe uymayan mekânlar da bulunmaktadır. Hikâyenin zaman kavramı kronolojik bir sırayla verilmekle beraber bu zaman yedi yılı kapsamaktadır. Hikâyenin kahramanları ana, yardımcı ve diğer kahramanlar olarak ayrılıp incelenmiştir. Karaca Kız hikâyesinin asıl kahramanıdır ve alp tipine örnektir. Âşık Yakup Temelî'nin yaşayan bir âşık olarak halk hikâyesi anlatma geleneğini halen daha sürdürmesi, yüzyıllık âşıklık geleneğini modern dünya içerisinde sunmuştur.

Tezin altıncı bölümünde 698 şiirin tamamına yer verilmiştir. Şiirler birinci dördlüğün son mısrasındaki ayak seslerinin alfabetik sıraya dizilmiş ve atışmalar, sicillemeler ve satrançlar bölümleri incelemelere tabii tutulmamıştır. Tezin son bölümünde ise musannifi Âşık Temelî olan Şahperi ile Süleyman ve Kurt Hasan hikâyelerinin orijinal hali yer almıştır.

Günümüz âşıklık geleneğinin temsilcilerinden olan Âşık Temelî'nin hayatını, sanatını, şiirlerini ve hikâyelerini derleyerek halk bilimi çalışmalarına bir nebze de olsa katkıda bulunmuş olduk. Âşık Temelî'nin modern çağda yaşayan âşıklık geleneğini sunması bu geleneğin güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermiştir. Âşık Temelî çeşitli âşık buluşmaları, festivalleri yanında televizyon ve radyo programlarında da türkü söylemiş ve atışmalar yapmıştır. Âşıklık geleneğinde yeni mekânların ortaya çıkması âşıkların yaşadığımız yüzyıla ayak uydurmasından ve insanların dikkatini çekecek mecralarda âşıklık geleneğini sunmak istemesinden kaynaklanmaktadır. Günümüzde âşıklar çeşitli parti, dernek ve kuruluşlara üye olarak seslerini güçlü bir şekilde duyurmaktadır. Âşık Temelî'nin kurmuş olduğu Dünya Âşıklar Derneği de buna bir örnektir. Âşıklık geleneğinde görülmeyen 32'li, 33'lü hece ölçülü örneklerinin bulunması, akroştış yapan âşıklardan biri olması, lebdeğmez şiir şeklinin başarılı örneklerini vermesi onun sözünün kudretini göstermektedir. Ayrıca usta âşıkların hikâyelerine hâkim olması ve halk hikâyesi

yazıp söylemesi günümüzde âşık tipinin canlı temsilcisi olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır.

Âşıklık geleneği, Türk geleneği içinde önemli bir yere sahiptir. Modern çağda yetişen âşıklar usta âşıkların halk hikâyelerini genç âşıklara anlatarak yeni neslin kendi kültürüne ait ürünleri tanınmasına vesile olacaktır. Günümüzde usta-çırak ilişkisi gücünü eskisi kadar göstermese de korunması gereken geleneklerin başında gelmektedir. Ayrıca âşıklar ürünlerini saz ile icra etmeli, genç âşıklara bu konuda örnek olmalıdır. Yeni nesil âşıklar ustalarından veya müzisyenlerden saz çalmayı öğrenebilir. Geleneğin yaşatıldığı Erzurum, Adana, Sivas, Malatya, Çorum gibi illerde âşıklar bir araya gelerek ilk önce il bazında, daha sonra bölgesel dernekler kurmalıdır. Bu iller içinde âşık şenlikleri ve yarışmalar düzenlenmelidir. İller arasında şenlikler ve yarışmalar yapılarak âşıkların birbirlerini tanımaları ve yöresel gelişmelerden haberdar olmaları sağlanacaktır. Âşıklık geleneğinin yaşatılabilmesi için mahalli televizyon ve radyo programları düzenli bir şekilde çeşitli âşıklarla yayın yapılmalıdır. Gazete ve dergilerin âşıklarla ilgili belirli bir bölümleri olmalı ve böylece okuyucu kitlesine ulaşılmalıdır. Âşıklık geleneğinin korunmasında en önemli iş Kültür Bakanlığına düşmektedir. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Genel Müdürlüğü yöre âşıkların ürünlerini tespit ederek arşivlemelidir. İnternette âşıkların biyografilerinin yer aldığı bir WEB sitesi oluşturarak araştırmacılara kolaylık sağlanmalıdır. Âşıklara devlet tarafından bir kart çıkarılmalı, bu kart aracılığıyla ulaşım araçlarında indirim ve çeşitli illerde gidecekleri şenlikler için konaklama imkânı sağlanmalıdır. Âşıklık geleneğinin geleceği yapılan tespitlerin sonuçlarına bağlı kalmakla birlikte önerilerimiz daha fazla artırılabilir. Yapılan her önlem bu geleneği koruyacak ve sürdürülmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKANDERE, O. (2017). Maraş'ın Fransızlar Tarafından İşgaline Mustafa Kemal Paşa ve Heyet-i Temsiliye'nin Tepkileri. *Uluslararası Milli Mücadele Döneminde Maraş Sempozyumu*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 13-14
- AKPINAR, A. (2008). Mehmet Âkif'in Kur'ân Tasavvuru. *1. Uluslararası Mehmet Akif Sempozyumu Cilt 1*, 19-21 Kasım, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 75-78
- AKSOY, Ö. A. (2016). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü Atasözleri Sözlüğü 1*. İstanbul: 2016.
- ALPTEKİN, A. B. (2016). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı* (6. b.). Ankara: Akçağ.
- ALSAÇ, F. (2018). Dede Korkut Hikâyeleri'nde Kültürel Bellek Bağlamında Gelenekler. *Littera Turca Journal Of Turkish Language and Literature*, 17-35.
- ANDREW, M. (1999). *Atatürk*. İstanbul: Sabah Kitapçılık.
- ARAS, İ. (2010). *Filistin-İsrail Arasındaki Temel Sorunlar ve Uluslararası Hukuk Yüksek Lisans Tezi*. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- ARI, B. (2013). Adana Âşıklık Geleneğinde Bir Alevi Âşık: Hacı Ali Şen'in Şiirlerinde Nasihat. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 129-155.
- ARTUN, E. (2013). *Dinî- Tasavvufî Halk Edebiyatı Metin Tahlilleri* (3. b.). Adana: Karahan Yayınları.
- ATATÜRK, M. K. (1972). *Türk Genci'nin El Kitabı-Atatürk'ün Öğütleri*. Ankara: Başbakanlık Basın.
- BAKIRCI, N. (2013a). Âşık Kırâç Ata'nın Tasnif Ettiği İlbey ile Mihrimaz Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme. *TÜRK Dil Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*(2), 49-111.
- BAKIRCI, N. (2013b). Niğde'den Derlenen Hurşit ile Mahmiri Hikâyesi Eş Metni Üzerine Bir İnceleme. *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü*, 423-440.
- BARS, M. E. (2017). Ziya Gökalp ve Türkçülük Üzerine Değerlendirmeler. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 38-51.
- BAYKAN, A. (2008). Mehmed Akif ve Alfred Döblin'in Berlin Şehri Perspektifinde Alman Sosyo-Kültürel Olgusu Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *1. Uluslararası Mehmet Akif Sempozyumu*. 1, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 87-101
- BENZER, A. (2009). Dil Bilimi Kaynaklarında Edebî Sanatlarının Kullanımı. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8*, 725-746.

- BEZİRCİ, A. (1993). *Türk Halk Şiiri Cilt-1 Tarihçesi, Kaynakları, Şairleri ve Seçme Şiirleri*. İstanbul: Say.
- BORATAV, P. N. (2015). *100 Soruda Halk Edebiyatı*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- BORATAV, P. N. (2015). *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- BÜKEN ÖRNEK, N., & KÖKEN, A. (2018). Ahi Evran (1171-1261) ve Ahilik ile Hekimlik Ahlakı Üzerine Bir Değerlendirme. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 54-70.
- CEMİLOĞLU, M. (1999). *Halk Hikâyelerinde Doğum Motifi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayıncılığı.
- CUMA, A. (2008). Mehmet Âkif Ersoy ve Johann Christoph Friedrich Von Schiller'in Şiirlerinde Hürriyet Motifi. *1. Uluslararası Mehmet Akif Sempozyumu*. 1, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 29-43
- ÇAKI, F. (2018). Türkiye'de 15 Temmuz'un Toplumsal Etkileri ve Ona Yol Açan Faktörler Üzerine Düşünceler. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 13, 91-124.
- ÇALIŞLAR, O. (2013). *H. Ali İslam'ın Doğuşu ve İlk Ayrılıklar*. İstanbul: Everest Yayınları.
- ÇETİN, N. (2017). *Türk Hikâyesi Tahlilleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- ÇOBANOĞLU, Ö. (2007). *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*. İstanbul: 3F Yayıncılık.
- ÇUBUKÇU, İ. A. (1995). *Hoşgörü Yılı'nda Mevlâna*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- DİLAVER, D. (2015). *Erzurum'un Yüzleri Reyhani*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- DİLÇİN, C. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.
- DİLÇİN, D. (2000). *Edebiyatımızda Atasözleri I*. Ankara: TDK Yayınları.
- DURBİLMEZ, B. (2017). *Gelenekli Türk Anlatıları*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- DURBİLMEZ, B. (2018). *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri* (5. b.). Ankara: Akçağ Yayınları.
- DÜZDAĞ, M. E. (1996). *Mehmet Akif Ersoy*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Başkanlığı Basımevi.
- DÜZGÜN, D. (1997). *Âşık Yaşar Reyhani Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- DÜZGÜN, D. (2008). *Âşık Edebiyatı*. O. ÖCAL içinde, *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* (s. 235-278). Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- ELÇİN, Ş. (2000). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- ERDEM, G. (2008). *Türk Kimdir? Türk Nedir?* İstanbul: Töre-Devlet Yayınları.
- ERGİN, M. (2016). *Dede Korkut Kitabı 1-2*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GİRGİN, G. K., OFLAZ, M., & KARAMAN, N. (2017). Türk Cumhuriyetlerinden Gelen Öğrencilerin Türk Mutfağı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*(6), 97-111.
- GÖKBULUT, S. (2012). *Türk Cumhuriyetlerinden Gelen Öğrencilerin Türk Mutfağı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi*. Ankara: Akçağ.
- GÖRKEM, İ. (2000). *Halk Hikâyeleri Araştırmaları Çukurovalı Âşık Mustafa Köse ve Hikâye Repertuarı*. Ankara: Akçağ.
- GÜL, H. (2017). Hacı Bayram Veli'nin Düşüncesinde İnsan-ı Kâmil. *II. Uluslararası Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumu Bildiriler Kitabı-1*. Ankara: Ankara Kalem Yayıncılık, 181-196.
- GÜNAY, U. (1993). Âşık Veysel ve Âşık Tarzı Şiir Geleneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 21-42.
- GÜNAY, U. (1999). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GÜZEL, A. (2013). Kelime Sıklığı Açısından Türk Atasözleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 274-280.
- HAMİDOV, H. (2006). Türkçe Deyimlerin Anlam Özellikleri: Konuşma İle İlgili Deyimler. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*(22), 39-45.
- KALKAN, E. (1991). *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KAPLAN, M. (2006). *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KAYA, D. (1994). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsâtı*. Sivas: T.C. Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- KAYA, D. (2000a). *Âşık Şiirinde Ayakla İlgili Problemler*. İstanbul: Âşık Edebiyatı Araştırmaları.
- KAYA, D. (2000b). *Türk Halk Şiirinde Çok Kafiyeli Şiirler*. İstanbul: Âşık Edebiyatı Araştırmaları.
- KAYA, D. (2009). *Sivas Halk Şairleri 1 (A-C)*. Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- KESİK, M. (2014). Sultan Alp Arslan'ın Liderlik Vasıfları. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*(4), 43-52.
- KILIÇ, F. (2016). Kerbelâ Olayı Üzerine Yazılmış Bilinmeyen Bir Mesnevi: Vâkıa-ı Deşt-i Kerbelâ. *Uluslararası Hacı Bektaş Veli Hoşgörü ve Barış Sempozyumu*

08-10 Ekim 2015 Sempozyum Bildirileri (s. 29-35). Nevşehir: Hacı Bektaş Üniversitesi Basımevi.

KÖKSAL, F. (2006). *Ahi Evran ve Ahilik*. Kırşehir: Kırşehir Valiliği Kültür Hizmeti Yayıncılığı.

KÖPRÜLÜ, M. F. (2014). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar Külliyyat-4*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

KURNAZ, C. (2011). *Halk Şiiri ve Divan Şiirinin Müsterekleri*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.

KUZU, B. (1997). *Türkiye İçin Başkanlık Sistemi*. İstanbul: Fakülteler Yayıncılık.

MELİKOV, T. D. (1994). Eski Türk Şiir Geleneği ve Hece Vezninin Oluşumu. *Türk Dili Araştırması Yıllığı-Belleten*, 39, 149-153.

MENGİ, M. (2010). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi Edebiyat Tarihi-Metinler*. Ankara: Akçağ Yayınları.

ONAY, A. T. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi. (İstanbul). *Sarıkamış Harekâtı* (Cilt 6). İstanbul: Türkiye Gazetesi-İhlas Yayıncılık.

Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi. (t.y.). *Otlukbeli Muhârebesi* (Cilt 6). İstanbul: Türkiye Gazetesi-İhlas Yayıncılık.

ÖZARSLAN, M. (2001). Erzurum Âşıklık Geleneğinde İşlenen “Ayak”lar Üzerine,. *Türkbilig Dergisi*(2), 97-109.

ÖZDEK, R. (1990). *Türklerin Altın Kitabı* (Cilt 4). İstanbul: Tercüman Tesisleri.

ÖZDENİZ, N. (2011). Ziya Gökalp ve Türkleşmek. *Istanbul Journal Sociological Studies*(14), 25-46.

ÖZTÜRK, F. (2017). Günümüz Dünyasında Hacı Bayram Veli’yi Anlamak ve Ahilik Felsefesi. *II. Uluslararası Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumu Bildiriler Kitabı-2* (s. 262-272). Ankara: Ankara Kalem Yayıncılık.

PAKSOY, K. (2012). Rivayetler Işığında Kadir Gecesi. *Harran üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*(27), 15-35.

SAKAOĞLU, S. (1998). *Türk Saz Şiiri, Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

SARIÇOBAN, G. (2019). Namık Kemal ve Hürriyet Fikri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 515-535.

SOYSAL, M. O. (1992). *Edebî San’atlar ve Tanınması*. İstanbul: MEB Yayınları.

TURAL, S. (1999). Türkiye İçin Cumhuriyet Değerlere Sahip Çıkmadır. *Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı*(11), 947-960.

- TURAN, F. A., UYSAL, B., KELEŞABDİOĞLU, Z., & GÖKÇE, E. (2008). *Sazın ve Sözü'n Sultanları Yaşayan Halk Şairleri- I*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- TURAN, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 42-91.
- TÜRKAN, H. K. (2016). *Âşık Kırâç Ata(Ekrem Kırâç)'nın Hayatı ve Sanatı ve Şiirleri*. Konya: Kömen Yayınları.
- TÜRKAN, H. K., & BOR, G. (2019). Âşık Yakup Temelî'nin Süleyman ile Şahperi Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 45-104.
- TÜRKAN, H.K., & BOR, G. (2020). Âşık Yakup Temelî'nin Kurt Hasan Hikâyesi Üzerine Bir inceleme. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 109-166.
- TÜRKMEN, F. (1983). *Tahir ile Zühre*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- YILDIRIM, E. (2012). *Türk Kültüründe Renkler ve İfade Ettikleri Kavramlar Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- YILMAZ, T. (2011). *Yaşayan Âşıklık Geleneği- Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayıncılığı.

Yararlanılan İnternet Siteleri

<https://islamansiklopedisi.org.tr/adem--peygamber>. Erişim Tarihi: 12.09. 2019.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/havva>. Erişim Tarihi: 12.09. 2019.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/mirac>. Erişim Tarihi: 11.12. 2019.

<https://somuncubabaturbesi.com/tarihce>. Erişim Tarihi: 11.12.2019.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/hulusi-efendi-osman>. Erişim Tarihi:12.14. 2019.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/cennet#1>. Erişim Tarihi: 12.14.2019.

<http://www.antiktarih.com/2019/01/07/mete-han-turklerin-kagani>.EriřimTarihi:
14.12.2019.

